FORARBEJDER

BETÆNKNING

angaaende de af

den under 11. August 1905 nedsatte Straffelovskommission udarbejdede Forslag

indeholdende

Udkast til Love vedrørende den borgerlige Straffelovgivning

med Motiver

Efter Justitsministeriets Anmodning

udarbejdet af

Carl Torp

Ex. 1

DET MEDICINSKE
2429
LABORATORIUM
VED
KØBENHAVNS UNIVERSITET

København

Trykt hos J. H. Schultz A/S

1917

1. **Indledning**

2. **Udkast til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser, med Motiver**

3. **Udkast til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold, med Motiver**

4. **Udkast til Tillægslov A.** om Ikrafttræden af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser samt Lov om Forseelser i borgerlige Forhold og om disse Loves Indflydelse paa den øvrige Straffelovgivning samt om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag, **med Motiver**

5 **Udkast til Tillægslov B.** om nogle Ændringer i Lovgivningen om Rettens Pleje, **med Motiver**

6. **Udkast til Tillægslov C.** om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og af Kønssygdomme, **med Motiver**

Ved Skrivelse af 12. Oktober 1914 har Justitsministeriet anmodet mig om at afgive en Betænkning over Straffelovskommissionens Forslag og nærmere fremsætte de Forslag til Ændringer, som jeg maatte anse for ønskelige.

I Skrivelse af 14. Oktober s. A., hvorved jeg erklærede mig beredt til at paatage mig dette Hverv, tillod jeg mig overfor Ministeriet at udtale, at det var min Overbevisning, at en fuldt tilfredsstillende Løsning af denne Sag ikke opnaas ved Enkeltmands Arbejde, men forudsætter et Samarbejde, i hvilket ved Siden af Videnskaben navnlig ogsaa forskellige Sider af den praktiske Strafferetspleje er repræsenterede, og at jeg i Henhold til tidligere Udtalelser fra min Side maatte betragte det Forslag, som jeg skulde tillade mig at fremsætte, som et blot foreløbigt Grundlag for denne Sags endelige Behandling.

Til Trods for, at jeg fra alle Sider, hvor jeg har søgt Vejledning og Oplysning, har mødt den største Velvilje, er denne min Opfattelse under Udførelsen af mit Arbejde kun blevet yderligere bestyrket. Og jeg anser det derfor som min Pligt, idet jeg herved tillader mig at forelægge hosfølgende Forslag til det høje Ministeriums Overvejelse, at gentage min ovenfor berørte Udtalelse.

Iøvrigt skal jeg angaaende medfølgende Forslag bemærke følgende:

Ved Beskæftigelsen med det mig overdragne Hverv blev det mig hurtigt klart, at det vilde være en ganske upraktisk Fremgangsmaade at give min Opfattelse Udtryk i Form af en egentlig Betænkning med enkeltvis Angivelse af de Ændringer i Straffelovskommissionens Forslag, som jeg mente at maatte foreslaa. Allerede Ændringernes Tal maatte bevirke, at en saadan Fremstilling ganske vilde mangle Overskuelighed. Men dertil kom, at jeg i betydeligt Omfang maatte anbefale en ændret systematisk Anordning og paa forskellige vigtige Omraader maatte foreslaa Fremgangsmaader, der saa væsentlig afviger fra de af Straffelovskommissionen fulgte, at jeg mente at skylde Beviset for, at mine Forslag ikke blot lod sig teoretisk forsvare, men ogsaa egnede sig til praktisk Udformning i Lovbestemmelser. Den eneste praktiske Fremgangsmaade maatte da formentlig være den, at udarbejde helt nye Lovforslag, saaledes at Betænkningen over Straffelovskommissionens Forslag — i Form af en kritisk Bedømmelse af disse — indgik som Led i, i Reglen som Indledning til, Motiverne til de enkelte Afsnit af de af mig udarbejdede Forslag.

Efter underhaanden at have forvisset mig om, at en saadan Fremgangsmaade maatte anses som liggende indenfor det mig af Ministeriet overdragne Hverv, har jeg for Enhedens Skyld fulgt denne Vej ogsaa paa de forholdsvis faa Omraader, hvor ellers ogsaa Formen af en Betænkning med tilhørende Ændringsforslag vilde have kunnet gøre Fyldest.

At det store Arbejde, som er nedlagt i Straffelovskommissionens Betænkning og Forslag, til Trods for den af mig benyttede Fremgangsmaade har været en overordentlig Støtte for mit Arbejde, ja en uundværlig Forudsætning for, at dette har kunnet gennemføres i den forholdsvis korte Tid af ca. 2 Aar, ønsker jeg paa Forhaand udtrykkeligt at fremhæve. Men ogsaa, at jeg paa adskillige Punkter har følt mig bunden ved Kommissionens Forslag i større Omfang, end det formentlig vilde have været Tilfældet, hvis dette Arbejde havde været lagt i Hænderne ikke paa en Enkeltmand, men paa en ny Kommission. Dette har bl. a. medført, at en Del Bestemmelser, om hvis Betimelighed jeg stadig nærer nogen Tvivl, er overførte i det væsentlige uforandrede fra Kommissions-Udkastet.

Angaaende min Stilling til Straffelovskommissionens Udkast i det hele har jeg kort efter Udkastets Fremkomst udtalt mig i et indledende Foredrag, der findes gengivet i Dansk Kriminalistforenings Aarbog 9. S. 22 flg. Om end min senere, mere indgaaende Beskæftigelse med Emnet paa nogle Punkter har modificeret min Opfattelse og ogsaa har ført til, at jeg nu mener at maatte stille Forslag om ret vidtgaaende Ændringer paa adskillige Omraader, som jeg da maatte forbigaa eller kun ganske flygtigt kunde berøre, kan jeg dog fremdeles angaaende de Hovedsynspunkter, der har været bestemmende for min Stilling til Udkastet, i alt væsentligt henholde mig til de der fremsatte Udtalelser. En mere indgaaende Drøftelse af de enkelte Spørgsmaal har jeg derimod, som allerede berørt, ment at burde henvise til Bemærkningerne til de enkelte Afsnit af de medfølgende Forslag.

Af disse svarer Udkast til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser og Udkast til Lov om Forseelser i borgerlige Forhold nærmest til Straffelovskommissionens Udkast til almindelig borgerlig Straffelov. Om Grunden til denne Deling af Stoffet henvises til Motiverne til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser S. 3—4. I sidstnævnte Lovs Kap. 6 er under Medvirken af Direktør for Fængselsvæsenet Th. Fussing optaget Hovedreglerne angaaende Straffuldbyrdelsen i væsentligt videre Omfang end i Kommissionsudkastet. Det er da omvendt fundet unødvendigt at udarbejde Forslag svarende til Kommissionens »Udkast til kgl. Anordning om Fuldbyrdelse af Frihedsstraffe m. m.« — Derimod er det fundet nødvendigt, som Tillægslov A. og Tillægslov B., at lade medfølge Udkast til Love, der i Hovedsagen svarer til de under samme Betegnelser af Straffelovskommissionen udarbejdede. I Udkast til Tillægslov A. er det tilstræbt dels — i Forbindelse med Udkast til Lov om Forseelser — i væsentligt større Omfang end efter Kommissions-Udkastet at begrænse Særlovgivningens Omraade ved at henføre en Række Forhold, der hidtil har henhørt under denne, til Ordning gennem den almindelige Straffelovgivning, dels at træffe en klar autoritativ Afgørelse af, hvilke strafferetlige Bestemmelser i Særlovgivningen der vedblivende skal have Gyldighed ved Siden af

den almindelige Straffelovgivnings Regler. Det tilsigtes derved at give en fuldstændig og udtømmende Oversigt over samtlige til et givet Tidspunkt — disse Loves Ikrafttrædelsesdag — gældende Straffenormer, hvilket ikke blot er til Lettelse for Teorien og Retsanvendelsen, men formentlig betyder en væsentlig forøget Retssikkerhed for de Lovundergivne, jfr. nærmere herom Motiverne til Tillægslov A. S. 37—38.

Endelig er det fundet rigtigt som Tillægslov C. at optage »Udkast til Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og af Kønssygdomme«. Dette Forslag tilsigter ikke en Nyordning paa dette Omraade, men i det væsentlige kun at samle de Bestemmelser i Lov Nr. 81, 30. Marts 1906, der bliver tilbage efter de foreslaaede Ændringer i den almindelige Straffelovgivning, i en ny, lettere overskuelig Affattelse.

Medens der ved Udarbejdelsen af nærværende Forslag naturligvis i vidt Omfang er taget Hensyn til den nyere fremmede Straffelovgivning og de nyere Udkast, som paa Udarbejdelsens Tid forelaa, har det ikke været muligt at inddrage det af Professor Thyrén i 1916 udgivne »Förberedande Utkast till Strafflag (Allmänna Delen)« og den nye svenske »Lag angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff, 24. Marts 1916« under Overvejelserne angaaende nærværende Forslag, da det Afsnit af samme, som disse Lovarbejder berører, (Lov om Forbrydelser, Almindelig Del) allerede forelaa trykt paa det Tidspunkt, da de blev mig tilgængelige.

København i Februar 1917.

Carl Torp.

Forkortelser.

K U	betyder	Udkast til Almindelig borgerlig Straffelov med Motiver, afgivet af Kommissionen, nedsat til at foretage et Gennemsyn af den almindelige borgerlige Straffelovgivning (København 1912)
K. U. A.	—	Udkast til Tillægslov A om den ved Siden af den almindelige borgerlige Straffelov gældende Straffelovgivning samt om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag, afgivet af ovennævnte Kommission.
K. U B.	—	Udkast til Tillægslov B om nogle Forandringer i Lovgivningen om Rettens Pleje, afgivet af ovennævnte Kommission
Anordn. (uden anden Betegnelse)	betyder	Udkast til kgl. Anordning om Fuldbyrdelse af Frihedsstraffe m. m., afgivet af ovennævnte Kommission
Strfl. (uden anden Betegnelse)	betyder	Almindelig borgerlig Straffelov af 10 Februar 1866.
D. L	—	Kong Christian V's Danske Lov
Gl.	—	Danmarks Riges Grundlov
Rpll.	—	Lov om Rettens Pleje af 11 April 1916.
Søl.	—	Sølov af 1. April 1892
Konkl.	—	Lov om Konkurs m m af 25 Marts 1872
Dep. Tid.	—	Departementstidende
H. R. T.	—	Højesteretstidende
U. f. R.	—	Ugeskrift for Retsvæsen
D. K. F.'s Aarbog	betyder:	Dansk Kriminalistforenings Aarbog
N. T. f. Strafferet	betyder:	Nordisk Tidsskrift for Strafferet
N. Strfl.	—	Almindelig borgerlig Straffelov for Kongeriget Norge
Hagerup: Straffeloven	betyder:	Almindelig borgerlig Straffelov og Lov om dens Ikrafttræden, udgivet med oplysende Anmærkninger og Henvisninger af Francis Hagerup. Kristiania 1903 (2. Udg. 1916)

Tysk V. E	betyder	**Vorentwurf zu einem Deutschen Strafgesetzbuch Veröffentlicht auf Anordnung des Reichs-Justizamts Berlin 1909**
Tysk G. E	—	W Kahl, K v Lilienthal F v Liszt J Goldschmidt Gegenentwurf zum Vorentwurf eines deutschen Strafgesetzbuchs Berlin 1911
Tysk G E Begrün dung	betyder	Gegenentwurf zum Vorentwurf eines deutschen Strafgesetzbuchs Begründung nebst Denkschrift des Privatdozenten Dr N H Kriegsmann, Kiel Berlin 1911
Ebermayer		Dr L Ebermayer Der Entwurf eines Deutschen Strafgesetzbuches nach den Beschlüssen der Strafrechtskommission systematisch bearbeitet Berlin 1914
V D A T		Vergleichende Darstellung des deutschen und ausländischen Strafrechts Herausgegeben auf Anregung des Reichs Justizamtes Allgemeiner Teil
V D B T	—	Summe Verl Besonderer Teil
Tysk B G B		Bürgerliches Gesetzbuch
Østerrigsk V E (1909)	betyder	Vorentwurf zu einem Österreichischen Strafgesetzbuch und zu dem Einführungsgesetze Wien 1909
Østerrigsk Regerings forsl (1912)	betyder	Regierungs Entwurf eines Österreichischen Strafgesetzbuches und einer Abänderung der Strafprozessordnung (1912) optrykt i Sammlung Ausserdeutscher Strafgesetzbücher XXXIX Berlin 1913
Schweizisk V E	betyder	Vorentwurf zu einem Schweizerischen Strafgesetzbuch Neue Fassung der Expertenkommission Bern 1909

Udkast

til

Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser

med

Motiver.

Indholdsfortegnelse.

A. Udkastet.

Almindelig Del.

			Side
1ste Kapitel.	Indledende Bestemmelser	§§ 1—3	1—2
2det —	Betingelser for strafferetlige Bestemmelsers Anvendelse	§§ 4—11	2—6
3die —	Strafbarhedsbetingelser	§§ 12—21	6—9
4de —	Forsøg og Medvirken	§§ 22—25	9—10
5te —	Paatalen	§§ 26—30	10—12
6te —	Straffe og andre Retsfølger af den strafbare Handling	§§ 31—74	12—36
7de —	Straffens Fastsættelse	§§ 75—85	36—41
8de —	Bortfald af den strafbare Handlings Retsfølger	§§ 86—96	41—45

Særlig Del.

			Side
9de Kapitel.	Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed	§§ 97—110	46—50
10de —	Forbrydelser mod Statsforfatningen og de øverste Statsmyndigheder samt med Hensyn til Udøvelsen af de statsborgerlige Rettigheder	§§ 111—118	50—52
11te —	Forbrydelser mod den offentlige Myndighed	§§ 119—128	52—55
12te —	Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred	§§ 129—138	55—58
13de —	Forbrydelser i offentlig Tjeneste eller Hverv	§§ 139—150	58—61
14de —	Falsk Forklaring	§§ 151—154	61—63
15de —	Pengefalsk	§§ 155—157	63—64
16de —	Dokumentfalsk	§§ 158—162	64—66
17de —	Almenfarlige Forbrydelser	§§ 163—175	66—69
18de —	Andre almenskadelige Handlinger	§§ 176—179	70
19de —	Tiggeri, Løsgængeri og skadelig Erhvervsvirksomhed	§§ 180—189	71—74
20de —	Forbrydelser i Familieforhold	§§ 190—194	74—75
21de —	Forbrydelser mod Kønssædeligheden	§§ 195—214	76—80

				Side
22de	Kapitel.	Forbrydelser mod Liv og Legeme	§§ 215—232	80—86
23de	—	Forbrydelser mod den personlige Frihed ..	§§ 233—235	87—88
24de	—	Freds- og Ærekrænkelser	§§ 236—245	88—91
25de	—	Berigelsesforbrydelser.....	§§ 246—259	91—96
26de	—	Andre strafbare Formuekrænkelser	§§ 260—270	96—100

B. Motiverne.

Almindelig Del.

			Side
		Bemærkninger om Systematiken	1—4
1ste	Kapitel.	Indledende Bestemmelser	4—7
2det	—	Betingelser for strafferetlige Bestemmelsers Anvendelse	7—14
3die	—	Strafbarhedsbetingelser	14—33
4de	—	Forsøg og Medvirken	33—43
5te	—	Paatalen	43—50
6te	—	Straffe og andre Retsfølger af den strafbare Handling	50—93
7de	—	Straffens Fastsættelse	94—106
8de	—	Bortfald af den strafbare Handlings Retsfølger	106—113

Særlig Del.

			Side
		Indledende Bemærkninger	114—116
9de	Kapitel.	Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed	116—123
10de	—	Forbrydelser mod Statsforfatningen og de øverste Statsmyndigheder samt med Hensyn til Udøvelsen af de statsborgerlige Rettigheder	123—127
11te	—	Forbrydelser mod den offentlige Myndighed.....	127—133
12te	—	Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred	133—139
13de	—	Forbrydelser i offentlig Tjeneste eller Hverv	139—145
14de	—	Falsk Forklaring	145—148
15de	—	Pengefalsk	148—150
16de	—	Dokumentfalsk	150—159
17de	—	Almenfarlige Forbrydelser	159—167
18de	—	Andre almenskadelige Handlinger	167—171
19de	—	Tiggeri, Løsgængeri og skadelig Erhvervsvirksomhed	171—179
20de	—	Forbrydelser i Familieforhold	179—187
21de	—	Forbrydelser mod Kønssædeligheden	187—199
22de	—	Forbrydelser mod Liv og Legeme	199—218
23de	—	Forbrydelser mod den personlige Frihed	218—223
24de	—	Freds- og Ærekrænkelser	223—230
25de	—	Berigelsesforbrydelser	230—248
26de	—	Andre strafbare Formuekrænkelser	248—257

Bilag A. **Oversigt for Aaret 1914 over Domfældelser for egentlige Forbrydelser, udarbejdet af Fuldmægtig i det statistiske Departement O. B. Kofoed.**

— B. Oversigt for Aarene 1906—1910 over Forholdet mellem idømte og vedtagne Bøder og afsonede Bøder, udarbejdet af Fuldmægtig i det statistiske Departement O. B. Kofoed.

— C. Udtalelse fra Medlemmer af det af Justitsministeriet den 23. Oktober 1908 nedsatte Udvalg til Fastsættelse af Regler for Afgørelsen af Spørgsmaalet om Tidspunktet for Tilstedeværelsen af Smittefarlighed ved de i § 17 i Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte af 30. Marts 1906 omhandlede Sygdomme.

Lov

om

almindelige borgerlige Forbrydelser.

Almindelig Del.

1ste Kapitel.

Indledende Bestemmelser.

§ 1.

De strafbare Handlinger, der omhandles i denne Lov, er Forbrydelser. Det samme gælder, hvor intet modsat er bestemt, om saadanne i andre Love omhandlede strafbare Handlinger. der kan medføre højere Straf end Bøde eller simpelt Fængsel i 3 Maaneder. (ny)

Denne Lovs Kapitler 1—8 finder, for saa vidt intet modsat er bestemt. Anvendelse paa alle Forbrydelser. (K. U. § 1, 2. St.)

§ 2.

Straf kan kun paalægges for Handlinger, hvis Strafbarhed er hjemlet ved Lov, eller som ganske maa ligestilles med saadanne Handlinger. Denne Regel finder tilsvarende Anvendelse paa de i §§ 52—74 nævnte Retsfølger af strafbare Handlinger. (K. U. § 2, 1. St., Strfl. § 1)

§ 3.

Til Forstaaelse af Lovens Sprogbrug gælder følgende: (K. U. § 5)

a) Ved Udtrykket dansk sigtes til den danske Stats hele Omraade.

b) Ved en Persons nærmeste forstaas hans Ægtefælle, Slægtninge i lige Linie, Søskende, lige saa nær besvogrede samt den besvogredes Ægtefælle, endvidere Adoptivforældre, Adoptivbørn, Plejeforældre og Plejebørn samt forlovede.

Er et Ægteskab opløst, begrunder det fremdeles Anvendelse af de om de nærmeste givne Regler, for saa vidt angaar Begivenheder, der ligger forud for Opløsningen.

c) Under Offentliggørelse af Skrift m. m. indbefattes Opslag, Fremlæggelse og lignende paa almentilgængeligt Sted.

Ved offentlig Sag forstaas en i Strafferetsplejens Former forfulgt Sag.

d) Ved Vold forstaas, naar ikke andet er sagt, personlig Vold, hvormed ligestilles Hensættelse i bevidstløs Tilstand eller Berøvelse af Modstandsevne ved Anvendelse af bedøvende, hypnotiske og lignende Midler.

e) Ved Dokument forstaas enhver Genstand, som indeholder en Meddelelse, der efter sit Indhold er bestemt til at have Betydning i Retsforhold eller kan benyttes som Bevis i saadant.

f) Under Udtrykket rørlig Ting indbefattes ogsaa enhver til Frembringelse af Lys, Varme eller Bevægelse fremstillet eller opbevaret Kraft.

2det Kapitel.

Betingelser for strafferetlige Bestemmelsers Anvendelse.

§ 4.

(K. U. § 3, Strfl. § 306, L. 1/4 1905 § 24)

Er den ved en Handlings endelige Paakendelse gældende Straffelovgivning forskellig fra den, der galdt ved Handlingens Foretagelse, afgøres Spørgsmaal om Strafbarhed og Straf efter den senere Lov, dog at Afgørelsen ikke derved maa blive strengere end efter den ved Handlingens

Foretagelse gældende Lov. Efter sidstnævnte Lov bliver Handlingen at bedømme, naar Ophøret af Lovens Gyldighed skyldes ydre Strafbarheden uvedkommende Forhold.

Bortfalder udenfor de sidstnævnte Tilfælde ved Lov en Handlings Strafbarhed, bortfalder ogsaa den for saadan Handling idømte, men ikke fuldbyrdede Straf. Paa den dømtes Begæring bliver ved Paatalemyndighedens Foranstaltning Sagen at indbringe til fornyet Paakendelse for den Ret, ved hvilken den sidst er bleven paakendt. (ny)

§ 5.

Om Retsfølger af den strafbare Handling af saadan Art, som i §§ 56—67 og 71 nævnt, skal indtræde, afgøres efter den ved Handlingens endelige Paakendelse gældende Lovgivning. (ny)

Andre Retsfølger af Handlingen indtræder, for saa vidt intet modsat er bestemt, kun naar dette var hjemlet ogsaa ved den ved Handlingens Foretagelse gældende Lovgivning.

Bestemmelsen i § 4, 2det Stykke finder tilsvarende Anvendelse paa andre Retsfølger af Handlingen end Straf, hvis deres Indtræden var betinget af Handlingens Strafbarhed.

§ 6.

Hvor forhøjet Straf eller Indtrædelse af andre Retsfølger af den strafbare Handling end Straf er foreskrevet i Gentagelsestilfælde, kommer Afgørelser trufne i Henhold til tidligere gældende Ret i Betragtning efter deres Lydende lige med Afgørelser efter den Lov, efter hvilken den foreliggende Handling bedømmes. (K. U. § 4, Strfl. § 307)

§ 7.

Under Kongerigets Straffemyndighed hører Handlinger, som foretages: (K. U. § 6 $^{1-3}$, Strfl. §§ 2, 3)

1) i den danske Stat;
2) paa dansk Fartøj, som befinder sig udenfor nogen Stats folkeretlig anerkendte Omraade;
3) paa dansk Fartøj, som befinder sig paa fremmed folkeretlig anerkendt Om-

raade, af Personer, der hører til Fartøjet eller som rejsende følger med dette.

(ny) Handlinger, som paa dansk Omraade foretages ombord i fremmed Fartøj af og imod nogen, der hører til eller som rejsende følger med dette, paatales kun, naar Gerningsmanden har dansk Indfødsret eller er bosat i den danske Stat, eller naar derved Freden i Havn eller paa Red krænkes. eller Paatale begæres af den forurettede eller af den Stat, i hvilken Fartøjet er hjemmehørende

§ 8

(K U § 6 4–5, Strfl §§ 5, 6) Under Kongerigets Straffemyndighed hører endvidere Handlinger, som foretages udenfor den danske Stat eller dansk Fartøj,

1) naar Handlingen krænker den danske Stats Selvstændighed, Sikkerhed, Forfatning eller offentlige Myndigheder (Kapitlerne 9—11), en Embedspligt mod Staten (Kapitel 13) eller saadanne Retsgoder, hvis Retsbeskyttelse i den danske Stat er betinget af en særlig Tilknytning til denne;
2) naar en udenfor folkeretlig anerkendt Statsomraade foretagen Handling krænker nogen, der har dansk Indfødsret eller er bosat i den danske Stat, og Straffen for Handlinger af den paagældende Art kan gaa op til Arbejdsfængsel;
3) [naar den for Handlingen foreskrevne Straf kan overstige Arbejdsfængsel i 6 Aar, og enten den skyldiges Udlevering møder Hindringer, eller han samtidig i Kongeriget skal dømmes for andre Forbrydelser, og der ikke af fremmed Stat er rejst berettiget Krav om hans Udlevering];
4) naar en Person, der har dansk Indfødsret eller i de sidste to Aar har haft fast Bopæl i den danske Stat,
   a) krænker nogen ham til Iagttagelse i Udlandet ved Lov paalagt særlig Forpligtelse eller
   b) har begaaet en Forbrydelse, der kan paadrage Straf af Arbejdsfængsel og enten er foretaget udenfor folke-

retlig anerkendt Omraade eller tillige vilde kunne straffes efter det Lands Lovgivning, i hvilket den er foretagen.

I de under Nr. 1, 2 [og 3] nævnte Tilfælde finder Paatale kun Sted efter Justitsministerens Paabud

(K. U. § 8, 1 St.)

§ 9.

Naar i Medfør af foranstaaende Regler Paatale sker i Kongeriget, skal Afgørelsen saavel om Straf som om andre Retsfølger af Handlingen ske efter dettes Lovgivning. Dog skal, hvis Handlingen er foretaget i en anden Del af den danske Stat, Afgørelsen ske efter den der gældende Lovgivning

(K U §§ 8, 2 St, 9, Strfl. § 7)

I de i § 8 Nr. [3 og] 4 b nævnte Tilfælde kan, hvis Handlingen er begaaet indenfor fremmed folkeretlig anerkendt Omraade, strengere Straf end hjemlet ved Gerningsstedets Lovgivning ikke idømmes

Paatale i Kongeriget er udelukket, naar Spørgsmaalet om Straf er endelig afgjort i en anden Del af den danske Stat, samt i de i § 7 Nr. 3 og i § 8 Nr. [3 og] 4 b nævnte Tilfælde, naar Gerningsmanden i den Stat, hvor Handlingen er begaaet, er endelig frifunden, eller naar den ham der idømte Straf er fuldbyrdet eller i Henhold til denne Stats Lovgivning bortfalden

Har iøvrigt nogen, der i Kongeriget skal dømmes for en Handling, allerede andetsteds udstaaet Straf for denne, skal dette komme i Betragtning, saaledes at Straffen i tilsvarende Grad nedsættes eller helt bortfalder.

§ 10.

Er en Person, der har dansk Indfødsret eller fast Bopæl i den danske Stat, i fremmed Stat straffet for en Handling, der efter Kongerigets Lovgivning kan paadrage Straf af Arbejdsfængsel, kan under en offentlig efter Justitsministerens Paabud anlagt Sag de i §§ 68 og 70 omhandlede Rettigheder frakendes ham, naar de iøvrigt derfor foreskrevne Betingelser foreligger.

(ny)

§ 11

Anvendelsen af reglerne i §§ 7 [illegible] begrænses ved de af Fo' [illegible] anerkendte undtagelser.

§ 11.

(K. U. § 10, Strfl. § 8) Anvendelsen af Reglerne i §§ 7 og 8 begrænses ved de i Folkeretten anerkendte Undtagelser.

3die Kapitel.

Strafbarhedsbetingelser.

§ 12.

(ny) For at et Samtykke af den, hvis Retsgoder ved en Handling angribes, skal kunne medføre, at Handlingens Strafbarhed bortfalder, kræves, at den, der giver Samtykket, er fyldt 18 (16) Aar og ikke er sindssyg, udpræget aandssvag eller i en Tilstand, der ganske maa ligestilles med Sindssygdom, samt at Samtykket ikke er fremkaldt ved retstridig Tvang eller Svig eller er uforbindende efter de almindelige Regler om urigtige eller bristende Forudsætninger eller er tilbagekaldt, forinden Handlingen foretages. Til Angreb paa Formuegoder kan dog uigenkaldeligt Samtykke gives af en fuldmyndig Person.

§ 13.

(K. U. § 37, Strfl. § 40, jfr. L. 1/4 1911 § 17) Handlinger foretagne i Nødværge er straffri, naar og for saa vidt de har været nødvendige for at modstaa eller afværge et paabegyndt eller overhængende uretmæssigt Angreb, og Forsvaret ikke aabenbart gaar ud over, hvad der under Hensyn til Angrebets Farlighed, Angriberens Skyld og det angrebne Retsgodes Art er forsvarligt.

Overskrider nogen Grænserne for lovligt Nødværge, bliver han dog straffri, hvis Overskridelsen paa Grund af den ved Angrebet fremkaldte Ophidselse eller Skræk er undskyldelig.

Bestemmelserne om Nødværge finder ogsaa Anvendelse paa Handlinger, som er nødvendige for paa retmæssig Maade at skaffe lovlige Paabud adlydte, iværksætte en lovlig Paagribelse eller hindre en Fanges eller tvangsanbragt Persons Rømning.

§ 14.

Handlinger, hvorved der gøres Indgreb i nogens Retsgoder, eller hvorved en gældende Retsregel fraviges, er straffri, naar og for saa vidt de har været nødvendige for at afværge en (enkelte Personer eller Samfundet) truende Fare, der maa anses væsentlig betydeligere end den Skade, der kan paaregnes som Følge af Indgrebet, eller end Ulemperne ved, at den paagældende Retsregel fraviges. I Strid med en gyldig Viljestilkendegivelse fra den Person, til Fordel for hvem der handles, maa saadanne Handlinger dog kun foretages, naar det gælder Redning af Liv, og alvorligere Legemsindgreb ikke dertil er nødvendige. Om gyldig Viljestilkendegivelse foreligger, afgøres efter de i § 12 givne Regler. (K. U. § 38, Strfl. § 41)

§ 15.

Straffri er Handlinger, foretagne af sindssyge, udpræget aandssvage samt Personer, der i Gerningens Øjeblik har været i en Tilstand, som ganske maa ligestilles med Sindssygdom. (K. U. § 33, Strfl. § 38)

§ 16.

Har nogen ved Beruselse eller paa anden Maade selv bragt sig i en Tilstand af den i § 15 angivne Art med det Forsæt i denne at begaa den strafbare Handling, bliver denne Tilstand uden Indflydelse paa Handlingens Strafbarhed. (K. U. §§ 34, 163)

Er han ellers ved egen Skyld kommet i en saadan Tilstand under Omstændigheder, der maa lade ham forudse den strafbare Handling som ikke usandsynlig Følge af denne, bliver han at straffe efter Reglerne om Uagtsomhed. Findes i Loven Straf kun foreskreven for den forsætlige Forbrydelse, bliver en forholdsvis mildere Straf, ikke over Halvdelen af den højeste for den forsætlige Forbrydelse foreskrevne, at anvende. Det kan i Dommen bestemmes, at Straffens Fuldbyrdelse skal udsættes, selv om Straffen maatte overstige den i § 61 angivne Størrelse.

§ 17.

(K U. §§ 35, 50[1], Strfl § 39)

Befandt Gerningsmanden sig ved den strafbare Handlings Foretagelse i en ved mangelfuld Udvikling, Svækkelse eller Forstyrrelse af Sjælsevnerne betinget, ikke blot forbigaaende Tilstand, der dog ikke er af den i § 15 angivne Beskaffenhed, afgør Retten, efter indhentet Lægeerklæring og samtlige iøvrigt foreliggende Omstændigheder, om han kan anses egnet til Paavirkning gennem Straf.

Findes Straf anvendelig, kan Retten bestemme, at Frihedsstraf skal udstaas i en særlig for saadanne Personer indrettet Anstalt eller Anstaltsafdeling. Skønnes det under Straffens Udstaaelse, at en Fortsættelse af denne vil være unyttig eller vil medføre Fare for alvorlig Forværrelse af den dømtes Tilstand, bliver Sagen efter Begæring af Overbestyrelsen for Fængselsvæsenet paany at indbringe for Retten, som efter indhentet Lægeerklæring afgør, om Straffuldbyrdelsen skal fortsættes eller afbrydes

§ 18

(K. U. §§ 31, 32, Strfl §§ 35—37. jfr. L 1/4 1911 § 15)

Straffri er Handlinger, foretagne af Børn under 14 Aar, samt Handlinger, foretagne af Personer mellem 14 og 18 Aar, naar det under Hensyn til Handlingens Art og den paagældendes personlige Udvikling maa antages, at han har manglet fornøden Modenhed til at bedømme Handlingens retlige og samfundsmæssige Betydning.

§ 19

(K. U § 39, Strfl. § 43)

For saa vidt ikke andet er bestemt, finder Straffebestemmelserne Anvendelse paa alle forsætlige Lovovertrædelser.

Uagtsomme Handlinger straffes kun, hvor det er særlig hjemlet.

Lovovertrædelser, der hverken kan tilregnes som forsætlige eller som uagtsomme, straffes ikke.

§ 20.

(ny)

Forsæt foreligger, naar Gerningsmanden ved sin Handling vil hidføre, hvad der efter Loven kræves til Forbrydelsen.

eller anser dennes Indtræden som nødvendig eller overvejende sandsynlig Følge af Gerningen, samt, naar han vel kun anser Forbrydelsens Indtrædelse som mulig, men vilde have handlet, selv om han havde anset den som sikker.

Uagtsomhed foreligger, naar Gerningsmanden, uden at Lovovertrædelsen kan tilregnes ham som forsætlig, ved sin Handling har tilsidesat den Agtpaagivenhed, som det af Hensyn til andres Retsgoder under de foreliggende Omstændigheder og efter hans personlige Forhold var hans Pligt at udvise.

§ 21

Hvor Straf eller forhøjet Straf i Loven betinges af, at en forsætlig Lovovertrædelse har en bestemt uforsætlig Følge, indtræder denne Straf dog kun, naar saadan Følge kan tilregnes Gerningsmanden som uagtsom, eller han har undladt efter Evne at afværge den, efter at han er bleven opmærksom paa Faren (K U § 42)

4de Kapitel

Forsøg og Medvirken.

§ 22

Handlinger, som bestemt og utvetydigt sigter til at fremme eller bevirke Udførelsen af en Forbrydelse, straffes, naar denne ikke fuldbyrdes, som Forsøg. (K U. §§ 57, 58, Strfl §§ 45, 1. St., 46)

Den for Lovovertrædelsen foreskrevne Straf kan ved Forsøg nedsættes, navnlig naar Forsøget er udført med ringe Omsigt eller paa en Maade, der vidner om ringe Styrke eller Fasthed i det forbryderske Forsæt. Ved fjernere Forberedelseshandlinger kan Straffen efter Omstændighederne bortfalde.

§ 23.

Forsøget straffes ikke, hvis Gerningsmanden af fri Vilje og ikke paa Grund af tilfældige Hindringer for Gerningens Udførelse eller for Opnaaelsen af det (K. U. § 59, Strfl. § 45, 2. St.)

ved denne tilsigtede Øjemed afstaar fra at fortsætte den forbryderske Virksomhed eller, dersom denne er afsluttet, hindrer Fuldbyrdelsen eller foretager Handlinger, som vilde have hindret denne, hvis den ikke allerede, ham uafvidende, var mislykket, eller senere ad anden Vej var blevet afværget.

§ 24.

(K. U § 36) For Krænkelse af et særligt Pligtforhold straffes Personer, der staar udenfor dette, kun, naar det er særlig hjemlet.

(ny) Hvor ifølge Lovovertrædelsens Beskaffenhed fleres Medvirken er nødvendig til dens Udførelse, straffes af de nødvendige Deltagere kun de i Straffebestemmelsen nævnte.

(K.U. §§ 60, 1 og 2. St., 61, Strfl. Kapitel V) Iøvrigt omfatter den for en Lovovertrædelse givne Straffebestemmelse alle, der ved Tilskyndelse, Raad eller Daad har medvirket til denne. Dog kan Straffen nedsættes for den, der kun har villet yde en mindre væsentlig Bistand eller styrke et allerede fattet Forsæt, samt hvor Forbrydelsen ikke er fuldbyrdet eller en tilsigtet Medvirken er mislykket.

§ 25.

(K. U. § 60, 3. St., Strfl. §§ 50 og 53) Den medvirkende straffes ikke, hvis han under de i § 23 angivne Betingelser hindrer Fuldbyrdelsen eller foretager Handlinger, som vilde have hindret denne, hvis den ikke allerede, ham uafvidende, var mislykket eller senere ad anden Vej var blevet afværget.

5te Kapitel.

Paatalen.

§ 26.

(K. U. § 72, Strfl. § 298) Strafbare Handlinger er offentlig Paatale undergivne, for saa vidt intet modsat er bestemt. Til særlige Betingelser er offentlig Paatale kun bundet, hvor saadant er foreskrevet.

§ 27.

Privat Paatale eller Begæring om offentlig Paatale kan i den forurettedes Sted ske: (K. U. § 75)

a. naar den forurettede er under 18 Aar, ved Værgen, en af Forældrene eller den, til hvem Forældremagten er overdraget;
b. naar den forurettede er sindssyg, ved Værge, Ægtefælle, en af Forældrene eller et myndigt Barn.

Naar den forurettede er død, saa og, naar en mod en afdød rettet Handling er strafbar, tilkommer Retten til privat Paatale eller til at begære offentlig Paatale den afdødes Ægtefælle, enhver Slægtning i op- og nedstigende Linie og enhver af hans Søskende

(Er den forurettede en privat organiseret Kreds af Personer, kan privat Paatale eller Begæring om Paatale, for saa vidt ingen anden Ordning er truffet, ske ved Bestyrelsen eller ved den dertil af Bestyrelsen bemyndigede).

Har nogen, som efter ovenstaaende Regler vilde være berettiget til at paatale eller begære offentlig Paatale, selv begaaet eller medvirket til den strafbare Handling, kan Paatale eller Begæring om Paatale, hvis ingen anden dertil berettiget findes, ske ved den, som Overøvrigheden dertil beskikker.

Bestemmelser i den særlige Lovgivning om Bemyndigelse til at paatale eller begære Paatale paa den forurettedes Vegne, berøres ikke af denne Lov.

§ 28.

Begæring om offentlig Paatale, der udelukker nogen medskyldig fra Forfølgningen, tages ikke til Følge, medmindre Paatalemyndigheden billiger Udelukkelsen. Angaar den kun nogle af de skyldige uden at udelukke mulige medskyldige, kan Paatalemyndigheden afæske den berettigede en Erklæring om, hvorvidt han samtykker i, at Paatalen udstrækkes til disse. Det kan samtidig tilkendegives ham, at Begæringen i sin Helhed vil bli- (K. U. § 76)

ve anset som bortfalden, hvis saadant Samtykke ikke meddeles inden en af Paatalemyndigheden sat Frist.

§ 29.

(K. U. § 77) Frafalder den, af hvis Begæring offentlig Paatale er betinget, sin Begæring, inden Dom er afsagt, eller Nævningers Erklæring afgiven, standses Forfølgningen, medmindre Paatalemyndigheden skønner, at almene Hensyn kræver dens Fortsættelse.

§ 30.

(K. U. § 78, Strfl. § 67) Adgang til privat Paatale og til at begære offentlig Paatale bortfalder, naar Paatale ikke er sket eller Begæring fremsat inden 6 Uger (3 Maaneder), efter at den berettigede er kommet til Kundskab om Gerningen og om den skyldige, eller ved Lovovertrædelser, hvis offentlige Paatale betinges af Begæring, en af de skyldige. Dør den forurettede inden Fristens Udløb uden at have paatalt eller begæret Paatale, bortfalder den de efterlevende ifølge § 27 tilkommende Ret 6 Uger (3 Maaneder) efter Dødsfaldet.

Fører en privat paatalt Sag ikke til Afgørelse af Strafpaastanden, løber Fristen paany, saaledes at den Tid, i hvilken Forfølgning har fundet Sted, ikke medregnes.

6te Kapitel.

Straffe og andre Retsfølger af den strafbare Handling.

§ 31.

(K. U. § 11, Strfl. §§ 9, 65, L. 1/4 1911 § 11) De almindelige Straffe er Arbejdsfængsel, simpelt Fængsel og Bøde.

Paa Fanger, der udstaar Straf, anvendes særlige Disciplinærstraffe.

§ 32.

(K. U. §§ 13, 1. St., 1. Pkt., og 17, 1.—2. St., Anordn. §§ 2, 3) Arbejdsfængsel idømmes paa Livstid eller paa Tid, ikke under 2 Maaneder og ikke over 16 Aar. Det udstaas i dertil

bestemte Anstalter, der tilhører Staten eller dog staar under dennes Styre. Kvinder og Mænd holdes afsondrede hver i sin Anstalt eller Anstaltsafdeling. Personer under 18 Aar skal og Personer mellem 18 og 23 Aar bør regelmæssig udstaa Straffen i en særlig for unge Personer beregnet Anstalt, eller, for saa vidt angaar Kvinder, Anstaltsafdeling. At dette skal ske, kan for Personer mellem 18 og 23 Aar udtales i Dommen. Andre Personer skal, hvis Straffen er 6 Maaneder eller derover, saa vidt muligt udstaa Straffen i en for Udstaaelse af Arbejdsfængsel i længere Tid særlig bestemt Anstalt.

Justitsministeren træffer iøvrigt Bestemmelse om Fangernes Fordeling.

§ 33.

Fanger, der udstaar Straf af Arbejdsfængsel, skal bære den for dem anordnede Dragt. De forplejes efter et af Justitsministeren stadfæstet Reglement. De maa ikke til Forplejning eller iøvrigt forskaffe sig eller modtage andet end, hvad Anordninger og Reglementer hjemler.

(ny, jfr. K. U. §§ 16. 1. St., 20. 1. St. Anordn. §§ 12. 13. 57. 58)

§ 34.

Fangerne er pligtige at udføre det Arbejde, der overensstemmende med de derom udfærdigede Anordninger paalægges dem. Den daglige Arbejdstid maa ikke være under 9 og ikke over 11 Timer. Friluftsarbejde udenfor Anstaltens Omraade kan finde Sted under Anstaltens Ledelse og Tilsyn.

(ny, jfr. K. U. §§ 13, 1. St., 2. Pkt., og 2. St., 16, 1. St., 17, 3. og 4. St., 20, 1. St., Anordn. §§ 15, 26, 27, 28, 29, 59, 60)

Arbejdsudbyttet tilfalder Staten. Dog tillægges der Fangen som Belønning for Flid og god Opførsel et mindre Beløb som Arbejdspenge. Disse tilhører ikke Fangen, førend de er udbetalt ham, og han har ikke forud noget retligt Krav paa de oplagte Beløb. De kan fortabes som Disciplinærstraf, og de kan af Anstaltens Styrelse anvendes til Erstatning af Skade, som Fangen under Straffens Udstaaelse forvolder ved Forsæt eller grov Uagtsomhed, og til Dækning af Omkostninger foranledigede ved Undvigelse eller ved

Tilbagesendelse under Løsladelse paa Prøve. Ved kgl. Anordning træffes Bestemmelse om, i hvilket Omfang og i hvilke Øjemed Fangen under Straffens Udstaaelse kan raade over Arbejdspengene, og hvorledes der ved og efter Fangens Løsladelse skal forholdes med disse, derunder i hvilke Tilfælde de kan fortabes efter Løsladelsen.

§ 35.

(ny, jfr. K. U. §§ 16, 1. St., 20, 1. St.. Anordn. §§ 24, 25, 57)

Fangerne maa ikke sysselsættes med sundhedsfarligt Arbejde. Fanger, der kommer til Skade under en Virksomhed, med hvilken der efter Lovgivningen er forbundet Forsikring mod Ulykkestilfælde under dens Udøvelse, har Krav paa Forsikring i samme Omfang som fri Arbejdere.

§ 36.

(ny, jfr. K. U. §§ 16, 1. St., 20, 1. St., 30, Anordn. §§ 20, 2. St., 21, 22. 32, 3. St, 57, L. $^1/_4$ 1911 § 10)

Den Tid, i hvilken en Fange paa Grund af Sygdom indlægges paa Hospital, medregnes til Straffetiden, medmindre Sygdommen skyldes hans eget Forhold under Strafudstaaelsen.

Til Straffetiden medregnes ikke den Tid, i hvilken en Fange hensættes i Straffecelle, eller den Tid, der forløber, inden en undvegen Fange tilbageleveres.

Om den Tid, i hvilken en Fange i Anledning af en retslig Undersøgelse afgives til Politiet eller Retten, skal medregnes til Straffetiden, afgøres af Direktøren for Fængselsvæsenet.

§ 37.

(K. U. §§ 14, 1. St, 15, 18. 1. St., 19)

Arbejdsfængsel, der ikke udstaas i en særlig for unge Personer beregnet Anstalt (§ 32), fuldbyrdes med nedennævnte Undtagelser i Enrum, naar Straffen ikke overstiger 2 Aar. Ved Straffe over 2 Aar, men ikke over 3 Aar, kan dog Justitsministeren, naar særlige Grunde taler derfor, tillade, at Straffen udstaas i Enrum i de første 2 Aar, og ved Udløbet af denne Tid samtykke i, at Resten af Straffen udstaas paa samme Maade.

I Fællesskab fuldbyrdes Straffen, naar den er af længere Varighed end ovenfor angivet, samt iøvrigt:

a) naar Fangens Sundhedstilstand gør Straffens Fuldbyrdelse i Enrum utilraadelig;

b) naar Straffen overstiger 3 Maaneder, og Fangen tidligere udenfor de i § 43 omtalte Anstalter har udstaaet Arbejdsfængsel i Fællesskab eller mere end en Gang har udstaaet saadan Straf i Enrum, deraf en Gang i mindst 6 Maaneder. Justitsministeren kan dog i disse Tilfælde efter Anstaltsledelsens Instilling tillade, at Straffen i det hele eller for en Del udstaas i Enrum, og, indtil Spørgsmaalet er afgjort, kan Fangen holdes i Enrum.

En Straf anses udstaaet i Enrum, naar Arbejdet udføres under Afsondring.

§ 38.

Ved Arbejdsfængsels Fuldbyrdelse i Enrum skal Fangen saa vel om Dagen som om Natten holdes afsondret. Dog kan der ved Gudstjeneste, Undervisning, Legemsøvelser og under Gaardtur foretages saadanne Afvigelser fra Afsondringen, som Hensynet til Fangens Ungdom, Alder eller Helbredstilstand gør ønskelige.

(K. U. §§ 14, 2. og 3. St., 18. 2. og 3. St., Anordn. §§ 14. 49. 67)

Hvor Arbejdsfængsel skal fuldbyrdes i Fællesskab, skal Fangen dog, hvis han ikke tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel i Fællesskab, udenfor de i § 37 a. nævnte Tilfælde holdes i Enrum i den første Tredjedel af Straffetiden, dog ikke under 3 Maaneder og ikke over 1 Aar. Indenfor de samme Grænser kan ogsaa Fanger, der tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel i Fællesskab, og hvis Straffetid overstiger 2 Aar, holdes i Enrum. Fangen kan dernæst holdes i Enrum i kortere Tid, ikke over 3 Maaneder, ved Straffetidens Slutning. Ligeledes kan Fangen holdes afsondret i Fritiden, Spisetiden, under Gudstjeneste, Undervisning, Gaardtur samt Forberedelse til Undervisningen, eller, naar det af Hensyn til Sikkerheden eller Disciplinen er nødvendigt, midlertidigt hensættes i Enrum.

I Anstalten holdes Fangen i Enrum om Natten, for saa vidt hans Helbred ikke er til Hinder derfor.

§ 39.

(ny, jfr. K. U. §§ 16, 1. St, 20, 1. St., Anordn. §§ 45, 46, 66)

Fuldbyrdelse af Arbejdsfængsel i 6 Maaneder eller derover sker gennem Oprykning i Klasser, saaledes at Oprykning i højere Klasse afhænger dels af den Tid, Straffuldbyrdelsen har varet, dels af Fangens Flid og Opførsel. Betingelserne for Oprykning skal være strengere for dem, der tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel, end for dem, der første Gang udstaar saadan Straf.

Oprykning i højere Klasser medfører udvidet Adgang til Læsning, Brevveksling, Modtagelse af Besøg og til Benyttelse af Fritiden, større Arbejdspenge og større Frihed til at raade over disse samt andre ved Anordninger og Reglementer hjemlede Begunstigelser.

For saa vidt Straffen fuldbyrdes ved Arbejde i Fællesskab, inddeles Fangerne saa vidt muligt i Afdelinger, hvorved navnlig oftere straffede Fanger holdes afsondrede fra andre.

Fanger, som frembyder Tegn paa at være svækkede af Drikfældighed, kan, naar det paa Grund af deres Tilstand maa antages, at Straffen ikke vil have den tilsigtede Virkning paa dem, efter Indstilling af Anstaltsledelsen af Justitsministeren overflyttes til det i § 52 omhandlede Arbejdshus for Resten af deres Straffetid eller for en Del af den.

Fanger, hvis Straffetid udgør 10 Aar eller derover, kan, naar Halvdelen af Straffetiden, dog mindst 6 Aar, er forløben, og de iøvrigt findes egnede dertil, efter Indstilling af Anstaltsledelsen af Justitsministeren overflyttes til den i § 55 omhandlede Forvaringsanstalt for Resten af deres Straffetid. For Livsfangers Vedkommende kan saadan Overflytning finde Sted efter 10 Aars Forløb.

§ 40.

(K. U. §§ 16, 2. St., 20, 2. St., Anordn. §§ 33, 34, 62)

Naar to Tredjedel af Straffetiden, dog mindst 9 Maaneders Arbejdsfængsel, er

udstaaet, afgør Justitsministeren, efter Anstaltsledelsens Indstilling, om Fangen skal løslades paa Prøve.

Naar den angivne Del af Straffetiden er forløben, bør Løsladelse paa Prøve finde Sted, for saa vidt:

1) Fangens Forhold ikke gør det utilraadeligt;
2) Fangen ikke i Løbet af de sidste 5 Aar har været løsladt paa Prøve, og
3) der er tilsikret Fangen passende Arbejde, eller hans Anbringelse og Underhold paa anden Maade er sikret.

Ved Løsladelsen sættes Fangen regelmæssigt under Tilsyn gennem en Forening, der antager sig løsladte Fanger eller af en dertil egnet og villig Person, og Løsladelsen knyttes til det Vilkaar, at Fangen fører et arbejdsomt, redeligt og ædrueligt Liv samt nøjagtigt følger de ham af den Tilsynsførende givne Paalæg. Yderligere Vilkaar kan tilføjes, naar det maa anses ønskeligt.

Fanger, der er dømt til Arbejdsfængsel paa Livstid, kan paa de ovenfor anførte Betingelser løslades paa Prøve efter 15 Aars Forløb.

§ 41.

Ved Løsladelse paa Prøve modtager Fangen et Pas, der indeholder de for Løsladelsen gældende Vilkaar og Tilkendegivelse om, at han, hvis disse ikke overholdes, vil blive genindsat til Udstaaelse af den ved Løsladelsen tilbagestaaende Straffetid. Dette tilkendegives tillige mundtligt Fangen.

(ny, Anordn. §§ 35. 36. 1 Pkt, 62)

Justitsministeren afgør, om Genindsættelse skal finde Sted. Indtil Afgørelse er truffen, kan den løsladte hensættes i Varetægtsfængsel.

§ 42.

Straffen anses for udstaaet, hvis Beslutning om Genindsættelse ikke er truffen inden 2 Aar fra Løsladelsen eller, naar den tilbagestaaende Straffetid er længere, inden dennes Udløb eller for Livsfanger inden 10 Aar fra Løsladelsen.

(ny, Anordn. §§ 37, 63)

§ 43.

(ny, jfr. K. U. § 56, 1. St., Anordn. § 61)

For Arbejdsfængsel, der fuldbyrdes i en særlig for unge Personer beregnet Anstalt (§ 32), gælder følgende særlige Regler:

Fangen holdes i Enrum (jfr. § 38, 1ste Stykke) i saa lang Tid efter Indsættelsen, som Anstaltens Styrelse anser det formaalstjenligt, dog ikke over 1 Aar, hvilken Tid, naar særlige Grunde taler derfor, med Justitsministerens Samtykke kan udstrækkes indtil 2 Aar.

Iøvrigt fuldbyrdes Straffen med Arbejde i Fællesskab enten i hele Arbejdstiden eller i en Del af denne, dog at Fangen i indtil 1 Maaned inden Løsladelsen kan holdes i Enrum.

Ved Fuldbyrdelsen lægges særlig Vægt paa Fangens aandelige og legemlige Udvikling gennem Undervisning, Legemsøvelser og Udførelse af Friluftsarbejde samt, ved længere Straffe, paa hans Uddannelse til et Erhverv, hvorved han efter Løsladelsen kan ernære sig.

Bestemmelserne i §§ 40—42 finder Anvendelse med den Lempelse, at Løsladelse paa Prøve kan finde Sted, naar Halvdelen af Straffetiden, dog mindst 6 Maaneder, er forløben.

Skønnes det, at Straffen ikke har haft den tilsigtede Virkning, kan Anstaltsledelsen 6 Uger før den i Dommen fastsatte Straffetids Udløb forelægge Spørgsmaalet om Straffens Forlængelse for en for disse Anstalter eller for hver af dem dannet Fængselsret. Denne bestaar af Direktøren for Fængselsvæsenet som Formand, en Dommer og en Person, som deltager i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger. De tvende sidstnævnte Medlemmer af Retten saa vel som en Stedfortræder for Direktøren for Fængselsvæsenet i dennes Forfald beskikkes af Justitsministeren for 5 Aar ad Gangen. Fængselsretten kan forlænge den idømte Straf**s** Varighed med indtil det halve, dog ikke med mere end 1 Aar ad Gangen, og ikke ud over det fyldte 30te Aar.

Justitsministeren kan bestemme, at Fangen skal overføres til en anden Anstalt, naar det under Straffens Fuldbyrdelse viser sig, at Fangen ikke egner sig til Behandling i en Anstalt af denne Art, samt naar Fangen har fyldt det 25de Aar.

§ 44.

Ved kgl. Anordning træffes nærmere Bestemmelse om Arbejdsordningen i de Anstalter, i hvilke Arbejdsfængsel udstaas, om Arbejdspengenes Størrelse og Anvendelse samt om Straffens Fuldbyrdelse iøvrigt indenfor de ved denne Lov dragne Grænser. (K. U. §§ 16, 1. St., 20, 1. St.)

§ 45.

Simpelt Fængsel idømmes, hvor ikke andet er særligt bestemt, fra 21 Dage til 2 Aar. Det udstaas i Arresthusene eller i de i §§ 85, 3die Stykke, og 232 omhandlede Tilfælde i særlige af Justitsministeren dertil bestemte Arrester. Straffen udstaas, for saa vidt den ikke overstiger 2 Aar, i Enrum med de Undtagelser og Lempelser, som Hensynet til Fangens Ungdom, Alder eller Helbredstilstand maatte kræve. Overstiger Straffen 2 Aar, afgor Justitsministeren, om Straffen helt eller delvis skal udstaas i Enrum. Fangerne maa ikke hensættes i Celle med andre Fanger end saadanne, som udstaar Straf af simpelt Fængsel. Forplejningen er ikke indskrænket til den anordnede Fangekost. Indenfor de Grænser, som god Orden i Fængslet kræver, har Fangerne Ret til selv at forskaffe sig, hvad de ønsker til personligt Udstyr og Udstyr af Cellen. (K. U. § 21. Strfl. § 18, Anordn. §§ 4, 69)

Fangerne er berettigede til selv at skaffe sig Arbejde, der er foreneligt med Sikkerheden og god Orden i Fængslet. Sker dette ikke, paalægges det dem at udføre et under Hensyn til deres Dannelsestrin og Livsstilling passende Arbejde i et saadant Omfang, som er nødvendigt til en rimelig Sysselsættelse. Husgerning kan kun paalægges dem, naar de i deres Frihed søger Erhverv derved, og da mod et passende Vederlag. Arbejdsudbyttet tilfalder Fangen.

Bestemmelserne i § 36 finder ogsaa Anvendelse ved simpelt Fængsel.

Nærmere Bestemmelser om Fuldbyrdelsen træffes ved kgl. Anordning.

§ 46.

(K. U. § 25, 1. St., Anordn. §§ 32, 47, 57, 66, 2. Pkt.)

Paa Fanger, der udstaar Straf, kan efter de nærmere ved kgl. Anordning fastsatte Regler, foruden Irettesættelse, følgende Disciplinærstraffe anvendes:

1) Udelukkelse fra, Indskrænkning i og Fortabelse af Goder, som Anordninger og Reglementer hjemler Fanger, hvis Opførsel er tilfredsstillende;
2) Udelukkelse fra Arbejdsgodtgørelse samt Fortabelse af oplagte Arbejdspenge;
3) Hensættelse i Strafcelle uden Arbejde eller med Arbejde uden Arbejdsgodtgørelse i højst 14 Dage, for hver Gang en Forseelse begaas. Straffen kan skærpes ved haardt Natteleje, ved Berøvelse af Lys (mørk Arrest) indtil 4 Dage, for Fanger under 18 Aar dog kun 2 Dage, samt ved Kostindskrænkning indtil 5 Dage. Disse Skærpelser kan kun anvendes, naar der efter indhentet Lægeerklæring ikke er Grund til at befrygte skadelig Indflydelse paa Fangens legemlige eller aandelige Sundhed;

endvidere paa Fanger, der udstaar simpelt Fængsel:

4) Udelukkelse fra Adgangen til selv at sørge for deres Forplejning i højst 1 Maaned, for hver Gang en Forseelse begaas;

samt paa Fanger, der udstaar Arbejdsfængsel:

5) Nedsættelse i en lavere Klasse.

§ 47.

(K. U. § 25, 2. St.)

Spændetrøje, Haandlænker eller andre for Øjemedet nødvendige Sikringsmidler kan anvendes for at afværge truende Vold, betvinge voldsom Modstand eller forebygge Rømning.

§ 48.

Bøde kan udenfor de Tilfælde, hvor den er foreskrevet som Hovedstraf, ved strafbare Handlinger, der skyldes Vindesyge, idømmes som Tillæg til Frihedsstraf. (K. U. §§ 23, 1. St., 48, Strfl. §§ 30, 1. St., 59.)

Hvor ikke andre Regler for Bødens Beregning er foreskrevne, bliver ved Fastsættelse af Bodens Størrelse, der ikke maa være mindre end den skyldiges antagne regelmæssige Indtægt for 1 Dag, jfr. dog §§ 78 og 79, og ikke maa overstige den antagne Indtægt for 90 Dage, at tage Hensyn til alle Forhold, der har Indflydelse paa hans økonomiske Ydeevne. Hvis den skyldige helt eller væsentlig underholdes af andre, træder i Dagsindtægtens Sted det Beløb, hvortil hans daglige Forbrug skønnes at maatte ansættes. Indtræder der inden Bødens Betaling en væsentlig Forringelse i den bødefældtes Formueforhold, kan Retten efter hans Paastand ved Kendelse nedsætte Bøden i tilsvarende Forhold.

Bøder, der paalægges i Henhold til denne Lov, tilfalder Statskassen.

§ 49.

Retten kan indrømme en Frist af indtil 3 Maaneder til Bødens Betaling eller tilstede, at den betales i nærmere bestemte Afdrag inden for en Frist af 1 Aar. De fastsatte Frister kan, naar dertil findes gyldig Grund, forlænges af Politiet, der ogsaa ellers kan tilstede Bødens afdragsvise Betaling. (K. U. § 23, 2., 3., 5. St.)

Betales Bøden ikke, bliver den eller den ikke betalte Del af samme at inddrive, naar Politiet skønner, at Inddrivelse er mulig og ikke vil gøre føleligt Skaar i den bødefældtes Livsvilkaar.

Bøde kan kun kræves betalt i den bødefældtes Dødsbo eller inddrives hos nogen anden end den bødefældte, hvor saadant er særlig hjemlet.

§ 50.

Opnaas Betaling af en idømt eller i Retten vedtagen Bøde ikke paa nogen af de i § 49 angivne Maader, træder i Bø- (K. U. § 24 1.—3. St., Strfl. § 30, 2.—3. St.)

dens Sted en i Dommen eller ved Bødevedtagelsen af Retten fastsat Straf, der, hvor ikke andet særlig er foreskrevet, bestaar i Arbejdsfængsel. For saa vidt saadant ikke er udelukket ved de særlige Regler om Bødens Fastsættelse (§ 48, 2det Stykke), iagttages ved Fastsættelsen af Afsoningsstraffens Varighed, at 1 Dags Arbejdsfængsel skal svare til et Beløb, som er mindre end den Dagsindtægt (§ 48), der er lagt til Grund ved Beregningen af Bødens Størrelse, men dog ikke maa være under Halvdelen af denne. Afsoningsstraffens Varighed maa i intet Tilfælde overstige 180 Dage.

Er en Del af Bøden betalt, bliver Afsoningsstraffen forholdsvis at nedsætte, dog saaledes, at en Del af en Dag regnes lige med en hel Dag. Er en Del af Bøden afsonet, men Resten tilbydes betalt, tages ved Beregningen af denne alene Hensyn til de hele Dage, hvori Afsoningsstraf er udstaaet.

Forinden Afsoningsstraffen fuldbyrdes, bør der saa vidt muligt gives den bødefældte, som andrager derom, Lejlighed til at aftjene Bøden ved frivilligt Arbejde for Staten, Kommunen eller saadanne velgørende Institutioner, som dertil af Justitsministeren er autoriserede, og efter nærmere af ham fastsatte Regler. Hvor Bøden aftjenes ved Arbejde for Kommunen eller en velgørende Institution, tilfalder det aftjente Bødebeløb den Kommune eller Institution, for hvis Regning Arbejdet er udført.

§ 51.

(K. U. § 24, 4. St.) Bestemmelserne i §§ 48 og 49 finder tilsvarende Anvendelse paa Bøder, der fastsættes ved administrativ Myndigheds Afgørelse, saaledes at den paagældende Myndighed træffer de Afgørelser, som ellers træffes af Retten.

Opnaas Betaling af saadan Bøde ikke, fastsætter Retten efter vedkommende administrative Myndigheds Begæring en Afsoningsstraf efter de i § 50 givne Regler, dog saaledes, at Afsoningen, hvor ikke an-

det særlig er foreskrevet, sker efter Reglerne om simpelt Fængsel.

Er Bøde idømt i Forbindelse med Frihedsstraf (§ 48, 1ste Stykke), bliver Afsoningsstraffen at fastsætte til samme Strafart som Hovedstraffen, iøvrigt under Iagttagelse af de i § 50 givne Regler.

§ 52.

Naar en Person efter tidligere to Gange at have udstaaet Straf af Arbejdsfængsel for Tiggeri eller Løsgængeri (§§ 180—182) eller efter tidligere at være dømt efter denne Paragraf inden 1 (2) Aar efter den sidste endelige Løsladelse paany findes skyldig i saadant Forhold eller i en af de i Kapitlerne 25 og 26 omhandlede Forbrydelser, der ikke skønnes at ville medføre højere Straf end Arbejdsfængsel i 6 Maaneder, og Forbrydelsen, uden at den skyldige kan anses som vanemæssig eller erhvervsmæssig Ejendomsforbryder (§ 54), maa betragtes som et Udslag af hans Hang til Lediggang og uordnet Levevis, kan Retten dømme ham til Indsættelse i et under Statens Styre staaende Arbejdshus, hvilken Indsættelse da træder i Stedet for Straf. (ny)

Til Indsættelse i Arbejdshus kan endvidere dømmes Personer, som enten tidligere to Gange ifølge Dom har været anbragte i Helbredelsesanstalt for Drankere, eller hvis Hang til Drukkenskab efter indhentet Lægeerklæring maa anses som uhelbredelig, naar de i § 59 angivne Betingelser foreligger, samt Kvinder, der efter at være straffede efter § 228 i Strid med et dem ved Dommen givet Tilhold søger Erhverv ved Utugt.

§ 53.

I Arbejdshus kan den indsatte holdes i indtil 3 Aar. Skønner Arbejdshusets Styrelse, at de Grunde, der foranledigede Indsættelsen, endnu i det væsentlige er til Stede ved Udløbet af den ovennævnte Frist af 3 Aar, kan den 6 Uger før dennes Udløb forelægge Spørgsmaalet om Fristens (ny)

Forlængelse for en i dette Øjemed dannet Ret, der bestaar af en Dommer som Formand, en Repræsentant for Paatalemyndigheden og en Person, som deltager i Forsorgsarbejdet for løsladte Fanger. Retten kan efter anstillet Undersøgelse forlænge Fristen med indtil 3 Aar, dog kun med 1 Aar ad Gangen.

Løsladelse paa Prøve kan indenfor den regelmæssige Frist af 3 Aar eller den af den ovennævnte Ret fastsatte, forlængede Frist finde Sted, naar Arbejdshusets Styrelse finder det forsvarligt, dog tidligst 6 Maaneder efter Indsættelsen. Prøvetiden er 1 Aar. Iøvrigt finder Bestemmelserne i §§ 40—42 tilsvarende Anvendelse. Dømmes den paa Prøve løsladte for en under Prøvetiden begaaet Lovovertrædelse, afgør Retten, om han paany skal indsættes i Arbejdshus i Henhold til § 52 eller efter udstaaet Straf skal indsættes i den efter den tidligere Dom tilbagestaaende Tid.

For de i Henhold til § 39, 4de Stykke til Arbejdshus overførte Fanger gælder ovenstaaende Regler ikke. For Kvinder, der i Medfør af § 55 er indsat i Arbejdshus, finder de i § 55 om Indsættelsens Varighed givne Regler Anvendelse.

De i Arbejdshus indsatte Personer er undergivne Arbejdspligt efter Regler svarende til de i §§ 34 og 35 givne. Friluftsarbejde anvendes i størst muligt Omfang. For saa vidt det ikke efter den indsattes Alder og Tilstand maa anses ørkesløst, lægges der ved Behandlingen Vægt paa hans legemlige og aandelige Udvikling samt paa hans Uddannelse til et Erhverv, hvorved han efter Løsladelsen kan søge sit Underhold. Iøvrigt skal Behandlingen være saa lempelig, som Hensynet til Disciplinen og Arbejdspligtens Opfyldelse tillader. Omfanget af de Friheder og Begunstigelser, der indrømmes, afhænger af den paagældendes Opførsel og Flid og finder sit Udtryk gennem Oprykning i Klasser. Arbejdshusets Styrelse kan tilstaa den, der ved god Opførsel har gjort sig fortjent dertil, en begrænset Udgangstil-

ladelse paa Søn- og Helligdage 1 eller 2 Gange maanedlig, naar Misbrug ikke kan befrygtes.

Ved kgl. Anordning fastsættes Disciplinærstraffe i Overensstemmelse med Bestemmelserne i § 46 Nr. 1, 2, 3 og 5. Ved Kendelse af den ovenfor nævnte Ret kan den indsatte for grove Brud paa Anstaltsordenen i indtil 3 Maaneder ad Gangen nedsættes i en Straffeklasse, hvor Behandlingen sker i Overensstemmelse med de om Arbejdsfængsel gældende Regler.

§ 54.

Naar en Person, som allerede 3 Gange for Forbrydelser, begaaede efter det fyldte 21de Aar, har været straffet med Arbejdsfængsel i tilsammen mindst 4 Aar, eller tidligere har været dømt efter denne Paragraf, inden 3 Aar efter sin sidste endelige Løsladelse paany gør sig skyldig til Straf af Arbejdsfængsel, og de foreliggende Oplysninger om hans forbryderske Tilbøjeligheder i det hele kendetegner ham som en for Retssikkerheden farlig, erhvervs- eller vanemæssig Forbryder, kan Retten, naar Hensynet til Samfundets Sikkerhed findes at kræve det, dømme ham til at tages i Sikkerhedsforvaring, der da træder i Stedet for Straf. (K. U. § 56, 2. St.)

Ved Afgørelsen af, om den sidstnævnte Betingelse for Anvendelse af Sikkerhedsforvaring foreligger, vil der være at tage Hensyn til vedkommende Anstaltsledelses under tidligere Strafudstaaelse afgivne Bedømmelse samt iøvrigt til den paagældendes hele Livsførelse udenfor Straffetiden. Særlig skal denne Betingelse regelmæssig antages at være opfyldt, naar det under en til Straf for en Berigelsesforbrydelse anlagt Sag er oplyst, at den skyldige efter to Gange forud med Gentagelsesvirkning at være straffet for Berigelsesforbrydelse til Trods for ham af Politiet given Advarsel, og skønt offentlige eller private Institutioner har været rede til at yde ham Bistand til lovlig Livsførelse, har indrettet sin Levevis med fortsat Forbryderfærd for Øje eller saaledes, at hans

Levesæt øjensynlig ikke kan være bygget paa lovligt Erhverv. Fortjeneste ved Spil eller Understøttelse af Kvinder, der søger Erhverv ved Utugt, anses ikke som lovligt Erhverv.

§ 55.

(ny) Sikkerhedsforvaring udstaas af Mænd i en særlig dertil indrettet Forvaringsanstalt, der tilhører Staten, af Kvinder i Arbejdshus. Løsladelse kan tidligst ske ved Udløbet af en i Dommen fastsat Tid, hvis Længde skal svare til den Straf, i hvis Sted Forvaringen træder, og skal ske senest 10 Aar efter Udløbet af denne Tid.

Løsladelse finder regelmæssig Sted paa Prøve. Om saadan Løsladelse skal finde Sted, afgøres af den i § 53 omhandlede Ret. Anstaltsledelsen skal 6 Uger før Udløbet af den i Dommen fastsatte korteste Frist for Forvaringen forelægge Retten Spørgsmaalet, om Løsladelse paa Prøve skal finde Sted. Hvis Løsladelse ikke bevilges, bliver Spørgsmaalet med visse Mellemrum at genoptage efter Regler, der fastsættes ved kgl. Anordning. Prøvetiden er 2 Aar. Iøvrigt finder Bestemmelserne i §§ 40—42 tilsvarende Anvendelse.

Angaaende Arbejdspligten, Behandlingen og Disciplinærstraffe finder de i § 53, 4de og 5te Stykke, givne Regler tilsvarende Anvendelse under fornøden Hensyntagen til de i Forvaringsanstalten indsatte Personers større Farlighed. Udgangstilladelse kan ikke meddeles, forinden ($^2/_3$ af) den i Dommen fastsatte korteste Frist for Forvaringen er forløben.

§ 56.

(K. U. § 73, L. $^1/_4$ 1911 § 15, 4. St.) **For Lovovertrædelser begaaede af Personer mellem 14 og 18 Aar kan Paatalemyndigheden eller, hvis Straffen skønnes at ville overstige Arbejdsfængsel i 2 Aar, Justitsministeren bestemme, at offentlig Paatale bortfalder paa Betingelse af, at den paagældende undergives Værgeraadsforsorg eller undtagelsesvis anden efter Justitsministerens Skøn betryggende Forsorg. Sagen kan genoptages, saafremt den paagældende, medens han er anbragt paa**

nævnte Maade, gør sig skyldig i Lovovertrædelser, for hvilke den i Lovgivningen om Behandling af forbryderske unge Personer hjemlede særlige Straffemyndighed ikke af Paatalemyndigheden anses tilstrækkelig.

Har Paatale fundet Sted, men den paagældende frifindes i Henhold til Bestemmelsen i § 18, kan Retten i Dommen bestemme, at han skal afgives til Værgeraadsforsorg. Foreligger Betingelserne for Frifindelse efter § 18 ikke, kan Retten dog, naar den skønner, at Værgeraadsforsorg bør foretrækkes for Straf, ved Kendelse bestemme, at Forfølgningen indstilles, mod at den paagældende undergives saadan Forsorg. Det kan i Kendelsen endvidere bestemmes, at Indstillingen af Forfølgningen skal være betinget af, at den paagældende anbringes i en Opdragelsesanstalt, efter Omstændighederne med Angivelse af et Mindstemaal for Anbringelsens Varighed, svarende til den Frihedsstraf, han ellers vilde være blevet idømt. Har Anbringelse i Opdragelsesanstalt i Henhold til saadan Bestemmelse fundet Sted, kan endelig Udskrivning forinden den fastsatte Frist kun finde Sted ifølge ny Kendelse af samme Ret.

Retten kan i Dommen eller Kendelsen træffe Bestemmelse om den paagældendes foreløbige Anbringelse, indtil den anordnede Forsorg kan træde i Virksomhed.

Udgifter ved de ovennævnte Foranstaltninger, som ikke afholdes efter Reglerne i L. Nr. 72 af 14. April 1905 eller udredes ad privat Vej, betragtes som Sagsomkostninger.

De ovenfor nævnte Retsafgørelser kan kun paaankes efter Justitsministerens Paabud.

§ 57.

Bliver en under en Straffesag tiltalt frifunden i Henhold til § 15, eller findes Straf i Henhold til § 17 enten straks eller ifølge senere Afgørelse af Retten uanvendelig, men den skyldige maa anses farlig for Retssikkerheden, bestemmer Retten, (K. U. § 84, 1 St.)

hvilke Sikkerhedsforanstaltninger der bliver at træffe overfor ham. Kan Sikkerhed ikke opnaas ved mindre indgribende Forholdsregler, saasom Anvisning af eller Forbud imod et bestemt Opholdssted, Paalæg af den i § 59 omhandlede Art, Umyndiggørelse samt Beskikkelse af Tilsyn eller lignende, bliver den paagældende at anbringe i en Sindssyge-, Aandssvage- eller anden Kur- eller Plejeanstalt eller i en særlig for saadanne Personer indrettet Forvaringsanstalt eller Anstaltsafdeling. Udgifter ved saadan Anbringelse betragtes som henhørende til Sagsomkostninger. Umyndiggørelse samt Beskikkelse af Tilsynsværge efter foranstaaende Bestemmelse foretages af Retten. Tilsynsværgen har Ret til at tage Bestemmelse om den umyndiggjortes Opholdssted. Iøvrigt træffer Øvrigheden indenfor de af Retten dragne Grænser de nærmere Bestemmelser, som Foranstaltningens Udførelse maatte udkræve.

Paa Foranledning af Paatalemyndigheden eller vedkommende Anstaltsledelse kan Retten til enhver Tid efter indhentet Lægeerklæring ved Kendelse forandre den trufne Afgørelse om Sikkerhedsforanstaltningens Art. Naar en truffen Sikkerhedsforanstaltning efter indhentet Lægeerklæring ikke længere findes nødvendig, bliver den af Retten at ophæve, efter Omstændighederne foreløbigt eller endeligt.

§ 58.

(K. U. § 81, 2. St.) Er den, der har begaaet en strafbar Handling, efter dennes Foretagelse, men før Dom er gaaet, blevet sindssyg, og Retten efter indhentet Lægeerklæring finder, at Straffens Fuldbyrdelse bør udsættes, og at den skyldige maa anses farlig for Retssikkerheden, træffer den Bestemmelse om Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger i Overensstemmelse med Reglerne i § 57. Det samme gælder, naar det, efter at nogen er dømt til Straf, findes, at den dømte er kommet i en ikke blot forbigaaende Tilstand af den i § 15 eller § 17, 1ste Stykke omhandlede Art. I begge Tilfælde afgør

Retten ved de paagældende Sikkerhedsforanstaltningers Ophør ved Kendelse, om den ikke udstaaede Straf skal fuldbyrdes eller helt eller delvis bortfalde.

Paa tilsvarende Maade kan ved Dom under en offentlig Sag Sikkerhedsforanstaltninger træffes overfor Personer, som i Medfør af de om Behandlingen af unge forbryderske Personer gældende Lovbestemmelser, jfr. nærværende Lovs § 56, er anbragte til Opdragelse, naar det under Anbringelsen eller ved dennes Ophør findes, at den paagældende af de i § 15 eller § 17, 1ste Stykke angivne Grunde maa anses farlig for Retssikkerheden. (ny)

§ 59.

Bliver nogen under en Straffesag dømt til Frihedsstraf, og Retten finder, at Forbrydelsen er begaaet under Paavirkning af spirituøse Drikke, saa og naar nogen straffes i Medfør af Bestemmelsen i § 132, 2det Stykke, kan der ved Dommen gives den dømte Paalæg om, at han i et vist Tidsrum, dog ikke udover 5 Aar fra hans Løsladelse, ikke i noget offentligt Beværtningslokale eller i Uddelings- eller Udsalgssted for spirituøse Drikke maa nyde saadanne Drikke og ej heller færdes udenfor sit Hjem i kendelig beruset Tilstand. Om Paalægget optages det fornødne i »Politiefterretninger«; men Meddelelse derom maa ikke indrykkes i offentlige Aviser. (K. U. §§ 85, 50²)

Af Politiet kan der gives Beværtere, Handlende eller Uddelere Paalæg om ikke at udskænke, sælge eller uddele spirituøse Drikke til en saadan Person.

Fremgaar det af indhentet Lægeerklæring og Sagens øvrige Omstændigheder, at en i denne Paragrafs 1ste Stykke omhandlet eller en i Overtrædelse af § 132, 3die Stykke skyldig Person er forfalden til Drukkenskab, kan det, og skal det, hvis han maa anses farlig for Retssikkerheden, ved Dommen bestemmes, at han før eller efter Straffens Udstaaelse skal anbringes i en Helbredelsesanstalt for Drankere, om fornødent i en særlig dertil indrettet offentlig Anstalt eller Anstaltsafdeling, indtil han maa an-

ses helbredet, dog ikke udover 18 Maaneder, i Gentagelsestilfælde 3 Aar. Udgifter ved saadan Anbringelse betragtes som henhørende til Sagsomkostninger. Naar den saaledes anbragte maa anses for helbredet, bestemmer Retten efter Indstilling af Anstaltens Styrelse og efter indhentet Erklæring af vedkommende Læge ved Kendelse, at Anbringelsen skal ophøre. Ved Anbringelsens Ophør afgør Retten, om en ikke udstaaet Straf skal udstaas eller helt eller delvis bortfalde. Straffens Bortfald kan betinges af, at den paagældende i indtil 1 Aar fra Anbringelsens Ophør opfylder visse af Retten givne Paalæg.

Den, som paa Grund af Drikfældighed falder Fattigvæsenet til Byrde eller bliver ude af Stand til at sørge for Ægtefælles eller Børns Underhold, kan ligeledes ved Dom anbringes i Overensstemmelse med foranstaaende Bestemmelser.

§ 60.

(K. U. § 86, Strfl. § 299)

Undsiger nogen en anden eller truer med Brand eller anden Ulykke, kan det, naar Straf enten er udelukket eller ikke findes at give tilstrækkelig Sikkerhed, under en af det offentlige paa Begæring af den truede eller, hvis almene Hensyn kræver det, uden saadan Begæring anlagt Sag, ved Dom paalægges ham at foretage, hvad Retten finder nødvendigt for at sikre mod Truslens Udførelse, og om fornødent bestemmes, at han skal tages i Varetægt, i hvilket sidste Tilfælde Retten tillige afgør, om Varetægten skal ske efter Reglerne om Varetægtsfængsel eller i en af de i §§ 52, 55, 57 og 59 omhandlede Anstalter. De givne Paalæg eller trufne Foranstaltninger kan ophæves af Øvrigheden, naar den anser det ufornødent at opretholde dem, og den truede samtykker deri, og ellers af Retten ved Genoptagelse af Sagen. Paa den dømtes Begæring bliver Sagen at genoptage, medmindre Paatalemyndigheden skønner, at Forholdene er ganske uforandrede, og der ikke er gaaet et Aar efter Dommen eller efter en tidligere Genoptagelse.

Udgifter ved Anbringelse i Medfør af denne Bestemmelse betragtes som henhørende til Sagsomkostninger.

§ 61.

(K. U. § 63, L. 1/4 1911 § 20)

Naar en Straffedom ikke lyder paa højere Straf end Bøde, simpelt Fængsel i 2 Aar eller Arbejdsfængsel i 1 Aar, kan det, naar Retten under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder finder, at Straffens Fuldbyrdelse bør udsættes, i Dommen bestemmes, at Straffen skal bortfalde ved Udløbet af en af Retten fastsat Prøvetid, saafremt den dømte opfylder de i Loven foreskrevne Betingelser og de yderligere Vilkaar, som maatte være fastsatte i Dommen.

Prøvetiden er mindst 2, højst 5 Aar. Under Prøvetiden sættes den domte under Tilsyn (§ 65) gennem en i saadant Øjemed virkende Forening eller af en dertil egnet og villig, af Retten bestemt Person, medmindre saadant Tilsyn undtagelsesvis anses ufornødent under Hensyn til Lovovertrædelsens Ubetydelighed eller den skyldiges Forhold.

Retten kan til enhver Tid, naar Omstændighederne kræver det, ved Kendelse forandre sin Beslutning om Valg af Tilsynsførende.

§ 62.

(K. U. §§ 65, 66, L. 1/4 1911 § 22)

Hvis den efter § 61 dømte gør sig skyldig i forsætlig Lovovertrædelse, for hvilken retslig Undersøgelse indledes inden Prøvetidens Udløb med det Udfald, at han derfor ifalder Straf af Arbejdsfængsel, fastsættes en ny for begge Forbrydelser fælles Straf uden Afkortning efter § 82. Er den nye Lovovertrædelse uagtsom, eller er den Straf, han derved paadrager sig, ikke højere end simpelt Fængsel, afgør Retten, om ogsaa den første Straf skal fuldbyrdes. I saa Fald fastsættes en fælles Straf, som ovenfor sagt.

Indledes retslig Undersøgelse for en inden Prøvetidens Udløb begaaet Lovovertrædelse først efter Prøvetidens Udløb, kommer det stedfundne Brud paa Betingelsen i Betragtning som en skærpende Omstæn-

dighed ved Udmaalingen af Straffen for den sidste Lovovertrædelse.

Søger den dømte at unddrage sig det anordnede Tilsyn, eller bliver iøvrigt nogen i Dommen fastsat Betingelse ikke overholdt, uden at dette skyldes ham utilregnelige Hindringer, kan den Ret, der har paakendt Sagen, ved Kendelse bestemme, at Straffen skal fuldbyrdes, eller fastsætte nye Betingelser for Udsættelsen eller forlænge Prøvetiden. Skyldes det den dømte utilregnelige Hindringer, at Betingelsen ikke er opfyldt, kan Retten efter Omstændighederne frafalde eller ændre Betingelsen.

§ 63.

(K. U. § 67, 1. St.) Indledes inden Prøvetidens Udløb retslig Undersøgelse mod den efter § 61 dømte for en Lovovertrædelse, begaaet før Dom i første Instans overgik ham, med det Udfald, at Tillægsstraf efter § 84 idømmes, afgør Retten, om den samlede Straf bliver at fuldbyrde eller om Fuldbyrdelsen paany skal udsættes. I saa Fald fastsættes en ny Prøvetid.

§ 64.

(K. U. § 64, L. 1/4 1911 § 21) Bliver den idømte Straf ikke i Medfør af foranstaaende Bestemmelser fuldbyrdet, bortfalder Straffen og Dommens Evne til at medføre Gentagelsesvirkning. Samtidig bortfalder de Bestemmelser, som Dommen maatte indeholde om Fortabelse af Rettigheder i Henhold til § 68.

§ 65.

(ny) Naar Tilsyn anordnes i Henhold til Bestemmelserne i §§ 40, 53, 55, 57, 59 og 61, har den Tilsynsførende at retlede den, der er stillet under hans Tilsyn, at afholde ham fra at søge slet Selskab og om fornødent fra at nyde spirituøse Drikke, efter Evne at bistaa ham til at opnaa en Stilling eller fast Arbejde samt at paase, at han overholder de ham af vedkommende Ret eller Myndighed eller den Tilsynsførende selv givne Paalæg. Han er berettiget til at paalægge den, der er stillet under hans Tilsyn, at afgive saadanne Meldinger an-

gaaende Bopæl, Arbejdsforhold o. l., som er nødvendige til Gennemførelse af Tilsynet, og har, naar de givne Paalæg ikke overholdes, derom at gøre Indberetning til Paatalemyndigheden.

§ 66.

(K. U. § 88, Strfl. § 16)

Naar en Udlænding, der tidligere i eller udenfor Riget er straffet med Frihedsstraf, dømmes til Arbejdsfængsel, kan det, hvis hans Forhold dertil giver Anledning, i Dommen bestemmes, at han efter udstaaet Straf bliver at udbringe af Riget.

Dømmes en Udlænding, der ikke i de sidste 5 Aar har haft stadigt Ophold i den danske Stat, til Arbejdsfængsel i mindst 1 Aar, skal han tillige dømmes til efter udstaaet Straf at udbringes af Riget.

Inden Udbringelsen skal den paagældende til Politiprotokollen advares om det med ulovlig Tilbagevenden forbundne Strafansvar.

§ 67.

(K. U. § 83, Strfl. § 34)

Ved Dom bliver, for saa vidt ikke andet særlig er bestemt, til Fordel for Statskassen at inddrage:

1) Genstande, der er frembragte ved en strafbar Handling eller har været brugte eller bestemte til at bruges ved en forsætlig Forbrydelse, for saa vidt de
   a) tilhører nogen for Gerningen ansvarlig eller
   b) deres Inddragelse findes fornøden, fordi deres Forbliven i privat Varetægt udsætter Retssikkerheden for Fare;
2) det ved den strafbare Handling erhvervede Udbytte eller et Beløb, der skønnes at svare dertil, for saa vidt ingen kan gøre retligt Krav derpaa, hvad enten det findes hos den skyldige eller hos nogen, paa hvis Vegne han har handlet, og uden Hensyn til, om Straffesag er eller kunde være rejst imod nogen.

De under Nr. 1, Ltr. b nævnte Genstande bliver om fornødent ved Politiets Foranstaltning at tilintetgøre eller uskadeliggøre. Iøvrigt bliver de inddragne Gen-

stande og Beløb, for saa vidt nogen har lidt Skade ved den strafbare Handling, og Erstatning ikke paa anden Maade kan faas hos den skyldige, at anvende til Dækning af Erstatningskravet, saaledes at dette gaar forud for Statens Krav.

§ 68.

(K. U. §§ 80—81) Naar nogen for en forsætlig Forbrydelse, begaaet efter det fyldte 18de Aar, dømmes til Arbejdsfængsel i 2 Aar eller derover eller til Indsættelse i Arbejdshus (§ 52) eller til at tages i Sikkerhedsforvaring (§ 54) for en Handling, hvorved han findes at have gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse, bliver ved Dommen de statsborgerlige Rettigheder at frakende ham. Derved bortfalder følgende Rettigheder:

1) til offentlige Tjenester eller Hverv, som han beklæder, samt til at opnaa Ansættelse i saadanne;
2) til at stemme og vælges ved offentlige Valg;
3) til at gøre Tjeneste i Hæren eller Flaaden;
4) til at virke som Sagfører, Dispachør, Mægler, autoriseret Revisor eller Translatør, som Læge, Tandlæge, Dyrlæge, Apoteker eller Jordemoder, som Landinspektør, som Bestyrer af eller Lærer ved Børnehjem, Opdragelsesanstalter samt Skoler for Børn og unge Mennesker, som Lods, Skibsfører, Kystskipper, Sætteskipper, Fiskeskipper, Styrmand, Maskinmester, Undermester, Maskinpasser eller Motorpasser i Søfart;
5) til for egen eller fremmed Regning at drive saadan Næring, hvortil kræves Næringsadkomst.

Er nogen dømt til Arbejdsfængsel i kortere Tid end 2 Aar for en Handling, hvorved han findes at have gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse, bliver ved Dommen offentlig Tjeneste eller Hverv, som han beklæder, at erklære forbrudt og iøvrigt de statsborgerlige Rettigheder at frakende ham for en Tid af fra 5 til 10 Aar.

Rettighederne fortabes fra den Dag, da Dommen bliver endelig. Fradømmes Rettighederne paa Tid, regnes denne fra den Dag, da Straffen er udstaaet, forældet eller eftergiven.

§ 69.

Har nogen ellers paa strafbar Maade forset sig i en af de i § 68 Nr. 1 og 4 nævnte Tjenester, Hverv eller Virksomheder eller i nogen Stilling, hvortil kræves særlig Kundskabsprøve, og derved vist sig uskikket til at beklæde saadan Stilling eller uværdig til den for samme fornødne Tillid, kan Retten til at udøve Tjenesten, Hvervet eller Stillingen frakendes ham for en Tid af fra 1 til 5 Aar eller i særlig grove Tilfælde for bestandig. Bestemmelsen i § 68 sidste Stykke finder ogsaa her Anvendelse. (K. U. § 80, 2. St)

Iøvrigt fortabes Retten til at udøve en vis Virksomhed kun, hvor dertil haves særlig Hjemmel.

§ 70.

Har nogen ved en Forbrydelse gjort sig uværdig til Udøvelse af Forældremyndigheden, kan denne under en offentlig Sag frakendes ham efter Begæring af den Myndighed, der staar i Spidsen for Børnetilsynet. (K. U. § 82[2])

§ 71.

Den, som forsætlig har dræbt den, han skulde arve, eller retstridig og forsætlig har hindret ham i før sin Død at træffe retsgyldig Bestemmelse om sine Efterladenskaber, forbryder sin Arveret efter den paagældende. (K. U. § 82[3], Strfl. § 304)

Den, som øver Vold mod eller grovt fornærmer en Slægtning i opstigende Linie eller truer ham som i § 238 sagt, bliver, naar denne derom gør Paastand, at dømme til at have sin Arveret efter den paagældende forbrudt. Den frakendte Arveret kan dog i det hele eller for en Del tilbagegives den skyldige ved testamentarisk Bestemmelse.

§ 72.

Udover den af de almindelige Erstatningsregler følgende Pligt til at godtgøre (K. U. §§ 91—93, Strfl. §§ 300—302)

økonomisk Skade eller Tab, derunder Helbredelsesudgifter, Næringstab og Begravelsesomkostninger, som er forvoldt ved en strafbar Handling, kan den, der findes skyldig i strafbar Krænkelse af en andens Person eller Ære, dømmes til at betale den forurettede en af Retten fastsat Godtgørelse for Lidelse, Tort, Ulempe, Lyde og Vansir samt for Forstyrrelse eller Ødelæggelse af Stilling og Forhold.

Ligeledes kan den, som paa strafbar Maade har forvoldt en andens Død, dømmes til at give den, som derved har mistet en Forsørger, Erstatning for det Tab, han antages derigennem at lide, fastsat enten til en Sum engang for alle eller til et løbende Underholdsbidrag for et vist Tidsrum.

§ 73.

(K. U. § 97, 1. og 2. St, Strfl § 303) Ubeføjede ærefornærmende Udsagn bliver efter den fornærmedes Paastand at kende døde og magtesløse.

Den for en Ærefornærmelse domfældte kan efter den fornærmedes Paastand tilpligtes til ham at udrede en af Retten fastsat Sum til Bestridelse af Omkostningerne ved Kundgørelse i en eller flere offentlige Tidender enten af Domsslutningen alene eller tillige af Domsgrundene.

§ 74.

(K. U. § 98) Naar nogen findes skyldig i falsk Anklage af den i § 137 omhandlede Art, kan det efter den forurettedes Begæring i Dommen bestemmes, at Domsslutningen og saa meget af Domsgrundene, som Retten skønner fornødent, ved offentlig Foranstaltning skal kundgøres i en eller flere offentlige Tidender. Til Bestridelse af Udgifterne herved tilpligtes den domfældte at udrede en af Retten fastsat Sum.

7de Kapitel.

Straffens Fastsættelse.

§ 75.

K. U. § 43, Strfl. § 57) Straffens Udmaaling sker i Overensstemmelse med de Grundsætninger, der har

fundet Udtryk i denne Lov. Der bliver derved særlig at tage Hensyn til Forbryderens Farlighed, Alder og Forhold før og efter Gerningen, til Styrken af det ved Handlingen for Dagen lagte forbryderske Sindelag samt Bevæggrundene til Handlingen.

At Gerningen er udført af flere i Forening, vil i Reglen være at anse som en skærpende Omstændighed.

§ 76.

Bestemmelser om forhøjet Straf i Gentagelsestilfælde finder kun Anvendelse, naar Gerningsmanden, inden han paany forbrød sig, i den danske eller i en fremmed, folkeretlig ligeberettiget Stat er funden skyldig i en efter det fyldte 18. Aar begaaet strafbar Handling, som Loven tillægger Gentagelsesvirkning paa den nu begaaede, eller i Forsøg paa eller Medvirken til en saadan. (K. U. § 44, Strfl. § 61)

Gentagelsesvirkningen indtræder ikke, naar Straf i Henhold til §§ 15 og 17 er funden uanvendelig, og ophører, naar der, førend den nye strafbare Handling blev begaaet, er forløbet 3 Aar, efter at den tidligere Straf er udstaaet, eftergivet eller bortfalden eller de Foranstaltninger, der i Henhold til §§ 52—55 og 58—60 er traadt i Stedet for Straf, er ophørte. I Forældelsesfristen medregnes ikke den Tid, i hvilken den paagældende har udstaaet Frihedsstraf eller har været hensat til Forvaring i Stedet for Straf for en Lovovertrædelse, der ikke har Gentagelsesvirkning paa den, der nu foreligger til Paakendelse.

§ 77.

Findes nogen at have udøvet en eller flere Forbrydelser erhvervs- eller vanemæssigt, forhøjes, for saa vidt ikke andet er bestemt, den for Gerningen foreskrevne Straf med indtil det halve eller i Gentagelsestilfælde indtil det dobbelte. K. U. § 45)

§ 78.

Den for en strafbar Handling i Loven foreskrevne Straf kan nedsættes, ligesom (K. U. § 32, 37, 2. St., 38, 2. St., 41, 46, Strfl. §§ 37, 40, 2. St., 41, 42, 56, 60)

Bøde kan idømmes under det i § 48 angivne Mindstemaal:

1) naar nogen har overskredet Grænserne for lovligt Nødværge (§ 13, 2det og 3die Stykke) eller for den ved § 14 hjemlede Ret til Indgreb i andres Retsgoder;
2) naar Gerningsmanden, da han foretog den strafbare Handling, ikke var fyldt 18 Aar, og Anvendelsen af Lovens fulde Straf maa befrygtes at ville have skadelig Indflydelse paa hans Udvikling. Straffen for saadanne Personer maa ikke overstige Arbejdsfængsel i 8 Aar;
3) naar Gerningsmanden har handlet i Uvidenhed om Retsnormer, der forbyder eller paabyder Handlingens Foretagelse;
4) naar Gerningen er udført i en ved retstridigt Angreb eller grov Fornærmelse af den skadelidende fremkaldt oprørt Sindsstemning;
5) naar nogen ved sit Afhængighedsforhold til en anden eller ved Trusel om betydelig Skade har ladet sig bevæge til Gerningen;
6) naar Gerningsmanden, efter at den strafbare Handling er fuldbyrdet, af fri Vilje har afværget den af hans Handling flydende Fare eller fuldtud har genoprettet den ved Gerningen forvoldte Skade, samt
7) naar han iøvrigt af fri Vilje har bestræbt sig for at forebygge Fuldbyrdelsen eller genoprette den ved Gerningen forvoldte Skade, saa og naar han selv har angivet sig og aflagt fuldstændig Tilstaaelse.

I de under Nr. 3, 5 og 6 omhandlede Tilfælde kan Straffen under iøvrigt formildende Omstændigheder bortfalde.

§ 79.

(K. U. § 47) Er en strafbar Handling begaaet under Indflydelse af stærk Sindsbevægelse eller anden forbigaaende sjælelig Uligevægtighed eller iøvrigt under særlige Omstændigheder, der i saa betydelig Grad

forringer den Strafværdighed, som Handlinger af den paagældende Art regelmæssig vidner om, at Anvendelse af den foreskrevne Straf vilde være uforholdsmæssig haard, bliver Straffen at nedsætte og kan, naar det paagældende Straffebud ikke hjemler højere Straf end Bøde eller simpelt Fængsel i 1 Aar, efter Omstændighederne ganske bortfalde, ligesom Bøde kan idømmes under det i § 48 angivne Mindstemaal. Det kan i Dommen bestemmes, at Straffens Fuldbyrdelse skal udsættes, selv om Straffen overstiger den i § 61 angivne Størrelse.

§ 80.

Har den skyldige været underkastet Varetægtsfængsel eller anden for Undersøgelsens Skyld stedfunden Frihedsberøvelse, uden at dette kan tilskrives hans eget Forhold under Sagen, bliver det i Dommen at bestemme, at en forholdsmæssig Del af den idømte Straf eller efter Omstændighederne hele denne skal anses som udstaaet. (K. U. § 49, Strfl. § 58)

§ 81.

Naar nogen ved Dom undergives de i § 60 omhandlede Foranstaltninger eller fortaber de i §§ 68 og 69 omhandlede Rettigheder, bliver der ved Straffens Fastsættelse at tage passende Hensyn dertil, og kan Straffen, hvis den ikke vilde have oversteget simpelt Fængsel, efter Omstændighederne helt bortfalde. (K. U. §§ 50^3, 51)

§ 82.

Har nogen ved en eller flere Handlinger begaaet flere Lovovertrædelser, bliver Straffen at fastsætte under et, saaledes at de alle medvirker til at bestemme dens Størrelse, og saaledes at Straffen bliver større end den, der vilde være paadraget for den største af disse, og mindre end Summen af Straffene for de enkelte Lovovertrædelser. Den samlede Straf maa kun under særdeles skærpende Omstændigheder overstige den højeste for nogen af Lovovertrædelserne foreskrevne Straf og kun med indtil det halve. (K. U. § 53, Strfl. § 62)

Medfører en af Lovovertrædelserne Arbejdsfængsel paa Livstid, bortfalder Straffen for de andre. Endvidere kan Straffen for en eller flere Lovovertrædelser bortfalde, naar denne eller disse i Forhold til en af de andre Lovovertrædelser er af ganske underordnet Betydning.

§ 83.

(K U. § 54.) Medfører de til Straffens Bestemmelse medvirkende Lovovertrædelser alle Frihedsstraf, fastsættes en fælles Frihedsstraf i den strengeste, for nogen af dem paadragne, Strafart.

Medfører nogle af Lovovertrædelserne Frihedsstraf, andre Bøde, kan Retten enten idømme Bøde ved Siden af Frihedsstraf eller ved Fastsættelse af en fælles Frihedsstraf tage de Lovovertrædelser i Betragtning, der medfører Bøde.

§ 84.

(K. U. § 55, Strfl. § 64) Findes nogen, som allerede er dømt til Straf, skyldig i en forud for Dommen begaaet strafbar Handling, bliver en Tillægsstraf at idømme, for saa vidt Reglerne i § 82 vilde have medført en Forhøjelse af Straffen ved samtidig Paakendelse. Herved bliver, dersom Fuldbyrdelsen af den tidligere idømte Straf ikke er afsluttet, Reglerne i § 83 saa vidt muligt at iagttage. Tillægsstraf kan idømmes i kortere Tid end de i §§ 32 og 45 angivne korteste Tider.

Medfører den sidst paakendte Lovovertrædelse Arbejdsfængsel, medens den tidligere idømte Straf bestod i simpelt Fængsel, bliver denne, hvis den ikke er fuldt udstaaet, af den straffuldbyrdende Myndighed at omsætte efter det i § 85 angivne Forhold.

§ 85.

(K. U. §§ 27, 28, 56[1], Strfl. §§ 32, 63) Hvor den i Loven for en Lovovertrædelse foreskrevne Straf skal nedsættes eller forhøjes i et vist Forhold, regnes livsvarigt Arbejdsfængsel lige med 18 Aars Arbejdsfængsel, og 1 Dags Arbejdsfængsel lige med 2 Dages simpelt Fængsel.

Kan Forhøjelse eller Nedsættelse ikke ske indenfor de for den foreskrevne Strafart dragne Grænser, omsættes Straffen til en strengere eller mildere Strafart. Dog skal, hvor Forhøjelse af den almindelige for en Forbrydelse foreskrevne Straf er hjemlet, tidsbestemt Arbejdsfængsel kunne idømmes i indtil 18 Aar.

Ved de i Kap. 9 og 10 omhandlede Forbrydelser kan, hvor den foreskrevne Straf er Arbejdsfængsel, under særlige Omstændigheder i Stedet for dette idømmes simpelt Fængsel i samme Tid, dog ikke over 10 Aar.

8de Kapitel.

Bortfald af den strafbare Handlings Retsfølger.

§ 86.

Adgangen til at gøre Strafansvar gældende bortfalder: (K. U. §§ 68, 69, Strfl. Kap. 8)

1) ved den skyldiges Død, jfr. dog § 49, 3die Stykke;
2) ved Eftergivelse af den forurettede, naar Eftergivelsen finder Sted ved Lovovertrædelser, der er Genstand for privat Paatale, inden Sagen er optaget til Dom, og ved Lovovertrædelser, der kun efter den forurettedes Begæring paatales af det offentlige, inden Paatale er begæret;
3) ved Forældelse overensstemmende med nedenstaaende Regler.

§ 87.

Forældelsesfristen er: (K. U. § 69)

1) 2 Aar, naar den for Lovovertrædelsen paadragne Straf ikke vilde overstige Bøde eller simpelt Fængsel i 2 Aar;
2) 5 Aar, naar Straffen vilde blive simpelt Fængsel over 2 Aar eller Arbejdsfængsel, ikke over 1 Aar, og
3) 10 Aar, naar Straffen vilde blive større, men den højeste for Gerningen foreskrevne Straf ikke overstiger Arbejdsfængsel i 6 Aar.

Forældelsen løber fra den Dag, da den strafbare Virksomhed eller Undladelse er ophørt. Den afbrydes ved ethvert Rettergangsskridt, hvorved den paagældende er betegnet som sigtet. Standses den paabegyndte Forfølgning paa ubestemt Tid, fortsætter Forældelsen sit Løb fra dette Tidspunkt.

Udenfor de ovenfor under Nr. 1—3 omhandlede Tilfælde forældes Adgangen til at gøre Strafansvar gældende ikke, men hvis der fra Forbrydelsens Udøvelse er forløbet 10 Aar, beregnet paa ovenanførte Maade, bliver den kun at paatale eller, dersom dette Forhold først oplyses under Sagen, at paakende efter Paabud af Justitsministeren, hvis Afgørelse altid skal indhentes

§ 88.

(K U § 70) Er den strafbare Handling begaaet paa dansk Skib udenfor Riget, begynder de i § 87 omtalte Frister først at løbe fra det Tidspunkt, da Skibet er kommet til dansk Havn eller til et Sted med dansk Konsul, dog saaledes at Begyndelsespunktet ikke udsættes længere end 1 Aar.

Kan Forfølgning ikke finde Sted, før Afgørelse er truffet med Hensyn til et den skyldige vedkommende retligt Forhold, eller kan den lovligt udsættes, indtil saadan Afgørelse foreligger, løber Fristerne ikke, saa længe Afgørelsen uden Afbrydelse søges hidført.

§ 89.

(K. U § 71.) Adgangen til at fuldbyrde Straf af Bøde, simpelt Fængsel, ikke over 2 Aar, samt Arbejdsfængsel, ikke over 1 Aar, bortfalder efter 5 Aars Forløb. Efter 10 Aars Forløb bortfalder Adgangen til at fuldbyrde Straf af simpelt Fængsel over 2 Aar og Arbejdsfængsel, ikke over 3 Aar, og kan ingen Dom, der lyder paa højere Straf, fuldbyrdes uden Justitsministerens Paabud.

I ovennævnte Frister medregnes ikke den Tid, i hvilken Straffens Fuldbyrdelse har været udsat i Medfør af § 61 eller ikke har kunnet paabegyndes paa Grund af

Frihedsstrafs Udstaaelse i eller udenfor Riget eller Indsættelse i Arbejdshus (§ 52) eller Forvaringsanstalt (§ 55).

§ 90.

Med Hensyn til det offentliges Ret til at frafalde Paatale og meddele Benaadning har det sit Forblivende ved de gældende Regler. (ny)

§ 91.

Naar Adgangen til at gøre Strafansvar gældende i Henhold til § 87 er bortfalden ved Forældelse, kan de i §§ 52—60 omhandlede Sikkerhedsforanstaltninger ikke anvendes, ejheller Inddragning af de i § 67 Nr. 1, Litr. a nævnte Genstande finde Sted eller de i §§ 69 og 70 omhandlede Rettigheder frakendes den skyldige. Derimod skal Forældelsen ikke være til Hinder for, at Retten til offentlige Tjenester eller Hverv (§ 68 Nr. 1) frakendes under en i dette Øjemed anlagt offentlig Sag. De i §§ 52—60 omhandlede Sikkerhedsforanstaltninger skal dernæst ikke kunne bringes til Anvendelse, naar den i § 87 sidste Stykke nævnte Frist af 10 Aar er udløben. (ny)

§ 92.

Den, der i Medfør af Bestemmelserne i § 68 har fortabt de der omhandlede Rettigheder, kan genindsættes i disse, naar (ny, jfr. K. U. § 80. 3. St., L. $^3/_4$ 1868, $^{13}/_4$ 1894.)

1) der er forløbet 3 Aar eller, hvis Straffen er Arbejdsfængsel i 2 Aar eller derover, eller Indsættelse i Arbejdshus (§ 52) eller Forvaringsanstalt (§ 55) har fundet Sted, naar der er forløbet 5 Aar fra Straffens Udstaaelse, Eftergivelse eller Forældelse, eller fra Indsættelsens endelige Ophør, og
2) det godtgøres, at han i den forløbne Tid har ført en hæderlig Vandel og efter Evne stræbt at erstatte den ved den strafbare Handling bevirkede Skade.

I det i § 91, 2det Punktum omhandlede Tilfælde kan Genindsættelse finde Sted, naar der er forløbet 5 Aar fra Dommens Afsigelse og de under Nr. 2 angivne Betingelser er fyldestgjorte.

Har Straffen ikke oversteget Arbejdsfængsel i 6 Maaneder, og har den skyldige ikke i de sidste 10 Aar erholdt Æresoprejsning eller Genindsættelse, har han 5 Aar efter Straffens Udstaaelse, Eftergivelse eller Forældelse Ret til Genindsættelse, naar han i de sidste 3 Aar har opholdt sig her i Riget og ikke paany har været dømt for et Forhold, der har medført Tab af de statsborgerlige Rettigheder eller er under Tiltale for et saadant Forhold.

§ 93.

(ny, se § 92) Begæring om Genindsættelse indgives til Paatalemyndigheden, der, hvis den efter anstillet Undersøgelse finder, at domfældte opfylder de i § 92, 3die Stykke angivne Betingelser, selv meddeler samme og ellers indbringer Sagen for Retten paa det Sted, hvor domfældte bor eller sidst har haft Bopæl her i Riget. Afgørelsen sker efter forudgaaet Undersøgelse ved Kendelse af Retten. Afslaas Begæringen, kan den ikke fornyes før efter Forløbet af 2 Aar.

Med Hensyn til Sagens Behandling og Kære til højere Ret finder Straffeproceslovgivningens Regler Anvendelse.

Ved Genindsættelse i Henhold til ovenstaaende Regler bortfalder tillige en i Henhold til § 70 stedfunden Fortabelse af Forældremyndigheden.

§ 94.

(ny) Naar der er forløbet ved Bødedomme 5 og ellers 10 eller, hvis Dommen lyder paa Arbejdsfængsel i 1 Aar eller derover eller paa Indsættelse i Arbejdshus (§ 52) eller Forvaringsanstalt (§ 55), 15 Aar fra Straffens Udstaaelse, Eftergivelse eller Forældelse eller fra Indsættelsens endelige Ophør, uden at den paagældende i denne Tid har været dømt for nogen Forbrydelse eller er under Tiltale for en saadan, foranlediger Paatalemyndigheden efter den domfældtes derom indgivne Begæring, der, for saa vidt Dom efter § 68, 1ste Stykke er overgaaet ham, skal være ledsaget af Bevis for, at Genindsættelse i Medfør af §§ 92 og 93 har fundet Sted, at Bemærk-

ningen om den afsagte Dom slettes i Strafferegistret. Er Straf bortfalden i Medfør af § 64, skal Udslettelse under dē ovenfor angivne Betingelser finde Sted, naar der er forløbet 5 Aar fra Prøvetidens Udløb.

Har den paagældende i den ovenfor angivne Tid været dømt for en uagtsom Forbrydelse, eller er han for forsætlig Forbrydelse anset med en Straf, der ikke overstiger Bøde eller simpelt Fængsel i 6 Maaneder, indbringer Paatalemyndigheden paa hans Begæring Spørgsmaalet om Udslettelse for Retten paa det Sted, hvor domfældte bor eller sidst har haft Bopæl her i Riget. Afgørelsen sker da ved Kendelse af Retten. Herved finder Reglen i § 93, 2det Stykke Anvendelse.

Naar Udslettelse har fundet Sted, bliver den paagældende Dom ikke at anføre ved senere Udfærdigelse af Straffeattest eller anden Udskrift af Registret, og den domfældte er ved Afhøring for Retten eller anden offentlig Myndighed berettiget til at undlade enhver Meddelelse desangaaende.

§ 95.

Reglen i § 30 finder tilsvarende Anvendelse med Hensyn til Adgangen til at begære Paatale i Medfør af § 60. (K U § 100)

§ 96.

Krav paa Erstatning eller anden Godtgørelse for Skade, forvoldt ved en strafbar Handling (§ 72), forældes, for saa vidt der ikke i Lovgivningen er hjemlet en kortere Forældelsesfrist, i 20 Aar, regnet fra den Tid, da den skadelidende har erholdt saadan Kundskab, at han bliver i Stand til at gøre sit Krav gældende. (ny)

Særlig Del.

9de Kapitel.

Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed.

§ 97.

(K. U. § 101, Strfl. § 71) Den, som foretager en Handling, der sigter til ved Magtanvendelse eller Trusel om saadan at bringe den danske Stat eller nogen Del af denne under fremmed Herredømme eller at løsrive nogen Del af Staten, straffes med Arbejdsfængsel fra 6 Aar indtil paa Livstid.

§ 98.

(K. U. §§ 102, 103, Strfl. § 72.) Den, som uden den i § 97 omhandlede Hensigt træder i Forbindelse med en anden Stats Regering for at formaa denne til at krænke den danske Stats Bestemmelsesfrihed, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar, eller, hvis Hensigten har været at paaføre den danske Stat eller nogen med den for Krigstilfælde forbunden Stat Krig, med Arbejdsfængsel ikke under 4 Aar.

§ 99.

(K. U. § 104, Strfl. § 73.) Den, som uden at Forholdet falder ind under de foranstaaende Paragrafer, ved offentlige Udtalelser om den danske Stats Styrelse tilskynder til eller fremkalder øjensynlig Fare for fjendtlige Forholdsregler mod den danske Stat eller for fremmed Magts Indblanding i dens Anliggender, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. Gør nogen sig paa ovennævnte Maade skyldig i grov Uagtsomhed, straffes han med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 100.

Dansk Statsborger, som i Krigstid bærer Vaaben mod den danske Stat eller dens Forbundsfælle, straffes med Arbejdsfængsel fra 4 indtil 12 Aar.

Med samme Straf anses den, som i Krigstid eller under truende Udsigt til Krig yder Fjenden Bistand ved Raad eller Daad eller svækker den danske Stats eller dens Forbundsfælles Kampdygtighed.

(K. U. §§ 105, 106, 1. St., Strfl §§ 74, 75, 76, 77, 78.)

§ 101.

Den, som i Krigstid vægrer sig ved at meddele en militær Befalingsmand Oplysninger, han maatte sidde inde med, angaaende Omstændigheder af Betydning for et Krigsforetagende, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar.

(K. U. § 107.)

§ 102.

Den, som i Krigstid eller under truende Udsigt til Krig misligholder Kontrakt angaaende Krigsmagtens Forsyning eller Befordring, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar.

Skyldes Misligholdelsen Uagtsomhed, er Straffen Bøde eller simpelt Fængsel.

(K. U. § 109.)

§ 103.

Med Arbejdsfængsel fra 2 indtil 8 Aar, straffes den, som:

1) aabenbarer, hvad der af Hensyn til Statens Sikkerhed eller Rettigheder i Forhold til fremmede Stater bør holdes hemmeligt; (K. U. § 111, 1.—3. St., Strfl. § 80.)
2) forfalsker, ødelægger eller bortskaffer noget Dokument eller anden Genstand, der er af Betydning for Statens Sikkerhed eller Rettigheder i Forhold til fremmede Stater; (K. U. § 113, Strfl. § 81.)
3) under Varetagelsen af et ham overdraget Hverv til paa Statens Vegne at forhandle eller afgøre noget med fremmed Stat handler mod Statens Tarv. (K. U. § 114, Strfl. § 79.)

Under skærpende Omstændigheder, navnlig naar Misbrug af tjenstlig Stilling eller af en i dennes Medfør opnaaet Kundskab har fundet Sted, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 16 Aar.

Foretages de nævnte Handlinger uagtsomt, er Straffen simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder Bøde.

§ 104.

(K. U. § 111, 4 St.). Den, som i Krigstid eller under truende Udsigt til Krig giver offentlig Meddelelse om Krigsmagten eller om Krigsforetagender, naar Forbud derimod er udstedt, straffes med Bøde, simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 105.

(K. U. § 112, L. $^{9}/_{9}$ 1914.) Med Bøde, simpelt Fængsel eller under særdeles skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder straffes den, som forsætlig eller uagtsomt

a) uden behørig Bemyndigelse beskriver eller afbilder danske militære Forsvarsanlæg eller mangfoldiggør eller offentliggør saadanne Beskrivelser eller Afbildninger,
b) offentliggør Bestemmelser, der vedrører danske Stridskræfters Mobilisering og andet Krigsberedskab, samt
c) overtræder Bestemmelser eller Forbud, som ved kgl. Anordning maatte være givne til Værn for Statens Forsvars- eller Neutralitetsforanstaltninger.

§ 106.

(K. U. § 115, L. Nr. 150 $^{2}/_{8}$ 1914.) Den, som foretager noget, hvorved fremmed militært Efterretningsvæsen sættes i Stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke indenfor den danske Stats Omraade, straffes med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar.

§ 107.

(K. U. § 116, L. Nr. 149 $^{2}/_{8}$ 1914.) Med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar eller under særdeles formildende Omstændigheder med Bøde straffes dansk Statsborger, der i Tilfælde af Krig, i hvilken den danske Stat er neutral, i Strid med derimod af Regeringen udstedt særligt Forbud i nogen som

helst Egenskab tager Tjeneste i de krigsførende Magters Hær eller ombord i deres Regeringsskibe, derunder indbefattet at lodse deres Krigs- eller Transportskibe eller udenfor Tilfælde af Søfare at yde dem Hjælp til Sejladsen, samt endvidere den, som under de nævnte Omstændigheder indenfor dansk Territorium begaar nogen af de nedennævnte Handlinger:

1) offentlig opfordrer til at indtræde i de krigsførende Magters Krigsmagt eller til paa anden Maade at yde dem Krigshjælp samt, naar Regeringen har udstedt særligt Forbud derimod, offentlig indbyder til at deltage i Statslaan til nogen af de krigsførende Magter;
2) bygger eller ombygger, sælger eller paa anden Maade overdrager, umiddelbart eller middelbart, til nogen af de krigsførende Magter Skibe, som vides eller formodes at være bestemte til Krigsbrug, saavel som paa nogen Maade medvirker til saadanne Skibes Udrustning eller Indretning til Krigsbrug;
3) understøtter nogen af de krigsførende Magter i deres Krigsforetagender, saasom ved at forsyne deres Krigsskibe med militære Forraad eller Udrustning, ved at forsyne dem med Proviant eller Brændsel udover, hvad der ved kongelig Anordning tilstedes, ved at udbedre saadanne Skibe udover, hvad der maa anses for uomgængelig nødvendigt for Sejladsens Sikkerhed, eller iøvrigt ved at træffe nogen Foranstaltning, der tilsigter at give saadanne Skibe større Styrke eller Bevægelighed til Krig;
4) medvirker til Neutralitetskrænkelser mod den danske Stat fra nogen af de krigsførende Magters Side.

§ 108.

Den, der foretager en Handling, som sigter til at berøve et fremmed Statsoverhoved Livet, straffes med Arbejdsfængsel paa Livstid. Dog kan Straffen, hvis Angrebet ikke har medført Døden eller grov Legemsbeskadigelse (§ 223), under formildende Omstændigheder nedsættes til tidsbestemt Arbejdsfængsel, ikke under 6 Aar.

(K. U. § 117, Strfl. §§ 82, 1.—3. St., 83.)

Begaas nogen anden af de i Kapitlerne 22, 23 og 24 omhandlede Forbrydelser mod et fremmed Statsoverhoved, kan den i disse Bud foreskrevne Straf forhøjes indtil det dobbelte.

Begaas de i Kapitlerne 22, 23 og 24 omhandlede Forbrydelser mod fremmede Sendebud, kan den i disse Bud foreskrevne Straf forhøjes med indtil det halve.

§ 109.

(K. U. § 118, Strfl. § 82, 4. St.) Med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar straffes den, der offentlig forhaaner en fremmed Stat, dens Flag eller andet anerkendt Nationalmærke eller offentlig retter ærefornærmende Angreb mod dens Styrelse.

§ 110.

(K. U. § 122.) De i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser paatales kun efter Justitsministerens Paabud.

10de Kapitel.

Forbrydelser mod Statsforfatningen og de øverste Statsmyndigheder samt med Hensyn til Udøvelsen af de statsborgerlige Rettigheder.

§ 111

(K. U. § 123, Strfl. §§ 85. 2. og 3. St., 86.) Den, som foretager nogen Handling, der sigter til paa forfatningsstridig Maade at forandre Statsforfatningen, straffes med Arbejdsfængsel fra 3 til 16 Aar.

For den, som i nævnte Øjemed anstifter til eller leder Oprør eller Voldsgerninger, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel paa Livstid.

§ 112.

(K. U. § 124, 1. St., Strfl. § 85, 1. St.) Den, som foretager nogen Handling, der sigter til at berøve Kongen eller den, der som Tronfølger eller Rigsforstander fører Regeringen, Livet, straffes med Arbejdsfængsel paa Livstid.

§ 113.

Den, som ved Vold eller Trusel om Vold søger at hindre Kongen, Rigsforstanderen eller Tronfølgeren eller Statsraadet, naar disse fører Regeringen, Rigsdagen, Altinget, Rigsretten eller Højesteret i den fri Udøvelse af deres Myndighed, straffes med Arbejdsfængsel fra 3 til 16 Aar eller under skærpende Omstændigheder paa Livstid. (Ny, jfr. K. U. § 134, 3. St., L. 25/2 1871 § 1.)

§ 114.

Begaas, uden at Forholdet falder ind under §§ 112 og 113, nogen af de i Kapitlerne 22, 23 og 24 omhandlede Forbrydelser mod Kongen eller den, der som Tronfølger eller Rigsforstander fører Regeringen, forhøjes de i de nævnte Bud foreskrevne Straffe indtil det dobbelte, og kan i intet Tilfælde ringere Straf end simpelt Fængsel anvendes. (K. U. §§ 124, 2. St., 125, Strfl. §§ 88—94.)

Begaas nogen af de nævnte Forbrydelser mod et Medlem af det kongelige Hus, kan Straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 115.

Med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar straffes den, der offentlig forhaaner den danske Stat, dens Flag eller andet anerkendt Nationalmærke. (K. U. § 126.)

§ 116.

Den, som hindrer Foretagelsen af Valg til Rigsdagen, Altinget, Færøernes Lagting eller til koloniale, kommunale eller kirkelige Raad eller Myndigheder eller gør Forsøg herpaa, eller som forvansker eller forspilder saadant Valgs Udfald, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. (K. U. §§ 127, 131, Strfl. §§ 87, 113, 2. St., 115, 1. St.)

Samme Straf finder Anvendelse, naar saadanne Handlinger begaas ved anordnede umiddelbare Stemmegivninger i offentlige Anliggender.

§ 117.

Med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar eller under formil- (K. U. §§ 128, 129, 131, Strfl. §§ 113—115.)

1) fjerner eller ødelægger noget ved offentlig Foranstaltning anbragt Segl eller Mærke,
2) for at unddrage nogen fra Forfølgning for en Forbrydelse eller Straf holder ham skjult, hjælper ham til Flugt eller udgiver ham for en anden,
3) tilintetgør, forvansker eller bortskaffer Genstande af Betydning for en offentlig Undersøgelse eller udsletter en strafbar Handlings Spor.

Den, der foretager de under Nr. 2 og 3 nævnte Handlinger for at unddrage sig selv eller nogen af sine nærmeste fra Forfølgning eller Straf, straffes ikke.

§ 124.

(K. U. § 106, 2. St., Strfl. §§ 77, 78.) Den, som, uden at Forholdet falder ind under § 100, unddrager sig fra Krigstjeneste eller bevirker eller medvirker til, at nogen værnepligtig ikke opfylder Værnepligten, eller som tilskynder Personer, der hører til Krigsmagten, til Ulydighed mod tjenstlige Befalinger, straffes med simpelt Fængsel eller Bøde eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 125.

(K. U. § 110, Strfl. § 76, 1. St.) Den, som uden Regeringens Tilladelse i den danske Stat foretager Hvervning til fremmed Krigstjeneste, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

§ 126.

(K. U. § 138, 1. St.) Den, som uberettiget giver offentlig Meddelelse om det ved de i § 116 nævnte Valghandlinger og Stemmegivninger foregaaede eller om Forhandlinger indenfor nogen et offentligt Hverv røgtende Myndighed eller en ifølge Lov eller af Regeringen nedsat Kommission, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 1 Aar.

§ 127.

(K. U. § 140, Strfl. § 107.) Den, som udøver en ham ikke tilkommende offentlig Myndighed, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil

1 Aar. Har han derved villet skaffe sig eller andre uberettiget Fordel eller villet skade nogen, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 2 Aar.

§ 128.

De i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser, som begaas mod nogen af de i § 113 nævnte Myndigheder, paatales kun efter Justitsministerens Paabud. (K. U. § 142.)

12te Kapitel.

Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred.

§ 129.

Med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller med simpelt Fængsel straffes den, som anstifter til eller leder Opløb i den Hensigt derigennem at øve eller true med Vold paa Person eller Gods, eller som deltager i saadant Opløb vidende om, at Paabud om at skilles ad er forkyndt paa foreskreven Maade. Dog kan Straffen for de sidstnævnte Deltagere gaa ned til Bøde. (K. U. § 151, Strfl. § 104.)

Begaas under Opløbet nogen saadan Forbrydelse, som ved Opløbet tilsigtet, straffes Opløbets Anstiftere eller Ledere samt Deltagerne i den begaaede Forbrydelse med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar, for saa vidt den begaaede Forbrydelse ikke medfører højere Straf.

§ 130.

Med Bøde eller simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder straffes den, der ved ugrundet Paakaldelse af Hjælp, Misbrug af Faresignal eller lignende volder Skræk blandt eller Sammenstimling af et større Antal Mennesker eller foraarsager Udrykning af Politi, Brandvæsen eller den væbnede Magt. (K. U. § 154, 1. St.)

§ 131.

Den, som ved Vold eller Trusel om Vold forhindrer Gudstjeneste eller anden (K. U. §§ 156, 158, Strfl. § 157.)

lovlig offentlig Sammenkomst, straffes med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar.

Den som iøvrigt ved at opvække Larm eller Uorden hindrer eller forstyrrer saadan Sammenkomst, straffes med Bøde eller, navnlig hvis han vedbliver dermed efter af Sammenkomstens Leder at være opfordret til at forlade Stedet, med simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

§ 132

(K. U. § 164.) Den, som forsætlig eller ved grov Uagtsomhed hensætter sig i beruset Tilstand, straffes, for saa vidt ikke Bestemmelsen i § 16 finder Anvendelse, med Bøde, hvis han i denne Tilstand udsætter andres Liv, Legeme eller betydeligere Formuesværdier for Fare.

Under skærpende Omstændigheder samt i Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder, og hvis nogen 3 Gange i Løbet af et Aar findes straffbar efter denne Bestemmelse, til Arbejdsfængsel i indtil 4 Maaneder.

Med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 4 Maaneder straffes den, der overtræder et i Medfør af § 59, 1. Stykke givet Paalæg.

§ 133.

(K. U. § 159, Strfl. § 156.) Den, som offentlig driver Spot med eller forhaaner noget her i Landet lovligt bestaaende Religionssamfunds Troslærdomme eller Gudsdyrkelse, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel.

§ 134.

(K. U. § 161, Strfl. § 158.) **Den, som ved Borttagelse eller usømmelig Behandling af Lig, ved Forstyrrelse af Bisættelsessted for afdødes Legemer eller Aske samt af Gravminder eller paa anden lignende Maade krænker Freden for afdøde, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.**

§ 135.

Den, som vidende om, at nogen af de i §§ 97, 98, 100, 103, 111, 112 og 113 omhandlede Forbrydelser eller en Forbrydelse, hvorved Menneskeliv udsættes for nærliggende Fare, tilsigtes begaaet, undlader ved betimelig Anmeldelse eller paa anden Maade at foretage Skridt, der maa anses egnede til at forebygge Forbrydelsen eller dens Følger, straffes, hvis Forbrydelsen bliver begaaet eller forsøgt, uden Hensyn til om Gerningsmanden kan straffes, med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde. (K. U. § 149, Strfl. § 109.)

Den, der undlader at foretage saadanne Forebyggelseshandlinger, straffes dog ikke, hvis deres Foretagelse for ham selv eller nogen af hans nærmeste vilde medføre Fare for Liv, Helbred eller Velfærd, for Tiltale for den paagældende Forbrydelse eller for Tab af borgerlig Agtelse.

§ 136.

Med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar straffes den, som undlader at oplyse Omstændigheder, der bestemt taler for, at en for en Forbrydelse sigtet eller dømt er uskyldig, skønt det kunde ske uden at udsætte ham selv eller hans nærmeste for Fare for Liv, Helbred eller Velfærd, for Tiltale for den paagældende Forbrydelse eller for Tab af borgerlig Agtelse. (K. U. § 200.)

§ 137.

Den, som ved falsk Anklage, Anmeldelse til eller Forklaring for Ret eller Øvrighed eller ved Forvanskning eller Bortryddelse af Bevis eller Tilvejebringelse af falsk Bevis, eller som mod bedre Vidende ved andre Midler søger at bevirke, at en anden sigtes eller dømmes for en strafbar Handling, straffes, hvis denne er en Forbrydelse, med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar, og hvis det er en Forseelse, med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. (K. U. § 198, Strfl. § 225.)

Har Forbrydelsen medført Velfærds Spild eller Frihedstab i mere end 3 Aar, eller har saadant været tilsigtet, er Straffen Arbejdsfængsel fra 2 indtil 12 Aar eller under skærpende Omstændigheder indtil 16 Aar.

§ 138.

(K. U. § 145, L. Nr. 108, $^{13}/_{5}$ 1911 § 41.) Den, der for at skuffe ved Berigtigelse af Skatter, Afgifter og andre offentlige Forpligtelser benytter urigtigt eller forvansket Maale- eller Vejeredskab, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar.

Med samme Straf eller under formildende Omstændigheder med simpelt Fængsel anses den, der i saadant Øjemed benytter eftergjort eller forfalsket Stempelpapir, Stempelmærker, andre til Berigtigelse af offentlige Skatter og Afgifter tjenende Mærker samt Postfrimærker. Lige med Benyttelse af forfalsket Papir eller Mærke anses Benyttelse af tidligere benyttet Papir eller Mærke, paa hvilket Tegnet paa den tidligere Benyttelse er fjernet.

13de Kapitel.

Forbrydelser i offentlig Tjeneste eller Hverv.

§ 139.

(K. U. § 166, Strfl. §§ 117, 118, 120, 144; L. Nr. 134, $^{8}/_{6}$ 1912 § 10.) Naar nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, fordrer, modtager eller lader sig tilsige Formuefordel, til hvilken han er uberettiget, for nogen i Tjenestens eller Hvervets Medfør foretagen Handling uden iøvrigt derved at krænke nogen Tjenestepligt, straffes han med simpelt Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøde. Sker det med Krænkelse af Tjenestepligt for Øje, er Straffen simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar og kan, hvis Tjenesten eller Hvervet er af særlig Betydning, eller den skyldige er en Øvrighedsperson, Dommer, Nævning, offentlig beskikket Voldgiftsmand eller beskikket eller udmeldt Syns- eller Skønsmand, stige til Arbejdsfængsel i 6 Aar.

§ 140.

Kræver nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, Kendelse for en Tjenestehandling, Skat eller Afgift, der ikke skyldes, eller modtager han saadan af Vildfarelse som skyldig tilbudt Ydelse, straffes han, hvis det sker til privat Vinding, med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar og ellers med simpelt Fængsel. Beholder han saadan i god Tro oppebaaren Ydelse efter at være bleven opmærksom paa Fejlen, straffes han, hvis det sker til privat Vinding, med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar og ellers med simpelt Fængsel eller Bøde. (K. U. § 167, Strfl. § 137.)

§ 141.

Naar nogen, hvem Domsmyndighed eller anden Myndighed til at træffe Afgørelse i Retsforhold, der vedrører private, tilkommer, begaar nogen Uretfærdighed ved Sagens Afgørelse eller Behandling, straffes han med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder med simpelt Fængsel. (K. U. § 178, Strfl. § 123; L. Nr. 134, 7/6 1912 § 10.)

Har Handlingen medført Velfærds Spild for nogen eller Frihedstab i mere end 3 Aar, eller har saadant været tilsigtet, er Straffen Arbejdsfængsel fra 3 indtil 16 Aar eller under skærpende Omstændigheder paa Livstid.

§ 142.

Naar nogen, hvem det paahviler at virke til Straffemagtens Haandhævelse, derved anvender ulovlige Midler for at opnaa Tilstaaelse eller Forklaring, foretager ulovlig Ransagning eller Beslaglæggelse eller bevirker, at en skyldig ikke tiltales eller dømmes efter Loven, straffes han med simpelt Fængsel eller Bøde eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. (K. U. §§ 182, 186, Strfl. §§ 126, 128, 131.)

§ 143.

Naar nogen, hvem en Fanges Bevogtning eller Fuldbyrdelse af Domme i Straffesager paahviler, lader en sigtet undvige, hindrer Dommens Fuldbyrdelse eller be- (K. U. § 187. 1. St., Strfl. §§ 131, 132.)

virker, at den fuldbyrdes paa mildere Maade end foreskrevet, straffes han med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

§ 144.

(K. U. § 172, Strfl. § 124) Naar nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, misbruger sin Stilling til at tvinge nogen til at gøre, taale eller undlade noget, straffes han med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar.

§ 145.

(K. U. § 176, Strfl. § 140.) Den, som tilskynder eller medvirker til, at nogen ham i offentlig Tjeneste eller Hverv underordnet forbryder sig i denne Tjeneste, straffes, uden Hensyn til om den underordnede kan straffes eller formedelst Vildfarelse eller af andre Grunde er straffri, med den for den paagældende Handling foreskrevne Straf forhøjet med indtil det halve.

§ 146.

(K. U. §§ 170, 171, Strfl. § 139, Postlov Nr. 57, $^{7}/_{4}$ 1888 § 26, 4. St., L. Nr 84, $^{11}/_{}$, 1897 § 17, 1. og 2 St., L. Nr. 313, $^{20}/_{12}$ 1915 § 16.) Aabenbarer nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, hvad han i denne Egenskab har erfaret som Tjenestehemmelighed, straffes han med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding, eller benytter han iøvrigt saadan Kundskab i det angivne Øjemed, er Straffen Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder simpelt Fængsel.

Efter ovennævte Regler straffes ogsaa den, som efter at være fratraadt Stillingen paa nogen af de angivne Maader forser sig med Hensyn til Tjenestehemmeligheder, som han i Stillingen har erfaret.

§ 147.

(Ny, jfr. K. U. § 395, Strfl. § 138, L. Nr. 84, $^{11}/_{5}$ 1897 § 17, 3. St.) Naar nogen, som virker i Postvæsenets Tjeneste, ulovlig aabner, tilintetgør eller underslaar Postforsendelser eller understøtter en anden i saadan Færd, straffes han med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar.

Paa samme Maade straffes den, som virker i Statstelegrafvæsenets Tjeneste, naar han tilintetgør, forvansker eller underslaar et samme til Befordring overgivet Telegram eller understøtter en anden i saadan Færd.

§ 148.

Har nogen i Udførelsen af offentlig Tjeneste eller Hverv gjort sig skyldig i falsk Anklage, Frihedsberøvelse, Legemsangreb, Underslæb, Utroskab eller saadant Misbrug af Dokumenter, som i §§ 138, 158, 159 og 161 nævnt, kan den for den paagældende Forbrydelse foreskrevne Straf forhøjes med indtil det halve.

(Ny, jfr. K. U. §§ 168, 169, 180, 181, 184, 188, Strfl. §§ 125, 127, 128, 130, 133, 134, 135.)

§ 149

Misbruger iøvrigt nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, sin Stilling til at krænke privates eller det offentliges Ret, straffes han, for saa vidt Handlingen ikke efter sin Beskaffenhed medfører højere Straf, med Bøde eller simpelt Fængsel. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding, kan Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar anvendes.

(K. U. § 173, Strfl. § 141.)

§ 150.

Bestemmelserne i §§ 139—149 finder ogsaa Anvendelse paa den udenforstaaende, som vidende om, at Handlingen formedelst Vildfarelse eller af andre Grunde ikke kan tilregnes Gerningsmanden som strafbar efter disse Bestemmelser, foraarsager, at nogen, der virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, foretager nogen mod en af de nævnte Bestemmelser stridende Handling.

(K. U. § 190.)

— — —

14de Kapitel.

Falsk Forklaring.

§ 151.

Den, som for en Ret eller anden Myndighed, ved hvilken Brug af Ed er lovhjemlet, bekræfter et falsk Udsagn med

(K. U. §§ 191, 192, Strfl. §§ 145, 149, 150, 151, 152, 153.)

Ed, eller som afgiver falsk Udsagn under skriftlig Ed eller i Henhold til tidligere aflagt Ed, hvor disse Former for edelig Bekræftelse er hjemlede, straffes for Mened med Arbejdsfængsel fra 6 Maaneder til 8 Aar. Angaar det falske Udsagn noget, der aabenbart er uden Betydning for det Forhold, der ved Forklaringen søges oplyst, kan Straffen gaa ned til simpelt Fængsel.

Lige med Ed anses saadan Forsikring, der ifølge Loven træder i Eds Sted.

§ 152.

(K. U. § 193, Strfl. § 146.)

Den, som under Afhørelse for nogen i § 151 nævnt Myndighed afgiver falsk ubeediget Forklaring, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar. Angaar det falske Udsagn noget, der aabenbart er uden Betydning for det Forhold, der ved Forklaringen søges oplyst, kan Straffen gaa ned til Bøde.

Dersom den skyldige af fri Vilje, og forinden der paa Grundlag af hans Forklaring er truffet nogen retslig Afgørelse, tilbagekalder sin Forklaring, bortfalder Straffen.

§ 153.

(K. U. § 194, Strfl. § 147.)

Den, der som sigtet for en strafbar Handling eller under Afhørelse i Tilfælde, hvor Forklaring ifølge Loven ikke maa kræves, afgiver falsk Forklaring, straffes ikke.

Afgives falsk Forklaring under Afhørelse for nogen i § 151 nævnt Myndighed i Tilfælde, hvor den afhørte var berettiget til at nægte Forklaring, bliver Straffen at nedsætte og kan, naar Forklaringen ikke er beediget, efter Omstændighederne helt bortfalde.

§ 154.

(K. U. § 195, 2. og 3. St., Strfl. §§ 154, 224, 226.)

Med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar straffes

a) den, som udenfor det i § 152 nævnte Tilfælde for eller til en offentlig Myndighed afgiver en falsk Erklæring under Tilbud om Ed eller paa Tro og

Love eller paa lignende højtidelig Maade, hvor saadan Form er paabudt eller tilstedt, samt

b) den, som til nogen af de lovgivende Forsamlinger, Ministerierne eller Øvrigheden indgiver falske Klagemaal eller til Paatalemyndigheden anmelder en strafbar Handling, der ikke er begaaet.

Bestemmelsen i § 152, 2. Stykke, finder tilsvarende Anvendelse.

15de Kapitel.

Pengefalsk.

§ 155.

Den, som eftergør eller forfalsker Penge for at bringe disse i Omsætningen som ægte, eller som i samme Hensigt forskaffer sig eller andre eftergjorte eller forfalskede Penge, straffes med Arbejdsfængsel fra 1 til 10 Aar. (K. U. §§ 345, 346. Strfl. §§ 264, 265.)

Er Forfalskning sket ved at formindske Værdien af gangbar Mønt, er Straffen Arbejdsfængsel fra 6 Maaneder til 6 Aar.

Er Eftergørelse eller Forfalskning sket i saa ringe Omfang, paa saadan Maade eller ved saadanne Midler, at Omsætningens Sikkerhed ikke derved udsættes for betydeligere Fare, er Straffen Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar.

I Gentagelsestilfælde kan de ovenfor foreskrevne Straffe forhøjes med indtil det halve.

§ 156.

Straffebestemmelserne i § 155 finder tilsvarende Anvendelse paa den, som udgiver eller lader udgive eftergjorte eller forfalskede Penge. Har Udgiveren eller den, for hvem han handler, i god Tro modtaget Pengene, straffes han med simpelt Fængsel eller Bøde. (K. U. § 347, Strfl. § 267.)

§ 157.

Den, der udgiver eller lader udgive Penge, som han formoder er eftergjorte eller forfalskede, straffes med simpelt (K. U. § 347, Strfl. § 267.)

Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. Har Udgiveren eller den, for hvem han handler, i god Tro modtaget Pengene, er Straffen Bøde og kan under formildende Omstændigheder helt bortfalde.

16de Kapitel.

Dokumentfalsk.

§ 158.

(K. U. §§ 349, 358, Strfl. §§ 268—276, 278.) For Dokumentfalsk straffes den, som gør Brug af et falsk eller forfalsket Dokument til at skuffe i Retsforhold.

Lige med falsk Dokument anses:

1) et med ægte Underskrift forsynet Dokument, naar Underskriften ved Hjælp af en Vildfarelse er opnaaet paa et andet Dokument eller paa et Dokument af andet Indhold end af Underskriveren tilsigtet;
2) en Genstand, som uberettiget er forsynet med et offentligt eller privat Stempel, Mærke, Benævnelse eller anden Betegnelse, der tjener til at angive noget angaaende Genstandens Beskaffenhed, Mængde eller noget andet denne vedrørende Forhold, som er af Betydning for Samhandelen, eller med en Betegnelse, der paa Grund af sin Lighed med en af de ovenfor nævnte let forveksles med denne.

§ 159.

(K. U. §§ 350, 359; Strfl. § 262, 1. St., jfr. L. Nr. 98, $^{10}/_{5}$ 1912 § 7; Søl. $^{1}/_{4}$ 1892 § 287, 2. St.) For Dokumentfalsk straffes ogsaa den, der ved at tilintetgøre, bortskaffe eller helt eller delvist at ubrugbargøre et Dokument hindrer en anden i at udøve den ham tilkommende Ret til at benytte det som Bevismiddel, eller som for at skuffe i Retsforhold fjerner en Betegnelse af den i § 158 Nr. 2 nævnte Art eller gør Brug af en Genstand, paa hvilken den rette Betegnelse er fjernet eller tilintetgjort.

§ 160.

(K. U. § 351.) Dokumentfalsk straffes med Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar.

Angiver Dokumentet sig at hidrøre fra Kongen eller at indeholde en offentlig Myndigheds Afgørelse eller Bevidnelse, eller er det en offentlig Forskrivning, et til almindeligt Omløb bestemt Værdipapir eller en sidste Viljesbestemmelse, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 8 Aar.

Er Dokumentet efter sin Beskaffenhed, eller er Forfalskningen eller det, som derved søges opnaaet, af underordnet Betydning, eller har Øjemedet alene været at gennemføre et berettiget eller at afværge et uberettiget Krav, er Straffen Bøde. simpelt Fængsel eller under særdeles skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 161.

Den, som udenfor det i § 158 Nr. 2 omhandlede Tilfælde benytter et ægte og uforfalsket Dokument som vedrørende en anden Person end den, hvem det virkelig angaar, eller paa anden mod Dokumentets Bestemmelse stridende Maade, straffes med Bøde eller med simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder. (K. U. § 353, jfr. § 362, 1. St.)

Den, som for at skuffe i Retsforhold i eller til inden- eller udenlandsk offentligt Dokument eller Bog eller i privat Dokument eller Bog, som det ifølge Lov eller særligt Pligtforhold paahviler ham at udfærdige eller føre, eller i Læge- eller Dyrlægeattest afgiver urigtig Erklæring om noget Forhold, angaaende hvilket Erklæringen skal tjene som Bevis eller Kontrol, eller som benytter eller overlader til Benyttelse i Retsforhold et saadant Dokument som indeholdende Sandhed, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde. (Strfl. § 262, 1. St., jfr. L. Nr. 98, $^{10}/_{5}$ 1912 § 7; Søl. $^{1}/_{4}$ 1892 § 287, 2. St.)

§ 162.

Den, som for at skuffe med Hensyn til Grænserne for Grundejendom, Grundrettigheder eller Rettigheder med Hensyn til Vandløb eller Vandstrækninger sætter falsk Skelsten eller andet Mærke for disse eller flytter, borttager, forvansker eller ødelægger saadant Mærke, straffes med (K. U. § 361, Strfl. § 279.)

Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar. Sker det for at hævde et berettiget eller afværge et uberettiget Krav, er Straffen Bøde, simpelt Fængsel eller under særdeles skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

17de Kapitel.

Almenfarlige Forbrydelser.

§ 163.

(K. U § 368, 1. St, Strfl. §§ 281, 282.) Den, som ved at bevirke lldsvaade forvolder Fare for andre Menneskers Liv eller for udstrakt Ødelæggelse af fremmed Ejendom, straffes for Brandstiftelse med Arbejdsfængsel fra 1 til 12 Aar.

(K. U. § 369, Strfl. §§ 285—288, jfr. L. Nr. 74, 7/4 1899 § 10). Med samme Straf anses den, der forvolder Fare for andre Menneskers Liv eller for udstrakt Ødelæggelse af fremmed Ejendom ved at bevirke Sprængning, Oversvømmelse, Søskade eller Ulykke paa Jernbane og lignende Transportmidler eller ved Luftskibsfarten.

§ 164.

(K U § 368, 2 St., Strfl § 280). Er nogen af de i § 163 nævnte Handlinger foretaget for at forvolde udstrakt Ødelæggelse af fremmed Ejendom eller for at befordre Oprør, Plyndring eller anden saadan Forstyrrelse af Samfundsordenen, eller har Gerningsmanden indset, at Faren for andre Menneskers Liv var nærliggende, er Straffen Arbejdsfængsel fra 4 til 16 Aar.

§ 165.

(K. U § 370, Strfl §§ 284, 289). Begaas nogen af de i § 163 nævnte Forbrydelser uagtsomt, er Straffen Bøde eller simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar.

§ 166.

(K. U. § 371, Strfl. §§ 285, 2. St., 287, 2. St., 288, 2. St.) Den, som forvolder saadan Fare, som i § 163 nævnt, ved at undlade at udføre eller ved at hindre nogen i at udføre en ham til Afværgelse eller Bekæmpelse af en af de der nævnte Tildragelser paahvilende særlig Pligt eller ved at ødelægge

eller beskadige egne eller andres Ting eller at fjerne nogen Genstand, der er bestemt til at betrygge mod Fare, eller ved uberettiget at sætte Transportmidler, Maskiner eller Kraftledninger i eller ud af Virksomhed eller ved at forstyrre Sikkerheden for Færdsel paa offentlige Færdselsveje eller ved offentlige Samfærdselsmidler, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder med simpelt Fængsel.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde eller simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 167.

Med Arbejdsfængsel i indtil 4 (6) Aar eller under formildende Omstændigheder med simpelt Fængsel straffes Skibsfører, Reder eller Reders Fuldmægtig, som foraarsager, at et Skib gaar tilsøs med saadanne Mangler paa Skrog, Maskiner eller Udrustning, eller saa haardt eller utilbørligt lastet eller saa utilstrækkelig bemandet, at han maa indse, at Rejsen er forbunden med aabenbar Fare for de ombordværendes Liv. (ny, jfr. Søl. § 292, 1. og 3. St.)

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde eller simpelt Fængsel.

§ 168.

Den, som ved Beskadigelse af offentlige eller alment benyttede Vandbeholdninger bevirker, at der indtræder almindelig Mangel paa Drikkevand, eller som tilsætter Vandbeholdninger eller Vandløb, hvorfra Drikkevand til Mennesker eller Husdyr eller Vand, der benyttes til Tilberedelse af Levnedsmidler eller Foderstoffer, tages, sundhedsfarlige Stoffer, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar. (K. U. §§ 380, 381, Strfl. § 293.)

Har Gerningsmanden indset, at Faren for andre Menneskers Liv var nærliggende, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 12 Aar.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde eller simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 169.

(K. U. § 382, Strfl. § 290.) Straffebestemmelserne i § 168 finder tilsvarende Anvendelse paa den, der fremstiller eller behandler Ting, som er bestemte til Forhandling eller udbredt Benyttelse, saaledes, at ved deres Benyttelse paa regelmæssig Maade Menneskers eller Husdyrs Sundhed udsættes for Fare.

Med de i § 168, 1ste og 2det Stykke foreskrevne Straffe anses ogsaa den, der med Fordølgelse af den foretagne Behandling falholder eller iøvrigt søger udbredt saadanne Ting.

§ 170.

(K. U. § 383, Strfl. § 290.) Den, som udenfor de i § 169, 2det Stykke nævnte Tilfælde uden at oplyse om Tingens Beskaffenhed falholder eller iøvrigt søger udbredt Nærings- eller Nydelsesmidler eller Brugsgenstande, der ved at benyttes paa regelmæssig Maade udsætter Menneskers eller Husdyrs Sundhed for Fare, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar.

Har Gerningsmanden indset, at Faren for andre Menneskers Liv var nærliggende, er Straffen Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde eller under skærpende Omstændigheder simpelt Fængsel i indtil 1 Aar.

§ 171.

(ny.) Har den, som dømmes efter §§ 169 eller 170, tidligere været dømt for forsætlig Overtrædelse af disse Bestemmelser, kan Straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 172.

(K. U. § 385 *a*.) Den, som falholder eller iøvrigt søger udbredt som Lægemidler eller Forebyggelsesmidler mod Sygdomme Ting, om hvilke han ved, at de er uegnede til det angivne Formaal, og at deres Benyttelse paa den angivne Maade udsætter Menneskers Liv eller Sundhed for Fare, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar.

Begaas Forbrydelsen uagtsomt, er Straffen Bøde eller under skærpende Omstændigheder simpelt Fængsel.

§ 173.

Den, som uberettiget forhandler Lægemidler eller Gift eller uberettiget udøver Læge-, Tandlæge- eller Dyrlægevirksomhed eller Fødselshjælp, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel.

Paa samme Maade straffes den, som i saadan Virksomhed handler i Strid med Regler, der er givne for at sikre mod de fra denne hidrørende Farer.

(K. U. § 387, Frd. 1/1 1796, Pl. 19/4 1843, jfr. L. Nr. 132, 29/4 1913 § 20 cfr. §§ 38 og 39.)

§ 174.

Den, som ved Overtrædelse af de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givne til Forebyggelse eller Modarbejdelse af smitsom Sygdom, forvolder Fare for, at saadan Sygdom vinder Indgang eller udbredes blandt Mennesker, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar.

Er Sygdommen en saadan, der ifølge Lovgivningen skal undergives eller paa den Tid, da Handlingen begaas, er undergivet offentlig Behandling, eller mod hvis Indførelse i Riget der er truffet særlige Forholdsregler, er Straffen Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar.

Den, som paa den angivne Maade forvolder Fare for, at smitsom Sygdom finder Indgang eller udbredes blandt Husdyr eller Nytteplanter (eller at de sidste udsættes for Angreb af Skadedyr), straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

(K. U. § 374, Strfl. §§ 291, 292.)

§ 175.

Den, der uden derved at forvolde saadan Fare som i § 174 nævnt eller uden at være sig denne Fare bevidst overtræder de der omtalte Forskrifter, straffes, for saa vidt andet ikke særlig er bestemt, med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder.

Sker Overtrædelsen uagtsomt, er Straffen Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

(ny; jfr. K. U. § 375, L. Nr. 105, 14/4 1893 § 16, L. Nr. 36, 28/2 1908 § 17, L. Nr. 123, 12/4 1911 § 32, L. Nr. 55, 1/4 1912 § 14, jfr. Anordn. Nr. 275, 6/12 1912 § 14, L. Nr. 138, 10/5 1915 § 36.)

18de Kapitel.

Andre almenskadelige Handlinger.

§ 176.

(K. U. § 394, Strfl. §§ 288, 295).

Den, som bevirker, at Jernbaner, Sporveje eller lignende det almindelige Samkvem tjenende Transportmidler, den offentlige Postbesørgelse, til almindelig Benyttelse bestemt Telegraf- eller Telefontjeneste eller Anlæg, der tjener til almindelig Forsyning med Vand, Gas eller elektrisk Strøm, sættes ud af Brug, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. Er Forstyrrelsen kun kortvarig eller mindre indgribende, ligesom iøvrigt under formildende Omstændigheder, kan Straf af Bøde anvendes.

Begaas Handlingen uagtsomt, er Straffen Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

§ 177.

(K. U. § 392, Strfl. § 294, L. $^{30}/_{11}$ 1857 § 1 (Lovsl. S. 305.)

Den, der borttager, ødelægger eller beskadiger offentlige Mindesmærker eller Ting, som er bestemte til almindelig Nytte eller Pryd, eller som hører til offentlige Samlinger eller er særlig fredlyste, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

§ 178.

(K. U. § 393.)

Med de i § 177 foreskrevne Straffe anses ogsaa den, der forvolder Sandflugt eller Skade paa fredet Kyst.

§ 179.

(K. U. § 390, Strfl. § 297.)

Den, som gør sig skyldig i grov Mishandling, Overanstrengelse eller Vanrøgt af Dyr, straffes for Dyrplageri med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder.

19de Kapitel.

Tiggeri, Løsgængeri og skadelig Erhvervsvirksomhed.

§ 180.

Den, som gør sig skyldig i, eller anvender andre til Tiggeri, eller som ikke afholder nogen til hans Husstand hørende Person under 18 Aar fra at tigge, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder. (K. U. § 324. L. 1/1 1860 § 3. L. 1/4 1911 § 8.)

Paatale finder kun Sted efter forud af Paatalemyndigheden given Advarsel, medmindre den skyldige tidligere har været dømt for Tiggeri eller efter §§ 181 eller 182 eller har faaet Tilhold efter en af disse Paragrafer.

Sker Tiggeri af Nød af en Person, som enten ikke er arbejdsfør, eller som alvorlig har bestræbt sig for at finde Arbejde, kan Straffen, hvis Tiggeriet ikke er udøvet vanemæssigt, gaa ned til simpelt Fængsel eller under formildende Omstændigheder bortfalde.

Er den, der skal dømmes for Tiggeri, tidligere for Tiggeri eller efter §§ 181 eller 182 eller for en Berigelsesforbrydelse dømt til Arbejdsfængsel, er Straffen Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar.

§ 181.

Naar en arbejdsfør Person ikke regelmæssig arbejder og som Følge deraf falder Fattigvæsenet til Byrde eller bliver ude af Stand til at opfylde sin Forsørgelsespligt mod nogen, som derved kommer i Nød, eller til at udrede ham paalagt Bidrag til Hustru eller Barn, skal der af Politiet gives ham Tilhold om at søge regelmæssigt, lovligt Erhverv. I Forbindelse dermed kan der gives ham Tilhold om at udføre et af Politiet enten direkte eller gennem Fattigvæsenet eller gennem en i saadant Øjemed virkende Forening anvist Arbejde. (K. U. §§ 326, 327, 1. St.)

Efterkommes Tilholdet ikke, eller forlades et saaledes anvist Arbejde uden skellig Grund, eller afskediges han fra et saadant formedelst slet Opførsel, straffes han

for Løsgængeri med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar, eller under de i § 180, 4. St. angivne Betingelser i indtil 2 Aar, hvis han inden et Aar, efter at Tilholdet er givet, kommer i noget af de ovenfor nævnte Tilfælde.

I Forbindelse med Tilholdet kan Politiet foreskrive Iagttagelse af saadanne Regler, der sætter det i Stand til at paase Tilholdets Opfyldelse, derunder paalægge ham til visse Tider at møde og give fornøden Oplysning. Overtrædelse af saadant Paalæg straffes med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder.

§ 182.

(K. U. § 325, L. 3/3 1860 §§ 1, 2, L. 80/3 1906 § 1.)

Paa samme Maade straffes den, der gør sig skyldig i Løsgængeri ved uden at være i Besiddelse af fornødne Midler til sit Underhold at hengive sig til eller drive om i Lediggang og derved at føre en Levevis, der ikke kan antages at være grundet paa lovligt Erhverv. Som lovligt Erhverv anses ikke Fortjeneste ved Spil, Erhverv ved Utugt eller Understøttelse af Kvinder, der søger Erhverv ved Utugt.

Forinden Paatale finder Sted, kan der af Paatalemyndigheden, hvis det findes formaalstjenligt, og skal der, hvis den paagældende søger Erhverv ved Utugt og ikke tidligere har været advaret eller tiltalt, gives den skyldige Advarsel om, at Paatale vil finde Sted, medmindre han inden en fastsat rimelig Frist godtgør at have skaffet sig eller i fyldestgørende Omfang og med virkelig Arbejdshensigt søgt lovligt, regelmæssigt og tilstrækkeligt Erhverv. Det kan derved tilkendegives ham, at Opgivelse af visse nærmere angivne Erhverv, saasom Handel med brugte Sager eller Laanesedler, som efter deres Beskaffenhed maa betegnes som mistænkelige, eller hvis Udøvelse unddrager sig Kontrol, ikke vil blive anset som fyldestgørende.

§ 183.

(K. U. §§ 327, 2. og 3. St., 329, Strfl. § 16.)

Den, som er dømt efter §§ 181 eller 182, eller som mere end en Gang er dømt for en Berigelsesforbrydelse, kan Politiet give Tilhold om til visse Tider at møde og

give Oplysning om, hvor han bor eller opholder sig, og gøre Rede for, hvormed han ernærer sig.

Overtrædelse af saadant Tilhold straffes med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder.

Med samme Straf anses den, der efter i Henhold til § 66 at være udvist af Landet uden Tilladelse vender tilbage. I Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar.

§ 184.

Den, som erhvervsmæssigt udnytter andres Ukyndighed, Uforstand eller Uerfarenhed til at forlede dem til Spekulationsforretninger, der ikke hører til deres Næringsvej, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar. (K U § 332, 1. St.)

§ 185.

Den, som søger Erhverv ved Lykkespil — derunder Væddemaal —, der ikke ifølge særlig Bestemmelse er tilladt, eller ved at fremme saadant Spil, straffes med Bøde, simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar. (K. U. § 333, Frd. $^{6}/_{10}$ 1753)

Retten afgør, om det vundne Udbytte skal inddrages (§ 67) eller tilbagebetales.

§ 186.

Den, som paa offentligt Sted foranstalter eller yder Husrum til utilladt Lykkespil, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder. I Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til en højere Grad af simpelt Fængsel eller til Arbejdsfængsel i 6 Maaneder. (K U §§ 334, 335, Frd. $^{6}/_{10}$ 1753)

Lige med offentligt Sted anses Foreningers Lokaler, naar enten enhver eller enhver af en vis Samfundsklasse som Regel kan opnaa Optagelse i Foreningen, eller Lykkespil indgaar i Foreningens Formaal, eller der erlægges særlig Betaling for Deltagelse i Spillet.

Den, som paa offentligt Sted deltager i utilladt Lykkespil, straffes med Bøde.

§ 187.

(K. U. § 340.) Den, som i Strid med derom givne Bestemmelser gør sig Næringsvej af at udforske private Livsforhold, straffes med Bøde eller under skærpende Omstændigheder med simpelt Fængsel.

§ 188.

(K. U § 342.) Den, som i Vindingshensigt ved falske Foregivender eller anden til at skuffe angaaende de virkelige Forhold egnet Adfærd forleder nogen til at udvandre, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel.

§ 189

(K. U. § 344.) Overtræder nogen gentagende Bestemmelserne i §§ 184—188 i sin Næringsvej, kan Retten til at drive denne frakendes ham paa Tid eller for bestandig.

20de Kapitel.

Forbrydelser i Familieforhold.

§ 190.

(K. U. §§ 222, 237, Strfl. § 160.) Den, som indgaar et Ægteskab, der paa Grund af tidligere bestaaende Ægteskab eller paa Grund af Parternes Slægtskab eller Svogerskab er ugyldigt eller kan eller skal omstødes, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 2 (3) Aar. Paa samme Maade straffes den udenfor staaende, som medvirker til saadant Ægteskabs Indgaaelse.

Begaas Handlingen af grov Uagtsomhed, er Straffen simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 191.

(K. U. §§ 226, 232, 233.) Den, som ved Vanrøgt eller nedværdigende Behandling krænker sine Pligter mod sin Ægtefælle, sit Barn eller nogen hans Myndighed eller Forsorg undergiven Person under 18 Aar eller mod en Slægtning i opstigende Linie, eller som ved modvillig at unddrage sig en ham overfor nogen af de nævnte Personer paahvilende Forsørgelses- eller Bidragspligt udsætter dem for Nød,

straffes med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med simpelt Fængsel.

Paatale kan bortfalde, naar den forurettede begærer det.

§ 192.

(K. U. § 229, Strfl. § 179.)

Den, som ved urigtig eller ufuldstændig Anmeldelse til den Myndighed, der modtager Fødselsanmeldelser, forvansker Beviset for en Persons Familiestilling, straffes med simpelt Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

Bestemmelsen finder ikke Anvendelse, hvor et af en gift Kvinde født uægte Barn anerkendes som ægte.

§ 193.

(K. U. § 231, Strfl. § 213.)

Den, som unddrager en Person under 18 Aar fra Forældres eller anden rette vedkommendes Myndighed eller Forsorg eller bidrager til, at han unddrager sig saadan Myndighed eller Forsorg, straffes som for ulovlig Frihedsberøvelse. Sker det i usædeligt Øjemed eller for Vindings Skyld, er Straffen Arbejdsfængsel fra 1 indtil 8 Aar.

§ 194.

(K. U. § 235, Strfl. §§ 161, 164, jfr. § 176.)

For Blodskam straffes med Arbejdsfængsel fra 6 Maaneder indtil 4 Aar den, som har Samleje med Slægtning i nedstigende Linie eller anden Kønsomgængelse med en saadan under 18 Aar, og med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar den, der har Samleje med en Slægtning i opstigende Linie eller med Broder eller Søster.

Straffri er Personer under 16 Aar og i nedstigende Linie beslægtede under 18 Aar samt Personer under 21 Aar, som af nogen i opstigende Linie beslægtet er forførte eller ved Misbrug af Afhængighedsforhold bestemte til Samleje.

Har nogen udenfor staaende medvirket til Forbrydelsen, straffes han med Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar.

21. Kapitel.

Forbrydelser mod Kønssædeligheden.

§ 195.

(K. U. § 203, Strfl. §§ 168, 169.) Den, som tiltvinger sig Samleje med en Kvinde ved Vold, Frihedsberøvelse eller Fremkaldelse af Frygt for hendes eller hendes nærmestes Liv, Helbred eller Velfærd, straffes for Voldtægt med Arbejdsfængsel fra 1 til 12 Aar.

(K. U. § 206, 2. Pkt., Strfl. § 170, 1 Led.) Med samme Straf anses den, der forskaffer sig Samleje med en Kvinde ved i dette Øjemed at bringe hende i en Tilstand, i hvilken hun er ude af Stand til at modsætte sig Gerningen eller til at forstaa dens Betydning.

§ 196.

(Ny.) Den, som paa en af de i § 195 angivne Maader har opnaaet Samleje med en Kvinde, til hvem han har staaet i et varigt Kærlighedsforhold, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 12 Aar.

Er Forbrydelsen begaaet mod Gerningsmandens Hustru, med hvem han samlever, finder Paatale kun Sted, hvis Hustruen begærer det og tillige søger Skilsmisse eller Separation. Begæring om Paatale maa fremsættes senest tre Uger, efter at Handlingen er begaaet.

§ 197.

(K. U. §§ 202, 206, 1. Pkt., Strfl. § 170, 2 Led) Med Arbejdsfængsel i indtil 8 Aar straffes den, som, uden at Tilfældet gaar ind under § 195, har Samleje med en Kvinde, der befinder sig i en Tilstand, i hvilken hun er ude af Stand til at modsætte sig Gerningen eller til at forstaa dens Betydning.

(Ny.) Er Kvinden Gerningsmandens med ham samlevende Hustru, bliver han kun at straffe, naar Samlejet er opnaaet mod hendes klart tilkendegivne Vilje, og iøvrigt under de i § 196, 2. St. angivne Betingelser.

§ 198.

(K. U. § 201, Strfl. §§ 166—169.) Med Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar straffes, for saa vidt Tilfældet ikke gaar ind under §§ 195—197:

1) den, som ved Trusel om Vold, om Frihedsberøvelse eller om Sigtelse for strafbart eller ærerørigt Forhold skaffer sig Samleje med en Kvinde, med hvem han ikke samlever i Ægteskab;
2) den, som har Samleje med en Person under 18 Aar, der er den skyldiges Stifbarn, Adoptivbarn, Fosterbarn eller er ham betroet til Undervisning eller Opdragelse;
3) den ved Strafanstalt, Fængsel, Fattighus, Opfostringsanstalt, Sindssyge- eller Aandssvageanstalt eller lignende Indretning ansatte, som har Samleje med en i Anstalten optagen Kvinde.

§ 199.

Den, som ved Misbrug af en Kvindes tjenstlige eller økonomiske Afhængighed tiltvinger sig Samleje udenfor Ægteskab med hende, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar eller, saafremt hun er under 20 Aar, med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. (K. U. § 201.)

Paatale finder kun Sted efter den forurettedes Begæring. –

§ 200.

Med Arbejdsfængsel fra 6 Maaneder indtil 6 Aar straffes den, der tilsniger sig Samleje med en Kvinde, der vildfarende anser Samlejet som ægteskabeligt. (K. U. § 205, Strfl. § 172.)

§ 201.

Den, som har Samleje med et Barn under 15 Aar, straffes med Arbejdsfængsel fra 1 til 8 Aar. (K. U. § 207, Strfl. § 173.)

§ 202.

Den, som under Misbrug af en paa Alder og Erfaring beroende Overlegenhed forfører en Person under 18 Aar til Samleje uden for Ægteskab, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar. (K. U. § 202, Strfl. § 174.)

§ 203.

Har under de i §§ 195—202 angivne Betingelser anden kønslig Omgængelse (K. U. § 201, 2. Stk., Strfl. § 176.)

end Samleje fundet Sted, bliver en forholdsmæssig mindre Straf at anvende.

§ 204.

(K. U. § 213. Strfl. § 177, L. 1/4 1911 § 5.)

Med Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar straffes:

1) den, som efter at være fyldt 25 Aar øver kønslig Usædelighed med en Person af samme Køn, der ikke er 21 Aar gammel;
2) den, som øver saadan kønslig Usædelighed under Omstændigheder, der svarer til de i §§ 195, 197, 198 Nr. 1 og 3 og § 199 angivne.

Øves kønslig Usædelighed mellem Personer af samme Køn for Betaling, straffes Deltagerne med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar. Paatale finder kun Sted, naar almene Hensyn kræver det.

§ 205.

(K. U § 208.)

Begaas de i §§ 195—204 omhandlede Forbrydelser af grov Uagtsomhed, bliver en forholdsmæssig mildere Straf, ikke over Halvdelen af den højeste for den forsætlige Forbrydelse foreskrevne Straf at anvende.

§ 206.

(K. U. § 209.)

Straf efter §§ 195—203 og § 205 kan bortfalde, naar de Personer, mellem hvilke Kønsomgængelsen har fundet Sted, er indtraadt i Ægteskab med hinanden.

§ 207.

(K. U. § 212, L. 1/4 1911 § 3.)

Har den, som skal dømmes efter nogen af §§ 195—204, tidligere været dømt for nogen i disse Bud omhandlet Forbrydelse, kan Straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 208.

(K. U. § 210, L. 30/3 1906 § 3, L. 1/4 1911 § 4.)

Den, som for Vindings Skyld forleder nogen til kønslig Usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver Erhverv ved kønslig Usædelighed, fra at opgive det, eller som holder Bordel, straffes for Rufferi med Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar.

Paa samme Maade straffes den, som for Vindings Skyld fremmer en Persons Befordring ud af Riget, for at denne i Udlandet skal drive Erhverv ved kønslig

Usædelighed, naar den befordrede Person er under 20 (18) Aar eller er uvidende om Formaalet, samt den, der tilskynder en Person under 18 Aar til at søge Erhverv ved kønslig Usædelighed.

§ 209.

Den, som erhvervsmæssig fremmer kønslig Usædelighed ved at optræde som Mellemmand, eller som skaffer sig uforholdsmæssig Fordel ved at udnytte en andens kønslig usædelige Erhverv, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar.

Med Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar straffes den Mandsperson, som helt eller delvist søger sit Underhold ved at udnytte en Kvindes Utugtserhverv, eller som imod Politiets Advarsel deler Bolig med en Kvinde, der driver saadant Erhverv.

(K. U. § 211, L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 3, 2. St., L. $^{1}/_{4}$ 1911 § 4.)

§ 210.

Har den, som skal dømmes efter §§ 208 eller 209, tidligere været dømt for nogen i disse Bud omhandlet Forbrydelse, eller for Tiggeri eller Løsgængeri (§§ 180—182) eller for en Berigelsesforbrydelse været dømt til Arbejdsfængsel, kan Straffen forhøjes med indtil det halve.

(K. U. § 212.)

§ 211.

Med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar straffes en Kvinde, der søger Erhverv ved Utugt, naar hun har noget umyndigt Barn over to Aar til Huse hos sig.

(K. U. § 214, L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 2, 2. St.)

§ 212.

Den, som offentligt eller overfor Børn under 16 Aar eller Personer, hvis Samtykke dertil han ikke var berettiget til at forudsætte, ved uterligt Forhold krænker Blufærdigheden, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

(K. U. §§ 215. 216, Strfl. § 185.)

§ 213.

Den, som opfordrer eller indbyder til Utugt paa saadan Maade eller stiller Utugtserhverv saaledes til Skue, at Blu-

(K. U. § 217, L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 2, 1. St., jfr. Strfl. § 178.)

færdigheden krænkes, offentlig Forargelse gives eller omboende forulempes, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

§ 214.

(K U § 218, Strfl. § 184) Med Bøde eller simpelt Fængsel straffes den, som

1) offentliggør eller blandt Almenheden søger udbredt utugtige Skrifter, Billeder eller Genstande;
2) mod Vederlag tilbyder eller overlader en Person under 18 Aar utugtige Skrifter, Billeder eller Genstande;
3) holder offentligt Foredrag eller foranstalter offentlig Forestilling eller Udstilling af utugtigt Indhold.

---

22. Kapitel.

Forbrydelser mod Liv og Legeme.

§ 215

(K. U. § 242, Strfl. §§ 186, 187, 190, 191.) Den, som dræber en anden, straffes for Manddrab med Arbejdsfængsel fra 6 til 16 Aar eller under skærpende Omstændigheder paa Livstid. Under formildende Omstændigheder kan Straffen gaa ned til Arbejdsfængsel i 3 Aar (og i de i §§ 78 og 79 omhandlede Tilfælde til Arbejdsfængsel i 1 Aar).

§ 216.

(K. U. § 244, Strfl. § 192.) Dræber en Moder under Paavirkning af Frygt for yderlig Nød eller Vanære eller af en ved Fødslen fremkaldt Svækkelse, Forvirring eller Raadvildhed sit Barn under eller straks efter Fødslen, straffes hun med Arbejdsfængsel fra 6 Maaneder til 6 Aar eller under skærpende Omstændigheder til 8 Aar.

Er Forbrydelsen ikke fuldbyrdet, og har Handlingen ikke paaført Barnet betydelig Skade, kan Straffen bortfalde.

§ 217.

Den, som dræber en anden efter dennes bestemte Begæring, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller med simpelt Fængsel ikke under 3 Maaneder. (Jfr. K. U. § 243, Strfl. § 196, 1. St.)

Paa samme Maade kan Straffen nedsættes for den, der for at befri en haabløs syg for svære, uafvendelige Lidelser har dræbt denne, selv om der ikke fra den dræbte foreligger nogen saadan Begæring, som kan have retlig Betydning.

§ 218.

Den, som tilskynder eller hjælper nogen til at begaa Selvmord, straffes, hvis Døden er indtraadt, med Bøde eller simpelt Fængsel. (K. U. § 246, Strfl. § 196, 2. St.)

§ 219.

Den, som uagtsomt forvolder en andens Død, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. Under formildende Omstændigheder kan Straffen gaa ned til Bøde. (K. U. § 245, 2. St., Strfl. § 198.)

§ 220.

En frugtsommelig Kvinde, som dræber sit Foster, straffes for Fosterfordrivelse med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller med simpelt Fængsel. Under særdeles formildende Omstændigheder samt, naar Forbrydelsen ikke er fuldbyrdet, kan Straffen bortfalde. (K. U. § 251, Strfl. § 193.)

Paa samme Maade anses den, som med Moderens Samtykke dræber Fosteret. Under skærpende Omstændigheder, særlig naar Handlingen er foretaget for Vindings Skyld, eller hvis den har medført Moderens Død, er Straffen Arbejdsfængsel fra 1 til 6 Aar. Har han handlet uden Moderens Samtykke, er Straffen Arbejdsfængsel fra 2 til 12 Aar.

§ 221.

Den, som ved Vold eller paa anden Maade angriber en andens Legeme, straffes for Legemsfornærmelse med Bøde eller simpelt Fængsel. Offentlig Paatale finder ikke Sted. (K. U. § 238, jfr. § 241, § 250, 1. og 2. St., § 252, Strfl. §§ 200—202, L. 1/4 1911 § 1.)

Under skærpende Omstændigheder, saasom naar den angrebne er sagesløs, værge-

løs eller en frugtsommelig Kvinde, eller Angrebet paa Grund af de benyttede Redskabers eller Midlers Art har haft en særlig farlig Karakter, er Straffen simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar. Paatale finder kun Sted efter den forurettedes Begæring, medmindre almene Hensyn kræver Paatale.

(Jfr. K. U. §§ 226, 232, 233. Strfl. §§ 188, 189, 203—205.)

Har fortsat Mishandling fundet Sted, eller har Legemsfornærmelsen haft Skade paa Legeme eller Helbred til Følge, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 2 Aar, og, hvis den har medført Døden eller grov Legemsbeskadigelse, til Arbejdsfængsel i 4 Aar.

§ 222.

(K. U. 239, Strfl § 203. L $^1/_4$ 1911 § 1.)

Den, som tilføjer en anden Skade paa Legeme eller Helbred, straffes for Legemsbeskadigelse med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar.

Under skærpende Omstændigheder (§ 221, 2det Stykke) er Straffen Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar.

(Jfr. Strfl. §§ 188, 189, 204.)

Har Legemsbeskadigelsen haft Døden eller grov Legemsbeskadigelse til Følge, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 6 Aar.

§ 223.

(K. U. § 240. jfr. § 5 Litr i. Strfl. § 204.)

Den, som bevirker, at nogen mister eller lider væsentlig Forringelse af Syn, Hørelse, Taleevne eller Forplantningsevne eller bliver vanfør eller i høj Grad vansiret eller for bestandig eller for lang, ubestemt Tid uskikket til at udføre sine Kaldspligter eller det daglige Livs Sysler eller lider anden Skade paa Legeme eller Helbred af lige Betydning, straffes for grov Legemsbeskadigelse med Arbejdsfængsel fra 1 til 12 Aar.

§ 224.

(K. U. § 241, 2. St.)

Har den, som skal dømmes efter §§ 221 eller 222, tidligere for forsætligt Legemsangreb eller for nogen med forsætlig Vold forbunden Forbrydelse været dømt til Frihedsstraf, kan Straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 225.

De i § 221 omhandlede Handlinger straffes ikke, naar den angrebne har samtykket i Angrebet. I de i §§ 222 og 223 omhandlede Tilfælde kan under samme Betingelse Straffen nedsættes. (K. U. § 243.)

§ 226.

Den, som uagtsomt tilføjer nogen Skade paa Legeme eller Helbred, der ikke er ubetydelig eller rent forbigaaende, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 1 Aar. Under formildende Omstændigheder kan Straffen bortfalde. Paatale finder kun Sted efter den forurettedes Begæring, medmindre almene Hensyn kræver Paatale. (K. U. §§ 245, 250, 2. St., Strfl. § 207.)

Den, som uagtsomt tilføjer nogen Skade af den i § 223 angivne Art, straffes med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. Under formildende Omstændigheder kan Straffen gaa ned til Bøde.

§ 227.

Den, som hensætter en anden i hjælpeløs Tilstand eller forlader en under hans Varetægt staaende Person i saadan Tilstand eller hensynsløst forvolder nærliggende Fare for nogens Liv eller for grov Legemsbeskadigelse, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. Under særdeles skærpende Omstændigheder, samt hvis Handlingen har medført Døden eller grov Legemsbeskadigelse, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 6 Aar. (K. U. §§ 247, 248, 385 b, Strfl. § 197.)

Har en Moder under de i § 216 angivne Omstændigheder hensat eller forladt sit Barn i hjælpeløs Tilstand, kan Straffen bortfalde, hvis hun har bestræbt sig for at forebygge Skade for Barnet, og der ikke ved Handlingen er paaført dette betydelig Skade.

§ 228.

Den, som med Kundskab eller Formodning om at lide af Syfilis har Samleje med eller træder i andet smittefarligt Kønsforhold til nogen paa et Tidspunkt, da Sygdommen er i Udbrud paa Huden eller overfladiske Slimhinder, straffes (K. U. § 376, Strfl. § 181, L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 4.)

med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar.

Paa samme Maade eller under formildende Omstændigheder med Bøde straffes den, som under udbrudsfri Perioder af Sygdommen gør sig skyldig i saadant Forhold, medmindre

a) en dertil af Justitsministeren autoriseret Læge har afgivet Erklæring om enten, at Sygdommens Behandling er fuldstændig afsluttet, eller at den paagældende i mindst 2 Aar har været under Lægebehandling, og at Sygdommen derved er bragt til et saadant Stadium, at smittefarligt Udbrud maa anses for lidet sandsynligt, eller

b) der ved en af en saaledes autoriseret Læge foretagen Undersøgelse ikke er iagttaget Forhold, som giver Grund til at befrygte Smitteoverførsel, og Handlingen har fundet Sted indenfor en af Lægen fastsat Frist, der ikke maa overstige 1 Uge. Straffriheden er dog betinget af, at de Forskrifter nøje overholdes, som Lægen maatte give til Forebyggelse af Smitteoverførsel.

Naar en Kvinde, der søger Erhverv ved Utugt, dømmes efter foranstaaende Bestemmelser, kan der ved Dommen gives hende Tilhold om indenfor en Frist, der ikke maa overstige 2 Aar, ikke paany at søge Erhverv ved Utugt.

Med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde straffes den, som med Kundskab eller Formodning om at lide af venerisk Saar (blød Chanker) har Samleje med nogen, inden Sygdommen af en Læge er erklæret helbredet.

Paa samme Maade anses den, som med Kundskab eller Formodning om at lide af Gonorrhoe har Samleje med nogen,

1) naar han paa den Tid, da Samlejet fandt Sted, ikke var under Lægebehandling,

2) naar han har undladt at iagttage Forholdsregler, der af Lægen var foreskrevne ham til Forebyggelse af Smitteoverførsel, eller handler mod et af Lægen givet udtrykkeligt Forbud mod Samleje,

3) naar han ikke bevislig paa klar og utvetydig Maade har underrettet den anden om, at Samlejet medfører Smittefare. Som særlig skærpende Omstændighed anses det, at den af Gonorrhoe lidende paa direkte Forespørgsel benægter at lide af nævnte Sygdom.

Straf efter ovenstaaende Bestemmelser bortfalder dog, hvis Gerningsmanden forinden Samlejet bevislig har givet den anden Part klar og tydelig Underretning om sin Sygdoms Beskaffenhed og derhos ved eller efter den anden Parts Udtalelser maa anse det for givet, at Smittefare er udelukket derved, at ogsaa denne er lidende af samme Kønssygdom.

Er den ved ovennævnte Handlinger krænkede den skyldiges Ægtefælle, finder Paatale alene Sted efter dennes Begæring.

§ 229.

Med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde straffes den, som anbringer et Barn, der er angrebet af Syfilis eller mistænkt derfor, til Opamning ved Brystet af en anden Kvinde end dets egen Moder. Et Barn anses, selv om intet Tegn paa Sygdommen har vist sig, som mistænkt for Syfilis i de 3 første Maaneder efter Fødslen, saafremt nogen af Forældrene har paadraget sig Syfilis mindre end 7 Aar før Fødslen. (K. U. § 377, L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 9.)

Paa samme Maade straffes den Amme, som med Kundskab eller Formodning om at lide eller have lidt af Syfilis tager eller beholder et Barn til Opamning.

Er Ammen Barnets Moder, bliver hun kun at straffe, hvis Sygdommen er paadraget efter Barnets Fødsel eller under de sidste 4 Maaneder af Svangerskabet, og Barnet ikke bevislig har Syfilis. Ogsaa ellers kan Straffen for Moderen under særdeles formildende Omstændigheder bortfalde.

§ 230.

Med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar eller under formildende Omstændigheder med Bøde straf- (K. U. § 378, L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 9.)

fes den, som med Kundskab eller Formodning om, at et Barn lider af en af de i § 228 omhandlede Sygdomme eller er mistænkt for Syfilis (§ 229 1ste Stykke, 2det Punktum), anbringer det i Pleje hos nogen, der ikke forud er underrettet om Sygdommen og dens Smittefarlighed, eller under Forhold, der udsætter andre Børn for Smitte.

Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 1 Aar straffes den, som, uden at Forholdet rammes af de foranstaaende Bestemmelser, ved Tilsidesættelse af de ham af Hensyn til Smittefaren ved Lov eller i Medfør af Lov givne Paalæg eller iøvrigt ved grov Uagtsomhed volder nærliggende Fare for, at nogen smittes af en af de i § 228 omhandlede Sygdomme.

§ 231.

(K U § 254, 2 St) Med Bøde, simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar straffes den Mand, som modvilligt unddrager sig fra at yde en af ham udenfor Ægteskab besvangret Kvinde den til hendes Nedkomst fornødne Hjælp, hvis hun derved kommer i saadan Nød, at Barnet som Følge deraf dør, eller dets Liv udsættes for Fare.

§ 232.

(Ny, Strfl §§ 208, 209) Den, som duellerer, straffes med simpelt Fængsel. Har nogen derved dræbt en anden eller tilføjet ham grov Legemsbeskadigelse, eller var det mellem Parterne vedtaget, at Kampen skulde fortsættes, indtil en af dem var dræbt, er Straffen simpelt Fængsel fra 3 Maaneder til 5 Aar.

Medvirkende, der har bestræbt sig for at afværge Duellen, samt Sekundanter og Personer, der har været tilkaldte som Læger eller Vidner, er straffri.

Paatale finder kun Sted, naar almene Hensyn kræver det.

23. Kapitel.

Forbrydelser mod den personlige Frihed.

§ 233.

Med Bøde eller simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar straffes for ulovlig Tvang den, som (K. U. § 255, Strfl. § 210.)

1) ved Vold eller Trusel om Vold, om betydelig Skade paa Gods, om Frihedsberøvelse eller om Fremsættelse af usande Sigtelser for strafbart eller ærerørigt Forhold tvinger nogen til at gøre, taale eller undlade noget,
2) ved Trusel om at anmelde eller aabenbare et strafbart Forhold eller om at fremsætte formentlig sande ærerørige Beskyldninger tvinger nogen til at gøre, taale eller undlade noget, hvis Fremtvingelse ikke kan anses tilborlig begrundet ved det Forhold, som Truslen angaar.

§ 234.

Den, som berøver en anden Friheden, straffes med Arbejdsfængsel i indtil 4 Aar eller under formildende Omstændigheder med simpelt Fængsel. (K. U. §§ 256, 257, Strfl. § 211.)

Bestaar Frihedsberøvelsen i, at nogen uberettiget holdes i Forvaring som sindssyg eller aandssvag eller bringes i fremmed Krigstjeneste eller i Fangenskab eller anden Afhængighed i fremmed Stat, er Straffen Arbejdsfængsel fra 1 til 10 Aar. Bringes nogen derved i Trældom, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel paa Livstid.

§ 235.

Den, som ved grov Uagtsomhed forvolder en Frihedsberøvelse, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel. Har Handlingen medført nogens Død eller grov Legemsbeskadigelse eller, at nogen er bragt i saadant Forvarings- eller Afhængighedsforhold, som i § 234, 2det Stykke nævnt, er Straffen simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar. (K. U. §§ 258, 259, Strfl. § 212.)

I de i denne Paragrafs 1ste Punktum omhandlede Tilfælde finder Paatale kun

Sted efter den forurettedes Begæring, medmindre almene Hensyn kræver Paatale.

24. Kapitel.

Freds- og Ærekrænkelser.

§ 236.

(K. U. § 260, Strfl. §§ 220, 222.) Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder straffes den, som krænker nogens Fred

1) ved at bryde Brev eller iøvrigt forskaffe sig nogen til en anden rettet lukket Meddelelse eller unddrage nogen en saadan eller ved at skaffe sig Adgang til en andens Gemmer,
2) ved offentlig Meddelelse om Privatlivet tilhørende Forhold af personlig, huslig eller lignende Art.

(ny) Paa samme Maade straffes Personer, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, eller som i Medfør af offentlig Beskikkelse eller Anerkendelse udøver et Erhverv, saa vel som saadanne Personers Medhjælpere, naar de aabenbarer Privatlivet tilhørende Hemmeligheder, som er dem betroet eller er kommet til deres Kundskab under Udovelsen af deres Virksomhed, for saa vidt de ikke har været forpligtede til at udtale sig eller har handlet til berettiget Varetagelse af eget eller andres Tarv.

§ 237.

(K. U. § 262, Strfl. § 221.) Den, som trænger sig ind i fremmed Hus, Husrum eller Skib, paa indhegnet Grund eller andet ikke frit tilgængeligt Sted, eller som vægrer sig ved paa Opfordring at forlade saadant Sted, straffes for Krænkelse af Husfreden med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

Har Handlingen voldt betydelig Forstyrrelse af Beboernes Fred, eller er den forøvet af nogen bevæbnet eller af flere i Forening eller forbundet med Vold eller Trusel om Vold, eller har den skyldige tidligere for nogen med forsætlig Vold paa Person eller Gods forbunden Forbrydelse

været dømt til Frihedsstraf, kan Straffen stige til højere Grad af simpelt Fængsel eller til Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 238.

Den, som paa en Maade, der er egnet til at fremkalde alvorlig Frygt for eget eller andres Liv, Helbred eller Velfærd, truer med at foretage en strafbar Handling, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel. (K. U. § 264.)

§ 239.

Med Bøde eller simpelt Fængsel straffes den, som modvillig undlader at efterkomme et ved Dom eller paa anden i Lovgivningen om Retsplejen hjemlet Maade til Opfyldelse af Pligt mod privat Person givet Paalæg om at foretage noget, der ikke er Betaling af Penge, eller som overtræder et paa lige Maade givet Paalæg om at undlade noget. (K. U. § 266, Frd. $^6/_4$ 1842, J. om Rettens Pleje § 499, jfr. § 609.)

Straffen bortfalder, naar den berettigede har opnaaet sin Ret eller faaet Sikkerhed derfor.

§ 240.

Den, som krænker en andens Ære ved at fremsætte Sigtelser mod ham om Handlinger, der vilde gøre ham uværdig til eller nedsætte ham i Medborgeres Agtelse, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder. (K. U. § 267, Strfl. §§ 215, 216.)

Er Sigtelsen fremsat til nogen anden end den fornærmede, kan Straffen stige til simpelt Fængsel i 1 Aar. Lige med den, der fremsætter en Sigtelse, straffes den, der udbreder en saadan.

§ 241.

Straf efter § 240 er udelukket, naar Sigtelsens Sandhed bevises, eller naar den, der fremsætter Sigtelsen, har været forpligtet til at udtale sig eller har handlet til berettiget Varetagelse af eget eller andres Tarv. (K. U. § 268.)

Sandhedsbevis tilstedes ikke ført for en strafbar Handling, for hvilken den, som sigtes, ved endelig Dom i Ind- eller Udland er frikendt, ej heller naar Sigtelsen alene paastaas straffet efter § 243 som

utilbørlig. Sandhedsbevis fritager ikke for Straf, naar Genindsættelse eller Udslettelse af Strafferegistret (§§ 92—94) har fundet Sted.

§ 242.

(K. U. § 269.) Den, som mod bedre Vidende fremsætter eller udbreder saadan Sigtelse som i § 240 nævnt, straffes for Bagvaskelse med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 243.

(K. U. § 270, Strfl. § 217.) Den, som krænker en andens Ære ved Ord, Lader eller anden Gerning, der tilkendegiver Ringeagt, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder.

Er Ringeagten tilkendegivet overfor nogen anden end den fornærmede, kan Straffen stige til simpelt Fængsel i 6 Maaneder.

Med de samme Straffe anses den, der har fremsat saadan Sigtelse som i § 240 nævnt, naar Straf efter § 240, jfr. § 242 ikke er paastaaet eller ifølge § 241 er udelukket, men Sigtelsens Fremsættelse paa Grund af dens Form eller de Omstændigheder, hvorunder den har fundet Sted, er utilbørlig.

§ 244.

(K. U. § 273.) Den, som fremsætter eller udbreder ærefornærmende Udtalelser mod en afdød, straffes med Bøde eller, hvis Udtalelsen er af den i § 242 angivne Art, med Bøde eller simpelt Fængsel.

Ærefornærmende Udtalelser, der fremsættes mod nogen 10 Aar efter hans Død, kan kun paatales, hvis de er af den i § 242 angivne Art.

§ 245.

(K. U. § 274, Strfl. § 223.) De i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser er privat Paatale undergivne. Dog skal den forurettede kunne begære offentlig Paatale i de i § 237, 2det Stykke nævnte Tilfælde, samt naar en ærefornærmende Sigtelse fremsættes i navnløs eller med urigtigt eller opdigtet Navn forsynet Skrivelse, eller naar nogen, der virker eller paa den Tid, hvorom Talen er, virkede i

offentlig Tjeneste eller Hverv, offentlig sigtes for en Handling eller et Forhold, der medfører Stillingens eller Hvervets Fortabelse.

Er en ærefornærmende Udtalelse rettet imod en af flere Personer bestaaende offentlig Myndighed, uden at det af Udtalelsen klart fremgaar, at den kun sigter til enkelte Medlemmer, og hvilke disse er, kan Paatale eller Begæring om Paatale ske ved den, der ifølge Beskikkelse eller Valg maa anses kaldet til at repræsentere den paagældende Myndighed.

25. Kapitel.

Berigelsesforbrydelser.

§ 246.

For Tyveri straffes den, som uden Besidderens Samtykke bortager en fremmed, rørlig Ting for at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved dens Tilegnelse. (K. U. § 275.)

§ 247.

For Underslæb straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding (K. U. §§ 281, 285. Strfl. §§ 247—249, 253, 254.)

1) tilegner sig en fremmed, rørlig Ting, der ikke er i Andenmands Værge,
2) uretmæssigt forbruger ham betroede Penge, selv om han ikke var forpligtet til at holde disse afsondrede fra sin egen Formue.

I det under Nr. 2 omhandlede Tilfælde bortfalder Strafansvaret, naar det uretmæssigt tilegnede Beløb erstattes inden Dom i første Instans, eller den besvegne samtykker deri, dog kun, hvis det drejer sig om et efter den skyldiges Forhold mindre Beløb, som han efter Omstændighederne maa antages at ville kunne dække ved egne Midler, og for saa vidt Tilegnelsen heller ikke iøvrigt er sket under Omstændigheder, der gør den særlig straf-

værdig, saasom at der er sket Brud paa Segl eller andet Lukke, eller at den skyldige indtager en offentlig eller privat Stilling, som medfører, at der vises ham en særlig Tillid.

§ 248.

(K. U. § 290; Strfl. §§ 251, 252, 255; jfr. §§ 258, 259.)

For Bedrageri straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding

1) ved at fremkalde, bestyrke eller udnytte en Vildfarelse retstridigt bestemmer en anden til en Handling eller Undladelse, hvorved der paaføres denne eller nogen, for hvem hans Handling eller Undladelse bliver afgørende, et Formuetab,
2) paafører en anden Formuetab ved mod bedre Vidende at fragaa Modtagelsen af Pengelaan eller andet Laan til Eje eller af en Ydelse, for hvilken der skal svares Vederlag.

§ 249.

(K. U. §§ 281 c og d, 287.)

For Utroskab straffes, for saa vidt Forholdet ikke falder ind under §§ 246—248, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding paafører en anden Formuetab

1) ved Misbrug af en for ham skabt Adgang til med Retsvirkning at handle for denne eller
2) ved i et Formueanliggende, som det paahviler ham at varetage for den anden, at handle mod dennes Tarv.

§ 250.

(K. U. § 300; Strfl. § 245.)

For Afpresning straffes den, som, uden at Forholdet er strafbart efter § 258, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding

1) ved Trusel om Vold, om betydelig Skade paa Gods, om Frihedsberøvelse eller om Fremsættelse af usande Sigtelser for strafbart eller ærerørigt Forhold tvinger nogen til en Handling eller Undladelse, hvorved der paaføres den tvungne eller nogen, for hvem denne handler, Formuetab;

2) ved Trusel om at anmelde eller aabenbare et strafbart Forhold eller om at fremsætte formentlig sande, ærerørige Beskyldninger tiltvinger sig en Formuefordel, hvis Fremtvingelse ikke kan anses tilbørlig begrundet ved det Forhold, som Truslen angaar.

§ 251.

For Aager straffes den, som udnytter nogens Nød, Letsind, Enfoldighed, Uerfarenhed eller et mellem dem bestaaende Afhængighedsforhold til i en Retshandel at opnaa eller betinge et Vederlag, der staar i aabenbart og stærkt Misforhold til, hvad derfor ydes, saa og den, som efter med Kendskab til Retshandlens Beskaffenhed at have erhvervet et paa en saadan Retshandel grundet Krav gør dette gældende eller overdrager det til en anden.

(K. U. §§ 330, 331; L. $^{6}/_{4}$ 1855.)

Det af den skyldige ifølge Retshandlen uretmæssigt oppebaarne paalægges det ham efter Paastand at afgive til den forurettede.

§ 252.

For Besvigelse af Fordringshavere straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved falske Foregivender, Forstikkelse, Proformaretshandler, betydelige Gaver, uforholdsmæssigt Forbrug, Salg til Underpris, Betaling af eller Sikkerhedsstillelse for Gæld eller paa anden lignende Maade unddrager sine Ejendele eller Fordringer fra at tjene sine Fordringshavere eller nogen enkelt af disse til Fyldestgørelse, eller som i lige Hensigt paafører dem Tab ved under Konkursbehandling af sit Bo, Forhandling om Tvangsakkord eller ved de dertil indledende Skridt at opgive eller vedkende sig opdigtede Forpligtelser.

(K. U. § 308; Strfl. §§ 252, 253, 260, 261; Konkl. § 168.)

Lige med Skyldneren anses den, som medvirker til saadan Handling eller foretager den i Skyldnerens Interesse.

Sker saadan Besvigelse til Begunstigelse af en Fordringshaver, bliver denne, for saa vidt ingen anden Straffebestemmelse finder Anvendelse, kun at straffe,

hvis Begunstigelsen finder Sted, efter at Skyldnerens Bo er taget under Konkursbehandling, eller Forhandling om Tvangsakkord er aabnet, eller hvis nogen særlig sikret Ret derved er krænket, eller Fordringshaveren paa en Tid, da han forudsaa Konkursen eller Tvangsakkorden som umiddelbart forestaaende, har udvist særlig Virksomhed for at opnaa saadan Begunstigelse.

§ 253.

(K. U. § 303; Strfl. § 238.)

For Hæleri straffes den, som modtager eller skaffer sig eller andre Del i en ved Tyveri, Underslæb, Bedrageri, Utroskab, Afpresning, Besvigelse af Fordringshavere, eller Røveri erhvervet Vinding, samt den, som ved Fordølgelse, Hjælp til Afhændelse eller paa lignende Maade virker til at sikre en anden Udbyttet af en saadan Forbrydelse.

§ 254.

(K. U. §§ 276, 1. St., 282, 1. St., 285, 287, 291, 292, 301, 1. St., 304, 1. St., 306, 309; Strfl. §§ 228, 238, 245, 247—255, 258—261.)

De i §§ 246—253 nævnte Forbrydelser straffes med Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar.

Ved Tilegnelse af Hittegods samt af Ting, der ved Ejerens Forglemmelse eller paa lignende tilfældig Maade er komne i den skyldiges Værge, saa vel som ved Hæleri med Hensyn til saadanne Genstande kan Straffen nedsættes til simpelt Fængsel eller Bøde. Paa samme Maade kan Straffen nedsættes ved Hæleri, naar Hæleren ikke fra først af antog, at det modtagne var ulovligt erhvervet, eller naar han til eget eller andres Underhold eller Forplejning har modtaget det ulovlig erhvervede af en Person, hvem Underholds- eller Forplejningspligten paahvilede, samt endvidere i de i §§ 251 og 252, 3die Stykke nævnte Tilfælde.

§ 255.

(K. U. §§ 277, 278, 2. St., 279, 282, 3. St.; Strfl. § 229.)

Er et Tyveri enten paa Grund af den Maade, hvorpaa det er udført, saasom ved Indbrud, Indstigen eller Overvindelse af anden betydelig Hindring for Borttagelsen, eller fordi det er udført af flere i

Forening eller under Medtagelse af Vaaben eller andet farligt Middel, eller paa Grund af de stjaalne Genstandes betydelige Værdi eller de Forhold, under hvilke disse opbevaredes eller befandt sig, af særlig strafværdig Beskaffenhed (groft Tyveri), er Straffen Arbejdsfængsel i indtil 6 Aar.

Paa samme Maade straffes Underslæb, Bedrageri, Utroskab, Afpresning, Besvigelse af Fordringshavere og Hæleri, naar Forbrydelsen af Grunde, der svarer til eller kan sidestilles med nogen af de ovenfor anførte, er af særlig strafværdig Beskaffenhed.

§ 256.

Er en af de i §§ 246—253 nævnte Forbrydelser af særlig ringe Strafværdighed paa Grund af de tilvendte Genstandes eller det tilføjede Formuetabs lidet betydelige Værdi eller paa Grund af de Omstændigheder, under hvilke Handlingen er begaaet, kan Straffen nedsættes til simpelt Fængsel eller Bøde og kan i de i § 254, 2. St. omhandlede Tilfælde ganske bortfalde.

(K. U. §§ 279, 283, 285, 2. St., 294, 1. St., 305; Strfl. §§ 235, 256.)

§ 257.

Har den, som dømmes for en af de i de foranstaaende Paragrafer omhandlede Forbrydelser, tidligere for nogen saadan, for Røveri, Tiggeri, Løsgængeri (§§ 180—182) eller en af de i §§ 208 og 209 omhandlede Forbrydelser været dømt til Arbejdsfængsel, kan Straffen forhøjes med indtil Halvdelen. Er han mere end en Gang dømt paa nævnte Maade, kan Straffen forhøjes til det dobbelte.

(K. U. §§ 276, 2. St., 278, 2. St., 279 i. f., 282, 2. St., 285, 2. St., 287, 2. St., 293, 294, 1. St., 2. Pkt., 299, 2. St., 301. 2. St., 304, 2. St., 305, 2. Pkt., 331; Strfl. §§ 230—232, 238—241, 246.)

§ 258.

For Røveri straffes med Arbejdsfængsel fra 6 Maaneder til 8 Aar den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved Vold eller Trusel om øjeblikkelig Anvendelse af saadan:

1) fratager eller aftvinger nogen en fremmed, rørlig Ting,
2) bringer en stjaalen Ting i Sikkerhed eller

(K. U. §§ 298, 299; Strfl. § 243.)

3) tvinger nogen til en Handling eller Undladelse, der medfører Formuetab for den overfaldne eller nogen, for hvem denne handler.

Har Røveriet haft en særlig farlig Karakter, eller har den skyldige tidligere for nogen af de i § 257 nævnte Forbrydelser været dømt til Arbejdsfængsel, er Straffen Arbejdsfængsel fra 1 til 16 Aar.

§ 259.

(K. U. §§ 280, 289, 297, 302, 307, 310; Strfl. §§ 235, 256.)

Besvigelse af Fordringshavere, hvorved ingen særlig sikret Ret er krænket, paatales kun, dersom Eksekutionsforretning er paafulgt uden at have ført til Fordringshaverens Dækning, eller dersom Konkurs eller Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs er aabnet, eller Konkursbegæring er nægtet Fremme paa Grund af Boets Utilstrækkelighed.

Ved Tyveri, Underslæb, Bedrageri og Hæleri, forøvet mod nogen af den skyldiges nærmeste, samt ved Aager og de i § 254, 2det Stykke og § 256 nævnte Handlinger kan Paatale bortfalde, naar den forurettede begærer det.

26. Kapitel.

Andre strafbare Formuekrænkelser.

§ 260.

(K. U. § 313, Strfl. § 296.)

Den, som ødelægger, beskadiger eller bortfjerner Ting, der tilhører en anden, straffes med Bøde, simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

Øves derved Hærværk af betydeligt Omfang eller har den skyldige mere end en Gang været dømt efter denne Paragraf eller efter § 177, kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 2 Aar.

§ 261.

(K. U. § 308, tild. § 281 a.)

Den, der uden saadan Hensigt som i § 252 nævnt ved Ødelæggelse, Beskadigelse eller Bortfjernelse unddrager sine Ejendele fra at tjene sine Fordringshavere

eller nogen enkelt af disse til Fyldestgørelse, straffes med Bøde, simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

Bestemmelserne i § 252, 2det Stykke og i § 259, 1ste Stykke finder her tilsvarende Anvendelse.

§ 262.

Den, som uberettiget bruger en Ting, der tilhører en anden, saaledes at der derved paaføres denne Tab eller væsentlig Ulempe, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel. Under særdeles skærpende Omstændigheder kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 6 Maaneder. (K. U. § 314, 1 og 3, tild. § 281 a, Strfl. § 236.)

Paa samme Maade anses den, som hindrer nogen i at udøve en gyldig stiftet Brugsret eller den ved en Haandpanteret eller Tilbageholdelsesret hjemlede Beføjelse til at raade over en Ting.

§ 263.

Med Bøde, simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar straffes den, som, uden at Betingelserne for at anvende § 248 foreligger, (K. U. § 341.)

1) udspreder løgnagtige Meddelelser, hvorved Prisen paa Varer, Værdipapirer eller lignende Genstande søges paavirket, eller
2) paa en Maade, som er egnet til at vildlede, i offentlige Meddelelser eller i Beretninger eller Regnskabsopgørelser til Generalforsamlingen eller nogen Selskabsmyndighed angaaende Aktieselskabers, Andelsselskabers og lignende Foretagenders Forhold eller i Indbydelser til Dannelse af saadanne Selskaber fremfører urigtige Kendsgerninger eller fortier væsentlige Omstændigheder.

§ 264.

Den, der uden den Hensigt at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding i et Formueanliggende, som det paahviler ham at varetage for en anden, paafører denne Formuetab ved Tilsidesættelse af denne Pligt, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel. (K. U. § 288.)

Med samme Straf anses den, som, uden at Betingelserne for at anvende § 249 foreligger, ved Varetagelse af en andens Formueanliggender for sig eller andre af Tredjemand modtager, fordrer eller lader sig tilsige en Formuefordel, hvis Modtagelse skal holdes skjult for den, hvis Anliggende Modtageren varetager. Paa samme Maade straffes den, som yder, lover eller tilbyder saadan Fordel.

§ 265.

(K. U. § 295, 2. St.)

Den, som, uden at Betingelserne for at anvende § 248 foreligger, ved urigtige Foregivender angaaende Betalingsevnen forskaffer sig eller andre Laan eller Kredit med den Følge, at Formuetab derved paaføres, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 1 Aar.

§ 266.

(K. U. §§ 311, 312, 2.. Strfl. § 263, L. $^{14}/_{4}$ 1905 § 1 i. f. (Lovt. 1906 Nr. 225), L. Nr. 98, $^{10}/_{5}$ 1912 §§ 7 (jfr. Strfl. § 262. 2. St.) og 8, 3. St.)

Med simpelt Fængsel eller under særdeles formildende Omstændigheder med Bøde straffes

1) den, som ikke efterkommer en ham ifølge Lovgivningen paahvilende Pligt til at erklære sig fallit,
2) den, som ved ødsel Levemaade, ved Spil, ved vovelige Foretagender, der ikke staar i Forhold til hans Formue, ved i høj Grad uordentlig Forretningsførelse eller ved paa en Tid, da han maa indse, at han ikke er eller kan paaregne at blive i Stand til at fyldestgøre sine Fordringshavere, at stifte ny Gæld eller at betale eller stille Sikkerhed for Gæld eller ved anden i høj Grad letsindig Adfærd paafører sine Kreditorer betydelige Tab,
3) den, som undlader at føre Forretningsbøger, som han ifølge Loven er pligtig at føre, eller gør sig skyldig i grove Uordener med Hensyn til Førelsen af saadanne Bøger eller ved den ved Lov foreskrevne Opbevaring af disse eller deres Bilag,
4) den Skyldner og Tillidsmand, som ved Afgivelse af de til Aabning af Forhandling om Tvangsakkord uden-

for Konkurs fornødne Erklæringer giver urigtige Oplysninger eller gør sig skyldig i grov Skødesløshed.

Bestemmelsen i § 252, 2det Stykke finder her tilsvarende Anvendelse.

Paatale finder kun Sted, dersom Konkurs eller Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs er aabnet eller Konkursbegæring er nægtet Fremme paa Grund af Boets Utilstrækkelighed.

§ 267.

Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 1 Aar straffes den, som i et Bo eller ved anden Lejlighed, hvor Afgørelse om et Formueanliggende træffes ved Afstemning, ved usande Foregivender eller ved Tilsnigelse forskaffer sig eller andre Adgang til uberettiget at deltage i denne eller til at afgive flere Stemmer, end der tilkommer ham, eller bevirker, at Afstemningen forvanskes. (K. U. § 316).

Paa samme Maade straffes den, som ved Afstemninger i et Konkurs- eller Gældsfragaaelsesbo eller under Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs ved usande Foregivender paavirker Stemmegivningen eller yder, lover eller tilbyder, fordrer, modtager eller lader sig tilsige Formuefordel for at stemme i en bestemt Retning eller for at undlade at stemme.

§ 268.

Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 1 Aar straffes (K. U. § 317, L. Nr. 137, $^{8}/_{6}$ 1912 §§ 11, 12.)

1) den, som uberettiget i Erhvervsøjemed gør Brug af, eller som sætter en anden i Stand til at gøre saadan Brug af en Forretnings- eller Driftshemmelighed, der vedrører en Bedrift, i hvilken han eller hans Hjemmelsmand har eller i Løbet af de sidste 3 Aar har haft Ansættelse, eller som han eller hans Hjemmelsmand særlig har forpligtet sig til ikke at udnytte eller røbe,
2) den, som for at tilvende sig en andens Kundekreds fremsætter urigtige

Meddelelser om Forretningens Indehaver, dennes Forretningsvirksomhed eller andet Forretningen vedrørende Forhold.

Begaas nogen af de ovenfor nævnte Handlinger af grov Uagtsomhed, er Straffen Bøde.

§ 269.

(K. U. § 319). Den, som uden den Hensigt at skaffe sig eller andre uberettiget Vinding ved at fremkalde, bestyrke eller udnytte en Vildfarelse retstridigt bestemmer en anden til en Handling eller Undladelse, hvorved der paaføres denne eller nogen, for hvem hans Handling eller Undladelse bliver afgørende, et Formuetab, straffes med Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar.

§ 270.

(K. U. §§ 320, 311 i. f.). De i §§ 260, 262, 264, 265, 268 og 269 omhandlede Forbrydelser paatales kun efter den forurettedes Begæring, de i §§ 261 og 266 omhandlede Forbrydelser kun efter Begæring af nogen af Boets Kreditorer.

Almindelig Del.

Bemærkninger om Systematiken.

Synspunkterne for den rette Systematik er ifølge Sagens Natur væsentlig forskellige for henholdsvis den almindelige og den specielle Del. Her haves kun den almindelige Del for Øje.

I de fleste gældende Straffelove, tildels ogsaa i de foreliggende Udkast, bærer Anordningen og Grupperingen af Stoffet indenfor de almindelige Kapitler i ret høj Grad Tilfældighedens Præg. I de nyeste Udkast mærkes dog en kendelig Bestræbelse efter en systematisk korrekt Anordning. En saadan synes saa meget lettere at gennemføre, som der i nyere Fremstillinger af Strafferettens almindelige Del i alt væsentlig hersker Overensstemmelse om den rette systematiske Opbygning, om der end selvfølgelig kan være Tvivl om mange Enkeltheder. Og en saa vidt muligt systematisk uangribelig Ordning af Stoffet bør da formentlig tilstræbes, fordi det i høj Grad letter Tilegnelsen og Overskueligheden. Kun bør det herved ikke overses, at Lovens Opgave ikke som Lærebogens er at indøve i den rette retsvidenskabelige Tænkning, men at udtale Retssætninger i saa vidt muligt kort, klar og skarp Form, og at dette Hensyn stiller Krav til Lovens Teknik, som ikke gælder for den videnskabelige Fremstilling. Derfor kan det være nødvendigt eller dog rigtigt i Loven paa et Sted at samle Bestemmelser om et vist Forhold, som i den systematisk-videnskabelige Fremstilling behandles paa forskellige Steder. I hvilket Omfang dette bør ske, er nærmest et Taktsporgsmaal. Men, bortset fra disse Afvigelser, bør den systematisk korrekte Anordning ogsaa søges gennemført i Loven.

Naar man da sporger, om K. U. fyldestgør dette Krav, maa det sikkert erkendes, at dette ialtfald paa væsentlige Punkter ikke er Tilfældet. I saa Henseende skal først bemærkes, at den naturlige Rækkefølge for de forskellige Spørgsmaals Behandling sikkert er den efter nogle Indledningsparagrafer samt Bestemmelserne om Lovens Virkekreds i Henseende til Tid og Sted først at give Reglerne om Forbrydelsen d: Strafbarhedens almindelige eller særlige Betingelser og om den strafbare Handlings forskellige Fremtrædelsesformer og derefter at behandle Forbrydelsens Retsvirkninger (Straf, Sikkerheds-Forsorgs- o. l. Foranstaltninger), Reglerne om Strafudmaaling o. l. samt tilsidst Reglerne om Bortfald af den strafbare Handlings Retsfølger. — I Modsætning hertil behandler K. U. straks i 3die Kapitel Straffene og først derefter i 4de Kapitel de almindelige Bestemmelser om Betingelser for Strafbarhed, Straffrihed og Strafnedsættelse. De Forhold, der naturligst slutter sig til 4de Kapitel — Forsøg, Meddelagtighed, Paatalen — findes henholdsvis i 7de og 10de Kapitel, medens de Forhold, der nærmest hører sammen med Bestemmelserne i 3die Kapitel — andre Retsfølger, Udmaalingsregler, Strafophør — findes i 11te, 5te, 6te og 9de Kapitel. Blandt mange andre Mærkeligheder, som derved fremkommer, fremhæves, at Straf-

nedsættelse officielt o: efter Overskriften behandles i to Kapitler, dels i 4de Kapitel sammen med Strafbarhedsbetingelserne, dels i 5te Kapitel sammen med Reglerne om Strafudmaaling. Iøvrigt findes Regler om Strafnedsættelse igen i 6te Kapitel sammen med andre Regler om Straffens Fastsættelse. Dette berører selvfølgelig ikke Reglernes reelle Værdi, men skader i høj Grad Overskueligheden. I 6te Kapitel findes endvidere Regler om Bortfald af Straf, der naturligst hører sammen med Reglerne i 9de Kapitel, samt Reglerne om Strafudmaaling og Strafforvandling, der naturligst hører sammen med Bestemmelserne i 5te Kapitel. — Den væsentligste Indvending er dog, at Bestemmelserne om Straffene og om andre retlige Følger af den strafbare Handling findes henholdsvis i 3die og i 11te Kapitel altsaa ganske løsrevne fra hinanden, skønt de som Virkninger af den strafbare Handling, der dels supplerer, dels ofte erstatter hinanden, naturligt hører sammen. En saadan Adsplittelse af Emnet er saa meget mindre rimelig, som mange fremmede Love og Udkast behandler adskillige af de i K. U. 11te Kapitel omhandlede Virkninger som Straffe (Tillægsstraffe, Nebenstrafen), og som det mere og mere erkendes, at Afgrænsningen mellem Straffe og »andre Foranstaltninger« bliver stadig mere flydende. Men ikke blot rent systematisk virker denne Adskillelse uheldigt; den kan meget let føre til — og har i K. U. ført til — en ogsaa i Realiteten ufyldestgørende Behandling, navnlig af de »andre Retsfølger«. Efterhaanden som Straffelovene ved Siden af Straf i stadig stigende Grad hjemler Indtrædelsen af andre retlige Følger af den strafbare Handling og navnlig paabyder eller tilsteder, at andre Foranstaltninger træder i Straffens Sted, bliver det mere og mere nødvendigt at klare og besvare en Række Spørgsmaal, som i ældre Straffelove ikke spillede nogen Rolle. Dette gælder navnlig Spørgsmaalet om, hvorvidt Reglerne om Straffelovens Virkekreds og om Strafophør (Benaadning, Forældelse m. m.) finder tilsvarende Anvendelse paa de andre retlige Følger eller nogle af disse, samt hvad der i modsat Fald skal gælde paa disse Omraader. Ogsaa i Straffeprocessen (f. Eks. ved Paaankereglerne) kan lignende Spørgsmaal opstaa. Om adskillige af disse Spørgsmaal tier K. U. ganske, formodentlig fordi man ikke er bleven opmærksom paa, at de kræver Besvarelse. Dette vil man derimod vanskeligt kunne undgaa, naar alle Forbrydelsens retlige Følger behandles i Sammenhæng. Denne Fremgangsmaade følges da ogsaa i N. Strfl. og i alle nyere fremmede Udkast.

I Henhold til de anførte Betragtninger vil det formentlig være naturligt at gruppere det til Straffelovens almindelige Kapitler henhørende Stof efter følgende System:

1ste Kapitel: *Indledende Bestemmelser* (indeholdende i § 1 Bestemmelsen af Begrebet Forbrydelse, i § 2 Angivelse af de Retsnormer, ifølge hvilke Straf og andre Retsfølger af Forbrydelsen kan paalægges og i § 3 Forklaring af forskellige i Loven benyttede Udtryk).

2det Kapitel: *Betingelser for strafferetlige Bestemmelsers Anvendelse* (indeholdende Regler om saadanne Bestemmelsers Virksomhedsomraade i Henseende til Tid, Sted og Personer).

3die Kapitel: *Strafbarhedsbetingelser* (indeholdende Reglerne om
a) visse Retstridigheden vedrørende Forhold — Samtykke, Nødværge, Nødret;
b) Tilregnelighed — Børn og unge Mennesker, Sindssyge, Aandssvage o. l., formindsket tilregnelige;
c) Tilregnelse — Forsæt, Uagtsomhed, uforsætlige Følger).

4de Kapitel: *Forsøg og Medvirken.*

5te Kapitel: *Paatale.*

6te Kapitel: *Straf og andre Retsfølger af strafbare Handlinger* (derunder den betingede Straffedom).

7de Kapitel: *Straffens Fastsættelse* (indeholdende almindelige Regler for Strafudmaalingen, Strafforhøjelse, Strafnedsættelse, Sammenstød, Strafforvandlingsregler).

8de Kapitel: *Bortfald af den strafbare Handlings Retsfølger.*

I Forbindelse hermed maa endnu følgende bemærkes:

1. Efterhaanden som man gaar over til i voksende Omfang til direkte Bekæmpelse af Kriminaliteten at benytte andre Midler end Straf, og i samme Omfang som Reglerne om disse andre Midler derfor tiltager i Udførlighed og Betydning, gør den Betragtning sig ogsaa stærkere gældende, at Betegnelsen »Straffelov« er misvisende eller dog lidet nøjagtig. Det vil maaske desuagtet kunne forsvares af Hensyn til Traditionen at bibeholde denne Betegnelse, der jo heller ikke tidligere har været ganske nøjagtig, men det bør dog formentlig overvejes, om det ikke er rigtigere saaledes som her foreslaaet at benytte en mere omfattende og neutral Betegnelse, f. Eks.:

Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser.

2. Den i mange fremmede Lovgivninger kendte Tredeling indenfor de strafbare Handlingers Kreds (Verbrechen, Vergehen, Uebertretungen — crimes, délits, contraventions) har jo hidtil været ganske ukendt i dansk Ret. Denne væsentlig i retstekniske Hensyn begrundede Inddeling er der sikkert ikke Grund til at overføre i vor Ret, saa meget mindre som der ogsaa der, hvor den kendes, er rejst en ret kraftig Opposition imod den. I enkelte Lande (hollandsk, italiensk, norsk Strfl. og schweizisk Udkast m. fl.) er man derimod i nyere Tid gaaet over til en Tvedeling, idet man sondrer mellem paa den ene Side de strafbare Handlinger, der for den almindelige Retsbevidsthed staar som egentlige Forbrydelser, og paa den anden Side dels de fleste Overtrædelser af rent præventive Love, dels andre Bagatelforseelser (la petite criminalité), altsaa hvad man kunde kalde Politiforseelser i videre Betydning. At der ogsaa mod en saadan Tvedeling kan rejses begrundede Indvendinger, kan ikke bestrides. Hvad enten man derved lægger Hovedvægten paa Retskrænkelsens Art eller paa Straffens Størrelse, beror Sondringen — hvis man da ikke til den ene Gruppe alene vil henføre Overtrædelser af præventive Love, hvad ingen vil — paa en Forskel ikke af kvalitativ, men ialtfald væsentlig af kvantitativ Art; og Afgrænsningen og den deraf følgende Forskel i Behandlingen maa derfor altid noget faa Vilkaarlighedens Præg. De lovtekniske Hensyn, der navnlig anføres til Støtte for en saadan Inddeling, vil næppe heller veje tilstrækkeligt til alene at motivere dens Indførelse i en Lovgivning, der hidtil ikke har kendt den. Men der kan vistnok til Støtte for den anføres en Betragtning af mere reel Art. De samme Hensyn, der har ført til den i nyere Tid fremtrædende Tendens[1]) til saa vidt muligt at begrænse Kredsen af de strafbare Handlingers Tal og overhovedet Anvendelse af Straf, hvor Retssikkerheden fyldestgørende kan betrygges paa anden Maade — navnlig Ønsket om ikke uden absolut Nødvendighed at »mærke« den skyldige som straffet Person — gør det ogsaa ønskeligt indenfor de strafbare Handlinger at foretage en Sondring, der iøvrigt ogsaa har Sprogbrugen for sig, mellem de egentlige Forbrydelser, d. v. s. de grovere Retsbrud og de — mindre betydelige — blotte Forseelser. Selv om man in concreto ikke mener at kunne undvære Straf overfor disse, vil det dog for den skyldige være af væsentlig Betydning, at han ikke er dømt for en Forbrydelse, men netop kun for en Forseelse. Mener man af dette Hensyn — hvortil ogsaa kommer visse retstekniske Fordele — at burde opretholde denne Son-

[1]) jfr. herved D. K. F.s Aarbog 9. S. 160—63, 10. S. 74.

dring, taler yderligere meget for at gøre Skridtet fuldt ud ved i Stedet for at give Reglerne om Forbrydelser og Forseelser i samme Lov — blot i to forskellige Afsnit —at give dem i to selvstændige Love, en Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser og en Lov om Forseelser i borgerlige Forhold. Hvorledes man — under begge Forudsætninger — vil gennemføre Sondringen, kan naturligvis omtvistes. Det rigtige vil formentlig være til Forseelser at henføre saadanne strafbare Handlinger, hvor Straffen ikke kan overstige Bøder eller et vist Lavmaal, f. Eks. 3 Maaneder, af den mildeste Form for Frihedsstraf. Ved Udarbejdelsen af nye Straffelovsforslag synes dette Forsøg at burde gøres. Skulde det ikke finde Lovgivningsmagtens Bifald, vil det være en forholdsvis let Sag at indordne »Forseelserne« paa vedkommende Sted i den fælles Straffelov.

3. Et ganske andet Spørgsmaal er det, hvilke strafbare Handlinger der bør inddrages under den *almindelige* borgerlige Straffelovgivning, og hvilke der bør overlades til Særlovgivningen. Hvilke Synspunkter der herved bør være ledende, kan være tvivlsomt, men dette Spørgsmaal, til hvis Løsning K. U. og dets Motiver ikke har taget Stilling, bør formentlig henskydes til Behandling i Forbindelse med Reglerne om de enkelte Forbrydelser og Forseelser i den specielle Del. Det vedrører ialtfald ikke Spørgsmaalet om Systematiken i Lovens almindelige Del. Undtagelsesvis har imidlertid Forhold, der nærmest vedrører Strafferettens almindelige Del, hidtil været Genstand for en almindelig Ordning udenfor Straffeloven, og for saa vidt hører Spørgsmaalet om deres Inddragning herhen. Dette gælder særligt Spørgsmaalet om den saakaldte Æresoprejsning. Af Grunde, som tidligere er anførte, foreslaas det at lade 8. Kapitel omfatte ikke blot Bortfald af Straf, men Bortfald af den strafbare Handlings Retsfølger i det hele. Herunder vil det da være naturligt at medinddrage Spørgsmaalet om Æresoprejsning (Genindsættelse i de statsborgerlige Rettigheder), hvilket Forhold hidtil har været Genstand for en almindelig Ordning ved særlig Lov og heller ikke er optaget i K. U. Hvad man end vil mene om den paa L. 3. April 1868 og L. Nr. 49, 13. April 1894, jfr. Straffelovstillæg § 21 beroende Ordning iøvrigt, og om de i vor Ret gældende Regler om Ærerettigheders Fortabelse i Almindelighed, savnes der ialtfald i dansk Ret ganske Regler om eventuel Udslettelse af tidligere Straffedomme i Strafferegistrene og Straffekortene og om Betydningen af saadan Udslettelse[1]). At saadan Udslettelse under visse Betingelser bør finde Sted, er man nu andetsteds tilbøjelig til at erkende, og saadan Udslettelse vil, navnlig naar Offentlighed indføres i vor Retspleje, baade for sigtede og for Vidner kunne være af saa stor Værdi, at Adgang dertil sikkert bør indrømmes. Allerede af denne Grund vil det være naturligt at inddrage dette Spørgsmaals Behandling i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser, og dette vil i forøget Grad være nødvendigt, hvis man maatte bestemme sig til i det hele at bringe Reglerne om Ærerettigheders Fortabelse i nøjere Overensstemmelse med de i andre Lovgivninger fulgte Principer, jfr. herom nærmere Bemærkningerne til 6. Kapitel.

- --

1ste Kapitel.

Indledende Bestemmelser.

Dette Kapitel svarer til 1. Kapitel i K. U., idet dog de til dettes §§ 3 og 4 svarende Bestemmelser foreslaas overført til 2det Kapitel, hvor de naturligst hører hjemme. Overskriften »Indledende Bestemmelser« foreslaas bibeholdt. Den er

[1]) Jfr. derimod om Udslettelse af saadanne Vedtegninger i Rullen Værnepligtsl. Nr. 123, 8. Juni 1912 § 3, 2. St.

ganske vist lidet oplysende, men det har sin Vanskelighed at finde en mere positiv og dog adækvat Betegnelse, da de enkelte Bestemmelser ikke sammenbindes ved noget stærkt indre Baand. Med Hensyn til K. U.'s enkelte herhen hørende Bestemmelser bemærkes følgende:

ad § 1, 1. St.

Denne Regel, hvortil intet tilsvarende findes i andre Love, er dels unøjagtig, dels ret intetsigende. Den er ikke nøjagtig; thi personlige Begrænsninger for Lovens Anvendelighed findes ogsaa andetsteds end i Strfl. f. Krigsmagten — f. Eks. i Grundl. § 56. Og ogsaa ellers kan personlige Egenskaber hos Gerningsmanden medføre, at en anden Straffenorm end den almindelige bliver anvendelig. Som Eksempler kan nævnes Straffanger og Skibsbesætninger. Den er dernæst ret intetsigende, idet den ikke løser nogen af de Tvivl, som Forholdet mellem militær og civil Jurisdiktion afføder[1]). Den bør derfor udgaa.

ad § 1, 2. St.

Denne fra norsk Straffelov hentede Bestemmelse maa sikkert i Realiteten billiges. Allerede Bortfaldet af §'s 1. St. nødvendiggør dog en Omredaktion. En saadan bliver yderligere nødvendig, naar »Forseelser« udskilles til særlig Behandling. Det er nemlig netop ved »Forseelser«, at en Del af Bestemmelserne i de almindelige Kapitler ikke passer.

ad § 2, 1. St.

Skønt vistnok alle nyere Love og Udkast helt udelukker Anvendelsen af Analogi, kan det formentlig forsvares at bibeholde denne hos os tilvante og, saa vidt vides, ikke misbrugte Regel. Der stikker sikkert ogsaa i Kravet om Analogiens fuldstændige Udelukkelse en Del Doktrinarisme, idet dette Kravs Gennemførelse frister ikke blot til en generaliserende Affattelse af Straffebudene, men ogsaa til paa anden Maade at gøre disses Afgrænsning saa vag ved Henvisning til ganske skønsmæssige Kriterier eller Tilføjelser som »eller lignende«, at det i Virkeligheden bliver det samme paa en anden Maade. Dog bør Redaktionen ændres saaledes, at det bliver ganske utvivlsomt, at kun den fuldstændige Lovanalogi skal tilstedes. Ligeledes bør det udtrykkelig udtales, at Bestemmelsen finder tilsvarende Anvendelse paa andre Retsfølger af strafbare Handlinger, for saa vidt ved disse den samme Begrænsning bør fastholdes.

ad § 2, 2. St.

Bestemmelsen er sikkert overflødig. Den findes vel i N. Strfl. § 4 og østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 90, men andetsteds har man, som hidtil hos os, fundet den undværlig. Da det ikke er ganske udelukket, at Bestemmelsen kan lede til Misforstaaelser navnlig til at tilsløre den Regel, at Undladelse kun er retstridig, hvor der bestaar en særlig begrundet Handlepligt, bør Reglen vistnok hellere udgaa.

ad § 2, 3. St.

Efter den Ordning af Meddelagtighed eller fleres Medvirken til en Forbrydelse, som her vil blive foreslaaet, jfr. § 24, er en Regel som denne sikkert overflødig og paa den anden Side ikke helt ubetænkelig, da den vil kunne tænkes benyttet som Argument i den teoretiske Strid om Meddelagtighedens akcessoriske Natur, som Loven ikke uden Nødvendighed bør tage Stilling til. For saa vidt der muligvis ved Spørgsmaalet om Ansvar for Krænkelse af Pligter i særlige Retsforhold, f. Eks. ved Embedsforbrydelser, kan være Trang til en Regel om, at extraneus er ansvarlig, naar han benytter sig af den i det særlige Retsforhold staaendes Utilregnelighed eller Vildfarelse til at faa Retskrænkelsen iværksat, gives en saadan Regel naturligst enten i Forbindelse med den almindelige Bestemmelse om dette Forhold (K. U. § 36,

[1]) Jfr. nærmere D. K. F.'s Aarbog 10. S. 97—98.

1. Pkt., nærvær. Forsl. § 24, 1. St.) eller i Forbindelse med Bestemmelserne om de paagældende Forbrydelser, jfr. Bemærkningerne til nærvær. Forsl. § 150. En Regel som den heromhandlede (K. U. § 2, 3. St.) vilde dog næppe afskære al Tvivl paa dette Punkt.

ad § 2, 4. St.

Ogsaa denne Regel bør sikkert udgaa. Enten ophæves Lov 3. Januar 1851 § 3, og da er den ganske overflødig, eller denne Lovbestemmelse opretholdes, og da er den heromhandlede eller en tilsvarende Bestemmelse vildledende. De særlige Regler i K. U. 42de Kapitel om »Strafbare Handlinger ved Offentliggørelse af Skrift« vil det iøvrigt blive foreslaaet ikke at optage.

Om nærværende Forslags §§ 1 og 2, 1. Pkt. er det fornødne bemærket dels ovenfor S. 5, dels i Bemærkningerne om Systematiken, jfr. S. 3—4.

I § 2, 2. Pkt. er det udtalt, at Kravet om fuldstændig Lovanalogi ogsaa fastholdes ved de i §§ 52—74 nævnte Retsfølger af strafbare Handlinger. Der kan maaske rejses Tvivl om, hvorvidt Analogi her helt bør være udelukket, saaledes at Opregningen af de Tilfælde, hvor disse Retsfølger kan eller skal indtræde, bliver udtømmende. Stor Trang til analogisk Udvidelse af disse Regler er der næppe. Det ses dog ikke rettere end, at lignende Betragtninger som de, der fører til at opretholde vor Rets begrænsede Adgang til at støtte positive Straffenormer paa Analogi, gør det naturligt ogsaa her at tilstede Analogi i tilsvarende Omfang. Mod at tillade Analogi i videre Omfang taler omvendt ganske tilsvarende Hensyn som de, der fører til at begrænse Adgangen til at udvide Kredsen af strafbare Handlinger ved Analogi. — At § 2 ikke hjemler nogen Begrænsning i Adgangen til analogisk Anvendelse af Regler om Straffrihed og Strafnedsættelse, fremgaar formentlig af Formuleringen.

§ 3 svarer for saa vidt til K. U. § 5, som den ligesom denne med Hensyn til nogle i Loven oftere benyttede Udtryk giver en Række Fortolkningsregler, der ikke uden særlig Hjemmel har Gyldighed ved Fortolkningen af andre Love. Ligesom imidlertid Antallet af de optagne Forklaringer er mindre end i K. U., saaledes er de tildels i Indhold afvigende fra de tilsvarende Bestemmelser i dette.

Det foreslaas ikke at optage Bestemmelser svarende til K. U. § 5 Litr. b, c, d, e, 1. og 2. St., h, i og k. Bestemmelsen under Litr. b er anset overflødig. Reglen i Litr. c gaar formentlig videre end nødvendigt og rimeligt, jfr. navnlig Ordene »nogen Del af den«. Hvor det er Meningen at ramme Handlinger, der foretages, forinden Krigstilstanden er begyndt, siges det udtrykkeligt, jfr. f. Eks. §§ 102 og 104 »i Krigstid eller under truende Udsigt til Krig«. Litr. d er overflødig paa Grund af den Maade, paa hvilken Handlingen (Bestikkelse) i nærvær. Forsl. beskrives i de paagældende specielle Straffebud. Paa samme Maade bliver Bestemmelsen under Litr. i overflødig ved Formuleringen af Reglen i nærvær. Forsl. § 223. Bestemmelserne under Litr. e, 1. og 2. St. indeholder formentlig kun Omskrivninger, der ikke tjener til virkelig Tydeliggørelse. Reglen under Litr. h vil efter den Maade, hvorpaa de paagældende specielle Bestemmelser i nærvær. Forsl. er formulerede, ikke have nogen Genstand; og endelig er Udeladelsen af Reglen under Litr. k kun en naturlig Følge af, at K. U.'s særlige Bestemmelser om Presseforseelser ikke foreslaas optagne.

Om de enkelte Bestemmelser i nærvær. Forsl. § 3 bemærkes endnu følgende:

Litr. a svarer til K. U. § 5 Litr. a. Formuleringen er kortere og formentlig nok saa nøjagtig; nogen Realitetsændring tilsigtes ikke.

Litr. b afviger kun derved fra K. U. § 5 Litr. f, at Plejeforældre (og Plejebørn) i Overensstemmelse med nyere Love og Udkast — jfr. ogsaa Strfl. §§ 109, 3. St.

og 110, 2. St. — er medtagne uden Hensyn til, om Forældremyndigheden er dem overdraget.

Litr. d er ny. At Vold, naar intet andet er sagt, jfr. nærvær. Forsl. §§ 113, 119, 131, 195, 198, Nr. 1., 233, Nr. 1., 250, Nr. 1. og 258, kun sigter til personlig Vold, stemmer vistnok med den almindelige Sprogbrug, jfr. bl. a. Strfl. 210; ialtfald er de specielle Straffebestemmelser formulerede ud fra denne Opfattelse. At Hensættelse i bevidstløs Tilstand o.l. ved de paagældende Forbrydelser ligestilles med Vold, maa sikkert erkendes at stemme med den almindelige Opfattelse og i sig selv at være naturligt, jfr. herved nærmere Bemærkningerne til 23. Kap. samt tysk V. E. § 12, Nr. 4, G. E. § 12, Nr. 6, schweizisk V. E. Art. 63, Nr. 5.

Om Grundene til, at Bestemmelsen af Dokument i Litr. e afviger fra den tilsvarende Regel i K. U. § 5, Litr. g, idet det navnlig ikke kræves, at Meddelelsen er forsynet med Betegnelse af Udstederen, henvises til Bemærkningerne til 16. Kap. under Nr. 1.

Ændringen i Litr. f (K. U. Litr. j.) forklares ved, at §§ 246 og 247 udtrykkeligt bestemmer Forbrydelsens Genstand som »rørlig« Ting. At Udtrykket Ting (Genstand) som det videre Begreb maa omfatte de samme Udvidelser som rørlig Ting, er det fundet overflødigt at udtale, jfr. herved N. Strfl. § 6, tysk V. E. § 12, Nr. 5, G. E. § 12, Nr. 8.

2det Kapitel.

Betingelser for strafferetlige Bestemmelsers Anvendelse.

I dette Kapitel samles Bestemmelser svarende til K. U. §§ 3 og 4 samt Kapitel 2, altsaa Reglerne om Lovens Virksomhedsomraade i Henseende til Tid, Sted og Personer. Den valgte Overskrift maa erkendes at lyde noget ubestemt; men det er vistnok vanskeligt at finde en bedre. »Lovens Virkekreds« synes for ensidigt at pege paa de stedlige Grænser for dens Virksomhedsomraade.

I. Bestemmelserne i K. U. §§ 3 og 4 er i det hele overensstemmende med den gældende Ret; og de i Motiverne (S. 4—5) anførte Betragtninger kan i det hele tiltrædes baade, for saa vidt de nærmere forklarer Bestemmelsernes Indhold, og for saa vidt de motiverer, at Udk. opretholder den gældende Rets Ordning. Om den i K. U. § 3, 2. Pkt. udtalte Regel bør medtages, kan være tvivlsomt, ikke fordi der kan rejses Tvivl om dens Rigtighed, men fordi det næppe er muligt at give den en fuldt tilfredsstillende Formulering. Det er dog ikke fundet rigtigt her at foreslaa nogen Afvigelse fra K. U. En tilsvarende Bestemmelse paatænkes ogsaa optaget i det reviderede tyske Straffelovsforslag[1]). Paa den anden Side trænger disse Bestemmelser formentlig til et Par supplerende Tilføjelser.

I nærvær. Forsl. § 4 (K. U. § 3) foreslaas med tysk G. E. § 2, 3. St. som Forbillede optaget — som 2det Stykke — den Regel, at ogsaa endelig idømt, men ikke udstaaet Straf bortfalder, naar en ny Straffelov erklærer det paagældende Forhold for straffrit. De praktiske Vanskeligheder, der ellers træder i Vejen for at tillægge en ny (formildende) Straffelov direkte Indvirkning paa endeligt paakendte Sager, gør sig ikke eller dog kun i særdeles ringe Grad gældende i dette Tilfælde. Og ligesom det i særlig Grad virker stødende, at Staten paabegynder eller fortsætter Fuldbyrdelse af Straf for en Handling, som overhovedet ikke mere er strafbar, saaledes synes det her, hvor det uden uovervindelige Vanskeligheder lader sig gøre, rimeligere og langt mere tiltalende at hjemle legalt Bortfald af Straffen end at nøjes med Adgangen til Benaadning, der ikke fjerner det Faktum, at den paagældende endelig er idømt Straf.

---

[1]) Jfr. Ebermayer S. 1.

Dernæst trænges der til en positiv Udtalelse om, hvilken Betydning en Ændring i Lovgivningen har for andre Retsfølger af den strafbare Handling. Østerrigsk V.E. (1909) § 80, 2. St. bestemte herom: »Sikkerhedsforanstaltninger bliver ogsaa da at anvende, naar de kun hjemles ved den ny Lov.« Den omvendte, formentlig selvfølgelige Sætning, at Sikkerhedsforanstaltninger, der hjemles ved den paa Gerningstiden gældende Lov, ikke kan anvendes, naar de ikke er hjemlede ved den ny Lov, udtales derimod ikke der. Begge Regler sammenfattes kort i østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 82, 2. St., der siger: »Anvendelsen af Sikkerhedsforanstaltninger retter sig altid og alene efter den ny Lov«. Saa tiltalende kort og simpel denne Formulering end er, kan den dog ikke anses for fyldestgørende. Foruden Sikkerhedsforanstaltninger hjemler nyere Love og Udkast ved Siden af Straf en Række andre Retsfølger af den strafbare Handling. Ogsaa for disse bør en Regel haves, og det er ingenlunde givet, at Reglen bør være fælles for alle. Det er saaledes næppe betænkeligt alene at lægge den ny Lovs Ordning til Grund, hvor Talen er om Sikkerhedsforanstaltninger overfor umodne Personer, utilregnelige, formindsket tilregnelige og drikfældige Lovovertrædere (nærvær. Forsl. §§ 56—59), allerede fordi disse Foranstaltninger lige saa meget træffes i de paagældendes egen som i Samfundets Interesse. Det samme gælder hovedsagelig af samme Grund Bestemmelserne i §§ 61—64 om den betingede Straffedom, og endelig formentlig ligeledes Reglerne i §§ 60, 65—67 og 71, der dels kun i ringe Grad indfører noget nyt, og hvis Anvendelse paa tidligere begaaede Forbrydelser, for saa vidt de i enkelte Retninger gaar videre end den ældre Ret (§ 66, 1. St. og § 71, 1. St.), næppe kan siges at gaa Forbryderen for nær. Derimod synes det betænkeligt at anvende de i Forbryderens hele Forhold stærkt indgribende Bestemmelser i §§ 52—55 paa tidligere begaaede Forbrydelser. Der er her Tale om i rene Samfundshensyn begrundede Surrogater for Straffen, der eventuelt kan føles som en væsentlig Skærpelse. Noget lignende gælder Reglerne i §§ 68, 69 og 70, for saa vidt de gaar ud over, hvad den gældende Ret hjemler. Og endelig findes det betænkeligt, at give en ny Lovs videregaaende Bestemmelser om Erstatningspligt o. l. (§§ 72—74) Anvendelse paa tidligere begaaede Handlinger. — I Overensstemmelse hermed er § 5, 1. og 2. St. affattede. Bestemmelserne i 3. Stk. kræver næppe nogen nærmere Forklaring.

Den i § 6 (K. U. § 4) foreslaaede Ændring tilsigter at lovfæste en allerede nu antagen[1]) Regel om ældre Dommes Betydning for andre Gentagelsesvirkninger end forhøjet Straf.

II. Medens Strfl. af 1866 væsentlig bygger sine Regler om Lovens stedlige Virksomhedsomraade paa Territorialprincipet dog med en ret vidtgaaende, nærmest paa det saakaldte Personalprincip bygget Udvidelse (Strfl. §§ 4—6), gaar de tilsvarende Bestemmelser i K. U. (§§ 6—10) betydeligt videre, idet de ikke blot udstrækker den paa Personalprincipet støttede Jurisdiktion over danske Undersaatter, der i Udlandet har begaaet Forbrydelser, længere end Straffeloven, men ogsaa til en vis Grad optager Regler, der kun kan begrundes ud fra andre Principer — Realprincipet og Universalprincipet. I førstnævnte Henseende bemærkes, at medens Straffeloven — bortset fra de ret snævert begrænsede Bestemmelser i §§ 4 og 5 — utvivlsomt vil have dansk Straffemyndigheds Anvendelse paa de af danske i Udlandet begaaede Forbrydelser betragtet som en Undtagelse, idet Paatale ifølge Strfl. § 6 kræver Justitsministeriets Paabud, hvilket ogsaa faktisk fører til, at Bestemmelsen kun ret sjældent anvendes, er den tilsvarende Bestemmelse i K. U. § 6 Nr. 4. a, saa snart Straffen k a n overstige

[1]) Jfr. H. R. T. 1895, S. 609; U. f. R. 1899, S. 166.

Arbejdsfængsel i 14 Dage, ganske ubetinget, altsaa koordineret de almindelige Regler om Paatale af Forbrydelser begaaede her i Landet. — Det saakaldte Real- eller Beskyttelsesprincip har sat Spor i K. U. § 6 Nr. 5. a (1ste Led), ligesom Bestemmelsen i § 7 sikkert er tænkt som et Surrogat for Realprincipets mere almindelige Gennemførelse. Endelig er Bestemmelserne i § 6 Nr. 5. a (2det Led) og b nærmest Anvendelser af det saakaldte Universalprincip.

At Territorialprincipet overalt er og maa være Udgangspunktet ved Fastsættelsen af Straffelovens Virkekreds, er utvivlsomt. Ikke mindre utvivlsomt er det, at det ikke fyldestgør Retshaandhævelsens berettigede Krav, og at de af samme følgende Regler derfor maa suppleres med Bestemmelser hentede fra de andre ovennævnte Synspunkter. For saa vidt maa det principielt billiges, at K. U., ligesom alle nyere Love og Udkast, søger at indtage en mæglende Stilling mellem de enkelte Principers ensidige Krav. Men imod Maaden, hvorpaa det har løst denne Opgave, kan der formentlig rejses vægtige Indvendinger.

a. Dette gælder dog ikke de Bestemmelser i K. U., der bygger paa *Territorialprincipet*, § 6 Nr. 1—3. § 6 Nr. 1 og 2 svarer ganske til Strfl. §§ 2 og 3; og Bestemmelsen i K. U. § 6 Nr. 3, der i det væsentlige dækkes ved Strfl. § 5, 2. St. 2. Led, jfr. Søloven og ogsaa kendes andetsteds, er sikkert fuldt forsvarlig. Den i Nr. 2 og 3 sammenlignet med Strfl. § 3 foretagne Ændring i Redaktionen — »folkeretlig anerkendt Omraade« i Stedet for »Søterritoriet« er, som i Motiverne til K.U. S. 9—10 rigtig paavist, vel begrundet ved Luftskibsfartens Udvikling. Naar Bestemmelsen i § 6 Nr. 3 optages, opstaar imidlertid det Spørgsmaal, om det ikke vil være naturligt ved Nr. 1 at gøre en tilsvarende Begrænsning, idet fra dansk Straffemyndighed undtages Handlinger, som ombord i fremmed Fartøj paa dansk Søterritorium begaas af nogen til Fartøjet hørende Person, der ikke er dansk Undersaat, medmindre derved nogen ikke til Fartøjet hørende Person eller Freden i Havn eller paa Red krænkes eller de danske Myndigheders Bistand paakaldes af den forurettede eller vedkommende fremmede Stats Repræsentant. En tilsvarende Bestemmelse findes i østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 83, 1. St. (V. E. § 81, 4. St.), og faktisk praktiseres i Henhold til J. M. Cirk. Nr. 109 af 10. Juli 1900 denne Grundsætning ogsaa hos os. Naar da Bestemmelsen i K. U. § 6 Nr. 3 om dansk Jurisdiktion med Hensyn til Handlinger foretagne paa dansk Fartøj paa fremmed Omraade optages i Loven, synes det naturligt ogsaa at lovfæste den ovennævnte, allerede i Praksis fulgte Regel, der er det naturlige Korrelat til hin. — Nogen større Betydning har Besvarelsen af dette Spørgsmaal ikke.

b. Af ganske anden Vægt er de Indvendinger, der kan rejses mod den overordentlig vidtgaaende Anvendelse, som K. U. § 6 Nr. 4 giver Personalprincipet, idet den i Virkeligheden udstrækker dansk Straffemyndighed, og vel at mærke ogsaa dansk Straffelovgivning, til a l l e af danske Indfødte eller i den danske Stat bosatte Personer udenfor dansk Stat eller dansk Fartøj begaaede Forbrydelser alene med den uvæsentlige Begrænsning, at Handlinger, der ikke kan paadrage Straf af Arbejdsfængsel i 14 Dage, kun straffes, naar de tillige er strafbare efter Gerningsstedets Ret. Denne Regel har en vis Lighed med, men gaar endda betydeligt videre end Bestemmelserne i tysk V. E. § 4 Nr. 1, der i hele den tyske Litteratur er blevet mødt med en meget skarp og saa at sige enstemmig Protest[1]), og det med fuld Ret. Hvad der i Motiverne (S. 11) i nær Tilslutning til Udtalelser i det tyske Forslags Motiver anføres til Støtte for denne Regel, er sikkert ganske uholdbart. Det siges, at den har sin uomtvistelige Berettigelse i den Myndighed, som en Stat har over sine Un-

[1]) Jfr. bl. a. om Litteraturen Gegenentwurf. Begründung S. 5.

dersaatter, og som har sit Modstykke i, at Staten yder sine Undersaatter Beskyttelse, ogsaa naar de opholder sig udenfor Statens Grænser. Hvis det hermed kun skal siges, at Staten kan tiltage sig saadan Myndighed uden Fare for folkeretlige Konflikter, kan dette maaske forsvares. Men hvis det skal sige, at Staten i Forhold til sine Undersaatter har gyldigt Krav paa saadan absolut Lydighed og derfor uden Uret imod dem kan tiltage sig en saadan ubegrænset Jurisdiktion, maa det bestemt bestrides. Naturlig er Lydighedsfordringen, hvor Talen er om Forbrydelser, der krænker Staten selv eller Interesser, som den har særlig Opfordring til at beskytte; men i disse Tilfælde er der, ialtfald efter den for Tiden herskende Mening, ingen Grund til at begrænse Lydighedsfordringen til Indlændinge. Den Straffemyndighed, Staten i disse Tilfælde tiltager sig, skyldes ikke Personalprincipet, men Realprincipet, jfr. herom nedenfor. Dernæst kan det forekomme, at Staten paalægger sine Undersaatter eller visse i et særligt Forhold til Staten staaende Personer (Embedsmænd, Skibsførere) særlige Pligter til Opfyldelse netop i Udlandet. Krænkelse af saadanne Pligter bør den da kunne straffe. Men hvor en saadan særlig Grund til at fordre Lydighed mod Hjemstatens Love ikke foreligger, vilde en ubetinget Lydighedsfordring ikke blot savne ethvert fornuftigt Motiv; dens Haandhævelse vilde ofte umuliggøre eller vanskeliggøre vedkommende Undersaats Liv og Virksomhed i det fremmede Land med andre sociale Forhold, andre Skikke og anden Retsordning ved at stille ham væsentlig ugunstigere end Landets egne Borgere.

Naar Staten desuagtet i vidt Omfang maa straffe de af dens Undersaatter i Udlandet begaaede Forbrydelser, skyldes dette ikke Lydigheds- eller Personalprincipet[1]), men dels Hensynet til Statens egen Sikkerhed, dels et billigt Krav om international Retshjælp. Hvis Indlændingen, der ikke af Hjemlandet kan udvises eller udleveres, ikke her kunde straffes for Forbrydelser begaaede i Udlandet, vilde den paagældende fremmede Stat ikke uden Grund kunne beklage sig, og Retssikkerheden i Hjemstaten vilde lide ikke blot derved, at den vilde blive Tilflugtssted for saadanne Forbrydere, men ogsaa derved, at den da heller ikke kunde vente Retshjælp fra den fremmede Stat, hvis Undersaat efter her at have forbrudt sig flygtede til sit Hjemland. Men Forudsætningen for, at Staten af denne Grund skal straffe en Handling, der direkte slet ikke berører den, bør dog være dels, at den ikke hører til de ubetydelige Forseelser, dels at den vilde kunne straffes efter Gerningsstedets Ret, hvis Straffemaal da heller ikke bør kunne overskrides, eller hvis den er foregaaet udenfor et folkeretligt anerkendt Statsomraade — hvor man sandelig heller ikke med Rimelighed kan stille samme Krav til sine Undersaatters Handlinger som under Hjemlandets civiliserede Forhold — at Forbrydelsen er af mere alvorlig Art. Herved fyldestgøres sikkert fuldt ud baade den fremmede Stats berettigede i Ikke-Udleveringsprincipet begrundede Krav og Hensynet til Hjemstatens egen Sikkerhed, medens omvendt denne derved undgaar at lægge utaalelige og urimelige Baand paa sine i Udlandet levende Undersaatter.

Ved K. U. § 6 Nr. 4 er endnu at bemærke, at medens det er selvfølgeligt, at Bestemmelsen rammer Indfødte, synes det urimeligt at lade den omfatte enhver her bosat Person; saa vidt gaar, bortset fra N. Strfl. § 12 Nr. 3, næppe heller nogen Lov eller noget andet Udkast. Efter hele det Synspunkt, der fører til her at straffe, synes det naturligt at betinge Strafbarheden af, at den paagældende ikke administrativt kan udvises eller udleveres, det vil

[1]) Dette fremgaar ogsaa deraf, at Vægten ikke lægges eller bør lægges paa, om den Paagældende var Undersaat paa Handlingstiden, men derpaa, om han er det ved Paatalen, jfr. Strfl. § 6 og K. U. § 6, 5. b.

efter de derom gældende Regler (jfr. Lov 15. Maj 1875 § 13) sige, at den paagældende har haft fast Bopæl her i de sidste 2 Aar. Denne Begrænsning er derfor optaget i nærværende Forslag § 8 Nr. 4.

c. Et nyt Spørgsmaal er det, om, og da i hvilket Omfang, Staten bør udstrække sin Straffemyndighed ud over de ovenfor angivne Grænser i Henhold til det saakaldte Realprincip ɔ: den Grundsætning, at Staten uden Hensyn til Gerningsstedet og Gerningsmandens Nationalitet straffer Angreb paa den selv eller saadanne Interesser, som den har særlig Grund til at værne, f. Eks. Retsgoder, der tilhører dens Borgere. — Medens man nu i Reglen erkender, at Staten paa dette Omraade som paa andre selv er Dommer over, hvor langt den vil udstrække sin strafferetlige Kompetence, kan det selvfølgelig omtvistes, hvor langt Staten af saadanne Beskyttelseshensyn bør strække sit Straffekrav. K. U. indeholder kun en Bestemmelse, der klart bygger paa dette Synspunkt, nemlig § 6 Nr. 5. a, jfr. for Indlændinge Nr. 4 a, hvorefter Handlinger foretagne udenfor den danske Stat eller dansk Fartøj straffes, naar de krænker den danske Stat eller dansk Statsmyndighed. Dette er, for saa vidt Gerningsmanden er Udlænding, et Fremskridt i Forhold til Straffeloven, men fyldestgør næppe den Trang til Beskyttelse for Landets særlige Interesser, hvis Fremhævelse er de Forfatteres Fortjeneste, der har udformet Realprincipet. Ganske vist bør paa dette Punkt et ret vidtgaaende Maadehold anbefales. Ved saadanne Forbrydelser, der i de forskellige Lande regelmæssig straffes nogenlunde ensartet og uden Hensyn til, om den forurettede er Indlænding eller Udlænding, er Statens Interesse i at forbeholde sig Straffemyndighed over Forbrydelser foretagne i Udlandet kun ringe i Forhold til Ulemperne ved Sagens Behandling maaske langt fra Gerningsstedet og Betænkelighederne ved muligvis at fremkalde Misstemning i den fremmede Stat. Men hvor megen Vægt man end vil tillægge saadanne Hensyn, er der utvivlsomt Tilfælde, hvor Beskyttelseshensynet maa være overvejende. Dette gælder for det første, hvor Forbrydelser foretagne udenfor folkeretlig anerkendt Statsomraade krænker danske Statsborgeres Retsgoder Da det ikke kan ventes, at nogen anden Stat her vil tage Affære, og da der omvendt intet Hensyn er at tage til andre Staters Souverænitet, har den danske Stat et naturligt Kald fremfor alle andre til at værne disse Interesser og bør derfor — bl. a. af generalpræventive Hensyn — forbeholde sig Ret til at straffe, ialtfald naar det ikke drejer sig om ubetydelige Forseelser. Det samme gælder dernæst i det hele i Udlandet foretagne Angreb paa saadanne Retsgoder eller paa en bestaaende Ordning, der regelmæssig kun nyder en nationalt eller endog lokalt begrænset Beskyttelse. Da alle Stater her i det væsentlige følger samme Eksklusivitetsprincip, vilde saadanne Interesser savne alt Værn mod Angreb udefra, hvis Hjemstaten ikke her traadte til. Og det vilde være ganske urimeligt, om f. Eks. Ejeren af en fast Ejendom, der fra Udlandet lader træffe Foranstaltninger i Strid med Sundhedsvedtægter, Brandpolitilove o. l., eller at den. der fra Udlandet indsender urigtig Skatteangivelse eller krænker her bestaaende Enerettigheder o. s. v., ikke her skulde kunne straffes.

Forskellige fremmede Love og Udkast[1]) gaar som allerede bemærket langt videre. Udenfor de nævnte Tilfælde kan man dog sikkert under Hensyn til de ovenfor berørte Betænkeligheder ved at udstrække Statens Straffemyndighed for vidt slaa sig til Taals med den Beskyttelse, Gerningsstedets Strafferet yder.

I K. U. § 7 indeholdes imidlertid endnu en Bestemmelse, der ofte opfattes som en Anvendelse af Realprincipet og ogsaa

[1]) Jfr. tysk V. E. § 4 Nr 2, schweizisk V E Art. 8 Nr. 2. Herved bortses fra de Love og Udkast, som gennem en vidtstrakt Anvendelse af Universalprincipet opnaar det samme paa en anden Maade.

i Motiverne (S. 17—18) tildels motiveres netop ud fra dette Synspunkt. Den siger, at hvor en Handlings Strafbarhed afhænger af en indtraadt eller tilsigtet Følge, betragtes Handlingen tillige som foretaget der, hvor Virkningen er indtraadt elller tilsigtet at skulle indtræde. Bortset fra den formelle Indvending, at Bestemmelsen er formuleret som en Fiktion, maa den — der iøvrigt i det væsentlige stemmer med N. Strfl. § 12, schweizisk V. E. Art. 9 og østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 83, 2. St. — ogsaa i Realiteten anses forfejlet. Den skyldes oprindelig et Kompromis, idet man uden formelt at ville godkende Realprincipet har villet afvæbne den Kritik, der fra dettes Tilhængere er rettet mod Territorialprincipet, ved at omforme det sidste saaledes, at man nøjes med, at Virkningen er knyttet til Territoriet, selv om Virksomheden falder udenfor dette. Bestemmelsen giver paa en Gang for meget og for lidt. Paa den ene Side hjemler den Anvendelse af dansk Straffemyndighed i Tilfælde, hvor saadant er urimeligt. Hvis f. Eks. en Svensker i Malmø indgiver en anden Svensker Gift i Drabshensigt, og sidstnævnte derefter efter eget Ønske ved de første Forgiftningssymptomer straks føres til en Specialist i København, hvor han imidlertid trods alt dør som Følge af Forgiftningen, har Danmark, da dette Tilfælde skal omfattes af § 7, en absolut Pligt til at forfølge Sagen; Paatale er end ikke betinget af Justitsministerens Paabud. Dette turde være ret urimeligt. Vil man mene, at Inddragelsen under dansk Straffemyndighed dog kan forsvares ved Forbrydelsens Grovhed ud fra de til Forsvar for Universalprincipet anførte Betragtninger, kan Eksemplet blot forandres derhen, at Indgivelsen af Giften skyldes en strafbar Uagtsomhed. I saa Fald passer Ordene i § 7, at Handlingens Strafbarhed afhænger af en indtraadt Følge, netop; thi afværges Følgen, ophører Uagtsomheden at være strafbar. Her vil det virke særlig grelt at bringe dansk Straffemyndighed til Anvendelse. At det samme er Tilfældet, naar man, som § 7 vil, nøjes med, at Følgens Indtræden her har været tilsigtet, behøver blot at anføres.

Paa den anden Side dækker § 7 intet af de Tilfælde, hvor der ud fra Beskyttelsessynspunktet kan føles Trang til at værne danske Interesser mod Angreb udefra, naar Forbrydelsen enten hører til dem, hvor Handling og Virkning falder sammen, eller selve Virkningen indtræder i Udlandet, hvilket jo vel er foreneligt med, at den rammer et Gode, som dansk Ret har Grund til at værne, f. Eks. at et dansk Skib, uden at Sørøveri foreligger, forulempes paa aaben Sø, jages bort fra en Fangstplads, maaske forsætlig løbes i Sænk af Konkurrenterne. Det urigtige er, at § 7 lægger Vægt paa det strafferetlig set ganske ligegyldige, hvor Virkningen indtræder, i Stedet for at lade det afgørende være, under hvilken Stats Forsorg det angrebne Retsgode naturligt hører, to Ting, der vel ofte, men langtfra altid falder sammen. Det er derfor med fuld Ret, at baade det tyske V. E. og G. E. bevidst og bestemt har taget Afstand fra en saadan Regel, og Bestemmelsen i K. U. § 7 bør sikkert udgaa.

d. Endelig henfører K. U. § 6 Nr. 5. a under dansk Straffemyndighed nogle Tilfælde — Forbrydelser begaaede af Udlændinge udenfor den danske Stat eller dansk Fartøj, naar Straffen k a n overstige Strafarbejde i 6 Aar — hvis Medtagelse kun kan forklares ud fra det saakaldte Universalprincip, ifølge hvilket Staten ialtfald i et vist Omfang anses berettiget til at straffe uden Hensyn til, hvor, af hvem og mod hvem Gerningen er begaaet. — Bortset fra det lidet praktiske Tilfælde, for hvis Skyld det næppe er nødvendigt at skabe en ny særlig Straffehjemmel, at et dansk Krigsfartøj opbringer et fremmed Sørøverskib, synes det ialtfald meget tvivlsomt, om der er tilstrækkelig Grund til en saadan Udvidelse af dansk Straffemyndighed, til hvilken der ialtfald hidtil næppe er sporet nogen praktisk Trang. Da saadanne Forbrydelser altid vil være strafbare

efter Gerningsstedets eller — hvis de er foretagne udenfor folkeretlig anerkendt Statsomraade — Forbrydernes Hjemstats Ret[1]), og da den skyldige saa at sige altid vil kunne udleveres, ses det ikke, at den danske Stat har nogen Interesse i at paatage sig det paa Grund af Forbrydelsens Begaaelse i Udlandet ofte meget besværlige Arbejde med Sagens Forfølgning og de meget betydelige Udgifter med Straffens Udstaaelse. Den internationale Solidaritetsfølelse kan næppe siges at være naaet til en saadan Højde, at den kræver dette Offer; og internationale Forviklinger undgaas sikrest, naar Staten giver Afkald paa denne Beføjelse. Det er heller ingenlunde almindeligt, at fremmede Love og Udkast gaar saa vidt som K. U. Tysk V. E. har slet ingen hertil svarende Regel; G. E. (§ 4 Nr. 1) medtager kun Pengefalsk, Kvindehandel, Slaverov og Slavehandel; ogsaa schweizisk V. E. Art. 8 Nr. 3 og østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 86 nævner kun ganske bestemte — tildels forskellige — Forbrydelser.

Skal overhovedet en Regel af denne Art optages, bør den i alt Fald sikkert begrænses saaledes, at den kun finder Anvendelse i de to eneste Tilfælde, hvor der muligvis kan være nogen praktisk Trang til den, nemlig hvor den skyldiges Udlevering til Gerningsstedets Stat eller Hjemstaten møder Hindringer — f. Eks., hvor der er Tvivl om Gerningsstedet eller Nationaliteten —, eller hvor han samtidig her i Landet skal dømmes for andre Forbrydelser (Sammenstød), og den fremmede Stat ikke stiller Krav om hans Udlevering. En saaledes begrænset Regel er formuleret i § 8 Nr. 3. Men da det maa erkendes at være meget tvivlsomt, om den bør optages, henstilles dette til nærmere Overvejelse, hvilket antydes ved, at den er anført i Klammer.

Medens K. U. som bemærket udstrækker dansk Straffemyndighed meget vidt, omtaler den slet ikke det Spørgsmaal, i hvilket Omfang danske Domstole skal have Afgørelsen med Hensyn til andre Retsfølger af Handlingen end Straf. Man kan dog, skønt alle Kapitlets Bestemmelser ellers kun taler om Straf, maaske forstaa Bestemmelserne i K. U. § 9. 1. og 2. Pkt. saaledes, at de omfatter ogsaa dette, jfr. det almindelige Udtryk »skal *Afgørelsen* ske efter« o. s. v. Motiverne udtaler sig ikke derom. Ved Affattelsen af nærvær. Forsl. § 9. 1. St. er denne Tvivl fjernet. I K. U. savnes der i alt Fald en Bestemmelse om, at danske Domstole kan frakende danske Statsborgere, der er straffede i Udlandet, visse Rettigheder, der fortabes eller kan frakendes dem, naar de straffes her i Landet. En dertil sigtende Bestemmelse, til hvilken et Forbillede findes i schweizisk V. E. Art. 8. 3. St., er optaget i nærvær. Forsl. § 10.

Bestemmelserne i K. U. § 9. 1. og 2. Pkt. maa formentlig læses med det Forbehold, at Spørgsmaalet, om Handlingen overhovedet kan straffes, i de Tilfælde, hvor Paatale efter de foregaaende Paragrafer er betinget af, at den tillige er strafbar efter fremmed Ret (nærvær. Forsl. § 8 Nr. 4. b), for saa vidt bliver at afgøre tillige efter denne. Dette synes at maatte underforstaas som selvfølgeligt, skønt Motivernes Udtalelser kunde volde nogen Tvivl, og paa dette Punkt er der derfor ikke i nærvær. Forsl. § 9 foreslaaet nogen Ændring.

Den i K. U. § 8. 2. St. udtalte Regel, at Straffespørgsmaalets Afgørelse i en anden Del af den danske Stat afskærer Paatale for Kongerigets Myndigheder, maa sikkert billiges. Men den samme Grundsætning maa formentlig finde Anvendelse dels i det i K. U. § 6 Nr. 3 (nærvær. Forsl. § 7 Nr. 3) omhandlede Tilfælde: dansk Fartøj paa fremmed folkeretlig an-

[1]) Kun hvor Gerningsmanden ikke hører hjemme i en civiliseret Stat. f. Eks. hører til de indfødte »Vilde«, gælder dette ikke. Men af Hensyn til saadanne Tilfælde, hvor en Straffeforfølgning her i Landet dog vilde være ganske upraktisk, kan en saadan Regel næppe anses paakrævet.

erkendt Omraade, dels hvor en dansk Statsborgers eller Undersaats Strafbarhed for Handlinger foretagne i fremmed Stat er betinget af, at Handlingen tillige er strafbar efter dennes Lov (K. U. § 6 Nr. 4. b, nærvær. Forsl. § 8 Nr. 4. b). I disse Tilfælde er det naturligt at betragte den danske Straffemyndighed som subsidiær i Forhold til Gerningsstedets, jfr. ogsaa østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 84 og tysk G. E. § 5. Det samme bør vel antages i det i nærvær. Forsl. § 8 Nr. 3 nævnte Tilfælde, hvis det medtages, men derimod selvfølgelig ikke, hvor den i Udlandet begaaede Forbrydelse netop er rettet mod den danske Stat eller dennes særlige Interesser (nærvær. Forsl. § 8 Nr. 1 og 4. a — ved Nr. 2 opstaar Spørgsmaalet ikke).

Om nærvær. Forsl. enkelte Paragrafer bemærkes endnu følgende:

§ 7 svarer til K. U. § 6 Nr. 1—3 med den tidligere omtalte Begrænsning (Slutningsbestemmelsen). I Nr. 3 (og i Slutningsbestemmelsen) er Betegnelsen af Handlingens Subjekter mere kortfattet end i K. U. § 6 Nr. 3. Der kan formentlig ikke rejses Tvivl om, at Ordene »nogen, der hører til Fartøjet«, omfatter hele Besætningen, ogsaa Hovmester, Betjening o. l. (anderledes Udtrykket »Mandskabet« i Søloven, der tillader en snevrere Fortolkning som kun omfattende dem, paa hvis Forhold Sejladsens Sikkerhed beror ɔ: Dæks- og Maskinpersonalet).

I *§ 8* er samlet Bestemmelserne om Forbrydelser begaaede udenfor den danske Stat eller dansk Fartøj, saaledes, at Nr. 1—3 omfatter de Tilfælde, hvor Gerningsmandens Nationalitet er ligegyldig, medens Nr. 4 omtaler de Tilfælde, hvor Strafbarheden er betinget af, at Gerningsmanden er dansk Statsborger. At det i saa Henseende i Nr. 4. a kommer an paa Gerningstiden, i § 4. b derimod paa Statsborgerforholdet ved Paatalen, fremgaar af Udtrykkene — i Nr. 4. a »krænker«, i § 4. b »*har* begaaet«. — Denne Maade at udtrykke Forskellen paa er jo tilvant hos os, jfr. Strfl. §§ 4 og 5 modsat § 6, og giver derfor næppe Anledning til Misforstaaelse. I Nr. 1 er i Stedet for det i K. U. benyttede Udtryk »krænker den danske Stat«, der synes altfor ubestemt, optaget en nærmere Angivelse af de Angreb paa Staten, som betinger Strafbarheden. K. U. nævner ikke udtrykkeligt Krænkelse af Embedspligt, men gaar muligvis ud fra, at dette omfattes af Udtrykket: »krænker den danske Stat«. Det er dog fundet rigtigst særlig at nævne disse Forbrydelser i § 8 Nr. 1 samt endelig at medtage Krænkelse af saadanne Interesser, hvis Retsbeskyttelse er territorialt (eller lokalt) begrænset. Den valgte Formulering er for det sidstnævnte Tilfældes Vedkommende ikke synderlig tilfredsstillende, men det er næppe let at finde en bedre. — At Paatale i de under Nr. 1—3 nævnte Tilfælde kun sker efter Justitsministerens Paabud — jfr. ogsaa K. U. § 8, 1. St. — begrundes ved, at der maa ønskes Sikkerhed for, at de Hensyn af folkeretlig Art, som her bør tages, ikke forsømmes.

Iøvrigt henvises angaaende § 8 til det tidligere bemærkede.

I nærvær. Forsl. *§ 9* samles Bestemmelserne i K. U. §§ 8, 2. St. og 9 med de ovenfor omtalte Tilføjelser til Reglen i K. U. § 8, 2. St. De øvrige Forandringer er uvæsentlige, dels blot redaktionelle, dels nødvendiggjorte ved de i andre Paragrafer foretagne Ændringer.

§ 11 er overensstemmende med K. U. § 10. Naar alene de folkeretlige Undtagelser og ikke tillige de statsretlige — Regenten, Rigsdagens Medlemmer — nævnes, har det sin Grund i, at grundlovsmæssige Reglers Uberørthed af Loven maa underforstaas som selvfølgelig, medens dette ikke gælder om de folkeretlige Regler.

3die Kapitel.

Strafbarhedsbetingelser.

Som allerede i de indledende Bemærkninger fremhævet, er det Meningen i dette

Kapitel at samle Reglerne om de almindelige Betingelser for Strafbarhed — Handlingens Retstridighed, Tilregnelighedsfordringen, Tilregnelsesformerne — for saa vidt det maa anses rigtigt at optage Regler derom i Lovens almindelige Del. Det vil ikke helt kunne undgaas herunder for Sammenhængens Skyld at medtage Bestemmelser, der berører andre Emner, men, hvor ikke Hensynet til fornøden Tydelighed-taler derimod, vil disse dog blive henvist til Behandling andetsteds.

At optage en almindelig Bestemmelse om, at Retstridighed er Betingelse for Strafbarhed, har hidtil alle Love og Udkast med Undtagelse af tysk G. E. (§ 19) vist med Rette anset for overflødigt. Mod at udtale en saadan Regel, der forstaaet paa rette Maade er selvfølgelig, taler ogsaa, at den — da Udtrykket »Retstridighed« er flertydigt — kan forlede til Misforstaaelser, f. Eks. m. H. t. Spørgsmaalet om utjenlige Forsøgshandlingers Strafbarhed. Ligeledes vil det sikkert møde uoverstigelige Vanskeligheder i Lovsform at give en Definition af Retstridigheden, der samtidig kan paaregne almindelig Tilslutning og er saaledes præcis, at den er af virkelig Værdi for Retsanvendelsen. — Naar Fordringen om Handlingens Retstridighed i enkelte Bestemmelser i den specielle Del udtrykkelig fremhæves, er det da ogsaa uberettiget derfra at drage nogen Modsætningsslutning for andre Bestemmelsers Vedkommende. Denne Betingelse underforstaas overalt som selvfølgelig. Den fremhæves kun udtrykkeligt, hvor den paagældende Bestemmelses Formulering ellers kunde friste til den Antagelse, at Betingelserne for en vis Handlemaades Retstridighed (og Strafbarhed) derved er udtømmende angivet. Naar det f. Eks. til Bestemmelse af Bedrageribegrebet i § 248 siges: »ved at fremkalde, bestyrke eller udnytte en Vildfarelse r e t s t r i d i g t bestemmer« osv., er det Meningen at fremhæve, at f. Eks. Bestyrkelse eller Udnyttelse af en Vildfarelse i Berigelseshensigt ikke i al Almindelighed, men kun under visse af den almindelige Lovgivning følgende Betingelser, som det vilde være for vidtløftigt ved denne Lejlighed at præcisere, er retstridig.

Hvad der paa dette Punkt er Anledning til positivt at lovgive om, er da kun de særlige Udvidelser af Handlefriheden udover de almindelige Grænser for denne, som i Almindelighed anerkendes. Men selv disse er det ingenlunde almindeligt alle at medtage. Saaledes tier Love og Udkast i Reglen om de Udvidelser af Handlefriheden, som har udtrykkelig Hjemmel i den øvrige Lovgivning, f. Eks. i Bestemmelser om Lydighedspligt overfor Overordnedes Befaling, om lovlig offentlig eller undtagelsesvis hjemlet privat Retshaandhævelse o. l. — og sikkert med Rette. At Handlinger, som Loven udtrykkeligt sanktionerer, eventuelt paabyder, ikke er retstridige og strafbare, er det overflødigt at sige. Tilbage er da de Udvidelser af Handlefriheden, hvis Forudsætninger og Grænser ikke er givne i den øvrige Lovgivning. I dansk Ret vil det sige de, der skyldes Samtykke af den forurettede, Nødværge og Nødret.

I. *Samtykke.* Medens vel alle Straffelove og Udkast indeholder almindelige Bestemmelser om Nødværge og Nødret, forbigaas Spørgsmaalet om Samtykkets Betydning næsten altid[1]) i disses almindelige Del. Det er nu ogsaa klart, at Spørgsmaalet om, ved hvilke Retsgoder den berettigedes Samtykke ophæver Angrebets Retstridighed (Strafbarhed), ikke egner sig til Besvarelse i den almindelige Del. Her vilde man højst kunne udtale en Grundsætning (f. Eks. sondre efter, om Personens Velfærd staar paa Spil eller ikke o.l.), der i Virkeligheden ikke giver nogen sikker Afgørelse. Dets Besvarelse hører naturligt hjemme i den specielle Del. Men ved dennes Affattelse bør dette Spørgsmaal da

[1]) En Undtagelse danner kun Straffelovene for visse engelske Kolonier, jfr. V. D. A. T. II. S. 517.

ogsaa haves for Øje, saa at Spørgsmaalets Løsning i alle tvivlsomme Tilfælde klart fremgaar af Loven. I saa Henseende er de gældende Loves Affattelse gennemgaaende mangelfuld, hvilket ogsaa har ført til, at dette Spørgsmaal i de forskellige Lande hører til de mest omtvistede. Heller ikke K. U. bærer Vidne om, at man har viet dette Spørgsmaal, der bl. a. ikke i Motiverne behandles i sin Almindelighed, nogen indgaaende Interesse. Hvilket System Loven herved skal følge, kan maaske omtvistes. Den mest hensigtsmæssige Fremgangsmaade vil dog sikkert være den ved de Forbrydelser, hvor der faktisk kan være Tvivl, positivt — direkte eller indirekte — at udtale, i hvilke Tilfælde Samtykket er uden Betydning, idet man gaar ud fra, at Samtykket *ellers* ophæver Retstridigheden eller dog Strafbarheden ved Angreb paa alle rent private Retsgoder (Liv, Legeme, Frihed, Fred, Formue o.s.v.), hvor det ikke er klart, at Straffebestemmelsen netop skal værne den Angrebne mod Følgerne af hans egen Uforstand, Umodenhed o. l. (Aager, Misbrug af Afhængighed m. m.).

Spørgsmaalet om Samtykkets Betydning for Retstridigheden foranlediger imidlertid Tvivl paa en Række andre Punkter, navnlig om, hvad der kræves til et gyldigt Samtykke. Heller ikke disse Tvivl løser de positive Lovgivninger. Men at der netop her trænges til en positiv Løsning, viser Teoriens fuldstændige Raadløshed overfor disse Spørgsmaal. Og paa dette Punkt synes en positiv Lovordning heller ikke at støde paa uovervindelige Vanskeligheder. Ganske vist kan det i flere Retninger være meget tvivlsomt, hvorledes Løsningen bør være; og navnlig kan det vanskelig undgaas, at en saadan f. Eks. med Hensyn til den Aldersfordring, den opstiller, bliver noget vilkaarlig og ikke kan tage det Hensyn til de enkelte Tilfældes Forskellighed, som i og for sig kunde være ønskelig. Men selv en Løsning, hvis Rigtighed i enkelte Retninger kan angribes, maa ganske sikkert her foretrækkes for den nu herskende Retsløshed. Det er der for i nærvær. Forsl. § 12 forsøgt at formulere en saadan Bestemmelse. Som et første Forsøg paa en Lovordning af dette Forhold vil den forventelig redaktionelt kunne forbedres. Hvad Realiteten angaar, er det navnlig Aldersfordringen, der kan volde Tvivl. Den almindelige Grænse — 18 Aar — vil vel nok i visse Forhold synes rigelig høj, kan maaske ogsaa sættes noget lavere. Det er nærmest et Skønsspørgsmaal. At Samtykket, hvor der ikke er Tale om Angreb paa Formuegoder, altid bør være genkaldeligt, kan næppe betvivles.

At Vildfarelse med Hensyn til Omstændigheder, der gør Samtykket betydningsløst, udelukker Forsæt og efter Omstændighederne kan udelukke strafbar Uagtsomhed, er saa selvfølgeligt, at det ikke behøver at udtales i Loven.

I Reglen vil et Samtykke, naar det opfylder de i § 12 fastsatte Betingelser, hvor det overhovedet faar Betydning, ogsaa ophæve Retstridigheden. Til Støtte for alligevel at benytte det Udtryk, at Strafbarheden (ikke Retstridigheden) bortfalder, taler ikke blot den ogsaa ved Nødværge og Nødret gældende Betragtning, at det kan omtvistes, om en Lov om Forbrydelser ikke vilde gaa ud over sit naturlige Omraade ved at afgøre det almindelige Spørgsmaal om Retstridigheden, men ogsaa den Omstændighed, at det, da ingenlunde enhver retstridig Handling straffes, er betænkeligt at fastslaa, at den Omstændighed, at Handlingen paa Grund af Samtykket bliver erklæret straffri, ubetinget er Udtryk for, at den ogsaa er retmæssig.

II. *Nødværge.* Bestemmelsen om Nødværge i K. U. § 37 afviger i Formuleringen fra Strfl. § 40 først derved, at Nødværgehandlingen betegnes som en Handling, der foretages *for at* modstaa eller afværge osv. I Stedet for Straffelovens ganske neutrale Udtryk »Handlinger foretagne af Nødværge er straffri, naar og for saa vidt de have været nødvendige for at modstaa eller afværge« osv. er altsaa valgt

en Udtryksmaade, der leder Tanken hen paa, at Motivet (Retshaandhævelseshensigt) skal være afgørende. Dette er sikkert en Forringelse, der iøvrigt ifølge Motiverne S. 52 ikke er tilsigtet; og denne Form er ogsaa forladt i alle nyere Udkast. Overhovedet er Straffelovens Bestemmelse af Nødværgebegrebet eller af Betingelserne for Nødværge i alt væsentlig saa fortrinlig, at der ikke synes at være Grund til mere indgribende Ændringer. Kun maa det med Motiverne til K. U., S. 51 erkendes, at Specifikationen af det uretmæssige Angrebs Genstand er overflødig og kan virke vildledende; den er derfor udeladt i nærvær. Forsl. § 13. Meget kunde dernæst tale for udtrykkelig at udtale, at Nødværgehandlingen ikke blot er straffri, men ogsaa *retmæssig*. (Samme Bemærkning gælder iøvrigt Bestemmelserne om Nødret). At dette er Meningen med Strfl. § 40, fremgaar af Motiverne til denne S. 50, 54, jfr. S. 43, og der er vel ingen Grund til at antage, at K. U. staar paa et andet Standpunkt. Og at dette udtrykkelig bør udtales, er ikke blot efterhaanden blevet et staaende Krav i den herhen hørende Litteratur, men er ogsaa nu anerkendt af den tyske Straffelovskommission og vil derfor finde Udtryk i det under Udarbejdelse værende reviderede Udkast.[1]) Ogsaa østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 11 indtager i Realiteten dette Standpunkt ved Udtryksformen: »Wer .... verteidigt, übt das Recht der Notwehr aus«. Naar nærvær. Forsl. dog ikke har fulgt disse Forbilleder, skyldes det kun Hensynet til en vistnok endnu almindelig Opfattelse, at Loven derved vilde gaa udenfor sin naturlige Ramme at angive Betingelserne for Strafbarheden.

At derimod Straffelovens Regler om Nødværgerettens Grænser, selv med den i Straffelovstillæg § 17 gjorte Tilføjelse, er ufyldestgørende, navnlig for saa vidt derefter ved det saakaldte simple Nødværge ethvert ikke livsfarligt Forsvarsmiddel tilstedes, naar det er nødvendigt for at afværge selv et ganske ubetydeligt Angreb, maa sikkert erkendes. At det endnu mindre vilde gaa an at følge den tyske Straffelovs og de tyske Udkasts Princip, hvorefter ethvert nødvendigt Forsvarsmiddel uden al Begrænsning tillades overfor et hvilketsomhelst Angreb, er det saa meget mindre nødvendigt herhjemme nærmere at begrunde, som denne »Totenschlägermoral« selv i den tyske Litteratur har mødt en næsten enstemmig Fordømmelse. Ikke blot i Litteraturen, men ogsaa i nyere Love og Udkast trænger efterhaanden den Anskuelse igennem, at Nødværgereglerne bør »eticeres« derved, at Grænserne for lovligt Nødværge drages under Hensyn ikke blot til Angrebets Farlighed og det angrebne Retsgodes Betydning, men ogsaa under Hensyntagen til Angriberens personlige Forhold (Skyld). Det stemmer utvivlsomt med den almindelige Retsfølelse og er en naturlig Konsekvens af de Hensyn, der fører til at tillade Nødværgehandlinger i videre Omfang end Nødretshandlinger — nemlig den Betragtning, at Nødværge som rettet mod et uretmæssigt Angreb tjener Retsordenens Haandhævelse —, at det bevidste (ondsindede) af en tilregnelig og vokxen Person foretagne Angreb under iøvrigt lige Forhold bør kunne mødes med skrappere Forsvarsmidler, end det af et Barn, en sindssyg eller aandssvag Person foretagne eller det blot uagtsomme eller endog utilregnelige Angreb. — Disse Betragtninger har ikke faaet noget Udtryk i K. U. § 37, 2. Pkt., der egentlig kun adskiller sig fra den tilsvarende Regel i Strfl. § 40, 2. Pkt., jfr. Straffelovstillæg § 17, derved, at Grænserne for det yderste Nødværge udvides. Derimod præger det ovennævnte Synspunkt meget bestemt Reglen i N. Strfl. § 48, der lægger Vægten paa, om det i Betragtning af Angrebets Farlighed, Angriberens Skyld eller det angrebne Retsgode maa agtes ubetinget utilbørligt at tilføje et saa stort Onde, som ved

[1]) Jfr. Ebermayer S. 17. 5.

Angrebet tilsigtet. Det er den samme Betragtning, der har faaet Udtryk i schweizisk V. E. Art. 26, der lægger Vægt paa, om Forsvarshandlingen er »den Umständen angemessen« og i østerrigsk Regeringsforsl. § 11, der til Kravet om, at Forsvaret skal være »angemessen« føjer en nærmere Bestemmelse, der stærkt nærmer sig den i norsk Straffelov givne. Man har mod denne Fremgangsmaade indvendt, at den drager Grænsen altfor vagt og derfor giver Domstolene for frit Skøn. Dette maa dog sikkert foretrækkes for den Ubillighed og Vilkaarlighed, der er uundgaaeligt forbundet med ethvert Forsøg paa her at opstille skarpe Grænser; og naar man som K. U. benytter saa ubestemte Kriterier som »betydelig Skade«, og »væsentlige Samfundsinteresser«, vindes der dog intet i Retning af skarp Afgrænsning, medens Bestemmelsen som berørt, navnlig ved det simple Nødværge, virker ganske ufyldestgørende. I nærværende Forslag er derfor Reglen om Grænserne for lovligt Nødværge formuleret i Overensstemmelse med ovenstaaende Betragtninger. Afvigelsen fra den norske Redaktion er navnlig foranlediget ved, at det næppe er rigtigt, naar denne kun har for Øje det Onde, som det er »tilsigtet« at tilføje ved Forsvarshandlingen. Ikke blot den tilsigtede Skadetilføjelse bør ved denne Afvejelse tages i Betragtning, men ogsaa den, som efter et fornuftigt Skøn maatte forudses.

Endnu bemærkes, at, da Grunden til Nødværgehandlingens Straffrihed, selv om det ikke udtrykkelig siges, dog utvivlsomt er dens Retmæssighed, er der ingen Anledning til saaledes som N. Strfl. og K. U. at benytte subjektivt farvede Grænsebetegnelser: »hvad der fremstillede sig som fornødent«, »hvad Formaalet maatte antages at kræve«. Retstridighedens Afgrænsning er rent objektiv; Spørgsmaalet om Straffrihed eller Strafbarhed giver sig, naar denne Grænse er draget, ganske simpelt ved Anvendelse af de almindelige Regler om Handlingens Tilregnelse og om Forsøg (hvor Grænsen paa Grund af faktisk Vildfarelse formenes at være, men ikke virkelig er overskredet). Alle andre nyere Love og Udkast benytter da ogsaa rent objektive Grænsebestemmelser.

I K. U. § 37, 2. St. siges, at har nogen overskredet Grænserne for det berettigede Nødværge, straffes han kun, naar Overskridelsen kan lægges ham til Last. Taget bogstaveligt vil dette sige, at Straffrihed indtræder, naar han enten paa Grund af Skræk o. l. har været i en Tilstand, der ophæver den personlige Tilregnelighed — alene dette Tilfælde har Strfl. § 40, 2. St. 1. Pkt. for Øje — eller naar Overskridelsen paa Grund af Vildfarelse ikke kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. Hvis det imidlertid, som det vel er Meningen, skønt Ordene nærmest taler derimod, her anses underforstaaet, at uagtsom Overskridelse kun medfører Straf, og vel at mærke Uagtsomhedsstraf, i de Tilfælde, hvor overhovedet Uagtsomhed straffes, saa siger den hele Bestemmelse kun, hvad der følger af sig selv, og er for saa vidt overflødig. I nyere Love og Udkast finder man da heller ikke denne — selvfølgelige — Regel udtalt. Derimod hjemler de regelmæssig Straffrihed i Tilfælde, der falder udenfor denne Ramme, nemlig hvor Overskridelsen af Nødværgerettens Grænser paa Grund af den ved Angrebet fremkaldte Ophidselse eller »Bestyrtelse« (dette Udtryk bruger Strfl. og N. Strfl., men det bør paa Grund af sin Udanskhed vel hellere erstattes med »Skræk«) er undskyldelig. Og vel at mærke, man er overalt enig om, at »undskyldelig« omfatter langt mere end »utilregnelig«. Tanken er, at selv om den Overfaldne ikke just er kommet i en Tilstand, der udelukker Tilregnelighed — hvad jo ogsaa bag efter er vanskeligt at konstatere —, kan paa Grund af hele Situationen Overskridelsen være saa undskyldelig, at det ikke blot kriminalpolitisk set er uklogt at straffe for Overskridelsen, men ogsaa vil virke øjensynligt stødende at give Angriberen denne Triumf over den uskyldigt angrebne. Denne Tanke, der i noget varieret Form har faaet Udtryk bl. a. i hol-

landsk Strfl. Art. 41, 2. St., N. Strfl. § 48, 4. St., tysk V. E. § 66, 2. St., G. E. § 25, 2. St., schweizisk V. E. Art. 26, 2. St. østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 11, 3. St., er sikkert rigtig. En hertil svarende Bestemmelse er derfor optaget i nærværende Forslag.

K. U. § 37, 2. St. 2. Pkt. bestemmer endvidere, at Straffen, hvor Overskridelsen kan lægges den Overfaldne til Last, kan nedsættes paa nærmere angiven Maade, og stemmer her i Principet med Strfl. § 40. Om der er Trang til Nedsættelse, naar den ovenfor nævnte Regel om Straffrihed optages, er tvivlsomt; det bestrides f. Eks. energisk i »Begründung« til G. E. (S. 39). Da der dog sikkert er Tilfælde, hvor paa den ene Side Straffrihed vilde være unaturlig, og paa den anden Side fuld Straf vil føles som ubillig Strenghed, bør Adgang til Strafnedsættelse vistnok hjemles. Men Spørgsmaalet herom, saa vel som om den nærmere Ordning — om en særlig Regel kræves, eller om Tilfældet kan indordnes under en almindelig Regel om »formildende Omstændigheder« — hører ikke hjemme paa dette Sted, men i Kap. 7 om Straffens Fastsættelse. I denne Forbindelse er Forholdet ogsaa behandlet i N. Strfl. (§ 56) og østerrigsk Regeringsforsl. (1912) (§ 47). Det nærmere herom henvises derfor til Bemærkningerne til 7. Kapitel.

Endelig indeholder K. U. § 37, 3. St. — ligesom N. Strfl. § 48 — en Regel, der ikke findes i Straffeloven, men vel nok anses gældende ifølge Analogi fra Strfl. § 40, nemlig at tilsvarende Regler finder Anvendelse med Hensyn til Handlinger, som retmæssig foretages for at skaffe lovlige Paabud adlydte, iværksætte en lovlig Paagribelse eller hindre en Fanges eller tvangsanbragt Persons Rømning. Skønt det ikke er almindeligt i Lovene at optage en hertil svarende Bestemmelse og dens praktiske Værdi paa Grund af Situationernes Forskellighed næppe er stor, ses der ingen afgørende Indvending mod dens Optagelse. I Redaktionen foreslaas dog en Ændring svarende til den i 1ste Stykke foretagne.

III. N ø d r e t. At Nødretsbestemmelsen i Strfl. § 41 er ufyldestgørende, navnlig for saa vidt den kun taler om Fare for Liv eller Helbred og kun hjemler Ret til Ejendomsindgreb, erkendes vel nu almindeligt. K. U. § 38 opgiver da ogsaa disse skarpe Afgrænsninger og tilsigter utvivlsomt, som det ogsaa siges i Motiverne S. 54, en betydelig Udvidelse af Reglens Omraade. Men baade det i Paragrafen benyttede Udtryk »Ulykke« og den i Motiverne givne Forklaring viser dog, at den her hjemlede Straffrihed betragtes som en ret begrænset Undtagelse fra den almindelige Ansvarsregel. Den i Udtrykket »Ulykke« liggende Begrænsning er navnlig langt snævrere end hjemlet ved nyere Love og Udkast. I intet Tilfælde gaar de videre end til at undtage Fare for »ringe« Skade, saaledes tysk V. E. § 67 og G. E. § 26. Andre, som N. Strfl. § 47, østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 10, schweizisk V. E. Art. 27 opstiller i og for sig ingen Fordring til Arten eller Størrelsen af det truede Gode. For N. Strfl.'s Vedkommende følger en vis Begrænsning dog deraf, at Faren skal være særdeles betydelig i Forhold til den Skade, som forvoldes ved Nødretshandlingen. Anden Begrænsning er heller ikke nødvendig eller naturlig, naar man søger Nødretsreglens Begrundelse i den saakaldte Proportionalitetsgrundsætning, hvorefter det maa anses som retmæssigt — fordi det er samfundsnyttigt — at ofre et mindre betydeligt Gode, naar det er nødvendigt for at redde et væsentlig værdifuldere Gode. Denne Grundsætning, der mere eller mindre skarpt udformet efterhaanden er naaet frem til Anerkendelse ikke blot i Litteraturen, men ogsaa i forskellige nyere Love og Udkast, og som ogsaa i vor Ret har givet sig en Række sporadiske Udslag, maa sikkert erkendes for det eneste holdbare Grundlag for Anerkendelsen af en egentlig Nødret, og bør da ogsaa være bestemmende for Udformningen af Lovens Nødretsregel. Naar Motiverne til K. U.

Side 54 da, skønt de ikke egentlig tager Afstand fra denne Grundsætning og endog positivt erkender dens Berettigelse, hvor Talen er om Formuegoder, dog vil holde en Række ifølge denne Grundsætning retmæssige Handlinger udenfor Straffelovens Nødretsregel ud fra den Betragtning, at saadanne Handlingers Straffrihed følger af, at de ifølge Formuerettens Grundsætninger er retmæssige, saa maa Konsekvensen heraf være slet ikke i Loven at optage nogen Nødretsregel. Den i K. U. ligesom i vor nugældende og forskellige ældre, fremmede Straffelove fulgte Fremgangsmaade er, som det med Rette siges i Motiverne til det norske Straffelovsudkast (1896) S. 79, for Spørgsmaalet om Nødretten snarere vildledende end vejledende. Vil man overhovedet udtale noget om Nødretshandlingers Straffrihed eller Retmæssighed, bør Reglen udtales i sit fulde Omfang, da den ellers vil friste til uberettigede Modsætningsslutninger. — Naar dernæst K. U. § 38 i Modsætning til andre Love og Udkast udtrykkelig fremhæver, at ogsaa en Fare, der truer Samfundet, kan gøre Afværgelseshandlingen berettiget, er dette i og for sig rigtigt. Om det er nødvendigt at fremhæve det. er snarere tvivlsomt; ialtfald synes det nok saa vigtigt ved Affattelsen udtrykkeligt at fremhæve, at det, som ved Nødretssituationen legitimeres, kan være ikke blot Indgreb i andres Retsgoder, men ogsaa Fravigelse af ellers gældende Retsregler, selv om der ikke derved sker noget paaviseligt Indgreb i nogens Retsgode, f. Eks. naar en præventiv Lovs Paabud tilsidesættes, en ved Lov foreskreven Mødepligt ikke efterkommes o. l. Udtrykkene »om end derved begaas en Lovovertrædelse« udelukker ikke dette Tilfælde, men fremhæver det heller ikke, hvad der maaske turde være Anledning til, navnlig ogsaa fordi der derved bliver Lejlighed til at antyde, at der gives almindelige Regler, hvis ubetingede Overholdelse er vigtigere end Afværgelse af endog betydelig Skade eller Fare for Enkeltmand. Iøvrigt er selve Udtrykket »Lovovertrædelse« ikke helt korrekt, da Handlingen i den givne Situation netop er lovlig. Hvad iøvrigt Formuleringen angaar — navnlig Udtrykket »*for at* afværge« — henvises til Bemærkningerne om K. U. § 37 ovenfor under II.

En Række Love og Udkast, jfr. bl. a. tysk Strfl. §§ 52, 54, V. E. § 67, G. E. § 26, fransk Code pénal Art. 64. hollandsk Strfl. Art. 40, hjemler i alt Fald i én Retning *Straffrihed* i betydeligt videre Omfang end ikke blot K. U. § 38, men ogsaa N. Strfl. og nærværende Forslag, og langt ud over. hvad der selv efter den mest vidtgaaende Opfattelse kan anses hjemlet ved en egentlig Nødret, altsaa som retmæssig Handling. Det sker ud fra den Betragtning, at hvor det drejer sig om de vigtigste Retsgoder, særlig Livet, gør Selvopholdelsesdriften sig saa uimodstaaeligt gældende, at det synes baade orkesløst og inhumant at møde dennes naturlige Udslag med Straffebestemmelser. Bortset fra saadanne Tilfælde, hvor den paagældende paa Grund af panisk Skræk, længe udstaaede Lidelser (Skibbrudne) o. l. har været i en Tilstand, der ophæver Tilregneligheden — et Tilfælde, som der lige saa lidt her som ved Nødværge er Anledning til at fremhæve i denne Forbindelse —, synes det dog betænkeligt saaledes at hjemle Straffrihed, hvor intet Samfundshensyn — det større Godes Bevaring — legitimerer Handlingen. Da den angrebne her utvivlsomt maatte have Ret til at udøve Nødværge, vilde dette sige, at Samfundet sanktionerede, at Borgernes Interessekonflikter afgøres ved privat Magtanvendelse, hvis sikre Resultat vil være, at Ulykkens Byrde af den stærkere væltes over paa den svagere. En anden Sag er, at en saadan Overskridelse af Nødrettens Grænser efter Omstændighederne kan være meget undskyldelig. De Grunde, som ved undskyldelig Overtrædelse af Nødværgerettens Grænser taler for Straffrihed, foreligger imidlertid ikke i samme Grad her. Ikke Straffrihed, men Strafnedsættelse vil der-

for her være naturlig[1]). Men det nærmere herom henvises ligesom det tilsvarende Spørgsmaal ved Nødværge til Bemærkningerne til 7. Kapitel.

I Overensstemmelse med ovenstaaende er Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 14 formuleret. Den gennemfører, som det vil ses, Proportionalitetssynspunktet, men kræver dog — i Tilslutning til N. Strfl. § 47 og tysk B. G. B. § 904 om end i noget mere afdæmpet Form — af Retssikkerhedshensyn, at den Fare, som afværges, skal være væsentlig betydeligere end det Indgreb, som ved Afværgelseshandlingen gøres. I Slutningen af 1ste Punktum antydes, at der ved Afvejelsen bør tages Hensyn til den Betydning, som Sikkerheden for en given Retsregels ubetingede Overholdelse efter Omstændighederne kan have. Angaaende Betydningen af Vildfarelser hos den handlende henvises til det ovenfor ved Omtalen af § 13 bemærkede.

At Nødret kan udøves lige saa vel til Fordel for andre som for den Handlende selv, fremgaar i og for sig tydeligt af § 14 1. Pkt. Det antages almindeligt, at der dog her gælder den Begrænsning, at Nødhjælp ikke kan paatvinges nogen mod hans Vilje. Det er dog tvivlsomt, om dette ogsaa bør fastholdes, naar det gælder Redning af Liv, om det ikke endog er Pligt (jfr. Strfl. § 199) at redde den, der vil begaa Selvmord, selv imod hans Vilje og derfor om fornødent overvinde hans Modstand. Medens den bekræftende Besvarelse her vistnok er den rette, maa det omvendt sikkert fastholdes, at f. Eks. et større operativt Indgreb ikke bør foretages imod Patientens klart udtalte Vilje, selv om det anses nødvendigt for at afværge Livsfare. Denne Omstændighed vil ganske vist medføre, at Handlingen faar en anden Karakter end ellers, f. Eks. ikke vil kunne straffes som Legemskrænkelse. Men retmæssig bliver den ikke. Ligesom Patienten derfor maa kunne øve Nødværge overfor en saadan Handling, er det ikke udelukket, at den vil kunne straffes som Frihedskrænkelse. Da det maa anses ønskeligt, at disse omstridte og ingenlunde upraktiske Spørgsmaal positivt afgøres, foreslaas en dertil sigtende Bestemmelse optaget i § 14, 2. Pkt.

IV. Tilregnelighed. Af de Bestemmelser, der staar i Forbindelse med Tilregnelighedsfordringen, optages i Overensstemmelse med den i dette Forslag fulgte Systematik paa dette Sted hovedsagelig kun Bestemmelserne om de personlige Betingelser for Tilregnelighed og Straf altsaa om Fordringerne til Personens Normalitet og Modenhedsgrad, medens K. U. i denne Sammenhæng ogsaa medtager visse Bestemmelser om Strafnedsættelse o. l., der, for saa vidt de overhovedet bibeholdes, henvises til andre Kapitler. Disse Bestemmelser vil da ogsaa her kun blive omtalte, for saa vidt det for Sammenhængens Skyld er ønskeligt.

1. Ved Angivelsen af den almindelige Tilregnelighedsfordring afviger nærværende Forslag i to Hovedretninger fra K. U. Medens dette Sidste forudsætter, at Reglen om, hvilke Forhold der udelukker Tilregneligheden og dermed Strafbarheden, kan skarpt afgrænses overfor andre Tilfælde, bygger nærværende Forslag paa den Opfattelse, at der vel kan angives Tilstande, der ubetinget bør medføre Straffrihed, nærværende Forslags § 15, men at denne ogsaa bør kunne indtræde i andre Tilfælde, der ikke saaledes skarpt kan afgrænses gennem en abstrakt Definition, hvorimod et konkret Skøn bør være afgørende, fordi Klassifikationsgrundlaget, de psykiatriske Distinktioner, ofte ikke alene giver tilstrækkelig sikkert Holdepunkt for Afgørelsen, men maa suppleres med andre Indicier, f. Eks. de gennem tidligere Straffuldbyrdelse indvundne Er-

[1]) Denne Forskel i Behandlingen af Excess henholdsvis ved Nødværge og Nødret vil ogsaa blive gjort i det tyske Regeringsforslag, jfr. Ebermayer, S. 18

faringer. — Vigtigere er imidlertid det principielt forskellige Standpunkt, de to Forslag indtager overfor Spørgsmaalet om, hvilke Synspunkter der bør være bestemmende ved Formuleringen af den almindelige Utilregnelighedsregel. Som i Motiverne til K. U., S. 38 flg. fremhævet, benytter man herved tre Metoder, den biologiske, den psykologiske og den saakaldte blandede. K. U. § 33: »Straffri er Handlinger, foretagne af Personer, som paa Grund af Sindssygdom, Aandssvaghed eller anden mangelfuld Sjælstilstand maa antages at have været uden Bevidsthed om Handlingens Retstridighed eller uden skyldigt Herredømme over sig selv« benytter den saakaldte blandede Metode, der i Motiverne betegnes som den eneste rigtige og brugbare. I Modsætning hertil maa det her hævdes, at denne Metode, skønt stadigt herskende indenfor Lovgivningerne, ikke blot videnskabelig set er ganske uholdbar, idet det overhovedet er en Illusion at tale om en blandet Metode, men at den ogsaa fra et praktisk Synspunkt er højst uheldig. Den derpaa byggede Bestemmelse i K. U. § 33 er da ogsaa mødt med enstemmig Fordømmelse fra psykiatrisk Side og har kun fundet svag Støtte fra juridisk.

Naar man her taler om en blandet Metode, tænkes selvfølgelig ikke paa en rent udvortes Sammenstilling, saaledes at biologisk og psykologisk bestemte Tilstande nævnes jævnsides som udelukkende Tilregneligheden. Det, man ved en saadan Metode tilstræber, er en Angivelse af Utilregnelighedskriterierne, der er samtidig biologisk og psykologisk bestemt. Men enhver saadan Bestemmelse maa indeholde en Selvmodsigelse eller en Selvskuffelse. Da de biologiske og de psykologiske Elementer i en saadan Bestemmelse er ganske inkommensurable, maa man overalt, hvor Tvivl opstaar, lægge afgørende Vægt enten paa det ene eller paa det andet Moment. Og da nu den Tankegang, der har ført til de blandede Metoder, nemlig at sikre Domstolens selvstændige Skøn over Tilregnelighedsspørgsmaalet den afgørende Indflydelse, kræver, at man ikke slaar af paa det psykologiske Element, bliver det det biologiske, der kommer tilkort. Naar saaledes K. U. § 33 taler om Personer, der paa Grund af »anden mangelfuld Sjælstilstand« (ɔ: end Sindssygdom og Aandssvaghed), maa antages at have været uden Bevidsthed o. s. v., og ikke vil, at Retten skal føle sig bunden ved den biologiske Karakteristik, til hvis Præcisering Udkastet jo heller ikke anviser noget Synspunkt, skydes i Virkeligheden det biologiske Moment ganske til Side for den quasipsykologiske Bestemmelse. Dette er saa meget klarere, som Psykiatrien er ganske klar over, at der paa Grundlag af videnskabelig Erfaring — altsaa biologisk — ikke kan gives noget Svar paa, om en given mangelfuld Sjælstilstand f. Eks. ophæver »det skyldige Herredømme over sig selv«. Den saakaldte blandede Metode vil saaledes i Praksis altid vise sig at være en formummet rent psykologisk Metode. De afgørende Indvendinger mod denne er saa ofte fremført, sidst i selve Motiverne til K. U., S. 39—40, at en Gentagelse turde være overflødig. Det skal derfor blot fremhæves, at enhver Inddragelse af rent psykologiske Momenter ved Afgørelsen — f. Eks. »Bevidsthed om Handlingens Retstridighed« eller »skyldigt Herredømme over sig selv« — for det første har den Ulempe, at den sagkyndige Læge, naar han er oprigtig, altid maa erklære, at han er ude af Stand til med blot nogenlunde Sikkerhed at udtale sig derom, f. Eks. om en sindssyg har haft denne Indsigt eller dette Herredømme, fordi dette er noget, som ikke kan besvares paa erfaringsmæssigt Grundlag. Domstolen vil da paa det afgørende Punkt staa uden enhver Vejledning og savner dog selv alle Forudsætninger for at besvare Spørgsmaalet. Og dernæst, selv om man maatte mene med nogen Grad af Sikkerhed at kunne antage, at f. Eks. en sindssyg har indset Handlingens Retstridighed, er dette uden al Værdi for Spørgsmaalet om hans Strafbarhed, fordi man paa Grund af Umuligheden af at udrede

det nærmere Aarsagsforhold mellem Sindssygdommen og Handlingen nødvendigvis maa gaa ud fra det altid overvejende sandsynlige, at Handlingen er bestemt ved Sindssygdommen. Overfor Handlinger, foretagne af en sindssyg, er Straf ganske formaalsløs — hvis han er helbredelig, fordi der ikke fra den under Sygdommen foretagne Handling kan sluttes nogetsomhelst om den paagældendes Karakter i normal Tilstand og derfor mangler ethvert paalideligt Vidnesbyrd om, at denne Person trænger til Straf; hvis han er uhelbredelig, fordi Straf ikke fjerner den i Sygdommen begrundede Fare for nye Retsbrud og iøvrigt kun kan virke skadeligt paa hans Tilstand. Tilsvarende Bemærkninger gælder om de udpræget aandssvage og om Personer, som paa Grund af mere forbigaaende Tilstande — Feberdelirier, de højeste Grader af Affekt, Beruselse o. l. — enten ligefrem maa betegnes som transitorisk sindssyge eller, hvis man nærer Betænkelighed ved denne Betegnelse, dog i Henseende til Sygdomstilstandens Indflydelse paa det sjælelige Liv ganske maa ligestilles med sindssyge.

Alt dette faar sit naturlige Udtryk i en rent biologisk Bestemmelse af Utilregnelighedstilstandene, hvis en saadan kan gives med fornøden Skarphed. At dette er muligt, antages i Tilslutning til den Betænkning, som er afgivet af et af dansk Kriminalistforening nedsat Udvalg og den paa Grundlag deraf førte Forhandling[1]).

Mod Anvendelsen af den biologiske Metode gøres i Motiverne til K. U., S. 40 den Indvending, at den »lægger Spørgsmaalet om Straffrihed i Hænderne paa Psykiatrikerne eller tillægger disse den afgørende Indflydelse paa dette Spørgsmaal. Derved forrykkes det naturlige Forhold mellem den tekniske Sagkundskab og Udøverne af Statsmyndigheden. Det er den sidste, der skal træffe Afgørelsen, den første, der skal yde de fornødne Oplysninger. En modsat Ordning er formelt ganske uforenelig med den processuelle og statsretlige Ordning, som den til alle Tider og under vekslende Former maa være«. Heroverfor maa nu først bemærkes, at Historien viser, at saare mange som urokkelige proklamerede Grundsætninger af denne Art er svundne bort under Trykket af nye Tiders Krav; og en Række Lande har da ogsaa indført[2]) eller er i Færd med at indføre den biologiske Metode, uden at man af den Grund har mærket noget til statsretlige Forviklinger. Men dertil kommer, at Paastanden om, at en Utilregnelighedsbestemmelse opbygget paa den biologiske Metode tager Afgørelsen fra Retten, i det hele er urigtig. Her som altid maa Retten afgøre, om de af Loven krævede Kriterier er oplyst at foreligge, in casu om den sagkyndige Erklæring er tilstrækkelig bestemt, om den, der har afgivet den, har den fornødne Kompetence dertil o. s. v. Forskellen i Rettens Stilling overfor det sagkyndige Skøn er ikke en principiel, men kun en faktisk, den samme, der altid fremkommer mellem de Tilfælde, hvor Skønstemaet er skarpt og stringent afgrænset, og dem, hvor det er holdt vagt og svævende. Saadanne præcise Formuleringer af Skønstemaet, der oftere forekommer paa andre Retsomraader, er forholdsvis sjældne i Strafferetten; men der findes dog adskillige Eksempler; saaledes kan nævnes Strfl. § 181 »behæftet med venerisk Smitte«, Lov 30. Marts 1906 § 5 »Personer, der lider af Kønssygdom«, § 9 »et Barn, som er angrebet af Syfilis«, Strfl. § 204 »berøver Synet eller Hørelsen« o. s. v. Nogen principiel Forskel mellem Rettens Stilling til Lægeskøn angaaende disse Spørgsmaal og dens Stilling til Skønnet om en Persons Sindssygdom foreligger ikke, og der kan derfor ikke her med Rette tales om nogen Forrykkelse. Tværtimod,

[1]) D. K F.s Aarbog 9. S. 71 flg.

[2]) Fransk Code pénal Art. 64: belgisk C. p. Art. 71: spansk Straffelov Art. 8 § 1; japansk Straffelov Art. 39: (hollandsk Straffelov Art. 37?).

ved Benyttelse af den biologiske Metode opnaas det, at Loven giver et Kriterium for Strafbarheden, hvis Tilstedeværelse kan godtgøres paa videnskabelig uangribelig Maade, hvorimod den i K. U. benyttede Metode, der ikke kan støtte sig til videnskabelig Erfaring eller objektive Kriterier, fører ud i det rent subjektive, vilkaarlige Skøn.

Den *sagligt* rigtige Løsning af Kompetencekonflikten mellem den sagkyndige Lægeerklæring og Domstolene er utvivlsomt den, at det overlades til den første, der paa dette Punkt alene er kompetent, at udtale sig om, hvorvidt tiltaltes psykiske Tilstand svarer til de i Loven fastsatte Kriterier for Utilregneligheden, hvis Eksistens kan paavises paa Grundlag af videnskabelig Erfaring, og saaledes, at denne Udtalelse faktisk binder Domstolen, me dens denne foruden at øve den sædvanlige Kritik angaaende Erklæringens Bestemthed og den erklærendes Kompetence sam⁴ eventuelt at fastsætte Straffen faar den afgørende Indflydelse paa Gennemførelsen af de Foranstaltninger, som, hvor Frifindelse finder Sted, bør træffes af Hensyn til Samfundets Sikkerhed. Hverken Straffeloven eller K. U. tillægger Domstolene denne Myndighed, idet Afgørelsen ved Utilregnelighedserklæringen ganske glider ud af Domstolens Haand. I Modsætning hertil tillægger nærværende Forslags § 57, hvorom nærmere i Bemærkningerne til Kapitel 6, Domstolen en vidtgaaende Indflydelse paa Arten og Varigheden af de Sikkerhedsforanstaltninger, der bliver at træffe overfor den utilregnelige.

I Modsætning til K. U. § 33 tilsigter nærvær. Forsl. § 15 som allerede bemærket ikke nogen udtømmende Angivelse af de Tilfælde, hvor Straffrihed indtræder paa Grund af mangelfuld Sjæls tilstand, men fremhæver kun enkelte særlig udprægede Tilfælde, hvis ubetingede Straffrihed maa anses som en Minimumsfordring. Nærværende Forslag gaar nemlig i Tilslutning til den af det tidligere nævnte Udvalg afgivne Betænkning, men i Modsætning til K. U. ud fra, at Straf ogsaa overfor en Del af de Personer, der i Reglen henføres under Kategorien formindsket tilregnelige, paa Forhaand kan anses som ganske formaalsløs, ofte tillige som positivt skadelig. Naar disse Tilfælde ikke medtages i den i § 15 givne Opregning, skyldes dette, som allerede berørt, at de Tilstande, hvorom der her er Tale, ikke kan henføres under bestemte af Psykiatrien fastslaaede Betegnelser for skarpt afgrænsede Sygdomsformer, og at Afgørelsen, selv bortset herfra. ikke kan ske efter en paa rent biologisk Grundlag foretagen Klassifikation. Da der hverken kan eller bør være Tale om at lade enhver Grad af Imbecilitet, Neurose o. l. medføre Straffrihed, maa meget hyppigt sociale Indicier. f. Eks. den gennem tidligere Straffuldbyrdelse indvundne Erfaring om, at Straf overfor dette Individ er unyttig eller skadelig, tages med i Betragtning ved Afgørelsen.

I Forhold til den højst uheldige Ordning i Strfl. § 39 — ubetinget Strafbarhed og ubetinget Strafnedsættelse — betegner Bestemmelserne i K. U. § 35, jfr. §§ 50 og 84 et utvivlsomt Fremskridt. De kan ved forsigtig og kyndig Haandhævelse føre til en i Hovedsagen ret tilfredsstillende Behandling af disse Personer. Men en Garanti herfor eller blot den Vejledning, som med Rette kan fordres af Loven, giver disse ret vage Bestemmelser ikke.

En Hovedmangel er det for det første, at § 35 ligesom Strfl. § 39 under et behandler Tilfælde, der strafferetligt intet har tilfælles. Indenfor de saakaldte formindsket tilregnelige — eller som K. U. § 35 siger »mangelfulde Sjælstilstande«, bør der nemlig skarpt sondres mellem de Tilfælde, hvor den psykiske Særtilstand skyldes tilfældige, oftest ydre Indvirkninger og derfor er af mere forbigaaende Art, og paa den anden Side saadanne Afvigelser fra den psykiske Normaltilstand, der skyldes mere varige (konstitutionelle) Lidelser eller Defekter, — de store Neuroser, Im-

becilitet eller erhvervede psykiske Defekter af mere kronisk Art. Medens ved den første Gruppe Strafnedsættelse regelmæssig vil være indiceret, gælder dette slet ikke om den anden. Hvad der her er Trang til, er ikke en Afkortelse af Straffetiden, idet Erfaringen viser, at den afkortede Straf særlig overfor disse vanskeligt paavirkelige Individer er ganske virkningsløs, men derimod en fra den almindelige Straf ganske forskellig Behandling. I sjældne Undtagelsestilfælde vil en Strafnedsættelse eller lignende Formildelse maaske være paa sin Plads, men for disse Tilfælde. hvor der iøvrigt vistnok altid vil være Tale om et Sammentræf mellem en kronisk Lidelse og en akut foraarsaget sjælelig Uligevægtighed, vil der ikke trænges til Særbestemmelser, naar Adgang haves til betinget Straffedom. og en almindelig Strafnedsættelsesregel (jfr. nærvær. Forsl. § 79, K. U. § 47) optages.

Dernæst er det uheldigt, naar K. U ogsaa ved den anden Gruppe synes at tænke sig Straf som normal Reaktion, enten alene eller saaledes, at nedsat Straf kombineres med Sikkerhedsforanstaltninger. Mod denne Kombination taler for det første, at det er principstridigt at erklære en Person strafbar som tilregnelig og samtidig undergive ham Sikkerhedsforvaring eller Internering i Helbredelsesøjemed som abnorm; og dernæst vil denne Behandlingsmaade, bl. a. fordi den af de paagældende vil føles som en uforstaaelig Uretfærdighed, virke praktisk utilfredsstillende. Hvis Straffen fuldbyrdes først, vil den i høj Grad vanskeliggøre den paafølgende psykiatriske — helbredende — Behandling; og hvis den skal følge efter denne, vil den meget let forskertse de ved denne opnaaede Resultater. Ej heller generalpræventive Hensyn kan kræve denne dobbelte Behandling.

Denne Anskuelse deles nu ikke blot af Psykiaterne, men af fremragende Kriminalister i en Række Lande (Frankrig, Holland, Belgien, Tyskland, Sverige), der særlig indgaaende har beskæftiget sig med Spørgsmaalet; og paa samme Standpunkt har det omtalte af Kriminalistforeningen nedsatte Udvalg stillet sig.

De Betragtninger, der i Tilslutning til foranstaaende er lagt til Grund for nærværende Forslag, er i Korthed følgende:

Overfor adskillige af de Personer, der hører til denne Gruppe, kan Straf, som allerede tidligere berørt, paa Forhaand betegnes som formaalsløs, ofte tillige som positivt skadelig. Afgørelsen kan efter Omstændighederne træffes alene paa Grundlag af det sagkyndige psykiatriske Skøn, hvor Tilstanden er saa udpræget, at dette udelukker enhver Tvivl. I mange, maaske de fleste Tilfælde vil det psykiatriske Skøn, navnlig overfor Novicer paa Forbryderbanen, lyde paa et non liquet. Her vil det baade af generalpræventive Hensyn og af Hensyn til den skyldige selv være rigtigt i alt Fald at forsøge Anvendelse af Straf, idet man da blot søger at lempe Straffuldbyrdelsen under Hensyn til den foreliggende mangelfulde Sjælstilstand. Men den manglende Klarhed vil ofte hurtigt tilvejebringes ved de under Straffuldbyrdelsen gjorte Erfaringer. Viser disse, at der er grebet fejl, bør Sagen kunne genoptages og Afgørelsen omgøres. Og idet Straffuldbyrdelsen her altid er noget af et Eksperiment, bør den ikke som nu Gang paa Gang gentages, hvor Forsøget har vist sig forfejlet.

Paa disse Betragtninger er Bestemmelsen i nærværende Forslags § 17 bygget, medens de nærmere Regler om de Sikkerhedsforanstaltninger, der eventuelt træder i Stedet for Straf m. m., gives i § 57, hvorom henvises til Bemærkningerne til 6. Kapitel.

Hvor derimod sjælelig Uligevægtighed skyldes mere forbigaaende Aarsager — pludselig Skræk, Ophidselse, Slaphedstilstande, fremkaldte ved Sygdom, Sorger, Nød, Overanstrængelse o. lign., vil Anvendelsen af Sikkerhedsforanstaltninger mangle al fornuftig Grund. Derfor maa Straf her være Regel, men, hvor man ikke vil nøjes med en betinget Straffedom, vil

en nedsat Straf ofte være baade tilstrækkelig og harmonere bedst med den almindelige Retsopfattelse, der med Rette under saadanne Forhold finder Lovovertrædelsen mere undskyldelig. Til en særlig Regel for disse Tilfælde vil der imidlertid næppe være Trang, idet Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 79 om almindelig Adgang til Strafnedsættelse under formildende Omstændigheder vil finde Anvendelse, se herom Bemærkningerne til den nævnte Paragraf i 7de Kapitel, hvor Bestemmelsen systematisk hører hjemme.

Om en enkelt Form af forbigaaende sjælelig Uligevægtighed findes i K. U. § 35, 2. St. den særlige Regel, at Adgang til Strafnedsættelse ikke finder Sted ved selvforskyldt Beruselse. En saa grov Gennemsnitsregel er dog næppe forsvarlig. Den har ganske vist Forbilleder i N. Strfl. og i de tyske og østerrigske Forslag, men ligesom den ikke findes i vor gældende Ret, er den ikke optaget i schweizisk V. E.; og det synes ret betænkeligt at optage en saadan ubetinget Regel. I et Land med vore beklagelige, ret udprægede Drikkeskikke synes det kriminalpolitisk uklogt at slaa saa haardt ned paa uerfarne og ellers ordentlige unge Mennesker, der er blevet Ofre for Skik og Brug, med den Motivering, at Rusen er selvforskyldt. Det maa nemlig erindres, at ifølge Forslaget kræves hertil ikke engang grov Uforsigtighed, men enhver Uagtsomhed er tilstrækkelig. Ej heller lægges der Vægt paa, om den paagældende tidligere havde Erfaring for, at han under Rus har Tilbøjelighed til Lovovertrædelser. Overfor Vanedrankere neutraliserer K. U. i det væsentlige Virkningen af Reglen i § 35, 2. St. I rigtig Erkendelse af, at varig Virkning overfor dem ikke som Regel kan ventes af Straf, men kun af den i K. U. § 85 anviste tvungne Anbringelse i en Drankeranstalt, hjemler K. U. § 50, at Straf kan bortfalde, hvor saadan Anbringelse finder Sted. Saa meget mere betænkelig synes derfor den Haardhed, K. U. udviser overfor de omtalte ufarlige Lejlighedsdrankere. Spørgsmaalet, om Strafnedsættelse af denne Grund bør finde Sted, maa bero paa en Prøvelse af det enkelte Tilfælde, og det kan sikkert ligesom hidtil overlades til Domstolenes frie Skøn, om Bestemmelsen i § 79 bør anvendes eller ikke.

Ikke mindre betænkelige synes Bestemmelserne i K. U. §§ 34, 163 og 164 om Forbrydelser, begaaede i en Rus, der ophæver Tilregneligheden. Den nærmere Omtale af den sidstnævnte Paragraf er det naturligst at opsætte til Behandlingen af vedkommende Afsnit af den specielle Del. Hvad dernæst K. U. § 34 angaar, nævner den ikke specielt Beruselse, men har utvivlsomt særlig denne for Øje. Mod Reglen i 1. Pkt. om de saakaldte actiones liberæ in causa kan der ikke rejses nogen principiel Indvending. Den er derfor ogsaa optaget i nærvær. Forsl. § 16, 1. St. med enkelte redaktionelle Ændringer. Dels er Beruselse særlig fremhævet, dels er det ved Ordene »*i denne* at begaa *den* strafbare Handling« søgt skarpere at udtrykke Aarsagsforbindelsen mellem den forsætlige Beruselse og den strafbare Handling og endelig er Ordene »i den Hensigt« ombyttede med »med det Forsæt«, fordi Ordet Hensigt kun bør bruges i Loven, hvor det er Meningen at kræve mere end Forsæt, hvad der næppe her er Grund til.

K. U. § 34, 2. Pkt. og § 163, der naturligt hører sammen, og i hvis Sted Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 16, 2. St. tænkes at træde, synes derimod at betegne et stærkt og næppe velgrundet Brud med almindelige strafferetlige Grundsætninger. Paa den ene Side opgives enhver Fordring om en tilregnelig Aarsagsforbindelse mellem Beruselsen og den netop indtrufne, konkrete Forbrydelse, og paa den anden Side er det dog netop denne — ikke Beruselsen som saadan —, der straffes. Med andre Ord, den ellers harmløse Lejlighedsdranker, der aldrig før i drukken Stand er kommen galt afsted og derfor ikke kan forudsættes at kende eller at burde kende den med Beruselsen forbundne Fare for at begaa netop saadanne Forbrydelser, straffes

for disse efter den meget strenge[1]) Regel i § 163 og har ikke engang som den farlige Vanedranker den Chance at fritages for Straf mod at anbringes paa en Drankeranstalt. K. U. § 163 fører tilmed til den Urimelighed, at den, der ædru begaar en Række Lovovertrædelser, ifølge Udk. hyppigt vil slippe med en Bøde eller lidt simpelt Fængsel[2]), medens den i høj Grad berusede for de samme Handlinger *skal* straffes med Arbejdsfængsel. I Motiverne til K. U.. S. 175 begrundes dette ved, at det, som straffes, er den tilregnelige Hensættelse i den gennem Handlinger af en vis Art manifesterede farlige Tilstand. Det forandrer imidlertid ikke det Faktum, at Udkastet ganske bortser fra, om det in concreto med Rimelighed kan hævdes, at Personen har eller burde have forudset, at Beruselse for *hans* Vedkommende vil medføre den ved den objektive Følge — Forbrydelsen — manifesterede større eller mindre Fare, efter hvilken Straffen gradueres.

En saadan Fravigelse fra almindelige strafferetlige Grundsætninger bør ialtfald ikke finde Sted, naar en praktisk tilfredsstillende Ordning kan naas uden det. En saadan er det forsøgt at give i nærvær. Forsl. § 16, 2. St., der bygger paa en Anvendelse af den almindelige Tilregnelsesregel. De Tilløb til en saadan Ordning, som findes i N. Strfl. § 45 og tysk V. E. § 64, er ganske vist højst ufyldestgørende; og den mod dem rettede Kritik[3]), at de fører udover, hvad der kan anses hjemlet ved den almindelige Tilregnelsesregel, og at de svigter ved alle de Forbrydelser, der kun straffes som forsætlige, er fuldt berettiget, ligesom at Straffen derefter vil blive altfor lav. Men alle disse Mangler er formentlig netop fjernede ved den her foreslaaede Affattelse, idet der opstilles en særlig Regel for de Tilfælde, hvor Loven ellers ikke straffer Uagtsomhed, hvorhos Maximum for Uagtsomhedsstraffen af ganske andre Grunde dog sættes betydeligt op i Sammenligning med den gældende Ret og K. U. Dernæst er gennem en ændret Redaktion af 1. Pkt. den almindelige Tilregnelsesregels Krav om, at selve den konkrete Følge — Retsforstyrrelsen — skal kunne tilregnes den handlende, sket Fyldest. Det synes da naturligt at fastholde denne Ordning, om hvilken selv Motiverne til K. U., S. 47 erkender, at der fra almindelige Grundsætningers Standpunkt ikke kan indvendes noget imod den. Ved Siden af denne Regel er der utvivlsomt Trang til en Straffebestemmelse for den selvforskyldte Beruselse, der medfører Farer for andre, svarende til K. U. § 164, jfr. herom nærvær. Forsl. § 132. Men, at der skulde være Trang til en saa vidtgaaende Fravigelse fra almindelige Grundsætninger som den ved K. U. § 34, 2. Pkt., jfr. § 163 foreslaaede, ses der ikke at være ført nogetsomhelst Bevis for. At man efter de nyeste Forslag synes at ville gaa denne Vej i Tyskland (jfr. Ebermayer S. 90), kan saa meget mindre være afgørende, som Forklaringen synes at være den, at man ikke har kunnet finde og end ikke har gjort noget alvorligt Forsøg paa at finde en tilfredsstillende Løsning under Fastholden af de almindelige strafferetlige Grundsætninger.

2. Bestemmelsen i K. U. § 31 hvorefter den kriminelle Lavalder ligesom hidtil bliver 14 Aar, foreslaas optaget uforandret (nærværende Forslags § 18). Der vilde ganske vist næppe være nogensomhelst Betænkelighed ved at forhøje Aldersgrænsen til 15 Aar, hvilket jo iøvrigt er den oprindelige i vor Ret gældende Aldersgrænse[4]). Men efter den Maade, paa hvilken de nugældende Regler om de 14—18-

[1]) Saa rigoristiske Bestemmelser som i K U. § 163 findes heller ikke nogetsteds Dens eneste Forbillede, østerrigsk V. E. § 242, er langt fra saa vidtgaaende (jfr. dog nu Ebermayer S. 90).

[2]) Jfr. K. U. §§ 118, 126, 134, 156, 2. St., 238, 239, 255, 313 m. fl.

[3]) Motiver til K. U., S. 47; G. E. Begründung S. 14 flg.

[4]) Jfr. D. L. 1—24—9.

aarige praktiseres, vil en saadan Forandring faktisk blive uden nævneværdig Betydning, og det maa da anses for rigtigere ikke at stille Forslag om en Ændring, der dog kan ventes at ville give Anledning til Meningsforskellighed.

Derimod giver K. U. § 32 Anledning til flere Betænkeligheder. For det første, for saa vidt den foreskriver obligatorisk Nedsættelse af Straffen til det halve. Selv om man vil fastholde den jo ogsaa nu gældende Regel om obligatorisk Strafnedsættelse, synes dog en saadan forskelsløs Halvering af Straffen (Strafferammen) at være en altfor skematisk Fremgangsmaade. Mellem den 14-aarige og den næsten 18-aarige, den tidligt og den sent udviklede kan der være en saadan Forskel, at Reglen overfor den ene kan være urimelig streng og navnlig overfor den anden urimelig lemfældig. Bedre synes i alt Fald Bestemmelsen i Strfl. § 37, hvor vel Strafnedsættelsen er obligatorisk, men Graden er varierende, »efter Omstændighederne« indtil det halve. Men overhovedet er det næppe naturligt at gøre Strafnedsættelsen obligatorisk. Hvor i det hele Straf og ikke Forsorgsforanstaltninger anvendes overfor disse unge Forbrydere, er det ingenlunde givet, at Strafnedsættelse er naturlig eller ønskelig. Det vil faktisk næsten altid dreje sig om unge Fyre mellem 16 og 18 Aar, for hvis Vedkommende man har Grund til at antage, at Maalet — Forbedring — ikke vil kunne naas ved Opdragelsesforanstaltninger alene. Kortvarige Straffe tør her paa Forhaand anses ganske virkningsløse, og Strafnedsættelse bør derfor her ikke være Regel, men snarere en sjælden Undtagelse. Bestemmelsen om Strafnedsættelse bør da kun være fakultativ. Den bør endvidere som de andre Strafnedsættelsesregler henvises til 7. Kapitel.

Det er herved forudsat, at Straf overfor disse unge Personer kun anvendes, hvor det er absolut nødvendigt, ɔ: hvor man maa gaa ud fra, at man ikke gennem andre Foranstaltninger — eventuelt Værgeraadsforsorg — kan naa Maalet. Der er nu efter vor hidtidige Praksis næppe heller Grund til at tvivle om, at Paatalemyndigheden her i Reglen vil drage Grænsen rigtigt, for saa vidt den ikke føler sig bunden ved indskrænkende Bestemmelser jfr. angaaende K. U. § 73 (ikke over 2 Aars Strafarbejde), nærmere nedf. i Bemærkningerne til 6. Kapitel. Men allerede paa Grund af sit mindre indgaaende Kendskab til Sagen kan det dog let forekomme, at den rejser Paatale i Tilfælde, hvor Straf bør undgaas, enten simpelthen fordi Tvangsopdragelse maa foretrækkes — her bør da *Retten* kunne *paabyde* Værgeraadsforsorg, jfr. nærmere nedenfor i Slutningsbemærkningerne til 5. Kapitel — eller fordi den paagældende overhovedet ikke bør anses strafferetlig tilregnelig i alt Fald ikke med Hensyn til Handlinger af den foreliggende Art. Det vilde nemlig være ganske forfejlet at antage, at unge Personer i den her omhandlede Aldersklasse altid har den samme eller blot tilnærmelsesvis den samme Forstaaelse af alle strafbare Handlingers retlige og sociale Betydning som fuldtvoksne Personer. Ofte vil de næppe kende disses Strafbarhed, men navnlig vil ofte Forstaaelsen af deres samfundsmæssige Betydning ligge langt over de paagældendes Horizont. Hvor mangen 16-aarig Dreng gør sig klart, at Samleje med en 15-aarig Pige er en Forbrydelse, og hvor let kan det ikke tænkes, at en sent udviklet 15-aarig Pige aldeles ikke har Forstaaelsen af, at det er en Forbrydelse at foretage en i og for sig ret harmløs Forfalskning af en Skudsmaalsbog o. l. Her bør Retten simpelthen kunne frifinde, fordi den paagældende paa Grund af aandelig Umodenhed er utilregnelig. Ofte vil Retten da i Stedet for Straf finde Grund til at foreskrive Værgeraadsforsorg; men Tilfældet kan ogsaa meget vel ligge saaledes, at en saadan er overflødig, idet en Advarsel eller en Henstilling til Forældre eller andre om at føre Tilsyn med den unge maa anses tilstrækkelig. Saa vel østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 5 som tysk G. E. § 16 hjemler da ogsaa her en betinget Straffrihed, og en lignende

Bestemmelse vil ogsaa blive optaget i det endelige tyske Forslag[1]). Efter det ovenfor anførte maa dette billiges; og dette er saaledes det andet Punkt, i hvilket K. U. § 32 bør ændres. Den dertil sigtende Regel er i nærværende Forslag indføjet i § 18. Ved Formuleringen, der selvfølgelig let kan varieres, er det navnlig tilstræbt at fremhæve, at det ikke blot er den intellektuelle Udvikling, men den paagældendes hele Modenhedsgrad — i Forbindelse med Handlingens Art — der maa være afgørende.

V. Tilregnelse. Med Hensyn til Spørgsmaalet om den enkelte Handlings eller dennes Følgers Tilregnelse som Betingelse for Strafbarhed betegner K. U. sammenlignet med Strfl. af 1866 for saa vidt et Fremskridt, som det principmæssig har opgivet den Ordning, at Straf eller forhøjet Straf betinges af en blot objektiv (utilregnelig) Følges Indtræden (tysk Rets: Erfolgshaftung). At dette rigtige Synspunkt dog ikke er gennemført konsekvent, skal senere blive omtalt. Iøvrigt bliver K. U. i det væsentlige staaende paa Straffelovens Standpunkt. Det gaar ud fra, at der findes to skarpt adskilte Skyldformer, Forsæt og Uagtsomhed, at Forsæt altid, men Uagtsomhed ved de almindelige borgerlige Forbrydelser kun mere undtagelsesvis straffes og da i Reglen med en Straf, der er meget lav i Forhold til Forsætsstraffen. Definitioner af Begreberne Forsæt og Uagtsomhed giver K. U. ikke. — Nu er Udkastets Udgangspunkt, at der bestaar en skarp Grænse mellem Forsæt og Uagtsomhed, sikkert ikke holdbart. Den Erkendelse vinder mere og mere Indgang, at Grænsen mellem disse Skyldformer er ganske flydende, og at det er den egentlige Grund til, at det stadig har vist sig umuligt at fastslaa en rationel og almindelig anerkendt Grænselinie. Selv Motiverne til K. U., S. 58—59 er paavirkede af denne Opfattelse. Naar desuagtet intet Udkast har draget den yderste Konsekvens af denne, nemlig helt at opgive Sondringen mellem Forsæt og Uagtsomhed, skyldes dette sikkert ikke blot Vedhængen ved det tilvante, men den utvivlsomt rigtige Erkendelse, at der trænges til den Gradation i Strafferammerne, det Baand paa Domstolenes frie Valg af Straffesatsen, som man altid har søgt at opnaa gennem denne Inddeling. Hvor flydende end Grænsen er, og hvor tvivlsom Afgørelsen derfor ofte kan være, er dog de klart udprægede Tilfældes Tal det langt overvejende. Og det er da af praktisk Værdi, at Domstolene i disse klare og uomtvistede Tilfælde til en vis Grad er bundne henholdsvis ved Maksimum for Uagtsomhedsstraffen eller ved Minimum af Forsætsstraffen. For saa vidt maa det sikkert billiges, at ogsaa K. U. opererer med le traditionelle Begreber: Forsæt og Uagtsomhed.

Men den Erkendelse, at den tidligere forudsatte skarpe Grænse mellem Forsæt og Uagtsomhed ikke eksisterer, maa føre til Kravet om en Række Ændringer i den tilvante Behandling. For at undgaa den Urimelighed, at Tilfælde, som strafferetligt grænser ganske nær op til hinanden, behandles principielt forskelligt, maa ialtfald den grove Uagtsomhed straffes ved de Forbrydelser, hvor de tvivlsomme Grænsetilfælde faktisk hyppigt forekommer. K. U. har ogsaa ret betydeligt udvidet Uagtsomhedens Strafbarhed, men adskillige Tilfælde, hvor det nævnte Hensyn gør sig gældende, er dog ikke medtagne. Dernæst bør af samme Grund de store Spring i Straffen for henholdsvis forsætlig og uagtsom Forbrydelse undgaas[2]). Der maa kræves en Udligning, saaledes at Strafferammerne griber over i hinanden, ved Nedsættelse af Fortsætsstraffens Minimum, Forhøjelse af Uagtsomhedsstraffens Maksimum eller begge Dele. Dette har Udkastet ikke gennemført. Paa begge disse Punkter

[1]) Jfr. Ebermayer S. 19.

[2]) Jfr ogsaa Motiver til norsk Udk. (1896) S. 58.

bør der da ske Ændringer, men den nærmere Redegørelse herfor hører ikke hjemme her, men ved Omtalen af de specielle Straffebestemmelser.

For den almindelige Del opstaar derimod det Spørgsmaal, om Loven ikke bør give Definitioner af Begreberne Forsæt og Uagtsomhed. Saadanne er optagne i alle de nyere Udkast; og herfor taler ikke blot den teoretiske Betragtning, at Nødvendigheden af en legal Fiksering af Grænsen bliver i samme Grad indlysende, som det erkendes, at Grænsen til en vis Grad er og maa være vilkaarlig og derfor ikke kan drages efter rationelle Synspunkter, men ogsaa den praktiske Erfaring fra Lande, hvor Spørgsmaalet paa Grund af Procesordningen kommer frem i sin Renhed — at der i Praksis lige saa vel som i Teorien hersker den største Uklarhed om, hvad der falder ind under Forsæt, navnlig om dette omfatter den saakaldte dolus eventualis. Det kan da ikke nægtes, at det er en lidet tilfredsstillende Ordning, at Loven bruger Betegnelser som Forsæt og Uagtsomhed, uden at nogen kan sige, hvad der menes derved. Som Illustration hertil kan selve Motiverne til K. U. (S. 58—59) i høj Grad tjene. Hvad dér siges om Forsætsbegrebets Afgrænsning, er trods en paafaldende Vaghed dog utvivlsomt i Strid med ikke blot den hidtil herhjemme herskende Opfattelse, der navnlig ikke i Almindelighed vil antage Forsæt, blot fordi Retsforstyrrelsen har været forudset som »sandsynlig« — men med saa at sige alle Opfattelser, der er kommet til Orde i fremmed Videnskab og Praksis, i de norske Motiver (1896 S. 58) o. s. v.

Imidlertid kan det ikke nægtes, at de Forsøg paa at give en legal Definition af Forsætsbegrebet, som nyere Love og Udkast fremviser, kun lidet opmuntrer til yderligere Forsøg i denne Retning. Hvad der i K. U.'s Motiver S. 57 flg. indvendes mod Formuleringen i østerrigsk V. E. § 7 og tysk V. E. § 59[1]) kan i det hele tiltrædes. Heller ikke schweizisk V. E. Art 19: »Vorsätzlich begeht ein Verbrechen, wer die Tat mit Wissen und Willen ausführt« giver noget Bidrag af Betydning til Løsning af de her foreliggende Tvivl. I Virkeligheden er alle enige om, at Forsæt foreligger, naar der er handlet for at hidføre Retsforstyrrelsen eller — hvor Handling og Virkning falder sammen — med Bevidsthed om, at Forbrydelsens objektive Forudsætninger foreligger, samt naar Forbrydelsens Indtræden er paaregnet som nødvendig eller overvejende sandsynlig Følge af Handlingen. For disse Punkters Vedkommende kunde en Definition meget vel undværes. Skal den have nogen Værdi, maa den tage Stilling til de udenfor dette Omraade liggende Tilfælde, navnlig positivt afgøre, om dolus eventualis skal henregnes til Forsæt eller ikke. Dette er ogsaa tilstræbt i G. E. § 20[2]) og østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 6. Ingen af de der givne Formuleringer egner sig imidlertid — bortset fra, hvad der ellers kan indvendes imod dem — til Overførelse paa dansk. Vil man give en Definition, som ikke falder altfor kunstig, maa den vistnok blive ret bred, idet den ligefrem opregner de tre Former af Forsæt, det villede, det som overvejende sandsynlig forudsete og dolus eventualis. Det forudsættes herved, at denne sidste skal indbefattes under Forsæt, hvad der, naar Sondringen mellem Forsæt og Uagtsomhed opretholdes, vistnok er det rette. At Afgrænsningen selv med en saadan Definition aldrig kan blive skarp, er allerede fremhævet; og at dolus eventualis ikke altid — om end i det langt overvejende Antal af Tilfælde — dækker netop de mest graverende Tilregnelsesformer bortset fra det tilstræbte, maa erkendes. Men til Trods for de Mangler, der utvivlsomt vil hæfte ved enhver

[1]) Den der givne Definition af Forsæt er i Litteraturen mødt med en sjældent enstemmig Protest og vil heller ikke faa Indflydelse paa den endelige Affattelse, jfr. Ebermayer S. 13.

[2]) Ogsaa i det endelige tyske Regeringsforslag vil en lignende Definition blive optagen, jfr. Ebermayer S. 14—15.

Definition af dette Begreb, maa det formentlig hævdes, at Ulemperne herved er mindre end Ulemperne ved den Retsusikkerhed, som Mangelen af enhver Definition efterlader, og som særlig tydeligt vil fremtræde under en offentlig paa Anklageprincipet bygget Strafferetspleje. Det er derfor fundet rigtigt i § 20, 1. St. at optage en saadan Definition. Dennes Formulering omfatter formentlig baade de Tilfælde, hvor Forbrydelsens Fuldbyrdelse forudsætter en fra Handlingen forskellig Følge, og dem, hvor Handling og Virkning falder sammen, og ligeledes baade de Forbrydelser, der forudsætter Indtrædelsen af en vis Retsforstyrrelse og de saakaldte Faredelikter. Skulde den ikke vinde Tilslutning, kan den jo uden Brud paa Bestemmelsernes Sammenhæng fjernes. Men optages den, vil det være naturligt i Fortsættelse heraf — i § 20, 2. St. — at give en Bestemmelse af Uagtsomheden. Da den fremtræder som Supplement til Forsætsbestemmelsen, frembyder den væsentlig mindre Vanskelighed. Dens Betydning er ogsaa navnlig at fastslaa, at ikke blot bevidst, men ogsaa ubevidst Uagtsomhed straffes, og at der ved Bedømmelsen af, om der er handlet pligtmæssigt, lægges Vægt paa den handlendes individuelle Evner og Egenskaber. I begge Retninger stemmer Reglen med det hidtil i dansk Ret antagne.

I en Række Bestemmelser i nærværende Forslag, særlig, men ikke alene, i den specielle Del skærpes de almindelige Fordringer til Forsættet enten saaledes, at der kræves en udover Forsættet rækkende Hensigt, eller saaledes, at selve Forbrydelsen (Retsforstyrrelsen eller ved Faredelikter Faren) skal være tilstrøbt. En Definition af dette Begreb (Hensigt, tysk Rets: Absicht) er ikke forsøgt, da en saadan dog nærmest kun vilde blive en Omskrivning. Vigtigere er det da ogsaa, at ved Forslagets Udarbejdelse det Princip konsekvent gennemføres, at Udtrykket Hensigt eller Omskrivninger af dette (tilsigtet, for at o. l.) *kun* benyttes, hvor denne yderligere Fordring skal stilles, medens der, hvor alene Forsæt i den videre i § 20 angivne Forstand skal kræves, benyttes Udtryk, der ikke indicerer den snævrere Forstaaelse. Overfor Bemærkningerne i Motiverne til K. U., S. 60 er det af Vigtighed at fremhæve, at nærværende Forslag tilstræber ved de enkelte Bestemmelsers Formulering fast at gennemføre en saadan strengere Sprogbrug. — Det forekommer ligeledes oftere, at Strafbarheden betinges af »grov« Uagtsomhed. Heller ikke dette Begreb bestemmes nærmere paa dette Sted. Da det ikke er Meningen, at Modsætningen mellem grov og simpel Uagtsomhed skal være identisk med Sondringen mellem bevidst og ubevidst Uagtsomhed, idet grov saa vel som simpel Uagtsomhed kan være baade bevidst og ubevidst, vilde ogsaa her en Definition blive en blot Omskrivning. Grov Uagtsomhed betyder simpelthen høj Grad af Uagtsomhed, hvad enten denne bestaar i, at en Fare for andres Retsgoder slet ikke kommer til den handlendes Bevidsthed, eller deri, at der ikke tages pligtmæssigt Hensyn til en den handlende bevidst Mulighed for Krænkelse af andres Retsgoder.

Af de Tilregnelsesspørgsmaalet vedrørende Bestemmelser i K. U. foreslaas § 40, der omhandler faktiske Vildfarelsers samt de saakaldte uegentlige Retsvildfarelsers Betydning for Tilregnelsen, udeladt. Der har om disse Spørgsmaal aldrig hersket Tvivl i dansk Ret, og der vil formentlig, naar Definitioner af Forsæt og Uagtsomhed optages, endnu mindre kunne befrygtes Tvivl derom i Fremtiden. Desuden frembyder Bestemmelsens Formulering store, vistnok uovervindelige Vanskeligheder. Udtrykket »retlige Omstændigheder ved Handlingen, som betinge dens Strafbarhed« er hverken tydeligt eller sprogligt tiltalende, og en væsentlig bedre positiv Betegnelse for den saakaldte uegentlige Retsvildfarelse er det sikkert vanskeligt at finde. Opmærksomheden maa da hellere rettes paa at formulere Bestemmelsen om den egentlige Retsvildfarelse,

K. U. § 41, saaledes, at det af denne klart fremgaar, at den ikke medindbefatter den uegentlige Retsvildfarelse. Dette er væsentlig lettere. jfr. nedenfor i Bemærkningerne til Kap. 7, hvor Bestemmelsen om Retsvildfarelse efter det Indhold, der her foreslaas givet den, naturligst hører hjemme.

Hvad K. U. § 39 angaar, er der ingen Tvivl om Rigtigheden af Bestemmelsen i 1. St. Det er dog vel rigtigst at tage et Forbehold med Hensyn til de Tilfælde, hvor der kræves mere end Forsæt. Det er endvidere foreslaaet at sige forsætlig begaaede Lovovertrædelser i Stedet for forsætlig begaaede Handlinger, da en forsætlig Handling meget vel kan være en uforsætlig Lovovertrædelse.

Bestemmelsen om Uagtsomhed i § 39, 2. St., 1. Pkt., afviger fra Strfl. § 43 og alle andre Love[1]) og Udkast derved, at de rene Undladelsesforbrydelser ogsaa uden særlig Hjemmel straffes som uagtsomme. Til denne Forandring er der næppe tilstrækkelig Grund. Den i Motiverne S. 56 givne Begrundelse, at det er yderst sjældent, at der ved disse foreligger en positiv Beslutning om ikke at ville opfylde Handlepligten, og at det maa være uden Betydning, om Undladelsen skyldes positiv ond Vilje eller Ligegyldighed, slaar ikke til. Dels kan det ikke siges, at forsætlig Undladelse er upraktisk. Forsætligt handler nemlig ikke blot den, der positivt ønsker, at Handlepligten skal blive uopfyldt, men ogsaa den, der af Ugideligheed undlader at opfylde den, altsaa ikke blot den Dommer, der undlader at holde Grundlovsforhør, fordi han ønsker, at den anholdte skal blive siddende som anholdt en Dag længere, men ogsaa den, som ikke gider faa sin Søndagsfred forstyrret, ikke blot den Værnepligtige, som undlader at melde sig til Rullen eller at møde efter Indkaldelse, fordi han vil unddrage sig Værnepligten, men ogsaa den, som, fordi han har andet for, ikke gider melde sig eller møde i rette Tid osv. Ved adskillige Undladelsesforbrydelser — f. Eks. Overtrædelse af Strfl. § 199 vil endog forsætlig Overtrædelse, navnlig naar ogsaa dolus eventualis henregnes til Forsæt, være det ubetinget almindelige. Og det er for at blive ved dette Eksempel ingenlunde paa Forhaand givet, at det for Strafbarheden er ligegyldigt, om Undladelsen er forsætlig eller skyldes den Omstændighed, at den paagældende paa Grund af manglende Agtpaagivenhed slet ikke bliver opmærksom paa, at den anden er i Livsfare. Da Tallet af rene Undladelsesforbrydelser — ved de egentlige Forbrydelser — dernæst er meget ringe, er det næppe for meget forlangt, at Loven ogsaa her positivt udtaler, at ogsaa Uagtsomhed straffes, hvor dette er Meningen. Derved sikres bedst en omhyggelig Prøvelse af Spørgsmaalet i hvert enkelt Tilfælde.

Da nærværende Forslag kun handler om Forbrydelser, kan Bestemmelsen i K. U. § 39, 2. St. 2. Pkt. sikkert uden Skade udgaa. Der er næppe Grund til at behandle de udenfor denne Lov faldende egentlige Forbrydelser anderledes i denne Retning end de i Loven omhandlede.

Bestemmelsen i K. U. § 39, 3. St. er vel strængt taget overflødig, men da den paa den anden Side er ganske uskadelig, er den medoptaget med en mindre Redaktionsændring. I Overensstemmelse med ovenstaaende er nærvær. Forsl. § 19 affattet.

Bestemmelsen i K. U. § 42 hviler som tidligere bemærket paa den rigtige Betragtning, at det strider mod moderne strafferetlige Grundsætninger at lade en Handlings utilregnelige Følger have Indflydelse paa dens Strafbarhed. Det ses imidlertid ikke, at denne Tanke har faaet fyldestgørende Udtryk i denne Bestemmelse. Ordene: »indtræder denne Straf dog kun, saafremt den handlende ***kunde have indset Muligheden af en saadan Følge***« fører langt ud over de Tilfælde, hvor Følgen kan tilregnes som uagtsom, og gør paa

[1]) Bestemmelsen i N. Strfl § 40, 2 St. angaar kun „Forseelser".

det nærmeste den tilsigtede Begrænsning i Ansvaret illusorisk; thi det vil saa at sige altid kunne siges, at han »*kunde* have indset Muligheden«. Det er desuagtet meget muligt, at det ikke kan hævdes, at han *burde* have indset denne Mulighed som saa nærliggende, at dette burde virke bestemmende paa hans Handling. Naar Meningen, som Motiverne S. 64 synes at forudsætte, er, at kun den uagtsomt bevirkede Følge skal influere paa Strafbarheden, bør dette tydeligt siges. I Overensstemmelse hermed foreslaas Bestemmelsen — nærvær. Forsl. § 21 — ændret[1]). Derimod maa det sikkert billiges, at K. U. § 42 i Tilslutning til N. Strfl. § 43[2]), men i Modsætning til tysk V. E. § 64, og østerrigsk Regeringsforsl. § 7, ogsaa lader det af Følgens Indtræden betingede Ansvar indtræde, naar den handlende »har undladt efter Evne at afværge Følgen, efter at han er bleven opmærksom paa Faren«. Hvad der i Motiverne S. 65 anføres herom, kan ganske tiltrædes. — Om og eventuelt, i hvilket Omfang der overhovedet er Trang til den her forudsatte Type af Forbrydelser — forsætlig Forbrydelse med uagtsom Følge — eller hvorvidt de almindelige Sammenstødsregler her kan gøre Fyldest, kan omtvistes. Herom henvises til Bemærkningerne til vedkommende Afsnit af den specielle Del.

4de Kapitel.

Forsøg og Medvirken.

A. Forsøg.

1. Hvad *Betingelserne for Forsøgets Strafbarhed* angaar, slutter Bestemmelsen i K. U. § 57 sig ret nær til Strfl. § 45. Den subjektive Betingelse gentages ordret ved Udtrykket »sigte til«; og den Begrænsning i det objektive Omraade for Forsøgshandlingers Strafbarhed, som kunde tænkes at ligge i de tilføjede Ord »bestemt« er ifølge Motiverne S. 98 ikke tænkt som en materielretlig Begrænsning, men kun som en Bevisfordring. Dette Standpunkt, hvorefter principielt alle forberedende Handlinger er strafbare, er der, skønt dansk Ret paa dette Punkt staar ganske alene, næppe tilstrækkelig Grund til at forlade. Ligesom det med Rette i Motiverne til K. U., S. 99 er fremhævet, at den Maade, hvorpaa dansk Retspraksis hidtil har anvendt denne Regel, ikke berettiger til nogen Frygt for, at den i væsentlig Grad skulde udstrække Forsøgets Strafbarhed udover rimelige Grænser, saaledes maa det sikkert erkendes, at den andetsteds benyttede Begrænsning til »Begyndelse paa Iværksættelsen« ikke blot er overordentlig uklar og flertydig, men ogsaa fører til højst stødende Frifindelser. I Følelsen heraf har da ogsaa nyere Love, der optager denne Begrænsning, anset det nødvendigt at bøde paa de uheldige Følger deraf ved i betydeligt Omfang at straffe særlig fremhævede Forberedelseshandlinger som selvstændige Forbrydelser, en Fremgangsmaade, der uundgaaeligt fører til urimelig Uensartethed i Behandlingen af ligeartede Tilfælde.

Medens K. U.'s Stilling paa dette Punkt saaledes i Princippet kan tiltrædes, er det dog fundet rigtigt i to Retninger at opstille nogen Begrænsning.

Det er for det første fundet rigtigt i nærvær. Forsl. § 22 som Betingelse for Strafbarheden at kræve, at Handlingen ikke blot bestemt, men ogsaa »utvetydigt« sigter til at fremme eller bevirke Udførelsen af en Forbrydelse. Naar Motiverne til K. U., S. 98 mod Optagelsen af denne Begrænsning indvender, at det, om Handlingen »utvetydigt« peger paa det forbryderske Maal lige saa vel som det, at den »bestemt« sigter mod

[1]) Saaledes ogsaa tysk G. E. § 24 og østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 7.

[2]) Om de i forrige Note nævnte Bestemmelser ogsaa omfatter dette Tilfælde, er ikke ganske klart G. E. Begründung S. 36 siger intet herom.

dette, er et rent Bevisspørgsmaal, er dette næppe rigtigt. Udtrykket »bestemt *og utvetydigt* sigter til« angiver formentlig netop, at det ikke er nok, at Handlingen bestemt o: ifølge et ex post ført Bevis sigter til o. s. v., men at det yderligere kræves, at den ifølge selve sin objektive Beskaffenhed tilkendegiver sig som foretagen i dette Øjemed, eller, som man ogsaa har udtrykt det, er objektiv mistænkelig. Den praktiske Betydning deraf ligger deri, at Domstolen, hvor Paatale maatte have fundet Sted, uden at denne Betingelse foreligger, kan frikende alene af den Grund, saa at en maaske vidtløftig Bevisførelse om, i hvilken Hensigt Handlingen er foretaget, kan undgaas. Det deri liggende Værn imod, at Personer uden rimelig Grund forulempes ved strafferetlig Forfølgning, vil maaske ikke ofte faa praktisk Betydning; men da den dog kan faa det, og Begrænsningen næppe fra nogen Side kan vække Betænkelighed, foreslaas den optagen.

Dernæst er det foreslaaet, at Straf ved fjernere Forberedelseshandlinger kan bortfalde. I Reglen vil denne Begrænsning falde sammen med den forstnævnte. Men det kan dog forekomme, at Handlingen vel utvetydigt sigter til o. s. v., men at det findes betænkeligt at straffe, fordi den ligger saa langt fra den endelige Iværksættelse, at det nødvendigvis maa stille sig som noget usikkert, om Forsættet vilde have holdt ud til Fuldbyrdelsen.

Medens efter Strfl. § 45 Forsøg straffes ved alle almindelige borgerlige Forbrydelser, undtager K. U. § 57, 2. St. Lovovertrædelser, for hvilke der ikke er foreskrevet højere Straf end Bøde, simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel under 14 Dage — for saa vidt ikke andet særlig er bestemt. Da nærværende Forslag kun omfatter Forbrydelser, synes det ubetænkeligt at lade denne Begrænsning bortfalde. Selv herefter vil Omraadet for Forsøgets Strafbarhed blive snævrere end efter Straffeloven, idet det forudsættes, at Forsøg paa Forseelser regelmæssig ikke straffes.

2. Hvad *Forsøgsstraffen* angaar, fjerner K. U. sig væsentlig fra den gældende Ret. K. U. § 58 sondrer mellem fuldendt og ufuldendt Forsøg og straffer det første ligesom den fuldbyrdede Forbrydelse, medens ved ufuldendt Forsøg ubetinget Strafnedsættelse foreskrives, idet baade Maksimum og Minimum nedsættes. Begge, navnlig Minimum, er dog væsentlig højere end efter Strfl. § 46.

At fuldendt Forsøg kan straffes med den fulde for Forbrydelsen foreskrevne Straf, er sikkert et Fremskridt; i mange Tilfælde vil en obligatorisk Strafnedsættelse her føles som ganske urimelig. Men den absolute Ligestilling med fuldbyrdet Forbrydelse, som K. U. har tilfælles med fransk Code pénale, Art. 2, østerrigsk Strfl. § 8 og østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 13, er dog næppe velgrundet. Meget ofte vil netop den Omstændighed, at Forsøget mislykkes, vidne om, at det er udført med særlig ringe Omsigt, saaledes navnlig ved det absolut utjenlige Forsøg, eller tyde paa særlig ringe Energi og Fasthed i det forbryderske Forsæt, og det synes da naturligt, ogsaa ved fuldendt Forsøg, at aabne Adgang til Strafnedsættelse. Hermed stemmer schweizisk V. E. Art. 22.

Hvad det ufuldendte Forsøg angaar, vil der vel nok sjældnere føles Trang til at anvende den fulde for Forbrydelsen foreskrevne Straf; men Forholdet kan dog ogsaa her ligge saaledes, at en Strafnedsættelse vil findes urimelig, f. Eks. naar en oftere straffet professionel eller Vaneforbryder gribes, lige idet han er i Færd med at skride til den endelige Iværksættelse af en raffineret udtænkt og omhyggelig forberedt Forbrydelse. Det synes da baade korrektere og simplere at nøjes med den ene for alt Forsøg fælles Regel, at Straffen *kan* nedsættes. — Naar dernæst som baade efter K. U. og nærværende Forslag det for vor Strafferet særegne vide Omraade for Forsøgshandlingers Strafbarhed i det væsentlige bibeholdes, saaledes at navnlig baade Forberedelseshandlinger og utjenligt Forsøg straffes, synes der heller ikke at være nogen tvingende Grund til at forlade

den gældende Rets Regel, at Strafnedsættelsen ikke er begrænset ved noget Minimum.

I Overensstemmelse med disse Betragtninger er nærvær. Forsl. § 22 formuleret. I Affattelsen nærmer 1. Stykke sig mere til Strfl. § 45 end K. U. § 57. At ogsaa utjenligt Forsøg straffes. er efter Formuleringen af saavel Strfl. § 45 som K. U. § 57 og nærvær. Forsl. § 22 klart. Da der aldrig herhjemme har hævet sig nogen Røst imod denne ogsaa i Praksis anerkendte Regel, kan en nærmere Begrundelse anses overflødig.

Den i K. U. § 58, 2. St. udtalte Regel, at der ved Straffens Bestemmelse bliver særlig at tage Hensyn til, om Forsøgsvirksomheden mere eller mindre har nærmet sig sin Fuldendelse — denne Formulering maa i alt Fald foretrækkes for den beslægtede i Strfl. § 46 givne — er i nærvær. Forsl. § 22, 2. St. udeladt som formentlig overflødig, navnlig under Hensyn til den i Paragrafens sidste Punktum udtalte Regel.

3. Bestemmelsen i K. U. § 59 om ***Tilbagetræden*** fra Forsøg sondrer ligesom Strfl. § 45, 2. St. mellem ufuldendt og fuldendt Forsøg. At ved det ufuldendte Forsøg Tilbagetræden under visse Betingelser — der foreløbig kan betegnes med Udtrykket »Frivillighed« — ubetinget medfører Straffrihed, og at der objektivt dertil ikke kræves andet end, at der afstaas fra Fortsættelsen, er alle Love og Udkast saavel som Teorien enige om. Baade Straffeloven og K. U. karakteriserer — paa lignende Maade som andre Love og Udkast — den Fordring, der her stilles ved Udtrykket »af egen fri Vilje«, og begge knytter hertil en Tilføjelse. Men medens Straffelovens Tilføjelse: »og ikke paa Grund af Hindringer eller andre tilfældige Omstændigheder«, netop kun tilsigter en nærmere Forklaring af hint Udtryk, synes Tilføjelsen i K. U. § 59 »og førend han endnu ved, at den forbryderske Virksomhed er opdaget« at være tænkt som en ny Betingelse ved Siden af Frivilligheden. Dette er dog næppe nogen Forbedring, idet det i Virkeligheden vilde være en Misforstaaelse heri at se en ny Betingelse for Straffriheden. Naar den skyldige ved, at den forbryderske Virksomhed er opdaget, er hans Tilbagetræden netop ikke frivillig i den Forstand, som det her bør komme an paa. Og paa den anden Side kan disse Ord heller ikke opfattes som en nærmere Forklaring af Udtrykket »egen fri Vilje«; thi mange andre Forhold end »Opdagelsen« kan udelukke Frivilligheden. Tilføjelsen rummer derfor en Fare ved at friste til uberettigede Modsætningsslutninger. Ordene »ved, at den forbryderske Virksomhed er opdaget«, omfatter f. Eks. ikke det Tilfælde, at den skyldige fejlagtig tror, at han er opdaget. Hvis man da fra de benyttede Udtryk vil slutte e contrario, at dette ikke udelukker Tilbagetrædelsens Frivillighed, kan det ikke nægtes, at Resultatet i høj Grad maa vække Betænkelighed.

Paa den anden Side maa det erkendes, at Straffelovens Tilføjelse »og ikke paa Grund af Hindringer eller andre tilfældige Omstændigheder« er grumme lidet oplysende om, hvad det egentlig kommer an paa. Udtrykket »andre tilfældige Omstændigheder« kan endog paa Grund af sin Vidde virke vildledende. Men heller ikke Udtryk som »frivillig« o. l. uden forklarende Tilføjelse, saaledes som andre Love og Udkast nøjes med, er noget nøjagtigt Udtryk for det, som det her bør komme an paa. Dette er utvivlsomt det, om den paagældendes Tilbagetræden lader antage enten, at et virkeligt (fast) forbrydersk Forsæt har manglet, eller at dette dog har opløst sig af sig selv o: fordi de i Personens Karakter bundende Motiver, der driver til Lydighed imod Loven har vundet Overhaand over dem, der drev ham til at begaa Forbrydelsen. At der for at kalde disse Motiver til Virksomhed har behøvedes en tilfældig »Vækkelse« gennem en ydre Omstændighed, der kalder Ansvarsfølelsen tillive, bør ikke udelukke Straffrihed. Derfor er Straffelovens Udtryk »tilfældig Begivenhed« for vidt. — Hvad der udelukker Frivilligheden i dybere Betydning og dermed Straf-

friheden er, at Opgivelsen skyldes særlige Hindringer for Udførelsen, derunder en ved særlige, tilstødende Omstændigheder begrundet Fare for Opdagelse o. l. — eller den Omstændighed, at det materielle Formaal, som han vil opnaa ved Forbrydelsen, viser sig uopnaaeligt, idet han opdager, at Forbrydelsen i Stedet for som paaregnet at medføre Fordel netop vil blive til hans Skade. Denne Tanke kan udtrykkes i alt Fald paa det nærmeste nøjagtigt ved Ordene: »af fri Vilje og ikke paa Grund af tilfældige Hindringer for Gerningens Udførelse eller for Opnaaelsen af det ved denne tilsigtede Øjemed«, hvorved da denne Tilføjelse ligesom i Strfl. § 45 maa opfattes som en nærmere Forklaring af Udtrykket »af fri Vilje«.

Langt mere kompliceret er Spørgsmaalet om Betydningen af Tilbagetræden fra fuldendt Forsøg. Af Forudsætningen — at den til Forbrydelsens Fuldbyrdelse sigtende Virksomhed er afsluttet — følger, at en blot Passivitet her ikke er nok, men at en Tilbagetræden kræver positive Modforanstaltninger. Herom er alle enige, men Enigheden ophører ved Spørgsmaalet om, hvilke Fordringer der maa stilles til disses objektive Beskaffenhed. Medens fremmede Love og Udkast altid kræver, at Gerningsmanden forebygger Fuldbyrdelsen, fastholder baade Straffeloven og K. U. kun denne Fordring ved tjenlige Forsøgshandlinger, men nøjes ved de utjenlige med noget mindre, der iøvrigt atter i Straffeloven og K.U. bestemmes forskelligt. Medens Straffeloven nemlig her kun kræver, at den skyldige har truffet Foranstaltninger, som han antog for skikkede til at hindre Fuldbyrdelsen, fritager K. U. kun Gerningsmanden for Straf, naar han, efter at Forbrydelsen ham uafvidende er mislykket, træffer Foranstaltninger, som maatte antages egnede til at forebygge Fuldbyrdelsen. Det maa anses for et Fremskridt, at K. U. her sætter en objektiv Bedømmelse i Stedet for den skyldiges rent subjektive Skøn; men iøvrigt synes K. U.'s Affattelse af denne Regel lidet heldig. Den medfører bl. a., at den, som paa et Tidspunkt, hvor Forbrydelsen endnu ikke er mislykket, træffer saadanne Foranstaltninger, ubetinget maa straffes, naar Følgens Udeblivelse dog ikke skyldes dem, men andre mellemkommende Hindringer, medens han bliver straffri, hvis han, efter at Forbrydelsen ham uafvidende er mislykket, altsaa paa et mere fremskredet Stadium og iøvrigt under ganske de samme Omstændigheder, foretager de samme Afværgelseshandlinger.

Hvis man ikke som andre Love og Udkast i alle Tilfælde vil kræve, at Gerningsmanden selv har hindret Fuldbyrdelsen, men i visse Tilfælde vil nøjes med mindre, maa man for at undgaa den ovennævnte Urimelighed enten kun anvende den mildere Regel paa de fra først af utjenlige Forsøg, hvilket formentlig er Straffelovens Standpunkt, eller lade den omfatte ogsaa de Tilfælde, hvor Forsøget mislykkes paa Grund af andre *efter* Afværgelseshandlingen indtrufne Begivenheder. I begge Tilfælde vil det dernæst vistnok harmonere bedst med det for de tjenlige Forsøgshandlinger udtalte Synspunkt at kræve, at der er truffet Foranstaltninger, som vilde have hindret Fuldbyrdelsen, hvis den ikke paa anden Maade var udelukket eller afværget.

Hvilket af de nævnte Alternativer, der bør foretrækkes, kan være tvivlsomt. Vælger man det sidstnævnte — mildere — Alternativ, hvad man vistnok uden større Betænkelighed kan gøre, vil Reglen kunne formuleres saaledes, at det kræves, at han hindrer Fuldbyrdelsen eller foretager Handlinger, som vilde have hindret denne, hvis den ikke allerede, ham uafvidende, var mislykket eller senere ad anden Vej var blevet afværget. Saaledes er Reglen optaget i nærværende Forslag § 23.

Spørgsmaalet om Betydningen af Tilbagetræden rummer imidlertid ogsaa andre Vanskeligheder. Straffelovens og K. U's Regler stemmer overens deri, at Tilbagetræden ogsaa fra fuldendt Forsøg under visse Betingelser medfører obligatorisk Bortfald af Straffen, medens der efter Strfl. § 60 og K. U. § 46 Nr. 3 kun kan

blive Tale om Strafnedsættelse, hvis den skyldige, efter at Forbrydelsen formelt er fuldbyrdet, afværger den deraf flydende Fare eller fuldt ud opretter den derved forvoldte Skade. Hvis Forholdet nu var det, at Strfl. eller K. U. konsekvent fulgte en ensartet Regel med Hensyn til Fastsættelsen af Fuldbyrdelsesmomentet, f. Eks. altid krævede, at det Retsgode, til Værn for hvilket Straffebestemmelsen tjener, var krænket, vilde den omtalte Forskel i Behandlingen af Tilbagetræden fra Forsøg og efterfølgende Afværgelse af Følgen ikke i synderlig Grad føre til uligeartet Behandling af ensartede eller nærbeslægtede Tilfælde, og Ordningen vilde, selv om den ikke ved alle Forbrydelser vilde virke helt tilfredsstillende, dog lade sig forsvare som Udtryk for en i Hovedsagen fyldestgørende Gennemsnitsregel. Men nu er Forholdet det, at saavel Straffeloven som K. U. frembyder en Række Eksempler paa, at Fuldbyrdelsesmomentet paa en i alt Fald tilsyneladende vilkaarlig Maade er rykket frem. Her opstaar da det Spørgsmaal, om det er rigtigt og forsvarligt altid eller dog i Almindelighed at lade en saadan Forrykkelse af Fuldbyrdelsesmomentet faa Indflydelse paa Adgangen til at opnaa Straffrihed ved Tilbagetræden. For blot at nævne et enkelt Eksempel synes det paa Forhaand noget vanskeligt at faa Øje paa de Grunde, der skulde føre til, at den, der forfærdiger eller forskaffer sig urigtigt Maale- eller Vejeredskab for at skuffe ved offentlige Afgifters Berigtigelse (K. U. § 145) eller for at skuffe i Samhandelen (K. U. § 356) ikke skal kunne opnaa Straffrihed, naar han, inden han endnu har gjort Brug af disse, opgiver sin Beslutning og maaske tilintetgør Redskabet, medens den, der træffer Forberedelser til paa anden Maade at udøve saadan Svig eller endog foretager dertil sigtende Iværksættelseshandlinger, bliver straffri, naar han træder tilbage og afværger Følgen[1]). Endvidere kan nævnes de saakaldte Faredelikter, hvor den fuldbyrdede Forbrydelse bestaar i Fremkaldelsen af en bestemt Fare. Paa Forhaand kan det nu ganske vist ikke benægtes, at der maaske ved enkelte Forbrydelser kan være Grund ikke blot til at rykke Fuldbyrdelsesmomentet frem, men ogsaa til at lade dette faa Indflydelse paa det her omtalte Forhold: Tilbagetræden; men paa den anden Side er det givet, at dette ikke gælder i et stort Antal Tilfælde, hvor en saadan Forrykkelse efter Straffeloven og K. U. finder Sted. At den her og andetsteds kendte Dualisme i Behandlingen af relativ ensartede Forhold er forkastelig, erkendes da ogsaa enstemmigt af alle de mange Forfattere, der under Forarbejderne til den tyske Straffelovsreform har berørt dette Emne, ligesom baade schweizisk V. E. og tysk G. E. har haft Øje for Problemet og søgt at løse det, hver paa sin Maade.

Den simpleste Løsning af Vanskeligheden kunde synes den ganske at forlade den hidtil fulgte Vej, ved visse Forbrydelser at rykke Fuldbyrdelsesmomentet frem. Dette er saaledes i alt Fald tildels sket i den norske Straffelov. For dansk Ret vilde en saadan Løsning imidlertid være ensbetydende med en Systemforandring, der næppe for Tiden kan ventes gennemført konsekvent; bl. a. vil man sikkert altid føle Trang til til Værn for visse Retsgoder at beholde og vel snarest udvide Omraadet for den Forbrydelsestype, som kaldes Faredelikter.

Hvis man da vil komme bort fra den omtalte urimelige Ulighed i Behandlingen af ensartede Tilfælde, maa man derfor modificere enten Reglerne om Tilbagetræden fra Forsøg eller Reglerne om efterfølgende Afværgelse af Retsforstyrrelsen eller eventuelt begge Dele. Tysk G. E. har — dog uden gennemført Konsekvens — tilstræbt dette Maal ved i en Række specielle Bestemmelser, hvor Fuldbyrdelsesmomentet er rykket frem, udtrykkelig at gøre Reglen i § 30 om Tilbagetræden fra Forsøg anvendelig, og schweizisk V. E. søger at naa det

[1]) Jfr. om andre Eksempler D K. F s Aarbog 10. S. 33—34.

samme Resultat ved at give Reglen i Art. 22, 3. St. om Tilbagetræden en saa vid Affattelse, at den omfatter ogsaa Afværgelse af Forbrydelsens Følger efter Fuldbyrdelsen, hvor denne er rykket frem. Om Reglen ogsaa omfatter Faredelikter, f. Eks. Art. 72, synes noget tvivlsomt, men maa dog vistnok antages.

Mod at lade Tilbagetræden fra fuldendt Forsøg medføre ubetinget Straffrihed taler navnlig to Betragtninger. Dels virker det stødende, at den, der har foretaget en vellykket Iværksættelseshandling, erhverver ubetinget Ret til Straffrihed ved at træde tilbage og afværge Fuldbyrdelsen, medens den, hvis Iværksættelseshandling øjensynlig straks mislykkes, f. Eks. fordi Skuddet ikke rammer, ubetinget maa straffes, skønt et saadant Forsøg i Reglen indicerer mindre Farlighed hos Gerningsmanden. Dels kan det ikke nægtes, at den, der har foretaget den endelige Iværksættelse, i Reglen maa være klar over, at han har sat Kræfter i Bevægelse, som han ikke ubetinget er Herre over, at han med andre Ord har skabt en Fare, hvis Virkeliggørelse nu mere eller mindre er uafhængig af hans Vilje. Meget kunde derfor tale for her kun at hjemle Strafnedsættelse med fakultativ Adgang til Straffrihed. Naar dog alle nyere Love og Udkast er blevet staaende ved Reglen om ubetinget Straffrihed, maa det være ud fra den Betragtning, at det kriminalpolitiske Hensyn, der fører til at tillægge Tilbagetræden Virkning — Ønsket om at skabe de stærkeste Motiver for Gerningsmanden til at afværge Retsforstyrrelsen, medens det endnu er Tid — kun vil virke med sin fulde Styrke, naar Straffriheden bliver ubetinget. Trods de ovennævnte Betænkeligheder er denne Regel da ogsaa fastholdt i nærvær. Forsl. § 23. Men som ovenfor fremhævet kræver Konsekvensen da, at de Urimeligheder fjernes, som baade Straffeloven og K. U. medfører ved paa den ene Side i stort Omfang at rykke Fuldbyrdelsesmomentet frem og paa den anden Side kun at hjemle Strafnedsættelse, hvor Tilbagetræden finder Sted, efter at Forbrydelsen formelt er fuldbyrdet, selv om Faren eller den tilstræbte Retsforstyrrelse afværges. I nærværende Forslag søges dette opnaaet, dels ved i mindst muligt Omfang at forrykke Fuldbyrdelsesmomentet, dels gennem nye Bestemmelser om Afværgelse af den af den forbryderske Handling følgende Fare, jfr. herom nærmere Bemærkningerne til § 78. — Hertil henvises ogsaa Behandlingen af det Spørgsmaal, som ved nærværende Undersøgelse paatrænger sig, om ikke lignende kriminalpolitiske Hensyn, som de i det foregaaende omtalte, bør føre til indenfor visse Grænser at aabne ialtfald fakultativ Adgang til Straffrihed, hvor den ved en paa regulær Maade fuldbyrdet Forbrydelse bevirkede Skade frivilligt og fuldt ud genoprettes.

B. Medvirken.

Bestemmelserne i K. U. §§ 60—62, der skal træde i Stedet for Straffelovens 5. Kapitel, betegner i Forhold til dette en meget betydelig Simplifikation. »Efterfølgende Meddelagtighed« er helt udgaaet og behandles som selvstændig Forbrydelse: Komplot er opgivet som særlig Form for Meddelagtighed, og overhovedet er Straffelovens mange Sondringer, med dertil svarende Strafferammer opgivne, idet Udkastet fra anden Medvirken blot udsondrer og belægger med nedsat Straf den Medvirken, der kun gaar ud paa at yde Gerningsmanden en mindre væsentlig Hjælp eller at styrke et allerede fattet Forsæt. Denne Tendens maa utvivlsomt billiges. Men i flere andre Retninger giver de nævnte Bestemmelser Anledning til Kritik.

K. U. §§ 60 og 61 bygger utvivlsomt, som det ogsaa siges i Motiverne S. 102, paa den Opfattelse, der længe har været herskende i Videnskab og Lovgivning, at Meddelagtighed er et særligt, fra Gerningsmandsforholdet forskelligt og i Forhold til dette akcessorisk Straffegrundlag. Og K. U. drager alle Konsekvenser af denne Teori: kun den forsætlige Medvirken straffes; alle Medvirkende med Undtagelse af den, der har deltaget i selve Udførelsen —

ogsaa Anstifteren — anses som blot meddelagtige, undtagen hvor den, der umiddelbart udfører Iværksættelseshandlingen, er uansvarlig; thi saa er de uden Hensyn til Arten af deres Medvirken Gerningsmænd, jfr. § 2, 3. St. — Man mene nu om denne Lære og dens Konsekvenser. hvad man vil, saa maa det sikkert hævdes, at det er lidet heldigt, at en ny Straffelov tager saa udpræget Stilling til Fordel for en Teori, der har tvunget Videnskab og Praksis ind paa en Række kunstige Konstruktioner, og om hvilken det uden Overdrivelse kan siges. at den — uanset al anden indenfor Meddelagtighedslæren endnu herskende Strid — nu næsten af alle er forladt[1]). Det er saa meget uheldigere, som K. U.'s Stilling til det teoretiske Udgangspunkt desuagtet er ret uklart. Medens Bestemmelsernes Formulering nærmest tyder paa, at Forskellen mellem Gerningsmandens »Begaaelse« og den meddelagtiges »Hjælp eller Tilskyndelse«, opfattes som objektiv, som en Forskel i Foraarsagelsen, lægger Motiverne tilsyneladende afgjort Vægten paa en Forskel i det subjektive, idet den Meddelagtige betegnes som den, der indskrænker sig til at fremme en andens Forbrydelse. Men den Konsekvens, som man fra begge Standpunkter nærmest skulde komme til — at den meddelagtige straffes mildere, drager K. U. ikke, idet Strafnedsættelse kun hjemles. hvor den meddelagtiges Virksomhed er »mindre væsentlig«.

I Virkeligheden er det Spørgsmaal, som Straffeloven bør tage Stilling til, kun det, *om alle Medvirkende bør straffes lige, eller om nogle, og da hvilke, bør straffes mildere end andre eller være straffri.* Den teoretiske Konstruktion bør overlades Videnskaben; og Loven bør derfor saa vidt muligt vælge ganske neutrale Udtryk.

Vigtigere er det imidlertid, om de praktiske Afgørelser, K. U. træffer, kan tilfredsstille. I alt Fald om enkelte af Udkastets Regler maa dette nu sikkert benægtes.

1. Naar K. U. § 60, 1. St., 2. Pkt. læses i Forbindelse med § 61, 2. St., maa man nærmest komme til det Resultat, at den fulde for Forbrydelsen foreskrevne Straf ubetinget skal anvendes paa den meddelagtige, der ikke blot har villet yde en mindre væsentlig Bistand, selv om Forbrydelsen blot er forsøgt, ja Forsøget end ikke er fuldendt. Og at dette er Meningen, siges udtrykkeligt i Motiverne S. 104. Nogen Begrundelse af denne i Forhold til den gældende Ret — ogsaa bortset fra de forandrede Regler om Forsøgsstraffen — meget betydelige Skærpelse gives ikke. Tanken er formodentlig, at den medvirkende ubetinget maa stilles lige med den, der har foretaget en Iværksættelseshandling. Denne Ligestilling er sikkert berettiget, hvor Spørgsmaalet er om Betingelserne for at opnaa Straffrihed ved Tilbagetræden, fordi den medvirkende ligesom den, der har foretaget en Iværksættelseshandling, har sat Kræfter i Bevægelse, som han ikke mere — i alt Fald ikke fuldt ud — er Herre over. Men den passer ikke, hvor Talen er om Straffens Bestemmelse; thi den Omstændighed, at det ikke kommer videre end til Forsøg — maaske endda kun Forberedelseshandlinger — kan lige saa vel for den fjernere Medvirkendes Vedkommende, som for den, der umiddelbart skal udføre Gerningen, vidne om, at der er handlet med ringe Omsigt, eller at det forbryderske Forsæt har været lidet fast og energisk. Den almindelige Retsfølelse vil da sikkert ogsaa kraftigt reagere imod den Konsekvens, at den, der skaffer en anden et Middel eller Værktøj til at begaa et Drab, ubetinget skal straffes med fuld Manddrabsstraf, medens den, der modtager Midlet og benytter det eller bliver grebet umiddelbart foran Udførelsen, kan opnaa en betydelig Strafnedsættelse.

2. Det fremgaar dernæst af Motiverne S. 104, at det er Meningen, at K. U.'s Meddelagtighedsregler — i Strid med hvad der tidligere har været fast antaget i Teo-

[1]) Ikke blot den norske Straffelov, men ogsaa tysk G. E., jfr. Begründung S. 45 flg, og schweizisk V. E. Art. 23 tager da ogsaa klart og bevidst Afstand fra denne Teori.

rien — skal finde Anvendelse ogsaa i det Tilfælde, hvor Mellemmanden handler uagtsomt og derved paadrager sig Straf for uagtsom Forbrydelse. Dette stemmer ogsaa bedst med Ordene i § 60, der kun kræver, at Mellemmanden skal være ansvarlig, men ikke at han skal have handlet forsætligt. Konsekvensen af Udkastets Opfattelse af al Meddelagtigheds akcessoriske Karakter bliver da — og saaledes skal ifølge Motiverne ogsaa § 61, 1. Pkt. læses — at den, der forsætligt medvirker, selv som Anstifter, til en andens uagtsomme Forbrydelse, kun straffes for uagtsom Forbrydelse. Dette er ikke blot i Strid med, hvad man hidtil efter *alle* Meddelagtighedsteorier har antaget, men er ogsaa i sig selv saa urimeligt, at det bedre end noget andet belyser, til hvilke utilfredsstillende Konsekvenser Teorien om Meddelagtighedens akcessoriske Karakter kan føre. Der bortses herved endogsaa ganske fra den Anomali, hvortil Reglen fører, at det samme Forhold, der i disse Tilfælde straffes som Uagtsomhed, bliver til forsætlig Forbrydelse i de Tilfælde, hvor Mellemmanden ikke er strafbar. Den mindst lige saa urimelige Løsning, at den forsætligt medvirkende her er straffri — der iøvrigt kun vilde være den rette Konsekvens af Udkastets Standpunkt — maa nemlig forkastes paa Grund af Bestemmelsen i K. U. § 2, 3. St., jfr. Ordene »ikke har Ansvar for den«.

3. Idet K. U. behandler enhver til Hidførelse af en Forbrydelse sigtende Virksomhed, der ikke bestaar i selve den umiddelbare Iværksættelse — altsaa ogsaa Anstiftelse og væsentlig Hjælp —, som Meddelagtighed, og i § 60, 2. St. erklærer, at Meddelagtighed, for saa vidt ikke andet særlig er bestemt, ikke straffes, naar der for Lovovertrædelsen ikke er foreskrevet højere Straf end Bøde, simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel, hvis Lavmaal er under det almindelige, fører dette til, at Anstiftelse til alle mindre Forbrydelser bliver straffri. Straffri bliver saaledes bl. a. den, der anstifter en anden til at øve ringere Overlast paa fremmed Ting (K. U. § 313, 2. St.) eller til at krænke Forretnings- eller Driftshemmeligheder (§ 317), til at begaa Aager og beslægtede Forbrydelser (§§331 og 332), til Krænkelse af Husfreden (§362) o. s. v. I Forbindelse med den under 2 nævnte Regel fører dette endvidere til, at bl. a. den, der *forsætlig* foraarsager, at en anden begaar en *uagtsom* Legemskrænkelse af den ret grove i § 239, 2. St., 1. Led omhandlede Art, bliver straffri (§ 245, 1. St). Da der ellers fra alle Sider er Enighed om, at Anstifteren er lige saa strafværdig, som den, der umiddelbart udfører Gerningen, synes i alt Fald en saa vidtgaaende Straffrihed for Anstifteren, der gaar langt ud over, hvad den gældende Ret og vistnok alle andre Love og Udkast hjemler, urimelig. Selv ved egentlige »Forseelser« er der næppe Grund til at fritage andre Medvirkende for Straf end den, der har ydet en mindre væsentlig Bistand, ud fra Princippet: Minima non curat prætor. Dette Spørgsmaal skal imidlertid ikke her optages til Drøftelse. Udenfor Forseelsernes Kreds altsaa indenfor denne Lovs Omraade er der næppe Grund til at hjemle Straffrihed for nogen medvirkende, allermindst for Anstiftere.

K. U. § 60 taler kun om forsætlig Medvirken. Efter en Udtalelse i Motiverne S. 104 synes det at være Meningen, at uagtsom Medvirken skal være straffri. Hvis dette skal ligge i Ordet »forsætlig« i § 60, vil det, da denne ogsaa angaar det Tilfælde, hvor »Gerningsmanden« handler uagtsomt, føre til Straffrihed for uagtsom Medvirken til uagtsom Forbrydelse, et Tilfælde, der hidtil baade i Teori og Praksis har været anset strafbart. Om uagtsom Medvirken til en andens forsætlige Lovovertrædelse efter gældende Ret er strafbar, er som bekendt omstridt. Omtvistes kan det ogsaa, om der er Trang til at kunne straffe saadan uagtsom Medvirken. Stor praktisk Betydning vil en Regel herom sikkert ikke faa. Naar man imidlertid gaar ud fra, at der ikke — i alt Fald ikke paa objektivt Grundlag — lader sig opstille nogen skarp Sondring

indenfor de medvirkendes Kreds, synes det naturligt heller ikke paa dette Punkt at gøre nogen Undtagelse.

I Forbindelse med Bestemmelserne i K. U. §§ 60 og 61 er det naturligt at behandle Bestemmelsen i § 36. Reglen i 1. Pkt.: »For Forbrydelser i særlige Pligtforhold kan Ansvar kun paalægges udenforstaaende Personer, naar dertil er særlig Hjemmel«, er ny; men ligesom det er ønskeligt, at Loven positivt afgør det hidtil saa tvivlsomme Spørgsmaal om den saakaldte extranei Strafbarhed, saaledes er sikkert den foreslaaede Løsning — at saadant Ansvar kræver positiv Hjemmel — naturlig og bedst stemmende med Nutidens Tendens til at drage snevre Grænser for dette Ansvar. Men en saadan Fortolkningsregels reelle Værdi afhænger ganske af, hvilken Anvendelse Lovens specielle Del gør af den forbeholdte Adgang til at paalægge extraneus Ansvar. Da Udkastets Løsning paa dette Punkt næppe kan tiltrædes, er det naturligt i denne Forbindelse at berøre de almindelige Grundsætninger, som herved bør være ledende. Det, som ifølge Motiverne (S. 51) synes at have været bestemmende for den Grænse, K. U. har draget for udenforstaaende Personers Ansvar for Krænkelser i særlige Pligtforhold, er Straffens Størrelse. Men dette Synspunkt synes ganske vilkaarligt og irrationelt. Netop de grove Forbrydelser i særlige Pligtforhold indeholder i Reglen et saa alvorligt delictum commune, at der ikke af Hensyn til Samfundets Krav paa virksom Beskyttelse vil føles Trang til at paalægge udenforstaaende et yderligere Ansvar for Medvirken til Krænkelse af det særlige Pligtforhold. Ved Afgørelsen af, om det er nødvendigt eller naturligt at skabe et almindeligt Værn for særlige Retsforhold, saaledes at Krænkelse af disse er strafbar uden Hensyn til, om den handlende selv staar i et særligt Forhold til det saaledes værnede Gode — eller om man bør nøjes med et skærpet Ansvar for den enkelte, der krænker et særligt personligt Pligtforhold, medens dette Ansvar ikke rammer udenforstaaende, maa bero paa en Afvejelse af, om Hensynet til Samfundets Sikkerhed kræver, og Hensynet til, hvad man med Rimelighed kan fordre af Menneskene, tilsteder, at det særlige Ansvar udstrækkes ud over de særlig forpligtedes Kreds. Herved gør en Række Hensyn sig gældende, navnlig *om* Straffen for det i Handlingen muligvis liggende delictum commune yder tilstrækkeligt Værn overfor Angreb af udenforstaaende, *om* saadannes Medvirken til Retskrænkelser af den omspurgte Art erfaringsmæssig er særlig hyppig eller farlig, og omvendt, *om* man med Rimelighed af udenforstaaende kan vente og fordre en lignende levende Følelse af de i det særlige Pligtforhold grundede Krav, som regelmæssig kan paaregnes hos dem, der staar i et saadant Forhold.

Ud fra saadanne Afvejelser synes det f. Eks. urimeligt og overflødigt, naar K. U. § 237 bestemmer, at de i §§ 226, 232 og 233 for Krænkelser af Ægtefælle, Ascendenter, Børn og Plejeborn givne særlige Straffebestemmelser ogsaa finder Anvendelse paa medskyldige, der ikke staar i det særlige Familieforhold. Overfor disse maa Straffebestemmelserne for det i Handlingen liggende delictum commune kunne gøre Fyldest. Mod den forøgede Farlighed, som disse Handlinger faar ved det mellem de paagældende Familiemedlemmer i Reglen bestaaende intime Samliv eller anden særlig Adgang til at begaa Forbrydelser, yder den skærpede Straf for selve de i Familieforholdet staaende Personer sikkert fornødent Værn. Og omvendt kan man heller ikke med Rimelighed hos de udenforstaaende paaregne en saadan Følelse af en særlig Pligt, hvis Tilsidesættelse kan motivere en strengere Behandling af Familiemedlemmerne. Hermed stemmer den absolut herskende Tendens i nyere strafferetlig Litteratur og Lovgivning, og denne Opfattelse har ogsaa nærmest faaet Udtryk i vor Retspraksis ved Anvendelsen af Strfl. §

191. Denne Opfattelse er der næppe Grund til at forlade.

For saa vidt K. U. § 237 opstiller en tilsvarende Regel med Hensyn til Straffebestemmelserne i §§ 222, 235 og 236, gælder de anførte Betragtninger vel ikke; men af andre Grunde er Bestemmelsen muligvis overflødig. Det nærmere herom maa imidlertid henvises til Behandlingen af de enkelte Forbrydelser. Ogsaa alle de andre herhen hørende Bestemmelser i K. U., der volder Tvivl, maa paa dette Sted forbigaas. Hvorledes denne Tvivl i det enkelte løses, er jo dog uden Indflydelse paa Affattelsen af den i K. U. § 36, 1. Pkt. givne Regel. Det er som sagt blot fundet rigtigt her at fremhæve de almindelige Synspunkter for dens nærmere Gennemførelse, der i nærværende Forslag vil blive lagt til Grund, for saa vidt de afviger fra de Betragtninger, paa hvilke K. U. bygger.

Reglen i K. U. § 36, 2. Pkt.: »Have iøvrigt flere Personer medvirket som Gerningsmænd til samme Forbrydelse, paahviler Strafansvar dem alle, medmindre der er særlig Hjemmel for at holde nogen af dem udenfor Strafansvaret«,[1]) er ny; og noget tilsvarende findes ikke i andre Love og Udkast, og sikkert med Rette. Den er nemlig ikke uden Betænkelighed, for saa vidt den omfatter de Tilfælde, hvor man plejer at tale om concursus necessarius, og for disses Vedkommende fører til den Regel, at ogsaa de ikke nævnte nødvendige Deltagere straffes. Den modsatte i vor nugældende Ret antagne Fortolkningsregel maa foretrækkes, fordi det, navnlig ved særlige Forbrydelser f. Eks. ulovlig Næringsdrift og deslige Forhold, let vil kunne ske, at det glemmes at undtage de nødvendige Deltagere. En saadan Forglemmelse vil da medføre, at de maa straffes i Tilfælde, hvor det slet ikke var tilsigtet, og i sig selv er urimeligt. — Hvad andre Medgerningsmænd angaar, er Reglen i § 36, 2. Pkt., saaledes som den staar i K. U., ganske overflødig. Det maa herefter synes naturligere at erstatte denne Regel med en Bestemmelse, der lovfæster den hidtil antagne Fortolkningsregel med Hensyn til concursus necessarius. Den mest hensigtsmæssige Anordning synes da at være den i én Bestemmelse at samle alle Reglerne om flere medvirkendes Strafbarhed, saaledes at først de to Begrænsninger med Hensyn til extranei og concursus necessarius nævnes og dertil knyttes en Bestemmelse om, at iøvrigt alle Deltagere i en Forbrydelse straffes og hvorledes. Saaledes er Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 24 dannet. Hvad dennes sidste Stykke — den almindelige Regel — angaar, skal, idet der iøvrigt henvises til det ovenfor under Kritiken af K. U. §§ 60 og 61 bemærkede, kun tilføjes følgende. Ud fra den oftere fremhævede Betragtning, at Loven ikke udtrykkelig bør tage Stilling til de forskellige Meddelagtighedsteorier, men kun i ganske neutrale Udtryk bør udtale, hvilke medvirkende der skal straffes og hvorledes, giver § 24, 3. St. i al Korthed den Regel, at med de i det foregaaende gjorte Forbehold alle medvirkende straffes, i Reglen med den almindelige for Forbrydelsen foreskrevne Straf, der dog i visse Tilfælde — de samme som nævnes i K. U. § 61, 1. St. — *kan* nedsættes. Naar Strafnedsættelsen blot gøres fakultativ, skyldes det Hensynet til, at Grænsen mellem væsentlig og mindre væsentlig Bistand er ganske flydende. Netop derfor faar denne Ændring i K. U. ingen større praktisk Betydning. Naar det dernæst foreslaas at gøre Adgangen til Strafnedsættelse ubegrænset, er det af lignende Grunde som ved Forsøg, nemlig at selv den ubetydeligste og fjerneste Medvirken omfattes af denne Regel. Det medfører dernæst den Simplifikation, at der kun behøves én Regel om Strafnedsættelse, der foruden mindre væsentlig Medvirken omfatter mislykket Medvirken og Med-

[1]) Reglen er iøvrigt slet ikke gennemført i Udkastet. Det er saaledes inkonsekvent, at den ugifte er særlig nævnt i § 227, den begunstigede i § 308 Nr. 2.

virken til Forsøg, jfr. herom det tidligere bemærkede.

I nærvær. Forsl. § 25 er endelig optaget Reglerne om Straffrihed ved Tilbagetræden. Bestemmelsen, der omfatter alle Medvirkende, hvor flere deltager i Forbrydelsen — ogsaa den umiddelbare Udfører — overfører paa alle disse Bestemmelsen i § 23 om Tilbagetræden fra fuldendt Forsøg. Om Grunden til denne Analogi er talt tidligere. Ligeledes er i Bemærkningerne til § 23 den her foreslaaede Ændring i Affattelsen — sammenlignet med K. U. § 60, 3. St. — begrundet.

Bestemmelsen i K. U. § 62 maa anses som overflødig og kan i nærværende Forslag saa meget bedre udelades, som det efter den her fulgte Systematik er ganske klart, at Reglerne i 7. Kapitel finder Anvendelse paa alle Forbrydelsens Fremtrædelsesformer — ogsaa Forsøg og Medvirken.

5te Kapitel.

Paatalen.

I hvilket Omfang Paataleregler naturligt hører hjemme i Straffeloven eller alene i Proceslovgivningen, og i hvilket Omfang den sidstnævntes Regler bør anses bindende for Spørgsmaalets Behandling i Straffeloven, kan til en vis Grad omtvistes. Det ledende Synspunkt synes det dog ikke vanskeligt at fastslaa. I Straffeloven hører naturligt hjemme saadanne Regler om Paatalen, der for visse Lovovertrædelser fastslaar særlige Betingelser for Strafbarheden ved Siden af de for alle Lovovertrædelser fælles (Retstridighed og Tilregnelighed). Det er derfor Straffelovens Sag at afgøre, ved hvilke Lovovertrædelser Strafbarheden er betinget af privat Paatale eller Begæring om Paatale. I Forbindelse dermed afgør den naturligt, hvem Retten tilkommer, om den kan udøves af andre, og hvilken Betydning dens Benyttelse — eller dens Ikke-Benyttelse inden-for en given Frist — har for den skyldiges Strafbarhed. Alle Regler om Paatalen derimod, der ikke saaledes har Betydning for den materielle Strafferet, men alene vedrører den rent processuelle Ordning, hører alene hjemme i Straffeproceslovgivningen og bør end ikke gentages i Straffeloven, for saa vidt ikke Hensynet til nødvendigt Sammenhæng med andre Regler maatte gøre dette ønskeligt.

Betragtes Bestemmelserne i K. U. 10. Kapitel ud fra dette Synspunkt, maa det vistnok hævdes, at de ikke helt har holdt sig den rationelle Grænselinie efterrettelig.

Paa den ene Side maa det sikkert erkendes, at Bestemmelser som de, der findes i § 72. 1. St., 3. og 4. Pkt. og hele § 74 ikke hører hjemme i Straffeloven. De vedrører aldeles ikke Betingelserne for Strafbarheden, og hvad dermed staar i Forbindelse, men afgør visse den processuelle Fremgangsmaade vedrørende Spørgsmaal, hvorved alene processuelle Hensigtsmæssighedshensyn maa være afgørende, og som derfor udelukkende henhører under Proceslovgivningens Kompetence. Andre Straffelove og Udkast medtager heller ikke dertil svarende Regler.

Paa den anden Side synes ifølge Udtalelser i Motiverne (S. 116) Ønsket om at tilvejebringe en formentlig Overensstemmelse med Retsplejeloven at have været i alt Fald medbestemmende ved Optagelsen af Bestemmelsen i K. U. § 72, 2. St., skønt her ikke processuelle Hensyn, men alene den materielle Strafferets Krav bør være afgørende, og skønt derfor Straffeloven selvstændigt bør træffe Afgørelsen uden at være bunden ved Proceslovene. — En Regel, der i den Almindelighed som K. U. § 72, 2. St. hjemler det offentliges selvstændige Paataleret i Sager, der normalt paatales privat eller alene efter den privates Begæring, kan nu ud fra strafferetlige Synspunkter sikkert ikke billiges. I nogle Tilfælde maa en saadan — subsidiær, men selvstændig — Paataleret for det offentlige ganske vist anses som velbegrundet. Hvor Grunden til, at Straf-

barheden normalt betinges af privat Paatale eller Begæring om Paatale, er den, at en given Lovovertrædelse anses for gennemsnitlig at være af saa ringe Betydning, eller at Grænsen mellem det strafbare og det ikke strafbare er saa flydende og ubestemt, at det findes unødvendigt og stridende mod sund Økonomi at sætte hele det strafferetlige Apparat i Scene, naar ikke den forurettede har lagt for Dagen, at i alt Fald han har følt det skete som en alvorlig Retskrænkelse — der kan det være naturligt at undergive hans Skøn en Korrektur ud fra mere samfundsmæssige Hensyn. Paatale bør her kunne finde Sted, naar Paatalemyndigheden finder, at Sagen undtagelsesvis er saa alvorlig, at almene Hensyn kræver Straf, selv om den forurettede ikke begærer det. Dette gælder i særlig Grad, naar det kan befrygtes, at den forurettedes Passivitet skyldes utilbørlig Pression udefra o. l. Som et andet Tilfælde kan nævnes, at det offentlige, hvor den skyldige alligevel skal dømmes i andre beslægtede Sager, kan have Interesse i, at den foreliggende Sag medindrages for at konstatere, at Gerningsmanden er vanemæssig eller professionel Lovovertræder. — Men ganske anderledes stiller Sagen sig, hvor Kravet om privat Paatale eller Begæring om Paatale helt eller dog væsentlig skyldes Hensynet til selve den forurettedes Interesse, den uopprettelige Forstyrrelse i Familieforhold, den pinlige Blotstillen af Forhold, der saarer den forurettedes Blufærdigheds- og lignende Følelser, den Aabenbarelse af private og huslige Forhold, som vil blive Følgen af en offentlig Straffesag. Her vil den Skade eller dog den Lidelse, der ved Straffesagen paaføres den allerede forud forurettede, kunne være saa langt betydeligere end det offentliges Interesse i Sagens Oplysning og den skyldiges Afstraffelse, at Paatalemyndigheden ikke bør have Ret til at rejse Paatale uden eller imod hans Ønske og saaledes lade Skam og Skade følges ad. Om og i hvilke Tilfælde der bør tillægges den forurettedes Ønske en saadan absolut afgørende Betydning, beror paa rent strafferetlige — ikke processuelle — Overvejelser, der kan falde højst forskelligt ud ved de forskellige Forbrydelser. Ved Ærefornærmelse f. Ex. kan de Hensyn, der fører den fornærmede, som maaske med fuld Ret føler sig personlig højt hævet over en øjensynlig grundløs Sigtelse, til ikke at anlægge Straffesag — ofte Hensyn til andre, til Slægtninge, Partifæller, afdøde, der ikke kan forsvare sig o. l. — være saa vægtige, at det vilde være ganske utilbørligt at lade Hensynet til en paastaaet offentlig Interesse veje op herimod, at prisgive disse vigtige intime og private Interesser til en maaske uforstaaende Paatalemyndigheds Skøn, og derved berøve den hele Ordning sin Værdi. Der turde neppe heller være Tvivl om, at det af næsten alle vilde føles som en Uhyrlighed, om — saaledes som K. U. fører til — f. Ex. ved Ægteskabsbrud offentlig Paatale kunde rejses imod den fornærmede Ægtefælles Ønske! Andre Eksempler vil der ved Behandlingen af de enkelte Forbrydelser blive Lejlighed til at fremdrage.

Idet Afgørelsen saaledes kræver en særlig Undersøgelse ved hver enkelt Forbrydelse, hvor Spørgsmaalet overhovedet opstaar, maa det hævdes, at en Bestemmelse som K. U. § 72, 2. St. — jfr. tildels Retsplejel.'s § 725, 3. St. — er forfejlet. En saadan almindelig Regel findes heller ikke i nogen anden Straffelov eller i noget af de nyere Udkast. Den bør derfor udgaa — og sammen med den Retsplejel.'s § 725, 3. St. — og det bør ved hver enkelt Forbrydelse, hvor Paatalen gøres privat eller betinget offentlig, særskilt afgøres, om Paatalemyndigheden dog af egen Drift skal kunne rejse Paatale, naar „almene Hensyn" eller „en offentlig Interesse" skønnes at kræve det, saaledes at, hvor intet derom siges, er saadan Paatale ligesom efter den gældende Ret udelukket. — Som nedenfor ved Omtalen af K. U. § 76 vil blive fremhævet, bør i Henhold til lignende Betragtninger denne §'s 2. Pkt., og dermed tillige Retsplejelovens § 722 Nr. 3, ændres saaledes, at den Indflydelse, som den forurettede bør have paa

Paatalens Udvidelse til medskyldige, der ikke omfattes af hans Paatalebegæring, sikres. Da det er tænkeligt, at man overfor disse Forslag kunde rejse den Indvending, at det er betænkeligt at røre ved Indholdet af den engang vedtagne Retsplejelov, skal herom bemærkes følgende: For det første vil det overhovedet sikkert ikke kunne undgaas, at en ny Straffelov kræver Ændringer i Retsplejeloven. Straffelovskommissionen har da ogsaa selv udarbejdet Forslag til Tillægslov B om Forandringer i Retsplejeloven. At medoptage de heromhandlede lidet indgribende Ændringer turde da være ganske ubetænkeligt. Og endelig maa det fremhæves, at ogsaa Vedtagelse af Paataleregelerne i K. U. vil nødvendiggøre Ændringer i Retsplejeloven, idet § 72, 2. St., hjemler offentlig Paatale i videre Omfang — nemlig ogsaa ved Sager, hvis offentlige Paatale er betinget af den forurettedes Begæring — end Retsplejelovens § 725, 3. St., der iøvrigt paa dette Punkt er mærkelig inkonsekvent, og § 77 ved Ordene „efter at Tiltale er rejst", hvorom nærmere nedenfor, hjemler Tilbagetagelse af Paatalebegæringen i videre Omfang end Retsplejelovens § 722, 2. St.

I hvilke Tilfælde Straf bør betinges af privat Paatale eller Begæring om Paatale, er det ikke her Stedet at afgøre. Det skal blot nævnes, at Anskuelserne herom er modstridende. I nyere Teori har en udpræget Tendens til at indsnævre den forurettedes hidtil almindelige Indflydelse paa Paatalen været fremtrædende. Til Støtte derfor gøres bl. a. gældende dels, at den Ujævnhed og tilsyneladende Tilfældighed, der kommer til at præge Strafforfølgningen, hvor dens Iværksættelse helt eller delvis ligger i den forurettedes Haand, især i vor for offentlig Kritik aarvaagne Tid, let vil bidrage til at undergrave den almindelige Tillid til Straffe-retsplejens retfærdige Udøvelse, dels og navnlig, at denne Ordning medfører stærke Fristelser til Misbrug. Om Paatale rejses og navnlig, om Begæring om Paatale fremsættes, vil ofte bero paa Motiver af lidet agtværdig eller endog ganske fordømmelig Art. Ved visse Forbrydelser vil det ledende Motiv til at begære Paatale ofte være Hævnfølelse. Ønsket om at komme politiske, private eller forretningsmæssige Modstandere tillivs og ikke Betragtninger, der har noget med selve Lovovertrædelsens mere eller mindre undskyldelige Karakter at gøre. Ved andre Forbrydelser vil Paataleretten navnlig ofte blive benyttet som Middel til at skaffe sig økonomiske Fordele, hyppigt langt ud over al Rimelighed og paa en Maade, der uhyggeligt kan nærme sig til den rene Pengeafpresning uden dog at kunne rammes som saadan. Endelig kan den erfaringsmæssigt ret nærliggende Udsigt til at opnaa Straffrihed derved, at Paataleretten ikke benyttes, svække Straffebestemmelsens generalpræventive Virkning[1]). Vægten af disse Betragtninger kan ikke underkendes: de opfordrer ialtfald til en vis Varsomhed ved Indrømmelsen af denne Beføjelse og navnlig til saa vidt muligt at skabe Kauteler mod Misbrug. Ligesom dog næppe nogen vil bestride, at navnlig det ovenfor berørte Hensyn til at skaane berettigede Følelser hos selve den forurettede kan være saa vægtigt, at Betænkelighederne ved denne Ordning bør vige, saaledes er ogsaa i nyeste Tid, navnlig fra praktisk Side, Betragtninger gjort gældende, der fører i stik modsat Retning. Det fremhæves navnlig[2]), at den heromhandlede Begrænsning af det offentliges Paataleret er et virksomt og uundværligt Modtræk mod den moderne Tendens til at pønalisere alt muligt og umuligt, mod hele den overdrevne Anvendelse af Straffemyndigheden, som er blevet Følgen af Nutidens Opfattelse af Straffen som en ren Samfundsopgave. Det ses let, at det er Betragtninger, der er nær beslægtede

[1]) Jfr. bl. a. Allfeld i Vergl. Darst. A. T. II. S. 219 flg.; Segelke-Thrap i N. T. f. Strafferet I. S. 296 flg.

[2]) Jfr. bl. a. Finkelnburg: Die Bestraften in Deutschland S. 43. F. er Krohnes Efterfølger som Leder af det preussiske Fængselsvæsen.

med dem, der føres i Marken til Fordel for Opportunitetsprincipet i Straffeprocessen modsat Legalitetsprincipet, og at der i en Lovgivning, som i vidt Omfang gennemfører Opportunitetsprincipet, om end der er mindre Trang dertil, kan ventes mere Sangbund for Tendenser til at give den forurettede Indflydelse paa Paatalen, end i en Lovgivning, der strengt gennemfører Legalitetsprincipet. — I sidste Instans maa Afvejelsen af disse modstridende Hensyn bero paa et ret vanskeligt, tildels ved det enkelte Lands særlige Forhold bestemt Skøn.

Den i K. U. § 72, 1. St., udtalte Grundsætning, at ubetinget offentlig Paatale er Hovedreglen, er fastholdt i nærvær. Forsl. § 26.

Med de ovenfor anførte almindelige Betragtninger staar to andre Spørgsmaal i naturlig Forbindelse. Det ene er, hvor langt den paataleberettigedes Raadighed over Sagen rækker, det andet er, inden hvilken Frist Retten skal være udøvet.

Det første Spørgsmaal besvarer K. U. kun delvist. Det gaar med Rette ud fra som selvfølgeligt, at den forurettede, hvor Sagen paatales privat, har fuld Raadighed over den, indtil den er endelig paakendt, at han derfor til enhver Tid kan standse sin Forfølgning, og at han har samme Ret som hidtil til at begrænse sin Paastand, saa at Retten ikke kan gaa udover denne. Omvendt maa det antages, at Udkastet gaar ud fra, at den paataleberettigede ligesom hidtil ved Sager, der er Genstand for betinget offentlig Paatale, i det hele mister sin Raadighed over Sagen, saasnart han har begæret Paatale, idet Sagen da i det hele behandles som andre offentlige Sager. Kun bestemmer K. U. § 77, at hvis en privat, af hvis Begæring offentlig Paatale er betinget, frafalder sin Begæring, efter at Tiltale er rejst, men inden Dom er afsagt eller Nævningers Erklæring afgiven, standses Forfølgningen, medmindre Paatalemyndigheden skønner, at almene Hensyn kræve dens Fortsættelse. Denne Ordning maa sikkert i Princippet ganske tiltrædes. De ovenfor omtalte Grunde, der ved visse Forbrydelser fører til, at Paatale uden Begæring af den forurettede maa være ubetinget udelukket, taber deres Betydning, naar den forurettede selv har bragt Sagen frem for Offentligheden. Paa den anden Side udtales det tilstrækkelig tydeligt, at Forfølgningens Standsning maa være Hovedreglen[1]). — I Redaktionen er der imidlertid nogen Uklarhed. § 77 taler kun om det Tilfælde, at Begæringen frafaldes, efter at Tiltale er rejst, men siger intet om Virkningen af en Tilbagetagelse forinden. Efter den gældende Ret er en Tilbagetagelse af Begæringen jo som Regel straks udelukket. Efter Formuleringen i K. U. maa man snarest antage, at en Tilbagetagelse, inden Paatale er rejst, ubetinget udelukker Forfølgningen; og dette har vistnok ogsaa været tilsigtet. Men Bestemmelsen i Retsplejeloven § 722, 2. St. i. f., der ikke har denne Begrænsning, fører nærmest til det modsatte Resultat, og da Motiverne (S. 117) snarest tyder paa, at det ikke har været tilsigtet at ændre Retsplejelovens Regel, kan der let rejses Tvivl om Fortolkningens Rigtighed. Denne Tvivl bør i alle Tilfælde fjernes. Hvorledes den løses, har ingen større praktisk Betydning. Det synes da naturligst at holde sig til Retsplejelovens Regel, der er den mindst komplicerede; dette sker ved at stryge Ordene: „efter at Tiltale er rejst, men“. Saaledes er nærvær. Forsl. § 29 affattet.

Det andet Spørgsmaal besvarer K. U. § 78 derhen, at Paatale skal være sket eller Begæring om Paatale fremsat inden 1 Aar, efter at den berettigede er kommet til Kundskab om Handlingen og om den skyldige. Udkastet stemmer her med Strfl. § 67, hvorimod vistnok alle nyere

[1]) N. Strfl. § 82 tillader ikke Tilbagetagelse af Begæringen, efter at Tiltale er rejst; tysk V. E. § 74, 1. St. stemmer med vor nugældende Ret; tysk G. E. § 39 og schweizisk V. E. Art. 24. 2. tillader ubetinget Tilbagetagelse, indtil Dom er gaaet.

Love og Udkast har en væsentlig kortere Frist. I tysk Strfl. § 61, V. E. § 71, G. E. § 37; schweizisk V. E. Art. 24, 1 er Fristen 3 Maaneder; i hollandsk Strfl. Art. 66 ligeledes, bortset fra det Tilfælde, at den forurettede bor udenfor Europa: i østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 80 (ved privat Paatale) 6 Uger, i § 78 (ved Ermächtigung) 2 Uger. Kun norsk Strfl. har en Frist af 6 Maaneder, men denne er ogsaa fra sagkyndig Side[1]) betegnet som altfor lang. Saa meget mere gælder det den i K. U. § 78 satte Frist. Intet er mere egnet til at øge Betænkelighederne ved at give den forurettede Indflydelse paa Paatalen end en lang Paatalefrist. Det forøger i høj Grad Muligheden for, at Paatalebeføjelsen misbruges til Afpresningsforsøg o. lign., eller at Hensyn, der intet har med den foreliggende Lovovertrædelse at gøre, f. Eks. senere opstaaet Uenighed, Jalusi o. l. bliver bestemmende for den forurettedes Beslutning. Og ligesom en lang Udsættelse af Paatalen i høj Grad forringer Udsigterne til Sagens rette Oplysning, saaledes kan den lange Uvished for den skyldige være en ubillig Tortur. Den Tid, der billigvis bør indrømmes den forurettede til Overvejelse, til at raadføre sig med sin Sagfører eller andre og til Forligsforhandlinger med den skyldige, bør derfor indskrænkes til det strengt nødvendige. Den i det østerrigske Forslag givne Frist af 6 Uger synes i og for sig fuldt tilstrækkelig; men udover de 3 Maaneder, som en Række Love og Udkast nøjes med, bør den ialtfald ikke strækkes.

Fristen regnes efter K. U. fra det Tidspunkt, da den forurettede er kommet til Kundskab om Handlingen og den skyldige. Naar Kundskab om Handlingen her — modsat Strfl. § 67 — fremhæves, maa det antages at være Meningen, at Fristen ialtfald ikke begynder at løbe, før den Paataleberettigede faar Kundskab om den sidste til Iværksættelsen sigtende Handling, at altsaa Kendskab til en forudgaaende Tilskyndelse eller Medhjælp ikke er nok til, at Fristen begynder at løbe. Dette maa sikkert billiges. K. U. § 78 kræver dernæst Kundskab om „den skyldige". Hvor der er flere medskyldige, vil dette paa Grund af Reglen i K. U. § 76 om Begæringens regelmæssige Udelelighed ved Forbrydelser, der er betinget offentlig Paatale undergivne, føre til, at Fristen for alle de skyldiges Vedkommende kan udstrækkes i det uendelige, naar den Paataleberettigede er saa „heldig" blot at være uvidende om en af dem. Det synes derfor, naar en til K. U. § 76 svarende Regel bibeholdes, rigtigere med tysk G. E. § 37 at lade det være nok, at den Paataleberettigede er kommet til Kundskab om en af de skyldige. Der bør da blot gives den berettigede Lejlighed til at lade Begæringen bortfalde, hvis det senere viser sig, at der er en medskyldig, mod hvem han ikke ønsker, at Straffesag skal rejses, jfr. herom nærmere nedf. Ved privat paatalte Lovovertrædelser, hvor Reglen om Paatalens Udelelighed ikke gælder, faar disse Betragtninger ingen Betydning.

K. U. § 78 afgør ikke særligt det Spørgsmaal, hvis Kundskab det kommer an paa, hvor ved den forurettedes Død, Umyndiggørelse o. l. en anden er blevet berettiget til at paatale eller begære Paatale. Den naturlige Forstaaelse af Ordene i K. U. § 78 er da vistnok den, at hvor den forurettede, inden han dør, bliver sindssyg o. l., har faaet saadan Kundskab, løber Fristen fra dette Øjeblik ogsaa i Forhold til Værge, Ægtefælle og Slægtninge, selv om disse ikke har faaet saadan Kundskab, hvorimod Fristen ellers først løber fra det Tidspunkt, da disse Personer faar den fornødne Kundskab. At en Kundskab, som den umyndige eller sindssyge selv faar, er uden Betydning, maa anses for givet.

Denne Ordning har den Ulempe, at paa den ene Side Spørgsmaalet kan holdes svævende meget længe, hvor den afdøde ikke selv har faaet Kundskab, idet det

[1]) Jfr. Segelke-Thrap i N. T. f. Strafferet I. S. 299 flg.

altid er mere tilfældigt, om saadan Kundskab naar andre, og at paa den anden Side, hvis den forurettede dør kort forinden Fristens Udløb, Ægtefællen etc. faktisk afskæres fra at benytte Paataleretten. Det vil derfor vistnok være hensigtsmæssigt, ialtfald hvor den forurettede dør, at foreskrive en fast Frist[1]) regnet fra Døden, indenfor hvilken de efterlevende kan udøve Retten uden Hensyn til, om den forurettede selv eller de paagældende har faaet den Kundskab, fra hvilken Fristen ellers regnes.

At Bestemmelsen i K. U. § 78 er optaget i Kapitlet om Paatalen og ikke, som man kunde vente, i Kapitlet om Straffens Bortfald, kan formentlig forsvares dels ved dens meget nære Sammenhæng med Kapitlets andre Bestemmelser, dels derved, at Paatalerettens Bortfald efter Udkastet ikke altid medfører Straffens Bortfald (nemlig naar Almenvellet kræver offentlig Forfølgning).

Med de ovenfor anførte Ændringer findes K. U. § 78 optaget i nærv. Forsl. § 30. Om Grunden til, at det i K. U. § 78 tagne Forbehold med Hensyn til Særlovgivningen er strøget i nærværende Forslag, henvises til Bemærkningerne til § 87.

K. U. afgør lige saa lidt som de fleste fremmede Love og Udkast, hvem Retten til Paatale eller Begæring om Paatale principalt tilkommer, og sikkert med Rette. At f. Ex. tysk V. E. § 72, G. E. § 36 som berettiget nævner den ved Handlingen forurettede, er jo ganske intetsigende; og naar schweizisk V. E. Art. 24 som berettiget nævner „enhver", der er forurettet ved Handlingen, kan dette Udtryk virke ganske vildledende, saa vist som alle er enige om, at ikke enhver, der ved Handlingen lider Skade eller Indgreb i en Ret, skal være paataleberettiget, men kun den, hvis Retsgode er den paagældende Lovovertrædelses egentlige Genstand, altsaa den, hvis Interesser Straffebestemmelsen særlig skal værne. Hvem dette ved de enkelte Forbrydelser er, overlades, hvis den specielle Straffebestemmelse ikke særlig har afgjort det, bedst til Videnskab og Retsanvendelse.

Derimod giver K. U. § 75 en Række Bestemmelser om Paatalerettens Udøvelse af andre end den forurettede, hvor denne er forhindret eller død, Bestemmelser, til hvilke vor gældende Ret, bortset fra Strfl. § 223 ikke har noget tilsvarende. Om den Maade, hvorpaa § 75, 1. St. under a, b og c, afgrænser Kredsen af Paataleberettigede, netop rammer det rette, kan i flere Henseender omtvistes. Under Hensyn til dette Spørgsmaals Tvivlsomhed foreslaas dog ikke i nærværende Forslags § 27, der svarer til K. U. § 75, nogen væsentlig Realitetsændring. Kun bør i Litr. a. tilføjes: „eller den, til hvem Forældremagten er overdraget"; jfr. herved L. Nr. 72, 14. April 1905 § 13. Hvad Redaktionen angaar, bemærkes, at det næppe er korrekt at sige, at Paatale eller Begæring om Paatale, naar den forurettede er død, sker i hans Sted. Der er ogsaa den reelle Forskel, at medens i de i § 75 Litr. a. og b. nævnte Tilfælde den, der udøver Retten, handler paa en andens Vegne, hvorfor bl. a. hans Beføjelse bortfalder, saa snart Hindringen for den egentlig berettigede fjernes, er den under c. omhandlede Ret en de paagældende selvstændigt tilkommende Beføjelse. Endelig passer Udtrykkene i Litr. c. ikke paa det Tilfælde, at Fornærmelser o. l. fremsættes mod afdøde. Forurettet er her ikke den afdøde, men de efterlevende. Motiverne (S. 117) forudsætter desuagtet, at Reglen skal omfatte dette Tilfælde; men ganske klar herover synes man dog ikke at have været, idet der for dette Tilfælde er givet en særlig med § 75 Litr. c. overensstemmende Regel i § 274, 3. St. — Det foreslaas derfor i nærværende Forslag at udskille den under Litr. c. givne Regel som et særligt Stykke og affatte den saaledes:

„Naar den forurettede er død, saa og

[1]) Hvor den forurettede bliver sindssyg, er en saadan Ordning lidet praktisk, da Udgangspunktet er saa usikkert.

naar en mod en afdød rettet Handling er strafbar, tilkommer Retten til privat Paatale eller til at begære offentlig Paatale den afdødes Ægtefælle, enhver Slægtning i op- nedstigende Linie og enhver af hans Søskende". Saavel i dette Stykke som i Litr. b. er der i Redaktionen tilstræbt en nærmere Overensstemmelse med Litr. a. hvor det udtrykkelig fremhæves, at Retten tilkommer hver enkelt af de nævnte. Skønt det næppe har været Meningen i K. U. at gøre nogen Forskel, virker det noget forstyrrende, at de berettigede i Litr. b. og c. i Modsætning hertil nævnes kollektivt.

Om Bestemmelsen i § 75, 2. St., til hvilken intet Sidestykke findes i andre Love og Udkast, egentlig tiltrænges, synes tvivlsomt. Bibeholdes den, bør den dog formentlig undergaa den Forandring, at det kun udtales, at Paatale o. s. v. kan ske ved Bestyrelsen eller ved den dertil af Bestyrelsen bemyndigede, for saa vidt ingen anden Ordning er truffet. Ligesom det ikke vilde være rigtigt ubetinget at frakende den enkelte, der føler sig forurettet, Ret til selv at forfølge Sagen, f. Eks., hvis Bestyrelsen nægter at tage Affære eller formenes ikke fyldestgørende at ville varetage enkelte Medlemmers Ret, saaledes bør Loven formentlig heller ikke udelukke Muligheden for, at f. Eks. Generalforsamlingen tager Sagen i sin Haand, hvor Organisationens Love hjemler dette.

I Lighed med, hvad der bestemmes i N. Strfl. § 79, foreslaas det dernæst i Paragrafen at optage den Bestemmelse, at naar nogen, som efter ovenstaaende Regler vilde være berettiget til at paatale eller begære offentlig Paatale, selv har begaaet eller medvirket til den strafbare Handling, kan Paatale eller Begæring om Paatale, hvis ingen anden dertil berettiget findes, ske ved den, som Overøvrigheden dertil beskikker. Forholdet kan blive praktisk, f. Eks. i et Tilfælde som det i Dom i U. f. R. 1908 S. 889 omhandlede, hvis den forurettede er død, saa at Forældremagten ikke kan overdrages til nogen.

Endelig maa i denne Forbindelse nævnes Bestemmelsen i K. U. § 76. Den i 1. Pkt. givne Regel kan ganske tiltrædes. Den Regel, som mange Love og Udkast — tysk Strfl. § 63, V. E. § 73, G. E. § 38; schweizisk V. E. Art. 24; østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 78 — indeholder, at Begæring om Paatale ubetinget skal omfatte alle til Lovovertrædelsen medvirkende, fører til Ubilligheder. Der kan meget vel her, ligesom ved privat paatalte Lovovertrædelser, for enkelte medvirkendes Vedkommende foreligge Omstændigheder, der fuldt ud retfærdiggør, at de ønskes holdt udenfor Strafforfølgningen. Paa den anden Side er det offentlige interesseret i, at der ved Sager, der dog skal forfølges af det offentlige, ikke begaas aabenbar Uretfærdighed ved vilkaarlig o: ikke i de objektive Forhold begrundet Udelukkelse af nogle medskyldige. N. Strfl. § 81 søger her at indtage et medierende Standpunkt ved at tillade, at Begæringen begrænses til dem, der er Ophavsmænd til den forbryderske Beslutning. Ogsaa denne Regel kan dog føre til Ubilligheder. Der kan meget vel mellem dem, der ikke er Ophavsmænd — selve dette Begreb er iøvrigt meget vagt — være væsentlig Forskel i Strafværdigheden. K. U. § 76, 1. Pkt. tager netop fornødent Hensyn til begge Sider, idet den principielt anerkender Berettigelsen af Begrænsninger, men gennem den af Paatalemyndigheden udøvede Kontrol søger at afværge Misbrug. Derimod kan Reglen i 2. Pkt. formentlig ikke tiltrædes. Den kan føre til, at Paatale imod den forurettedes Vilje rejses mod Personer, som han har fuldt gyldig Grund til ikke at ønske medinddragne, og hvor han foretrækker, at Paatale overhovedet ikke finder Sted, fremfor at disse drages ind i Sagen. Efter det ovenf. om K. U. § 72, 2. St. bemærkede bør saadan Inddragelse mod den forurettedes Vilje kun kunne finde Sted ved de Forbrydelser, der overhovedet kan paatales uden Begæring, hvor almene Hensyn kræver det. Det synes derfor naturligere at hjemle den Fremgangsmaade, som allerede nu undertiden i beslægtede Tilfælde

følges i Praksis[1]), nemlig at der afæskes den forurettede en Erklæring om, hvorvidt han ønsker Paatale rejst mod de paagældende, med den Virkning, at Begæringen i sin Helhed betragtes som bortfalden, hvis han ikke svarer bekræftende. Stillingen bliver altsaa ikke, som naar Begæringen tages tilbage, men som om den slet ikke var indgiven. I Overensstemmelse hermed er nærvær. Forsl. § 28 affattet.

— —

En Særstilling indenfor K. U. 10. Kapitel indtager § 73, der giver Paatalemyndigheden, eventuelt Justitsministeren Ret til at frafalde Paatale overfor Personer mellem 14 og 18 Aar, mod at den paagældende overgives til Opdragelse efter de om Behandlingen af unge forbryderske Personer gældende Regler. At denne Bestemmelse findes optaget i Kapitlet om Paatalen — en Systematik, der ikke genfindes i andre Love og Udkast — forklares ved, at K. U. ligesom den gældende Ret alene tillægger Paatalemyndighederne Afgørelserne af, om disse Personer skal kunne fritages for Straf. Ligesom imidlertid nærværende Forslags § 18, jfr. herom Bemærkningerne til 3. Kapitel, i Tilslutning til de nyeste fremmede Udkast, men i Modsætning til K. U. § 32 henlægger Afgørelsen af det Spørgsmaal, om saadanne unge Personer har den Modenhed, som bør kræves for at paalægge Straf for den foreliggende Lovovertrædelse, til Domstolene, saaledes bør der formentlig tillægges Retten en med Paatalemyndighedernes sideordnet Beføjelse til at fritage for Straf, naar den skønner, at Overgivelse til Værgeraadsforsorg e. l. efter Omstændighederne bør foretrækkes. Som det siges i Motiverne til det den tyske Rigsdag i 1912 forelagte Entwurf eines Gesetzes über das Verfahren gegen jugendliche:[2]) „Ogsaa i Tilfælde, hvor Paatalemyndigheden efter Forundersøgelsens Udfald mener ikke at kunne undlade Paatale, kan Retten naa til den Opfattelse, at Tilfældet ikke egner sig til Idømmelse af Straf; den bør da ikke være nødt til imod sin Overbevisning at idømme Straf". I det nævnte Forslags § 3, 2. St. er derfor optaget en hertil svarende Bestemmelse. Paa lignende Maade er Forholdet ogsaa ordnet i schweizisk V. E. Art. 11 og i tysk G. E. § 17, og en tilsvarende Bestemmelse vil blive optaget i det endelige tyske Udkast.[3]) Ogsaa i nærvær. Forsl. § 56 er optaget en Bestemmelse, der tillægger Domstolene en saadan Ret. Den hele Bestemmelse hører da formentlig ikke hjemme i Kapitlet om Paatalen, men i 6. Kapitel under andre Følger af Handlingen end Straf. Om Bestemmelsens Enkeltheder henvises derfor til Bemærkningerne til 6. Kapitel.

6te Kapitel.

Straffe og andre Retsfølger af den strafbare Handling.

I. K. U. behandler Straffene i 3. Kapitel og først i 11. Kapitel „andre retlige Følger af strafbare Handlinger". Denne Systematik, der rent udvortes fjerner Behandlingen af disse to Forhold saa stærkt fra hinanden, var tidligere almindelig og forklares ved, at man søgte at opretholde en skarp Modsætning mellem Straf og andre Retsfølger. Den er imidlertid opgivet i alle nyere Udkast — de tyske, østerrigske og schweiziske — ud fra den sikkert rigtige Opfattelse, at Afgrænsningen, selv om man mener at burde opretholde den, ganske mangler den forudsatte Skarphed. Der er ganske vist Retsfølger af den strafbare Handling — f. Eks. Erstatningspligten —, som givetvis ikke er Straf, idet saadan Følge kan indtræde, selv om hverken de objektive eller subjektive Betingelser for Straf foreligger. Der-

[1]) Jfr. bl. a. H. R. T. 1904 S. 387 og 507.
[2]) Jfr. Bulletin de l'Union internationale de Droit pénal XIX S. 681.
[3]) Jfr. Ebermayer S. 19—20.

næst gives der Retsfølger, hvis Indtræden er betinget af, at de objektive, men ikke nødvendigvis af, at de subjektive Betingelser for Strafbarhed foreligger, jfr. nærvær. Forsl. §§ 56, 57, 60, 67 og 73. Men i alt Fald en Del af de Retsfølger, der ofte ikke betegnes som Straf. forudsætter, at de almindelige saavel objektive som subjektive Betingelser for Strafbarhed foreligger. Ligesom man nu ser, at de forskellige Lovgivninger snart behandler saadanne Retsfølger — Fortabelse af visse Rettigheder — som Straf, snart ikke. saaledes maa det erkendes, at Afgørelsen af, om visse Foranstaltninger overfor f. Eks. unge Forbrydere, formindsket tilregnelige eller uforbederlige Forbrydere rettest opfattes som Straf eller under Synspunktet Opdragelses-, Forsorgs- eller Sikkerhedsforanstaltninger, kan være overordentlig tvivlsom. Jo mere dernæst Tilbøjeligheden stiger til helt eller delvist at anvende disse o. l. Foranstaltninger som Erstatningsmidler for den Behandling, der altid har været anset som Straf, des mere naturligt er det, at alle Retsfølger af den strafbare Handling behandles i Sammenhæng. Dette udelukker imidlertid ikke, at det kan være rigtigt og hensigtsmæssigt — f. Eks. af Hensyn til Reglen i Grl.s § 26 — udtrykkeligt, gennem en Opregning ligesom Strfl.s § 9, at præcisere, hvilke Retsfølger Loven betragter som Straf. Det er ogsaa dette rent praktiske Synspunkt, nærværende Forslag anlægger, naar det f. Eks. ikke til Straffene henregner Fortabelse af Embede eller af visse statsborgerlige Rettigheder o. l. Den eneste praktiske Betydning heraf er, i alt Fald bortset fra mulige processuelle Følger, netop, at disse Retsfølger ikke bortfalder ved Benaadning.

Som Straffe anvender K. U. § 11 Dødsstraf, Strafarbejde, Arbejdsfængsel, simpelt Fængsel og Bøde. Det siges derom i Motiverne (S. 19), at af de i Strfl. af 1866 kendte Strafarter bortfalder herefter Fængsel paa Vand og Brød, Statsfængsel, Fortabelse af Embede, Bestilling og Valgret, ligesom Udkastet ikke anvender legemlig Revselse som Straf. Det kunde tilføjes, at heller ikke Tvangsarbejde kendes som særlig Strafart. Ganske vist nævnes denne heller ikke i Straffeloven; men ved den senere Lovgivning er denne Strafart dog gjort anvendelig paa forskellige i Straffeloven omhandlede Forbrydelser. Og de vigtigste af de udenfor Straffeloven liggende Forbrydelser, ved hvilke Tvangsarbejde hidtil er anvendt som Straf — Løsgængeri og Betleri — er optagne til Behandling i Udkastet. Meningen er da utvivlsomt, jfr. ogsaa Mot. S. 22, at Tvangsarbejde som særlig Strafart skal ophøre at eksistere. At de i K. U. Kap. 11 omhandlede Retsfølger aldrig anses som Straf, naar Handlingen bedømmes efter Straffeloven, er formentlig givet. K. U. § 81, 2. St., jfr. 4. St., forstaas naturligst saaledes, at heller ikke Fortabelse af Næringsrettigheder i Henhold til Særlovgivningen nogensinde skal anses som Straf, medens Bestemmelsen om Inddragning i § 83, 3. St. lader Spørgsmaalet staa aabent. Af Udkast til Tillægsl. A § 3, 4. St., jfr. Mot. til samme S. 56, fremgaar imidlertid, at det, hvor saadanne Retsfølger i Særlovgivningen anvendes som Straf, ikke er Meningen at gøre nogen Forandring heri.

II. Medens det efter det fornylig hos os gjorte mislykkede Forsøg med Genindførelse af legemlig Straf er forklarligt, at Motiverne til K. U. ikke føler Trang til nærmere Begrundelse af, at denne Strafart ikke findes optaget, synes det noget paafaldende, at de ikke har fundet Anledning til nærmere at begrunde Udkastets Stilling overfor Dødsstraffen. Herom siger Motiverne (S. 20) egentlig kun, at der efter Kommissionens Skøn ikke er afgørende Grunde til at gaa bort fra den gældende Ret paa dette Punkt, hvor den vist maa siges at være i Overensstemmelse med den almindelige Retsbevidsthed i Folket. — Nu har Motiverne vel nok i Hovedsagen Ret i, at Spørgsmaalet i Teorien er saa temmelig uddebateret, og at en fortsat Fremførelse af Grunde pro et contra i Motiverne neppe vil forandre Antallet af Dødsstraffens Forsvarere og Modstandere. Men

saa vist som det dog netop er Motivernes Opgave overfor Lovgivningsmagtens Faktorer at give de trufne Afgørelser en Begrundelse, der kan tjene til Vejledning for de mange, f. Eks. af Rigsdagens Medlemmer, der ikke kan forudsættes bekendte med den om et saadant Spørgsmaal stedfundne Diskussion, saa vist bør ved et Spørgsmaal af saa principiel Betydning den trufne Afgørelse nærmere begrundes. Det skal da forsøges i største Korthed at gøre Rede for de Grunde, der har ført til, at nærværende Forslag ikke medtager Dødsstraffen blandt Straffene for borgerlige Forbrydelser.

Til Støtte for Dødsstraffens Bibeholdelse anføres navnlig[1]), at den er nødvendig til Opretholdelse af Retssikkerheden, fordi dens generalpræventive — afskrækkende — Virkning er særlig stærk, overfor en Række Forbrydernaturer det eneste, der kan holde dem i Tømme, og fordi den overfor visse særlig farlige Individer er det eneste ufejlbarlige Middel til Uskadeliggørelse. Hvad det sidste angaar, maa nu strax bemærkes, at der udenfor den meget snevert begrænsede Kreds af Forbrydere, overfor hvilke der i Nutiden praktisk set kan blive Tale om at anvende Dødsstraf, findes et stort Antal Personer, hvis Almenfarlighed — specielt overfor andres Liv — er fuldt saa stor og ofte større: farlige Sindssyge og Aandssvage eller Personer, som uden at have begaaet Kapitalforbrydelser, paa Grund af deres forbryderske Fortid i Forbindelse med udprægede psykiske Defekter maa anses for langt farligere end Flertallet af Morderne. Naar Samfundet tager og kan tage Risikoen ved deres Forvaring, ofte under langt mindre betryggende Forhold, end en moderne Strafanstalt byder, kan Hensynet til den Fare, der hidrører fra de uendelig faa Personer, paa hvilke Dødsstraf faktisk i nyere Tid er anvendt, ikke have nogensomhelst Vægt. Der kan næppe heller rejses grundet Tvivl om, at det med Nutidens højt udviklede Fængselsteknik er muligt at reducere Faren saa vel for Undvigelser som for Angreb paa Opsynspersonalet til et Minimum.

Hvad dernæst Dødsstraffens generalpræventive Virkning angaar, vil selvfølgelig ingen bestride, at Trusel om Dødsstraf er egnet til at virke generalpræventivt. Spørgsmaalet er kun, om denne Virkning er kendeligt større end f. Eks. Virkningen af Truslen om livsvarigt Strafarbejde. Dette bestrides paa Grundlag af indgaaende psykologiske Undersøgelser af mange, og netop særlig med Hensyn til de i Motiverne (S. 21) specielt fremhævede anarkistiske Forbrydere. Men teoretisk kan der naturligvis altid tvistes derom. Det skal her blot fremhæves, at alene den Omstændighed, at Dødsstraf i de Lande, der endnu kender den, kun fuldbyrdes i et i Forhold til det samlede Antal Kapitalforbrydelser yderlig ringe Antal Tilfælde — i Virkeligheden kun rent undtagelsesvis — nødvendigvis i overordentlig Grad maa forringe den særlige generalpræventive Virkning, som den muligvis ellers kunde have.

Hvad der imidlertid langt mere end alle teoretiske Betragtninger maa rokke Troen paa Dødsstraffens Nødvendighed eller blot Nyttighed til Opretholdelse af Retssikkerheden, er de Erfaringer, der foreligger fra de Lande, der har afskaffet den. Dødsstraffen er legalt afskaffet i Rumænien (1865), Portugal (1867), Holland (1870), Italien (1890), Norge (1905), endvidere i 15 schweiziske Kantoner, samt i forskellige nordamerikanske, mellem- og sydamerikanske Stater. Faktisk er den afskaffet i Belgien (siden 1863) og i Finland (fra 1826)[2]). I intet af disse Lande har Dødsstraffens Afskaffelse foraarsaget nogen Stigning af de grove Forbrydelser, særlig Mord; tværtimod viser der sig overalt en i Forhold til Befolkningstilvæksten endogsaa meget betydelig Ned-

---

[1]) Fra de i ældre Tid gængse Forsøg paa at begrunde Dødsstraffens Nødvendighed ud fra Religionens Bud eller Retfærdighedsideens kategoriske Imperativ kan i Nutiden formentlig ganske bortses.

[2]) I Rusland kendes Dødsstraf kun for Statsforbrydelser.

gang i Antallet af disse Forbrydelser.[1]) Og heller ikke udviser de Lande, hvor Dødsstraf endnu anvendes, gennemgaaende gunstigere Kriminalitetstal end de, i hvilke den er afskaffet. Hertil kan endnu føjes en historisk Iagttagelse. I mange Aarhundreder anvendtes Dødsstraf i et Omfang, som man nu vanskeligt gør sig noget Begreb om. I alle Lande fandt aarlig talrige Henrettelser Sted, i større Lande i Hundred- og Tusindvis, for alle Slags Forbrydelser lige ned til Tyveri o. l. Efterhaanden indskrænkes denne Strafs Anvendelsesomraade til ganske faa Forbrydelser, ofte imod energisk Protest fra de „Sagkyndige", der paaberaabte sig Faren for Retssikkerheden. Intetsteds har dette medført en Tilvækst i Tallet af de paagældende Forbrydelser; tværtimod er Retssikkerheden paa disse Omraader langt større nu end i hine Tider, og intet Menneske tænker paa en Genindførelse af Dødsstraf for de Forbrydelser, hvor den nu er afskaffet.

Om nogen Nødvendighed for Dødsstraffens Bibeholdelse af Hensyn til Retssikkerheden kan der herefter ikke være Tale. Heller ikke tør man lægge afgørende Vægt paa den i Motiverne fremsatte Paastand, at Bibeholdelse af Dødsstraffen er i Overensstemmelse med den almindelige Retsbevidsthed i Folket. Hvad denne gaar ud paa, turde være ret tvivlsomt; sandsynligst er det vel, at den veksler, idet — ofte med ret korte Mellemrum — forskellige Strømninger gør sig gældende. Rimeligere synes det da at lægge Vægt paa den haandgribelige Kendsgerning, at der hos dem, der har Afgørelsen, allerede i en Aarrække er sporet en afgjort Utilbøjelighed til at bringe den i Anvendelse. Siden 1892 er ingen Dødsstraf fuldbyrdet her i Landet, skøndt der ikke har manglet Tilfælde af Mord under meget graverende Omstændigheder.[2]) Skulde denne Praksis blive opretholdt, hvad Sandsynligheden taler for, turde allerede dette være en Grund til at afskaffe Dødsstraffen legalt. En Straf, der kun eksisterer paa Papiret, højner ikke Respekten for Loven. Ud fra dette Synspunkt tør det maaske siges at være en tvivlsom Fordel, at K. U. aldrig foreskriver Dødsstraf som obligatorisk. Det er næppe meget for dristigt at gaa ud fra, at denne Straf under en saadan Ordning aldrig vil blive idømt — endsige fuldbyrdet. Den vil da hurtigt i den almindelige Opfattelse komme til at staa som en blot tom Trusel.

Men kan Dødsstraffens Bibeholdelse ikke anses som en Nødvendighed, taler omvendt afgørende Grunde mod at bevare den. Den vigtigste af disse er dens Irreparabilitet. Overfor en fuldbyrdet Dødsstraf findes intet Remedium, selv om det nok saa sikkert godtgøres, at Dommen skyldes en Fejl eller Vildfarelse. Og, selv om man vil gøre gældende, at Justitsvildfarelser netop paa dette Omraade paa Grund af de vidtgaaende Kautcler, der her er trufne, vil være yderst sjældne — udelukkede er de dog her saa lidt som paa noget andet Omraade. Ganske særlig er, som ogsaa Erfaringer fra Udlandet viser, den Mulighed ret nærliggende, at en Person dømmes til Døden og henrettes, om hvem det senere — f. Ex. ved Obduktion — konstateres, at han har lidt af en allerede i Gerningsøjeblikket ret fremskreden Sindssygdom, der maatte udelukke al Tilregnelighed,[3]) men som ikke er bleven erkendt som saadan. Allerede dette maa være Grund nok til ikke at optage denne Straf i en ny Straffelov, naar dens Bibeholdelse ikke kan anses nødvendig af Hensyn til Retssikkerheden. Det er da overflødigt at komme ind paa saadanne Betragtninger som, at Dødsstraf-

[1]) Jfr. den meget indgaaende Undersøgelse i Verhandl. d. 31. deutschen Juristentages (1912), 2. Bd. S. 613 flg. Om Dødsstraftens Skæbne i det schweiziske Udkast se N. T. f. Strafferet IV. S. 180—181.

[2]) Som Sidestykker fra andre Lande skal nævnes, at i Østerrig er i Aarene 1904—10 af 321 dødsdømte 1 — en — henrettet, i Ungarn af 18 dødsdømte ligeledes 1. I Sverige er i Aarene 1901—14 af 15 Dødsdomme ligeledes kun 1 fuldbyrdet.

[3]) Jfr. Verhandl. d. 31. deutschen Juristentages 2. Bd. S. 701 flg.

fens Afskaffelse er Udtryk for en Højnelse af Samfundets Moralopfattelse, at Straffens Fuldbyrdelse vil krænke etiske Følelser hos store Kredse af Befolkningen o. l. Hvilken Betydning man bør tillægge saadanne Betragtninger, derom vil Meningerne maaske endnu være delte. Derimod viser Dødsstraffens Historie og ikke mindst dens seneste Fase — dens Indskrænkning til ganske enkelte Tilfælde, hvor dens Anvendelse endda kun skal være fakultativ —, at det er en Strafart, der har overlevet sig selv, og som er ved at uddø. Der vindes da sikkert intet ved at forlænge denne Dødskamp.

III. Af Frihedsstraffe kender K. U. Strafarbejde, Arbejdsfængsel og simpelt Fængsel. Af de hidtil kendte Frihedsstraffe udgaar for det første Fængsel paa Vand og Brød. De i Motiverne (S. 19) til Støtte herfor anførte Betragtninger om denne Strafarts ringe penitentiære Værdi maa tiltrædes. Praksis efter Straffelovstillæggets Ikrafttræden viser ogsaa tydeligt, at Retsanvendelsen vurderer denne Strafart meget lavt[1]). Dernæst udgaar Statsfængsel som særlig Strafart — dog nærmest af Navn, idet § 56 Nr. 3 hjemler, at den ellers for Statsforbrydelser foreskrevne Straf kan omsættes til simpelt Fængsel, og § 21 bestemmer, at simpelt Fængsel i de Tilfælde, hvor Straffeloven af 1866 foreskriver Anvendelse af Statsfængsel, skal udstaas i særlig dertil af Justitsministeren bestemte Arrester. I Realiteten sker der da ikke nogen væsentlig Forandring. Og for Navnets Skyld er der næppe nogen Grund til at opretholde en særlig Strafart for disse overordentlig lidet praktiske Tilfælde.

Endelig kender K. U., som allerede bemærket, heller ikke Tvangsarbejde hverken som særlig Strafart eller som Sikkerhedsforanstaltning, saaledes som den undertiden andetsteds anvendes. Hvor hidtil Tvangsarbejde er anvendt, vil efter Udkastet i Reglen Arbejdsfængsel finde Anvendelse. Ligesom det sikkert maa erkendes, at Tvangsarbejdsstraffen, saaledes som den hidtil her i Landet har været praktiseret, ikke frembyder nogen penitentiær Fordel fremfor Fængselsstraf, der er forbunden med Arbejdstvang, men at den tværtimod er behæftet med følelige Mangler, saaledes maa det erkendes, at der ikke er Trang til en kortvarig Frihedsstraf ved Siden af simpelt Fængsel og Arbejdsfængsel. Et andet Spørgsmaal, som nedenfor nærmere skal prøves, er det imidlertid, om ikke de Betragtninger, der har ført til Anvendelsen af Tvangsarbejde, indeholder en rigtig Tanke, nemlig den, at de almindelige Fængselsstraffe ikke gør Fyldest overfor visse af de Lovovertrædere, paa hvilke Tvangsarbejde nu finder Anvendelse. Maa dette erkendes, kan der blive Spørgsmaal om at lade Tvangsarbejde genopstaa under en anden Form, nemlig som en særlig Art Sikkerhedsforvaring, jfr. herom nærmere nedenfor.

Medens K. U. — under Opgivelse af den skarpe Sondring mellem Forbedringshus- og Tugthusarbejde — i det væsentlige opretholder Strafarbejde indenfor de samme Grænser som efter Straffeloven af 1866, blot at Minimum forhøjes til 1 Aar samtidig med, at Afkortning for Straffens Udstaaelse i Enkeltcelle bortfalder, faar Arbejdsfængsel efter Udkastet et væsentlig videre Omraade end den gældende Rets Fængsel paa sædvanlig Fangekost, til hvilket det iøvrigt nærmest svarer, idet Arbejdsfængsel kan idømmes i indtil 3 Aar og saaledes faktisk i stort Omfang vil træde i Stedet for de lavere Grader af Forbedringshusarbejde. Af K. U. § 27, hvorefter 1 Dags Strafarbejde ved Omregning af Straffene regnes lig med 2 Dages Arbejdsfængsel, fremgaar tydeligt, at Strafarbejde — ganske bortset fra Varigheden — skal anses som en væsentlig strengere

[1]) For de i Straffeloven omhandlede Forbrydelser idømtes Fængsel paa Vand og Brød i Aarene 1901—05 9,892 Gange ɔ: aarligt Gennemsnit 1,978); i Aarene 1906—10 3,473 Gange (ɔ: aarligt Gennemsnit 695); i Aaret 1912 467 Gange. I pCt. af samtlige Frihedsstraffe udgjorde denne Straf i de samme Aar henholdsvis 54,2, 20,3 og 12,6. I pCt. af samtlige Fængselsstraffe 75,6, 27,7 og 17,5.

Strafart end Arbejdsfængsel, jfr. ogsaa § 11, 1. St. Spørger man imidlertid, hvilke Udtryk denne forskellige Vurdering har faaet i Loven, maa det hævdes, at Forskellen er ganske minimal, atter bortset fra Varigheden, hvorved endda maa erindres, at begge Straffe kan omfatte en Straffetid fra 1 til 3 Aar. Hverken i Henseende til Arbejdspligten [1]), Kosten, Beklædningen, Undervisning eller Forbindelse med Omverdenen gør Loven nogen Forskel; selv Reglerne om Løsladelse paa Prøve er paa det nærmeste fælles. Det er end ikke nødvendigt, at Straffene udstaas i forskellige Anstalter, jfr. § 17, 1. St., „Anstaltsafdelinger". For saa vidt man vil forklare denne Mangel paa Differentiering ved, at Loven overhovedet henviser det nærmere om Straffens Udstaaelse til Ordning gennem kgl. Anordning, maa det fremhæves, at det K. U. ledsagende Udkast til kgl. Anordning om Fuldbyrdelse af Frihedsstraffe ikke i nogen synderlig Grad gør Forskellen klarere. Arbejdstiden er i Anordningen fastsat noget længere for Strafarbejde (11—12 Timer, jfr. § 15) end for Arbejdsfængsel (8—10 Timer, jfr. § 59 — dog kan det i de i K. U. § 56 Nr. 2. omtalte Tilfælde stige til 12 Timer), og Arbejdsgodtgørelsen er regelmæssig ved Arbejdsfængsel noget større. Ellers er der, bortset fra de særlige Regler om unge Forbrydere, i Hovedsagen ikke andre Forskelligheder end, hvad der naturligt følger af, at Straffens Varighed gennemgaaende er betydeligt længere ved Strafarbejde end ved Arbejdsfængsel — og saa maa det herved erindres, at selv disse Forskelligheder kun beror paa kgl. Anordning, altsaa kan ophæves ad administrativ Vej.

Af Enkeltheder fremhæves følgende: Minimum ved simpelt Fængsel er 7 Dage (§ 21), ved Arbejdsfængsel i Reglen 14 Dage (§ 17), dog saaledes, at det ved enkelte Forbrydelser nedsættes til 7 (§§ 324, 327) eller 2 (§ 164) Dage. — Strafarbejde udstaas med visse Undtagelser under Afsondring (ɔ: i Celle), naar Straffetiden ikke overstiger et sammenhængende Tidsrum af 6 Aar (§ 15). Arbejdsfængsel udstaas principielt i Enrum, dog med ret vidtgaaende Undtagelser (§ 19). Særlige Bestemmelser gives i § 56 for unge Forbrydere under 21 Aar samt for visse kroniske Forbrydere. Om de første bestemmer § 56 Nr. 1., at Straffen, naar de vilde være at dømme til Strafarbejde ikke over 3 Aar, ved Dommen kan omsættes til Arbejdsfængsel i den dobbelte Tid, dog ikke varende udover det fyldte 25 Aar, at udstaa i en særlig for unge Personer beregnet Anstalt eller Anstaltsafdeling.

Om det Forhold, der under Nutidens Reformbestræbelser har voldt mest Tvivl og sikkert ogsaa frembyder de største Vanskeligheder — den kroniske Kriminalitet — findes en Regel i § 56 Nr. 2.

Blandt de Veje, som her har været bragt i Forslag, vælger K. U. den mest konservative, en Forlængelse af Straffen, hvis den vilde have været Arbejdsfængsel eller Strafarbejde ikke over 6 Aar, til det dobbelte, dog ikke udover 10 Aar og saaledes, at den altid fastsættes til Arbejdsfængsel i en særlig Anstalt eller Anstaltsafdeling. Om Behandlingsmaaden i disse Tilfælde eller blot om de Synspunkter, der skal være ledende ved Fuldbyrdelsen, siger K. U. intet; og heller ikke det ledsagende Udk. til kgl. Anordning giver her nogen Vejledning. Hvad endelig angaar Betingelserne for Anvendelsen af denne Regel, følger K. U. § 56 ogsaa ganske de gamle fra Gentagelsesreglerne kendte Spor. Betingelsen er alene et vist Antal tidligere Straffe — 4 Gange udstaaet Arbejdsfængsel eller Strafarbejde, hvis sammenlagte Varighed ikke er under 4 Aar med en Forældelsesfrist af 3 Aar fra den sidste Løsladelse. Naar denne Betingelse foreligger, indtræder Virkningen rent mekanisk. Enhver individuel Prøvelse af, om den paagældende virkelig kan anses som Vaneforbryder eller pro-

[1]) **Det forudsættes dog i § 17, at det ved Arbejdsfængsel skal være tilladt Fangen selv at forskaffe sig Arbejde. Stor praktisk Betydning vil dette dog næppe faa.**

fessionel Forbryder, og om den nu begaaede Forbrydelse indicerer Inkorrigibilitet eller vidner om, at Personen er en stadig Fare for Retssikkerheden, er udelukket. Den f. Eks., der efter flere Gange at være straffet for Berigelsesforbrydelser, sidst med fleraarig Frihedsstraf, inden 3 Aar efter Løsladelsen, maaske i let beruset Tilstand, begaar en Voldsforbrydelse eller Krænkelse af Samfundsfreden, der kunde paadrage ham en kortvarig Straf af Arbejdsfængsel, falder uvægerlig ind under Bestemmelsen. Ja selv uagtsomme Forbrydelser kan have denne Virkning.

Endnu skal fremhæves, at K. U. ikke i noget Tilfælde hjemler Frihedsberøvelse paa ubestemt Tid som Straf, og som Sikkerhedsforvaring kun overfor utilregnelige eller formindsket tilregnelige Personer (K. U. § 84) samt indenfor meget snevre Grænser overfor Vanedrankere (§ 85) og i det til Strfl. § 299 svarende Tilfælde (Undsigelse — § 86). Disse Tilfælde er, naar bortses fra Reglerne om Værgeraadsforsorg, overhovedet de eneste, hvor Sikkerhedsforvaring o. l. kan træde i Stedet for Straf.

Ved Bedømmelsen af de ovenfor omhandlede Bestemmelser maa det først fremhæves, at den Maade, hvorpaa K. U. drager Grænsen mellem Lovordning og administrativ Anordning, næppe kan billiges, ligesom den væsentlig afviger fra, hvad der andetsteds i nyere Tid er gennemført eller foreslaaet. At alle mindre væsentlige Enkeltheder. allerede af Hensyn til den lettere Adgang til gennem Omordning at drage Nytte af indvundne Erfaringer og nye Tanker, bør ordnes administrativt, maa sikkert erkendes. Men lige saa vist er det en anerkendt statsretlig Grundsætning, at Ordningen af Straffuldbyrdelsens Hovedprincipier er eller bør være et Lovgivningsanliggende. De Afvigelser herfra, som i dansk Ret har fundet Sted, f. Ex. ved Udfærdigelsen af Adg. 13. Febr. 1873, har altid været betegnede som stridende mod rigtige statsretlige Grundsætninger. I Norge er Straffuldbyrdelsen ordnet ved L. 12. Decbr. 1903 om Fængselsvæsenet og om Tvangsarbejde, jfr. L. 26. Marts 1907. I Sverige er ligeledes de vigtigere herhen hørende Regler lovfæstede særlig gennem to Love af 22. Juni 1906 jfr. L. 2. Juni 1908[1]). Det tyske V. E. indeholder Forskrifter angaaende Straffuldbyrdelsen, der medtager en Del mere end Reglerne i K. U., men vil dog overlade ret meget til administrativ Ordning (Bundesrat og de enkelte Regeringer). Men dette mødte den skarpeste og en næsten enstemmig Protest i Litteraturen, og G. E. foreslaar da ogsaa i langt videre Omfang at ordne Straffuldbyrdelsen ved Lov[2]). Ikke blot af statsretlige, men ogsaa af strafferetlige Hensyn bør det Standpunkt fastholdes, at alle Hovedregler om Straffuldbyrdelsen fastslaas ved Lov, fordi hele Lovens Straffesystem svæver i Luften, naar disse Grundsætninger ikke staar fast, naar det derfor ikke er givet, hvad der tilsigtes opnaaet ved de enkelte Strafarter, og hvilke Midler der dertil kan og skal anvendes, idet principielle Ændringer i Straffuldbyrdelsen overlades til skiftende Justitsministres Forgodtbefindende.

Disse Fordringer fyldestgør de herhen hørende Bestemmelser i K. U. langtfra. De angiver vel i Hovedsagen, i hvilke Tilfælde Straffen skal udstaas henholdsvis i Enrum eller i Fællesskab, men derimod intet om, hvilket System der skal følges ved Behandlingen. De siger vel, at Adgang til Løsladelse paa Prøve kan hjemles ved kgl. Anordning, naar en nærmere angiven Del af Straffetiden er udstaaet. Men der mangler enhver Angivelse af, hvilke Synspunkter der herved skal være ledende. Det er derfor ganske uafgjort, hvilket Formaal den foreløbige Løsladelse skal tjene, om den skal anses som en ren Naa-

[1]) Af en særlig Kommission er nu udarbejdet et nyt „Forslag till Lag angående verkstallighet av straffarbete och fängelsestraff", jfr. Almquist i N. T. f. Strafferet III S. 274 flg.

[2]) Ogsaa den italienske Strfl. af 22. Novbr. 1888 ordner i Hovedtrækkene Straffuldbyrdelsen ved de enkelte Arter af Frihedsstraffe.

desakt, Belønning for god Opførsel, eller som Led i selve Straffuldbyrdelsen — Middel til Forbrydernes Forbedring eller til at lette Overgangen til Livet i fuld Frihed osv. — Og dog afhænger det Omfang, i hvilket dette Institut skal finde Anvendelse, ligesom i ikke ringe Grad dets Betydning af, hvad der tilsigtes opnaaet derved. Dette, saa vel som andre Hovedspørgsmaal som f. Ex. Prøvetidens Varighed og Beskaffenheden af det Tilsyn, den paa Prøve løsladte skal undergives, bør ikke Administrationen, men Lovgivningsmagten afgøre, fordi dens Bestemmelser om Straffe og Strafferammer ellers bliver Blanketter uden Indhold. Tilsvarende Bemærkninger gælder alle Straffuldbyrdelsesregler af principiel Betydning. Om man saa iøvrigt vil samle disse Bestemmelser i en særlig Lov eller optage dem i Straffeloven, er et rent teknisk Spørgsmaal uden større Betydning.

K. U. sondrer, som tidligere bemærket, mellem Strafarbejde, Arbejdsfængsel og simpelt Fængsel. At der ved Siden af den strengere med Arbejdstvang forbundne Frihedsstraf maa findes en saadan lettere Form af denne som den, vi er vant til at betegne som simpelt Fængsel, er utvivlsomt. Om denne Strafart skal senere blive talt. — Tvivlsomt er det derimod, om der er Trang til, saaledes som K. U. gør det, at opretholde to (eller flere) Arter af strengere (kvalificeret) Frihedsstraf. At Udkastet selv ikke har etableret en saadan Forskel mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel, at disse fremtræder som to væsensforskellige Strafarter, er allerede tidligere fremhævet. Men det maa endvidere sikkert erkendes, at det overhovedet næppe lader sig gøre at udforme to væsentlig forskellige Former af kvalificeret Frihedsstraf uden i den ene eller den anden Retning at komme udenfor dennes naturlige Grænser. At adskille en saadan Frihedsstraf skarpt fra simpelt Fængsel volder ingen Vanskelighed. Arbejdspligt, Kosttvang, særlig Klædning m. m. danner et ganske naturligt Grundlag for denne Modsætning til det simple Fængsel. Det lader sig sikkert ogsaa uden Vanskelighed gøre at drage et skarpt Skel mellem kvalificeret Frihedsstraf og blot Sikkerhedsforvaring af almenfarlige og lignende Forbrydere. Herom skal nærmere blive talt nedenfor. Men enhver Sondring, som man vil forsøge at etablere indenfor den kvalificerede Frihedsstraf, vil, hvis den ikke væsentlig skal blive en Sondring paa Papiret, forudsætte, at enten den ene Form af denne Straf bliver saaledes skærpet, at derved det forsvarliges Grænse overskrides, eller at den anden bliver saaledes afsvækket, at den ophører at have den alvorlige Karakter, som skal være den kvalificerede Frihedsstrafs Særkende. At Arbejdspligt, Kosttvang, Fangedragt, stærk Begrænsning i Samkvemmet med Omverdenen m. m. maa være Regel ved enhver saadan Straf, er vel uomtvistet og forudsættes ogsaa af Straffelovskommissionen. Hvad da først Fangearbejdet angaar, maa dettes Ordning anses lidet egnet til at drage Skel mellem flere saadanne Strafarter. Naar Arbejdstvangen skal spille en afgørende Rolle samtidig som Opdragelsesmiddel og som Udtryk for Samfundets Tvang mod Lovovertræderne, er der kun én rationel Maalestok for Arbejdspligtens Omfang: der maa fordres saa meget Arbejde, som uden Skade kan præsteres, hverken mere eller mindre. At fordre mindre, betager Straffen den Karakter af alvorlig Tugtelse, som den efter Forudsætningen skal have; at fordre mere, er af Hensyn til Fangens legemlige saavel som sjælelige Vel uforsvarligt. Lempelser i dette normale Arbejdskrav er der navnlig ikke, som K. U. og den der opstillede Sondring forudsætter, Grund til at gøre ved de korte Straffe (Arbejdsfængsel); her er den strenge Gennemførelse af Arbejdskravet allermindst betænkelig og paa den anden Side mest nødvendig for at gøre Straffen effektiv. Lempelser er der netop kun Grund til at gøre ved de lange Frihedsstraffe (Strafarbejde), der, hvis der ikke gennemføres en gradvis Forbedring i Fangens Vilkaar (Progressivsystemet), alene ved deres Langvarighed let virker nedbrydende og sløvende. — De Forskelligheder mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel, som

man kunde forsøge at etablere paa andre Punkter — Andel i Arbejdsfortjenesten, Adgang til Brevveksling, Besøg o. l. — er i sig selv af al for ringe Betydning til at danne Grundlag for en saadan Sondring. Dertil kommer, her som ved Arbejdspligten, at enhver længere Straf, naar et progressivt System skal gennemføres, indenfor sin Ramme maa levne Plads for saadanne Gradationer, at disse allerede af den Grund ikke egner sig til Skelnemærke mellem forskellige Strafarter.

Endnu en Række Grunde taler imod den af K. U. fastholdte Sondring mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel og altsaa i lige Grad for at nøjes med én Form af kvalificeret Frihedsstraf. Naar en saadan Sondring opretholdes, kan det vanskelig være anderledes, end at Strafarbejdet bliver den i penitentiær Henseende mest fuldkomne Frihedsstraf. Den vil — allerede fordi dens Gennemsnitsvarighed er længere — lægge Beslag paa de bedste Anstalter, i Reglen ogsaa paa det bedst uddannede Personale; og man vil af samme Grund, hvor en Forskel i Fuldbyrdelsen skal gøres, være mest omhyggelig for ikke ved den at opgive noget, der penitentiært set er vigtigt. Det er da lidet rimeligt, lidet pædagogisk at anvende den mindre fuldkomne Strafart, Arbejdsfængslet overfor Novicerne paa Forbryderbanen, dem der endnu er mest Udsigt til at rette, og for hvem netop derfor det bedste ikke er for godt. Som Sagerne faktisk ligger, vil det nu tilmed netop blive de Kategorier, der fremfor alle andre afgiver Materialet til den kroniske og professionelle Kriminalitet, som navnlig ved deres Indtræden paa Forbryderbanen undergives denne mindre fuldkomne Straffebehandling — de begyndende Tyve, Plattenslagere, Sutenører, Bøller o. l. Særlig uheldigt bliver dette, hvis man vil følge den Anvisning, som K. U. i § 17 giver, at tillade, at kortere Tids Arbejdsfængsel udstaas i kommunalt styrede o: smaa Arresthuse. Nogen uheldigere Indledning til Samfundets Bestræbelser for at modvirke disse Elementers Udvikling til professionelle eller vanemæssige Forbrydere kan vanskeligt tænkes. — Det er dernæst utvivlsomt en stor Fordel i lovteknisk Henseende at kunne nøjes med én Art af kvalificeret Frihedsstraf. Navnlig hvis man tillægger de to Former, Strafarbejde og Arbejdsfængsel, en forskellig Værdi ved Omregning af Straffen — f. Eks. ved Sammenstød, Gentagelse eller omvendt ved Strafnedsættelse — vil dette, selv om man opstiller et mere rimeligt Forhold end K. U. § 27, volde en Del Vanskeligheder[1]), som ellers undgaas. — Ogsaa ved det praktisk vigtige Spørgsmaal om Tilvejebringelse og Fornyelse af de fornødne Anstalter frembyder Unifikationen væsentlige Fordele, ligesom den letter Overflytning og Omfordeling af Fangerne efter skiftende Behov. Der kræves i Nutiden i stadig voksende Grad Særanstalter dels til egentlig Straffuldbyrdelse, f. Eks. Ungdomsfængsler, dels til Iværksættelse af opdragende, kurativ eller blot sikrende Forsorg — Anstalter for psykisk defekte, Drankeranstalter og rene Forvaringsanstalter, jfr. nærmere nedf. — Saa meget desto vigtigere er det, naar ikke hele Mekanismen skal blive altfor kompliceret, ikke at skabe flere Sondringer indenfor Strafarterne end strengt fornødent.

Til Fordel for at opretholde Sondringen mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel kan der vistnok kun anføres den ene Betragtning af virkelig Vægt, som ogsaa fremhæves i Motiverne til K. U. (S. 23), nemlig den, at det navnlig i generalpræventiv Henseende har Værdi, at visse grove Forbrydelser gennem den særlige Straf, der rammer dem, i den almindelige Bevidsthed stemples som særlig forkastelige og samtidig den, der rammes af denne Straf, karakteriseres som særlig æreløs eller særlig farlig. Denne Betragtnings Vægt undervurderes ingenlunde. Men ganske bortset fra alle de ovenfor anførte Grunde mod Sondringen maa det hævdes, at selve denne Betragtning ogsaa peger paa Betænkeligheder ved den. Overfor Sondrin-

[1]) Et særligt iøjnefaldende Eksempel frembyder K. U. § 56 Nr. 2., hvorom nærmere nedenf.

gens Værdi i generalpræventiv Henseende staar det Faktum, at netop denne Udsondring af visse Personer derved, at de forsynes med Tugthusstraffens sorte Kokarde, i højeste Grad forøger Vanskelighederne ved deres Tilbagevenden til Samfundslivet, hvilket er saa meget beklageligere, som det ingenlunde er saa, at de, der har begaaet grove Forbrydelser, gennemgaaende er mindre paavirkelige af Straffen og derfor giver mindre Haab om Genoprejsning end andre. Dernæst frembyder det overordentlige, vel nærmest uovervindelige Vanskeligheder at fordele Forbryderne mellem de to Strafarter paa en Maade, der svarer til en etisk Bedømmelse af deres Handling; dette vilde i alt Fald kræve en Sondring af ganske anden Art end den, K. U. og andre Love gennemfører. Det vilde for det første være forkasteligt nogensinde at give unge Mennesker — f. Ex. under 20 eller 21 Aar — det særlige Stempel, som følger af, at de er dømt til Strafarbejde, Tugthus, eller hvad man vil kalde den strengeste Strafart. Tanken vilde iøvrigt vel kræve det mest markante Navn: Tugthus. Men overhovedet vil det ikke uden et fuldstændigt Brud med al Tradition kunne undgaas, at mange straffes med Fængsel, der moralsk staar langt lavere end adskillige, som straffes med Strafarbejde. Føles der virkelig Trang til den af en saadan udvortes Stempling betingede Differentiering, synes det langt simplere og naturligere at opnaa dette ved en Omordning paa et andet Punkt, nemlig derved, at Retten i Dommen foruden Straffen udtrykkelig udtaler Fortabelse af Æreret eller af statsborgerlige Rettigheder, hvor Handlingens Art og Forbryderens Motiver m. m. gør dette naturligt, en Ordning, som ogsaa af andre Grunde bør foretrækkes, jfr. nærmere nedf. ved Bemærkningerne til §§ 68 og 69.

Alt ialt maa det herefter hævdes, at overvejende Grunde taler for kun at opretholde én Form af Frihedsstraf med Arbejdstvang. Denne Ordning er ogsaa gennemført i de os nærmestliggende mindre Stater, Norge, Sverige og Holland. Naar de andre, navnlig større Stater har og, om end ikke uden stærk Modsigelse, synes at ville fastholde den modsatte Ordning — en Flerhed af kvalificerede Frihedsstraffe —, staar dette formentlig i Forbindelse med den der i Reglen endnu opretholdte Tredeling indenfor Forbrydelserne. Dette kan imidlertid ikke have nogen Vægt for dansk Ret, hvor denne Tredeling aldrig har været kendt og ikke kan ventes indført.

I Overensstemmelse med ovenanførte foreslaas det kun at anvende to Arter af Frihedsstraffe. For den lettere Form af disse foreslaas ligesom i K. U. bibeholdt den i dansk Ret traditionelle Betegnelse: simpelt Fængsel. For den strengere Form foreslaas anvendt den af Straffelovskommissionen skabte Betegnelse: Arbejdsfængsel. Dette Udtryk maa anses som et heldigt Fund ogsaa som Fællesbetegnelse for al med Arbejdstvang forbunden Frihedsstraf. Det markerer tilstrækkelig skarpt Straffens alvorlige Karakter i Modsætning til det simple Fængsel, og det mærker paa den anden Side ikke den straffede saa haardt som f. Ex. „Tugthusstraf" eller „Strafarbejde", mod hvilken sidste Betegnelse der ogsaa kan anføres andre Indvendinger[1]).

Det er efter det ovenf. anførte selvforstaaeligt, at der ikke er nogen Grund til indenfor denne Frihedsstraf at genoptage en Sondring svarende til vor gældende Straffelovs af Straffelovskommissionen opgivne Forskel mellem Forbedringshus- og Tugthusstraf. Dette udelukker imidlertid ikke, at der i Reglerne om Straffuldbyrdelsen gennemføres Forskelligheder i Fangebehandlingen efter Straffens Varighed, den straffedes Fortid og navnlig hans Alder, jfr. herom nærmere nedf.

Tvangsarbejde som særlig Strafart findes lige saa lidt optaget i nærværende Forslag som i K. U. Grundene hertil er tidligere anført. Derimod hjemler nærvæ-

[1]) Se f. Eks. Förhandlingar vid Kriminalkongressen i Stockholm 1911 S. 197.

rende Forslag ved Siden af de to oftere omtalte Arter af Frihedsstraf i ret betydeligt Omfang Anvendelse af Frihedsberøvelse, der ikke har Karakteren af Straf, men af en ren Forsorgs- eller Sikkerhedsforanstaltning, og som forudsætter Tilstedeværelsen af særlig dertil bestemte Anstalter. For Oversigtens Skyld skal der, idet der bortses fra, at disse Foranstaltninger systematisk hører hjemme i en anden Sammenhæng, herom bemærkes følgende:

Bortset fra Opdragelsesanstalter for unge Personer, der fritages for Straf mod at undergives Værgeraads- o. l. Forsorg — et Forhold, hvis nærmere Ordning falder udenfor nærværende Lovforslags Ramme — hjemler Forslaget ligesom K. U. Sikkerhedsforvaring, der tillige tjener kurative og rene Forsorgsformaal, for psykisk defekte Personer samt Tvangsanbringelse i Dranker-Helbredelsesanstalter for Vanedrankere, der ikke skønnes at være uhelbredelige. For Tilstedeværelsen af dertil egnede Anstalter maa der derfor fra Statens Side drages Omsorg, uden at det dermed er udelukket, at kommunale og private Anstalter under Statskontrol kan anvendes til saadan Anbringelse. Men dernæst foreslaas i en Række Tilfælde, hvor K. U. alene hjemler Anvendelse af Straf, Sikkerhedsforvaring anvendt overfor saadanne Lovovertrædere, overfor hvilke den almindelige Straffebehandling skønnes at være ufyldestgørende eller formaalsløs. Medens der angaaende den nærmere Begrundelse heraf maa henvises til det følgende, skal her blot kort gøres Rede for dels, hvilke Tilfælde der herved haves for Øje, dels hvilke Arter af Forvaring der vil blive foreslaaet.

Indenfor den Kreds af Personer, overfor hvilke den almindelige Straffebehandling erfaringsmæssig ikke gør Fyldest, kan der, bortset fra de udpræget psykisk defekte og Vanedrankerne, fremhæves to ret tydeligt adskilte Grupper. Den ene udgøres hovedsagelig af Personer, som paa Grund af Karaktersvaghed, Mangel paa Energi og Stadighed er ude af Stand til at ernære sig paa regelmæssig hæderlig Maade og derfor uden iøvrigt at udvise udpræget forbryderiske Tilbøjeligheder frister Tilværelsen som vanemæssige Tiggere eller Løsgængere. Disse Personer er ikke egentlig samfundsfarlige, men kan være i høj Grad besværlige, især da de i Reglen ogsaa er drikfældige og ofte lidet modstandskraftige overfor Fristelser til Rapseri og andre Smaaforseelser. Erfaringen har overalt, ogsaa hos os, vist, at den traditionelle Behandling med forholdsvis korte Frihedsstraffe overfor Flertallet af dem er ganske virkningsløs. Paa den anden Side vil man finde det betænkeligt at gaa frem mod dem med langvarige strenge Straffe, dels fordi Forseelsen i sig selv er ringe, ja i Virkeligheden ligger lige ved Grænsen af det strafbare, dels fordi det store Flertal af disse Personer er til en vis Grad psykisk defekte og netop derfor ude af Stand til at ernære sig paa normal Maade i Frihed. De er, som det træffende er sagt,[1]) at ligne med dem, der i Skolen trods al Anstrengelse ikke kan lære Matematik. De føler det efterhaanden og opgiver Evret. De er paa den anden Side oftest godmodige og hyppigt ogsaa arbejdsvillige nok, naar de blot faar Arbejdet anvist og tilrettelagt under en regelbunden Levevis. K. U. (§§ 324—326) giver overfor disse Personer Anvisning paa ret langvarige og strenge Frihedsstraffe — Arbejdsfængsel indtil 3 Aar, efter Omstændighederne Strafarbejde. Hvis dette gennemføres strengt, fører det til en stødende og unyttig Haardhed. Netop derfor maa det paaregnes, at en saadan Ordning vil blive haandhævet meget lempeligt; i saa Fald vil de anvendte (forholdsvis korte) Straffe ikke fyldestgøre Samfundets Krav paa for længere Tid at blive befriet for disse besværlige Elementer. Den Tanke er da i nyere Tid stadig kraftigere kommet til Orde, at man, naar det, efter at Straf nogle Gange er forsøgt, viser sig, at de paagældende er vanemæssige Tiggere eller Løsgængere, overfor dem bør give Afkald paa Straf og i Stedet for denne anvende en ren Sikker-

[1]) Benedikt i Verhandl. d. 31. deutschen Juristentages 3. Bd., S. 644.

hedsforvaring, hvor et lempeligt Regime, der saa vidt muligt undgaar at tilføje anden Lidelse end den med Frihedsberøvelsen og Arbejdstvang nødvendigt forbundne, bøder paa Forvaringens forholdsvise Langvarighed. Allerede den belgiske L. 27. Novbr. 1891 erstatter ved professionelt Tiggeri og Løsgængeri strafferetlig Behandling med Anbringelse i de saakaldte dépots de mendicité fra 2 til 7 Aar. Det tyske V. E. (§ 305, jfr. § 42) og G. E. (§ 192, jfr. § 68) hjemler kun Anvendelsen af kortvarige Straffe, (der endda i Reglen kan bortfalde), men med paafølgende Anbringelse i „Arbeitshaus", hvilken Anbringelse ikke anses som Straf, men som Sikkerhedsforvaring. Schweizisk V. E. Art. 279 giver i Gentagelsestilfælde (inden 1 Aar) ganske i Almindelighed Dommeren Ret til i Stedet for Straf at paabyde den skyldiges Anbringelse i en Arbejdsopdragelsesanstalt, hvor han forbliver højst 3 Aar med Adgang til Løsladelse paa Prøve efter mindst 1 Aars Forløb.

Idet nærværende Forslag bygger paa den Betragtning, at Straf erfaringsmæssig er virkningsløs overfor den, i Reglen i psykisk Defekt begrundede, hos visse Personer rodfæstede Hang til Løsgængeri eller Tiggeri, at korte Straffe ikke yder Samfundet noget nævneværdigt Værn mod disse besværlige Elementer, og at langvarige Straffe overfor dem synes en uforholdsmæssig Haardhed, foreslaas det nærmest i Tilslutning til det schweiziske Udkast overfor dem i Stedet for Straf at anvende en forholdsvis langvarig Forvaring i særlig dertil indrettede Anstalter, Arbejdshuse, med det Formaal saa vidt muligt at vænne de paagældende til regelmæssigt Arbejde og gennem styrkende Behandling at gøre dem mere skikkede til Kampen for Tilværelsen, samt iøvrigt for en Tid at afholde dem fra deres sædvanlige for dem selv og Samfundet lige uheldige Levevis. Medens der angaaende Behandlingen i disse Anstalter iøvrigt henvises til det følgende, skal her blot fremhæves, at disse foruden vanemæssige Løsgængere og Tiggere formentlig bør kunne optage visse med dem beslægtede Elementer. Saaledes vil det formentlig være naturligt, at Vanedrankere, der har vist sig uhelbredelige, dømmes til Anbringelse i Arbejdshus under samme Betingelser, under hvilke de ellers vilde have været at anbringe i Drankerasyler.

Tiggere og Løsgængere bør endvidere kunne anbringes der, ogsaa naar de har gjort sig skyldige i mindre grove Ejendomsforbrydelser, der har Karakteren af Lejlighedsforbrydelser, enten efter udstaaet Straf eller i Stedet for denne.

I de tilsvarende Anstalter for Kvinder vil det endelig formentlig være rigtigt at anbringe prostituerede Kvinder, som efter at være straffede efter nærvær. Forsl. § 228 i Strid med et dem ved Dommen givet Tilhold søger Erhverv ved Utugt.

Derimod bør — modsat hvad der nu gælder ved Tvangsarbejde — Forbrydere af mere farlig Art, Voldsmænd, Sutenører o. l. ikke hensættes i disse Anstalter. Indblandingen af saadanne med den øvrige Belægning ganske heterogene Elementer, vilde ikke blot vanskeliggøre Behandlingen, men nødvendigvis give denne en ganske anden Karakter end den tilsigtede. Hvor overfor disse Personer den almindelige Straffebehandling ikke slaar til, bliver deres naturlige Plads de Forvaringsanstalter for samfundsfarlige Forbrydere, som straks nedenfor skal omtales.

Den anden Gruppe af Forbrydere, ved hvilken den sædvanlige Straffebehandling erfaringsmæssig er funden ufyldestgørende, er de samfundsfarlige, kroniske Forbrydere, der har vist sig praktisk talt upaavirkelige af Straf. Upaavirkeligheden har denne Gruppe tilfælles med den førstnævnte, men den adskiller sig fra den ved sin væsentlig større Samfundsfarlighed. Omend i og for sig Forbrydelser af enhver Art kan være repræsenterede i denne Gruppe, er det dog navnlig 3 Kategorier, der giver den sit Præg. Talrigst repræsenterede er sikkert de professionelle Ejendomsforbrydere, men ved Siden af dem staar de vanemæssige Voldsforbrydere og Sædelighedsforbrydere. En ejendommelig Mellemstilling indtager de uforbederlige Sutenører,

der i Reglen ved Siden af deres egentlige Virksomhed optræder baade som Ejendoms- og som Voldsforbrydere. — At den almindelige Straffebehandling overfor en stor Del af disse Forbrydere maa anses som ganske virkningsløs, er nu almindelig erkendt[1]). Og at der overfor dem derfor er Trang til særlige Foranstaltninger, er ikke blot teoretisk anerkendt — Spørgsmaalet om deres Behandling har dannet Tyngdepunktet i de senere Aars kriminalpolitiske Diskussion i Litteraturen, i den internationale kriminalistiske Forenings Forhandlinger og paa forskellige Landes nationale Juristmøder — men dette har endvidere faaet Udtryk i en Række nyere Love og Udkast, saaledes ogsaa i K. U. § 56 Nr. 2. — De Veje, ad hvilke man har villet møde den fra disse Personer truende Fare, er imidlertid højst forskellige, idet man har forsøgt at udnytte samtlige de tre her foreliggende Muligheder: 1) Straf alene; 2) Straf i Forbindelse med Sikkerhedsforvaring; 3) Sikkerhedsforvaring alene.

1. Den første Vej gaar nærmest norsk Strfl. § 65 og i forskellig Udformning tysk V. E. § 89 og K. U. § 56 Nr. 2. — Det af tysk V. E. indtagne Standpunkt, der straks blev mødt med en sjælden enstemmig Kritik, er imidlertid ikke blot i G. E. § 98, men ogsaa i den tyske Straffelovskommissions senere Beslutninger[2]) forladt til Fordel for den nedenfor under 2 omtalte Ordning.

2. Den anden af de mulige Løsninger: Straf med paafølgende Sikkerhedsforvaring, findes i den engelske Prevention of Crime Act. 1908 s. 10, i det østerrigske Regeringsforsl. (1912) § 38 og vil som bemærket blive optaget i det kommende tyske Forslag.

3. Den tredje Løsning: Sikkerhedsforvaring, der træder i Stedet for Straf, findes i det schweiziske Udk. Art. 31.

Det vil heraf ses, at bortset fra Reglen i tysk V. E. § 89, der nu kan lades ude af Betragtning, er K. U. § 56 Nr. 2 det eneste Forsøg paa at følge det af den norske Straffelov § 65 givne Eksempel. Denne Bestemmelse er iøvrigt næsten bleven uden praktisk Anvendelse[3]). Grundene dertil er sikkert forskellige, men medvirkende har det utvivlsomt netop været, at den som Middel til Bekæmpelse af den kroniske farlige Kriminalitet kun kender Straf[4]). Ifølge Udgangspunktet, at der her er Tale om farlige, uforbederlige eller dog hidtil upaavirkede[5]) Forbrydere, maa de Forholdsregler, hvorved Samfundet skal sikres, altid bestaa i Frihedsberøvelse af særlig lang eller ubestemt Varighed. Men at undergive Personer det almindelige Fængselsregimes sløvende og afstumpende Indflydelse i ubegrænset eller dog ud over det normale væsentlig forlænget Tid er en Umenneskelighed, som man kun i yderste Nødsfald bør gaa med til, ogsaa fordi man af den som Regel ikke kan vente andet end en rent nedbrydende Virkning. Det er derfor næppe tvivlsomt, at de Ordninger, der alene regner med Anvendelse af en saadan væsentlig forlænget *Straf*, betegner et overvundet Standpunkt.

Ud fra den Betragtning, at Talen her er om tilregnelige — om man vil „strafværdige" — Forbrydere, overfor hvilke en særlig Behandling kræves, fordi de tillige er præ-

[1]) At en saadan Upaavirkelighed under Straffuldbyrdelsen ofte kan konstateres med fuldt betryggende Sikkerhed, derom foreligger der fra Mænd med stor praktisk Erfaring i Straffuldbyrdelsen talrige Vidnesbyrd, jfr. bl. a. Bulletin de l'Union internationale de droit pénal XIII. S. 451—52 (v. Engelberg).

[2]) Ebermayer S. 26—27.

[3]) Jfr. N. T. f. Strafferet II. S. 172.

[4]) Noget modificeres dette dog ved L. om Fængselsvæsenet 12. Dec. 1903 § 24, hvorefter den paagældende efter Udløbet af den normale Straffetid *kan* overflyttes til Tvangsarbejdshus.

[5]) Denne Betingelse fastholdes netop ikke af N. Strfl. § 65, der imidlertid paa dette Punkt indtager en Særstilling. Det turde i øvrigt forklare, at Loven benytter Straf og ikke Sikkerhedsforvaring.

sumtivt uforbederlige samt farlige for Retssikkerheden, ligger det da nær netop at vælge den af engelsk Ret og østerrigsk Regeringsforsl. fulgte Fremgangsmaade: Straf med paafølgende Sikkerhedsforvaring. Naar det imidlertid betænkes, at Talen alene er om Personer, med Hensyn til hvilke det paa betryggende Maade kan anses konstateret, at den almindelige Straffebehandling er virkningsløs og derfor unyttig, synes den rationelle og ialtfald fra ethvert andet Standpunkt end den rene Gengældelseslære mest tilfredsstillende Løsning dog at være den af det schweiziske V. E. Art. 31 fulgte, helt at erstatte Straffen med en langvarig Sikkerhedsforvaring. Denne Ordning løser netop de to Opgaver, som disse Forbryderes Særegenhed stiller Lovgivningen, paa den ene Side en virksom Beskyttelse af Samfundet mod den fra dem hidrørende Fare — dertil tjener Langvarigheden — paa den anden Side Gennemførelsen af denne Beskyttelse uden unyttig og uforholdsmæssig Lidelse og deraf følgende nedbrydende Virkning for de skyldige — dette naas ved, at de undergives en Behandling, der saa vidt muligt ikke har andet Lighedspunkt med Straffen end Frihedsberøvelsen og Gennemførelsen af den nødvendige Arbejdstvang.

Den Ordning, som foreslaas gennemført i nærvær. Forsl. §§ 54 og 55, danner saaledes den diametrale Modsætning til den i K. U. § 56 Nr. 2 foreslaaede Regel, hvorefter i disse Tilfælde stadig alene Straf — om end forlænget Straf — skal finde Anvendelse. Om hele dette Grundspørgsmaal: Straf eller Sikkerhedsforvaring siger mærkelig nok Motiverne S. 84 flg. intet. Den hele der forekommende Argumentation tager i Virkeligheden kun Sigte paa et andet Problem: de paagældende Foranstaltningers bestemte eller ubestemte Varighed. Den gaar derved ganske vist ud fra, at de to Ting: bestemt Varighed og Straf, ubestemt Varighed og Sikkerhedsforanstaltning falder sammen. Dette er dog en Fejltagelse. Vi kender ubestemte Straffedomme, norsk Strfl. § 65, og Sikkerhedsforvaring paa forud bestemt Tid, Prevention of Crime Act. 1908 s. 10. — Men heller ikke, for saa vidt den vender sig mod selve „Ubestemtheden" af de Forholdsregler, der træffes, er Motivernes Argumentation rammende. Den gaar ud fra Forskellen mellem det normale Individ og den helt eller delvis utilregnelige. Overfor den sidste er Sikkerhedsforanstaltninger af ubestemt Varighed begrundede, medens „Straffen for den begaaede Forbrydelse er den til Raadighed staaende Retshaandhævelse mod tilregnelige Personer. Men den forskyldte Straf er altid en bestemt Størrelse. Derfor ligger de i Varighed ubestemte Frihedsberøvelser udenfor de Grundsætninger, som regulere det normale Samfundsliv" (S. 87). Det samme udtrykkes (S. 88–89) saaledes, „at den Trang til Værn, som er til Stede, i alt Fald kan naas ved Anvendelse af Strafinstitutet, der jo rummer Tilføjelse endog af de videst gaaende Onder, men altid i forskyldt, bestemt Maal, ikke Forholdsregler af ubestemt Varighed, om hvis Ophør Samfundet er henvist til at tage Bestemmelse efter et Skøn over indre sjælelige Tilstande, som let kan fejle". — Ganske bortset fra, om det kan siges at henhøre til det „normale Samfundsliv" at være uforbederlig eller dog af al Straf upaavirkelig Forbryder, maa det straks siges, at Modsætningen mellem de forskellige Systemer ingenlunde er saa skarp, som Motiverne forudsætter. Ingen Lov og intet Udkast kender Forvaring af absolut ubestemt Varighed; alle sætter de en Grænse. Paa den anden Side aabner alle nyere Love og Udkast — deriblandt K. U. — ogsaa ved de normale Straffedomme Døren for en vis Ubestemthed gennem Adgangen til Løsladelse paa Prøve. Men mellem en Dom, der lyder paa ubestemt Tid — dog ikke over 10 (15) Aar — og en Dom der lyder paa 10 (15) Aar — dog med Adgang til Løsladelse paa Prøve forinden — er der ikke nogen Væsens-, men nærmest kun en Gradsforskel. Naar Motiverne dernæst deri, at „den forskyldte Straf altid er en bestemt Størrelse" vil finde en særlig Garanti mod Misbrug af Samfundsmagten, medens Ophøret af Forholdsregler af ube-

stemt Varighed afhænger af „et Skøn over indre sjælelige Tilstande, som let kan fejle", er det dog vel et rent Postulat, at Dommeren ikke lige saa let — før Straffens Virkning er prøvet — skulde kunne fejle i sit Skøn over, hvad der er „forskyldt" som den vedkommende Myndighed — efter Resultatet af Straffuldbyrdelsen eller Forvaringen — kan fejle i sit Skøn over den paagældendes fortsatte Farlighed. — Naar endelig Motiverne (S. 88) mod Indførelsen af Foranstaltninger af ubestemt Varighed overfor tilregnelige Forbrydere gør gældende, at det „betyder paa samme Tid at behandle dem som „strafskyldige". fordi de er tilregnelige, og som „farlige", som om de vare utilregnelige", saa lader denne Indvending sig høre overfor Ordninger som dem, der findes i engelsk Ret og i det østerrigske Forslag, der forbinder Straf og Sikkerhedsforanstaltninger, men den rammer ialtfald ikke en Ordning som den, der er foreslaaet i det schweiziske Udkast og nærværende Forslag. Overfor det ubestridelige Faktum, at en Person, skønt der ikke kan paavises nogen Mangel i hans Tilregnelighed, meget vel kan være farlig i den Forstand, at det med den Sikkerhed, som overhovedet kan naas gennem menneskelig Erfaring, kan forudses, at (den normale) Straf ikke vil afholde ham fra nye Forbrydelser, vælger denne Opfattelse at lægge Hovedvægten paa Farligheden, og lade Behandlingsmaaden særlig bestemme derved. At dette bedre tjener Samfundets Sikkerhed end Anvendelse af en Frihedsstraf af forud fikseret Varighed, naar denne da ikke forlænges ganske uforholdsmæssigt, er vel alle enige om. Men denne Fremgangsmaade er formentlig ogsaa langt mere human overfor den skyldige. Den medfører vel straks en Frihedsberøvelse af i Reglen længere Varighed, men den frier omvendt gennem den lempeligere Behandling den dømte. fra den Sum af unyttige Lidelser, den næsten uafbrudte Række af Strafarbejdsstraffe, som under den modsatte (gældende) Ordning vilde være hans sikre Lod.

Og i Virkeligheden kan ingen i Nutiden lukke Øjnene for den Kendsgerning, at der findes saadanne af Straffen upaavirkelige (farlige) Personer. Heller ikke K. U. har kunnet dette. Det viser § 56 Nr. 2 og endmere selve Motiverne (S. 89). Det siges her, at gentagne Strafudstaaelser kan aabenbare Unytten af visse Sider i den normale Straffuldbyrdelse. Men i Stedet for da at foreslaa en mere effektiv Straffuldbyrdelse, foreslaas netop en præsumtivt mindre virksom Behandling i forlænget o: i den dobbelte af den „forskyldte" Tid. Naar Motiverne herom siger, at det, § 56 Nr. 2. anordner, sker ikke paa Grund af Forbryderens Farlighed, men paa Grund af, at han ikke er blevet „forbedret", og at man anser det for unyttigt at anvende de særlige penitentiære Forholdsregler overfor ham, er det for det første vanskeligt at se, hvori Forskellen bestaar mellem ikke at være forbedret og det fremdeles at være farlig; men det synes overhovedet vanskeligt at forstaa, hvorledes Fordoblingen af Straffetidens Varighed kan begrundes ved, at man opgiver at anvende penitentiære Forholdsregler, som samtidig erklæres for unyttige, undtagen netop ud fra det af K. U. forkastede Standpunkt, at naar Straf er unyttig, bliver Sikkerhedshensynet det afgørende. Den i K. U. § 56 Nr. 2 trufne Ordning bliver da i lige saa høj Grad som den i nærværende Forslag og det schweiziske Udkast foreslaaede i Strid med det af Motiverne saa stærkt hævdede Standpunkt, at Maalestokken for Forvaringens Varighed er, hvad der er „forskyldt", og ikke, hvad der af Hensyn til Samfundets Sikkerhed er nødvendigt. Allermindst er det forstaaeligt, hvorledes man gennem den i Motiverne fremsatte Betragtning er naaet til den rent mekaniske Fordobling af Straffetiden, som § 56 hjemler. Selv om man med Motiverne (S. 90) vil indrømme, at „Virkningen af den passive Tilvænning til regelbundet Liv naturlig maa kræve længere Tid end en normal Fuldbyrdelse, hvor der med Udsigt til Udbytte gribes aktivt ind i opdragende Retning", søger man forgæves Forklaringen til, at den fornødne Tid

netop i alle Tilfælde skal være den dobbelte af den normale Straffetid uden noget Hensyn til den konkrete Situation. Men ogsaa i andre Retninger fører denne mekaniske Ordning i Forbindelse med de i § 56 angivne Maksimalgrænser til mærkelige Resultater. Fordoblingen skal kun indtræde, naar den forskyldte Straf ikke er over 6 Aar, og Straffens Varighed maa ikke forlænges ud over 10 Aar. Altsaa:

forskyldt Straf 5 Aar bliver 10 Aar,
— — 6 — — 10 —
— — 7 — — 7 — osv.

Men at § 56 Nr. 2. overhovedet ganske har forladt det af Motiverne hævdede Standpunkt, at den „forskyldte" Straf danner Udgangspunktet for Foranstaltningens Varighed, fremgaar af følgende: Ifølge K. U. § 27 regnes 1 Dags Strafarbejde = 2 Dages Arbejdsfængsel. Den, der har „forskyldt" 3 Aar Arbejdsfængsel, har derfor ifølge Udkastets Opfattelse kun „forskyldt" halvt saa stor Straf som den, der har „forskyldt" 3 Aars Strafarbejde. Men efter § 56 Nr. 2. faar de ganske samme Behandling — 6 Aar Arbejdsfængsel i den der omhandlede særlige Anstalt. — Endnu skal bemærkes, at det synes ret uforklarligt, hvorfor hele Bestemmelsen kun skal gælde, hvor den forskyldte Straf ikke overstiger 6 Aar. Motiverne (S. 91) siger herom, at ved højere Straffe vil der altid være Tale om saa alvorlige Forbrydelser, at Strafudstaaelsen rettest bør ske i en Strafanstalt. Naar man imidlertid, som ogsaa K. U. gør, gaar ud fra, at den almindelige Straffebehandling overfor disse Personer er unyttig, indeholder den anførte Betragtning dog ikke nogensomhelst Forklaring paa, hvorfor pludselig 7 Aars Strafarbejde skal virke kraftigere end 10 Aar i den særlige Anstalt.

Den i nærværende Forslags §§ 54 og 55 gennemførte Ordning bygger, som allerede bemærket, paa ganske andre Betragtninger. Den sætter for saadanne Forbrydere, for hvis Vedkommende fortsat Anvendelse af den almindelige Straf efter de indvundne Erfaringer maa anses unyttig, i Straffens Sted en ren Sikkerhedsforvaring. Efter Udgangspunktet bør denne principielt være af ubestemt Varighed, saaledes at den opretholdes, saa længe den paagældende fremdeles skønnes farlig for Retssikkerheden, og ikke længere. For ikke at svække den generalpræventive Virkning, som er en af Straffens ubestridte Fordele, bør Dommen dog fastsætte et Mindstemaal for Varigheden, svarende til den Straf, der ellers vilde have været at idømme. Omvendt er det, bl. a. fordi den foreslaaede Ordning er noget nyt og uvant, fundet rigtigt af Forsigtighedshensyn at fastsætte en Tidsbegrænsning for Forvaringens Varighed — 10 Aar udover det i Dommen fastsatte Minimum. Inden for denne Grænse afhænger Varigheden af Skønnet over den paagældendes Farlighed. Da det paa Grund af denne Afgørelses overordentlige Vigtighed er nødvendigt at skabe de bedst mulige Garantier mod Vilkaarlighed eller Fejltagelser i Afgørelsen, henlægges denne til den i § 55 nærmere angivne Myndighed. Der er da formentlig heller ikke nogen som helst Grund til at befrygte, at denne Myndigheds paa en gennem lang Tid fortsat, indgaaende Iagttagelse af Personen i Forbindelse med et nøje Kendskab til hele hans Fortid byggede Afgørelse, selv om den saa lidt som nogen anden menneskelig Dom kan gøre Krav paa absolut Ufejlbarlighed, ikke skulde være mindst lige saa betryggende som den Fastsættelse af Straffens Varighed, som Dommeren nu foretager paa et langt mindre fuldkomment Grundlag. Til yderligere Betryggelse samt tillige, fordi det forøger Udsigterne til et gunstigt Resultat, foreskrives det, at Løsladelse altid skal finde Sted paa Prøve.

Ogsaa med Hensyn til Betingelserne for denne Foranstaltnings Anvendelse afviger nærværende Forslags Regel væsentlig fra Bestemmelserne i K. U. § 56 Nr. 2. Denne stiller som Betingelse kun, at den skyldige tidligere efter det fyldte 21. Aar ifølge Dom mindst 4 Gange har udstaaet Arbejdsfængsel eller Strafarbejde i en Tid, hvis sammenlagte Varighed ikke er under

4 Aar, og at der ikke fra sidste Løsladelse er forløbet 3 Aar, inden han paany forskylder Straf af Arbejdsfængsel eller Strafarbejde. Dette er atter en altfor mekanisk Ordning. Disse Betingelser kan meget vel foreligge, uden at det derfor er berettiget at slutte til en særlig Uforbederlighed eller Upaavirkelighed navnlig, hvis de tidligere Forbrydelser er af forskellig Art, og ganske særlig, hvis den nu begaaede Forbrydelse hører til en helt anden Kategori end de tidligere og i sig selv ikke er synderlig alvorlig. Alle de tidligere nævnte Love og Udkast gør da ogsaa Anvendelsen af de ved dem hjemlede særlige Foranstaltninger afhængig af andre Betingelser netop for at sikre, at de kun bringes til Anvendelse, hvor en nøje Prøvelse af den paagældendes hele Forhold berettiger til at stemple ham som en farlig, upaavirket Forbryder, om hvem det ikke kan ventes, at han ved den almindelige Straf vil lade sig afholde fra nye Forbrydelser. En saadan individuel Prøvelse bør ubetinget kræves, og en dertil sigtende Bestemmelse er derfor ogsaa optaget i nærvær. Forsl. § 54. Erfaringerne med Hensyn til Anvendelsen af N. Strfl. § 65, der iøvrigt alene af samtlige herhenhørende Bestemmelser ikke kræver Forstraffe, viser dernæst Ønskeligheden af, at man saa vidt gørligt letter Tilvejebringelsen af de Bevisligheder, paa Grundlag af hvilke Dommen om den paagældendes Farlighed, f. Eks. hans Egenskab som professionel Forbryder, og hans præsumtive Uforbederlighed skal støttes[1]). Hertil sigter Bestemmelserne i nærvær. Forsl. § 54, 2. St.

I nær Forbindelse med Spørgsmaalet om Arterne af Frihedsstraffe staar Spørgsmaalet om Grænserne for disses Varighed. Mest Tvivl og Vanskelighed volder herved Spørgsmaalet om disse Straffes Minimum. At korte Frihedsstraffe i Reglen er uden enten afskrækkende eller opdragende Værdi og paa den anden Side har en Række tildet heldige Bivirkninger, er der nu paa det nærmeste Enighed om. I samme Grad, som man mener at kunne undvære dem, vil vel derfor saa at sige alle være stemte for at afskaffe dem, og det maa derfor efter den herom førte Diskussion paafalde, at de nyere Love og Udkast kun i saa ringe Grad, som Tilfældet er, har dristet sig til gennem Fastsættelsen af højere Minima at slaa Bom for den saa uforholdsmæssig hyppige Anvendelse af disse korte Straffe. — K. U. har endda højere Minima end andre nyere Udkast, nemlig for simpelt Fængsel 7 Dage (§ 21) og for Arbejdsfængsel som Regel 14 Dage (§ 17), hvorved dog maa mærkes, at enkelte Bestemmelser (§§ 164, 324 og 327) hjemler Anvendelse af Arbejdsfængsel i kortere Tid (2 eller 7 Dage). Det kan dog næppe erkendes, at det — bortset fra Bødeafsoning, hvorom nærmere nedf. — skulde møde uoverstigelige praktiske Vanskeligheder yderligere at forhøje Minimum endog ret betydeligt. I svensk Ret har det allerede længe været Regel, at Fængsel, nærmest svarende til vor Rets simpelt Fængsel, ikke kan idømmes i kortere Tid end 1 Maaned, og Strafarbejde — omfattende al Frihedsstraf med Arbejdstvang — ikke i kortere Tid end 2 Maaneder. Efter velvillige private Meddelelser har dette ikke voldt Retsanvendelsen nogensomhelst Vanskelighed. Der har da ogsaa netop i Sverige fra kompetent Side hævet sig Røster for en yderligere betydelig Forhøjelse af Frihedsstraffens Minimum[2]). — Og i Norge er efter Strfl. 21. Maj 1902 det fælles Minimum for Fængsel [forbundet med Arbejdstvang] (§ 17) og Hefte [vort simple Fængsel] (§ 22) 21 Dage. Heller ikke der skal Forhøjelsen af Minimum have voldt Vanskelighed.

Det maa da ogsaa sikkert erkendes, at en udvidet Anvendelse og bedre Regulering af Bødestraffen og den betingede Straffedom vil gøre det muligt ganske at undvære kortvarige Frihedsstraffe ialtfald som principal Straf. Hvor langt det er

[1]) Jfr. hermed D. K. F s Aarbog 3 S. 57 flg.

[1]) Jfr. Thyrén: Principerna for en Strafflagsreform I. S. 66, der som Minimum foreslaar 6 — ialfald ikke under 3 — Maaneder.

rigtigt at sætte Minimum op, er selvfølgelig en Skønssag. I nærværende Forslag foreslaas det sat til 21 Dage[1]) for simpelt Fængsel og 2 Maaneder for Arbejdsfængsel. Hvad særlig det sidste angaar, synes en effektiv Paavirkning gennem Arbejdstvangen vanskelig at kunne paaregnes i kortere Tid. Paa den anden Side synes Arbejdsfængsel i kortere Tid at maatte kunne undværes. Spørgsmaalet er navnlig praktisk ved Voldsforbrydelser og Berigelsesforbrydelser. særlig Tyveri. Hvad de første angaar, synes man, naar Talen er om rene Lejlighedsforbrydelser af ikke særlig alvorlig Karakter, at maatte kunne klare sig med Bøder eller simpelt Fængsel, og hvis Talen er om mere kroniske Voldsmænd eller om mere alvorlige Angreb, vil to Maaneders Arbejdsfængsel næppe være for streng en Straf. Ved Tyveri o. l. vil Grænsen, 2 Maaneders Arbejdsfængsel, vel ligge noget højere end den nu normale Straf for første Gang begaaet simpelt Tyveri (40 Dage)[2]). Men naar samtidig som i nærværende Forslag det undtagne Tyveris Omraade udvides meget betydeligt og tilsvarende Regel gives ved andre Berigelsesforbrydelser samt dernæst Adgangen til at anvende betinget Straffedom, saaledes som denne nærmere udformes i nærvær. Forsl., haves i Erindring, synes dette ikke at kunne vække Betænkelighed.

Hvad Maksimum angaar, synes ved simpelt Fængsel den i K. U. § 21 satte ordinære Grænse 2 Aar rigelig høj. Da Praksis imidlertid synes yderst utilbøjelig til at anvende de højere Grader af simpelt Fængsel, er der dog næppe praktisk Trang til nogen Nedsættelse. I de særlige Tilfælde, hvor Straffen anvendes som custodia honesta for Statsforbrydelser og Duel, bør den dog kunne idømmes for længere Tid. Om at idømme denne Straf paa Livstid bør der imidlertid næppe kunne være Tale, og den absolute Grænse for dens tidsbestemte Anvendelse kan da formentlig i Overensstemmelse med Strfl. § 27 sættes til 10 Aar. For Arbejdsfængsel foreslaas den i K. U. for tidsbestemt Strafarbejde opstillede Grænse, 16 Aar, bibeholdt, ligesom Adgangen til at idømme livsvarig Straf ved enkelte meget grove Forbrydelser opretholdes. Paa de Betænkeligheder, som Idømmelse af livsvarig Straf kan have, søges bødet ved den nedf. omtalte Regel om Adgangen til efter Udløbet af en vis Del af Straffetiden at overflytte Fangen til den tidligere omtalte Forvaringsanstalt.

Bestemmelserne om Straffuldbyrdelsen i K. U. er som tidligere bemærket meget ufuldstændige, idet altfor meget henskydes til Afgørelse ved kgl. Anordning. Men allerede de Bestemmelser, som Udkastet indeholder, giver paa afgørende Punkter Anledning til Kritik.

Størst praktisk Betænkelighed vækker Bestemmelsen i K. U. § 15 om, at Strafarbejde under Afsondring, altsaa Cellestraf, med enkelte Undtagelser finder Anvendelse o: skal anvendes paa alle Fanger, hvis Straffetid ikke overstiger et sammenhængende Tidsrum af 6 Aar. Det maa i høj Grad forbause, at man har villet foreslaa en Udvidelse af Cellestraffens Varighed langt udover, hvad vor gældende Ret, Strfl. § 13, hjemler, og hvad der nu kendes nogetsteds, vistnok alene med Undtagelse af Belgien. Dette er for det første i afgjort Strid med hele Retsudviklingens Tendens i Nutiden. Efter tysk V. E. § 22 skal Udstaaelse i Enrum finde Sted ved Tugthus i de første 6, ved Fængsel i de første 3 Maaneder og kan den udstrækkes længere, dog uden Fangens Samtykke ikke over 3 Aar; efter G. E. § 45 skal Fængsel indtil 2 Aar udstaas i Enrum, medens Isoleringen ved Tugthusstraf varer mindst 3, højst 9 Maaneder; kun hvor en skadelig Indflydelse paa Medfanger eller Fare for

[1]) Kun ved enkelte mindre Forseelser, hvor Bødestraf ofte vil være lidet praktisk, foreslaas Minimum sat til 14 Dage, jfr. Tillægsl. A.

[2]) Jfr. herved den som Bilag A. trykte af Fuldmægtig i det statistiske Departement O. B. Kofoed velvilligst udarbejdede Opstilling for Aaret 1914. Det ogsaa ved Tyveri og Bedrageri, navnlig udenfor København, ret betydelige Antal Domme paa under 40 Dage forklares som i Teksten anført bl. a. ved de meget snevre Grænser, som den gældende Ret drager for undtaget Tyveri etc

Sikkerheden maa befrygtes, kan den udstrækkes ud over denne Tid. Efter schweizisk V. E. Art. 30, Nr. 3 udstaas baade ved Fængsel og ved Tugthusstraf kun de første 3 Maaneder i Enrum. Ifølge norsk L. om Fængselsvæsenet m. m. 12. Dec. 1903 § 17 er den almindelige Grænse 2 Aar, dog at Udstaaelse i Enrum, „om det findes tilraadeligt", kan udstrækkes til 4 Aar. Længere end 4 Aar kan den ikke udstrækkes, medmindre Fangen samtykker, eller Afsondring findes paakrævet paa Grund af Fangens Farlighed eller anvendes af Sundhedshensyn, som Straf o. l. Endelig skal efter svensk L. 22. Juni 1906 Straffe under 3 Aar eller ved længere Straffe de første 3 Aar udstaas i Enrum. — Det vil ses, at alle disse nyere Love og Udkast er langt fra de 6 Aar obligatorisk Cellestraf, som K. U. opstiller som Norm.

Men det har endvidere under de senere Aars Drøftelser paa Møder, hvor Spørgsmaalet om Frihedsstraffenes Fuldbyrdelse har været behandlet, vist sig, at den indenfor de sagkyndiges Kreds herskende Opfattelse i udpræget Grad har vendt sig imod de langvarige Cellestraffe. Særlig oplysende i saa Henseende er Forhandlingerne paa Kriminalkongressen i Stockholm 1911[1]). Samtlige Talere, for største Delen i Straffuldbyrdelsen erfarne Mænd, udtalte sig for en Forkortelse, tildels endog en meget betydelig Forkortelse af Cellestraffens Varighed, ligesom der fra alle Sider udtaltes en skarp Fordømmelse over de langvarige Cellestraffe. Det fremhæves navnlig stadig, at Cellestraffen vel har den Fordel at forhindre uheldig gensidig Paavirkning, ligesom den anvendt indenfor rimelige Grænser er et ofte virksomt Middel til at bøje Forbrydernes Vilje, men at den omvendt — ganske bortset fra mulige skadelige Virkninger for den legemlige og aandelige Sundhed — netop, fordi den saa at sige holder alle Fristelser borte, er ganske uskikket til at virke positivt opbyggende ved at staalsætte Fangens Karakter og, anvendt ud over de rette Grænser, virker sløvende og i det hele vanskeliggør en Tilbagevenden til Livet i Frihed og i Samliv med andre. Særlig betænkelig bliver Anvendelsen af langvarig Cellestraf overfor Personer, som er stærkt paavirkelige af ydre Indtryk. Dette gælder vistnok i Almindelighed unge Personer, men kan ogsaa hos voksne forekomme af individuelle Grunde. Selv om man fastsætter det normale Maksimum for Fuldbyrdelse i Enrum betydelig lavere end K. U., f. Eks. til 3, eller til 2 Aar som nærværende Forslag, bør der tages særligt Hensyn til de nævnte Kategorier dels ved at fastsætte en lavere Grænse for unge Personer, dels ved at give Adgang til Forkortelse af Isolationen eller til at tilstaa Lempelser i denne, hvor Fangens Individualitet gør dette ønskeligt. I saa Henseende er Bestemmelsen i K. U. § 14, 2. St. 3. Pkt. ikke vidtgaaende nok, idet ikke blot Helbredshensyn, men ogsaa, om saa maa siges, straffepædagogiske Hensyn bør kunne berettige til Afvigelser fra den almindelige Regel.

Ogsaa Bestemmelserne om Strafarbejdes Fuldbyrdelse i Fællesskab giver Anledning til forskellige Bemærkninger. I K. U. § 14, 2. St. 2. Pkt. siges det, at Anstaltens Bestyrelse kan tilstede Personer, der ved Fuldbyrdelsens Begyndelse ikke har fyldt 21 Aar, og som iøvrigt skal udstaa Straffen i Enrum, at være i Fællesskab ved Friluftsarbejde, Husgerning, Gudstjeneste og Undervisning. Herved maa bemærkes, at der dog kun bør være Tale om Fællesskab med andre unge, og at paa den anden Side Fællesskabet ogsaa bør kunne omfatte Gymnastik og Gaardtur. — I § 14, 3. St. hjemles Adgang til at holde Fællesfanger afsondrede i en kortere Tid ved Udstaaelsens Begyndelse og Afslutning. Der bør dog vistnok ogsaa være Adgang til midlertidig at holde dem afsondrede til andre Tidspunkter; men navnlig bør der være Adgang til *delvis* Afsondring, særlig i Fritiden, i Kirken under Gudstjenesten o. l., jfr. herved Adg. Nr. 153, 28. Maj 1913 § 16.[2])

Hvad dernæst angaar Reglen i K. U.

[1]) Jfr. de trykte Forhandlinger S. 110 flg., 196 flg. og 246 flg.

[2]) En tilsvarende Regel findes udtalt i „Grundsätze des Bundesrats vom 28. Oktober 1897, welche bei dem Vollzuge gerichtlich erkannter Freiheitsstrafen zur Anwendung kommen, § 15.

§ 15, 2. St. om, hvilke Fanger der skal udstaa Strafarbejde i Fællesskab, kan først mærkes den Anomali, der dog neppe har været tilsigtet, men snarere skyldes en mindre heldig Affattelse, at den, der idømmes Strafarbejde, hvis han tidligere har afsonet to Arbejdsfængselsstraffe i Fællesskab — f. Eks. i Henhold til de i § 19 særlig nævnte Paragraffer — skal udstaa Strafarbejdet i Celle, medens han, hvis han tidligere to Gange har udstaaet Arbejdsfængsel i Enrum, nu skal udstaa Strafarbejdet i Fællesskab. Den første Regel er i denne Almindelighed urimelig; den anden er ofte, navnlig hvor Forstraffene har været kortvarige, uheldig. Paa denne sidste kan Justitsministeriet ifølge 2det Pkt. ganske vist bøde. Men hvis f. Eks. Fangen i Henhold til Bestemmelsen i 1ste Pkt. straks efter Dommen er afleveret til Strafanstalten ved Horsens, hvor der jo kun findes et ret begrænset Antal Celler, vil dette have til Følge enten, at Afsoning i Enrum maa opgives, eller at Fangen maa overføres til en anden Anstalt. — Endnu bemærkes, at Udtrykket i § 15, 2. St. 1. Pkt. „efter fyldte 25 Aar . . . . . have udstaaet" ikke er helt klart, idet det efterlader Tvivl om, hvorvidt det omfatter en Strafafsoning, begyndt forinden, men afsluttet efter det 25de Aar.

Hvad endelig angaar de tilsvarende Regler ved Arbejdsfængsel, synes det for det første ganske uforstaaeligt, hvorfor enhver, der første Gang dømmes til Arbejdsfængsel efter en af de i § 19 særlig nævnte Paragraffer, regelmæssig skal udstaa Straffen i Fællesskab. Selv ved Løsgængeri og Tiggeri m. m. — §§ 324—326 — synes denne Regel for ubetinget, men navnlig ses der ikke at være nogen rimelig Grund for en saadan Regel ved de Forbrydelser, der omtales i §§ 163 og 164 (Beruselse og Overtrædelse af Værtshusforbud) eller i §§ 313 og 392 (Beskadigelse af fremmed Ejendom eller offentlige Mindesmærker o. l.). — Men endvidere fører § 19 sammenholdt med § 15 for Arbejdsfængsels Vedkommende til lige saa mærkelige Resultater som de ovenfor ved Omtalen af Strafarbejde fremhævede. Hvis f. Eks. to Personer A. og B. hver 2 Gange udstaar Cellestraf (ligegyldigt om det er Arbejdsfængsel eller Strafarbejde) for samme Forbrydelse og af samme Art, hvoraf ialtfald den ene er udstaaet før det fyldte 25de Aar, og derefter A. dømmes til Arbejdsfængsel, B. til Strafarbejde, skal A. (ifølge § 19) udstaa Straffen i Fællesskab, men B. (ifølge § 15) i Celle. Hvis da senere A. idømmes Strafarbejde og B. Arbejdsfængsel, skal A. i Celle og B. i Fællesskab. Denne irrationelle Svingen mellem Celle og Fællesskab kan yderligere fortsættes, saa længe vedkommende ikke har udstaaet 2 Cellestraffe efter det 25de Aar. — Den Omstændighed, at § 19 i Begyndelsen kun omtaler Arbejdsfængsel i Enrum, fører dernæst til, at den, som efter to Gange i Henhold til de i Paragraffen særlig nævnte Bestemmelser at være dømt til Arbejdsfængsel udstaaet i Fællesskab, kort derefter paany dømmes til Arbejdsfængsel efter en anden Lovbestemmelse, skal udstaa Straffen i Celle, medens den, der to Gange har udstaaet Arbejdsfængsel i Celle, naar han paany (maaske længe efter) dømmes til Arbejdsfængsel, skal udstaa Straffen i Fællesskab!

Hele dette komplicerede System vil dernæst volde urimeligt Besvær og Vanskeligheder for de forskellige Anstalters Ledelse, der herefter ofte maa indhente Oplysninger fra en Række Fængsler om de tidligere Straffes Udstaaelsesmaade. Dette skal dog ikke her forfølges videre. Derimod skal i denne Forbindelse endnu bemærkes, at megen Tvivl om, hvorvidt en Straf skal anses udstaaet i Enrum eller i Fællesskab, kan opstaa i de Tilfælde, hvor Lempelser i Afsondringen i Henhold til § 14, 2. St. er tilstaaet, idet K. U. ganske savner et saadant fast Kriterium for Strafuldbyrdelsens Art, som nu haves i Strfl. § 13 „Arbejde i Enkeltcelle". K. U. § 14 forudsætter, at Strafarbejde under Afsondring kan finde Sted med Arbejde (Friluftsarbejde og Husgerning) i Fællesskab. Dette forøger selvfølgelig de lige ovenfor nævnte Vanskeligheder.

Saavel K. U., jfr. navnlig §§ 20 og 56, som Motiverne forudsætter, at Behandlingen, særlig ved Arbejdsfængsel, kan blive meget forskellig under Hensyn til Fangernes Alder, Straffetidens Længde m. m. Specielt forudsætter § 56 Nr. 1., at unge Forbrydere under 21 Aar regelmæssig bør udstaa Straffen i en særlig for dem beregnet Anstalt. Men ogsaa paa dette Punkt er Udkastets Regler meget ufuldstændige og synes selv afset derfra lidet tilfredsstillende. -- For saa vidt man vil fastholde Udkastets Sondring mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel, burde for det første Omsætningen fra Strafarbejde til Fængsel være obligatorisk, ikke blot fakultativ, for unge Personer, ialtfald under 18 Aar [1]), vistnok under 21 Aar. Det maa anses ganske forfejlet at undergive helt unge Mennesker Strafanstaltens stive, ubøjelige Regime og saa tidligt at give dem det kvalificerede Forbryderstempel, som ligger i en Idømmelse af denne som særlig streng udhævede Strafart. Og navnlig synes den i § 56 Nr. 1. opstillede Begrænsning, ikke over 3 Aar, uheldig. En ung Person, der har faaet en højere Straf, f. Eks. for Manddrab eller Brandstiftelse, kan meget vel være endog særdeles egnet til den særlige Behandling, som Ungdomsfængslet er bestemt til at give. — Heller ikke den obligatoriske Fordobling af Straffetiden kan anses for heldig. En Forlængelse af Straffen kan og vil ofte, men ingenlunde altid være ønskelig. Om den er det, kan netop ved disse Forbrydere og denne særlige Strafart vanskelig afgøres forud, men først under Straffuldbyrdelsen. Naar iøvrigt Sondringen mellem Strafarbejde og Arbejdsfængsel opgives, vil det rationelle da sikkert være i alle Tilfælde at give Adgang til efter en specialis causae cognitio at forlænge den normale Straffetid indenfor en bestemt Grænse. Det er dernæst mærkeligt, at det kun, naar den paagældende vilde være at dømme til Strafarbejde, i Dommen kan udtales, at han skal anbringes i Ungdomsfængsel. Ogsaa ellers bør Dommeren kunne anordne dette, idet det kan være afgørende for, om han vælger Straf eller Henvisning til Værgeraadsforsorg. Hvis, som det maa antages, Ungdomsfængslet væsentlig baseres paa Udstaaelse i ialtfald delvist Fællesskab, synes dernæst Reglen i K. U. § 19 endog at være en Hindring for, at den, der første Gang dømmes til Arbejdsfængsel, anbringes i Ungdomsfængslet. Skal dette ikke blive Tilfældet, lægger Reglen i § 19 stærkt hæmmende Baand paa Ordningen af Behandlingsmaaden i Ungdomsfængslet. — Betænkeligt er det endelig, at § 56 Nr. 1. siger, at Straffen kan udstaas i en særlig for unge Personer beregnet Anstaltsafdeling; sammenholdt med § 17 fører det til, at den kan udstaas i en Afdeling af en Strafanstalt. Er det allerede i sig selv irrationelt at lade to Strafarter, som efter Loven skal staa skarpt adskilte, fuldbyrdes i samme Anstalt, saa gælder det i forhøjet Grad, naar Talen er om det særlige Ungdomsfængsel, hvis Fuldbyrdelse netop i en særegen Grad bør danne en Modsætning til Strafarbejdet, naar dette skal være en særlig Straf for de alvorligste Forbrydelser og de mest forhærdede Forbrydere.

Endnu kan nævnes Bestemmelsen i K. U. § 17, 4. Stk. om, at ved Arbejdsfængsel selvforskaffet Arbejdes Udbytte tilfalder Fangen. Ganske bortset fra, om det ved en Straf, der er forbundet med Arbejdspligt, er rationelt at tillade selvforskaffet Arbejde, fører den nævnte Bestemmelse let til stødende Ulighed. En Skomager eller Skrædder vil f. Eks. paa den Maade kunne skaffe sig en ret betydelig Indtægt, skønt han ernæres af det offentlige, medens f. Eks. en Bygningshaandværker, der maaske straffes for samme Forhold som den første, i Reglen ganske vil være udelukket herfra. Naar det betænkes, at der her oftest vil være Tale om ret alvorlige Lovovertrædelser — Berigelses-, Volds- eller Sædelighedsforbrydelser — synes det rationelle at være, at

[1]) Jfr. tysk V. E. § 69; G. E. § 16; schweizisk V. E. Art. 11; østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 56.

Arbejdets Udbytte, med Fradrag af en vis Godtgørelse, altid tilfalder det offentlige.

Om simpelt Fængsel gives Bestemmelserne i K. U. § 21. Om Grænserne for Straffens Varighed er allerede talt. At Straffen regelmæssig udstaas i Enrum, og at Forplejningen ikke er indskrænket til den anordnede Fangekost, maa vistnok billiges; ligeledes at ingen særlig Fangedragt skal bæres, hvilket formentlig fremgaar deraf, at saadant ikke paabydes i det ledsagende Udkast til kgl. Anordning. Derimod er det meget tvivlsomt, om det er forsvarligt at opretholde den hidtil gældende Ordning, hvorefter det ganske overlades til Fangen, om han vil søge Beskæftigelse. Ganske vist er det netop Meningen med Bevarelsen af denne Strafart, at der ikke skal paahvile disse Fanger en egentlig Arbejdspligt af lignende Art som den, der gælder ved Arbejdsfængsel og Strafarbejde. Men deraf følger ikke, at det bør tillades disse Fanger at henleve en dog i Reglen ikke helt kortvarig Straffetid i fuldstændig Ørkesløshed. Netop de, for hvem dette vil virke mest skadeligt, de slappe, dovne, karakterløse Personer, vil ikke benytte sig af den Adgang, som § 21 giver dem til selv at begære Arbejde. Men overfor dem har Samfundet, naar det tager dem i Forvaring, den Pligt at sørge for, at Straffen ikke virker positivt skadeligt ved yderligere at fremelske deres Ulyst til Arbejde. Og overfor de bedre Elementer, der allerede under den bestaaende Ordning regelmæssig vil søge Beskæftigelse, vil Indførelse af en Pligt dertil ikke virke som en Skærpelse, naar Beskæftigelsespligten blot gennemføres med fornøden Hensynsfuldhed. Saa vel svensk L. 22. Juni 1906 § 7 som tysk V. E. § 20 og G. E. § 46 indeholder da ogsaa hertil sigtende Bestemmelser; og dette Forbillede bør formentlig følges. Principet maa være, at det overlades Fangen at skaffe sig passende Arbejde eller Beskæftigelse[1]). Men hvis de ikke gør det, eller det skønnes, at den selvvalgte Beskæftigelse kun er et Skalkeskjul for Lediggang, paalægges der dem at udføre et efter deres Dannelsestrin og Livsstilling passende Arbejde i et saadant Omfang, som maa anses nødvendigt til en rimelig Sysselsættelse, altsaa i et Kvantum, der er væsentlig mindre end, hvor Arbejdet skal have Karakteren af et Strafonde eller Opdragelsesmiddel. Det er dernæst en Selvfølge, at Arbejdsudbyttet her altid tilfalder Fangen, da Arbejdet ikke er en Del af Straffen.

De i nærværende Forslag optagne Bestemmelser om Frihedsstraffene gaar derefter i Korthed ud paa følgende:

1. Som Arter af Frihedsstraffe foreslaas:
   a. Arbejdsfængsel fra 2 Maaneder indtil 16 Aar eller paa Livstid, som udstaas i særlig dertil bestemte Anstalter, der tilhører Staten eller dog staar under dennes Styre, § 32. Den i K. U. § 17, 2. St., hjemlede Adgang til at lade visse korte Arbejdsfængselsstraffe udstaa i Anstalter under kommunalt Styre bør formentlig bortfalde. Naar Minimum sættes op som foreslaaet, bortfalder sikkert enhver praktisk Trang hertil; og det synes paa den anden Side, som allerede tidligere bemærket, særlig betænkeligt at tilstede Udstaaelse af korte Straffe, der bl. a. omfatter Hovedmængden af de Tilfælde, hvor Fare for Tilbagefald er størst, f. Ex. første Gang begaaet simpelt Tyveri, i Anstalter, hvor Fuldbyrdelsen maa forudsættes at være væsentlig mindre tilfredsstillende end i Statsanstalterne. Unge Forbrydere bør, naar de er under 18 Aar, altid, naar de er mellem 18 og 23 Aar, regelmæssig udstaa Straffen i særlige for dem beregnede Anstalter. Straffen kan ved særlig Retskendelse forlænges

[1]) En Student maa f. Ex. have Lov til at fortsætte sin Eksamenslæsning, en Forfatter Ret til at skrive Bøger eller Artikler osv.

med indtil det halve, dog ikke udover det 30te Aar, § 43.

b. Simpelt Fængsel uden Arbejdspligt, men med Beskæftigelsestvang, fra 21 Dage til 2 Aar, der udstaas i Arresthusene eller (som custadia honesta) i særlige dertil bestemte Arrester. I disse sidstnævnte Tilfælde kan denne Straf idømmes i indtil 10 Aar, § 45.

2. Straffen fuldbyrdes:

a. Ved simpelt Fængsel, der ikke overstiger 2 Aar, altid i Enrum, hvor ikke Sundheds- o. l. Hensyn kræver en Fravigelse eller Lempelse. Ved Straffe, der overstiger 2 Aar, afgøres det for hvert enkelt Tilfælde af Justitsministeren, om Straffen helt eller delvis skal udstaas i Enrum (§ 45).

b. Ved Arbejdsfængsel i Enrum, naar Straffen ikke overstiger 2 Aar. Hvor særlige Grunde taler derfor, kan denne Tid med Justitsministerens Tilladelse forhøjes til 3 Aar. — I Fællesskab udstaas Straffen, naar den er af længere Varighed end ovenfor angivet samt uden Hensyn dertil: *α*) naar Sundheds- o. l. Hensyn gør Afsondringen utilraadelig; *β*) naar Straffen overstiger 3 Maaneder, og Fangen tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel i Fællesskab eller mere end en Gang har udstaaet saadan Straf i Enrum, deraf en Gang i mindst 6 Maaneder. I de under *β*) nævnte Tilfælde kan Justitsministeren tilstede Udstaaelse i Enrum (§ 37). — Hvor Straffen skal udstaas i Fællesskab, holdes Fangen dog, hvis han ikke tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel i Fællesskab udenfor de under *α*) nævnte Tilfælde i Enrum i den første Tredjedel af Straffetiden, dog ikke under 3 Maaneder og ikke over 1 Aar. Indenfor de samme Grænser kan ogsaa Fanger, der tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel i Fællesskab, og hvis Straffetid overstiger 2 Aar, holdes i Enrum. Endvidere kan Fangerne holdes i Enrum en kortere Tid, ikke over 3 Maaneder, ved Straffens Afslutning, ligesom de kan holdes afsondrede i deres Fritid, i Spisetiden, under Gudstjeneste, Undervisning, Gaardtur samt ved Forberedelse til Undervisningen (§ 38).

c. I de særlige Ungdomsfængsler (§ 43) holdes Fangerne i Enrum i den første Tid efter Indsættelsen og en kortere Tid inden Løsladelsen. Iøvrigt udstaas Straffen ved Arbejde i Fællesskab enten i hele Arbejdstiden eller i en Del af denne. Iøvrigt gælder med Hensyn til Adgangen til at modificere den strenge Afsondring eller foretage en delvis Afsondring for Fællesfanger de almindelige Regler. I det hele taget maa Ordningen ved denne Form af Arbejdsfængsel være saa elastisk, at den i videst muligt Omfang aabner Plads for Individualisering. Ved denne Straf lægges særlig Vægt paa Fangernes aandelige og legemlige Udvikling gennem Undervisning, Gymnastik o. l. samt paa deres Faguddannelse.

3. Medens K. U. ganske tier angaaende Principerne for Straffuldbyrdelsen — Straffesystemet — udtales det i nærværende Forslag udtrykkeligt, at Straffuldbyrdelsen ved Arbejdsfængsel over 6 Maaneder skal ske efter det progressive System (§ 39), ligesom det iøvrigt foreslaas i Loven at optage en Række Bestemmelser, hvorved Fangens Retsstilling i forskellige Retninger positivt lovfæstes. Særlig bemærkes, at det positivt fastslaas, at længere Straffe regelmæssig skal afsluttes med Løsladelse paa Prøve, naar $^2/_3$ af Straffetiden, dog mindst 9 Maaneder, er udløben, medmindre der er særlig Grund til at antage, at saadan Løsladelse vil være utilraadelig (§ 40). Det fastslaas hermed, at Løsladelse paa Prøve er et regelmæssigt Led i Straffuldbyrdelsen, ikke en særlig Naadesakt. Dette stemmer med, hvad der nu maa betegnes som den ubetinget herskende Opfattelse, skønt af de nyere Udkast kun tysk G. E. § 55 sidste Punktum har

givet denne Opfattelse Udtryk. — For Livstidsfanger bør den i Udk. til kgl. Anordning § 15 optagne rent fakultative Adgang til Løsladelse paa Prøve sikkert bibeholdes.

Det foreslaas dernæst i Overensstemmelse med Ædruelighedskommissionens Forslag til Lov om Drankere § 9 b., at Fanger, der er svækkede af Drikfældighed, kan overføres til Arbejdshus, samt endvidere, at Fanger, der udstaar en Straf af Arbejdsfængsel paa 10 Aar eller derover, efter Indstilling af Anstaltsledelsen af Justitsministeren kan overføres til den nedenfor omtalte Forvaringsanstalt, naar Halvdelen af Straffetiden, dog mindst 6 Aar, er forløbet. Det tilsigtes herved at bryde de meget langvarige Straffes Ensformighed og derved modvirke den sløvende og nedbrydende Virkning af disse, som ellers maa befrygtes (§ 39. 4. og 5. St.).

Iøvrigt er nærværende Forslags Bestemmelser angaaende Straffuldbyrdelsen i Hovedtrækkene i Overensstemmelse med de tilsvarende Bestemmelser i det af Straffelovskommissionen udarbejdede Udkast til kgl. Anordning om Fuldbyrdelse af Frihedsstraffe m. m.

Angaaende de enkelte Paragraffer skal endnu blot bemærkes følgende:

§ 33. Da Minimumsstraffen for Arbejdsfængsel i nærvær. Forsl. er sat op til 2 Maaneder, findes der ikke Anledning til saaledes som i Anordn. § 58 at undtage nogen Fange, der udstaar Straf af Arbejdsfængsel, fra at bære særlig Dragt.

§ 34 indeholder Bestemmelser om Arbejdspligt, -tid og -udbytte, der i det væsentlige svarer til de Regler, der i K. U. og Anordn. er givet for Fanger, som afsoner Strafarbejde. Arbejdstiden er under Hensyn til, at Reglerne er fælles for dem, der efter K. U. udstaar Straf af Arbejdsfængsel og Strafarbejde, skønnet passende at kunne fastsættes til ikke at maatte være under 9 og ikke over 11 Timer. At Arbejdsudbyttet, hvor Talen er om pligtmæssig udført Arbejde, bør tilfalde Staten, og at selvforskaffet Arbejde ikke bør tilstedes, er tidligere omtalt. Hvad Arbejdspengene angaar, maa det anses for ønskeligt, at der findes faste Regler særligt om Fangens Raadighed over disse, hvilket Forhold imidlertid, da det ikke er af den Beskaffenhed, at det bør optages i Loven, er henvist til kgl. Anordning.

§ 37. Idet der om denne Paragrafs Indhold henvises til det tidligere anførte, skal blot bemærkes, at sidste Stykke fastslaar Sondringen mellem Strafudstaaelse i Fællesskab og i Enrum i Overensstemmelse med, hvad der er udtalt i Strfl. § 13, 2. St.

§ 38. Naar der i 2. St. gøres en Sondring mellem Fanger, der tidligere har udstaaet Arbejdsfængsel i Fællesskab, og Fanger, for hvilke dette ikke er Tilfældet, er Forklaringen til, at Hensættelse i Enrum i den første Del af Straffetiden for den sidste Gruppe er gjort obligatorisk, den, at man derigennem har villet modvirke den Fare for gensidig moralsk Smitte, som vilde opstaa, hvis en Række Personer omtrent samtidig blev bragt sammen umiddelbart efter, at de var dømt. Naar der for den førstnævnte Gruppe kun er hjemlet fakultativ Adgang til Hensættelse i Enrum, skyldes det den Omstændighed, at ovennævnte Betragtninger ikke for dem gør sig gældende i samme Grad, men at en Afsondring i det enkelte Tilfælde kan være ønskelig af Hensyn til Disciplinen. — Som Reglen i 2. St. er formuleret, vil det kunne ske, at en Fange, der første Gang skal afsone en — mindre — Straf i Fællesskab, kan komme til at afsone Størstedelen af Straffetiden i Enrum; men fra saadanne lidet praktiske Tilfælde kan man formentlig bortse, saa meget mere som Jnstitsministeren ifølge § 37, Litra b vil kunne tillade, at hele Straffen udstaas i Enrum.

§ 46 svarer til K. U. § 25, 1. St. Den vigtigste Forskel er den, at den i K. U. under 4) hjemlede Adgang til legemlig Revselse er udeladt. Grunden hertil er

den ogsaa i Udlandet gjorte Erfaring, at de fleste virkelig dygtige Anstaltsledere er af den bestemte Mening, at legemlig Revselse ikke blot er unødvendig, men nærmest virker skadelig. Til Gengæld for, at legemlig Revselse er udeladt, hjemler nærv. Forslag Adgang til Hensættelse i Strafcelle indtil 14 Dage, hvor K. U. kun har 8 Dage. Der er fundet Anledning til at fremhæve, at Lægeerklæring skal indhentes, forinden de under 3) omhandlede Skærpelser anvendes, en Fordring, der nærmest maa anses som en Selvfølge, da Skærpelserne naturligvis ikke maa virke skadeligt paa Fangens Sundhed.

Nedsættelse i en lavere Klasse bør kunne anvendes som egentlig Disciplinærstraf og er derfor optaget i Forslaget, jfr. Anordn. § 47.

Medens nærvær. Forslag saaledes nøjes med to skarpt adskilte Frihedsstraffe, foreslaas det, som allerede tidligere berørt, for visse Klasser af Forbrydere — de uforbederlige eller dog vanskeligt paavirkelige — at indføre en ren Sikkerhedsforvaring, der igen naturligt former sig noget forskelligt henholdsvis for de ufarlige om end besværlige Smaaforbrydere og de samfundsfarlige kroniske Forbrydere. Idet der iøvrigt herom henvises til det tidligere anførte, skal her særlig fremhæves følgende:

Sondringen mellem Arbejdshus (§§ 52 og 53) og Forvaringsanstalten (§§ 54 og 55) skyldes Forskellen i det Klientel, de er beregnede paa. I Arbejdshuset kan man derfor nøjes med en mindre skrap Disciplin, mindre haandfast Bevogtning og i det hele mindre energiske Sikringsforanstaltninger end nødvendigt overfor Forvaringsanstaltens mere brogede og farlige Belægning. Man vil derfor ogsaa kunne nøjes med mindre og simplere Anstalter, og vil navnlig sikkert hertil kunne benytte en Del af de bestaaende Tvangsarbejdsanstalter. Ogsaa Behandlingsmaaden vil, skøndt opbygget paa et fælles Princip, naturligt forme sig anderledes overfor den væsentlig slappe og energiløse Befolkning paa Arbejdshuset end overfor de mere aktive Elementer, som væsentlig befolker Forvaringsanstalten.

Som fælles Regler for Behandlingen bør gælde en kraftig haandhævet Arbejdspligt med Arbejde saa vidt muligt i fri Luft og iøvrigt med saadant Arbejde, hvorved den paagældende er oplært eller kan ventes senere at ville kunne ernære sig. Moralsk Paavirkning bør tilstræbes og Undervisning gives ialtfald de yngre Beboere, for saa vidt Paavirkningen ikke skønnes at være ganske unyttig eller Undervisning unødvendig. Iøvrigt bør Regimet være saa lempeligt som foreneligt med Disciplinens og Arbejdspligtens Gennemførelse. Afsondring under Arbejdet bør kun finde Sted, hvor det kræves af Sikkerhedshensyn, for at forhindre uheldig Paavirkning paa Omgivelserne eller som Disciplinærstraf. Ligeledes bør Afsondring i Fritiden, under Maaltiderne o. s. v. kun finde Sted i det Omfang, som Hensynet til Sikkerhed og Disciplin kræver. Iøvrigt bør der efter endt Arbejde være Frihed til Læsning, Brevskrivning, Tobaksrøgning, uskyldige Spil o. l., ligesom der af og til bør holdes oplysende Foredrag. Frihederne bør vokse progressivt med Opholdets Varighed under Forudsætning af god Opførsel, men fortabes ved Misbrug, daarlig Opførsel eller Arbejdsuvillighed, hvorhos ved særlig Retskendelse Nedsættelse i en Straffeklasse kan finde Sted for særlig grove Brud paa Anstaltsordenen. Naar det skønnes, at Misbrug ikke behøver at frygtes — i Forvaringsanstalten dog først efter et længere Ophold, f. Ex. $^2/_3$ af Minimaltiden — bør der 1 à 2 Gange om Maaneden kunne gives Udgangstilladelse Søndag Formiddag. Samtidig bør der kunne gives Tilladelse til Arbejde hos andre udenfor Anstalten, dog med Natophold paa denne. Efter Minimaltidens Udløb kan Løsladelse paa Prøve finde Sted, naar det maa antages, at den paagældende ikke længere er farlig og vil være i Stand til at ernære sig ved hæderligt Arbejde. Saadan Løsladelse bør som Regel finde Sted fra Arbejdshus 1 Aar,

fra Forvaringsanstalten 2 Aar før Maksimaltidens Udløb.

Bliver den paagældende uarbejdsdygtig og skønnes han ikke at være farlig, afgives han til Fattigvæsenet til Forsørgelse.

IV. Bestemmelserne om Bødestraffen i K. U. §§ 23 og 24, jfr. § 48, tilstræber øjensynligt at skabe større Udsigt til, at idømte Bøder virkelig betales. Dertil sigter navnlig Bestemmelserne om, at Bøder kan inddrives, og at de af Politiet kan tilstedes betalt afdragsvis, hvilket sidste iøvrigt allerede nu finder Sted i Praksis. At en Reform af Bødestraffen tiltrænges, kan ikke betvivles. Uagtet der ikke findes nogen almindelig Statistik angaaende Bøders Betaling og Afsoning, kan det efter anstillede Undersøgelser vistnok antages, at næppe 50 pCt. af samtlige Bøders Beløb betales. Noget gunstigere stiller Forholdet sig, naar alene Bødernes Antal uden Hensyn til Størrelsen lægges til Grund [1]), idet selvfølgelig det store Antal ganske smaa Bøder, navnlig i offentlige Politisager, betales i betydeligt større Omfang end de større Bøder. I Sverige regner man, at ca. 25 pCt. af Bøderne afsones [2]). Ogsaa i andre Lande er Bødeafsoningernes Antal betydeligt. Men gennemgaaende er heller ikke der Bestemmelserne om Bødestraffen — bortset fra Adgangen til at inddrive Bøder — væsentlig mere tilfredsstillende end i dansk Ret. Det maa imidlertid hævdes, at de i K. U. paa dette Punkt foreslaaede Ændringer ikke er fyldestgørende. Og den anden, tildels hermed i Forbindelse staaende store Opgave for en Reform af Bødestraffen — dens udvidede Anvendelse — ses K. U. slet ikke at have gjort noget Forsøg paa at løse. Om dette sidste Spørgsmaal, der ialtfald for en væsentlig Del vedrører den specielle Del, skal paa dette Sted blot bemærkes følgende:

Ved Siden af Bødens Benyttelse som eneste Straf kender forskellige Love og Udkast Idømmelse af Bøder som Tillægsstraf til Frihedsstraffe ved Forbrydelser, der udspringer af Vindesyge eller Gerrighed. Baade det tyske V. E. § 36, G. E. § 85 og det schweiziske Udkast Art. 37 indeholder almindelige Bestemmelser om saadan Anvendelse af Bødestraffen, og under den nyere kriminalpolitiske Diskussion om Bødestraffen har denne Tanke fundet stærk Tilslutning. Det er selvfølgelig ikke Meningen, at saadan kumulativ Idømmelse skal anvendes overfor alle Forbrydere af denne Art, f. Eks. ved almindelige Tyverier o. l. Den bør kun finde Sted i saadanne Undtagelsestilfælde, hvor Personer, der har Formue eller gode Indtægter, af Vindesyge eller Gerrighed begaar Forbrydelser for yderligere at berige sig, navnlig naar disse begaas mere systematisk eller professionelt. Som Eksempler kan nævnes Bedrageri, Utroskab, Aager, Rufferi, Foraarsagelse af Almenfare eller Fare for andres Liv ved Omgaaen af offentlige Kontrolforanstaltninger eller hensynsløs Undladelse af at træffe fornødne Sikkerhedsforanstaltninger, naar dette sker for at spare Udgifterne hertil, o. l. At Idømmelse af en alvorlig Pengestraf som Tillægsstraf er egnet til at modvirke Fristelser af denne Art, kan næppe betvivles. K. U. har imidlertid saa lidt som N. Strfl. betraadt denne Vej; og det er fra enkelt Side [3]) hævdet, at den rette Løsning netop er den af N. Strfl. § 36 og K. U. § 83 Litr. c. hjemlede: Inddragelse af Forbrydelsens Udbytte. Dette kan dog ikke tiltrædes. At Forbrydelsens Udbytte inddrages, er kun en naturlig Konsekvens af de civilretlige Grundsætninger om gyldig Retserhvervelse (condictio ob turpem causam), hvorefter i Reglen den forurettede vil have Krav paa Restitution af dette, og skaber i de sjeldne Tilfælde, hvor det medfører en videregående Virkning, ikke noget særligt kraftigt Mo-

[1]) Jfr. derom den som Bilag B. trykte, af Fuldmægtig i det statistiske Departement O. B. Kofoed velvilligst udarbejdede Opstilling for Aarene 1906—10.

[2]) Jfr. Förhandlingar vid Kriminalkongressen i Stockholm 1911 S. 76.

[3]) Jfr. Förhandlingar vid Kriminalkongressen i Stockholm 1911 S. 92.

tiv til at modstaa Fristelser af den her omhandlede Art, da det værste, der herefter kan hænde, er, at den skyldige gaar glip af en forventet Fordel. Dette Middel svigter dernæst ganske, hvor intet Udbytte er opnaaet, f. Eks. ved Forsøg, og er ialtfald vanskelig gennemførligt, hvor Øjemedet ikke har været positivt Udbytte, men f. Eks. Besparelse af nødvendige Udgifter (Gerrighed). Det er derfor fundet rigtigt i nærværende Forslag (§ 48, 1. St.) at optage en Bestemmelse af lignende Art som de, der findes i de ovennævnte nyere Udkast.

Iøvrigt er Kravet om en udvidet Anvendelse af Bødestraffen, som allerede tidligere bemærket, et Led i Bestræbelserne for at modvirke og overflødiggøre Anvendelsen af korte Frihedsstraffe. I hvilket Omfang dette lader sig gennemføre, kan i Enkeltheder kun besvares i Forbindelse med Behandlingen af de enkelte Forbrydelser. En almindelig Forudsætning for, at disse Bestræbelser skal kunne føre til et gunstigt Resultat, er det imidlertid, at Bødestraffen ordnes rationelt, saaledes at den svarer til sit Navn og ikke gennem en hyppig Anvendelse af den subsidiære Afsoningsstraf betegner en Tilbagevenden til de korte Frihedsstraffe — blot ad en Omvej. Det, som ved en Nyordning af Bødestraffen bør tilstræbes, kan da kort udtrykkes saaledes, at Bøden fastsættes saaledes, at den rammer saa vidt muligt ligeligt, og derfor regelmæssig uden uforholdsmæssige Ofre kan betales af den, der vil, og at Lovens Regler omvendt sikrer, at den regelmæssig bliver betalt af den, der kan. Om dette er der i Princippet næppe nogen Tvivl; derimod nok om, i hvilket Omfang dette Ideal kan realiseres, og hvilke de bedste Midler dertil er.

Hvad det første Punkt, Bødens Fastsættelse, angaar, proklamerer saavel Straffeloven (§ 59)[1]) som K. U. § 48 det utvivlsomt rigtige Princip, at Bøden skal fastsættes under Hensyn til den skyldiges Kaar (Formuesforfatning). Noget særlig energisk Udtryk for det, som dog vel er disse Bestemmelsers Mening — at Bøden under iøvrigt lige Forhold skal fastsættes i Proportion til de skyldiges økonomiske Ydeevne — giver disse Paragraffer imidlertid ikke. Formuleringen i K. U. § 48 er endogsaa snarest mere vag end i Strfl. § 59 (jfr. Ordet: særligt). Det tør da næppe paaregnes, at en Ordning som den i K. U. foreslaaede vil medføre nogen væsentlig Ændring i den Praksis, som under den gældende Straffelovs Herredømme har udviklet sig. Og om denne tør det uden Overdrivelse siges, at den, om den end ikke helt bortser fra Reglen i Strfl. § 59, dog er saare langt fra at gennemføre den Tanke, at Bødens Størrelse for de forskellige Lovovertrædere under iøvrigt lige Forhold fastsættes i Proportion til deres økonomiske Evne.[2]) Følgen er, at Bøden for de velstillede ofte er en urimelig lempelig Straf, for de fattige derimod oftest enten ganske overstiger deres Evner eller dog betyder et saa uforholdsmæssigt Offer, at den regelmæssig ikke erlægges, men afsones. Medvirkende til dette Resultat er utvivlsomt det lave Maksimum samt den Grænse for Dommerens Skøn, som Bestemmelsen i Strfl. § 30 om Fastsættelsen af den subsidiære Frihedsstraf drager (ikke over 30 Dages Fængsel for hver 200 Kr. Bøde). Denne sidste Begrænsning er ikke optaget i K. U., der derimod fastholder et meget lavt Maksimum, 5,000 Kr. Til Sammenligning kan anføres, at tysk V. E. § 30 og G. E. § 31 slet ikke har noget Maksimum; østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 27 har 50,000 Kr. og N. Strfl. § 27 har 10,000 Kr. Det rationelle er sikkert ikke at fastsætte noget fast Maksimalbeløb for Bøder. Hvis dette skal være højt nok til at passe ogsaa for de meget store Indtægter, vil det dog for det langt overvejende Antal

[1]) Ved Bøder, der ikke idømmes i Henhold til Straffeloven, fører derimod det ved Lov 16. Febr. 1866 fastslaaede Afsoningssystem til, at dette Hensyn ganske sættes til Side.

[2]) Cfr. de i D. K. F.'s Aarbog 1 S. 146 flg. meddelte statistiske Oplysninger.

af Tilfælde, hvor den skyldige kun har smaa eller dog beskedne Indtægter, savne al Værdi som Garanti mod Idømmelse af uforholdsmæssig store Bøder — ja denne Betydning har end ikke en saa lav Grænse som 5,000 Kr. En virkelig Garanti i denne Retning naas kun ved i Stedet for en fast Sum at sætte en vis Kvotadel af den paagældendes Indtægt. Det vigtigste er imidlertid, at man kun ved at inddrage dette Moment i Bestemmelsen om Bødens Fastsættelse tør paaregne gennem denne at paavirke Retsanvendelsen saaledes, at den skrider til et energisk Brud med den tilvante Metode, der altfor meget regner med Bødens absolute Størrelse. For at opnaa dette er det oftere foreslaaet[1]), at Bøden ligefrem skal ansættes til et vist Antal Dagsindkomster. Saa vidt gaar nærvær. Forsl. § 48 ikke. Den forudsætter, at Bøden ansættes til en bestemt Sum; men den fordrer, at Dommeren som Grundlag for dennes Fastsættelse fremskaffer og benytter Oplysninger om den skyldiges daglige Indtægt og om alle andre Forhold, der har Indflydelse paa hans økonomiske Ydeevne (Indtægtens Oprindelse, Sikkerhed o. l., bestaaende Forsørgelsespligt, Børnetal etc.) og den forudsætter, at dette faar Udtryk i Begrundelsen. At en Ansættelse paa dette Grundlag altid skulde føre til en fuldt tilfredsstillende Paaligning, tør ganske vist ikke ventes, allerede fordi de Oplysninger, som uden altfor stort Besvær kan fremskaffes (gennem Skattemyndigheder o. l.) ikke altid kan paaregnes at være fuldt paalidelige. Men det kan dog ikke betvivles, at man ad denne Vej kan og regelmæssig vil naa til Ansættelser, der kommer Idealet uendelig meget nærmere end, hvad man under den gældende Ordning kan paaregne.

Som regelmæssigt Minimum fastsætter § 48 1 Dagsindtægt. Lavere vil der, selv ved store Indtægter under normale Forhold ikke være Grund til at gaa, naar Bøden skal være effektiv, navnlig da betinget Straffedom altid kan anvendes. Hvor Betingelserne for den særlige ved §§ 78 og 79 hjemlede Strafnedsættelse foreligger, vil det imidlertid være ønskeligt, at Retten efter Omstændighederne kan gaa ned under dette Minimum for gennem Idømmelse af en minimal Bøde at kunne udtale, at Forholdet vel er strafbart efter Loven, men moralsk i høj Grad undskyldeligt.

Vil man saaledes effektivt gennemføre den Regel, at Bøden bliver fastsat i Forhold til den skyldiges Betalingsevne, kræves som nødvendigt Supplement en Bestemmelse om, hvorledes der skal forholdes, hvis den bødefældtes Formueforhold væsentlig forringes inden Bødens Betaling. Hertil sigter Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 48, 2. St., sidste Pkt.

Endelig skal fremhæves, at det ofte gøres gældende, at det her foreslaaede Princip for Bøders Fastsættelse ikke passer ved Smaaforseelser, særlig Politiforseelser, idet det kan føre til stødende Misforhold mellem Forseelsens Betydning og Bødens Størrelse. Principielt maa Berettigelsen heraf dog sikkert benægtes. Hvad enten man stiller sig paa den retfærdige Gengældelses Standpunkt eller lægger Vægt paa Straffens special- eller generalpræventive Evne, bliver det her hævdede Princip lige berettiget ved smaa som ved store Forseelser. Først naar vi kommer ned til saadanne Bagatelsager, hvor Bøden næppe nok mere opfattes som en Straf, men snarere som en kraftig understreget Advarsel, kan det maaske af rent praktiske Grunde anbefale sig at forlade dette Princip. Men da er vi ialtfald langt ude over nærværende Lovforslags Omraade.

Til en virkelig Reform af Bødestraffen hører imidlertid som allerede bemærket ikke blot en mere rationel Paaligning, men ogsaa en Ordning, der sikrer, at Bøden saa vidt muligt virkelig betales. Hertil sigter Reglerne i nærvær. Forsl. § 49. For saa vidt K. U. i saa Henseende vil

---

1) Jfr. bl. a. Förhandlingar vid Kriminalkongressen i Stockholm 1911 S. 72 flg. o. fl. St.; Thyrén: Principerna för en strafflagsreform I. S. 115—16.

genindføre den ved Straffeloven afskaffede Inddrivelse af ikke betalte Bøder, kan dette ganske tiltrædes. Derimod foreslaas det at stryge Bestemmelsen om Pressebøder i Udkastets § 23. 4. St. En saadan Regel vil ganske vist undertiden kunne virke gavnligt og tilfredsstille Retsfølelsen. Men den kan mindst lige saa let føre til højst stødende Resultater ved at ramme ganske uskyldige og vil efter Omstændighederne kunne virke som et meget betænkeligt — indirekte — Baand paa Ytringsfriheden. Hvis en ganske ubetydelig — efter den maaske ludfattige Forfatters Formueforhold beregnet — Bøde eksekveres hos et Blad med en Aarsindtægt af Hundredetusinder, vil det virke ganske latterligt; og omvendt vil det virke forargeligt, hvis et lille beskedent Blad skal taale Eksekution for en Kæmpebøde, paalagt en hovedrig Indsender, der har foretrukket at gøre sig usynlig.

Naar K. U. § 23 bestemmer, at Politiet kan tilstede afdragsvis Betaling af Bøden, maa dette tiltrædes og er, som bemærket, intet nyt. Men saa vel Betalingsfrister som Afdragsbetaling bør ikke alene afhænge af Politiets Skøn. Naar Retten ved det under Sagen oplyste opnaar Klarhed over, at saadanne Lempelser bør gives, maa den ogsaa i Dommen kunne træffe Bestemmelse derom. Ofte vil Retten netop kun under denne Betingelse finde det forsvarligt at beregne Bøden efter et større Antal Dagsindkomster, svarende til Forseelsens Grovhed. Disse Frister bør Politiet ikke kunne forkorte; men det bør kunne forlænge dem, naar der efter Dommen, Forliget osv. oplyses Omstændigheder, der motiverer en saadan Forlængelse.

Naar de hidtil omtalte Reformer gennemføres, tør det paaregnes, at de paalagte Bøder under nogenlunde regulære Forhold kan betales. Hertil vil det yderligere bidrage, at en betydelig Del af de Elementer, hos hvilke Bøder nu i Reglen vil vise sig uerholdelige — arbejdsuvillige Drankere og Løsgængere — fremtidig kan lades ude af Betragtning, paa Grund af den ved nærværende Forslag § 52 hjemlede Adgang til at indsætte dem i Arbejdshus. Og hvor Bøden kan betales, kan det med Rette fordres, at den ogsaa bliver betalt. Naar dette dog nu i ret stort Omfang ikke sker, er Grunden bl. a., at det nu hjemlede Tvangsmiddel, Afsoning med simpelt Fængsel efter en Skala, der regelmæssig lader Afsoningen fremtræde som en ren Finansoperation, netop overfor de daarlige Elementer er meget lidet virksomt. Overfor dem vil det imidlertid, naar alt er forsøgt for at lette dem Bødens Betaling, ikke have nogen Betænkelighed at gribe til det skrappere Tvangsmiddel, som bestaar i, at Afsoningen sker i Form af Arbejdsfængsel i saa lang Tid, at det bliver absolut ufordelagtigt af afsone i Stedet for at betale. En saadan Ordning er ikke blot i Samfundets (Retshaandhævelsens) Interesse, men ret beset ogsaa i den skyldiges egen Interesse, saa vist som Opgaven bør være saa længe som muligt at holde ham fri af Fængslet. Nærværende Forslag staar da heller ikke alene, naar det i § 50 som Afsoningsmiddel anvender Fængsel med Arbejdspligt; det samme foreskriver N. Strfl. § 28, svensk L. 22. Juni 1906 § 8 og tysk G. E. § 65; og denne Tanke har fra mange Sider fundet Tilslutning[1]). Den Tanke, som ogsaa ofte har været fremsat og bl. a. fundet Udtryk i den nævnte Bestemmelse i tysk G. E., at den bødepligtige skal aftjene Bøden ved Fængselsarbejdet, kan derimod næppe tiltrædes. Derved vil den subsidiære Straf Varighed komme til at afhænge ikke blot af Bødens absolute Størrelse, ganske i Strid med det her fulgte Princip for Bødens Ansættelse, men ogsaa af det enkelte Fængsels større eller mindre Evne til at skaffe vellønnet Arbejde. Det rationelle er derfor utvivlsomt, at Afsoningsstraffens Varighed, som her foreslaaet, sættes i Forhold til det

[1]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 1, S. 154 og fl. St.; Förhandlingar vid Kriminalkongressen i Stockholm 1911 S. 78 flg.

Antal Dagsindtægter, der er lagt til Grund ved Bødens Fastsættelse.

Undtagelsesvis kan det imidlertid forekomme, at selv en samvittighedsfuldt tilmaalt (ringe) Bøde, f. Eks. paa Grund af langvarig Arbejdsstandsning, Sygdom o. l., ikke kan betales indenfor de Frister, som der i Praksis kan være Tale om at indrømme Hvor dette allerede ved Domsafsigelsen kan forudses, kan og bør Retten tage Hensyn dertil, være sig ved Anvendelse af betinget Straffedom eller, hvor dette skønnes uheldigt, ved at idømme Frihedsstraf som principal Straf. Hvor dette ikke er sket eller har kunnet ske, vil der undertiden ikke være anden Udvej til at undgaa en lidet velgrundet Afsoning end Benaadning. Dette gælder navnlig, naar Hindringen skyldes Sygdom eller efter Dommen indtraadt Arbejdsudygtighed. I disse sjeldne Tilfælde vil denne Udvej næppe heller kunne volde Betænkelighed. Men den bør selvfølgelig kun benyttes som yderste Nødhjælp. Det er derfor i nærværende Forsl. § 50, 3. St — i Tilslutning til N. Strfl. § 28, tysk V. E. § 32, G. E. § 63, østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 29 og schweizisk Udk. Art. 36 — foreslaaet, at der, inden Afsoning finder Sted, saa vidt muligt bør gives den bødefældte Lejlighed til at aftjene Bøden ved frivilligt Arbejde for Staten eller Kommunen. Hertil er i nærværende Forslag føjet: „eller dertil autoriserede velgørende Institutioner". Der tænkes ved det sidste selvfølgelig paa Foreninger o. l., der netop stiller sig som Opgave at lade subsistensløse Personer (f. Eks. løsladte Fanger, der endnu ikke har faaet Plads) tjene deres Underhold ved Arbejde og derfor har organiseret saadant med dette for Øje. Naar saadant Arbejde kan tilbydes, men den bødefældte ikke vil udføre det, eller viser sig saa doven og uordentlig ved Arbejdet, at han bortvises, falder enhver Betænkelighed ved at anvende den strengere Afsoningsstraf bort. Men om en saadan Arbejdsmulighed kan skaffes, er fra forskellige Sider blevet betvivlet. Naar det imidlertid betænkes, at det her saa at sige udelukkende vil dreje sig om Personer, der hører til den egentlige Arbejdsmandsklasse, af hvilke man med Rimelighed kan forlange, at de paatager sig ethvert Arbejde, der ikke forudsætter særlig Uddannelse, og endvidere, at det jo ikke kræves, at Arbejdet skaffes straks, naar Forlangendet stilles, synes det paa Forhaand uantageligt, at saadant Arbejde ikke skulde kunne skaffes. Naar enkelte Forsøg, som er gjort i denne Retning, ikke har ført til noget synderligt Resultat, turde Forklaringen vistnok søges deri, at de, der kan skaffe saadant Arbejde, Kommuner og Institutioner, ikke har haft nogen større Interesse deri. Det er derfor i § 50 foreslaaet, at Bøden, hvor den aftjenes ved Arbejde for Kommunen eller en privat Institution, tilfalder den, der skaffer Arbejdet. Særlig Kommunen, der yderligere sparer Udgifterne ved Afsoningen, synes da at være interesseret i at organisere saadan Arbejdsmulighed. — Forsøget synes derfor at burde gøres, saaledes som ogsaa foreslaaet i alle nyere Udkast.

For Afsoning af Bøder, der fastsættes ved administrativ Stats- eller kommunal Myndigheds Afgørelse eller vedtages for en Forligskommission, opretholder K. U. § 24, 4. St. Skalasystemet. Det vil i Virkeligheden sige, at Udkastet for deres Vedkommende ganske opgiver ethvert Forsøg paa at tilstræbe en rationel Ansættelse af Bødens Størrelse. En saadan er nu i en Række Tilfælde, om end ikke helt udelukket, saa dog kun med meget store Begrænsninger mulig paa Grund af vedkommende Særlovgivnings ejendommelige Regler om Bødeberegningen, f. Eks. hvor den ansættes til et Multiplum af en besvegen Afgift eller ulovlig oppebaaren Fordel — Regler som det tildels vil være vanskeligt at komme bort fra, og som det ialtfald for en stor Dels Vedkommende ikke kan være Straffelovens Opgave at reformere. Disse Bestemmelsers Konsekvenser maa Straffeloven følgelig tage med. Men ligesom disse Regler ingenlunde gælder ved alle administrativt paalagte Bøder, saaledes forekommer de omvendt i en Række Tilfælde, hvor Bøden skal fastsættes

eller dog kan fordres fastsat ved Dom. Dette maa der derfor i lige Grad tages Hensyn til, hvad enten Fastsættelsen sker paa den ene eller paa den anden Maade[1]). Hertil sigter Forbeholdet i nærvær. Forsl. § 48. 2. St. i Begyndelsen, hvortil svarer det i § 50, 1. St., 2. Pkt. tagne Forbehold. Følgen deraf er, at Retten i disse Tilfælde — ligesom altid efter K. U. § 24. 2. St. — maa fastsætte Afsoningsstraffen efter frit Skøn, blot med den absolute Grænse, at den ikke maa overstige 180 Dage (K. U. § 24 — 6 Maaneder).

Er det saaledes ikke de paagældende Bødereglers materielle Indhold, der for de i K. U. § 24, 4. St. omhandlede Bøders Vedkommende kan motivere en særlig Ordning, hvorved alle de Fordele m. H. t. Bødens og Afsoningsstraffens Beregning opgives, som alle nyere Love og Udkast mere eller mindre fuldkomment tilstræber, er der overhovedet neppe Grund til at opretholde en saadan irrationel Ordning, til hvilken man heller ikke i andre nyere Udkast finder noget Spor. Naar K. U. § 24, 4. St. for det første taler om Afsoning af Bøde vedtaget for en Forligskommission — altsaa i Straffesager, der forfølges i den ordinære Civilproces's Former — maa det hævdes, at det er ganske i Strid med hele Straffens Væsen at behandle saadanne Bøder som egentlig Straf, der kan fordres afsonet. Efter Forligskommissionens hele Sammensætning og Virkemaade mangler der her enhver Garanti imod ganske urimelige Bødevedtagelser, maaske for Forhold, for hvilke der overhovedet ikke i Loven er hjemlet Bødestraf. Det er da ganske uforeneligt med Straffuldbyrdelsens Alvor og Værdighed, at den skal række Haand til saadanne Bøders Afsoning. De bør behandles som det, de er, rent privatretlige Bødevedtagelser (Konventionalbod), der blot ved Forliget er blevet eksigible. Vil Parterne aabne Adgang til den særlige strafferetlige Fuldbyrdelse, Afsoning, maa det i det mindste forlanges, at Bødevedtagelsen sker eller ratihaberes for Retten. Derved opnaas dog nogen Garanti mod ganske urimelige Bødevedtagelser, idet Retten vil nægte at godkende en saadan, der øjensynlig ligger ganske udenfor Lovens Regler; og derved lægges ialtfald Afsoningsstraffens Fastsættelse i Rettens Haand (K. U. § 24, 2. St., nærvær. Forsl. § 50). — Nærvær. Forsl. hjemler derfor overhovedet ikke Afsoning af Bøde, vedtaget for en Forligskommission, se § 51.

Hvad dernæst angaar Bøder fastsatte ved administrativ Myndigheds Afgørelse, maa det principmæssig hævdes, at denne Form for Bødepaalæg, ialtfald naar det sker uden den skyldiges Indvilgelse, er ganske principstridig og navnlig ganske uforenelig med de anerkendte statsretlige Grundsætninger om Statsmagtens Fordeling og Borgernes Krav paa det deri liggende Værn mod vilkaarlig Behandling. Det maa derfor være en Opgave efterhaanden ganske at faa denne Irregularitet fjernet. Men saa længe det ikke er sket, bør man ialtfald søge at undgaa, at den fører videregaaende uheldige Konsekvenser med sig. Dette er nu sikkert ogsaa muligt. Tillægger man overhovedet administrative Myndigheder Beføjelsen til at paalægge Bøder, bør man ogsaa kunne stille det Krav til dem, at Bøden fastsættes efter de Grundsætninger, som gælder for Domstolenes Bødeansættelse, og forudsætte, at de er i Stand dertil. At nægte dette sidste er i Virkeligheden at bryde Staven over den hele Ordning. Konsekvent burde man endvidere ogsaa kunne overlade til dem at fastsætte Afsoningsstraffen efter de for Domstolene gældende Grundsætninger. — Det er imidlertid muligt at undgaa denne lidet ønskelige Udvidelse af Administrationens Kompetence uden at opgive Muligheden for en rationel Fastsættelse af Afsoningsstraffen ved, naar administrativt paalagte Bøder ikke betales, at lade Retten fastsætte Afsoningsstraffen efter de almindelige Regler. I Over-

[1]) Dette synes overset i Motiverne til K. U. S. 33, for saa vidt de til Støtte for den særlige Regel i § 24, 4. St. anfører „Forseelsens Beskaffenhed".

ensstemmelse hermed er Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 51, 2. St. affattet. Naar her simpelt Fængsel er foreskrevet som Afsoningsstraf i Stedet for Arbejdsfængsel, skyldes det navnlig Hensynet til, at Bødens Fastsættelse ved administrativ Myndighed giver noget mindre Betryggelse for virkelig Strafskyld end, hvor Bøden er idømt af eller vedtaget i Retten. Da der dernæst her i Reglen er Tale om Forhold, der ligger ganske udenfor den egentlige Kriminalitets Omraade, vil det iøvrigt vel hyppigst være det naturlige, at Afsoningen, ogsaa hvis Bøden er paalagt ved Dom — Adgang til at forlange Dom staar jo ofte den skyldige aaben — i disse Tilfælde bestaar i simpelt Fængsel. Et Forbehold for det Tilfælde, at dette er hjemlet i den særlige Lovgivning, findes i § 50, 1. Pkt. — Med Hensyn til Afsoningsstraffens Varighed gælder, da intet særligt er foreskrevet, Reglen i § 50.

Endelig er i nærvær. Forsl. § 51, 3. St. givet en særlig Regel om Afsoning af Bøder, der paalægges kumulativt med Frihedsstraf. Det vil formentlig findes naturligt, at Afsoningen her finder Sted i samme Strafart som Hovedstraffen. I Reglen vil den vel endog ske i Forbindelse med denne.

V. Blandt de „andre Retsfølger" af den strafbare Handling vil det være naturligst umiddelbart efter Straffen at behandle de Sikkerhedsforanstaltninger, der helt eller delvis træder i Stedet for Straf — den egentlige Sikkerhedsforvaring og dermed beslægtede Foranstaltninger samt den betingede Straffedom. — Derefter behandles naturligst Sikkerhedsforanstaltninger, der anvendes ved Siden af Straffen — Opholdsforbud o. l., Udvisning, Inddragelse. — Som tredie Gruppe af Retsvirkninger kan nævnes Fortabelse af visse Rettigheder og Beføjelser og endelig de Retsfølger, der sigter til at yde den forurettede Oprettelse — Erstatning, Mortifikation, Bekendtgørelse af Dommen.

1. Af de forskellige Arter af Sikkerhedsforvaring, hvorom der i Nutiden kan være Tale, er de to Former, der i Indhold og Forudsætninger staar Straffen nærmest, Arbejdshus og Forvaringsanstalt allerede i Hovedsagen omtalt i Forbindelse med Frihedsstraffene, jfr. ovenf. S. 59—66. De nærmere Regler om dem findes i nærvær. Forsl. henholdsvis i §§ 52 og 53 og i §§ 54 og 55. Dernæst behandles i §§ 56—59 forskellige Sikkerhedsforanstaltninger, der forudsætter visse sjælelige Ufuldkommenheder hos den, mod hvem de anvendes, og i § 60 Sikkerhedsforanstaltninger overfor Personer, der truer med Ulykker.

a. Nærvær. Forsl. § 56 svarer nærmest til K. U. § 73. Det er allerede i Slutningen af Bemærkningerne til 5. Kapitel fremhævet, at Overflytningen af denne Bestemmelse fra Kapitlet om Paatalen, hvor den fandtes i K. U., til dette Kapitel staar i Forbindelse med, at Reglen i nærvær. Forsl. § 56 har et væsentlig videre Omraade end Bestemmelsen i K. U. § 73, idet det er fundet rigtigt i Lighed med, hvad flere nyere Udkast hjemler, at tillægge Retten en med Paatalemyndighedens sideordnet Beføjelse til at fritage for Straf, naar den skønner, at Overgivelse til Opdragelsesforsorg efter Omstændighederne bør foretrækkes.

Naar Bestemmelsens Opgave saaledes er at angive Betingelserne for Opdragelsesforsorgs Anvendelse i Stedet for Straf, er dens naturlige systematiske Plads i dette Kapitel.

Bestemmelsen i § 56, 1. St. stemmer i Hovedsagen med K. U. § 73, der atter stemmer med Reglen i Straffelovstillæg 1. April 1911 § 15, 4. St., kun med den Modifikation, at Bemyndigelsen til at frafalde Paatale foreslaas tillagt den almindelige Paatalemyndighed, naar Straffen skønnes ikke at ville overstige Arbejdsfængsel i 2 Aar, og kun, hvor Straffen skønnes at ville blive højere, forbeholdes Justitsministeren.

Den Retten i § 56, 2. St. tillagte Beføjelse er kun en naturlig Konsekvens af, at nærvær. Forsl. § 18 i Modsætning til K. U. § 32 betinger de 14—18aarige Personers

Strafbarhed af, at de maa antages at have haft fornøden Modenhed til at bedømme Handlingens retlige og samfundsmæssige Betydning. Her bør Retten da, naar den af denne Grund frifinder, have Adgang til at anordne Opdragelsesforsorg, hvor dette skønnes fornødent. — Men selv hvor Frifindelse af denne Grund ikke bør finde Sted, bør Retten kunne anordne saadan Forsorg, naar denne af Hensyn til den unges Vel bør foretrækkes for Straf. Som Regel vil nu vel i saadanne Tilfælde Paatale være frafalden; men at det altid sker, kan ikke paaregnes. For det første vil den almindelige Paatalemyndighed altid være betænkelig derved, naar Straffen skønnes at kunne naa op imod 2 Aars Arbejdsfængsel eller endog derover. Og selv om den indstiller Spørgsmaalet til Justitsministeriets Afgørelse — hvad den vel kun undtagelsesvis vil gøre — er det forstaaeligt, at ogsaa dette vil og maa udvise en vis Varsomhed. De særegne Omstændigheder, som ogsaa ved grovere Lovovertrædelser kan gøre det ønskeligt at anvende Opdragelsesforsorg i Stedet for Straf, vil navnlig efter den nye Retsplejelovs Ikrafttræden ofte netop først ved Sagens endelige Behandling foreligge saa fuldstændig oplyste, at Retten her vil have langt bedre Forudsætninger for at skønne herover end Paatalemyndigheden (Justitsministeren). Og ialtfald bør Retten ikke tvinges til at idømme Straf, hvor den anser det for uheldigt. I Overensstemmelse hermed er Bestemmelsen i § 56, 3. St., der, som i Bemærkningerne til Kap. 5 anført, for saa vidt stemmer med det schweiziske og de nyeste tyske Udk. — Da der her ofte vil være Tale om Personer, som trods deres Ungdom allerede er ret farlige, bør Retten kunne betinge Straffritagelsen af, at der virkelig træffes effektive Opdragelses- og Sikringsforanstaltninger, navnlig Anbringelse i Opdragelsesanstalt i en vis Minimumstid. Ellers vil Retten let i saadanne Tilfælde nære Betænkelighed ved at fritage for Straf, da den ved simpelthen at overgive den paagældende til Værgeraadsforsorg mister enhver Indflydelse paa, hvilke Foranstaltninger der træffes, og da Erfaringerne fra Praksis gør en vis Skepsis forklarlig overfor adskillige Værgeraads Evne til at bedømme, hvad Hensynet til Retssikkerheden kræver. Paa den anden Side vilde det af Hensyn til den rette Kompetencefordeling være betænkeligt at give Retten Beføjelse til selv at paabyde bestemte Opdragelsesforanstaltningers Anvendelse. Bestemmelsen giver derfor kun Retten Beføjelse til at betinge Straffritagelsen af, at saadanne Foranstaltninger, som den skønner nødvendige, træffes.

De øvrige Bestemmelser i § 56 trænger næppe til nærmere Begrundelse.

b. Bestemmelserne i nærvær. Forsl. §§ 57 og 58 svarer nærmest til K. U. § 84. Med Hensyn til Arten af de Sikkerhedsforanstaltninger, der kan anvendes overfor farlige utilregnelige og formindsket tilregnelige, er Reglerne ligesom i K. U. holdt i ret stor Almindelighed, fordi Valget maa bero ikke blot paa det enkelte Tilfældes Art, men ogsaa derpaa, hvilke Anstalter der til enhver Tid staar til Raadighed. Nyt er paa dette Punkt kun, at nærvær. Forsl. stiller en ny, ikke i K. U. nævnt Forholdsregel til Raadighed — Umyndiggørelse og Beskikkelse af Tilsyn — hvilket navnlig vil kunne faa Betydning, hvor Anstaltsanbringelse foreløbig søges undgaaet, samt, at det udtrykkelig siges, at den om Foranstaltningens Art trufne Afgørelse til enhver Tid kan omgøres. — Derimod adskiller Bestemmelsen sig deri væsentlig fra K. U., at alle Afgørelser om Sikkerhedsforanstaltningernes Art, Varighed og Omgørelse foreslaas henlagt til Retten, ikke som efter K. U. til Øvrigheden. Denne Ændring, der nu overalt i Tyskland, Østerrig, Schweiz, Norge og Sverige — om end mere eller mindre konsekvent — fastholdes som et næsten selvfølgeligt Krav, bør gennemføres baade af Hensyn til den enkeltes berettigede Krav paa Retssikkerhed og navnlig af Hensyn til Samfundets Krav paa betryggende Sikkerhed. Jo mere Sikkerhedsforanstaltninger anvendes i Stedet for Straf,

des mere vinder disse Hensyn i Vægt. Det vil dernæst ogsaa fremme et forstaaende Samarbejde mellem Dommerne og den psykiatriske Sagkundskab, at Retten ikke, saaledes som nu, ved at fritage den skyldige for Straf mister enhver videre Indflydelse paa hans Behandling. Endelig sidder Retten ogsaa inde med en ganske anderledes fyldig og førstehaands Viden om den paagældendes Særegenheder, end Øvrigheden alene paa Grundlag af Akterne kan erhverve.

Nærvær. Forsl. § 58 svarer paa tilsvarende Maade til K. U. § 84, 2. St., men regulerer tillige det i § 84 forbigaaede Tilfælde, at den skyldige efter Handlingens Foretagelse. men før Dommen bliver sindssyg, et Tilfælde der, om end sjældent, er forekommet i Praksis. Den hidtil i Praksis fulgte Fremgangsmaade, at dømme, som om intet var sket, maa erkendes at være ganske ufyldestgørende.

Reglen i § 58, 2. St. er ny. Overfor de under Værgeraads- o. l. Forsorg staaende Personer synes det naturligt at give denne Adgang til at træffe Sikkerhedsforanstaltninger, naar de paa Grund af sjælelige Mangler maa anses vedvarende farlige for Retssikkerheden. Der er under Anbringelsen regelmæssig rigelig Lejlighed til at konstatere dette; og der synes da ikke at være Grund til først at afvente Begaaelsen af en ny Forbrydelse.

Bestemmelserne i §§ 57 og 58, ligesom § 59 stemmer iøvrigt i alt væsentligt med de af et dertil af Kriminalistforeningen i 1912 nedsat Udvalg udarbejdede Forslag.[1])

c. Ogsaa nærvær. Forsl. § 59 slutter sig ret nær til den tilsvarende Bestemmelse i K. U. (§ 85).

Reglerne i 1. og 2. Stk. om Værtshusforbud m. m. har K. U. som bekendt overført fra Straffelovstillægene 1905 og 1911 § 6 omend i noget udvidet og ændret Skikkelse. Om den praktiske Nytte af disse Regler, navnlig i større Byer, kan der vistnok rejses grundet Tvivl. Da de paa den anden Side næppe kan gøre Skade og dog maaske i noget Omfang, særlig paa Landet og i Smaabyerne, kan gøre Nytte, er de foreslaaet optagne med nogle uvæsentlige Forandringer, idet navnlig Adgangen til at give saadant Paalæg er gjort noget videre. Meddelelser i Strid med § 59, 1. St. i. f. straffes efter Lov om Forseelser § 15, Overtrædelser af de i § 59, 2. St. givne Paalæg efter Lov om Forseelser § 25.

Ogsaa Adgangen til at anordne Tvangsanbringelse i Drankeranstalt o. l. er foreslaaet noget udvidet. Naar nogen gentagende Gange indenfor en kort Tidsfrist er dømt for i forsætlig eller ved grov Uagtsomhed fremkaldt beruset Tilstand at have udsat andres Liv, Legeme eller betydeligere Formueværdier for Fare, synes det ganske ubetænkeligt at bortse fra den idømte Strafs Størrelse. Endvidere er Tvangsanbringelse, i Overensstemmelse med den norske Lov om Løsgængeri, Betleri og Drukkenskab af 31. Maj 1900 § 19 og Ædruelighedskommissionens Forslag til Lov om Drankere, foreslaaet hjemlet mod den, som paa Grund af Drikfældighed falder Fattigvæsenet til Byrde eller bliver ude af Stand til at sørge for Ægtefælle eller (ægte eller uægte) Børns Underhold. Ogsaa her er i Modsætning til K. U. Afgørelsen af, om saadan Anbringelse skal finde Sted, og Bestemmelsen om dens Ophør henlagt til Retten. Det foreslaas at lade den i K. U. § 50 Nr. 2 satte Begrænsning (ikke over Arbejdsfængsel i 3 Maaneder) for Rettens Adgang til at lade denne Anbringelse træde i Stedet for Straf bortfalde. En saadan fast Grænse synes ganske vilkaarlig; og det er næppe betænkeligt her at overlade Afgørelsen til Domstolenes fri Skøn, især naar disse, som her i Overensstemmelse med schweizisk V. E. Art. 33 foreslaaet kan udskyde Afgørelsen, til Resultatet af Tvangsanbringelsen foreligger, og naar de kan betinge Straffens Bortfald af, at den paagældende i et Aar holder sig visse Paalæg efterrettelig. Herved tænkes selvfølgelig paa Indmeldelse i en Afholdsforening, Undladelse af Værtshusbesøg o. l., eventuelt i

[1]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 9. S. 71 flg.

Forbindelse med den moralske Afstivning, som ligger i Anordning af et Tilsyn.

d. Endelig er i nærvær. Forsl. § 60 optaget en Bestemmelse om Sikkerhedsforvaring, der svarer til Reglen i K. U. § 86, som atter svarer til, men gaar en Del videre end Reglen i Strfl. § 299. Denne sidste Bestemmelse har i Praksis kun fundet en meget begrænset Anvendelse; og Trangen til en saadan Bestemmelse vil yderligere formindskes, naar der saaledes som i K. U. og nærvær. Forsl. dels findes en særlig Straffebestemmelse for alvorligere Trusler, dels Adgang til Internering af psykisk defekte og Drankere. Det er nemlig meget ofte netop fra saadanne Personer, at Undsigelser og Trusler om Ulykker hidrører. Da der dog kan forekomme Tilfælde, hvor der stadig kan trænges til dette særlige Værn, er det fundet rigtigt at optage denne Bestemmelse; og da de Betragtninger, hvormed Motiverne (S. 133—34) begrunder det videre Omfang, som Reglen har faaet, i det hele kan tiltrædes, er den optaget i væsentlig uforandret Skikkelse. Kun paa to Punkter er det fundet rigtigt at foreslaa Ændringer. Naar det i K. U. § 86 siges, at Retten kan paalægge den truende, hvad der findes „formaalstjenligt" til Sikring osv., synes dette at være for vidtgaaende eller ialtfald ikke tilstrækkelig bestemt. Videre end til at paalægge, hvad der findes n ø d v e n d i g t til dette Formaal, synes Rettens Beføjelse ikke at burde gaa.

Naar dernæst K. U. § 86 bestemmer, at Øvrigheden kan ophæve de givne Paalæg, dog at den truede kan fordre Spørgsmaalet forelagt Retten, synes det naturligere ligefrem at betinge Øvrighedens Ret til at ophæve Paalægene af, at den truede samtykker, og i alle andre Tilfælde fordre Rettens Kendelse. Dette vil bl. a. føre til, at Rettens Kendelse er fornøden i alle Tilfælde, hvor Truslen er rettet mod Samfundet i Almindelighed. Da det i det mindste er tvivlsomt, om Ordet „Paalæg" omfatter Bestemmelsen om, at den truede skal tages i Varetægt, er det endvidere fundet rigtigt at tilføje „eller trufne Fornastaltninger".

K. U. § 86 udtaler sig lige saa lidt som Strfl. § 299 om, hvorledes Varetægt efter denne Paragraf skal gennemføres. Følgen heraf maa formentlig blive, at Varetægten sker i Form af Varetægtsarrest. Da denne Anbringelsesmaade imidlertid ved længere Varetægt ofte vil være i høj Grad uheldig, navnlig hvor Talen er om aandeligt uligevægtige Personer, der daarligt taaler Isolering i Uvirksomhed, foreslaas det, at Retten nærmere kan bestemme Anbringelsesmaaden, dog saaledes, at Anbringelsen, hvor anden Anbringelse end Varetægtsfængsel vælges, ikke maa ske i en til Udstaaelse af Straf bestemt Anstalt.

2. Til Trods for den store Udbredelse, som „den betingede Straffedom" i nyeste Tid har vundet, hersker der tildels endnu liden Klarhed angaaende dens egentlige Væsen og Formaal.

Ved Overførelsen af dette, oprindelig i Nordamerika og England udviklede Retsinstitut til det europæiske Kontinent lagde man oprindelig Hovedvægten paa dets Betydning som Middel til at undgaa de korte Frihedsstraffe og førtes derved naturligt til i første Linie deri at se en særlig Strafophørsmaade. Hermed staar det i Forbindelse, at man i Reglen nøjedes med at sætte en Frist, i hvilken den skyldige skal afholde sig fra nye Lovovertrædelser, eventuelt tillige efterkomme bestemte Paabud med den Virkning, at Straffen, naar disse Betingelser opfyldes, bortfalder. Først efterhaanden fæstede man Opmærksomheden mere paa Instituttets positive Værdi, den opdragende Virkning, som ligger deri, at den dømte under hele Prøvetiden er under en psykisk Tvang til at vise god Opførsel, fordi han har den idømte Straf som et Sværd hængende over Hovedet. Og derved fik man atter Øje for det uheldige i, at man ved Overførelsen kun havde medtaget den ene Side af den engelsk-amerikanske Ordning, Udsættelsen af Straffuldbyrdelsen, men havde glemt det, som er Institutets egentlige Kerne i dets Hjemlande, Forsorgen for den dømte under Prøvetiden. At man glemte dette, turde være en Hovedgrund til, at denne Reforms Virkninger ikke helt har svaret

til Forventningerne. Optager man derimod atter dette Element, turde det blive klart, at „den betingede Straffedom" ikke rigtigt, ialtfald ikke udtømmende, karakteriseres som en Strafophørsmaade, heller ikke som en særlig Strafart, saaledes som nogle har gjort, men at den rettest opfattes som et Erstatningsmiddel for Straf i Lighed med Forsorgsopdragelse, Sikkerhedsforvaring o. l. — Ganske uoplysende er det, naar K. U. behandler dette Forhold i et særligt Kapitel under Betegnelsen: Udsættelse af Straffuldbyrdelsen ifølge Dom. Fuldbyrdelsens Udsættelse er ikke dette Instituts Formaal; det er kun et Middel, der ogsaa kan tjene ganske andre Formaal, jfr. bl. a. Strafferetsplejelovens §§ 1000, 1001 og nærv. Forsl. § 59, 3. St.

I dansk Ret er der ved Straffelovstillæg 1905 og 1911 § 20 ialtfald gjort et Tilløb til Gennemførelsen af det rigtige Synspunkt, idet det der bestemmes, at Udsættelsen kan betinges af, at den domfældte undergiver sig en nærmere bestemt moralsk Forsorg. At dette dog er utilstrækkeligt, fremgaar bl. a. deraf, at Domstolene i forbausende ringe Grad har benyttet denne Adgang. Og om end K. U. § 63 ingenlunde udelukker, at en saadan Betingelse opstilles, maa det dog nærmest anses som et Tilbageskridt, at Udkastet end ikke saaledes som Straffelovstillæggene giver Domstolene Anvisning paa at knytte Udsættelsen til denne Betingelse. Man kan med Motiverne (S. 106—07) være enig i, at det ialtfald nu, hvor Institutet ikke mere er noget nyt, er overflødigt nærmere at specialisere Betingelserne for, at betinget Dom kan gives, og at det er urigtigt at drage Grænser for, hvilke Betingelser Retten kan opstille for Straffens Bortfald. I begge Retninger har nærv. Forslag fulgt K. U. Men der er næppe Tvivl om, at dette Institut kun da kan paaregnes at bringe de positive Fordele, som efter talrige Vidnesbyrd er opnaaede i dets Hjemlande, naar der i Forbindelse med Udsættelsen af Straffuldbyrdelsen regelmæssig etableres en Forsorg for, et Tilsyn med den dømte. Dette foreslaas da ogsaa i Tilslutning til Bestemmelserne i tysk G. E. § 92 og schweizisk V. E. Art. 61, i nærv. Forsl. § 61. Det er den første og vigtigste Afvigelse fra K. U. — I Forbindelse dermed staar en anden Ændring. At gennemføre et virkeligt effektivt Tilsyn med den dømte i Prøvetiden vil blive uoverkommeligt, hvis man vil fastholde den hos os gældende Regel, at Prøvetiden altid er 5 Aar. En saa lang, fast Prøvetid kendes da udenfor Danmark og Frankrig næppe heller nogetsteds[1]) og er sikkert heller ikke fornøden. Ialtfald vil en endog væsentlig kortere Prøvetid under effektivt Tilsyn sikkert have langt større Værdi end en lang Prøvetid uden Tilsyn. I nærvær. Forslag er det i Overensstemmelse med de fleste nyere Forslag overladt til Retten at bestemme Prøvetidens Varighed indenfor Grænsen 2—5 Aar. Betegnelsen „Prøvetid" er optaget i Formuleringen af § 61 for netop at fremhæve, at den betingede Straffedoms Formaal ikke blot er det negative, at aabne Adgang til Straffens Bortfald, men ogsaa det positive, at være et Erstatningsmiddel for Straffen. I Forbindelse hermed staar det, at § 61, 2. St., som allerede ovenf. antydet, bestemmer, at den dømte, naar ikke særlige Omstændigheder motiverer en Undtagelse, under Prøvetiden sættes under Tilsyn, jfr. herom nærmere i Bemærkningerne til § 65.

Iøvrigt slutter nærvær. Forslag sig ligesom K. U. ret nær til den gældende Ret, hvorved dog maa bemærkes følgende:

Virkningen af, at Fuldbyrdelsen bortfalder, angives baade i Straffelovstillægene (§ 21) og i K. U. § 64 ved, at Straffen „anses som udstaaet" ved Dommens Af-

[1]) Prøvetiden er ifølge N. Strfl. § 53 og svensk L. 22. Juni 1906 3 Aar; i østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 51 og schweizisk V. E. Art. 61 2—5 Aar, ligesaa ved Verbrechen og Vergehen i tysk V. E. § 38, 1. St., G. E. § 92; ved Uebertretungen derimod 1—2 Aar (henholdsvis § 38, 2. St. og § 354); i Belgien ifølge L 31 Mai 1888 Art. 9 ikke over 5 Aar (uden Minimum); i England (L. 8 Aug. 1887) er ingen Frist foreskreven, i Praksis overstiger den sjældent 2 Aar.

sigelse. Efter tysk V. E. § 40 og G. E. § 94 siges Straffen at være „erlassen", hvilket vel nærmest maa oversættes som „eftergivet"; i svensk L. 1906 og schweizisk V. E. Art. 61 siges Straffen at bortfalde, og dette synes ogsaa at være Meningen efter østerrigsk Regeringsforsl. § 53. Dette sidste er formentlig det naturlige og er foreslaaet i nærv. Forsl. § 64, hvor det endvidere tilføjes, at Dommens Evne til at medføre Gentagelsesvirkning bortfalder. Dette synes det rimeligt at fastslaa, hvor Grunden til, at Straffen (Fuldbyrdelsen) bortfalder, er den, at den paagældende i Prøvetiden har opført sig tilfredsstillende. Bestemmelsen om Indflydelsen paa Ærerettighederne er formuleret afvigende fra de tilsvarende Bestemmelser i Straffelovstillægene og K. U., men dette er kun en Konsekvens af den forskellige Ordning af hele dette Forhold, som nedenf. vil blive omtalt. I Realiteten er der paa dette Punkt ingen Forskel.

For det Tilfælde, at den dømte gør sig skyldig i en forsætlig Forbrydelse, der medfører højere Straf end simpelt Fængsel, bestemmer K. U. § 65, at der fastsættes en fælles Straf for begge Forbrydelser under Iagttagelse af Sammenstødsreglerne, det vil sige med Reduktion af Straffen. Dette, der er uden Forbillede saavel i vor som i fremmed Ret, er ganske urimeligt. Der er saa vist ingen Grund til Strafnedsættelse for den, der efter at have haft Fordelen ved en betinget Dom, i Prøvetiden paany alvorligt forser sig. Det er kun egnet til at forringe Vægten af den Advarsel, som ligger i den betingede Dom. I K. U. § 65 mangler dernæst en Regel for det Tilfælde, at en forsætlig Lovovertrædelse medfører en Straf, der ikke er højere end simpelt Fængsel. Da det, naar Straffen f. Eks. er simpelt Fængsel, ingenlunde vil være naturligt ubetinget at lade den først idømte Straf bortfalde, bestemmer nærvær. Forsl. § 62. at Retten, ligesom naar Forbrydelsen er uagtsom, afgør, om den første Straf skal fuldbyrdes.

Det maa vistnok tiltrædes, at K. U. i Modsætning til Straffelovstillægene lader det være nok, at der inden Prøvetidens Udløb er indledet retslig Undersøgelse angaaende en Lovovertrædelse, der kan medføre Udsættelsens Bortfald, jfr. Motiverne S. 108.

Naar en i Dommen stillet Betingelse ikke overholdes — hvormed i nærv. Forslag ligestilles, at den dømte søger at unddrage sig det anordnede Tilsyn — bliver efter K. U. § 65, 2. St. Straffen at fuldbyrde, medmindre den domfældte ønsker Sagen indbragt for Retten. Efter nærvær. Forsl. § 62 skal Retten altid afgøre, om Fuldbyrdelse skal finde Sted. Dette, der ogsaa stemmer med andre nyere Udkast, synes naturligt, allerede fordi ingenlunde enhver uvæsentlig Tilsidesættelse af givne Paalæg ubetinget bør medføre Straffens Fuldbyrdelse. Dette sker faktisk heller ikke i Praksis, hvor man med Rette ofte ser igennem Fingre med saadanne Overtrædelser. Men Kompetencen til at fælde dette Skøn bør være hos Retten. Denne bør dernæst ikke alene have Valget mellem at lade Straffen fuldbyrde og at frafalde Betingelsen — hvor Opfyldelse er umulig eller særlig vanskelig —, men den bør ogsaa kunne stille nye Betingelser (f. Ex. forandre et Forbud mod Værtshusbesøg til et Paabud om Indmeldelse i en Afholdsforening o. l.) eller forlænge Prøvetiden for at give den paagældende endnu en Chance til at opnaa Straffens Bortfald. I Modsætning til K. U., men i Overensstemmelse med fremmede Udkast, er det fundet rigtigt at bibeholde den i Straffelovstillægene givne Regel, at Afgørelsen træffes af den Ret, der har paadømt Sagen. Det kan ikke erkendes, at den Undersøgelse, der her skal foretages, som Motiverne S. 108 siger, ikke forudsætter særligt Kendskab til den foregaaende Sag. Ofte vil saadant Kendskab kunne være af væsentlig Betydning for rigtigt at vurdere den stedfundne Overtrædelse. — I Overensstemmelse med det anførte er Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 62, 3. St., affattet. Den i K. U. § 65 i. f. optagne ny Bestemmelse

om, at Kendelsen ikke af domfældte kan indankes for højere Ret, er der ikke fundet tilstrækkelig Anledning til at foreslaa.

Endnu bemærkes, at Bestemmelsen i K. U. § 67, 2. St. foreslaas strøget. Der er absolut ingen Analogi mellem dette Tilfælde og det i § 66 omhandlede, hvor en efter den betingede Domfældelse begaaet Forbrydelse først opdages for sent. En Bestemmelse, svarende til § 67, 2. St. findes heller ikke ellers nogetsteds.

I Forbindelse med Bestemmelserne om den „betingede Straffedom" er det fundet naturligt i en særlig Paragraf at give en Bestemmelse om Tilsyn. Tilsynsinstitutionen er ganske vist ikke særlig for disse Tilfælde, idet den efter nærværende Forslag i vidt Omfang endvidere tænkes anvendt som Led i Behandlingen af Fanger, der løslades paa Prøve, og af Personer, overfor hvilke Anvendelse af Forsorgs- eller Sikkerhedsforanstaltninger er hjemlet. Men sin mest frugtbare Anvendelse vil Tilsynsinstitutet dog formentlig finde ved de betinget domfældte. Det synes da naturligt i dette Kapitel og paa dette Sted at fastslaa, hvilke den Tilsynsførendes Opgaver og Pligter er. Naar man ikke vil give Bestemmelser om Straf eller andet Ansvar for den Tilsynsførende, der forsømmer sin Pligt — og dette er af Hensyn til, at Hvervet i Reglen overtages frivilligt og vederlagsfrit, fundet betænkeligt — bliver en saadan Bestemmelse som nærvær. Forsl. § 65 ganske vist en lex imperfecta. Men foruden at tjene som Rettesnor for den Tilsynsførende, giver den ham en udtrykkelig Autorisation til at give de Paalæg, som af Hensyn til Hvervets Udførelse er fornødne — f. Ex. Paalæg om til bestemte Tider at fremstille sig, at anmelde Forandring af Bopæl o. l. — og fastslaar endelig, at Indberetning om Overtrædelse af Paalæg skal ske til Paatalemyndigheden. Det maa vistnok anses naturligt at lade alle Indberetninger indgaa til denne, der da lader dem gaa videre til vedkommende Anstaltsledelse etc. eller paany indbringer Sagen for Retten, hvor dertil maatte være Anledning. Om det, efterhaanden som Tilsyn anvendes i større Maalestok, vil være muligt at faa det fyldestgørende udøvet ad Frivillighedens Vej, er maaske tvivlsomt. Større Foreninger saasom Fængselshjælpen og Fængselsselskaberne vil formentlig, hvor private Tilsynsførende ikke kan faas, kunne stille lønnede Medarbejdere til Disposition; og saa længe det er muligt at undgaa offentlig Ansættelse af Tilsynsførende, vil det være heldigst ikke at skabe en ny Klasse offentlige Tjenestemænd. Skulde det blive nødvendigt paa visse Steder at ansætte offentlige „Probation-Officers", bør dette ialtfald ske ved særlig Lov paa Grundlag af indvundne Erfaringer.

VI. Af Sikkerhedsforanstaltninger, der anvendes ved Siden af Straf, kender K. U. Opholdsindskrænkninger (Opholdspaabud og Forbud § 87), Udvisning af Udlændinge (§ 88) og Inddragelse (§ 83).

1. Bestemmelserne om Opholdspaabud og Forbud indførtes i vor Ret ved Straffelovstillæg 1905 § 8, overførtes derfra i noget ændret Skikkelse til Straffelovstillæg 1911 og er i K. U. § 87 optaget i en paany modificeret Form. Opholdspaabud (Stedfæstelse) kender foruden Danmark vistnok kun Italien. Derimod kender en Række Lande Forbud mod Ophold paa et bestemt Sted. I Lande, som f. Ex. Tyskland, hvor saadanne Opholdsindskrænkninger længe har været kendt, har der imidlertid rejst sig en overordentlig kraftig Opposition imod dem. Det gøres fra forskellig, højst sagkyndig Side[1]) gældende, at disse Bestemmelser ganske forfejler deres Maal, at sikre mod de vanemæssige Forbrydere, og at de ofte virker positivt skadeligt og in-

[1]) Jfr. bl. a. Krohne i Verhandl. d. 29. deutschen Juristentages IV. S. 234; Freudenthal i Monatsschrift f. Kriminalpsykologie VIII. S. 132 flg.; Goldschmidt i Vergleichende Darstellung des deutschen und ausländischen Strafrechts A. T. IV. S. 435 flg.; Aschrott i Aschrott & v. Liszt: Reform des Reichsstrafgesetzbuchs I. S 165 flg.; Mittermaier i Bulletin de l'Union internationale de droit pénal XVIII. S. 420.

humant ved at gøre det umuligt for de Personer, der virkelig ønsker at vende tilbage til et ordnet, arbejdsomt Liv, at gøre dette, idet de gennem Forbudet fjernes fra det eneste Sted, hvor de har nogen Udsigt til at forskaffe sig hæderligt Erhverv. En opsigtsvækkende Illustration til Berettigelsen af denne Kritik afgav de Oplysninger, der fremkom under den bekendte Sag mod „Kaptainen fra Köpenick". Dette har ogsaa ført til, at baade det tyske Gegenentwurf og det schweiziske Udkast ganske har strøget alle Bestemmelser af denne Art; og den tyske Straffelovskommission vil kun foreslaa Opholdsforbudet med meget væsentlige Begrænsninger[1]). — Betænkelighederne forøges i en ganske overordentlig Grad, naar man som Straffelovstillægget og K. U. yderligere — endog i første Linje — hjemler et positivt Opholdspaabud. Der foreligger hos os forskellige Eksempler paa ganske urimelige Stedfæstelser i Henhold til Straffelovstillæg § 8 — f. Ex. til Forsørgelseskommunen, en lille Ø, hvor det var ganske haabløst for den paagældende at faa blot nogenlunde fast Arbejde. Bestemmelsen har da ogsaa været Genstand for adskillig Kritik[2]), bl. a. ud fra den utvivlsomt rigtige Betragtning, at den Ret, der giver Opholdspaabudet, vel i Reglen maa antages at kende Arbejdsforholdene paa det Sted, hvor Retten findes, men ikke kan forudsættes at kende Forholdene i den dømtes Forsørgelseskommune — og faktisk vil Stedfæstelsen næsten altid ske dertil. Ogsaa de af Foreningen „Fængselshjælpen" med Hensyn til Stedfæstelsens Virkninger gjorte Erfaringer har i det hele været afgjort ugunstige.

Vil man overhovedet bibeholde Adgangen til at paabyde Opholdsindskrænkninger, bør dog utvivlsomt kun Opholdsforbud, ikke Paabud kunne gives, og selv dette kun med meget væsentlige Indskrænkninger. Navnlig bør det være Regel, at Forbudet straks skal hæves eller suspenderes, naar det oplyses, at der er skaffet eller tilbudt den paagældende passende Arbejde eller andet lovligt Underhold paa vedkommende Sted. — Men i Virkeligheden maa det sikkert erkendes, at de Grunde, der, trods alle Betænkeligheder, tidligere med nogen Vægt har kunnet anføres til Støtte for Opholdsindskrænkningerne[3]), ganske ophører at have Gyldighed, naar de i nærværende Forslag optagne Bestemmelser om Sikkerhedsforanstaltninger overfor vanemæssige Tiggere, Løsgængere, Berigelsesforbrydere osv. — Arbejdshus m. m. — gennemføres. Ligesom i tysk G. E. og schweizisk V. E. samt hollandsk og engelsk Ret er der derfor i nærværende Forslag ikke optaget nogen særlig Bestemmelse om Adgang til at paabyde Opholdsindskrænkninger. Dermed er naturligvis ikke udelukket, at Opholdsindskrænkninger kan anvendes som Led i en positiv Forsorg, hvor en saadan f. Ex. ved Løsladelse paa Prøve, ved betinget Straffedom osv. etableres gennem Anordning af et Tilsyn af den i § 65 angivne Art. Netop gennem den positive Forsorg for den paagældende bortfalder her som Regel de Ulemper, der gør Paalæg af blotte Opholdsindskrænkninger saa betænkelige.

2. Derimod kan der neppe rejses nogen principiel Indvending mod Bestemmelsen i K. U. § 88 om Udlændinges Udbringelse af Riget efter udstaaet Straf. Lignende Bestemmelser findes ogsaa i de fleste fremmede Love og Udkast. Heller ikke synes der at kunne rejses væsentlige Indvendinger mod den Maade, paa hvilken Forholdet er ordnet i § 88; kun synes det naturligt i 1. St. at kræve, at den tidligere Dom lyder paa Frihedsstraf. At give Domstolene Ret til at paabyde Udvisning af en Udlænding, der efter mange Aars Ophold her i Landet dømmes til en kortvarig Straf af Arbejdsfængsel, blot fordi han maaske længe forinden her eller i Udlandet har erlagt en Bøde, synes at være urimelig

[1]) Jfr. Ebermayer S. 10.
[2]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 7. S. 28 flg.
[3]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 7. S. 37—38.

haardt. — Naar det dernæst baade i 1. og i 2. St. siges, at han udbringes „efter Straffetidens Udløb", er dette Udtryk ikke ganske klart. Det efterlader navnlig Tvivl om, hvorledes der skal forholdes, hvis den paagældende har faaet betinget Straffedom eller er blevet betinget benaadet og har opfyldt de foreskrevne Betingelser i Prøvetiden. At Udbringelse i saadanne Tilfælde ikke skal finde Sted, tilkendegives tydeligt, naar det siges: „efter Straffens Udstaaelse". — Nogle redaktionelle Ændringer nødvendiggøres derved, at nærværende Forsl. ikke kender Strafarten „Strafarbejde". Endelig synes Henvisningen i 3. St. til Straffebestemmelsen for Tilbagevenden overflødig. Med de heraf følgende Ændringer er Bestemmelsen optaget i nærvær. Forsl. § 66.

3. Heller ikke Bestemmelsen om Inddragelse (Konfiskation) i K. U. § 83. der i Hovedsagen stemmer med den gældende Ret, giver Anledning til væsentlige Bemærkninger. For saa vidt den giver den skadelidende Adgang til Dækning af det inddragne forud for Statskassen, maa dette sikkert billiges. Hvad iøvrigt Realiteten angaar, maa først bemærkes, at Genstande, der har været brugte eller bestemte til at bruges til en strafbar Handling, sikkert kun bør inddrages, naar denne er en forsætlig Forbrydelse, jfr. ogsaa N. Strfl. § 34 og en Række fremmede Udkast. Det vil sikkert findes ganske urimeligt, at f. Eks. det Automobil, hvormed nogen har foraarsaget uagtsomt Manddrab, eller den Cykle, paa hvilken nogen forsætlig eller uagtsomt har kørt paa forbuden Sti, skulde konfiskeres.

For de under Ltr. b. og c. nævnte Tilfælde bør det formentlig fremhæves, at Inddragelsen kan finde Sted, selv om Straffesag ikke er eller kunde have været rejst imod nogen, f. Ex. fordi den skyldige ikke kan findes eller er død. Dette — og ikke om Ejeren ikke har været indstævnet under Sagen — er ogsaa det, som alle andre Love og Udkast fremhæver for at fastslaa, at Inddragelsen ikke i disse Tilfælde er et Akcessorium til Straffen. Bestemmelsen af de under b) nævnte Genstande er foreslaaet affattet paa en fra K. U. noget afvigende Maade, nærmest i Tilslutning til tysk G. E. § 80, 2. St., og schweizisk V. E. Art. 47, fordi det næppe nogensinde med Sikkerhed kan siges, at „Genstande ved selve deres Beskaffenhed viser sig bestemt til at tjene et forbrydersk Formaal". De kan altid tænkes at være forfærdigede af Eksperimenteringslyst o. l. — Det afgørende maa være, om deres Forbliven i privat Varetægt er farlig for Retssikkerheden.

Bestemmelsen i K. U. § 83, sidste St., der nærmest synes at give en rent processuel Regel, da den ikke hjemler nogen ny materiel Retsvirkning, og hvis tilfredsstillende Formulering frembyder ret store Vanskeligheder, kan formentlig udgaa som overflødig. — Endelig er nogle redaktionelle Ændringer fundet ønskelige. Saaledes ændret er K. U. § 83 optaget som § 67 i nærvær. Forslag.

Nærmest i Forbindelse med de ovenfor omtalte Sikkerhedsforanstaltninger er det naturligst at omtale Bestemmelserne i K. U. §§ 89 og 90. I Motiverne S. 119 henregnes de ogsaa til Sikkerhedsforanstaltninger. I § 89 bestemmes, at der ved Dom under offentlig Sag kan træffes Bestemmelse om 1) Ophævelse af en Forening i Henhold til Grl. § 87 og 2) Omstødelse af Ægteskab indgaaet i Strid med absolute Ægteskabshindringer. Denne Bestemmelse hører formentlig slet ikke hjemme i Straffeloven. Da den ikke i nogen Retning hjemler Indtrædelsen af materielle Retsfølger af Lovovertrædelser, men giver en Regel af udelukkende processuel Karakter, bør Bestemmelsen henvises til Retsplejeloven — eventuelt til Forfatnings- og Ægteskabslovgivningen, hvor de materielle Regler om disse Retsvirkninger maa søges. Regler herom findes da ogsaa i Retsplejelovens § 684 Nr. 2 og Nr. 13. — Ganske tilsvarende Bemærkninger gælder om Bestemmelsen i K. U. § 90, der aabner

Adgang til at faa de mange for det almenes Skyld givne Paalæg om Foretagelse eller Undladelse af Handlinger, der staar i Forbindelse med begaaede Lovovertrædelser, afgjorte ved Dom i offentlig Sag angaaende Overtrædelsen. Da der heller ikke her hjemles nye materielle Retsvirkninger af denne, hører ogsaa denne Bestemmelse hjemme i Retsplejeloven. For saa vidt dennes Regler herom (§ 684), som det siges i Motiverne S. 137, ikke er fuldstændige, bør Rettelsen ske i Retsplejeloven og ikke i Straffeloven. Disse to Bestemmelser er derfor ikke optagne i nærvær. Forslag.

VII. Om Fortabelse af visse offentlige og privatretlige Rettigheder handler K. U. §§ 80—82. Saaledes som disse Bestemmelser er formede i K. U., gælder imidlertid om de fleste af dem noget lignende som det ovenfor om §§ 89 og 90 bemærkede, at det er rent processuelle Regler, der strengt taget ikke hører hjemme i Straffeloven. Dette gælder navnlig om §§ 80, 1. St. og 2. St. 2. Pkt., 81, 2. St. og 82 Nr. 2. — Et andet Spørgsmaal er det imidlertid, om denne Behandlingsmaade bør bibeholdes. Hvad særlig Fortabelse af de statsborgerlige Rettigheder i strengeste Forstand, Valgret og Valgbarhed, angaar, er den i dansk Ret gældende Ordning ikke blot afvigende fra den i saa at sige alle andre Lande gældende, men ogsaa i sig selv højst utilfredsstillende. Grundloven af 1866 (ligesom Grl. af 1849) betingede Valgretten af Uberygtethed, og dette Udtryk forklares i Valgloveue derhen, at denne Betingelse ikke er til Stede, naar nogen ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling. Ved Grundloven af 5. Juni 1915 er det sidstnævnte Vilkaar optaget i selve Grundlovens § 30. Men, om og naar denne Betingelse for Valgretten foreligger, derom findes der hverken i Loven nogen fast Regel eller udtales der noget i Dommen. Afgørelsen maa derfor af vedkommende Myndighed, der skal anvende Reglen, — Valgbestyrelse o. l. — træffes efter et ofte meget tvivlsomt Skøn, hvilket fører til stor Usikkerhed. Heri gør nu K. U. for saa vidt en Forandring, som det aabner Adgang til, at Udtalelser derom optages i Straffedommen. Men ligesom det m. H. t. Spørgsmaalet om, hvilke Rettigheder der fortabes, henviser til Lovgivningens almindelige Regler derom, altsaa ikke selvstændig træffer nogen Afgørelse. saaledes skaber Udkastet heller ikke iøvrigt den klare og bindende Afgørelse, som her er ønskelig. Der gives ikke noget nyt Bidrag til Afgørelse af. om Betingelserne foreligger, idet der blot henvises til det kendte, men lidet faste Begreb: „en i den offentlige Mening vanærende Handling“: og heller ikke ad den Vej skaber Udkastets Regler en fast og klar Ordning, at det paalægges Retten med bindende Virkning at afgøre dette Spørgsmaal. De paagældende Rettigheder bliver nemlig kun „efter derom fremsat Begæring“ at frakende. Er saadan Begæring ikke (af hvem?) fremsat, træffes der altsaa ingen Afgørelse af Spørgsmaalet. I Forbindelse dermed staar det, at den trufne Afgørelse, som det siges i Motiverne S. 122, ikke skal være bindende for de Myndigheder, der skal udføre Fortabelsesreglerne. Da dernæst Embedsfortabelse efter K. U. ikke mere anvendes som Straf, er det heller ikke angaaende dette Punkt givet, at der ved Straffedommen tilvejebringes nogen klar og bindende Afgørelse.

Den hele Ordning skaber herefter næppe synderlig mere Klarhed og Sikkerhed i disse Forhold end den i vor nugældende Ret herskende, om hvis Uhensigtsmæssighed og Mangelfuldhed der næppe bestaar nogen Tvivl. Dertil kommer, at de herhen hørende Bestemmelser i K. U. helt igennem lider under en tung og omstændelig Formulering. Skal der paa dette Punkt opnaas noget væsentligt Fremskridt, bliver det sikkert nødvendigt i langt videre Omfang at følge de fremmede Loves og Udkasts Forbillede. For saa vidt disse gaar den Vej indenfor visse Grænser at lade Straffeloven selvstændig regulere Betingelserne for og Om-

fanget af denne Retsfortabelse, danner den ovennævnte Bestemmelse i Grundlovens § 30 en Hindring for en saadan Fremgangsmaade. Derimod er den nævnte Grundlovsbestemmelse ikke til Hinder for en Ordning, hvorefter Loven foruden at opstille visse ufravigelige Betingelser for denne Retsfortabelse bestemmer, at Retten paa en for alle vedkommende bindende Maade afgør, om den grundlovsmæssige Betingelse derfor, for saa vidt den beror paa et Skøn, foreligger.

De Momenter, der herved maa være afgørende, er formentlig ved Siden af Straffens Størrelse, dels den Egenskab ved Handlingen, at den gør Gerningsmanden uværdig til Medborgernes Agtelse, dels, hvor Talen er om Udøvelse af visse Virksomheder, at den paagældende ved en strafbar Handling har vist sig uskikket til at udøve den eller uværdig til den særlige Tillid, som bør kunne vises den, der udøver saadan Virksomhed, jfr. hermed K. U. § 80, 2. St.

I Overensstemmelse hermed er nærværer. Forsl. §§ 68 og 69 affattede, idet § 68 omfatter de Tilfælde, hvor Straffens Størrelse i Forbindelse med Handlingens agtelsesforringende Egenskaber er afgørende, medens den anden ovenfor nævnte Gruppe omhandles i § 69. — I § 68, 1. St. hjemles først en ubetinget Fortabelse af visse Rettigheder for bestandig, naar nogen for en Handling, hvorved han findes at have gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse, dømmes til Arbejdsfængsel i 2 Aar eller derover. Denne Grænse er valgt, fordi en saadan Straf altid vil være Udtryk for, at Lovovertrædelsen er af en meget alvorlig Art, og fordi man derved formentlig kan være sikker paa ikke at komme under den Grænse, som den nugældende Ret i flere Tilfælde — Næringsloven og Værnepligtsloven — drager, naar den kræver Strafarbejde eller „offentligt Arbejde". Lige med saadan Straf kan formentlig uden Betænkelighed stilles Hendømmelse til Arbejdshus eller til Sikkerhedsforvaring, hvor disse Foranstaltninger anvendes i Stedet for Straf overfor upaavirkelige Forbrydere. Hvor Dommen derimod lyder paa mindre Straf, hjemler § 68, 2. St. under iøvrigt tilsvarende Betingelser en tidsbestemt Fortabelse af de i 1. St. nævnte Rettigheder, saaledes at Retten indenfor den lovbestemte Grænse, 5—10 Aar, fastsætter Varigheden efter de in concreto foreliggende Omstændigheder. I begge Tilfælde maa Virkningen udtales i Dommen. For altid at have en sikker Afgørelse er det Rettens Pligt ex officio at afgøre dette Spørgsmaal, hvor Straffesag er anlagt, hvorhos Rettens Afgørelse er bindende for alle vedkommende, navnlig ogsaa saaledes, at disse Rettigheder ikke anses fortabte, naar det ikke positivt er udtalt i Dommen. Herved erindres den særlige Regel i § 10, hvorefter de heromhandlede Rettigheder, naar en dansk Statsborger eller Undersaat i fremmed Stat er straffet for en Handling, der her i Landet kan paadrage Straf af Arbejdsfængsel, kan fradømmes ham under en offentlig efter Justitsministerens Paabud anlagt Sag, samt Bestemmelsen om betingede Straffedomme i § 64.

Efter hele Formaalet med den i nærværende Forslag tilstræbte Nyordning maa det kræves, at Loven positivt angiver, hvilke Rettigheder der saaledes er Genstand for Fortabelse. En saadan Opregning som den i § 68 givne kan ikke have til Formaal at være i den Forstand udtømmende, at det skulde være udelukket gennem Særbestemmelser at lade ogsaa andre Retsfortabelser indtræde under de samme Betingelser. Det kan formentlig kun være Opgaven at opregne saadanne vigtigere Rettigheder, hvis Fortabelse under de foreskrevne Betingelser det er af Vigtighed at fastslaa i selve Straffeloven. — Ud fra denne Betragtning er f. Eks. ikke i Opregningen medtaget Fortabelse af Rang, Titler, Ordner etc., der heller ikke omtales i N. Strfl. § 29, men derimod i forskellige fremmede Udkast. Dette kan formentlig overlades til den specielle Lovgivning derom. Skulde det imidlertid anses ønskeligt en Gang for alle at fastslaa denne Virkning i Straffeloven, vil det være

let at indføje en dertil sigtende Bestemmelse. Heller ikke Fortabelse af Statspension er nævnt, fordi dette maa anses ufornødent paa Grund af Reglen i L. 5. Jan. 1887 § 5, jfr. § 7 Nr. 5, hvorefter Forbrydelse af Embede eller Domfældelse for et Forhold, der, medens den paagældende var i Embede, vilde have haft dettes Forbrydelse til Følge, medfører Fortabelse af Retten til Pension. Bestemmelsen om Enkepension i s. L. § 11 Nr. 4 stemmer ganske vist ikke helt hermed. Men hvis det anses rigtigt her at tilvejebringe fuldstændig Overensstemmelse, synes det naturligt at gøre dette ved en Ændring i Pensionsloven.

Hvor Rettighedernes Fortabelse skal udtales i Dommen, er det praktisk nødvendigt eller dog ønskeligt at kunne benytte en kort dem alle omfattende Betegnelse. At finde et passende Udtryk derfor er imidlertid forbundet med Vanskelighed, fordi Opregningen i § 68 ligesom i de tilsvarende fremmede Bestemmelser omfatter Rettigheder af ret forskellig Karakter. I tysk V. E. §§ 45 flg. og G. E. §§ 71 flg. samt østerrigsk Regeringsforsl. (1912) §§ 32 flg. tales om „bürgerliche Ehrenrechte", i schweizisk Udk. Art. 40 om „bürgerliche Ehrenfähigkeit". I N. Strfl. ligesom i Udkastet (1896) er denne Betegnelse forkastet ud fra den sikkert rigtige Betragtning, at Udtrykket er en uheldig Reminiscens af Fortidens Æresstraffe. Saaledes som N. Strfl. helt at give Afkald paa en Fællesbetegnelse er dog, som bemærket, næppe praktisk. Det kan da vistnok forsvares f. Eks. i Domskonklusionen at benytte det ganske vist unøjagtige, men dog som denominatio a potiori brugelige Fællesudtryk „de statsborgerlige Rettigheder". Paa denne Fremgangsmaade giver ogsaa nærvær. Forsl. § 68 Anvisning.

Den i § 68 foretagne Opregning giver næppe Anledning til yderligere Bemærkninger. Nr. 4 svarer ganske til K. U. § 81, 1. St. med de Ændringer, der foranlediges ved L. om Sønæringen 28. Februar 1916 §§ 6—14, 16 og 17. — Bestemmelserne i K. U. § 80, 3. St. og § 81, 4. St. er ikke optagne her, da de formentlig har deres naturlige Plads i 8. Kapitel, jfr. dettes Bestemmelser om Genindsættelse.

Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 69 svarer nærmest til K. U. § 80, 2. St. Fortabelsen skyldes her ikke Straffens Størrelse, eller at den paagældende ved Handlingen har gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse, men at den har aabenbaret Egenskaber, der gør den paagældende uskikket til Stillingen eller berøver ham den for denne fornødne særlige Tillid. Det maa imidlertid anses naturligt ved Siden af de i K. U. § 80. 2. St. nævnte Tilfælde at medtage ogsaa de i § 81, 1. St. nævnte samt endvidere Stillinger, hvortil kræves en særlig Kundskabsprøve (f. Eks. Chauffeurer, Maskinpassere o. l.). I samtlige disse Tilfælde synes Reglen lige naturlig og nødvendig. Og naar Fortabelsen knyttes til den Betingelse, at den paagældende paa strafbar Maade har forset sig i Virksomheden eller Stillingen, falder Bestemmelsen ikke udenfor de naturlige Rammer for Straffeloven.

Bestemmelsen i K. U. § 82 Nr. 1 er ikke optaget i nærvær. Forslag. Af de Straffebestemmelser, hvortil den henviser, vil §§ 224 og 227 slet ikke blive optagne i nærvær. Forslag; og de i § 226 omhandlede Handlinger vil ialtfald efter vor nugældende Ægteskabslovgivning kun ganske undtagelsesvis give Adgang til Skilsmisse ved Dom. Skal der ske Forandring heri, bør det ske ved den under Forberedelse værende Reform af vor Ægteskabslovgivning.

Da iøvrigt K. U. § 82 Nr. 1 angaaende Betingelserne for saadan Dom ganske henviser til „de derom gældende" civilretlige Regler, hører den til de oftere omtalte rent processuelle Regler, der ikke hører hjemme i Straffeloven. — Det samme gælder om K. U. § 82 Nr. 2. saaledes som den i Udk. er formuleret. Det turde imidlertid være naturligt at give Domstolene en almindelig Beføjelse til at frakende den, der ved en Forbrydelse har gjort sig uværdig dertil, Forældremyndigheden, naar dette af rette vedkommende begæres. I Overensstemmelse hermed er nærvær. Forsl. § 70 affattet.

Bestemmelser om Fortabelse af Arveret som Følge af Forbrydelser hører vel naturligst hjemme i Arvelovgivningen. Da denne imidlertid ikke giver Regler herom, idet de eneste herhen hørende Bestemmelser i vor Ret findes i Strfl. 1866 § 304, maa det vistnok tiltrædes, at K. U. i § 82 Nr. 3 har optaget Bestemmelser derom. Heller ikke mod Indholdet af disse synes der at kunne rejses nogen afgørende Indvending. De er derfor i en noget forkortet Redaktion optagne i nærvær. Forsl. § 71.

Paa samme Maade er Bestemmelserne i K. U. §§ 91—93 om Erstatning optagne i nærvær. Forsl. § 72 i en noget forkortet Redaktion uden væsentlig Realitetsændring. Kun er Bestemmelsen i § 93, 2. St. ikke optaget. Den i § 92 hjemlede Godtgørelse for ikke økonomisk Skade synes i den Grad at være bestemt til at yde den forurettede selv en strengt personlig Oprejsning, at det formentlig ikke er naturligt at give de efterlevende en selvstændig Ret af samme Art. De Betænkeligheder, der altid kan gøres gældende mod Erstatning af denne Art, opvejes næppe her af tilstrækkelig vægtige modstaaende Hensyn.

Bestemmelserne i K. U. §§ 94, 95 og 96 er ikke optagne i nærvær. Forslag. — § 94 regulerer et Forhold, Børns og sindssyges Erstatningsansvar, der har saa vidtgaaende civilretlige Konsekvenser, at det maa anses højst betænkeligt at ordne det saaledes, om saa maa siges i Forbigaaende, ved en Revision af Straffeloven, hvor det vanskeligt kan faa den alsidige og indgaaende Behandling, som det har Krav paa. Det er nemlig klart, at en Begrænsning i Ansvaret for strafbare Handlinger saa meget mere maa gælde ved Erstatning for ikke strafbare Retskrænkelser, ligesom Afgørelsen af dette Spørgsmaal let paa en ikke forud beregnelig Maade vil kunne influere paa Behandlingen af Spørgsmaalet om disse Personers Ansvar i Kontraktsforhold. Dette vilde være saa meget mere betænkeligt, som Spørgsmaalet for de sindssyges Vedkommende hører til de mest omstridte, og den foreslaaede Ordning for Børnenes Vedkommende vilde betegne en væsentlig Forandring i den gældende Ret, jfr. D. L. 1—24—9. Bortset fra den nu allerede ret forældede svenske Strfl. Kap. 6, § 6 — der iøvrigt har en ganske anden Regel end K. U. — og norsk L. 22. Maj 1902 om Straffelovens Ikrafttræden §§ 22 og 23 overlades dette Forholds Ordning da ogsaa overalt til den civilretlige Lovgivning, og intet af de nyere Straffelovsudkast indeholder Bestemmelser derom.

K. U. § 95 indeholder kun en formentlig overflødig Henvisning til Lovgivningen om Retsplejen.

Bestemmelsen i K. U. § 96, der har sit Forbillede i den foreløbige Lov af 13. Aug 1886, findes det betænkeligt at optage af lignende Grunde som dem, der tidligere er anført ved Omtalen af K. U. § 23, 4. St. Der er formentlig saa meget mindre Grund til i nærværende Forslag at optage saadanne Bestemmelser, der let vil kunne volde hele Reformens Gennemførelse Vanskeligheder, som der overhovedet ikke i dette Forslag vil blive optaget særlige Regler om Presseforseelser, der bedst egner sig til Behandling i særlig Lovgivning og ogsaa næsten overalt holdes uden for den almindelige Straffelov. Af samme Grund er heller ikke Bestemmelserne i K. U. § 97, 2. St. 2. Pkt. og 3. St. samt § 98, 3. Pkt. optagne.

Bestemmelserne i K. U. § 97, 1. og 2. St. samt § 98 er med de ovenfor nævnte Undtagelser i væsentlig uforandret Skikkelse optagne i nærværende Forslag §§ 73 og 74. Bestemmelserne om, at den, der har fremsat Ærefornærmelser eller falsk Anklage, kan tilpligtes at afholde Omkostningerne ved Dommens Kundgørelse, er nye i vor Ret, men synes i og for sig vel begrundede.

Bestemmelserne i K. U. §§ 99 og 100 forbigaas her, da deres rette systematiske Plads formentlig er i nærværende Forslags 8. Kapitel.

7de Kapitel.

Straffens Fastsættelse.

I nærværende Kapitel søges, som tidligere paa forskellige Steder antydet, saa vidt muligt samlet alle Bestemmelser om Straffens Fastsættelse, omfattende dels Valget af Strafart, dels den kvantitative Udmaaling i snevrere Forstand. Udenfor dette Kapitel behandles Spørgsmaal af denne Art kun, for saa vidt enkelte Regler vedrørende Straffens Fastsættelse staar i en saadan intim Forbindelse med det Synspunkt, der lægges til Grund for Behandlingen af andre Problemer, at de maa medtages i den paagældende Sammenhæng, hvis ikke en naturlig Enhed og Overskuelighed skal brydes. Dette gælder saaledes Bestemmelserne i §§ 22 og 24 om Straffen for Forsøg og Medvirken til Forbrydelser, idet deres Medtagelse paa vedkommende Sted, der iøvrigt er traditionel, er anset nødvendig til Belysning af de Synspunkter, der er bestemmende for Forslagets hele Stilling til Forsøgs- og Meddelagtighedslæren. Ligeledes er det anset nødvendigt i § 48 at medtage en enkelt for Bødestraffen særlig Udmaalingsregel, fordi det kun derved har været muligt at give Udtryk for den tilsigtede Overgang fra den gængse rent talmæssige Begrænsning af Bødestraffens Størrelse til den mere individuelt vekslende efter Dagsindkomster. — Det maa imidlertid vel erindres, at der i disse Tilfælde alene er Tale om enkelte Specialregler, der kun løber sideordnet med, men ikke iøvrigt gør Indgreb i eller udelukker Anvendelsen af de almindelige i dette Kapitel givne Udmaalingsregler. — Angaaende Afgrænsningen overfor det næste Kapitel bemærkes, at Bestemmelser om, at Straf kan bortfalde, medtages her (i 7. Kapitel), naar de danner et Led i en Bestemmelse om Strafnedsættelse, hvorefter Straffen i givne Tilfælde kan nedsættes eller efter Omstændighederne bortfalde.

De Bestemmelser, en given Lov indeholder om Straffens Fastsættelse, vil altid i en særlig Grad være prægede af den Opfattelse af Straffens Formaal, paa hvilken hele Loven bygger, idet de saa at sige giver et Spejlbillede af denne. Naar Tydningen heraf ofte synes noget usikker, forklares det ved, at de fleste — nyere — Love og Udkast fuldt bevidst, og med Rette, ikke tilstræber at give Udtryk for en enkelt, skarpt specialiseret Straffeteori. Det erkendes nu almindeligt, at vi med det, vi kalder Straf, forfølger ikke et, men flere Formaal, og Forskellen mellem de enkelte Love og Udkast bestaar væsentlig i den forskellige relative Vægt, der tillægges de enkelte Formaal. Jo stærkere Vægt der lægges paa Generalprævention, paa Soning af den virkelig indtraadte Retsforstyrrelse (Fyldestgørelse af den enkeltes krænkede Retsfølelse) og tildels paa den retfærdige Gengældelse, des mere vil Loven føres til at drage faste og snevre Grænser for Strafudmaalingen. Jo mere Vægten lægges paa Individualprævention, Paavirkningen af den enkelte Forbryder, des større Frihed vil Loven naturligt indrømme Strafudmaalingen. Dette vil ikke blot finde Udtryk i Bestemmelserne i den almindelige Del, men ogsaa i Fastsættelsen af Strafferammerne for de enkelte Forbrydelser. Det er iøvrigt klart, at der her bestaar en naturlig Vekselvirkning, idet der i en Lovgivning, der slet ikke opstiller specielle Minima (Holland, England) eller meget lave Minima, er mindre Trang til Bestemmelser om obligatorisk Strafnedsættelse i bestemte Tilfælde end i andre Lovgivninger, ligesom der omvendt i Lovgivninger med meget høje Maksima er mindre Trang til obligatorisk Strafforhøjelse.

Ogsaa nærværende Forslag bygger — uden at tage Stilling til de enkelte specielle Straffeteorier — paa den Opfattelse, at der ved Reglerne om Straffens Bestemmelse maa tages Hensyn til en Række forskellige Formaal, som Straffen skal fyldestgøre. Idet der dog herved kun lægges ganske underordnet Vægt paa, at Straffen tjener til sjælelig Fyldestgørelse for den forurettede — fordi dette Hensyn

formentlig bør underordnes Retshaandhævelsens øvrige Krav — og idet der tages Afstand fra ethvert Forsøg paa, ialtfald bevidst, at drage særlige Konsekvenser af Gengældelsessynspunktet — allerede fordi en blot tilnærmelsesvis fyldestgørende Gennemførelse af dette formentlig ligger ganske udenfor det menneskeligt mulige — bliver det herved alene Generalpræventionens og Individualpræventionens forskellige Krav, der kommer i Betragtning. At nu Straffens og Straffetruslens generalpræventive Betydning — som afskrækkende og som Udtryk for Samfundets Misbilligelse af Forbrydelsen — ikke bør undervurderes, maa sikkert erkendes. Den relativt største Vægt bør dog sikkert lægges paa Straffens individualpræventive Virkning. Saa vist som Straffen, ligesom den betinges af den enkeltes strafbare Handlen, nødvendigvis rammer den enkelte, og kun indirekte faar Betydning for og Indflydelse paa andre, saa vist er det ikke blot unaturligt, hvis Loven i Behandlingen af den enkelte væsentlig ser et Middel til Paavirkning af Almenheden; det vil ogsaa vise sig praktisk utilfredsstillende. Det vil overfor den skyldige føles som en Utilbørlighed, hvis han af denne Grund faar en Behandling, der væsentlig afviger fra, hvad der bedst tjener til at paavirke ham til Lovlydighed; og det medfører en mere sikker og haandgribelig Fare for Samfundets Sikkerhed at forsømme noget paa dette Punkt end at slaa noget af paa, hvad der af generalpræventive Hensyn synes ønskeligt.

Disse Betragtninger fører naturligt til en Ordning, der i vidt Omfang tillader Individualisering ikke blot under Straffuldbyrdelsen, men allerede ved Straffens Fastsættelse. Principielt er dette fælles for de fleste nyere Straffelove og alle nye Udkast. Men i Gennemførelsen er der en ret betydelig Gradsforskel.

Hvad særlig Forholdet mellem K. U. og nærværende Forslag angaar, vil en Sammenligning vise, at det sidste gaar ikke uvæsentlig længere ad den angivne Vej end det første. Det viser sig i den specielle Del, navnlig ved Nedsættelse af Minimum i adskillige Tilfælde, men ogsaa, navnlig ved visse Forbrydelser begaaede af grov Uagtsomhed, ved Forhøjelse af Maksimum. At gaa saa vidt helt at stryge alle særlige Minima, saaledes som visse Lovgivninger gør, er dog fundet betænkeligt, navnlig fordi den strengeste Strafart, Arbejdsfængsel, kan gaa helt ned til 2 Maaneder. Hvor Straf af simpelt Fængsel eller Bøde hjemles, foreskrives derimod med ganske enkelte Undtagelser intet andet Minimum end det for disse Strafarter i Almindelighed gældende. Paa den Forhøjelse af Minimum, som, hvor K. U. simpelthen foreskriver Straf af Arbejdsfængsel eller simpelt Fængsel uden særligt Minimum, ellers vilde fremkomme ved den i 6. Kapitel foretagne Forhøjelse af disse Strafarters almindelige Minimum, bødes der dels ved at tilstede Anvendelsen af en mildere Strafart, simpelt Fængsel eller Bøde, dels ved at udvide Omraadet for Bestemmelser, der hjemler nedsat Straf i undtagne (mindre graverende) Tilfælde. — I den almindelige Del viser den samme Tendens sig paa forskellige Steder. Saaledes foreslaas, som i Bemærkningerne til 4. Kapitel fremhævet, det i K. U. § 58, 2. St. jfr. § 61 foreskrevne Minimum for Straffen for Forsøg og Meddelagtighed strøget; ved Forberedelseshandlinger kan Straffen endog efter Omstændighederne bortfalde. Men navnlig i det heromhandlede Kapitel tilstræbes en større Elasticitet derved, at en Del i K. U. satte Begrænsninger for særlig hjemlet Strafnedsættelse foreslaas fjernede. Et Udslag af samme Tendens til større Individualisering er det iøvrigt, naar nærvær. Forsl. i væsentlig videre Omfang end K. U. tillader Anvendelse af Forsorgs- og Sikkerhedsforanstaltninger i Stedet for Straf, jfr. herom Bemærkningerne til 6. Kapitel.

Bestemmelserne i K. U. om Straffens Fastsættelse falder naturligt i 5 Grupper: Almindelige Grundsætninger for Strafudmaalingen (§ 43, jfr. § 48), Strafforhøjelse (§§ 44 og 45), Strafnedsættelse (§§ 46, 47, 49, jfr. §§ 32, 35, 37, 2. og 3. St., 38, 2. St., 58, 2. St. og 61), Sammenstød af Forbrydelser (§§ 53—55) samt Om-

regning af Strafarter (§ 27, jfr. § 28). Af disse er §§ 32, 35, 48, 58 og 61 omtalt tidligere henholdsvis ved Kapitlerne 3, 4 og 6 og forbigaas derfor her. Paa den anden Side vil forskellige andre Paragraffer i K. U., nemlig §§ 41, 50 og 51 blive nævnt i det følgende, idet der i de deromhandlede Tilfælde i nærv. Udkast i Modsætning til K. U. hjemles Adgang til Strafnedsættelse.

1. Den almindelige Udmaalingsregel i Strfl. 1866 § 57 har hidtil staaet som et ret isoleret Fænomen indenfor de gældende Lovgivninger. Noget tilsvarende findes bl. a. hverken i den norske, svenske, tyske, hollandske, italienske, franske eller belgiske Straffelov. Og Nytten og Hensigtsmæssigheden af saadanne Bestemmelser har meget almindeligt været bestridt i Teorien. Det maa ogsaa indrømmes, at en saadan almindelig Angivelse af Udmaalingshensynene meget let enten bliver holdt i saa vage, almindelige Vendinger, at den ikke i synderlig Grad kan tjene Domstolene til Vejledning eller, hvis den tilstræber at give en bindende Rettesnor, staar i Fare for at gøre betænkelige Indgreb i Domstolenes frie Skøn. Imidlertid har ikke blot K. U. § 43, men samtlige nye Lovforslag — tysk V. E. § 81, G. E. § 81, schweizisk V. E. Art. 49 og østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 43 — optaget Bestemmelser af denne Art. Dette taler for, at der i Lande, hvor man hidtil har manglet en saadan Regel, er følt Trang dertil. Det kan heller ikke nægtes, at en saadan Bestemmelse, rigtig affattet, kan have ialtfald den Betydning at modvirke den Fare for altfor stor Uensartethed i Retsanvendelsen, som maaske kan være til Stede i en Tid som nærværende, hvor to grundforskellige strafferetlige Opfattelser endnu tildels brydes. Skal imidlertid en saadan Bestemmelse have nogen Værdi, maa den for det første uden at binde Dommeren for stærkt give et klart Udtryk for en bestemt Tendens, dernæst undgaa Benyttelsen af flertydige og uklare Udtryk samt endelig, og det er det vigtigste, indskærpe, at Udmaalingen skal ske ikke efter den enkelte Dommers subjektive Skøn over, hvilke Formaal Straffen skal tjene, men i Overensstemmelse med Lovens Aand — de i den udtalte Grundsætninger[1]). — Disse Fordringer fyldestgør Bestemmelsen i K. U. § 43 ikke. Den fremhæver ikke, at det ledende Synspunkt ved Strafudmaaling er Lovens Aand og Grundsætninger, men nøjes med den i og for sig overflødige Udtalelse, at der skal tages Hensyn til alle Omstændigheder, som er egnede til at forøge eller formindske Strafskylden. Og denne Mangel bliver saa meget mere følelig, som K. U. ved den meget vidtløftige Opregning af Udmaalingsmomenter ikke har undgaaet den deri liggende Fare for at benytte flertydige, tildels endog misvisende Udtryk. Ser man nemlig paa den første Del af Opregningen, der slutter med Ordene „Genstandens Vigtighed og Skadens Omfang", vil man naturligt ved den Modsætning, i hvilken den ved Ordene „dels... dels" er sat til den sidste Del af Opregningen, faa det Indtryk, at der ved den første Del af Opregningen haves rent objektive Momenter for Øje, at f. Ex. Handlingens Farlighed, Skadens Omfang osv. skal tages i Betragtning uden Hensyn til, om og hvorledes dette kan tilregnes Gerningsmanden. Men dette vilde være ganske i Strid med Grundsætningen om Tilregnelsesfordringens strenge Gennemførelse, som allerede i K. U. § 42 har faaet et, om end ikke fuldkomment, Udtryk, og som er understreget endnu stærkere i nærvær. Forsl. § 21. Og endnu klarere vilde det stride mod det skarpe Udtryk, som Læren om de subjektive Momenters afgørende Betydning for Straffens Fastsættelse har faaet i K. U. § 58, særlig 1. St., og i § 61. — Heller ikke vil en

[1]) Der sigtes herved bl a til, at Bestemmelser, der for bestemte Tilfælde hjemler Strafforhøjelse eller Strafnedsættelse, maa opfattes som Udtryk for en Grundsætning eller Tendens, der naturligt maa føre til at tillægge de samme Forhold i beslægtede Tilfælde eller beslægtede Forhold i samme Tilfælde den Betydning at virke henholdsvis som skærpende eller formildende Omstændigheder, jfr. iøvrigt nærmere Teksten.

Affattelse som den, K. U. § 43 har faaet, tjene til at belære Dommeren om, at han ved den Vægt, han ved Udmaalingen tillægger henholdsvis de individualpræventive og de generalpræventive Hensyn, skal følge den Anvisning, som Lovens Regler, tagne som Helhed, giver — at det følgelig vilde være forfejlet, om han, skønt Loven f. Ex. øjensynligt lægger Hovedvægten paa Specialpræventionen, principmæssig vilde lægge Hovedvægten paa de generalpræventive Hensyn, fordi han anser disse for de vigtigste.

Om en saadan almindelig Udmaalingsbestemmelse overhovedet vil faa synderlig praktisk Betydning, er, som allerede tidligere antydet, tvivlsomt. Det er dog fundet betænkeligt i Strid med Tendensen i alle nyere Forslag helt at lade dette Forhold uomtalt i nærvær. Forslag. Men i Modsætning til K. U.'s ret brede, nærmest med det tyske Udkast stemmende Formulering, er Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 75, i Lighed med de tilsvarende Bestemmelser i det østerrigske og det schweiziske Forslag, ret kortfattet og understreger gennem de opregnede Exempler den subjektive Tendens — at det ikke er Handlingen eller dennes Følger som objektive Kendsgerninger, men Gerningsmandens Forhold, saaledes som det har faaet Udtryk i Handlingen, der er det væsentlig bestemmende for Strafudmaalingen.

Bestemmelsen i K. U. § 43, 2. St., er udeladt som formentlig overflødig. Derimod er det fundet rigtigt at generalisere den i Straffelovstillægene af 1905 og 1911 § 1, 3. St. udtalte Regel, ved at fastslaa, at det som Regel vil være at anse som en skærpende Omstændighed, at Gerningen er udført af flere i Forening.

2. Som Strafforhøjelsesgrunde nævner K. U. to, Gentagelse (§ 44) og erhvervsmæssig Begaaelse (§ 45). Ingen af disse Strafforhøjelsesgrunde er dog almindelig, idet begges Anvendelse er begrænset til bestemte, nærmere angivne Tilfælde.

a. Med Hensyn til Gentagelsesstraffen fastholder K. U. ligesom N. Strfl. § 61 principielt den i vor Ret hidtil fulgte Grundsætning, at den særlige Strafforhøjelse kun indtræder ved de Forbrydelser, hvor dette i den specielle Del særlig er hjemlet, og at ogsaa Omfanget af Strafforhøjelsen særskilt bestemmes for hvert enkelt Tilfælde, medens der i den almindelige Del kun opstilles visse fælles Betingelser for Gentagelsesvirkningens Indtræden. K. U. forkaster saaledes ikke blot den Ordning, der betegnes ved Udtrykket récidive générale, men ogsaa det Mellemstandpunkt, der indtages f. Ex. af det østerrigske Regeringsforsl. (1912) § 63, jfr. tysk G. E. § 95, hvorefter Forbrydelser, der skyldes samme Tilbøjelighed (Neigung), har Gentagelsesvirkning paa hinanden. Det hidtil i vort Ret fulgte Princip er ogsaa fastholdt i nærvær. Forsl. Ganske vist kan der anføres Grunde af Vægt for den Ordning, at enhver tidligere Straf eller Straffedom med visse almindelige Begrænsninger bør have Gentagelsesvirkning paa en hvilkensomhelst senere Forbrydelse. Men en saadan Regel vilde i vor Ret i den Grad føles som et revolutionært Brud med alt tilvant, at det synes betænkeligt at gaa saa vidt. Og da den tidligere Straf eller Dom dog regelmæssig vil virke som skærpende Omstændighed ved Straffens Udmaaling, medens omvendt en saadan almindelig Gentagelsesregel som den her omtalte nødvendigvis maatte føre til en meget moderat Gentagelsesvirkning, behøver den praktiske Forskel mellem de to Ordninger ikke at blive særdeles betydelig. — Den af det østerrigske Regeringsforsl. og tysk G. E. adopterede Ordning er Udtryk for en i og for sig fuldkommen rigtig Tanke. Det maa imidlertid erkendes, at den i den af disse Udkast benyttede vage Formulering lider af en Ubestemthed, der let kan føre til betydelig Usikkerhed i Retsanvendelsen. Det turde derfor, naar man ikke vil gaa til Reglen: récidive générale, være rigtigst at lade det forblive ved vor Rets mere specielle Ordning og samtidig, hvad der meget vel er muligt, gennemføre den Tanke, der har faaet Udtryk i det østerrigske Forslag, ved i de specielle Bestemmelser at følge det Princip, at

de Forbrydelser, som i den heromhandlede Relation maa betegnes som beslægtede, o: som er Udslag af ensartet Karakteranlæg og Sindelag, gensidig har Gentagelsesvirkning paa hinanden. Efter Udtalelserne i Motiverne S. 69 er det ogsaa denne Betragtning, der har været ledende for Kommissionen; og K. U. har da ogsaa ret betydeligt udvidet Antallet af Tilfælde, hvor den samme eller beslægtede Forbrydelser har Gentagelsesvirkning. Ved en Gennemgang af de enkelte Bestemmelser vil det imidlertid findes, at det rigtige Synspunkt ingenlunde altid er gennemført, men at Udkastet undertiden mere lægger Vægt paa et udvortes systematisk Slægtskab end paa indre Væsenslighed. Den nærmere Redegørelse derfor maa imidlertid henskydes til Behandlingen af de paagældende Afsnit af den specielle Del.

Fra Bestemmelsen i Strfl. 1866 § 61 adskiller K. U. sig foruden ved en ændret Redaktion deri, at der ogsaa tillægges Domme for Forsøg og Meddelagtighed samt udenlandske Domme Gentagelsesvirkning, og at Forældelsesfristen er forkortet. Det første er efter den Maade, hvorpaa Forsøg og Medvirken behandles i K. U., og endnu mere efter nærværende Forslag, kun naturligt. At udenlandske Domme har Gentagelsesvirkning afhjælper et ofte følt Savn og stemmer med nyere Love og Udkast. Ogsaa maa det billiges, at Forældelsesfristen foreslaas forkortet. Kun derigennem opnaas der rimelig Sikkerhed for, at der er et indre Sammenhæng mellem den første og den gentagne Lovovertrædelse, idet Gentagelsen skyldes en saadan, af den tidligere Straf eller Domfældelse upaavirket forbryderisk Drift eller Karaktersvaghed, der er Gentagelsesstraffens naturlige Forudsætning. Men fremfor K. U.s noget kunstige Ordning med to Forældelsesfrister, 5 Aar for større Forbrydelser og 2 Aar for mindre betydelige Forseelser[1]), turde det anbefale sig ligesom schweizisk V. E. og tysk G. E. at opstille en fælles Forældelsesfrist paa 3 Aar. I sig selv rationel og ved en saadan Forkortelse af Forældelsesfristen nødvendig bliver imidlertid da en Tilføjelse om, at den Tid ikke regnes med til Forældelsesfristen, i hvilken den paagældende har været berøvet Friheden for en strafbar Handling, der ikke har Gentagelsesvirkning paa den nu til Paakendelse foreliggende Lovovertrædelse.

Endnu bemærkes, at K. U. § 44, 1. St. formentlig kan udelades som overflødigt, og at 3. St. 2. Pkt., for saa vidt angaar betingede Straffedomme, maa udgaa efter det ovenfor ved § 64 bemærkede, medens Bestemmelsen om Straffens Eftergivelse og Bortfald kan udtrykkes væsentlig kortere. Ogsaa iøvrigt er det i nærværr. Forsl. § 76 søgt at give Reglen en mere kortfattet Formulering. Det er saaledes fundet overflødigt udtrykkeligt at udtale, at fremmede Domme maa lades ude af Betragtning, naar de ikke uden væsentlig Forhaling kan foreligge tilstrækkelig oplyste. Det følger formentlig af Procesreglerne og Sætningen in dubio pro reo, og et tilsvarende Forbehold findes da heller ikke i andre Udkast.

Da K. U. i naturlig, om end ikke nødvendig, Konsekvens af det valgte Princip for Gentagelsesstraffens Ordning ikke giver nogen fælles Regel om Strafforhøjelsens Størrelse, men ordner dette særskilt ved hver enkelt Forbrydelse, skal dette Forhold heller ikke her optages til nærmere Drøftelse. Det skal blot for at undgaa Gentagelser paa vedkommende Steder i den specielle Del fremhæves, at den Regulering af Gentagelsesstraffen, som K. U. giver, gennemgaaende synes for stiv og rigoristisk. Det synes ikke tilstrækkelig paaagtet, at der mellem Recidivisterne, navnlig ogsaa blandt Berigelsesforbryderne, selv om man begrænser Gentagelsesreglen som her foreslaaet, findes adskillige ret

[1]) Der er her tilsyneladende Uoverenstemmelse mellem Udkast og Motiver (S. 70), Medens det første — med Rette — synes at lægge Vægten paa den sidst begaaede Handlings Art, synes Motiverne at lade den for den første Forbrydelse forskyldte Straf være afgørende.

harmløse Individer, overfor hvilke altfor haardhændede Gentagelsesregler vil føles som uforholdsmæssig strenge. Der vil derfor paa vedkommende Steder blive foreslaaet adskillige Lempelser i Gentagelsesstraffene, navnlig Nedsættelse af de ofte altfor høje Minima.

b. I K. U. § 45 gives en særlig Regel om Strafforhøjelse for visse erhvervsmæssigt drevne Forbrydelser. Det er en videre Udvikling af den Tanke, der har faaet Udtryk i Straffelovstillæg 1911 § 18, hvorefter den erhvervsmæssige Begaaelse behandles som skærpende Omstændighed. Da de i nærvær. Forsl. §§ 52—55 foreskrevne særlige Forholdsregler overfor vane- eller erhvervsmæssige Forbrydere altid forudsætter, at der foreligger hyppigere Gentagelse, maa det erkendes, at der ved Siden af dem er Trang til særlige Regler om erhvervsmæssige o. l. Forbrydere. Naar K. U. § 45 imidlertid begrænser denne Strafforhøjelse til bestemt angivne Forbrydelser, synes dette mindre vel begrundet. At mange andre end de nævnte Forbrydelser kan begaas ikke blot vanemæssigt, men ogsaa erhvervsmæssigt, er ubestrideligt. De specielle Straffebestemmelser i K. U. afgiver adskillige Vidnesbyrd derom. Og da det paa Forhaand er vanskeligt at overse, ved hvilke Forbrydelser dette vil kunne forekomme, fører enhver positiv Begrænsning let til urimelige Anomalier. For blot at nævne et Eksempel: i Tyskland har man haft Tilfælde af rent erhvervsmæssig dreven Brandstiftelse. Og tager man den vanemæssige Begaaelse med, udvides Kredsen af Tilfælde, hvor en saadan Strafforhøjelse vil kunne blive praktisk, meget betydeligt; man tænke blot paa Volds- og Sædelighedsforbrydelser. Men en Udvidelse til vanemæssig Begaaelse bør sikkert finde Sted selv for Berigelsesforbrydelsernes Vedkommende. I Praksis er de Tilfælde ingenlunde sjældne, hvor f. Ex. Tyveri ikke saa meget foretages erhvervsmæssigt, men snarere rent sportsmæssigt, idet yngre Personer, der har Tilhold hos Familien og faktisk ernæres af denne, stjæler ikke for at skaffe sig Eksistensmidler, — ofte bortgiver eller bortkaster de hurtigt Udbyttet af Tyverierne — men fordi det tilfredsstiller deres „Ærgerrighed" at gøre et godt Kup, eller fordi den spændende Kamp med Samfundet og Lovens Haandhævere fyldestgør deres Trang til Pirring. Saadanne Personer er ikke mindre farlige end de egentlig erhvervsmæssige Forbrydere, men vil vanskelig rammes af en Bestemmelse, der kun tager Sigte paa disse, medens de med Sikkerhed kan betegnes som vanemæssige Tyve.

Ved at give Bestemmelsen om erhvervs- og vanemæssig Begaaelse i nærvær. Forsl. § 77 en saadan almindelig Affattelse, at den omfatter alle Forbrydelser, rammer man ikke blot alle de Tilfælde, hvor der er Trang til Strafforhøjelse — og omvendt næppe andre — men man opnaar tillige en væsentlig Simplifikation af den specielle Del, hvor da en Række særlige Bestemmelser for enkelte Forbrydelser kan udgaa. Denne Vej gaar ogsaa tysk G. E. § 97. Ved denne Fremgangsmaade bliver det ganske vist ikke muligt, saaledes som K. U. § 45 gør, at opstille et fast, fælles Minimum. Men Rigtigheden deraf synes, selv om Reglen begrænses som i K. U. § 45, ogsaa meget omtvistelig. I det hele synes altfor stive Regler om Straffens Skærpelse ogsaa her betænkelige, fordi det graverende Moments Betydning kan være højst forskellig. Muligvis bør man blive staaende ved en fakultativ Strafforhøjelse. I nærvær. Forsl. § 77 er Forhøjelsen dog gjort obligatorisk, men dens Omfang er ikke fastslaaet, kun begrænset ved Ordene „med indtil det halve" — i Gentagelsestilfælde „indtil det dobbelte". At Strafforhøjelsen, hvis Forbrydelsen, bortset fra denne Bestemmelse vilde medføre Gentagelsesstraf, sker i Forhold til denne, behøver formentlig ikke at siges. Reglen i K. U. § 45, 2. St., der formentlig allerede efter Udkastets Ordning var overflødig, er der saa meget mindre Trang til at optage, naar den her foreslaaede Ordning følges.

Strafforhøjelsen indtræder efter nærværende Forslag kun ved Forbrydelser. Ved Forseelser vil den fornødne Skærpelse

sikkert altid kunne finde Sted indenfor Strafferammen, jfr. i denne Retning ogsaa en Udtalelse i Mot. t. K. U. S. 72 samt tysk G. E. § 97.

3. De Bestemmelser i K. U. om Strafnedsættelse, som ikke allerede tidligere er omtalte og derfor skal behandles paa dette Sted, er §§ 37, 2. og 3. St., 38, 2. St., 46, 47 og 49. — Af disse svarer §§ 37, 38, 46 og 49 mere eller mindre til tilsvarende Bestemmelser i Strfl. 10. Febr. 1866, idet de hjemler Strafnedsættelse i bestemt angivne og afgrænsede Tilfælde. Men ved Siden af disse specielle Strafnedsættelsestilfælde indfører Udkastet i Lighed med fransk Code pénal Art. 463, belgisk Strfl. Art. 79, italiensk Strfl. Art. 59, tysk V. E. § 83 og G. E. § 88 en almindelig Adgang til Strafnedsættelse for Tilfælde, der er af betydelig ringere Strafværdighed end de normale, noget hvortil vor gældende Ret ikke har noget tilsvarende.

Om det er nødvendigt og rigtigt at hjemle Adgang til Strafnedsættelse og særlig at opstille et dobbelt Sæt Strafnedsættelsesregler — en Række specielle og en almindelig — kan i og for sig være tvivlsomt. Det beror tildels paa, hvorledes de specielle Strafferammer fastsættes. En Række Lande, der enten slet ikke opstiller Minima eller dog meget lave Minima — England, Amerika, Holland — har kun følt Trang til at fremhæve ganske enkelte, specielle Strafnedsættelsesgrunde (særlig for unge Forbrydere) og kender ingen almindelig Strafnedsættelsesregel. Naar, saaledes som i nærværende Forslag, Minima ikke helt opgives, vil det dog sikkert være rigtigt ialtfald at hjemle Adgang til Strafnedsættelse i en Række specielle Tilfælde, om ikke af anden Grund, saa for at fastslaa, at Loven anser disse Tilfælde som egnede til særlig mild Behandling. Mere betænkelig er en saadan almindelig Strafnedsættelsesregel som den, K. U. § 47 indfører. En saadan almindelig, ikke til bestemt præciserede Betingelser knyttet og for alle Lovovertrædelser gældende Adgang til Strafnedsættelse kendes hverken i den norske Straffelov eller i det schweiziske og det østerrigske Udkast. Til Forsvar for en saadan Bestemmelse anføres i Almindelighed, saaledes ogsaa i Motiverne til K. U. S. 74, at den er et Middel til at undgaa altfor stor Vidde af de normale Strafferammer og, da Domstolene overalt har en Tilbøjelighed til ved Strafudmaalingen i de normale Tilfælde at holde sig ret nær til Minimum, saaledes i Virkeligheden et Værn imod en altfor lemfældig Praksis, medens den samtidig aabner Muligheden for en mildere Bedømmelse i de ekstraordinære Tilfælde, hvor det almindelige Minimum føles som for højt. Det kan imidlertid næppe bestrides, at den praktiske Erfaring fra Lande, hvor en almindelig Strafnedsættelsesregel findes, giver meget ringe Støtte for den Antagelse, at det tilsigtede Maal — at den nedsatte Straf kun eller dog væsentlig anvendes i Undtagelsestilfælde, der kræver en særlig mild Behandling — vil blive naaet. Faktisk har Domstolene i meget stort Omfang dømt, som om Strafnedsættelsen omfattedes af den almindelige Strafferamme[1]). Ganske sikker er Slutningen herfra dog ikke. Det er ikke udelukket, at Resultatet kan være Udtryk for den — begrundede — Opfattelse, at de paagældende Straffeloves Strafferammer i det hele er væsentlig højere end foreneligt med Nutidens Opfattelse, og at det derfor kan ventes, at Praksis overfor en ny Straffelov med tidsmæssige Strafferammer vil stille sig anderledes. Og paa den anden Side kan det næppe nægtes, at selv en ret vidtløftig Opregning af specielle Strafnedsættelsesgrunde vanskelig kan paaregnes at blive saa fuldstændig, at der ikke udenfor de særlig nævnte Tilfælde kan forekomme andre, hvor Anvendelsen af den normale Strafferamme vil føles som en ubillig Haardhed.

Det er derfor fundet betænkeligt at

[1]) Jfr. de i V. D. A. T. III. S. 199 og i Zeitschr. f. d. gesamte Strafrechtswissenschaft XXXII. S. 135 med Note 2 meddelte statistiske Oplysninger.

forlade den i K. U. foreslaaede Ordning, for saa vidt denne ved Siden af at opstille en Række specielle Strafnedsættelsesgrunde giver en almindelig Adgang til Strafnedsættelse i Tilfælde af særlig ringe Strafværdighed. Saa vidt stemmer da nærvær. Forsl. §§ 78 og 79 med K. U. Men foruden den mere formelle, nærmest paa systematiske Hensyn beroende Forskel, at nærvær. Forsl. § 78 medtager en Del flere Strafnedsættelsesgrunde end K. U. § 46, idet disse i K. U. findes spredt paa forskellige Steder, er det i nærværende Forslag fundet rigtigt paa to væsentlige Punkter at foretage Realitetsændringer. For det første har nærværende Forslag i Modsætning til K. U. opgivet at sætte faste Grænser for Strafnedsættelsen. Er det allerede tvivlsomt, om det ved de normale Strafferammer er rigtigt at opstille faste Minima, synes det ialtfald overflødigt at gøre dette, hvor en ekstraordinær Strafnedsættelse hjemles. Særlig en saadan fast Begrænsning til det halve, som K. U. § 46, jfr. § 32 opstiller, synes overfor Livets Mangfoldighed altfor mekanisk. Allerede Straffeloven af 1866 hjemler i en Række Tilfælde — §§ 39, 40, 56 — ligesom ved Forsøg Strafnedsættelse uden Begrænsning. Det er da næppe betænkeligt at gennemføre dette for alle Tilfælde. Tysk V. E. § 83 og G. E. § 88 sætter heller ikke nogen Grænse for Strafnedsættelsen, og det samme gælder for de i N. Strfl. §§ 55—59 opregnede specielle Strafnedsættelsestilfælde.[1]) — Dernæst kan det næppe tiltrædes, naar K. U. i alle Tilfælde kun hjemler en fakultativ Strafnedsættelse. Dette er naturligt, hvor Talen er om de specielle Strafnedsættelsesgrunde. Det er altid muligt, at der, ogsaa naar en af disse foreligger, ved Siden deraf foreligger en eller flere skærpende Omstændigheder af saadan Vægt, at der ikke er Grund til at gaa ned under den almindelige Strafferamme. Men at gøre Strafnedsættelsen blot fakultativ, naar der, som K. U. siger, „er særlige Omstændigheder til Stede, der i saa betydelig Grad forringer Strafværdigheden, at Anvendelse af den foreskrevne Straf skønnes at være for haard", er simpelthen en Modsigelse.

I Overensstemmelse hermed er Bestemmelserne i nærvær. Forsl. § 78 om de specielle Strafnedsættelsestilfælde og i § 79 om den almindelige Adgang til Strafnedsættelse i særlig lette Tilfælde formulerede. Om den særlige Adgang til her at gaa ned under det normale Minimum for Bødestraffen er det fornødne anført ovenfor S. 77 i Bemærkningerne til § 48. Hvad de enkelte i § 78 opregnede Tilfælde angaar, bemærkes endnu følgende·

Nr. 1 svarer til K. U. §§ 37, 2. og 3. St., og 38, 2. St. Nr. 2 svarer til K. U. § 32. Om Grundene til, at nærvær. Forsl. i Modsætning til K. U. § 32 dels gør Strafnedsættelsen fakultativ, dels opgiver den faste Halvering af Straffen, henvises til Bemærkningerne til 3. Kapitel S. 28. Der er det særlig ogsaa fremhævet, at Strafnedsættelse paa Grund af den skyldiges Ungdom ikke bør være Regel, naar Straf kun anvendes i de Tilfælde, hvor det virkelig er nødvendigt. Der kan ikke i disse Tilfælde gælde nogen Formodning om, at en ringere — navnlig kortvarigere — Straf end den normale vil være tilstrækkelig til at overvinde den forbryderske Tilbøjelighed. Naar der desuagtet bør være Adgang til fakultativ Strafnedsættelse. er det, fordi det af Hensyn til de paagældendes fremtidige Udvikling ofte vil være særlig betænkeligt at anvende altfor langvarige Frihedsstraffe paa saa unge Personer. Det synes da naturligt at give dette for Strafnedsættelsen afgørende Synspunkt Udtryk i Bestemmelsens Formulering. Den samme Betragtning har ligesom i Strfl. 1866 § 37 ført til at opstille den absolute Grænse for Straffens Varighed af 8 Aar.

Nr. 3 træder i Stedet for Bestemmelsen i K. U. § 41. Fra denne adskiller Bestemmelsen sig i Realiteten derved, at den ikke blot giver Adgang til Straffrihed, jfr. § 78, sidste Stykke, men navnlig ogsaa

[1]) Jfr. derimod østerrigsk Regeringsforsl. § 47 og schweizisk V. E. Art. 51

ligesom norsk Strfl. § 57 til Strafnedsættelse. Det hele Spørgsmaal om Retsuvidenhedens Betydning kan ikke her optages til Drøftelse. Det maa være nok at fremhæve, at der trods al teoretisk Uenighed praktisk talt paa det nærmeste er Enighed om, at Retsuvidenhed ikke som Regel kan diskulpere. Paa den anden Side kan det ikke bestrides, at det mere undtagelsesvis kan stille sig saaledes, at der er saa overvejende Grund til at antage, at denne Person netop ikke vilde have foretaget Lovovertrædelsen, hvis han havde kendt Retsreglen, at det er betænkeligt at anvende den almindelige Straffebestemmelse. Der bør derfor være en fakultativ Adgang til Straffrihed eller — hvis Ukendskaben dog i nogen Grad kan lægges ham til Last — til Strafnedsættelse. — Gennem Formuleringen er det tilstrøbt tydeligt at udtrykke, at Bestemmelsen kun angaar den egentlige Retsvildfarelse i Modsætning saavel til den faktiske Vildfarelse som til den saakaldte uegentlige Retsvildfarelse. Udtrykket i K. U. § 41 „Uvidenhed om en Handlings Retstridighed" er i saa Henseende ikke heldigt, idet det omfatter ialtfald den uegentlige Retsvildfarelse, men strengt taget ogsaa den faktiske Vildfarelse.

Nr. 4 og 5 svarer paa det nærmeste til K. U. § 46, Nr. 1 og 2. — I Nr. 4 er det dog fundet rigtigt paa lignende Maade som i Strfl. §§ 187, 189 og 205 at begrænse Strafnedsættelsen til det Tilfælde, at det Angreb, der foranlediger den oprørte Sindsstemning, hidrører fra den skadelidende selv. Det er muligvis ogsaa Meningen efter K. U. § 46 Nr. 1, men bør for at afskære Tvivl ialtfald siges. Den, der i Hidsighed over en af den ene Ægtefælle tilføjet Fornærmelse slaar løs paa den anden eller fornærmer denne, bør ikke have Udsigt til Strafnedsættelse. Derimod maa det tiltrædes, naar K. U. § 46 i Modsætning til de nævnte Bestemmelser i Straffeloven medtager ogsaa de Tilfælde, hvor Angrebet var rettet mod andre end Gerningsmanden eller dennes Nærmeste. Ogsaa Angreb paa en uskyldig Tredjemand kan begrunde en saadan oprørt Sindstilstand, der kan gøre en Strafnedsættelse for en øjeblikkelig tildelt Tugtelse naturlig.

Nr. 6 angaar et Forhold, som allerede er omtalt i Bemærkningerne til 4. Kapitel og søger i Forbindelse med Bestemmelsen i § 78, sidste St. at bøde paa de Anomalier, der i den gældende Ret kan fremkomme ved, at frivillig Tilbagetræden fra fuldendt Forsøg, naar Fuldbyrdelsen afværges, ubetinget medfører Straffrihed, medens et ganske tilsvarende Forhold ved Faredelikter eller ved Forbrydelser, hvor Fuldbyrdelsesmomentet er rykket frem, ifølge Strfl. § 60, jfr. K. U. § 46 Nr. 3, kun kan hjemle en endog stærkt begrænset Strafnedsættelse. — § 78 Nr. 6 omfatter imidlertid ogsaa det ligeledes under Strfl. § 60 faldende Tilfælde, at den ved en paa regulær Maade fuldbyrdet Forbrydelse bevirkede Skade frivilligt og fuldt ud genoprettes. Det nye er her ikke, at der hjemles Strafnedsættelse, men at der ogsaa aabnes en fakultativ Adgang til Straffrihed. At denne her kun bør være Undtagelse er vel sikkert; men det synes ikke at kunne bestrides, at der kan forekomme Tilfælde af denne Art, hvor Forholdet baade psykologisk og kriminalpolitisk ligger saa nær op ad de Tilfælde, hvor Forbrydelsens Følger *afværges*, at det er lidet betænkeligt at behandle dem paa samme Maade — f. Ex. hvor den, der i et svagt Øjeblik er bukket under for en særlig skærpet Fristelse, straks efter kommer til bedre Erkendelse og derfor restituerer den ulovligt erhvervede Genstand eller tilbagekalder en urigtig Vidneforklaring. Herfor taler ikke blot Hensynet til den ringe Fasthed i det forbryderske Forsæt, som derved lægger sig for Dagen, men navnlig ogsaa Hensynet til den forurettede, for hvem dette betyder forøget Udsigt til at undgaa maaske uoprettelig Skade. Muligvis bør disse Hensyn endog føre til i visse Tilfælde at hjemle ubetinget Straffrihed; men det nærmere derom henvises til Bemærkningerne til de paagældende specielle Straffebestemmelser. I denne Forbindelse bemærkes endnu, at Bestemmelsen under

Nr. 6 i Forbindelse med Paragrafens Slutningsbestemmelse formentlig gør det overflødigt at optage en særlig til K. U. § 52 svarende Bestemmelse. — At Nr. 7, der nærmest svarer til K. U. § 46 Nr. 3, er udskilt fra de under 6 nævnte Tilfælde, skyldes navnlig Hensynet til, at Adgang til Straffrihed ikke her synes naturlig.

Angaaende nærværende Forslags § 79 skal endnu blot bemærkes, at det er fundet rigtigt i Formuleringen særlig at fremhæve det Tilfælde, at Handlingen er begaaet i en Tilstand af forbigaaende sjælelig Uligevægtighed. Medens dette Tilfælde i K. U. omfattedes af Bestemmelsen i § 35, angaar nærværende Forslags §§ 17 og 57, som nærmere i Bemærkningerne til 3. Kapitel begrundet, kun mangelfulde Sjælstilstande af mere varig Karakter. Tillige er det ved Formuleringen tilstræbt noget skarpere, end K. U. § 47 gør, at fremhæve, at Bestemmelsen kun skal anvendes i ekstraordinære Tilfælde. Iøvrigt henvises herom til Bemærkningerne til § 17, hvor ogsaa Spørgsmaalet om denne Bestemmelses Anvendelse paa Rustilstande er behandlet. Bl. a. under Hensyn til disse er Bestemmelsen i Paragrafens sidste Punktum om udvidet Adgang til Udsættelse af Straffens Fuldbyrdelse givet. Hvor en alvorligere under en Rus begaaet Forbrydelse staar som et isoleret Fænomen, vil netop denne Løsning ofte være anbefalelsesværdig.

Nærvær. Forsl. § 80 svarer til K. U. § 49 og Strfl. af 1866 § 58. Det maa billiges, at K. U. har forladt den Opfattelse, der havde faaet Udtryk i Strfl. § 58, at Varetægtsfængslet er en formildende Omstændighed, og i Stedet derfor opfatter det overalt hjemlede Fradrag i Straffen som Udtryk for, at der gennem Varetægtsfængslet er tilføjet den skyldige et Onde, som gør det naturligt at anse en Del af den paadragne Straf som afsonet derigennem. Dette, at Straffen i og for sig ikke paavirkes deraf, men kun anses delvis afsonet, kan imidlertid udtrykkes skarpere end i K. U. § 49 sket. Dertil sigter Omredaktionen af Paragrafens Slutning, der tillige skal fastslaa, at denne Opfattelse skal have Udtryk i Dommens Affattelse derved, at den i og for sig paadragne Straf idømmes, medens det udtrykkelig siges, om en Del af eller hele Straffen skal anses udstaaet. Det maa dernæst billiges, at Fradraget er gjort obligatorisk. — Endelig maa det sikkert ogsaa tiltrædes, at K. U. ikke har fulgt de tyske Forslag (V. E. § 86, G. E. § 91), der foreskriver et fast Afdrag, Dag for Dag, i den idømte Straf uden Hensyn til Frihedsstraffens Art, eller andre Bestemmelser, der fastsætter et bestemt Forhold mellem Varetægtsfængslet og de enkelte Frihedsstraffe. Naar man til Støtte for en saadan fast Regulering anfører Hensynet til at skabe Sikkerhed for, at Afkortning virkelig finder Sted, og Ensartethed i dens Beregning,[1]) synes det vanskeligt at se, hvorfor disse Hensyn mere her end paa alle andre Omraader skulde nødvendiggøre, at Dommeren bindes gennem en rent mekanisk Beregningsregel. Der vises og maa i Nutiden nødvendigvis vises en saadan Tillid til Dommerens Evne og gode Vilje til rigtig Anvendelse af endogsaa meget elastiske Regler paa beslægtede Omraader, navnlig ved Strafudmaalingen, at det vilde være en mærkelig Inkonsekvens ikke at vise samme Tillid her. Og den rent mekaniske Regulering har paa dette Omraade mindst lige saa store Betænkeligheder som paa andre. Ikke blot volder som allerede i Motiverne til K. U. S. 78 fremhævet f. Eks. en Fiksering af den Norm, hvorefter Afkortning skal finde Sted, naar Straffen er Arbejdsfængsel — og der kan tilføjes, naar den er Bøde, — alvorlig Vanskelighed. Men den skønsmæssige Fastsættelse af Afdraget er ogsaa af den Grund den naturligste, at der mellem de klare Tilfælde, hvor Varetægtsfængslet er forskyldt af den paagældendes Forhold under Sagen, og dem, hvor det

[1]) Jfr. Nordisk Tidsskr. f. Strafferet III. S. 100.

ikke er forskyldt derved, ligger en Mængde Mellemformer, hvor hans Forhold vel ikke har været helt uden Indflydelse paa Fængslingens Forlængelse, men ikke har været det ene bestemmende, hvorfor det er meget vanskeligt bestemt at fiksere Omfanget af denne Indflydelse. Her er netop den skønsmæssige Afgørelse det naturlige Udtryk for Situationens Mangel paa Klarhed. I Overensstemmelse med N. Strfl. § 60, men modsat K. U., er det derimod fundet rigtigt kun at udelukke Fradraget, naar Varetægtsfængslet maa tilskrives den dømtes Forhold under Sagen. For saa vidt Fængslingens Forlængelse skyldes hans Forhold før Sagen, kan dette dels ofte være af den Art — f. Eks. at Forbrydelsen er begaaet i Udlandet — at det vilde være urimeligt her at tillægge det Betydning. Men selv om den paagældende, inden Sagen rejses, gør, hvad han kan for at undgaa Opdagelse eller vanskeliggøre en Domfældelse, bør dette sikkert ikke komme ham til Skade. — Dernæst er det fundet rigtigt udtrykkeligt at lovfæste den i Praksis gennem Analogi antagne Regel, at anden for Undersøgelsens Skyld foretagen Frihedsberøvelse, f. Eks. Indlæggelse til Observation paa en Sindssygeanstalt, ligestilles med Varetægtsfængsel.

Medens der allerede i nærvær. Forsl. §§ 17 og 59 findes optaget Bestemmelser, der svarer til K. U. § 50 Nr. 1 og 2, er der i § 81 optaget en Bestemmelse, der sammenfatter Reglerne i K. U. § 50 Nr. 3 og § 51 blot med den Ændring, at det udtrykkelig siges ikke blot, at Straffen i disse Tilfælde kan bortfalde, men ogsaa — hvad der synes en naturlig Konsekvens af de samme Betragtninger, der fører dertil — at der overhovedet ved Straffens Fastsættelse skal tages passende Hensyn til, at den paagældende ved de trufne Sikkerhedsforanstaltninger eller den stedfundne Retsfortabelse allerede vil være ramt mere eller mindre haardt. Forholdet er for saa vidt beslægtet med det i § 80 omhandlede, som der heller ikke her er Tale om en mindre Strafværdighed eller Farlighed, men kun om, at det den skyldige paa anden Maade overgaaede Onde kan anses som Surrogat for Straffen eller en Del af denne.

4. Bestemmelserne om Sammenstød af Forbrydelser i nærvær. Forsl. §§ 82—84 afviger i Realiteten lige saa lidt som de tilsvarende Bestemmelser i K. U. §§ 53—55 paa noget væsentligt Punkt fra Reglerne i Strfl. § 62—64. — Ved Formuleringen er det i § 82 søgt noget tydeligere end i K. U. § 53 og Strfl. § 62 at udtrykke de to Sætninger, hvorom der vistnok i Realiteten er Enighed — at Bestemmelsen omfatter ogsaa den saakaldte concursus idealis, og at den modererede Kumulations Princip er bestemmende for Straffens Fastsættelse. Angaaende de Betingelser, under hvilke den højeste for nogen af Lovovertrædelserne foreskrevne Straf kan overskrides, afviger nærvær. Forsl. derimod baade fra Straffeloven og fra K. U. Det sidste har formentlig med Rette ligesom N. Strfl. §§ 62 og 63 opgivet den ene af de i Strfl. § 62 opstillede Betingelser — at der skal foreligge concursus realis, jfr. Ordene: „ved flere Handlinger". — De særlig graverende Tilfælde kan lige saa vel forekomme ved ideel Konkurrence som ved reel. Derimod har K. U. § 53 skærpet den anden i Strfl. § 62 opstillede Betingelse ved at kræve, at Forbrydelserne skal være af „væsentlig" forskellig Slags. Det skal nu ikke bestrides, at det kan og ofte vil være et Moment af Betydning, om de flere Forbrydelser er af forskellig Slags eller ikke. Men det synes urimeligt at lade det være ene afgørende. Det indses ikke, at den, der har begaaet flere kvalificerede Brandstiftelser eller har voldtaget en af eller maaske samtlige sine egne mindreaarige Døtre, ikke skulde kunne have gjort sig fortjent til Strafforhøjelsen lige saa vel som den, der ved Siden af en enkelt saadan Brandstiftelse eller Voldtægtshandling tillige har begaaet et Tyveri eller Bedrageri. Overskridelse af den for den groveste Forbrydelse foreskrevne højeste Straf bør kun være en Undtagelse; det er formentlig alle enige om. Men man træffer sikkert det rigtige og undgaar bedst

stødende Anomalier, naar man opgiver al Specialisering og som Betingelse kun opstiller, at der skal foreligge „særdeles skærpende Omstændigheder."

De Tilfælde, hvor Absorption af den mindre Straf skal eller kan finde Sted, er det i Modsætning til Strfl.s § 62 og K. U. § 53, med hvilke Bestemmelsen herom i § 82 iøvrigt stemmer, fundet rigtigst at behandle samlet i Paragrafens Slutning.

Nærvær. Forsl. § 83 gengiver ganske K. U. § 54 i en noget forkortet Formulering. Bestemmelsen i § 54, 3. St. er anset for overflødig under Hensyn til, at Bestemmelsen om Straffens Omsætning gives i § 85 i umiddelbar Fortsættelse af Bestemmelserne om Sammenstød.

Nærvær. Forsl. § 84, 1. St. gengiver K. U. § 55, 1. St. næsten uforandret. Det er kun fundet nødvendigt at tilføje, at de i §§ 32 og 45 angivne Minima for Arbejdsfængsel og simpelt Fængsel ikke er bindende ved Idømmelse af Tillægsstraf. Da nærvær. Forsl. kun kender de to Arter af Frihedsstraf, Arbejdsfængsel og simpelt Fængsel, har det været muligt ved en Omredaktion af Paragrafens 2. St. at give den deri udtalte Regel et skarpere Udtryk.

5. Som Slutningsbestemmelse i dette Kapitel — § 85 — er det fundet rigtigt at optage Bestemmelser om Omsætning af Straffen, hvor en saadan er fornøden, nærmest svarende til K. U. §§ 27 og 28. Første Stykke — K. U. § 27 — har kunnet simplificeres, fordi nærvær. Forsl. kender væsentlig færre Strafarter end K. U. En positiv Bestemmelse om Beregningen ved Omsætning af Bøder til simpelt Fængsel eller omvendt er det anset ganske uforeneligt med de i nærvær. Forsl. fulgte Principer om Bødestraffens Fastsættelse at give. — En positiv Bestemmelse for det lidet praktiske Tilfælde, at militær Straf skal forandres til borgerlig Straf, er det fundet baade overflødigt og betænkeligt at optage. Den maa enten som Reglen i K. U. § 27, 2. St. være affattet i saa ubestemte Udtryk, at den ikke siger andet end, hvad man ogsaa uden positiv Hjemmel vil antage, eller vil kunne volde Vanskeligheder ved en senere Ændring i den militære Lovgivning.

§ 85, 2. St. slutter sig nærmere til Strfl. §§ 32 og 63 end til K. U. § 28. Den Nedsættelse af Frihedsstraffene under den almindelige legale Grænse. som K. U. § 28 hjemler, er det netop nærvær. Forsl. Opgave saa vidt muligt, ɔ: udenfor Bødeafsoning, at undgaa. Og en Forlængelse af simpelt Fængsel udover 2 Aar maa ogsaa som Regel anses lidet ønskelig. Naar nærvær. Forsl. § 85, 2. St. bruger Udtrykket „*en* strengere eller mildere Strafart" — i Modsætning til Straffelovens og K. U.s „*den* nærmest strengere eller mildere Strafart" —, er dette navnlig begrundet ved, at Strafnedsættelse efter nærværende Forslag, hvor den hjemles, i Reglen er tilladt uden Begrænsning, navnlig heller ikke indskrænket til den nærmest mildere Strafart. I Modsætning til Strfl. § 63, der hjemler, at tidsbestemt Strafarbejde kan idømmes i indtil 24 Aar — noget der næppe forekommer i Praksis — tillader nærværende Forslag kun tidsbestemt Arbejdsfængsel i indtil 18 Aar. Det synes at være en Anomali ved Omsætning at regne livsvarigt Arbejdsfængsel (Strafarbejde) lige med 18 Aars Arbejdsfængsel (Strafarbejde) (Strfl. § 12; K. U. § 27; nærvær. Forsl. § 85) og samtidig at tilstede Idømmelse af tidsbestemt Straf i indtil 24 Aar.

§ 85, 3. St. svarer til K. U. § 56 Nr. 3; med Hensyn til Begrænsningen af Straffens Størrelse henvises til Bemærkningerne om nærvær. Forsl. § 45.

Bestemmelsen i K. U. § 29, der ifølge Motiverne S. 36 kun skal gælde som Fortolkningsregel ved *senere* Særlove, er ikke optagen. Det er ikke alene en rimelig og overkommelig Fordring til Lovgivningsmagten, at den i senere Love udtrykkeligt angiver, hvilken Art af Frihedsstraf der skal anvendes. Det er tværtimod ønskeligt, at den altid tvinges til at gøre sig dette Spørgsmaal klart og at tage sin Bestemmelse derefter. Det maa erindres, at der efter nærværende Forslag ikke længer saaledes som efter Strfl. § 25 og en Række

specielle Paragraffer i Straffeloven er en Straffesats, der hedder „Fængsel". For Fremtiden kendes — ogsaa efter K. U. — kun de to skarpt adskilte Straffe: „simpelt Fængsel" og „Arbejdsfængsel". Mellem dem maa Fremtidens Lovgiver i hvert enkelt Tilfælde selv — og bevidst — træffe sit Valg.

8de Kapitel.

Bortfald af den strafbare Handlings Retsfølger.

K. U. 9. Kapitel handler om „Strafbarhedens Ophør". I Virkeligheden behandler det dog kun to Strafophørsgrunde, den skyldiges Død (§ 68) og Forældelse (§§ 69—71). Den tredje vigtige Strafophørsgrund, Eftergivelse i sine to Former, Frafald af Paataleretten og Benaadning, omtales lige saa lidt som i de fleste fremmede Love og Udkast[1]). Og om Bortfald af andre Retsvirkninger af den strafbare Handling findes vel andetsteds i Udkastet (f. Eks. i §§ 80, 3. St., 81, 4. St., 99 og 100) nogle spredte Bestemmelser, men en samlet Behandling af dette Emne findes ikke. Ogsaa paa dette Punkt er K. U. i Overensstemmelse med andre Love og Udkast, der, for saa vidt de overhovedet giver Regler om dette Emne, nøjes med enkelte spredte Bestemmelser, jfr. saaledes foruden de nævnte Bestemmelser i italiensk Strfl. N. Strfl. § 68 om Forældelsens Indflydelse paa visse andre Retsvirkninger end Straf og § 75 om Genindsættelse samt de udførlige Regler om Genindsættelse i schweizisk V. E. Art. 62, cfr. ogsaa tysk V. E. §§ 50—52, G. E. §§ 110—112.

I en moderne Straffelovskodifikation synes det dog naturligt at tilstræbe en saa vidt muligt samlet Behandling ogsaa af dette Emne, og navnlig er det i samme Grad, som der tillægges de „andre Retsfølger" forøget Betydning, rimeligt at inddrage ogsaa Reglerne om disses Bortfald eller Ophør under Behandlingen. Ganske vist kan paa dette Punkt. saa lidt som paa andre, Hensynet til en systematisk og udtømmende Behandling være det ene afgørende. I en Lov bør Hensynet til det praktiske altid gaa forud for hint. Hensynet til Systematiken bør saaledes ikke føre til at løsrive Bestemmelser om Bortfald af Straf fra andre Regler, med hvilke de staar i et naturligt — eller tilvant — Sammenhæng. Saadanne Bestemmelser findes derfor sammen med Reglerne om den betingede Straffedom, om Strafnedsættelse. naar de danner den naturlige Afslutning paa denne, om Sammenstød, om Forsøg (Tilbagetræden), om Forældelse af privat Paataleret osv. Heller ikke kan det i en Lov være Opgaven at udtømme alle tænkelige Muligheder, men kun positivt at afgøre de Spørgsmaal, der kan ventes at faa nogen praktisk Betydning. Endelig kan selvfølgelig kun de mere almindelige Ophørsgrunde behandles, ikke de for enkelte Forbrydelser særlige. — Men indenfor denne Ramme synes det som bemærket naturligt, og er ogsaa i nærvær. Forsl. tilstræbt, at give en samlet Behandling af Emnet.

1. Om Bortfald af Straf handler nærv. Forsl. §§ 86—90. I § 86 opregnes de vigtigste Strafophørsgrunde. Nr. 1 svarer til K. U. § 68 og giver ikke Anledning til særlige Bemærkninger. Til som schweizisk Udk. Art. 58 ved Siden af Døden at medtage uhelbredelig Sindssygdom er der ikke fundet tilstrækkelig Anledning. Med absolut Sikkerhed vil Uhelbredeligheden sjældent kunne fastslaas, forinden Sygdommen er naaet til et saa fremskredet Stadium, at Straf paa Grund af Reglen i § 58 dog faktisk aldrig vil blive fuldbyrdet, og en retslig Konstatering af Straffens Bortfald vil da næppe have nogen praktisk Interesse.

Bestemmelsen i Nr. 2 er ny, men lovfæster kun den Ordning, der hidtil har været anset som gældende. At den pri-

[1]) Jfr. dog italiensk Strfl. Art 86—89 og schweizisk V. E. Art. 58.

vates Ret til Eftergivelse af Paataleretten ved betinget offentlig Paatale bortfalder, naar Paatale er begært, uagtet den forurettede som Regel vil kunne tage sin Begæring tilbage, staar i Forbindelse med Bestemmelsen i § 29, hvorefter saadan Tilbagetagelse ikke hindrer Sagens fortsatte Forfølgning, hvis almene Hensyn skønnes at kræve Fortsættelsen. Bestemmelsen i § 86 Nr. 2 angaar kun den private Paataleberettigedes Eftergivelse. Reglerne om det offentliges Abolitionsret og Benaadningsretten er saaledes bestemte ved forfatningsmæssige Retsregler jfr. Grl. 5. Juni 1915 § 26, at der ikke bliver Plads for nogen selvstændig Regulering deraf i Strafferetten. I nærvær. Forsl. findes derfor derom kun den rent formelle Forskrift i § 90. Det maa herefter anses som uomtvisteligt, at hverken Abolition eller Benaadning direkte angaar andet end Strafansvaret. Indirekte vil imidlertid Abolitionen medføre Bortfald af saadanne Retsvirkninger, hvis Indtræden i Loven betinges af, at Straf idømmes eller kunde have været idømt, jfr. nærvær. Forsl. §§ 52—66 og 68.

Om Forældelse af Adgangen til at gøre Strafansvar gældende handler, foruden Henvisningen i § 86 Nr. 3, §§ 87 og 88 og om Forældelse af idømt Straf § 89. Medens iøvrigt næsten alle nyere Love og Udkast hjemler Forældelse baade af Paataleretten og af den idømte Straf ved alle Forbrydelser og ved alle Straffe[1]), indtager K. U. 9. Kapitel et herfra stærkt afvigende Standpunkt, idet det nærmest slutter sig til den gældende Ret, der kun kender Forældelse af Paataleretten ved mindre betydelige Lovovertrædelser, medens det ved større Forbrydelser — samt ved allerede idømt Straf i al Almindelighed — overlades til Justitsministeren at afgøre, om Paatale eller Fuldbyrdelse skal finde Sted, naar der er forløbet 10 Aar henholdsvis fra Forbrydelsens Udøvelse eller fra Dommens Afsigelse. De Betragtninger, som i Motiverne til K. U., S. 110 anføres til Støtte for at blive staaende ved det hidtil i dansk Ret fulgte Princip, er utvivlsomt ikke uden Berettigelse. Navnlig maa det tiltrædes, at paa den ene Side de meget lange Forældelsesfrister, som man nødvendigvis kommer ind paa, hvor Talen er om grove Forbrydelser, fører til, at Paatale ofte maa finde Sted, hvor Ulemperne herved ubetinget overvejer Samfundets Interesse i Forbrydelsernes Forfølgning, og at det omvendt ikke er uden Betænkelighed ved virkelig grove Forbrydelser ubetinget at udelukke Paatale selv efter en ret lang Tids Forløb. Særlig vil det kunne virke i høj Grad stødende, at den skyldige, der f. Ex. ved Flugt har unddraget sig Forfølgningen, naar han efter Forældelsestidens Udløb vender hjem, ganske ugenert kan prale med sin Forbrydelse, f. Ex. et Drab, sikret mod ethvert Ansvar, noget som man andetsteds skal have haft Eksempler paa. Men disse Betænkeligheder gør sig omvendt ogsaa kun gældende, hvor Talen er om meget grove Forbrydelser og meget lange Forældelsesfrister; og hvorledes Grænsen i saa Henseende bør drages, kan omtvistes og beror væsentlig paa et Skøn. K. U. er gaaet noget videre end den gældende Ret i Retning af at hjemle egentlig Forældelse. Ved Siden af en 2aarig Forældelsesfrist for Smaaforseelser, nærmest svarende til Reglen i Strfl. § 66, indfører det for Forbrydelser, der straffes med Arbejdsfængsel ikke over 1 Aar, en 5aarig Forældelse af Paataleretten; men her stopper det. Det synes dog ubetænkeligt at gaa noget videre. De ovenfor anførte Betragtninger taler ganske vist imod at gaa til længere Forældelsesfrister end 10 Aar. Men det synes langt mindre betænkeligt ved Siden af den almindelige Adgang for Justitsministeren til at undlade Paatale efter 10 Aars Forløb

[1]) Jfr. bl. a. hollandsk Strfl. Artt. 70—77; italiensk Strfl. Artt. 91—99; N. Strfl. §§ 67—74; tysk V. E. §§ 94—99, G. E. §§ 104—109; østerrigsk Regeringsforsl. (1912) §§ 72 og 73 (dog kun Paataleretten); schweizisk V. E. Artt. 59 og 60.

at hjemle en egentlig 10aarig Forældelse for visse mellemsvære Forbrydelser. Denne Vej er nærvær. Forsl. gaaet.

Ved Bestemmelsen af Forældelsesfristen under Hensyn til Forbrydelsens Grovhed har K. U. — ligeledes i Modsætning til fremmede Love og Udkast — fastholdt det i Strfl. § 66 fulgte Princip at lade den in concreto paadragne Straf, ikke Maksimum af den for Lovovertrædelsen foreskrevne Straf være afgørende. Ogsaa paa dette Punkt følger nærvær. Forsl. § 87 principielt K. U., men har dog ved den 10aarige Forældelse tillige taget Hensyn til Straffens Maksimum, idet Forældelse udelukkes, naar dette overstiger 6 Aars Arbejdsfængsel. Afgørende herved har været paa den ene Side Ønsket om ubetinget at holde de groveste Forbrydelser, forsætligt Manddrab, forsætlig grov Legemsbeskadigelse, Voldtægt, Røveri, Brandstiftelse og lignende almenfarlige Forbrydelser samt Falskmøntneri udenfor den egentlige Forældelse, paa den anden Side Ønsket om at lade Forældelsesreglen omfatte saadanne Forbrydelser, hvor Straffen kan overstige Arbejdsfængsel i 1 Aar, men som dog ved det angivne Maksimum (6 Aar) karakteriseres som hørende til de mindre grove Forbrydelser, navnlig de kvalificerede Former af Berigelsesforbrydelser (undtagen Røveri) og de ikke særlig kvalificerede Falskforbrydelser.

Ogsaa med Hensyn til Forældelse af idømt Straf gør K. U. en, om end meget beskeden, Afvigelse fra den hidtil efter Strfl. § 70 gældende Ordning idet det, hvor Straffen er Bøde, simpelt Fængsel, ikke over 2 Aar, eller Arbejdsfængsel, ikke over 1 Aar, hjemler Forældelse efter 5 Aar. Men ogsaa her turde det være ubetænkeligt at gaa et Skridt videre; og nærvær. Forsl. § 89 hjemler derfor, at Straf af simpelt Fængsel over 2 Aar og af Arbejdsfængsel ikke over 3 Aar forældes i 10 Aar. Herved medtages dels visse større Forbrydelser, navnlig Statsforbrydelser, der ikke har nogen vanærende Karakter, dels en Del af de mellemsvære Forbrydelser, navnlig alle ikke kvalificerede Berigelsesforbrydelser, medens iøvrigt den gældende Rets Ordning bibeholdes.

I Modsætning til K. U. § 69 tager nærvær. Forsl. § 87 lige saa lidt som § 30 noget Forbehold med Hensyn til Særlovgivningens Forældelsesbestemmelser. Det maa sikkert antages, at de i forskellige Særlove hjemlede særlige Forældelsesfrister mere skyldes historiske Tilfældigheder end afgørende reale Hensyn. Og Hensynet til ønskelig Simplifikation taler da for saa vidt muligt at fjerne disse Særbestemmelser, saa vel som mulige særlige Regler om Forældelsens Begyndelsespunkt, Afbrydelse o. l. Skulde der føles Trang til at opretholde ganske enkelte af disse Særbestemmelser, sker dette naturligst ved en positiv Bestemmelse i Indførelsesloven.

Iøvrigt afviger Bestemmelserne i nærvær. Forsl. §§ 87—89 ikke i Reæliteten fra de tilsvarende Regler i K. U. §§ 69—71: kun er det i § 89 i Slutningen udtrykkelig udtalt, at ogsaa Frihedsstrafs Udstaaelse udenfor Riget samt Indsættelse i Forvaringsanstalt eller Arbejdshus hindrer Forældelsens Løb. Om den nærmere Begrundelse henvises til Motiverne til K. U., S. 113—114.

En til nærv. Forsl. § 91 svarende Bestemmelse findes, som tidligere bemærket, ikke i K. U. — I de Lovgivninger, hvor Fortabelse af Rettigheder anses som Straf, medfører dette, at den almindelige Regel om Forældelse af Straf, for saa vidt ikke særligt Forbehold er taget, jfr. saaledes N. Strfl. § 68, ligefrem finder Anvendelse paa dette Forhold. Uagtet Fortabelse af Rettigheder i nærv. Forslag ikke behandles som Straf, følger det af Formuleringen af Reglen i nærv. Forsl. § 68, at Paatalerettens Bortfald ved Forældelse — med det i § 91 gjorte Forbehold — medfører, at Fortabelse af de i § 68 omhandlede Rettigheder er udelukket. Paa dette Punkt fører da nærvær. Forsl. i Realiteten til samme Resultat som de fleste fremmede Love og Udkast, og særlig stemmer den i § 91 næstsidste Punktum gjorte Undtagelse med Reglen i N. Strfl. § 68. Det synes i Virkeligheden ogsaa naturligt,

naar selve Straffen for den paagældende Handling forældes, tillige at lade denne Bivirkning bortfalde, hvad enten man iøvrigt opfatter den som Straf eller ikke; og i Overensstemmelse hermed turde det være naturligt, hvor Paatale til Straf afhænger af Justitsministerens Bestemmelse, at lade denne være afgørende ogsaa for disse Virkninger. Den særlige Undtagelse, som § 91 i Overensstemmelse med norsk Straffelov gør med Hensyn til Retten til offentlige Tjenester og Hverv synes begrundet ved Hensynet til den ganske særlige Vigtighed, som det har, at der her stilles de strengeste Fordringer til Indehaverens Person. Det synes navnlig naturligt her at stille strengere Krav end ved de i § 68 Nr. 2—5 omhandlede Forhold.

Men ganske lignende Betragtninger som de, der fører til i Reglen at lade de i § 68 omhandlede Retsvirkninger dele Skæbne med Straffen, bør formentlig føre til at lade en Række andre af de i 7. Kapitel omhandlede Retsvirkninger bortfalde ved Forældelse. Naar Paatale til Straf ikke længere kan finde Sted, synes det urimeligt, at de i §§ 52—60 omhandlede Sikkerhedsforanstaltninger, der væsentlig træder i Straffens Sted, skal kunne paalægges ved Dom — hvis der da ikke ved nye Kendsgerninger skabes et nyt Grundlag for deres Anvendelse. Det samme gælder Frakendelse af de i §§ 69 og 70 omhandlede Rettigheder samt endvidere Udvisning efter § 66. Dette sidste har det imidlertid ikke været nødvendigt at udtale i § 91, da det følger af Formuleringen af Reglen i § 66. Paa samme Maade gør Formuleringen af Reglen i § 68 det overflødigt i § 91 at nævne de i § 68 Nr. 2—5 omhandlede Retsvirkninger. Dernæst er — i Lighed med N. Strfl. § 68 — i nærværende Forslag § 91 medtaget Inddragning af Genstande, der er frembragte ved en strafbar Handling eller har været brugte eller bestemte til at bruges ved en Forbrydelse. Denne Inddragelse har jo nærmest en pønal Karakter og synes derfor naturligst at maatte dele Skæbne med Straffen. Anderledes derimod Inddragning af den i § 67 Nr. 1. Litr. b. og Nr. 2 omhandlede Art, der har en ganske anden Karakter, dels som rent præventiv Forholdsregel (Nr. 1. b.), dels som Fratagelse af en ulovlig Berigelse (Nr. 2). Idet disse lige saa lidt som Arverets Forbrydelse, Erstatning, Mortifikation af Ærefornærmelser eller Kundgørelse af visse Domme er medtagne i Opregningen i nærværende Forslag § 91, og de paagældende Bestemmelser ikke betinger deres Indtræden af, at Straf er idømt, følger deraf, at disse Retsvirkninger kan paalægges ved Dom ganske uanset Straffekravets Forældelse. Hvad dernæst de i §§ 52—60 omtalte Retsvirkninger angaar, er det i § 91 foreskrevet, at deres Indtræden udelukkes ikke blot ved Straffens Forældelse, men desuden altid, naar der er forløbet 10 Aar efter Lovovertrædelsens Foretagelse. At paabyde Sikkerhedsforanstaltninger ved Dom saa længe efter, at den Handling, der skulde motivere dem, er begaaet, synes ganske urimeligt, naar der ikke i Mellemtiden er sket noget, der selvstændigt kan begrunde deres Anvendelse. Hvis Forbrydelsen er saa grov, at Strafansvaret ikke vilde være forældet, har f. Eks. i det i § 54 omhandlede Tilfælde Retten jo altid Adgang til at idømme den almindelige Straf, og dette vil under disse Forhold sikkert være naturligere.

K. U. rører ikke ved de gældende Regler om Æresoprejsning, men nøjes med i § 80 at henvise til de derom gældende Regler. Uden Hensyn til, om det anses ønskeligt at gøre nogen Realitetsændring i disse, synes det dog at maatte erkendes, at Reglerne derom har deres naturlige Plads i Straffeloven og i denne Sammenhæng, og saaledes er Forholdet ogsaa regelmæssig ordnet i nyere Love og Udkast[1]). Ved en Nyordning bør man dernæst sikkert opgive den hidtil hos os anvendte Betegnelse: Æresoprejsning. Naar man af lignende

[1]) Jfr. bl. a. italiensk Strfl. Art. 100; N. Strfl. §§ 75 og 76; tysk V. E. § 50, G. E § 110; østerrigsk Regeringsfsl. (1912) §§ 75—77; schweizisk V. E. Art. 62.

Grunde som de, der overalt har ført til Afskaffelse af Æresstraffe, og for at undgaa enhver Mindelse om disse finder ikke at burde tale om Fortabelse af de borgerlige Ærerettigheder o. l., men, jfr. § 68, taler om Fortabelse af de statsborgerlige Rettigheder, bør man ikke paa dette Sted paany mane de gamle Forestillinger frem ved at tale om Æresoprejsning. Norsk Strfl. har da ogsaa forladt denne Sprogbrug og taler om Genindsættelse i de statsborgerlige Rettigheder. Og ligeledes benytter de nyere Udkast ganske neutrale Udtryk — Wiedereinsetzung, Rehabilitation.

Æresoprejsning meddeles efter gældende dansk Ret ved administrativ Afgørelse. Saaledes var Forholdet ogsaa tidligere i norsk Ret, men efter norsk Straffelov af 1902 er Genindsættelse nu, ligesom efter alle andre nyere Love og Udkast, en judiciel Akt; og denne Ordning bør sikkert foretrækkes. Idet der ved Sagens Behandling vil kunne finde Afhøring Sted af den paagældende selv og af Vidner for selve den Ret, der træffer Afgørelsen, opnaas den hurtigste og sikreste Afgørelse, og enhver Mistanke om, at politiske o. l. Hensyn har influeret paa Afgørelsen, undgaas. Allerede af denne Grund er en Nyordning ønskelig. Men dertil kommer, at de gældende Bestemmelser om Æresoprejsning forudsætter en Retsordning, der efter nærvær. Forsl. og tildels ogsaa efter K. U. vil undergaa en væsentlig Forandring. Navnlig kender begge Forslag en Frakendelse af de paagældende Rettigheder paa Tid, medens Virkningen af en Dom for en „i den offentlige Mening vanærende Handling" efter gældende Ret principielt er ubegrænset i Tid. Derfor vil efter begge Forslag Rehabilitationen ske ipso jure, altsaa uden en dertil sigtende særlig Akt, naar den i Dommen satte Frist for Rettighedernes Fortabelse er udløben. Da dernæst ifølge nærvær. Forsl. § 68 Fortabelse af statsborgerlige Rettigheder er udelukket, naar den skyldige paa Gerningstiden ikke var fyldt 18 Aar, bliver der ikke Brug for en Bestemmelse svarende til L. 3. April 1868 § 6.

Hvad endelig angaar de materielle Betingelser for Genindsættelse, kender vor Ret som bekendt dels Æresoprejsning, der er betinget af en efter en specialis causæ cognitio meddelt kgl. Bevilling, jfr. L. 3. April 1868, dels i visse Undtagelsestilfælde en ipso jure indtrædende Æresoprejsning, jfr. L. Nr. 49, 13. April 1894. De førstnævnte Bevillinger forudsætter, at der efter Straffens Udstaaelse eller Eftergivelse er forløbet mindst 5 Aar, og L. 1868 kræver, at der skal være tilvejebragt forskellige Attester og Erklæringer. I begge Retninger har nyere Love og Udkast nedstemt Fordringerne. Med Undtagelse af det østerrigske Regeringsforslag nøjes de med en Frist af 3 — tildels 2 — Aar og stiller ikke særlige Krav til Maaden, paa hvilken den paagældendes hæderlige Vandel skal være oplyst. Dette sidstnævnte Krav er ogsaa i nærvær. Forsl. opgivet, fordi de strenge og formelle Krav til Vandelsattester og Øvrighedserklæringer let kan gøre Forberedelserne særdeles pinlige for Ansøgeren. Selvfølgelig skal og vil Retten ifølge nærv. Forsl. § 92 ogsaa kræve, at den paagældendes hæderlige Vandel godtgøres, og i Reglen vil Fordringerne vel næppe blive væsentlig andre end efter den nugældende Ret. Men idet det overlades til Rettens frie Bevisbedømmelse, hvad der i saa Henseende maa kræves, vil det være lettere end efter den gældende Ordning at undgaa for Ansøgeren særlig generende eller skadelige Afsløringer. Hvad Fristen angaar, bibeholdes vor Rets Krav om 5 Aars Forløb ved alle mere grove Lovovertrædelser, men hvor Straffen er Arbejdsfængsel under 2 Aar, er Fristen nedsat til 3 Aar. Dette er formentlig en naturlig Konsekvens af, at Fradømmelsen her ifølge § 68 sker paa Tid, og at denne kan gaa helt ned til 5 Aar. — Reglen i L. 3. April 1868 § 4 er ikke optaget. Hvis den tidligere opnaaede Æresoprejsning eller Genindsættelse ligger langt tilbage i Tiden, vilde det være ubilligt ubetinget at nægte

Genindsættelse. Og i andre Tilfælde vil Retten kunne tage passende Hensyn dertil ved Skønnet over, om Genindsættelse nu bør tilstaas.

Æresoprejsning uden Bevilling er ifølge L. 13. April 1894 betinget af, at den paagældende ikke tidligere har været dømt for en i den offentlige Mening vanærende Handling, at Straffen ikke er højere end Fængsel paa Vand og Brød, at der er hengaaet 10 Aar efter Dommens Afsigelse, samt at den paagældende i det nævnte Tidsrum har opholdt sig her i Landet og ikke paany har været tiltalt eller straffet for en saadan Handling.—Da Vand- og Brødstraffen ikke kendes i nærvær. Forsl., maa en anden Straf substitueres. I § 92, 2. St. er foreslaaet Arbejdsfængsel, ikke over 6 Maaneder. N. Strfl. § 75, 2. St. har Fængsel (svarende til nærværende Forslags Arbejdsfængsel) under 1 Aar. Nogen særlig stor Betænkelighed ved at udstrække Reglen saa vidt vil der næppe være; men nogen stærk Trang dertil kan der omvendt ikke siges at være, da den dømte jo altid har Adgang til at søge Genindsættelse efter § 92, 1. St.; og Genindsættelse uden den regelmæssige Undersøgelse angaaende den paagældendes Vandel bør altid anvendes med Varsomhed. Naar L 13. April 1894 dernæst lader det være nok til at udelukke Æresoprejsningen, at den paagældende har været „tiltalt", synes det betænkeligt. Hans Uskyldighed kan jo desuagtet være positivt godtgjort; og selv hvor dette ikke er Tilfældet, maa det betænkes, at en tidligere straffet Person saa let paany bliver mistænkt og tiltalt, at man næppe bør lade dette være afgørende, naar han dog er frifundet. Derimod bør Ret til Genindsættelse selvfølgelig ikke indrømmes, saa længe den paagældende er under Tiltale for et Forhold, der kan medføre Tab af de heromhandlede Rettigheder. Den krævede Frist af 10 Aar synes uforholdsmæssig lang, naar det betænkes, at 10 Aar er den længste Tid, for hvilken de statsborgerlige Rettigheder kan frakendes, hvor Straffen ikke er større end her forudsat, og at Frakendelse paa saa lang Tid sjældent vil finde Sted, naar Straffen ikke overstiger 6 Maaneder. I Overensstemmelse med N. Strfl. § 75 er Fristen derfor foreslaaet sat til 5 Aar, der imidlertid ogsaa her bør regnes fra Straffens Udstaaelse o. s. v.

Det synes dernæst lidet rimeligt at kræve, at den paagældende hele Tiden har opholdt sig her i Riget. Det er ofte baade naturligt og rigtigt, at en straffet Person for en Tid søger bort fra Hjemmet. Naar han f. Eks. de sidste 3 Aar har opholdt sig her i Riget, uden at det er oplyst, at han paany har forset sig, turde det være tilstrækkeligt Grundlag for den Antagelse, at han har rettet sig. Dette er ogsaa den norske Straffelovs Regel. Det maa herved erindres, at nærvær. Forsl. § 10 aabner Adgang til her at faa de paagældende Rettigheder frakendt ham, hvis han i Udlandet er straffet for et Forhold, der efter dansk Ret kan medføre denne Virkning.

Endelig er det fundet unødvendigt, saaledes som Loven af 1894 gør, ubetinget at udelukke den særlige Ret til Genindsættelse, fordi den paagældende tidligere har været dømt for en tilsvarende Lovovertrædelse. Naar den sidst idømte Straf dog ikke overstiger Arbejdsfængsel i 6 Maaneder, tør man vel gaa ud fra, at ingen af Handlingerne har været særlig alvorlig; og den tidligere Domfældelse er da næppe tilstrækkelig Grund til at tvivle om, at at hans senere straffri Levned er Udtryk for en virkelig Forbedring. Derimod turde det være naturligt at betinge denne særlige Begunstigelse af, at den paagældende ikke tidligere indenfor et vist Aaremaal, f. Eks. 10 Aar, har opnaaet Æresoprejsning eller Genindsættelse, men har svigtet den derved viste Tillid.

Da Anvendelsen af nærværende Forslags Bestemmelser om Genindsættelse paa Domme afsagte efter den gældende Ret paa Grund af Grundlagets Forskellighed vilde volde adskillig Vanskelighed, er det ikke forsøgt at give dertil sigtende Overgangsbestemmelser. Det forudsættes derfor, at det for saa vidt har sit Forblivende ved de gældende Regler om Æresoprejsning. En udtrykkelig Udtalelse derom har for-

mentlig sin naturlige Plads i Indførelsesloven, jfr. Udk. til Tillægsl. A § 3.

Ved Genindsættelse indtræder den paagældende paany fuldt ud i Nydelsen af de i Henhold til §§ 68 og 70 fortabte Rettigheder. Det Faktum, at den paagældende har været straffet, kommer imidlertid ikke derved ud af Verden. Ligesom Straffedommen findes optaget i Straffekort og Strafferegistre, saaledes vil denne Kendsgerning ofte paa højst generende Maade kunne blive fremdraget ikke blot overfor den paagældende selv, men ogsaa overfor Offentligheden længe efter Rehabilitationen, ja overhovedet saa længe den paagældende lever, f. Ex. naar han som Vidne udspørges angaaende de saakaldte generalia. Under vor nuværende Procesmaade er Ulemperne derved maaske mindre følelige, men under en offentlig og mundtlig Procedure vil det let kunne blive ikke blot pinligt, men ofte i høj Grad skadeligt for den paagældende, der optræder som Vidne eller som Part i en civil Sag, om en maaske langt tilbage i Tiden liggende Domfældelse skal drages frem for Offentligheden.

Den Erkendelse vinder derfor i nyere Tid mere og mere Indpas og har ogsaa fundet Udtryk i enkelte nyere Udkast, at Genindsættelsen alene ikke fyldestgør den paagældendes Trang til fuld Oprejsning, men at dertil kræves, at Sporene af den tidligere Domfældelse saa vidt muligt helt fjernes, for saa vidt de kan have skadelige Virkninger for den dømte. Hvad der i saa Henseende kan være Tale om, er dels, at der aabnes Adgang til at faa Dommen slettet af Strafferegistret, saaledes at den ikke anføres ved senere Udfærdigelse af Straffeattest eller anden Udskrift af Registret, dels at den Dømte erkendes berettiget til efter Udslettelsen at undlade enhver Meddelelse angaaende den tidligere Domfældelse, f. Ex. naar han afhøres angaaende „generalia". Det kan ikke nægtes, at der i begge Retninger kan gøres Betænkeligheder gældende. Det kan for Retten, f. Ex. ved Bedømmelse af et Vidnes Troværdighed, have Interesse at faa Kendskab til tidligere Straffedomme, selv om de ligger forholdsvis langt tilbage i Tiden. Naar Fristerne for Udslettelsen gøres tilstrækkelig lange, synes denne Interesse dog at burde vige for Hensynet til den domfældte. Det maa dernæst erkendes, at det er mindre tiltalende at tillade den paagældende at afgive en urigtig Forklaring for Retten, in casu at erklære, at han ikke tidligere har været straffet. Det odiøse derved kan dog formentlig i det væsentlige undgaas, naar det paalægges Dommeren i Forbindelse med Spørgsmaalet om, hvorvidt Vidnet har været straffet, at tilkendegive dette, at det ikke behøver at give Meddelelse om en Straffedom, der er slettet i Strafferegistret. Et dertil sigtende Forslag til Ændring i Retsplejelovens § 180 findes optagen i Tillægslov B. Baade det østerrigske Regeringsforsl. § 76, det tyske G. E. § 112 og den sidste tyske Straffelovskommission[1]) har iøvrigt, formentlig med Rette, ment at maatte sætte sig ud over disse Betænkeligheder, fordi der ikke findes anden Udvej, naar man vil værne den rehabiliterede.

Medens det østerrigske Regeringsforslag lader denne Virkning indtræde ved selve Rehabilitationen, men da ogsaa foreskriver ret lange Frister for dennes Meddelelse, ordner de tyske Forslag dette Forhold selvstændigt og foreskriver her væsentlig længere Frister. Dette er naturligt ikke blot, fordi Fristerne for Genindsættelse efter de tyske Forslag er meget korte, men ogsaa fordi Udslettelse med de dertil knyttede Virkninger bør kunne finde Sted ogsaa ved Domme, der ikke medfører Tab af borgerlige Rettigheder. Hvor Straffedommen i Medfør af § 68, 1. St. har frakendt den skyldige disse Rettigheder uden Tidsbegrænsning, bør det dog formentlig kræves, at Genindsættelse har fundet Sted. Ved Domme efter § 68, 2. St. vil denne Virkning eo ipso være bortfalden, inden der kan blive Spørgsmaal om Udslettelse af Strafferegistret. I Over-

[1]) Jfr. Ebermayer S. 10.

ensstemmelse dermed er Forholdet ordnet i nærvær. Forsl. § 94. Hvor lange Fristerne bør være, er naturligvis en ren Skønssag. De er i nærvær. Forsl. sat til 5 Aar ved Bødedomme og betingede Domme og ellers til 10 eller 15 Aar under Hensyn til Straffens Størrelse. Paa lignende Maade som i § 93 findes Afgørelsen, hvor Betingelserne er klart fikserede i Loven, at kunne træffes af Paatalemyndigheden, medens den, hvor den beror paa et konkret Skøn, træffes ved Kendelse af Retten.

K. U. § 100 giver Forældelsesreglerne i § 69, 2. St., (nærvær. Forsl. § 87, 3. St.) og § 78 (nærvær. Forsl. § 30) tilsvarende Anvendelse med Hensyn til Paatale efter K. U. § 86 (Strfl. § 299; nærvær. Forsl. § 60). Medens det synes ganske naturligt her at bringe Bestemmelsen i § 30 (K. U. § 78) til Anvendelse, synes en Udvidelse af Reglen i § 87, 3. St. (K. U. § 69, 2. St.) til dette Forhold overflødig, da det maa anses for utænkeligt, at der nogensinde af det offentlige vil blive rejst Sag til Iværksættelse af Sikkerhedsforanstaltninger i Anledning af Trusler om Ulykke, der ligger mere end 10 Aar tilbage i Tiden. — En Bestemmelse svarende til K. U. § 100, 2. St. maa det under Hensyn til nærvær. Kapitels øvrige Indhold anses overflødigt at optage. I Overensstemmelse hermed er nærv. Forsl. § 95 affattet.

Endelig er det fundet rigtigt i § 96 at give en almindelig Regel om Forældelse af saadanne af strafbare Handlinger udspringende Erstatningskrav, for hvis Vedkommende der ikke andetsteds er givet særlige Forældelsesregler. Om den almindelige 20aarige Forældelse finder Anvendelse paa de ved strafbare Handlinger begrundede Erstatningskrav, har som bekendt været omtvistet. Og L. Nr. 274, 22. Decbr. 1908 § 1 Nr. 5 afgør ikke dette Spørgsmaal i Almindelighed. Den angaar for det første ikke al ved en strafbar Handling bevirket Skade, idet Ordene „Skade tilføjet udenfor Kontraktsforhold“ f. Eks. ikke omfatter det ved et Bedrageri paaførte Tab. Den hjemler dernæst vel positivt, at visse af disse Erstatningskrav forældes i 5 Aar, nemlig dels hvor Lovovertrædelsen overhovedet ikke er Genstand for offentlig Paatale, dels hvor Adgangen til offentlig Paatale er bortfalden ved Forældelse, Eftergivelse eller den skyldiges Død. Men iøvrigt udtaler den kun det negative, at den 5aarige Forældelse ikke her finder Anvendelse, men intet om, hvorvidt saadanne Krav omfattes af eller er udelukkede fra den almindelige 20aarige Forældelse. Ganske vist har Afgørelsen af dette Spørgsmaal næppe stor praktisk Betydning; men efter hele den Maade, paa hvilken iøvrigt dette Kapitels Omraade er afgrænset, synes det naturligt positivt at afgøre ogsaa den her bestaaende Tvivl, og det er da fundet ubetænkeligt som almindelig Regel at fastslaa, at ogsaa Krav paa Erstatning — i videste Forstand — for Skade bevirket ved en strafbar Handling forældes i 20 Aar regnet fra den Tid, da den skadelidende har været i Stand til at gøre sit Krav gældende, for saa vidt der ikke i Lovgivningen er hjemlet Forældelse i kortere Tid. Ved Henvisningen til § 72 er det angivet, at Reglen angaar ikke blot den af almindelige Erstatningsregler følgende Pligt til at godtgøre økonomiske Skade eller Tab, men ogsaa de videregaaende Krav, som § 72 hjemler.

Særlig Del.

Indledende Bemærkninger.

1. Det er allerede i Bemærkningerne til den almindelige Del ovenf. S. 3—4 fremhævet, at en Række strafbare Handlinger, dels Overtrædelser af præventive Love, dels Bagatelforseelser under Betegnelsen „Forseelser" udskilles fra denne Lovs Omraade og henskydes til Behandling i en særlig *Lov om Forseelser*. Sammesteds er ogsaa gjort Rede for de Grunde, der har ført til denne Tvedeling. Hvilke Bestemmelser, der saaledes foreslaas overførte, vil der blive gjort Rede for ved Behandlingen af de enkelte Kapitler. Foruden de saaledes overførte Bestemmelser vil det imidlertid blive foreslaaet i Lov om Forseelser at optage en Række Bestemmelser fra den Del af Lovgivningen, som K. U. har holdt udenfor sit Omraade. Det nærmere derom maa henvises til Bemærkningerne til nævnte Lov. Her skal kun fremhæves, at den foreslaaede Udvidelse af Rammerne for de almindelige Straffelove staar i Forbindelse med en Bestræbelse efter saa stærkt som muligt at begrænse Omfanget af den Særlovgivning, der ved Siden af disse holdes i Kraft, idet Hensynet til en ønskelig Simplifikation formentlig maa føre til kun at opretholde saadanne Bestemmelser i Særlovgivningen, mod hvis Indragning under den almindelige Ramme der kan anføres afgørende, principielle eller praktiske Grunde.

Tilsyneladende i Strid med denne Tendens er det, naar det foreslaas at holde de i K. U. 42. Kap. omhandlede Presseforseelser udenfor nærværende Forslag. Det er heller ikke væsentlig principielle, men hovedsagelig praktisk-politiske Hensyn, der herved har været afgørende. Medens det paa den ene Side for Bekæmpelsen af Kriminaliteten i Samfundet er af ret underordnet Betydning, hvorledes Ansvaret for de ved Pressens Hjælp begaaede Forbrydelser ordnes, maa det paa den anden Side erkendes, at vistnok kun faa Spørgsmaal i den Grad som dette er egnede til i den offentlige Diskussion at sætte Lidenskaber i Bevægelse, der let kan sætte hele Straffelovsreformens Gennemførelse i Fare Og det maa altid befrygtes, at politiske o. lign. Hensyn i saa langt højere Grad end strafferetlige Realitetshensyn vil blive afgørende ved dette Forholds Ordning, at der for den øvrige Straffelovgivning ikke kan vindes noget ved at medinddrage det. Hvad der ogsaa taler for at henvise „Presseforseelserne" til særskilt Lovgivning er, at der her ikke saa meget er Tale om en ny Klasse Forbrydelser, der kræver særlige Straffesatser og for saa vidt et særligt Kapitel i den specielle Del, som om en særlig Form for Forbrydelsens Begaaelse, der muligvis kan gøre det naturligt i større eller mindre Omfang at modificere de i Lovens almindelige Del givne Regler om Ansvarsbetingelserne, Ansvarets Fordeling o. lign. Det vil da ogsaa ses, at ved Siden af nogle Straffebestemmelser for Bagatelforseelser, der for største Delen er Overtrædelser af præventive Forskrifter, indeholder K. U. 42. Kap. — og det er Hovedindholdet — en Række Bestemmelser (§§ 398, 399. 400, 2. St., 401—403), der nærmest maa anses som Ændringer i eller Modifikationer af tilsvarende Bestemmelser i Udkastets almindelige Del. Men er der noget, som i en almindelig Straffelov regelmæssig er og bør være fælles, er det netop Bestemmelserne i den almindelige Del. Naar disse ikke passer

for en vis Gruppe af strafbare Handlinger, er det et særligt Indicium for, at de ikke naturligt hører hjemme i den almindelige Straffelov. Det er formentlig Betragtninger af den ovenfor anførte Art, der har ført til, at intet af de nyere Udkast og af de nyere Straffelove, saa vidt vides, kun norsk Straffelov har optaget Bestemmelser om Presseforseelser.

I Forbindelse hermed bemærkes endnu, at det foreslaas at lade et betydeligt Antal Paragrafer i K. U.s særlige Del, der kun indeholder Henvisninger til Særlovgivningen, udgaa som overflødige. Det forudsættes, at der i Forbindelse med Lov om Forbrydelser og Lov om Forseelser bl. a. vil blive givet en Lov — svarende til K. U.s Tillægslov A — der positivt afgør, hvilke Straffebestemmelser der skal opretholdes helt eller delvis ved Siden af de nævnte Love. Det maa da, hvor en almindelig og en særlig Straffebestemmelse konkurrerer, bero paa en simpel Anvendelse af de almindelige Regler om Forholdet mellem almindelige og særlige Straffelove, i hvilket Omfang de saaledes opretholdte Særlove finder Anvendelse; og hvor ingen saadan Konkurrence foreligger, er Spørgsmaalet om en Handlings Strafbarhed ifølge Særlovgivningen direkte afgjort ved Opregningen i den nævnte Tillægslov. Henvisningerne til denne i den almindelige Straffelovgivning, der tilmed maa befrygtes ikke at blive udtømmende, har da kun Betydning som en overflødig Pegepind. Saa vidt vides, indeholder da heller ikke nogen nyere Lov eller noget Udkast saadanne Forbehold angaaende Særlovgivningens Anvendelse. Og for Lovenes Økonomi er det formentlig ikke uden Værdi, at derved et betydeligt Antal Paragrafer kan spares, Derved udgaar bl. a. hele K. U.s 33. Kap.

2. Medens den systematiske Ordning i videnskabelige Fremstillinger af Straffe-rettens specielle Del i Reglen er den, at der begyndes med de strafbare Angreb paa Enkeltmands Retsgoder og sluttes med Statsforbrydelser, idet da Angreb paa Familierettigheder og Krænkelser af særlige Samfundsinteresser ofte paa en eller anden Maade fremhæves som Mellemklasser, følges i Love og Udkast med enkelte Undtagelser[1]) den omvendte Orden, idet der begyndes med Statsforbrydelser og i Reglen sluttes med Krænkelser af de individuelle Retsgoder. Denne Anordning, om saa maa siges, i omvendt Orden, følges ogsaa i nærværende Forslag og er for saa vidt fulgt i K. U., som ogsaa dette begynder med Statsforbrydelserne. Men det konsekvente synes da at være, at man umiddelbart efter Statsforbrydelserne behandler alle de Forbrydelser, der mere direkte krænker offentlige eller Samfundsinteresser, derefter Forbrydelser i Familieforhold og tilsidst Forbrydelser mod den enkeltes Retsgoder. I K. U. er nu ogsaa umiddelbart efter Statsforbrydelserne optaget falsk Forklaring og falsk Anklage. Men andre Forbrydelser, der for saa vidt er beslægtede med de sidstnævnte, som de ligesom disse mere i Almindelighed sætter Sikkerheden i Retsforhold i Fare — Pengefalsk, Dokumentfalsk og andet Falsk — saa vel som almenfarlige o. l. Forbrydelser behandles først i Lovens Slutning efter Krænkelser af de individuelle Retsgoder. Paa dette Punkt tilstræber nærværende Forslag en mere konsekvent Anordning. Efter Statsforbrydelserne, 9.—13. Kapitel følger derfor i 14. Kapitel falsk Forklaring[2]), i 15. Kapitel Pengefalsk, i 16. Kapitel Dokumentfalsk (indbefattende Mærkefalsk[3]), i 17. Kapitel almenfarlige Forbrydelser (derunder Forbrydelser mod den almene Sundhed), i 18. Kapitel andre almenskadelige Handlinger, i 19. Kapitel Tiggeri, Løsgængeri og skadelig Erhvervsvirksomhed, i 20. og 21. Ka-

[1]) Schweizisk Udkast følger i alt væsentligt den i Systemerne sædvanlige Anordning.

[2]) Den eneste Bestemmelse i K. U 20. Kapitel om falsk Anklage, der bibeholdes, (§ 198) er optaget i nærvær. Forsl. 12. Kapitel, jfr. nærmere herom Bemærkningerne til dette.

[3]) Særlige Bestemmelser om Varefalsk er ligesom i næsten alle nyere Love og Udkast anset overflødige, jfr. nedenfor i Bemærkningerne til 16. Kapitel.

pitel Forbrydelser i Familieforhold og Forbrydelser mod Kønssædeligheden og tilsidst i 22.—26. Kapitel Forbrydelser mod Enkeltmands Retsgoder (Liv, Legeme, Frihed, Ære, Fred, Formue).

Angaaende Enkeltheder i Systematiken bemærkes endnu, at K. U. 15. og 16. Kapitel „Forbrydelser mod den offentlige Orden" og „Krænkelse af Samfundsfreden" i nærværende Forslag er sammenarbejdede til et Kapitel (12. Kapitel) under Fællesbetegnelsen „Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred" paa lignende Maade som i N. Strfl., tysk G. E. m. fl.

Den største Simplifikation opnaas imidlertid ved, at alle Hovedbestemmelserne i K. U. 26.—31. Kapitel foreslaas samlede i et enkelt Kapitel, nærvær. Forsl. 25. Kapitel under Fællesbetegnelsen: Berigelsesforbrydelser. Om den nærmere Begrundelse af denne Ændring maa henvises til Bemærkningerne til sidstnævnte Kapitel.

Til Bemærkningerne vedrørende de enkelte Kapitler maa ogsaa henvises Redegørelsen for den meget betydelige Begrænsning af det strafbares Omraade, som nærværende Forslag paa en Række Punkter tilstræber gennemført i Forhold til K. U.

9de Kapitel.

Forbrydelser mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed.

Indenfor Statsforbrydelserne udhæver alle Love og Udkast paa en i Realiteten ret ensartet Maade som særlig grove Forbrydelser Angreb paa Statens Sikkerhed og Selvstændighed udadtil, Angreb paa Statsforfatningen og Angreb paa de øverste Statsmyndigheder. Om de første to Grupper bruges ofte Udtrykkene Landsforræderi og Højforræderi, hvilket sidste Udtryk ogsaa anvendes paa ialtfald en Del af de under den tredje Gruppe faldende Handlinger. Disse Betegnelser, der har en historisk Tilknytning til ældre Opfattelser, der i disse Forbrydelser saa en Krænkelse af en særlig Troskabspligt, og som derfor i Reglen betingede Strafbarheden af, at Gerningsmanden stod i et særligt, en saadan Troskabspligt begrundende Forhold til den angrebne Stat eller Statsmyndighed, er med Rette ikke anvendt hverken i Straffeloven eller i K. U. Om det end maa erkendes, at mange Angreb paa den danske Stat, som, naar de begaas af Indlændinge, er strafbare, ikke er retstridige og derfor ikke strafbare, naar de begaas af Udlændinge, fordi deres Foretagelse er folkeretlig hjemlet, gælder dette dog ingenlunde ved de heromhandlede Forbrydelser i Almindelighed, jfr. herom nærmere nedf. Allerede af denne Grund er Udtrykket Forræderi som Fællesbetegnelse misvisende. Som i Motiverne til K. U. S. 141—42 fremhævet medfører Udkastets § 6, Nr. 5 a. med Hensyn til Kredsen af de Personer, der kan straffes for Angreb paa Staten, en betydelig Udvidelse i Forhold til den gældende Straffelov, og det samme er Tilfældet med nærvær. Forsl. § 8 Nr. 1. Men disse Bestemmelser maa selvfølgelig forstaas med det Forbehold, at Handlingen ikke ifølge folkeretlige Regler er retmæssig, jfr. ogsaa K. U. § 10 og nærvær. Forsl. § 11. Det er formentlig med Henblik herpaa, at en Række Bestemmelser i K. U. (§§ 101—103, 105, 108, 111) ligesom tilsvarende Bestemmelser i norsk Straffelov optager Ordet „retstridig" i Beskrivelsen af den strafbare Handling. Det maa nu ogsaa med Motiverne S. 142 erkendes, at det ikke i Almindelighed er gørligt i Loven at foretage en Præcisering af, naar disse Handlinger, foretagne af Udlændinge, er retstridige. Men det ses ikke, at dette er tilstrækkelig Grund til her at optage Ordet „retstridig" i Beskrivelsen, og dette sker da heller ikke i fremmede Loves og Udkasts tilsvarende Bestemmelser. Da Handlingens Retstridighed er en almindelig Forudsætning for Strafbarheden, bør, bl. a. for at undgaa uberettigede Modsætningsslutninger, denne Be-

tingelse kun fremhæves, hvor Beskrivelsen af den strafbare Handling undtagelsesvis maa gives i saa almindelige Udtryk, at der ellers kunde være Fare for Misforstaaelse, jfr. det ovenf. i Bemærkningerne til 3. Kap. S. 15 om Bedrageri bemærkede. Men denne Fare bør under Hensyn til det almindelige i K. U. § 10, nærvær. Forsl. § 11, tagne Forbehold her anses udelukket. Iøvrigt er en Præcisering af Fordringerne til Forbrydelsens Subjekt ingenlunde altid umulig ved disse Forbrydelser. K. U. § 116 er et Eksempel derpaa; og, som i det følgende vil blive fremhævet, kan ogsaa i enkelte andre Tilfælde den subjektive Begrænsning optages i selve Beskrivelsen af den strafbare Handling.

Endnu bemærkes, at, om end Staten har Grund til i mange Tilfælde for sin Sikkerheds Skyld at straffe ogsaa de af Udlændinge foretagne Angreb paa Statens Selvstændighed og Sikkerhed, vil den moralske Bedømmelse ofte, naar disse Angreb er foretagne af uegennyttige Motiver, blive en ganske anden, end naar de foretages af Indlændinge. Ogsaa kan visse af de i nærvær. Forslags Kap. 10 omhandlede Forbrydelser af Indlændinge foretages af nærmest ideelle Motiver. For saadanne Tilfælde hjemler § 85, 2. St., Anvendelsen af simpelt Fængsel som custodia honesta, i Stedet for den almindelige Straf, Arbejdsfængsel. Om Betingelserne derfor er til Stede, maa Retten i hvert enkelt Tilfælde afgøre.

Et fælles Træk i alle Love og Udkast er det, at Fuldbyrdelsesmomentet ved en Række af disse Forbrydelser rykkes frem, idet ikke blot det Angreb paa Statens Sikkerhed, Statsforfatningen m. m., der er lykkedes, men ogsaa indenfor visse Grænser det mislykkede Angreb, den forsøgte Krænkelse af det paagældende Retsgode, behandles som fuldbyrdet Forbrydelse. Ved en Sammenligning mellem fremmed og dansk Rets herhen hørende Bestemmelser maa det imidlertid haves for Øje, at naar fremmede Love og Udkast formulerer de paagældende Bestemmelser saaledes, at de rammer den forsøgte Krænkelse[1]), ligger der allerede i Henvisningen til Forsøgsreglerne en stærk Begrænsning af det strafbares Omraade paa Grund af de forholdsvis snevre Grænser for Forsøgets Strafbarhed, der navnlig lader Flertallet af de saakaldte Forberedelseshandlinger straffri. I dansk Ret, hvor i Reglen ogsaa Forberedelseshandlinger straffes — en Ordning, der opretholdes i K. U. og nærvær. Forsl. — kan en tilsvarende Begrænsning derimod ikke naas ved en Henvisning til, at Retsforstyrrelsen skal være forsøgt, og maa derfor, hvis den skal gælde, paa anden Maade tydeligt fremgaa af Bestemmelsens Affattelse. Dette maa sikkert siges at være Tilfældet med de paagældende Bestemmelser i Straffeloven af 1866 (§§ 71, 72, 73, 85, 86, 87, 91, jfr. ogsaa § 82, 1. St.), der da ogsaa baade i Teori og i Praksis forstaas saaledes, at kun de mere umiddelbare Angrebshandlinger, ikke den blotte Forberedelse, omfattes af Ordene. Handlinger, der kun middelbart tjener det tilsigtede Angreb, kan da kun straffes som Forsøg. Dette maa erkendes at være naturligt. Paa det blot forberedende Stadium, hvor der regelmæssig mangler Sikkerhed for det forbryderske Forsæts Styrke og Fasthed, vil navnlig disse Straffebestemmelsers høje Minimum føre til urimelig Strenghed. Det ses da ogsaa, at fremmede Love og Udkast, der netop paa dette Omraade har følt Ulemperne ved den stærke Begrænsning af Forsøgets Strafbarhed, og derfor i større eller mindre Omfang har fundet det nødvendigt at give særlige Straffebestemmlser for Forberedelser til disse Forbrydelser, her foreskriver en væsentlig lavere Straf. — I K. U. fremgaar en tilsvarende Begrænsning

[1]) Saaledes bl. a. tysk V. E. § 101, G. E. §§ 113 og 114; schweizisk V. E. Artt. 193 og 194; østerrigsk Regeringsforsl. (1912) §§ 109 og 110, jfr. ogsaa tysk Strfl. § 80; s. L. § 81 fortolkes af den herskende Mening i Overensstemmelse hermed.

vel af Udtrykkene i § 124 „foretager nogen Handling, der sigter til at berøve . . . . Livet", jfr. ogsaa § 127 „søger at hindre eller forstyrre" og § 128 Nr. 2 „søger at bevæge" m. fl. Derimod er det i alt Fald meget tvivlsomt, om en saadan Begrænsning kan indlægges i Ordene i §§ 101, 102, 103 og 123 „foretager noget for at" osv. Og om en saadan Begrænsning her har været tilsigtet eller ikke, fremgaar ikke af Motiverne. Det synes da rigtigst her at vælge Udtryksmaader, der enten i sig selv eller efter traditionel Forstaaelse klart angiver denne Begrænsning.

Da det i vor Ret — ogsaa efter K. U. og nærv. Forslag — er almindelig Regel, at alle Forsøgshandlinger straffes, er der ingen Trang eller Grund til, saaledes som de fleste fremmede Love og Udkast gør, at optage en særlig Bestemmelse om Forberedelse til eller Komplot om Begaaelsen af disse Forbrydelser.

Med Hensyn til de enkelte Bestemmelser bemærkes følgende:

§§ 97—99 svarer til Strfl. §§ 71—73 og K. U. §§ 101—104, saaledes at § 98 ligesom Strfl. § 72 i en Paragraf sammenfatter de Forhold, der omhandles i K. U. §§ 102 og 103.

Medens § 97 ligesom K. U. § 101 ikke har optaget den Begrænsning i Angrebshandlingen, som Strfl. § 71 indeholder, er det fundet rigtigt i Overensstemmelse med nyere fremmede Udkast at opstille den Begrænsning, at Handlingen skal gaa ud paa at bevirke Angreb paa Statens Eksistens ved Magtanvendelse eller Trusel om saadan. Det er i Virkeligheden kun de ved disse Midler iværksatte Angreb, der kan medføre en saadan Fare for Statens Selvstændighed og Integritet, at der er Trang til det i en særlig streng Straffebestemmelse liggende Værn. — Minimum af Straffen er foreslaaet nedsat fra 8 til 6 Aar. Til Sammenligning anføres, at Minimum efter de tyske og østerrigske Udkast er 5 Aar, efter det schweiziske endog kun 1 Aar.

I § 98, der som bemærket sammenfatter Bestemmelserne i K. U. §§ 102 og 103, er Strafbarheden ligesom i Strfl. § 72 og de fleste nyere Love og Udkast[1]) betinget af, at den skyldige træder i Forbindelse med en anden Stats Regering for at fremkalde Krig (eller andre Indgreb i Statens Selvbestemmelse). Først derved antager Handlingen en saadan farlig Karakter, at det er naturligt at anvende den strenge for fuldbyrdet Forbrydelse foreskrevne Straf. Saa længe det ikke er kommet dertil, bør Straffen for Forsøg — med det lavere Minimum — eller efter Omstændighederne en Henførelse under Bestemmelsen i § 99 anses fyldestgørende.

§ 99 tager Sigte paa visse for Statens Sikkerhed farlige Handlinger, der ikke omfattes af §§ 97 og 98 eller af disse i Forbindelse med Forsøgsreglerne. For at opnaa en rimelig Begrænsning kræves ligesom i Strfl. § 73 og K. U. § 104, at Faren fremkaldes ved offentlige Udtalelser. K. U. § 104 kræver yderligere, at Handlingen skal have Karakteren af Forhaanelse eller Bagvaskelse af den danske Stats Styrelse. Rigtigt er det nu sikkert at kræve, at Udtalelsen skal referere sig til Statens Styrelse. Det er det, der særlig vil kunne gøre den farlig overfor Udlandet. Derimod synes det ikke velgrundet at kræve, at den skal have Karakteren af Forhaanelse eller Bagvaskelse. Om en haanende Form er benyttet, vil overfor de ledende i fremmede Stater regelmæssig være uden nævneværdig Betydning. Og ved at kræve Bagvaskelse gøres Reglen altfor snever. Ogsaa Udtalelser om den danske Statsstyrelse, paa hvis Rigtighed den paagældende selv tror, kan under givne Omstændigheder være i høj Grad egnede til at fremkalde Fare for fremmed Indblanding; og det er dog det, der bør være afgørende her, hvor det gælder et Angreb ikke paa de regerende Personer som saadanne, men paa

[1]) Jfr. hollandsk Strfl. Art. 97; tysk V. E. § 104, G. E. § 116; jfr. ogsaa tildels østerrigsk Regeringsfsl. §§ 112 og 114, jfr. derimod bl. a. N Strfl. § 84.

Statens Sikkerhed. Selve Bevisførelsen angaaende Udtalelsernes Sandhed eller Usandhed kan under kritiske udenrigspolitiske Forhold være højst inopportun; og Beviset for den paagældendes mala fides vil oftest være meget vanskeligt.

Den her foreslaaede Affattelse staar i det hele Strfl. § 73 væsentlig nærmere end K. U. § 104. Om begge disse gælder det imidlertid, at de efterlader Tvivl om, hvorvidt de rammer saadanne Udtalelser, der øjensynlig forvolder Fare for fremmed Indblanding osv., uden at dette har været tilsigtet — jfr. Ordene i § 73 „virker for at fremkalde" osv., og i K. U. § 104 „tilskynder eller ophidser til". Begivenheder fra den nyeste Tid har imidlertid vist, at der kan være Trang til at kunne skride ind overfor uforsvarlige Udtalelser angaaende Statsstyrelsen, selv om Forsæt til at fremkalde fremmed Indblanding ikke kan oplyses. Under Hensyn hertil er den foreslaaede Formulering af nærv. Forsl. § 99, 1. Pkt. valgt, hvorved bemærkes, at det følger af § 19, 2. Stk., at der maa foreligge ialtfald Bevidsthed om, at Udtalelsen fremkalder øjensynlig Fare for fjendtlige Forholdsregler eller for fremmed Magts Indblanding i den danske Stats Anliggender. Men det maa sikkert erkendes, at Udtalelser af den heromhandlede Art bør kunne straffes, selv om saadan Bevidsthed ikke kan oplyses at foreligge, naar den paagældende dog derved maa siges at have gjort sig skyldig i grov Uagtsomhed. Denne Forbrydelse hører sikkert netop til dem, hvor Handlingen meget ofte vil ligge lige ved den flydende Grænse mellem Forsæt og grov Uagtsomhed. Derfor er Bestemmelsen i 2. Pkt. optaget.

§ 100 svarer til K. U. § 105, der atter sammenfatter de i Strfl. §§ 74 og 75 givne Bestemmelser. Hvad der i Motiverne til K. U. S. 145 anføres til Støtte derfor, maa tiltrædes. Det ses imidlertid ikke rettere end, at Paragrafens almindelige Affattelse ogsaa gør Reglen i K. U. § 106, 1. St., der i det væsentlige svarer til Strfl. §§ 76—78, overflødig, idet de i § 106 nævnte Handlinger alle rammes af Udtrykkene at yde Fjenden Bistand eller at svække den danske Stats Kampdygtighed, maaske alene med Undtagelse af nogle af de i § 106, 1. St. i Slutningen nævnte Tilfælde: Medhjælp til Overtrædelser af Straffelov for Krigsmagten. Men for saa vidt disse sidstnævnte Handlinger ikke har den angivne Karakter, er der næppe Trang til en særlig Straffebestemmelse, der ialtfald ikke naturligt vilde have sin Plads i denne Forbindelse. I fremmede Love og Udkast findes, saa vidt bekendt, heller ikke nogen til K. U. § 106 svarende Bestemmelse.

Derimod omfatter nærvær. Forsl. § 100, der forudsætter Krig eller truende Krigsfare, ikke Bestemmelsen i K. U. § 106, 2. St. At en dertil svarende Bestemmelse har sin naturlige Plads i denne Sammenhæng, kan imidlertid ikke erkendes. Den Mulighed for en Styrkelse af Fjendens eller en Svækkelse af den danske Krigsmagt, som Motiverne (S. 145—146) taler om, er, naar disse Handlinger foretages i Fredstid, saa usikker og hypotetisk, at det er unaturligt her at tale om Angreb paa Statens Selvstændighed og Sikkerhed. For saa vidt fremmede Love og Udkast indeholder Bestemmelser om disse Forhold, findes de ogsaa i anden Sammenhæng. De paagældende Bestemmelser vil findes optagne nedf. i Kap. 11, § 124, hvortil henvises.

Fra K. U. § 105 afviger nærvær. Forsl. § 100 navnlig derved, at den i Overensstemmelse med de fleste Love og Udkast udtrykkelig betinger Straffen for at bære Vaaben mod den danske Stat af, at Gerningsmanden er dansk Statsborger. Da det uden Begrænsning er folkeretlig anerkendt, at en neutral Stats Undersaatter, der frivilligt gør Krigtjeneste for en anden Stat, ikke maa behandles ringere end den krigsførende Stats til den væbnede Magt hørende egne Undersaatter, bliver der ikke paa dette Omraade Plads for nogen Straffebestemmelse overfor andre end Statens egne Borgere. En tilsvarende Begrænsning af Subjektet kan derimod ikke gøres ved de andre i § 100 om-

handlede Handlinger, da Folkeretten ingenlunde i Almindelighed hjemler Ansvarsfrihed, naar Personer, der ikke hører til en Stats Krigsmagt, yder denne Bistand eller skader den anden Parts Krigsmagt. Dette forklarer Paragrafens Deling i to Stykker. — Endnu bemærkes, at det foreslaas at nedsætte Maksimum af Straffen til Arbejdsfængsel i 12 Aar. Den strengeste Straf, Arbejdsfængsel paa Livstid — eventuelt Dødsstraf — bør forbeholdes for de Tilfælde, hvor en til den danske Krigsmagt hørende Person begaar Forræderi; men Bestemmelser derom hører hjemme i Straffelov for Krigsmagten. Til Sammenligning anføres, at Maksimum efter tysk G. E. §§ 117 og 118 og østerrigsk Regeringsfsl. (1912) § 118 er 10 Aar, efter schweizisk V. E. Art. 196 15 Aar.

§ 101 svarer ganske til K. U. § 107. Straffeloven indeholder ingen dertil svarende Bestemmelse, ej heller fremmede Love og Udkast med Undtagelse af N. Strfl. § 87 Nr. 1. Men Reglen synes naturlig. — Derimod er det ikke fundet rigtigt at optage Reglen i K. U. § 108 om Straf for uagtsom Forvoldelse af Skade eller Fare for Statens Kampdygtighed. Bestemmelsen synes at føre betænkelig vidt, og noget tilsvarende findes ikke i fremmede Love og Udkast, saa lidt som i Straffeloven. Heller ikke hører Forholdet til dem, hvor Afgrænsningen mellem Forsæt og Uagtsomhed ofte kan ventes at ville volde Vanskelighed.

§ 102, der svarer til K. U. § 109, er ligeledes ny i dansk Ret, men tilsvarende Bestemmelser er almindelige i fremmede Love og Udkast. I Forhold til K. U. § 109 er Bestemmelsen simplificeret, idet det dels er fundet tilstrækkeligt at værne den danske Krigsmagt, hvor Handlingen ikke har en saadan Karakter, at den rammes af § 100, 2det Stk., dels er fundet overflødigt at give en særlig Regel for det Tilfælde, at der er handlet for Vindings Skyld. Hvor Handlingen ikke har den lige nævnte alvorlige Karakter, der bringer den ind under den strengere Regel i § 100, vil formentlig den ved § 48, 1. St. hjemlede Adgang til ved Siden af Frihedsstraf at idømme Bøde findes tilstrækkelig.

Bestemmelsen i K. U. § 109, 2. St. er det efter den Maade, hvorpaa Bestemmelserne i nærv. Forsl. §§ 68 og 69 er affattede, fundet ufornødent at optage.

Om K. U. § 110 henvises til det ovenf. om sammes § 106, 2. St. bemærkede. Diplomatiske Vanskeligheder vil næppe forvoldes ved enkelte Hvervningshandlinger, men kun derved at Staten tolererer dem; en til K. U. § 110 svarende Bestemmelse findes optagen i Kap. 11 som § 125.

§ 103 sammenfatter Bestemmelserne i K. U. §§ 111, 113 og 114. For saa vidt K. U. § 111 særlig omtaler det Forhold at forskaffe sig eller andre de der omhandlede Hemmeligheder for at aabenbare dem, er dette overflødigt, da dette Forhold rammes af Forsøgsreglerne. Og Bestemmelsen om Straf for at forskaffe sig saadan Viden uden Hensigt at aabenbare den bør formentlig udgaa. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i Straffeloven og kun undtagelsesvis i fremmede Love og Udkast. Forskaffelsen af en saadan Viden kan skyldes ganske tilladelige Motiver, f. Eks. almindelig politisk eller videnskabelig Interesse; og selv om den skyldes mindre værdifulde Motiver, f. Eks. simpel Nysgerrighed, er dette i og for sig ingen fyldestgørende Grund til at straffe Forholdet. I Motiverne til K. U. gives ingen Begrundelse af denne Udvidelse af det strafbares Omraade. Men i „Begründung“ til det tyske V. E. S. 444 antydes det, at Øjemedet med den tilsvarende Bestemmelse i V. E. § 110 bl. a. er at ramme saadanne Tilfælde, hvor Hensigten at aabenbare Hemmeligheden i Virkeligheden foreligger, men ikke kan bevises. Det vil, naar den blotte Erhvervelse af Kundskaben, som ovenfor hævdet, ligger udenfor det strafbares naturlige Omraade, betyde en Tilbagevenden til tidligere Tiders Straf paa blot Mistanke[1]). Efter den

[1]) Jfr. Hamm i Aschrott & v. Liszt: Die Reform des Reichstrafgesetzbuchs II. S. 14.

Maade, paa hvilken Reglen om Straffens Skærpelse er givet for de Tilfælde, hvor Misbrug af en i Stillings Medfør erhvervet Viden eller Adgang til den paagældende Genstand har fundet Sted, bliver der ikke Anledning til at komme nærmere ind paa de i K. U. § 111, 2. St. og § 113, 2. St., givne Regler om extranei, Regler, som iøvrigt næppe vilde kunne tiltrædes [1]).

Maksimum af Straffen for Uagtsomhed er foreslaaet forhøjet i Overensstemmelse med det i nærværende Forslag fulgte Princip, at Straffen for Uagtsomhed ved saadanne Forbrydelser, hvor Afgrænsningen mellem Forsæt og Uagtsomhed faktisk let vil kunne volde Vanskelighed, bør kunne gaa op over Minimum for forsætlig Forbrydelse.

Bestemmelsen i K. U. § 111, sidste St. er udskilt til en selvstændig Paragraf (§ 104) ligesom i N. Strfl. § 92, tysk G. E. § 123 og østerrigsk Regeringsfsl. (1912) § 129, 2, fordi den i § 111 hjemlede Straf her synes ganske uforholdsmæssig. Strafbarheden er ligesom i N. Strfl., tysk G. E. og det østerrigske Forsl. betinget af, at Forbud mod Offentliggørelser af den paagældende Art er udstedt, fordi det ellers vilde være umuligt for Pressen at vide, hvad den ansvarsfrit kan meddele, og et ubegrænset Forbud dog ikke vilde kunne overholdes. Paa den anden Side er Reglen udvidet til at gælde ogsaa „under truende Udsigt til Krig", hvor Hemmelighold-else kan være lige saa vigtig som i Krigstid, og endvidere ikke blot forestaaende, men ogsaa allerede stedfundne Krigsforetagender, hvorom en lignende Bemærkning gælder. Ved Formuleringen er i alt væsentlig N. Strfl. § 92 fulgt. Dens Udtryk „Meddelelse om Krigsmagten eller om Krigsforetagender" siger langt kortere end K. U. § 111, 4. St. og fuldt saa tydeligt, hvad der skal siges.

§§ 105—107 svarer til K. U. §§ 112, 115 og 116. Ved Affattelsen er der delvist taget Hensyn til de i 1914 i Anledning af Verdenskrigen om disse Forhold givne særlige Love. I alle tre Paragrafer er Forbeholdet om mulig efter andre Bestemmelser forskyldt højere Straf udgaaet som formentlig overflødigt. I § 105 er Litr. a. affattet væsentligt i Overensstemmelse med L. Nr. 200, 9. Sept. 1914, medens Bestemmelsen i L. 1914 Litr. b., der synes alt for ubestemt og vidtgaaende, navnlig i sin Angivelse af, hvilke Myndigheder der kan give i denne Henseende bindende Befalinger, i nærv. Forsl. § 105 Litr. c. kun er optaget med en væsentlig Begrænsning. Naar Bestemmelsen i § 105 Litr. b. ikke er optaget i den nævnte Lov, skyldes det formentlig blot i de øjeblikkelige Forhold begrundede Opportunitetshensyn, men ikke en afvigende Opfattelse med Hensyn til dens Rigtighed. I § 106 er Straffens Maksimum i Overensstemmelse med L. Nr. 150, 2. Aug. 1914 forhøjet til Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar. Bestemmelsen rummer Handlinger af saa stor Farlighed, at det i K. U. § 115 satte Maksimum, simpelt Fængsel, synes lovlig lavt.

Strafbarheden af de i § 107 omhandlede Forhold var i K. U. § 116 betinget af, at Gerningsmanden er dansk Undersaat, og er i L. Nr. 149, 2. Aug. 1914 helt igennem betinget af, at Handlingen er begaaet indenfor dansk Territorium. Begge disse Begrænsninger er formentlig opstillet for almindeligt. Ved det Forhold, som paa begge de nævnte Steder omhandles under Nr. 2, er det naturligt at begrænse Reglen til danske Statsborgere — Udtrykket „Undersaatter" bør som altfor ubestemt og i dette Forhold lidet adækvat undgaas — fordi den danske Stat ikke bør blande sig i, om fremmede Statsborgere tager Tjeneste i en anden Stats Krigsmagt, jfr. det ovenfor til § 100 bemærkede, særlig naar de ikke bærer Vaaben mod den danske Stat. Dennes Sikkerhed kan heller ikke nogensinde derved bringes i Fare. Paa den anden Side er den i L. 2. Aug. 1914 satte Begrænsning „indenfor dansk Territorium" her urimelig og betager Bestemmelsen næ-

[1]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 10. S. 41—42.

sten al praktisk Betydning. Her maa altsaa den i K. U. fulgte Ordning foretrækkes. I alle de andre Tilfælde derimod kan det være naturligt at skride ind uden Hensyn til Gerningsmandens Nationalitet, naar Handlingen begaas indenfor dansk Territorium, og i alt væsentlig kun under denne Betingelse. Her er derfor den i L. 2. August 1914 fulgte Ordning formentlig den rigtige. Dette dobbelte Synspunkt har nødvendiggjort en Omredigering af Bestemmelsen, hvorved begge Hensyn søges tagne.

Bestemmelsen i § 107 Nr 4 stemmer med L. 2. Aug. 1914 § 1 Nr. 5, og bør sikkert medtages. Derimod har nærv. Forsl. ligesom L 2. Aug. 1914 ikke medtaget Bestemmelsen i K. U. § 116 Nr. 5. Det har altid staaet fast, at det ikke er folkeretstridigt at transportere Krigskontrabande for en krigsførende Magt, og er ved Haager-Konventionerne af 18. Okt. 1907 (Lovtid. 1910 S. 185 og 303) Art. 7 anerkendt, at en neutral Stat ikke er forpligtet til at forhindre Udførsel eller Transit deraf. Og under Hensyn til det overordentlig vide Omfang, som man under den seneste Krig har været tilbøjelig til at give Begrebet Kontrabande, og den deraf følgende fuldstændige Mangel paa fast Afgrænsning af dette Begreb, maa det hævdes, at et almindeligt Forbud mod Transport deraf, saaledes som i K. U. § 116 Nr. 5, vil kunne lægge den neutrale Handel og Skibsfart Hindringer i Vejen af et ganske uoverskueligt og uberegneligt Indhold. En anden Sag er, at den transporterende løber den Risiko, at Skib og Ladning opbringes og kondemneres.

§ 108 svarer til K. U. § 117 dog med nogen Nedsættelse af Straffene. Om der overhovedet er Trang til en saa vidtgaaende og rigorøs Straffebestemmelse, er tvivlsomt. Nyere Love og Udkast har i Reglen kun langt mindre vidtgaaende og langt mindre strenge Bestemmelser, anvender navnlig paa Drab og Legemsangreb de almindelige for disse Forbrydelser gældende Straffe og knytter ofte de øvrige herhen hørende, i Reglen meget moderate Straffebestemmelser til særlige Betingelser. Nærmest dansk Ret staar N. Strfl. § 96. Men ogsaa denne er langt mindre vidtgaaende end K. U. De særlig strenge Bestemmelser om Legemsangreb, Drab og Drabsforsøg mod fremmed Statsoverhoved, er betingede af, at vedkommende med den norske Statsmyndigheds Samtykke opholder sig i Riget. I andre Tilfælde, saavel som ved Angreb paa Gesandter er der kun hjemlet en fakultativ Strafforhøjelse. En saadan bør formentlig ogsaa foretrækkes for den absolute Forhøjelse med Halvdelen eller til det dobbelte, som K. U. foreskriver, og som efter Omstændighederne kan virke urimeligt. I Overensstemmelse hermed er Paragrafens 2. og 3. St. ændrede. Ved de i § 108 1. St. omhandlede grove Angreb er vel som Hovedregel Lovens strengeste Straf bibeholdt, men der er dog, hvor Angrebet ikke har haft alvorlige Følger, og under iøvrigt formildende Omstændigheder aabnet Adgang til at gaa ned til Arbejdsfængsel i 6 Aar. Dette er endda væsentlig strengere end den gældende Straffelov, og saa at sige alle nyere Love og Udkast.

§ 109 svarer ganske til K. U. § 118, hvorom kan henvises til Motiverne dertil S. 151. Derimod er der næppe tilstrækkelig Anledning til at optage en Bestemmelse svarende til K. U. § 119. Naar det i Motiverne (S. 151) siges, at der eksisterer en Forpligtelse til at gøre de særlige Regler i Strfl. f. Krigsmagten om Krænkelse af Krigs-Folkeretten anvendelige ogsaa paa civile, der gør sig medskyldige deri, og i saa Henseende henvises til Bekg. (om Genfer Konventionen af 6. Juli 1906) Nr. 174. 24. Juli 1907, Art. 28, kan Rigtigheden deraf ikke erkendes. Den paagældende Bestemmelse forpligter de undertegnende Regeringer til, hvis deres *militære* Straffelove er utilstrækkelige, at træffe de fornødne Forholdsregler eller at stille Forslag om saadanne til deres lovgivende Forsamlinger for i Krigstid at undertrykke Plyndring eller slet Behandling af Hærens saarede og syge ved Enkeltmand ..... Der haves derved sikkert nærmest det Forhold for Øje, at mange Handlinger, der ellers vilde være strafbare, i Krigstid

maa være Krigsmagten tilladt, og at der, idet man særlig har haft sin Opmærksomhed rettet derpaa, undertiden i de militære Straffelove savnes tilstrækkelige Bestemmelser mod Overgreb og Misbrug fra Enkeltmands Side. Det er saadanne Mangler, hvis Afhjælpning Bestemmelsen særlig tager Sigte paa. Om den overhovedet har Hensyn til civiles Forbrydelser, er ret uklart. Nogen Pligt til at gøre de militære Straffeloves Bestemmelser anvendelige paa dem, paalægger den i alt Fald ikke; og andetsteds gaar man ogsaa ud fra, at Statens folkeretlige Pligt er opfyldt, naar den paa dem anvender den borgerlige Lovgivnings almindelige Bestemmelser om Drab, Legemskrænkelser, Tyveri, Røveri, Udplyndringer af Lig o. s. v. Og det ses heller ikke rettere, end at disse Bestemmelser her yder alt fornødent Værn, og at en Bestemmelse som K. U. § 119 derfor er overflødig [1]).

For saa vidt K. U. § 120 rammer Benyttelsen af det røde Kors o. l., maa Bestemmelsen i og for sig billiges og kan siges at være krævet af den ovennævnte Konvention 6. Juli 1906 Artt. 27 og 28, jfr. iøvrigt allerede L. Nr. 70 , 27. April 1894 § 6, nu Lov Nr. 137, 8. Juni 1912 § 4. Men det synes naturligst at overføre denne Bestemmelse til Lov om Forseelser. Den anden i Paragrafen indeholdte Bestemmelse om offentligt eller i retstridigt Øjemed at tillægge sig nogen udenlandsk Titel eller at bære noget udenlandsk Ærestegn, hører til dem, der formentlig kan undværes. Benyttes dette som Middel til andre Forbrydelser, f. Eks. Bedrageri, gør Bestemmelserne derom i Forbindelse med Forsøgsreglerne tilstrækkelig Fyldest, og sker det af blot og bar Forfængelighed eller Pralelyst, synes det ret overflødigt at sætte Statens Straffemyndighed i Bevægelse for noget saa ligegyldigt.

K. U. § 121 foreslaas det at lade udgaa som overflødig ligesom en Række lignende Henvisninger til Særlovgivningen, jfr. det derom ovenf. i de indledende Bemærkninger anførte.

K. U. § 122 er i Realiteten uforandret optaget i nærv. Forsl. § 110.

10de Kapitel.

Forbrydelser mod Statsforfatningen og de øverste Statsmyndigheder samt med Hensyn til Udøvelsen af de statsborgerlige Rettigheder.

Dette Kapitel svarer til K. U. Kap. 13. Dettes Overskrift: „Forbrydelser mod Statsforfatningen og de offentlige Myndigheder" er næppe fyldestgørende. For det første omfatter Kapitlet slet ikke Angreb paa de offentlige Myndigheder i Almindelighed, men væsentlig kun Angreb paa en af de øverste Statsmyndigheder, Kongen (Regenten) og paa Kongehuset. Det virker da ogsaa noget forvirrende, naar det næste Kapitel (Kap. 14) overskrives: „Angreb paa offentlig Myndigheds Udøvelse". Man maatte herefter naturligt antage, at „offentlig Myndighed" begge Steder betyder det samme, men Kap. 14 viser, at Udtrykket her er taget i en langt videre Betydning. Sammen med Angreb paa Statsforfatningen er det formentlig naturligt at behandle Angreb paa de øverste Statsmyndigheders frie Udøvelse af deres Virksomhed. altsaa foruden Kongen (Regenten) tillige Folkerepræsentationen og Domsmagtens øverste Repræsentanter (Rigsretten og Højesteret). Dette har ogsaa Forbilleder saa vel her hjemme, f. Eks. Lov 25. Febr. 1871 § 1, jfr. Strfl. 1866 §§ 95 og 96 og Grl. § 42, som andetsteds, jfr. N. Strfl. § 99, schweizisk V. E. Art. 193 og tildels tysk V. E. § 101

[1]) Hvis man overhovedet paa dette Omraade vilde give særlige Regler om de civile, synes det iøvrigt ret inkonsekvent som K. U. kun at ramme deres Medvirken til saadanne af militære begaaede Forbrydelser. Det naturlige vilde da være overhovedet at ramme saadanne folkeretstridige Handlinger begaaede af civile. Bestemmelsen maatte da lyde omtrent saaledes: „Straffebestemmelser i Strfl. f. Krigsmagten angaaende folkeretstridige Handlinger under Krigsforhold skal ogsaa finde Anvendelse, naar saadanne Handlinger begaas af Personer, der ikke hører til Krigsmagten". Men, som bemærket, maa enhver saadan Særbestemmelse anses overflødig.

Nr. 1, jfr. § 118, G. E. § 114 Nr. 1, jfr. § 129. Som Udtryk for denne Betragtning er Bestemmelsen i nærv. Forslag § 113 optaget. Statsraadet nævnes her ved Siden af Kongen, Tronfølgeren og Rigsforstanderen, fordi Statsraadet selv undtagelsesvis kan føre Regeringen, jfr. Lov 11. Febr. 1871 § 4. Naar en saadan Bestemmelse optages, kan formentlig den særlige Strafskærpelse i K. U. § 134, 3. St., der ved sin Formulering fører ganske urimelig vidt[1]), udgaa.

Men K. U. Kap. 13 indeholder desuden en Række Bestemmelser, der ikke rummes af Betegnelsen „Angreb paa Statsforfatningen og de øverste Statsmyndigheder eller „de offentlige Myndigheder". Foruden §§ 125 (visse Angreb paa Medlemmer af Kongehuset) og 126 (Forhaanelse af den danske Stat m. m.), hvis Medtagelse paa dette Sted vel kan forsvares ved, at de vanskelig passende kan anbringes andetsteds, og næppe vil gøre en Forandring af Kapiteloverskriften naturlig, maa nævnes §§ 127—31, der nærmest kan betegnes som Forbrydelser mod eller ved Udøvelsen af statsborgerlige Rettigheder. I fremmede Love og Udkast udsondres disse Retskrænkelser i Reglen i et særligt Kapitel, jfr. f. Eks. N. Strfl. Kap. 10, tysk V. E. Bes. T. 4. Abschn., G. E. 3. Abschn., schweizisk V. E. 14 Abschn., men der kan næppe gøres nogen principiel Indvending mod at medtage disse Forhold i det her omhandlede Kapitel, da der dog — ganske særlig gælder dette Bestemmelsen i K. U. § 127 — maa erkendes at være et vist Slægtskab mellem dem og Angrebene f. Eks. paa de bestaaende lovgivende Forsamlinger. Men, som bemærket, Kapiteloverskriften kan næppe siges at dække disse Bestemmelser, og der bør derfor, hvis de medtages her, gøres en tilsvarende Tilføjelse til Overskriften. Denne bliver derved ganske vist noget lang, men dette er formentlig at foretrække fremfor en væsentlig Ufuldstændighed.

§ 111 svarer til K. U. § 123. Om den i 1. St. foretagne Ændring kan henvises til Bemærkningerne til 9. Kapitel angaaende K. U. §§ 101—103 m. fl. Ændringen i 2. St. er rent redaktionel.

§ 112 svarer ganske til K. U. § 124, 1. St. Denne Paragrafs 2. St. er derimod slaaet sammen med Reglen i K. U. § 125 til én Paragraf (§ 114). De i K. U. § 124, 1ste St., nærvær. Forsl. § 112, omhandlede Angreb paa Regentens Liv udskilles i næsten alle fremmede Love og Udkast fra andre Angreb paa denne og sammenstilles (som egentligt Højforræderi) med Angreb paa Statsforfatningen, jfr. ogsaa at Strfl. 1866 § 85 ligefrem henfører dette Forhold til Angreb paa Statsforfatningen, medens den behandler andre Angreb paa Kongen i 11te Kapitel i nær Forbindelse med Angreb paa Medlemmer af Kongehuset. Imellem Bestemmelsen om Angreb paa Regentens Liv (§ 112) og Bestemmelsen om andre Angreb paa denne samt Angreb paa Medlemmer af Kongehuset (§ 114) er imidlertid indskudt som § 113 den allerede tidligere berørte Bestemmelse om Angreb paa de øverste Statsmyndigheders fri Udøvelse af deres Myndighed. Det nærmeste Forbillede for denne Bestemmelse er, ved Siden af L. 25. Febr. 1871 § 1, N. Strfl. § 99. Men ogsaa andre Love og Udkast har mere eller mindre fuldkomne Bestemmelser om dette Forhold.

§ 114 afviger kun derved fra de tilsvarende Bestemmelser i K. U., at Strafforhøjelsen i 2. St. gøres fakultativ ligesom i § 108. Dette er formentlig tilstrækkeligt.

§ 115 svarer ganske til K. U. § 126. En saadan Straffebestemmelse findes ikke i den gældende Ret og har næppe været savnet; men nogen særlig Betænkelighed ved at optage den synes der ikke at være, jfr. nærmere nedf.

§§ 116—118 svarer til K. U. §§ 127—131.

Naar man, som K. U. gør, sætter samme Strafferamme, hvad enten de paagældende Handlinger foretages ved

[1]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 9. S. 37.

Valg til Rigsdagen og Altinget eller ved andre offentlige Valg og Stemmegivninger, og dette kan formentlig meget vel forsvares, er det overflødigt at behandle de sidstnævnte Valg og Afstemninger i en særskilt Paragraf (K. U. § 131), og det synes da naturligt at give fælles Bestemmelser for det hele Omraade.

§ 116 afviger fra K. U. § 127 foruden ved den Ændring i Redaktionen, der skyldes dens videre Omraade, jfr. ovenf., væsentlig derved, at Straffens Maksimum foreslaas nedsat til Arbejdsfængsel i 3 Aar. Det i K. U. foreslaaede Maksimum — Strafarbejde i 6 Aar — synes urimeligt højt og er ogsaa langt højere end, hvad fremmede Love og Udkast foreskriver. — Handlingen beskrives i K. U. § 127 ved Ordene: „retstridig søger at hindre eller forstyrre..... eller ... —" „Retstridig" kan formentlig udelades som selvfølgeligt. „Forstyrre" er udeladt, fordi Udtrykket er altfor omfattende og flertydigt. For saa vidt Forstyrrelsen bevirker eller tilsigter at bevirke, at Valget hindres, om end kun for en Tid, er Fremhævelsen overflødig. Og for saa vidt Forstyrrelsen ikke har denne Karakter, men blot er Udtryk for en Trang til at lave Optøjer o. l, vil Forholdet vel i fornødent Omfang kunne rammes som Politiovertrædelse eller efter Reglerne om Modstand mod offentlig Myndighed f. Eks., hvis den paagældende nægter at efterkomme Paabud om at fjerne sig o. l. Ialtfald synes det klart, at Udtrykket „forstyrre" omfatter ogsaa saa forholdsvis harmløse Handlinger, at det vilde være urimeligt at henføre Forholdet under den ret strenge Straffebestemmelse for Hindring, Forvanskning o. l. af Valget. — Naar endelig Ordene „søger at hindre" foreslaas ændrede til „hindrer .... eller gør Forsøg herpaa", er Hensigten dermed at fastslaa, at Fuldbyrdelsesmomentet her ikke er rykket frem, men at blot visse Forsøgshandlinger straffes lige med fuldbyrdet Forbrydelse (altsaa uden Adgang til Strafnedsættelse). Derved er det afgjort, at Reglen i § 23 om Tilbagetræden fra Forsøg finder Anvendelse paa disse Forsøgshandlinger. Endelig er efter „Raad" tilføjet „eller Myndigheder", fordi det af saadanne Valg fremgaaende Organ maaske ikke altid rettelig kan betegnes som Raad.

§ 117 svarer til K. U. §§ 128 og 129, der er sammendragne, idet den aktive og den passive Bestikkelse behandles samlet under Nr. 4. — I samtlige under Nr. 1—3 omhandlede Tilfælde er Betingelserne for Strafbarheden skarpere præciserede end i K. U. § 128. De ubestemte Udtryk som denne benytter — „uberettiget" (Nr. 1), . . . „paa anden retstridig Maade" (Nr. 2), „retstridig" (Nr. 3) — kan give Anledning til megen Tvivl og Usikkerhed; og ingen nyere Love og Udkast nøjes derfor med saa vage Angivelser. I Nr. 1 kræves, at Forbrydelsen er realiseret ved usande Foregivender eller ved Tilsnigelse, fordi dette er de eneste Maader, der har praktisk Betydning. Andre Tilfælde kan man uden Betænkelighed se bort fra for at opnaa en fast Afgrænsning. Ved Tilsnigelse af Stemmeret tænkes f. Eks. paa det Forhold, at nogen ved hemmelig Afstemning faar Lejlighed til at benytte en Stemmeseddel, som han paa uregelmæssig Maade er kommet i Besiddelse af, f. Eks. har fundet eller borttaget. Paa den anden Side bliver Reglens Omfang netop ved Medtagelsen af dette Tilfælde videre end efter K. U., idet den rammer ikke blot den, der skaffer sig Anerkendelse som valgberettiget, men ogsaa den, der tilsniger sig Adgang til at stemme, jfr. ovenf. samt hollandsk Strfl. Art. 128; N. Strfl. § 107. — Langt mere vidtgaaende er Ændringen i Bestemmelsen under Nr. 2. Den i K. U. § 128 foretagne Opregning af Midlerne bliver ganske betydningsløs ved Tilføjelsen „eller paa anden retstridig Maade", der rummer alt det foregaaende og ved sin Ubestemthed i Forbindelse med Udtrykket „søger at bevæge" aabner Døren for allehaande Tvivl. Thi, hvad der kan betegnes som „paa retstridig Maade at (søge at) bevæge" til at stemme osv., kan i mange Retninger omtvistes. Men selv bortset derfra er allerede de almindelige Udtryk „Trusler" og

„Svig" højst betænkelige. Da ogsaa Truslen om at foretage noget i og for sig ikke retstridigt kan blive retstridig, naar den benyttes som Tvangsmiddel, og Grænsen her er meget flydende, trænges der ligesom ved den almindelige Frihedskrænkelse (ulovlig Tvang), Afpresning m. fl. Forbrydelser til en skarpere Afgrænsning. Og ved Ordet „Svig" rammes i Virkeligheden enhver under en Valgkamp benyttet „Valgløgn". Nu fortjener disse ganske vist i og for sig ingen Beskyttelse, men det turde dog være overflødigt at paavise, hvor betænkeligt det vilde være at give en saa vidtrækkende Anvisning paa at benytte Straffeloven som Vaaben i Partiernes Valgkamp. — Med Undtagelse af N. Strfl. § 105, der iøvrigt trods sine vide Udtryk dog ved Ordene „andre utilbørlige Midler" tilstræber nogen Begrænsning, indeholder de tilsvarende Bestemmelser i fremmede Love og Udkast da ogsaa en snevert afgrænset Angivelse af de Midler, der skal være benyttede til at paavirke Stemmegivningen. Hollandsk Strfl. Art. 125 og tysk V. E. § 119 kræver Vold eller Trusler om Vold; tysk G. E. § 130 tilføjer „eller med Trusler om Tilføjelse af økonomisk Skade (wirtschaftlicher Nachteile)". Dette sidste kan utvivlsomt være meget forkasteligt; men det synes dog betænkeligt at tage dette Tilfælde med, da ogsaa her Afgrænsningen vil volde store Vanskeligheder. Derimod er medtaget ved Siden af Vold og Trusel om Vold tillige Trusel om betydelig Skade paa Gods[1]), om Frihedsberøvelse og om Sigtelse for strafbart eller ærerørigt Forhold. Her er Grænsen ret skarp, og disse Midler til Paavirkning af Stemmegivning er saa absolut forkastelige, at det synes naturligt at medtage dem her ligesom ved forskellige andre ved ulovlig Tvang iværksatte Forbrydelser. — Den i Nr. 3 foretagne Ændring er formentlig rent redaktionel og tilsigter kun noget skarpere end de tilsvarende Udtryk i K. U. at angive, at der her ikke er Tale om en Paavirkning af den paagældendes Vilje med Hensyn til Valgets Realitet, men om Hidførelse af et mod den valgberettigedes Hensigt stemmende Resultat uden dennes Vidende og Vilje. At andre Midler end usande Foregivender herved kan benyttes, er vel ikke helt udelukket; men saa snart man kommer udenfor dette Omraade, bliver atter Vanskelighederne ved den rette Afgrænsning saa store[2]), at det vistnok anbefaler sig at begrænse Straffebestemmelsen som her foreslaaet.

K. U. § 130 indeholder kun en formentlig overflødig Henvisning til Særlovgivningen og foreslaas derfor ikke optaget.

Endelig er Bestemmelsen i K. U. § 132 ikke optaget i nærv. Forsl. En tilsvarende Bestemmelse findes ikke i Strfl. af 1866 og heller ikke, saa vidt vides, i nyere Udkast.[3]) Den vilde efter sit Omraade i alt Fald ikke have sin naturlige Plads i dette Kapitel og synes iøvrigt undværlig og ikke uden Betænkelighed. Ærefornærmende Angreb maa ifølge deres Natur som Genstand have fysiske Personer. Rettes der Angreb mod kollektive Enheder, er Forholdet enten det, at det i Virkeligheden angriber dennes enkelte Medlemmer. I saa Fald er de almindelige Bestemmelser om Ærefornærmelser anvendelige og tør anses tilstrækkelige. Hvad der for disse Tilfælde muligvis tiltrænges, er alene en særlig Paataleregel, jfr. derom nærmere nedenfor i Bemærkningerne til 24. Kap. Eller Forholdet er det, at det „ærefornærmende Angreb" alene er Udtryk for en Despekt, en nedsættende Dom om hele Institutionen, der ikke rammer nogen personlig.

[1]) Dette Udtryk, der kun sigter til egentlig Ødelæggelse eller Beskadigelse af Ting, er langt snevrere end det af tysk G. E. § 130 benyttede Udtryk. At ikke Frihedsberøvelse, men kun Trusel om saadan her er nævnt, har sin Grund i, at § 234 for den blotte Frihedsberøvelse hjemler højere Straf.

[2]) Jfr. f. Eks. det Tilfælde, at Vælgere trakteres saa stærkt med Drikkevarer, at de bliver ude af Stand til at stemme.

[3]) N. Strfl. § 130 angaar kun usandfærdige Beskyldninger og vildledende Fremstillinger angaaende offentlige Myndigheders Handlemaade, jfr. ogsaa tysk V. E. § 138, G. E. § 143.

Men en strafferetlig Beskyttelse mod saadan Omtale medfører altid en betænkelig Indskrænkning i Ytringsfriheden, den offentlige Drøftelse af Samfundsanliggender og Samfundsindretninger. En saadan Indskrænkning bør kun finde Sted, hvor afgørende Grunde taler for dens Nødvendighed. Dermed begrundes f. Eks. Bestemmelsen i nærværende Forsl. § 109 om Forhaanelse af fremmed Stat, dens Flag eller Nationalmærke. En saadan Handling kan nemlig blive farlig for Statens ydre Sikkerhed. Ogsaa kan en Bestemmelse som § 115 vel forsvares ved Hensynet til Hævdelse af Statens Værdighed, idet en „*Forhaanelse*" af denne næppe nogensinde med Rette kan skyde sig ind under Kravet paa nødvendig Ytringsfrihed. Men en Bestemmelse, der som K. U. § 132 skal værne alle mulige offentlige Institutioner mod ganske upersonlige Angreb, er formentlig unødvendig og som bemærket ikke uden Betænkelighed.

Forsl. § 118 svarer til K. U § 133 og den gældende Ret.

11te Kapitel.

Forbrydelser mod den offentlige Myndighed.

Dette Kapitel svarer i det væsentlige til K. U. 14. Kap. En enkelt Bestemmelse i dette (§ 137) foreslaas udeladt, en anden (§ 141) overført til Lov om Forseelser, medens omvendt Bestemmelser, der svarer til de af K. U. 12. Kap. (nærv. Forsl. 9. Kap.) udskudte §§ 106, 2. St. og 110 samt til §§ 146 og 147 foreslaas optagne her. I enkelte andre Bestemmelser foreslaas dernæst ret væsentlige Ændringer.

Medens Strfl. § 98, jfr. § 100 under et behandler Overfald paa Embedsmænd o. l. under Udførelsen af deres Embedsgerning eller i Anledning af denne og Anvendelse af ulovlig Tvang for at fremtvinge eller hindre Foretagelse af Embedshandlinger, behandler K. U. disse Forhold hver for sig, henholdsvis i § 139 og i § 134. Teoretisk kan denne Sondring begrundes ved, at der i det ene Tilfælde (§ 134) foreligger et direkte Indgreb i den offentlige Myndigheds fri Udøvelse, i det andet (§ 139) nærmest kun et — ganske vist særlig motiveret — Angreb paa Person, hvis særegne Strafbarhed navnlig forklares ved, at de paagældende Personer som Organer for den offentlige Myndigheds Udøvelse er særlig udsatte for Angreb og derfor trænger til et særligt Værn. Det kan ogsaa tænkes, at man vel finder Trang til særlige Straffebestemmelser for det ene Forhold, men derimod ikke for det andet, idet man her mener at kunne nøjes med de almindelige Regler. Saaledes indeholder N. Strfl. ingen Bestemmelse angaaende de i K. U. § 139 omhandlede Angreb, idet man formentlig har anset de almindelige Bestemmelser om Legemsangreb o. l. for tilstrækkelige.

Naar man imidlertid som K. U. dog vil hjemle særlig kvalificeret Straf for saadanne Angreb, taler adskilligt for at opretholde den hos os traditionelle Sammenknytning af de to Bestemmelser. Ganske bortset fra den Simplifikation og Forkortelse, som derved opnaas, maa det erkendes, at Forskellen i Angrebsobjektet er af mere formel end reel Betydning. Ogsaa Angreb paa den offentlige Myndigheds Organer under eller i Anledning af deres Hvervs Udførelse er, om end indirekte, Angreb paa den offentlige Myndigheds fri og sikre Udøvelse. Det særlige Værn for Myndighedens Indehaver tjener da tillige til Hævdelse af selve Myndigheden og dennes uforstyrrede Virken. Dertil kommer, at Angreb paa Myndighedens Indehaver og Angreb paa Myndighedens fri Udøvelse praktisk set er vanskelige at holde ude fra hinanden, idet ofte en Række i Sammenhæng foretagne Angreb har dels den ene dels den anden Karakter, og det synes da naturligst at behandle det hele Angrebskompleks som en Helhed. Det ses da ogsaa, at ligesom det af Dansk Kriminalistforening til Behandling af dette Emne

nedsatte Udvalg paa dette Punkt foreslaar at vende tilbage til Straffelovens Ordning[1]), saaledes behandles begge Forhold under et i schweizisk V. E. Art. 200, tysk V. E. § 126 og G. E. § 135. I Overensstemmelse hermed er Reglen i nærværende Forslag § 119.

Spørgsmaalet om, for hvilke Myndigheder eller Personer et saadant særligt Værn bør skabes, besvares af Strfl. §§ 98—100 ved en længere kasuistisk Opregning. K. U. § 134 søger derimod i denne Retning at drage Grænsen gennem Fremhævelse af et fælles Kendemærke. At denne Fremgangsmaade, hvis den lader sig gennemføre, ikke blot er den rationelle, men ogsaa lovteknisk den mest tiltalende, kan ikke bestrides og anerkendes ogsaa af det af Dansk Kriminalistforening nedsatte Udvalg (l. c. S. 87). Naar Udvalget dog foreslaar ogsaa paa dette Punkt i det væsentlige at vende tilbage til Straffelovens Ordning, synes de derfor anførte Betragtninger ikke at burde være afgørende.

Den ene Betragtning, at Kredsen i K. U. § 134 er draget altfor vidt, maa vel ganske tiltrædes, jfr. nedf., men kan i og for sig kun føre til at kræve en rigtigere og snevrere Afgrænsning, og en saadan kan uden Vanskelighed gives. K. U. § 134 medtager enhver, „hvem det paahviler at handle i offentlig Tjenestes eller Hvervs Medfør, eller hvem der i en privat Virksomhed er paalagt særlige Pligter mod det offentlige". Men Kredsen udvides yderligere derved, at K. U. § 394 gør Bestemmelserne i §§ 134 og 139 anvendelige ved Angreb paa Tjenestemænd ved private, men offentlig godkendte Indretninger, der tjener det almene Samkvem eller til Fyldestgørelse af almene Fornødenheder. Den sidstnævnte Udvidelse, til hvilken der, bortset fra nogle for tysk og østerrigsk Ret ejendommelige Særbestemmelser om Skov- og Jagtbetjente, ikke i fremmede Love eller Udkast findes nogetsomhelst tilsvarende, og til hvilken der ikke vides at være følt nogen praktisk Trang, maa allerede paa Grund af det overordentlig vide Omraade, som Bestemmelsen efter Ordene har og efter Motiverne (S. 323) skal have, anses som i højeste Grad betænkelig[2]). Men ogsaa, for saa vidt § 134 omfatter den, hvem der i en privat Virksomhed er paalagt særlige Pligter mod det offentlige, er Bestemmelsen ikke blot uden Sidestykke andetsteds, men tillige af et saa ubestemt og lidet overskueligt Indhold, at det ikke uden paaviseligt afgørende Grunde synes forsvarligt at gaa til denne Udvidelse. Og saadanne Grunde vides ikke at foreligge og anføres da heller ikke i Motiverne. Endelig synes ogsaa Udtrykket: „nogen, hvem det paahviler at handle i offentlig Tjenestes eller Hvervs Medfør", altfor omfattende. Ikke enhver kommunal eller statsansat Haandværker eller en Tjenestemand, der udfører et ganske neutralt Hverv, er der Grund til at omgærde med denne særegne Beskyttelse. Det er i Virkeligheden kun dem, hvem *Udøvelse af en offentlig Myndighed* er overdraget o: dem, der har at træffe en bindende Afgørelse eller at bringe en saadan eller Lovens almindelige Paabud eller Forbud til Udførelse, som der for selve den offentlige Myndigheds Skyld er Grund til særligt at værne. Dette Værn bør dog formentlig udstrækkes ogsaa til Personer, som af vedkommende Myndighed er kaldte til Bistand ved Myndighedens Udøvelse, jfr. N. Strfl. § 127, 3. St., tysk V. E. § 126, G. E. § 135, cfr. ogsaa Strfl. § 100, 2. St. Overfor alle andre maa Lovens almindelige Regler om ulovlig Tvang, Legemsangreb o.l. være tilstrækkelige.

Den anden Betragtning, som Udvalget anfører for at vende tilbage til Straffelovens Opregning, er den, at det er ønskeligt at bevare den Grænse, som paa Grundlag af Strfl. §§ 98—100 er skabt gennem en ca. 50-aarig Praksis, og derved undgaa den med en ny Regel forbundne Usikkerhed, som først gennem nye Retsafgørelser fjernes. Vægten af dette Hensyn skal

[1]) Jfr. D. K. F.'s Aarbog, 11. S. 126—29.
[2]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 9. S. 34, 11. S. 86.

ikke bestrides, og det maa derfor erkendes, at det altid er anbefalelsesværdigt at bibeholde den gældende Rets Formulering, hvor dette kan ske uden at ofre væsentlige Fordele. Men i nærværende Tilfælde synes det anførte Gode for dyrt købt. Straffelovens Kasuistik paa dette Punkt er i den Grad Udtryk for et tilfældigt Valg og giver en saa langstrakt Opregning, at Udvalget selv ikke har ment at burde følge den, men paa en Række Punkter har fundet det nødvendigt at modificere Udtrykkene. Nye Fortolkningsspørgsmaal vil derefter dog næppe undgaas[1]), og en kasuistisk Regel med mange Kategorier giver normalt langt mere Anledning til Fortolkningstvivl end en kort og klar Fremhævelse af det afgørende Synspunkt. — Og dernæst maa Udvalget selv erkende, at dets Redaktion er tung og overlæsset (l. c. S. 87). Naar det da er muligt gennem en kort Fællesbetegnelse at give en samtidigt klar og rationel Afgrænsning, bør sikkert den dog blot forbigaaende Ulempe ved en ny Formulering foretrækkes fremfor de ved en vilkaarlig, kasuistisk og tung Affattelse hæftende, blivende Mangler.

Medens Strfl. §§ 98—100 som Bestemmelsesmidler alene nævner Vold eller Trusel om Vold, kræver K. U. § 134 kun, at der skal være anvendt „retstridige Midler" eller at det er forsøgt „retstridig at hindre eller forstyrre" osv. Ganske bortset fra den Tvivl, der kan rejses om, hvorvidt de to Udtryk dækker hinanden, maa det, som allerede ofte tidligere fremhævet, fastholdes, at en alene ved Ordet „retstridig" angiven Grænse baade fører til at udstrække det strafbares Omraade meget vidt, og i sig selv er meget ubestemt. Den her omhandlede Forbrydelse er en særlig Form af den almindelige Frihedskrænkelse, ulovlig Tvang, kvalificeret ved det Objekt, den er rettet imod. Som det nærmere nedf. ved Kap. 23 vil blive omtalt, bør Kredsen af de Tvangsmidler, hvorved Forbrydelsen ulovlig Tvang kan realiseres, drages meget snevert. Og videre vilde der ialtfald ikke være Grund til at drage Grænsen her. Det vil tværtimod være naturligt at betinge den skærpede Straf i dette Tilfælde af, at særlig farlige og haandgribelige Tvangsmidler er anvendt. Straffeloven kræver som bemærket (personlig) Vold eller Trusel om Vold. Samme Fordring opstiller tysk V. E. § 126, G. E. § 135. Og selv om enkelte Udkast gaar noget videre, er intet af dem tilnærmelsesvis saa vidtgaaende som K. U. § 134. Som enkelte Udkast gør, at medtage Trusler uden nærmere Begrænsning[2]) er ganske urimeligt, da det vil føre til at anvende kvalificeret Straf i Tilfælde, der i Virkeligheden er af ganske harmløs Art.[3]) Og lige saa urimeligt vilde det være at medtage Svig udenfor de Tilfælde, hvor dette straffes efter andre Bestemmelser (falsk Forklaring, falsk Anklage o. l.). Dette, der var foreslaaet i det norske Udkast, blev da heller ikke optaget i N. Strfl. § 128. Det rigtige er derfor sikkert, som ogsaa foreslaaet af det af Dansk Kriminalistforening nedsatte Udvalg, at blive staaende ved Bestemmelsesmidlerne Vold og Trusel om Vold. Men det synes da lidet konsekvent, som Udvalget — iøvrigt i Overensstemmelse med Straffeloven — gør, ved Siden deraf at straffe, ganske vist med en ringere Straf, enhver Handling, hvorved der lægges de heromhandlede Personer Hindringer i Vejen for Udførelsen af Tjenestehandlinger. Bestemmelsen er overordentlig omfattende, rammer bl. a. ogsaa den rent passive Modstand, f. Eks. at en Person, der skal anholdes, kaster sig ned for at hindre Bortførelsen eller klamrer sig til et Træ, en Lygtepæl o. l. og mange lignende Forhold, som det synes ganske urimeligt at straffe. De nyere Udkast har da heller ikke nogen tilsvarende Bestem-

[1]) Jfr allerede de i D. K. F.'s Aarbog 11. S. 100 flg. gengivne Forhandlinger.

[2]) Schweizisk V. E. Art. 200 bruger Udtrykket Vold eller Trusler (uden nærmere Bestemmelse); jfr. ogsaa N. Strfl. § 128. Østerrigsk Regeringsfsl. (1912) § 154 siger: Vold eller Trusel om retstridig Skade paa Legeme, Frihed, Ære eller Formue.

[3]) Jfr. Vergl. Darst. B. T. I. S. 464.

melse, der ogsaa sikkert kan undværes, især da de grovere Tilfælde i Reglen vil kunne rammes som Politiforseelser. N. Strfl. § 326 Nr. 1 straffer Tilfælde af denne Art som Forseelse; og for et enkelt herhen hørende Forhold — Nægtelse af Adgang til Steder, hvortil den paagældende i Tjenestens Medfør kan fordre Adgang, samt af visse Oplysningsmidler — vil en Straffebestemmelse ogsaa blive optagen i Lov om Forseelser.

Endnu en Begrænsning bør formentlig opstilles ved Bestemmelsen af den strafbare Handling. Det er i Nutiden almindelig anerkendt, at Nødværge er tilladt overfor uretmæssige Embedshandlinger. Det bør da udtrykkelig fremhæves, at kun Hindring af retmæssige Embedshandlinger er strafbar efter denne Bestemmelse. Hvis det anvendte Middel gaar ud over det fornødne og tilladelige, er Handlingen selvfølgelig strafbar efter de almindelige Regler om ulovlig Tvang eller Legemskrænkelser, men der ligger ikke deri noget Angreb paa den offentlige Myndighed. Hermed stemmer ogsaa tysk V. E. § 126, G. E. § 135, schweizisk V. E. Art. 200, østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 154. — Fra flere Sider er det hævdet, at omvendt Tvang til Foretagelse af en Embedshandling kun bør straffes som Angreb paa den offentlige Myndighed, naar den Embedshandling, der søges fremtvungen, vilde være retstridig, jfr. ogsaa saaledes tysk G. E. § 135 samt N. Strfl. § 128, forsaavidt Tvangsmidlet er Trusler. Rigtigheden heraf synes dog meget tvivlsom. Fordi en Embedshandling ikke vilde være retstridig, behøver dens Foretagelse ikke at være en Pligt; og Skønnet derover og navnlig over det belejlige Tidspunkt for Handlingens Foretagelse synes det betænkeligt at tillægge udenforstaaende. Navnlig naar kun Fremtvingelse ved Vold og Trusel om Vold straffes, saa at den paagældende ansvarsfrit kan anvende andre Trusler, f. Eks. om Anmeldelse til overordnet Myndighed, Offentliggørelse i Bladene o. l., synes der ikke at være Trang til den heromhandlede yderligere Begrænsning af Strafbarheden. Til de undskyldende Momenter kan alt fornødent Hensyn tages ved Strafudmaalingen, naar der, som her foreslaaet, er Adgang til under formildende Omstændigheder at gaa ned til Bøde.

I Overensstemmelse med det udviklede er nærvær. Forsl. § 119, 1. og 2. St. affattet. Som 3. St. er optaget en Bestemmelse, der svarer til Strfl. § 101 og det af Dansk Kriminalistforenings Udvalg som § 134 a. formulerede Forslag (D. K. F.s Aarbog 11. S. 128), og som dækker den Del af Reglen i K. U. § 139, der ikke er optaget i § 119, 1. St.

Om Bestemmelsen i K. U. § 134, 3. St. er talt ovenf. ved § 113. I Stedet for § 134, 2. St. træder Bestemmelsen om forhøjet Straf „under skærpende Omstændigheder".

§ 120 svarer til K. U. § 135. Idet § 119 for saa vidt har faaet et videre Omraade end K. U. § 134, som den medtager Overfald paa Tjenestemænd o. l. under eller i Anledning af Tjenestens Udførelse, opstaar det Spørgsmaal, om dette Forhold bør holdes ude fra Bestemmelsen i § 120. Det af Dansk Kriminalistforening nedsatte Udvalg har antaget dette og foretaget en dertil sigtende Omredaktion af Paragrafen[1]). Der ses imidlertid ikke at være mindste Betænkelighed ved at lade § 120 omfatte ogsaa Angreb af denne Art, jfr. ogsaa tysk V. E. § 127, G. E. § 137, schweizisk V. E. Art. 200. 2. — Derimod er det i Overensstemmelse med det nævnte Udvalgs Forslag foreslaaet at betinge de almindelige Deltageres Strafbarhed af, at de har været vidende om Paabudet om at skilles ad. Naar man overhovedet betinger Ansvaret af, at Paabud om at skilles ad er forkyndt, synes det irrationelt at tillægge et Paabud, hvorom den paagældende er uvidende, Betydning. Derved rammer man f. Eks. den, som efter Forkyndelsen, intet anende og nærmest af Nysgerrighed slut-

[1]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 11. S. 130—131.

ter sig til Mængden. — De øvrige Ændringer er rent redaktionelle og tilsigter kun en kortere Formulering.

§ 121 svarer til K. U. § 136, men begrænser ligesom Strfl. §§ 119 og 121 og vistnok alle nyere Love og Udkast[1]) det strafbares Omraade til det Tilfælde, at Formaalet med Bestikkelsen har været at fremkalde en Krænkelse af Tjenestepligter. Der vides ikke at have vist sig nogen praktisk Trang til, saaledes som K. U. § 136 gør, at medtage ogsaa Bestikkelse, der ikke har til Formaal at fremkalde en pligtstridig Handlemaade, og der synes da ikke at være Grund til her at gaa ud over den hidtil overalt fastholdte Grænse for det strafbare. Bestemmelsen af den strafbare Handling er foretaget i nærmere Tilslutning til Strfl. § 119. I Overensstemmelse med det af Dansk Kriminalistforening nedsatte Udvalg og med Strfl. § 119 er det foreslaaet, at Straffen under formildende Omstændigheder kan gaa ned til Bøde, da Handlingen kan være af ret uskyldig Karakter. (Bestikkelse af en Konduktør for at faa Lov til at ryge i en Kupé for Ikke-Rygere).

Det er ikke foreslaaet at optage nogen til K. U. § 137 svarende Bestemmelse om Ophidselse til Had imod eller Foragt for en Myndighed. En saadan almindelig Straffebestemmelse vil let kunne misbruges til at ramme ogsaa en helt eller delvis velbegrundet og ønskelig Kritik af offentlige Myndigheder. Dansk Ret har hidtil ikke haft nogen tilsvarende Straffebestemmelse, og der vides ikke at være oplyst noget om, at de almindelige Bestemmelser om Ærefornærmelser ikke skulde yde Myndighederne fornødent Værn, jfr. det ovenf. S. 126 til K. U. § 132 bemærkede.

Derimod er det fundet rigtigt paa dette Sted at optage Bestemmelser svarende til K. U. §§ 146 og 147 samt § 106, 2. St. og § 110. Om de to sidstnævnte er det allerede ovenf. i Bemærkningerne til 9. Kapitel fremhævet, at de ikke naturligt hører hjemme blandt Forbrydelserne mod Statens Selvstændighed og Sikkerhed, og om end Betegnelsen „Forbrydelser mod den offentlige Myndighed" heller ikke fuldt ud dækker det ejendommelige ved disse Retsbrud, ialtfald ikke altid, kan der næppe findes nogen mere passende Plads for dem end dette Kapitel. De tilsvarende Bestemmelser i N. Strfl. findes ogsaa i denne Sammenhæng, jfr. ligeledes schweizisk V. E. Art. 206. — Hvad angaar de i K. U. §§ 146 og 147 omhandlede Forbrydelser, synes de at maatte betegnes som direkte Angreb paa den offentlige Myndighed. I Strfl. 1866 behandles disse Forhold ogsaa i umiddelbart Sammenhæng med de andre i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser, jfr. ligeledes N. Strfl. §§ 131 og 132.

§ 122 svarer til K. U. § 147, 1. og 2. St., jfr. Strfl. § 108. Paa Grund af den videre Anvendelse, som nærv. Forsl. gør af Sikkerhedsforanstaltninger i Stedet for Straf, har en Omredaktion, der fremhæver disse Tilfælde, fundet Sted. Derved er tillige den uheldige Affattelse: „befrier eller hjælper en Person til at undvige" undgaaet. Ved Ordene „eller særlig Lov" er navnlig sigtet til Børneloven af 14. April 1905, der tilsteder Anbringelse ogsaa i Tilfælde, hvor ingen strafbar Handling er begaaet. Den store Forskel i Straffen, som K. U. § 147 gør mellem de i 1. og de i 2. St. omtalte Tilfælde, synes ikke begrundet. Under begge Grupper kan falde Tilfælde af ret graverende og Tilfælde af meget undskyldelig Art. Bestemmelserne er derfor slaaet sammen, og der er ligesom i N. Strfl. § 131 for alle Tilfælde givet Adgang til at gaa ned til Bøde under formildende Omstændigheder. — Bestemmelsen i K. U. § 147, 3. St. er ikke optaget her. Hvis en saadan Bestemmelse anses for nødvendig, hører den utvivlsomt hjemme blandt Forseelserne.

§ 123 svarer til K. U. § 146 Nr. 2—4. — Bestemmelsen i dennes Nr. 1 er ikke optaget her. For saa vidt den taler om at forvanske eller unddrage nogen Myndighed et offentligt Dokument, vil dette Forhold ofte rammes af Bestemmelserne

[1]) Jfr. hollandsk Strfl. Art. 177 og 178; N. Strfl. § 128; tysk V. E. §§ 197 og 198, G. E. §§ 159 og 160; schweizisk V. E. Art. 204; østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 173.

om Dokumentfalsk eller om Embedsforbrydelser, jfr. ogsaa § 103 Nr. 2, og ellers hyppigt være strafbart som Forberedelse til en anden Forbrydelse. Til en saadan almindelig Straffebestemmelse, som § 146 Nr. 1 indeholder, hvortil intet tilsvarende findes i Straffeloven, vides der ikke at have vist sig nogen Trang. Det andet i samme Nr. omhandlede Tilfælde, Borttagelse af offentlig Bekendtgørelse, jfr. Strfl. § 105, hører efter hele sin Natur hjemme blandt Forseelserne. I N. Strfl. henføres foruden dette (§ 345) ogsaa det i K. U. § 146 Nr. 2 omhandlede Tilfælde, Borttagelse eller Ødelæggelse af offentligt Segl eller Mærke (§ 343) blandt Forseelser. Dette Forhold synes imidlertid at være eller dog ofte at kunne være af en saa alvorlig Natur, at det vistnok er rimeligt at medtage det i denne Sammenhæng. Det er optaget i nærvær Forsl. § 123 som Nr. 1. — Nr. 2 og 3 svarer til K. U. § 146 Nr. 3 og 4 uden anden Realitetsændring end at i Nr. 2 Ordene „strafbar Handling" er foreslaaet ombyttet med „Forbrydelse" i Overensstemmelse med et af det oftere omtalte af Dansk Kriminalistforening nedsatte Udvalg stillet Forslag (l. c. S. 143). Der er formentlig ikke Grund til at rejse Straffesag mod den, der hjælper en anden til at unddrage sig Forfølgning, hvor det kun drejer sig om de forholdsvis ubetydelige „Forseelser". — Maksimum af Straffen efter K. U. § 146, Arbejdsfængsel i 3 Aar, synes uforholdsmæssig højt og er navnlig væsentlig højere end efter Strfl. § 110. Det foreslaas nedsat til Arbejdsfængsel i 1 Aar.

§ 124 svarer til Bestemmelsen i K. U. § 106, 2. St. De benyttede Udtryk er formentlig tilstrækkelig vide til at ramme alle de Tilfælde, der bør medtages, nemlig dels Unddragelse fra Værnepligtens Opfyldelse, jfr. Strfl. §§ 77 og 78, dels Tilskyndelse af militære til Ulydighed mod tjenstlige Befalinger. Derimod er det fundet betænkeligt at medtage enhver Medvirken til andre militære Forseelser, for hvilke en til Arbejdsfængsel svarende Straf er foreskreven. Saadan Medvirken synes kun at burde straffes, hvor Handlingen indeholder en ogsaa efter den borgerlige Lovgivning strafbar Handling, og da efter de for denne gældende Regler. — Som Maksimum maa Arbejdsfængsel i 1 Aar formentlig anses tilstrækkeligt; og Straffen bør kunne gaa ned til Bøde, da f. Eks. Opfordringer til Ulydighed kunne være af en ret harmløs Karakter.

§ 125 svarer til K. U. § 110 med nogen Forhøjelse af Straffens Maksimum.

§ 126 svarer til K. U. § 138, 1. St. Den forandrede Redaktion skyldes navnlig den Omstændighed, at der ikke i nærvær. Forsl. er optaget nogen til K. U. § 132 svarende Bestemmelse. Straffens Maksimum foreslaas nedsat til simpelt Fængsel i 1 Aar, da Forseelsen i Reglen vil være af ringe Betydning, undtagen hvor særlige strengere Straffebud, f. Eks. § 103, Nr. 1, finder Anvendelse.

Bestemmelsen i K. U. § 138, 2. St., foreslaas ikke optaget. Hvad der kan kaldes „forvrænget" Fremstilling, beror for det første paa et ofte højst usikkert, subjektivt Skøn, saa at Bestemmelsens Omraade vilde blive meget ubestemt. At Affattelsen, som Motiverne S. 160 siger, skulde udelukke fra at ramme Vittighedsblades Fremstillinger o. l., synes f. Eks. ingenlunde klart. Men overhovedet kan der næppe siges at være sporet nogen følelig Trang til en saadan ny Straffebestemmelse, der let kan tænkes misbrugt til at ramme en i og for sig berettiget Kritik, naar denne iklædes en persiflerende Form. Kun hvor Fremstillingen faar en ærefornærmende Karakter, bør den kunne rammes; men dertil behøves ingen ny Straffebestemmelse. — § 138, 3. St. bør som de mange andre overflødige Henvisninger til Særlovgivningen udgaa.

§ 127 svarer til K. U. § 140. Første Punktum er affattet i noget nærmere Tilslutning til Strfl. § 107, men uden dennes Begrænsning. I 2. Pkt. er Straffens Maksimum sat til Arbejdsfængsel i 2 Aar. Hvor Handlingen benyttes som Middel til at iværksætte en Berigelsesforbrydelse, vil den derfor foreskrevne højere Straf selvfølgelig ikke være udelukket. Der vil da foreligge ideel Konkurrence.

Bestemmelserne i K. U. § 141 hører, for saa vidt de overhovedet skal optages, naturligt hjemme blandt Forseelser. Der er derfor ikke Grund til paa dette Sted at komme nærmere ind paa dem.

Paatalebestemmelsen i § 128 giver ikke Anledning til særlige Bemærkninger.

12te Kapitel.

Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred.

I dette Kapitel samles de Bestemmelser i K. U.s Kapitler 15 og 16, som ikke allerede er optagne i 11. Kapitel (K. U. §§ 146 og 147) eller henskydes til Lov om Forseelser (K. U. §§ 144. Nr. 2, 146 Nr. 1, 147, 3. St. 150, 152 og 162) eller foreslaas helt strøgne (K. U. §§ 143, 144 Nr. 1, 148, 150, 2. St., 153, 154, 2. St., 155, 157, 158, 2. St., 159, 2. St., 160 og 163). I Stedet for K. U. § 163 træder dog tildels nærvær. Forsl. § 16. De Bestemmelser i K. U. Kap. 15 og 16, som derefter bliver tilbage, er saa indbyrdes beslægtede og i Antal ikke større end, at de naturligt behandles i et Kapitel, jfr. ogsaa N. Strfl. 13. Kap. og tysk G. E. Bes. T. 8 Abschn. Den her valgte Kapiteloverskrift er formentlig tilstrækkelig omfattende og betegnende. I dette Kapitel foreslaas det endvidere som §§ 136 og 137 at optage Bestemmelser svarende til K. U. §§ 198 og 200. Den sidste Bestemmelses nære Slægtskab med Bestemmelsen i K. U. § 149 (nærv. Forsl. § 135) fremhæves med Rette i Motiverne til K. U. S. 197. Da det dernæst foreslaas ikke at optage K. U. § 199, jfr. nærmere nedf., synes det lidet rimeligt at danne et særligt Kapitel alene for Bestemmelsen i K. U. § 198. Da det ejendommelige ved denne Forbrydelse dernæst ikke udtømmende angives ved det i samme liggende Angreb paa Person, idet dette sker ved Misbrug af offentlige Myndigheder, synes det forsvarligt at medtage Bestemmelsen paa dette Sted.

Om de ovenanførte angivne Bestemmelser, som det foreslaas helt at lade udgaa, bemærkes følgende:

K. U. § 143, 1. St. rammer for det første den, der offentlig tilskynder eller ophidser til Forbrydelser. For saa vidt derved haves Tilskyndelse eller Ophidselse til bestemte Forbrydelser for Øje, er Bestemmelsen overflødig. Det har i dansk Ret altid været antaget saa vel i Teori som i Praksis[1]), at Bestemmelserne om Anstiftelse og anden psykologisk Medvirken rammer ogsaa Henvendelser til en ubestemt Kreds af Personer, og at det er uden Betydning, om Henvendelsen sker umiddelbart eller middelbart, og om den fremsættes i direkte eller indirekte (forblommet) Form. At Opfattelsen efter Indholdet af nærværende Forsl. § 24, 3. St. skulde blive en anden, er der ikke fjerneste Grund til at antage. En særlig Straffebestemmelse som § 143 er da her ikke blot overflødig; den er ogsaa irrationel, for saa vidt den ikke sætter Straffen i Forhold til Straffen for den Forbrydelse, til hvilken der tilskyndes. Naar K. U. § 143 dernæst vil ramme det Forhold, at fremstille det som fortjenstligt at begaa Forbrydelser eller at forherlige deres Udøvere, kan der ogsaa deri ligge en utvetydig omend indirekte Tilskyndelse til konkrete Forbrydelser, og da gælder det ovenfor bemærkede. Og for saa vidt Paragrafens samtlige Udtryk ogsaa kan ramme den ganske abstrakte Retfærdiggørelse og Forherligelse af Forbrydelser eller Forbrydere — fortidige eller fremtidige, jfr. Motiverne S. 162—63 — vil en saa vidtgaaende Bestemmelse medføre Fare for betænkelige Indgreb i Ytringsfriheden og aabne Døren for vilkaarlig Forfølgelse. I Tyskland, hvorfra Ideen til en saadan Bestemmelse stammer, er dertil sigtende Forslag gentagne Gange afviste af den tyske Rigsdag. En lignende, men langt snevrere begræn-

[1]) Jfr. H. R. T. 1873 S. 213.

set Bestemmelse i tysk V. E. § 131 blev strøget i G. E.; og hvis Bestemmelser af denne Art optages i det endelige Regeringsforslag, bliver det ialtfald i en yderligere stærkt begrænset Skikkelse[1]). — Naar Spørgsmaalet om at optage Bestemmelser af lignende Art som K. U. § 143, 1. St. i enkelte Lande gentagende Gange er opstaaet, har det den specielle Forklaring, at de paagældende Landes Love ikke straffer den mislykkede Anstiftelse, og at man har følt Trang til at raade Bod derpaa. For dansk Ret har denne Grund ingen Gyldighed. — Bestemmelsen i § 143, 2. St. rammes af lignende Indvendinger som de ovenfor ved K. U. § 137 fremførte. Den vage og omfattende Affattelse indeholder en nærliggende Fare for, at den misbruges til at hindre den fri Diskussion om offentlige Anliggender og den under en politisk Strid naturlige og berettigede Kritik af Regeringens eller det herskende Partis Foranstaltninger. Den har da heller ikke i det oftere omtalte af Dansk Kriminalistforening nedsatte Udvalg fundet en eneste Forsvarer. Det foreslaas derefter, at K. U. § 143 helt udgaar.

I det væsentlige tilsvarende Bemærkninger gælder K. U. § 153. Denne Bestemmelse, hvis Kilde er foreløb. L. 2. Novbr. 1885 § 3, vil under nogenlunde normale politiske Forhold sikkert føles som ganske overflødig; og under stærke politiske eller sociale Brydninger vil Faren for en ensidig og uretfærdig Anvendelse ligge nær. Ogsaa om at foreslaa denne Bestemmelse strøget var der i det oftere nævnte Udvalg Enighed.

Mindre alvorlige er maaske de Betænkeligheder, der kan rejses mod Bestemmelsen i K. U. § 144 Nr. 1; men da en saadan Bestemmelse, der, hvis den overhovedet skal optages, naturligst maa henvises til Lov om Forseelser, saa vidt vides, hidtil ikke har været savnet, vil den sikkert ogsaa fremtidig kunne undværes. Det samme gælder formentlig Bestemmelsen i K. U. § 154, 2. St., der endvidere ved den vage og ubestemte Maade, paa hvilken den angiver de Virkninger, som Handlingen skal være skikket til at fremkalde, aabner Døren for en betænkelig Retsusikkerhed. For visse særlig kvalificerede og bestemt afgrænsede Tilfælde af Udspredelse af løgnagtige Rygter vil der kunne være Grund til i anden Forbindelse at give specielle Straffebud, jfr. K. U. § 341, nærvær. Forsl. § 263; men Optagelsen af en saadan almindelig Bestemmelse som § 154, 2. St. kan formentlig ikke tilraades.

K. U. § 157 foreslaas det, stadig i Overensstemmelse med det oftere nævnte Udvalgs Indstilling, ikke at optage. Bestemmelsen i 1. St., hvis Afgrænsning iøvrigt fremkommer ret uklar, jfr. bl. a. Ordet uberettiget, synes for saa vidt overflødig. som den almindelige Bestemmelse om Krænkelse af Privatlivets Fred (K. U. § 260, nærv. Forsl. § 236 Nr. 2) vil yde tilstrækkeligt Værn for Foreninger, der har billigt Krav paa Beskyttelse mod Offentliggørelse af deres Forhandlinger, fordi disse kun tilsigter rent akademisk Diskussion eller Drøftelse af rent indre Anliggender. Og for saa vidt angaar Forhandlinger om almene Anliggender, der berører Offentlighedens Interesser, f. Eks. fordi de skal forberede en aktiv Optræden udadtil, synes et almindeligt Straffebud for offentlige Meddelelser desangaaende betænkeligt, idet det bl. a. kan blive en Hindring for i Tide at rejse en Modbevægelse og i det hele en offentlig Diskussion, i hvilken Offentligheden kan have afgørende Interesse. — Angaaende Bestemmelsen i 2. St. kan henvises til det ovenfor i Bemærkningerne til 11. Kapitel angaaende K. U. § 138, 2. St. anførte.

Bestemmelsen i K. U. § 160 maa anses som overflødig. Det i 1. Pkt. omhandlede Forhold falder ind under de almindelige Bestemmelser om Ødelæggelse m. m. af Ting (§ 260, jfr. § 177), der maa anses tilstrækkelige. Bestemmelsen i 2. Pkt. hører ialtfald ikke herhen. Spørgsmaalet

[1]) Jfr. Ebermayer S. 41—43.

om Tyveri af Ting, som hører til en Kirke, maa behandles i Forbindelse med andet Tyveri.

Angaaende K. U. § 163 kan henvises til det i Bemærkningerne til 3. Kapitel særlig S. 26—27 anførte.

Endelig foreslaas K. U. §§ 148, 150, 2. St. og 155 ligesom andre overflødige Henvisninger til Særlovgivningen strøgne. Det samme gælder § 162, idet det dog bemærkes, at der muligvis vil være Anledning til at optage en Bestemmelse angaaende dette Forhold i Lov om Forseelser. — Til denne Lov foreslaas sluttelig overført Bestemmelsen i K. U. § 150, hvis Indhold iøvrigt i Hovedsagen tiltrædes, samt i § 152, 1. St. om ikke farlige Opløb. Begge disse Lovovertrædelser vil, hvad der ogsaa fremgaar af de foreslaaede Straffesatser, i Reglen ikke være Udtryk for nogen egentlig kriminel Tilbøjelighed og har derfor formentlig deres naturlige Plads blandt Forseelser, jfr. ogsaa N. Strfl. §§ 327 og 329. — Bestemmelsen i § 152,2. St., vil det dernæst blive foreslaaet ikke at optage. Ved saadanne Opløb, der for Deltagerne tager sig ud som ret ufarlige, er det højst betænkeligt at straffe de simple Deltagere for andres Voldsgerninger, som de ikke har nogen Andel i, og som de efter Opløbets hele Karakter regelmæssig slet ikke vil have forudset[1]). Det synes fuldstændig tilstrækkeligt, saaledes som Strfl. § 104, at straffe den eller dem, der efter almindelige Regler er ansvarlige for de paagældende Voldsgerninger. Men dertil behøves ingen særlig Hjemmel, jfr. ogsaa N. Strfl. § 329, der ganske tier om dette Spørgsmaal.

Angaaende de Bestemmelser, der herefter bliver tilbage og foreslaas optagne i dette Kapitel, bemærkes følgende:

§ 129 om Opløb i den Hensigt at øve eller true med Vold svarer til K. U. § 151. Denne Bestemmelse er som det mest udprægede Angreb paa den offentlige Orden og Fred sat i Spidsen af Kapitlet. Der er ikke foreslaaet andre Realitetsforandringer end, at de almindelige Deltagere kun straffes, naar de har været vidende om Paabudet om at skilles ad, jfr. herom Bemærkningerne til § 120, og at Straffen for Anstiftere og Ledere kan gaa ned til simpelt Fængsel og for andre Deltagere til Bøde. Disse Nedsættelser af Minimum er anset naturlige, fordi ogsaa Opløb af denne farlige Karakter kan finde Sted under Omstændigheder, der kan indeholde stærkt undskyldende Momenter, f. Eks. en ved virkelige eller formentlige grove Overgreb fremkaldt almindelig Ophidselse. Redaktionelt er der sket den Ændring, at 1. og 2. St. er sammenarbejdede for at opnaa en kortere og formentlig lige saa tydelig Affattelse.

§ 130 svarer til K. U. § 154, 1. St. I Overensstemmelse med det af Dansk Kriminalistforening nedsatte Udvalgs Indstilling[2]) er Straffens Maksimum sat noget op og den strengere Straf s Anvendelse ikke betinget af, at Udrykning af Politi, Brandvæsen eller den væbnede Magt har fundet Sted, fordi Handlingen ogsaa, hvor dette ikke er sket, kan have en ret alvorlig Karakter.

§ 131 træder i Stedet for K. U. §§ 156 og 158. At udstykke de der behandlede Forhold i to Paragrafer, synes overflødigt. Hvor Talen er om en saa alvorlig Straf som Arbejdsfængsel, synes dernæst disse Paragrafers Beskrivelse af den strafbare Handling — »retstridig hindrer eller forstyrrer« — altfor vag og vidtrækkende. Det findes betænkeligt her at gaa videre end Strfl. § 157, der kræver, at Gudstjeneste etc. skal være hindret ved (personlig) Vold eller Trusel om Vold. Derimod turde det være naturligt at udstrække Beskyttelsen til »anden lovlig offentlig Sammenkomst«. Om Formaalet for en saadan

---

1) Det er navnlig urimeligt her at udstrække Ansvaret videre, end K. U. § 151, 3 St., nærvær. Forsl. § 129, 2 St gør ved de Opløb, hvor Voldshandlinger var forudseelige

2) D. K. F.'s Aarbog 11. S. 152—153.

er »Behandling af alment Anliggende«, som K. U. kræver, eller f. Eks. at fejre en Mindefest eller at afsløre et Monument, synes at maatte være ligegyldigt. Derimod er der mindre Trang til at medtage Foreningers ikke offentlige Møder, da her Bestemmelsen om Krænkelse af Husfreden i Forbindelse med Bestemmelserne om Legemsangreb, ulovlig Tvang etc. synes at maatte kunne gøre Fyldest. — I § 131, 2. St. er optaget en Bestemmelse, der svarer til Reglen i Strfl. § 157, 2. St., paa lignende Maade som 1. St. udvidet med Hensyn til Genstanden for Beskyttelsen. Bestemmelsen hører maaske nærmest hjemme blandt Forseelser, men er medtaget her for Sammenhængens Skyld. Den her foreslaaede Affattelse af § 131 stemmer i det væsentlige med det af Dansk Kriminalistforenings oftere nævnte Udvalg stillede Forslag (l. c. S. 153—155). — Efter hele den i nærvær. Forsl. fulgte Plan har en Bestemmelse, svarende til K. U. § 158, 2. St., ialtfald ikke sin Plads paa dette Sted og er derfor ikke optaget.

§ 132 svarer nærmest til K. U. § 164, men er væsentlig mindre vidtgaaende, idet Straffen for forsætlig eller ved grov Uagtsomhed (K. U. siger kun »uagtsomt«) fremkaldt Beruselse -- for saa vidt ikke § 16 finder Anvendelse — er betinget af, at den paagældende derved udsætter andres Liv, Legeme eller betydelige Formueværdier for Fare. Efter den vidtrækkende Angivelse af Betingelserne for Strafbarheden, som K. U. § 164 giver — jfr. bl. a. Ordene »forulemper nogen eller volder Fare *for sig selv*, Husfæller eller andre« — ses det ikke rettere end, at enhver alvorlig Beruselse, hvor den paagældende ikke straks tages under forsvarlig Varetægt af andre, maa straffes. Men netop, fordi enhver Straffebestemmelse for (offentlig) Beruselse med næsten uundgaaelig Nødvendighed noget vil virke som en Klasselov, bør Grænserne for Strafbarheden drages snevert. Derfor kræves *grov* Uagtsomhed, hvorved navnlig den unge og uerfarne, der har ladet sig drage med af ældre og mere forfarne Fæller, ofte vil kunne gaa fri, samt at den berusede har udsat andres Liv, Legeme eller betydeligere Formueværdier for Fare. Derved rammes bl. a. regelmæssigt de, som har et særligt Ansvar for andres Person eller Gods — Kuske, Chauffører, Baadførere, Opsyn, Nattevagter o. l. — altsaa Tilfælde, hvor Rusen indeholder en Krænkelse af et særligt Pligtforhold og derved faar en mere graverende Karakter. I disse Tilfælde er det omvendt uden Betænkelighed at forhøje Maksimum af den i K. U. § 164 foreskrevne Straf noget, hvilket ogsaa er sket. Skulde der føles Trang til videregaaende Straffebestemmelser, f. Eks. hvor den berusede foranlediger Gadeuorden o. l., bør Bestemmelser derom ligesom om Detention, medens Rusen staar paa, henvises til Politivedtægterne.

§ 133 svarer til Strfl. § 156 og er affattet i Overensstemmelse med denne, kun at ligesom efter K. U. § 159 kun *offentlig* Spot og Forhaanelse straffes. Det er navnlig fastholdt, at kun saadanne Angreb paa et *her i Landet bestaaende* Religionssamfunds *Troslærdomme* rammes. Det kan med Grund omtvistes, om den religiøse Følelse overhovedet bør omgives med særlig strafferetlig Beskyttelse, og det synes da betænkeligt, saaledes som K. U. gør, at udstrække Beskyttelsen videre end Strfl. § 156, navnlig til Trossamfund, der ikke bestaar her i Landet og til andre Lærdomme end Troslærdomme, f. Eks. Lærdomme af rent etisk, social o. l. Karakter. At der i K. U. § 159 ikke er sat noget Minimum, maa tiltrædes.

Om Grundene til, at K. U. § 159, 2. St. ikke er optaget, henvises til det ovenfor om K. U. § 157 bemærkede.

§ 134 svarer til K. U. § 161, Strfl. § 158. Afvigelserne fra K. U. § 161 tilsigter ikke Realitetsændringer. Udtrykket »usømmelig Behandling« (af Lig) er formentlig mere betegnende end »Mishandling«, da det vel maa være Meningen at ramme ogsaa en forhaanende Udstaffering og Fremvisning af Lig, der ikke rettelig kan betegnes

som Mishandling. I Stedet for »Gravsted eller andet Varetægtssted« er sat det kortere »Bisættelsessted«, hvorhos det udtrykkelig siges, at ogsaa afdødes Aske skal værnes, hvad der efter Ordene i K. U. § 161 kunde være noget tvivlsomt. — I Overensstemmelse med fremmede Love og Udkast foreslaas det, at Straffen skal kunne gaa ned til Bøde, hvorhos Maksimum nedsættes til Arbejdsfængsel i 1 Aar. Det i K. U. § 161 foreskrevne Maksimum, 3 Aar, betegner i Forhold til Strfl. § 158 en meget betydelig og som det synes umotiveret Skærpelse.

Medens K. U. § 149 meget betydeligt udvider den i Strfl. § 109 omhandlede Pligt til at forebygge Forbrydelser, drager nærværende Forslags § 135 Grænserne for det strafbares Omraade paa det nærmeste i Overensstemmelse med Strfl. § 109, jfr. ogsaa det af Dansk Kriminalistforenings ofte nævnteUdvalg stillede Forslag (l. c. S. 146—147). Dog er det her foreslaaet foruden de der nævnte Tilfælde i Opregningen at medtage de i §§ 103 og 113 omhandlede Forbrydelser, da disse ikke blot regelmæssig er af en meget alvorlig Art, men deres uhindrede Begaaelse let vil kunne faa uoprettelige Følger. Derimod synes det meget betænkeligt under Trusel med en gennemsnitlig ret alvorlig Straf at gaa til en saa vidtrækkende Angiverpligt, som K. U. her vil indføre. Og den gældende Ordning vides ikke at have afført væsentlige Ulemper. Der er da næppe Grund til nogen principiel Ændring, saa meget mere, som den i K. U. foreslaaede Ordning at lade Forebyggelsespligten afhænge af, hvilken Straf den tilsigtede Forbrydelse vil kunne medføre for Gerningsmanden, i forskellige Retninger fører til Usikkerhed og Urimeligheder, som ogsaa erkendt i Motiverne S. 167.

I Affattelsen slutter § 135 sig iøvrigt nærmest til K. U. § 149. Paa to Punkter er en ændret Redaktion dog foreslaaet for at fastslaa den formentlig rigtige Løsning med større Tydelighed. — Som Betingelse for Strafbarheden kræver K. U. § 149, at »i det mindste *strafbart* Forsøg paa den befrygtede Forbrydelse har fundet Sted«. Dette synes nærmest at maatte forstaas saaledes, at Straf er udelukket, hvis Gerningsmanden til den Forbrydelse, der skal forebygges, f. Eks. paa Grund af Utilregnelighed ikke kan straffes. Ligesom Strfl. § 109 imidlertid ikke er blevet forstaaet paa denne Maade,[1]) saaledes er det i og for sig ganske urimeligt, da Undladelsen af at afværge Handlingen er lige forkastelig, hvad enten Gerningsmanden er sindssyg o. l. eller ikke. I dansk Ret, hvor ethvert Forsøg paa Forbrydelser er strafbart, er Tilføjelsen af Ordet »strafbart«, hvis det ikke skal have den ovennævnte Betydning, dernæst ganske intetsigende. Det er derfor fundet rigtigt at optage Følgens Indtræden i selve Beskrivelsen af Forbrydelsen i Paragrafens 1. St. saaledes: »straffes, hvis Forbrydelsen bliver begaaet eller forsøgt«, hvorhos det for at udelukke enhver Tvivl angaaende Betydningen af Gerningsmandens Tilregnelighed tilføjes: »uden Hensyn til, om Gerningsmanden kan straffes.[2]) Derimod formuleres Bemærkningen om Undtagelserne fra Forebyggelsespligten ligesom i de fleste fremmede Love og Udkast, jfr. ogsaa tildels Strfl. § 109, som et særligt Stykke for at undgaa en altfor lang og overlæsset Affattelse af 1. Pkt. I Affattelsen er endvidere gjort den Ændring, at ogsaa Fare for Tiltale for den Forbrydelse, der skulde afværges, og ikke alene Fare for Tiltale for en i den offentlige Mening vanærende Handling, fritager for at foretage Forebyggelsesskridt. Det er nemlig ingenlunde givet, at den Forbrydelse, der skal forebygges, er »i den offentlige Mening vanærende«; og dog bør Undladelse af at angive (sig selv eller) sine nærmeste ogsaa da være straffri. — Endnu bemærkes, at

[1]) Jfr. Goos: Spec Del I. S 180—1.
[2]) Saaledes ogsaa tysk G E. § 185

det efter Indholdet af § 19 maa anses overflødigt at fremhæve, at Undladelsen af at forebygge Forbrydelsen skal være forsætlig.

§ 136 er som tidligere bemærket overført til dette Sted fra K. U. 19. Kapitel og svarer til dettes § 200. Medens Bestemmelsen i K. U. § 200 paa Grund af den vide Betydning, som Ordet »Forbrydelse« der har, havde et Omfang, som i høj Grad maatte vække Betænkelighed, bortfalder denne formentlig, naar Paragrafen ligesom N. Strfl. § 172 begrænses til kun at angaa Sigtelse m. m. for »Forbrydelser« i den snevrere Betydning, i hvilken nærværende Forslag benytter dette Udtryk. Af de foreslaaede Ændringer er nogle blot redaktionelle. Paa Grund af Bestemmelsen i § 19 — jfr. derimod K. U. § 39 — er det overflødigt i Beskrivelsen af Handlingen at optage Ordene »forsætlig« og »ham bekendte«. I Stedet for Udtrykket (Omstændigheder), »der er egnede til at godtgøre« foreslaas at sætte: »der bestemt taler for«. Denne Udvidelse, der ikke stiller for store Krav til den paagældende, er nødvendig, hvis Bestemmelsen skal faa praktisk Betydning, da det oftest vil være vanskeligt at forkaste den skyldiges Paastand om, at han ikke har indset, at den paagældende Omstændighed kunde »*godtgøre*« den sigtedes eller dømtes Uskyld. Det er jo heller ikke Betingelse for en sigtets Frifindelse, at hans Uskyld godtgøres, men kun, at hans Skyld efter samtlige oplyste Omstændigheder ikke kan anses godtgjort. Det er endelig foreslaaet, at ikke enhver Fare for Tiltale (f. Eks. for en Politiforseelse) men kun Fare for Tiltale for den Forbrydelse, den anden er sigtet eller dømt for, (eller før Tab af borgerlig Agtelse) fritager for den heromhandlede Pligt.

§ 137 svarer, som ligeledes tidligere nævnt til K. U. § 198. I 1. St. er det dels foreslaaet at erstatte Ordet »Politi« med »Øvrighed«, jfr. Strfl. § 225, navnlig for at gøre det klart, at ogsaa Anmeldelse etc. til Paatalemyndigheden skal rammes. Endvidere foreslaas det ved Opstillingen af Strafferammerne at benytte Sondringen mellem Forbrydelser og Forseelser.

Bestemmelsen om forhøjet Straf i 2. St. er affattet i nærmere Overensstemmelse med den tilsvarende Bestemmelse i K. U. § 178, 3. St., saaledes som denne er ændret i nærværende Forslags § 141, 2. St. I Bemærkningerne til denne vil der blive gjort Rede for de Ændringer i K. U.'s Affattelse, som der er foreslaaede.

§ 138 svarer i det væsentlige til K. U. § 145. Det er noget tvivlsomt, om Bestemmelsen naturligt hører hjemme i dette Kapitel, men da det overhovedet er vanskeligt at finde en passende Plads for disse nærmest fiskale Krænkelser, er Udkastets Anordning paa dette Punkt bibeholdt. Dog maa K. U.'s Strafferamme ogsaa i Forhold til andre Love og Udkast forekomme for høj. Maksimum af Straffen er derfor nedsat til Arbejdsfængsel i 4 Aar, og ved de i 2. St. omhandlede Misbrug af Stempelpapir og Mærker er der bestemt, at Straffen under formildende Omstændigheder kan gaa ned til simpelt Fængsel. Paa den anden Side synes det naturligt under samme Bestemmelse at henføre ikke blot Misbrug af andre Skatte- og Afgiftsmærker, men ogsaa af Postfrimærker, idet de Grunde, der kan tale for at holde Stempelmærker ude fra Bestemmelserne om Dokumentfalsk, der i nærværende Forslag omfatter ogsaa de Forhold, der i K. U. behandles som Mærkefalsk, formentlig i samme Grad har Gyldighed for hine. De i nærvær. Forsl. § 138 omhandlede Mærker er nemlig alle saadanne, hvis Hovedopgave det ikke er at være Bevisbærere i Samlivets Retsforhold, men at tjene som Bevis for offentlige Afgifters Erlæggelse. Dette gælder ikke blot Stempelmærker (og Stempelpapir), som K. U. selv har udskilt til særlig Behandling i § 145, men ogsaa andre Skatte- og Afgiftsmærker, f. Eks. de i L. Nr. 188, 8. Juni 1912 omhandlede Cigaretstempelmærker o. l. og endelig formentlig ogsaa Postfrimærker o. l. Disse bør derfor alle behandles ud fra samme Synspunkt. Ganske vist er Postfri-

mærker ikke blot Beviser for en Afgifts Erlæggelse, men tillige Beviser for, at et Vederlag for en Ydelse fra det offentliges Side (Postbesørgelsen) er erlagt. De nærmer sig saaledes Jernbanefragtmærker o. l. Men man plejer altid i Love og Udkast at behandle dem sammen med Stempelmærker o. l. Og det er ogsaa sket i nærvær. Forsl. § 138. Paa Straffens Størrelse bør den systematiske Placering selvfølgelig ikke have Indflydelse.

Det i Motiverne S. 164 anførte, findes ikke tilstrækkeligt at begrunde den i K. U. foreslaaede Forrykkelse af Fuldbyrdelsesmomentet. Forfærdigelse, Forvanskning o. s. v. i den angivne Hensigt, kan altid straffes som Forsøg; og ifølge nærvær. Forsl. § 22 kan, hvor det findes rigtigt, den fulde Straf anvendes paa Forsøgshandlinger. At fastholde det naturlige Fuldbyrdelsesmoment har da navnlig den Betydning, at frivillig Tilbagetræden inden Benyttelsen ubetinget medfører Straffrihed, hvilket formentlig er rigtigt.

Bestemmelsen i K. U. § 199 foreslaas ikke optaget. I Motiverne S. 197 siges, at § 199 rammer den uagtsomme falske Anklage. Efter Ordene i § 199 sammenholdt med § 39 synes det dog at maatte kræves, at den paagældende anmelder, vidende om, at der ikke er rimelig Grund til Mistanke, altsaa forsætlig foretager en ubestyrket Anmeldelse. Skal saadant Forsæt godtgøres, faar Bestemmelsen næppe synderlig praktisk Betydning. Vil man omvendt ikke stille denne Fordring, er Forholdet ikke mere graverende, end at man synes ligesom i den gældende Ret at kunne nøjes med Bestemmelserne om Ærefornærmelse.

13de Kapitel.

Forbrydelser i offentlig Tjeneste eller Hverv.

Ligesom K. U. 17. Kap. inddrager ogsaa dette Kapitel under sit Omraade Krænkelse af særlige offentligretlige Pligter i et væsentlig videre Omfang end Strfl. Kap. 13. Medens dette kun omfatter Krænkelse af Pligter, der i Stillings Medfør paahviler Embeds- og Bestillingsmænd, og saaledes navnlig ikke anses anvendeligt paa tilsvarende Retskrænkelser begaaede af andre Organer for Statsfunktioner o. l., f. Eks. af Medlemmer af politiske, kommunale eller kirkelige Repræsentationer og Raad, er det her foreslaaet at medtage ogsaa Krænkelser af de derved begrundede Pligtforhold, idet Kapitlet overhovedet omfatter Pligtbrud af enhver, der virker i offentlig Tjeneste eller Hverv. Baade Ønskeligheden af, at disse offentlige Organers Renhed og Uangribelighed herigennem sikres, og Hensynet til at sikre Borgerne mod Misbrug af de disse Myndigheder tillagte Beføjelser gør denne Udvidelse naturlig. Derimod er det fundet betænkeligt, saaledes som K. U. i 17. Kap. gør, jfr. §§ 165—177, i al Almindelighed under denne Kreds af særlige Straffebestemmelser at inddrage Krænkelser af særlige Pligter mod det offentlige, som nogen »i privat Virksomhed har at iagttage i Medfør af Paalæg ved Lov eller af offentlig Myndighed«. Saa vidt gaar ingen andre Love eller Udkast; og det synes under Hensyn til disse Pligtforholds meget forskelligartede og tildels ganske særlige Karakter, jfr. den i Motiverne til K. U. S. 178 givne Opregning, naturligst, at Afgørelsen af, om Reglerne i Kap. 13 helt eller delvist skal finde Anvendelse paa Krænkelser af disse Pligter, afgøres af den særlige Lovgivning om disse Forhold, særskilt for hvert enkelt Tilfælde. — Idet disse Tilfælde udskydes, er det blevet overflødigt at optage en saadan forklarende Bestemmelse som K. U. § 165.

Ved Siden af det netop berørte Spørgsmaal om Arten af de Pligtforhold, der bør inddrages under denne særlige Ordning, har navnlig det Spørgsmaal voldt Tvivl, hvilke Krænkelser af disse Pligtforhold det er rigtigt at udsondre til særlig kriminel Behandling. Medens en Række Lov-

givninger — fransk, tysk, italiensk Ret m. fl. — fra de egentlige Forbrydelser i Embedsforhold o. l. udsondrer visse mindre Tjenesteforseelser som Disciplinærforseelser, der ikke er undergivne strafferetlig Behandling, men er Genstand for en særlig Disciplinærforfølgning, kender K. U. saa lidt som Straffeloven denne Sondring; og det maa sikkert billiges, at man ikke paa dette Punkt har indført en hidtil hos os ukendt Ordning og derved unddraget en Række Tjenesteforseelser fra de almindelige Domstoles Kompetence. For saa vidt Særlovgivningen undtagelsesvis hjemler Afvigelser herfra ved at tillægge Administrationen Ret til at paalægge Bøder for Tjenesteforseelser uden Rekurs til Domstolene, bør Bestræbelsen formentlig rettes paa at faa denne Irregularitet fjernet gennem Ophævelse af disse Bestemmelser. En anden Sag er, at det, naar den her foreslaaede Sondring mellem Forbrydelser og Forseelser gennemføres, vil være naturligt at henføre visse af de i K. U. 17. Kap. behandlede mindre betydelige Tjenesteforseelser til Lov om Forseelser. Dette foreslaas navnlig med Hensyn til de i K. U. §§ 174, 175, 179 og 183 omhandlede Forhold, der saaledes udgaar af nærværende Kapitel.

Ogsaa iøvrigt afgrænser K. U. med enkelte mindre betydelige Afvigelser Kredsen af disse Forbrydelser i væsentlig Overensstemmelse med Straffeloven. Af egentlig nye Bestemmelser indeholder K. U., bortset fra § 177, der senere skal blive omtalt, kun Reglen i § 171 om Misbrug af Embedshemmelighed til at skaffe sig eller andre uberettiget Fordel eller til at skade nogen. Som nedenfor skal blive omtalt, gaar denne Bestemmelse, ligesom Reglen i § 170, 2. St., vistnok for vidt; men iøvrigt maa den formentlig tiltrædes. — Omvendt er af Straffelovens Bestemmelser udgaaet § 125 om ulovlig Anvendelse af Vold under Udførelsen af Embede. Hvorfor netop denne Bestemmelse ikke medtages, siges ikke i Motiverne. Grunden maa da antages at være den, at de der omhandlede Handlinger rammes af Straffebestemmelserne i Udkastets 22. Kapitel, eventuelt ogsaa § 182. Dette er rigtigt, men det er da paafaldende, at samme Betragtning ikke har ført til at udskyde Bestemmelserne i K. U. §§ 168, 169, 180, 181, 184 og 188, om hvilke tilsvarende Bemærkninger gælder.[1]) Grunden maa antages at være den, at en Strafskærpelse i Forhold til de til disse Bestemmelser svarende delicta communia er anset nødvendig eller dog naturlig. Men denne Betragtning synes da lige saa fuldt at maatte gælde ved det i Strfl. § 125 omhandlede Forhold. Det hele Spørgsmaal, om og i hvilket Omfang Handlinger, der fuldt ud rammes af almindelige Straffebud, skal udformes som særlige Embedsforbrydelser — dette ikke helt nøjagtige Udtryk benyttes i det følgende for Kortheds Skyld — naar de foretages i Udøvelse af offentlig Tjeneste eller Hverv, og om dette bør ske ved Dannelsen af en Række Særbestemmelser eller ved en fælles Bestemmelse om Strafskærpelse for disse eller nogle af disse »delicta communia qualificata«, har hørt til de mest omtvistede. Medens ældre Straffelove gik meget vidt i Retning af at danne særlige (blandede) Embedsforbrydelser, gaar Tendensen i nyere Love og Udkast mere og mere i Retning af at udskyde alle disse særlige Straffebestemmelser, eller ialtfald kun i saadanne Tilfælde at skabe særlige Embedsforbrydelser, hvor Krænkelsen af den særlige Pligt mod det offentlige er det væsentlig afgørende for Strafbarheden. For de andre Tilfælde anvender man da enten ligefrem de almindelige, ogsaa udenfor offentlige Tjenesteforhold gældende Straffebestemmelser — saaledes schweizisk Udkast og norsk Straffelov — eller giver en fælles Regel om Skærpelse af den alminde-

[1]) Derimod vil en tilsvarende Betragtning ikke kunne anlægges paa K. U § 172, hvis Bestemmelsen om ulovlig Tvang (K. U. § 255) begrænses saaledes, som den bør, jfr. herom Bemærkningerne til 23. Kapitel.

lige Straf i disse Tilfælde — saaledes tysk V. E. § 210, G. E. § 90. Allerede Ønskeligheden af Lovens størst mulige Simplificering bør formentlig føre til at indskrænke Antallet af særlige Embedsforbrydelser til det mindst mulige. Dette har ført til i nærværende Forslag at udskyde ikke blot den i Strfl. § 125 givne Regel, men ogsaa Bestemmelserne i K. U. §§ 168, 169, 180, 181, 184 og 188.[1]) Med Hensyn til Behandlingen af de i Udøvelse af offentlig Tjeneste eller Hverv begaaede almindelige Forbrydelser gaar nærværende Forslag dernæst en Mellemvej mellem det af norsk Straffelov og det af de tyske Udkast indtagne Standpunkt. Som Hovedregel foreslaas de paagældende Handlinger henførte under de almindelige Straffebestemmelser, idet da den Omstændighed, at Forbrydelsen er sket i Udøvelse af offentlig Tjeneste eller Hverv, kan tages i Betragtning ved Udmaalingen. For ikke at gøre Bruddet med det tilvante for stærkt foreslaas det imidlertid at optage en Bestemmelse om fakultativ Strafforhøjelse for enkelte Grupper af disse Forbrydelser, særlig saadanne, ved hvilke der hidtil i dansk Ret har været givet Særbestemmelser for Krænkelser i Embedsforhold, idet dette opfattes som et Indicium for, at der her har været følt Trang til en særlig, kraftigere Repression. I Overensstemmelse hermed er Bestemmelsen i § 148 affattet.

Af Bestemmelserne i Strfl. 13. Kap. er endvidere § 138 om Straf for den Postembedsmand, der ulovlig aabner, tilintetgør eller underslaar Postforsendelser, udgaaet af K. U. 17. Kap., men kun for i § 395 at genopstaa i en væsentlig udvidet Skikkelse, idet denne Bestemmelse omfatter alle Tjenestemænd, saavel ved offentlige som ved private (men offentlig godkendte) Indretninger, der tjener det almene Samkvem, af hvilken Grund den er optaget i 41. Kapitel om »andre almenskadelige Handlinger«. Det findes dog betænkeligt at optage en saadan almindelig Bestemmelse om Funktionærer ved private Indretninger, hvilket næppe heller er sket i nogen anden Lov eller i noget af de nyere Udkast. Paa den ene Side kan Publikum ikke med Rimelighed gøre Regning paa samme ubetingede Pligtopfyldelse f. Eks. hos Bude (ofte halvvoksne Drenge) ved Telefonkiosker o. l. som hos de i Statens Post- og Telegraftjeneste ansatte, og paa den anden Side synes en særlig streng Behandling af saadanne ofte ret løst ansatte Funktionærer lidet rimelig. Endelig har der næppe været følt Trang til en saadan almindelig Bestemmelse, idet de af saadanne private Indretningers Personale begaaede Uregelmæssigheder oftest vil ske i Berigelseshensigt og da bliver at straffe efter andre Regler. Det findes derfor rigtigt ligesom i den gældende Ret (Strfl. § 138 og L. Nr. 84, 11. Maj 1897 § 17. 3. St.) at begrænse Bestemmelsen til at angaa de i Post- og Statstelegrafvæsenets Tjeneste ansatte, og den har da sin naturlige Plads i dette Kapitel, hvor den optages som § 147 i Tilslutning til den almindelige Bestemmelse i § 146 om Brud paa Tjenestehemmelighed, der for saa vidt supplerer Reglen i § 147, som den overflødiggør særlige Bestemmelser om Post- og Telegraffunktionærers Indiskretioner. Om Pligten til Hemmeligholdelse, se Postlov Nr. 57, 5. April 1888 § 26. 4. St. og L. Nr. 84, 11. Maj 1897 § 17, 1. St., der ogsaa omfatter Telefonsamtaler, cfr. L. Nr. 99, 19. April 1907 § 5, 1. Pkt. Ved Siden deraf opretholdes den væsentlig mildere Straffebestemmelse i L. 1897 § 18 for Brud paa den Hemmeligholdelsespligt, der særligt kan paalægges Funktionærer ved koncessionerede Anlæg.

Ordningen af de derefter tilbageblivende Bestemmelser er i nærværende Forslag blevet en noget anden end i K. U., idet der ved Valget af Rækkefølgen ikke som i dette sidste er lagt afgørende Vægt paa, om Forbrydelsen kan begaas under Udfø-

[1]) Naar Bestemmelsen i K. U. § 187 ikke medtages i denne Opregning, heller ikke, for saa vidt angaar det af nærvær Forsl. § 122 omfattede Tilfælde: at »lade en sigtet undvige«, er det, fordi Bestemmelsen har et væsentlig videre Omraade end § 122 og det da synes naturligt at optage hele Reglen.

relsen af enhver offentlig Tjeneste eller Hverv eller forudsætter Brud paa Pligter i en snævrere Kreds af særlig angivne Stillinger, men mere paa en Gruppering af Forbrydelserne efter selve Handlingens Beskaffenhed, hvorved Anordningen mere nærmer sig den i Straffeloven fulgte. Om den ene eller den anden Fremgangsmaade bør foretrækkes, kan naturligvis omtvistes. Derimod synes det uomtvisteligt, at den i K. U. § 173 optagne til Strfl. § 141 svarende Bestemmelse paa Grund af sin hele supplerende Karakter bør sættes i Slutningen af Kapitlet efter alle de andre Straffebestemmelser. Den tilsvarende Regel findes derfor i nærvær. Forsl. § 149.

Iøvrigt bemærkes angaaende de enkelte Bestemmelser følgende:

§ 139 svarer til K. U. § 166. Ligesom i § 121 er Handlingen beskreven i nærmere Tilslutning til Bestemmelserne i Strfl. §§ 117, 118 og 120, hvorved en saadan forklarende Bestemmelse som den, der findes i K. U. § 5, Litr. d., bliver overflødig. Ligeledes i Overensstemmelse med § 121, jfr. ogsaa § 117, Nr. 4, kræves, at der skal være fordret osv. (tilbudt osv.) Formuefordel. Naar dette Omraade forlades, bliver Begrebet »Fordel« saa vagt og flygtigt, at det er betænkeligt at operere dermed, navnlig hvor Talen er om saa alvorlige Straffe som her. Af samme Grund er iøvrigt i §§ 146 og 149 det i K. U. §§ 170, 171 og 173 benyttede Udtryk »uberettiget Fordel« ombyttet med »uberettiget Vinding«. — De øvrige Ændringer er rent redaktionelle. At Anvendelse af skærpet Straf ikke saaledes som i Strfl. § 120 er begrænset til det Tilfælde, at Gerningsmanden er Dommer eller Nævning, men hjemles overalt, hvor Tjenesten eller Hvervet er af særlig Betydning eller den skyldige indtager en mere fremtrædende Stilling, maa billiges, jfr. det i Motiverne til K. U. S. 179 derom bemærkede. — Under Hensyn til Bestemmelsen i § 24, 2. St., erindres om, at den aktive Bestikkelse straffes efter § 121.

§ 140 svarer til K. U. § 167 og rammer ligesom denne, men i Modsætning til Strfl. § 137, ogsaa Opkrævelse og Modtagelse af ikke skyldige Ydelser til Fordel for det offentlige. Fra K. U. § 167 adskiller Bestemmelsen sig i Realiteten kun derved, at de Tilfælde, hvor Ydelsen oprindelig er modtaget i god Tro, ligesom i N. Strfl. § 111 er udskilt til mildere Behandling. Iøvrigt er de foreslaaede Ændringer væsentlig redaktionelle.

§ 141 svarer til K. U. § 178, jfr. Strfl. § 123. Fra K. U. adskiller Bestemmelsen sig redaktionelt, dels ved at den lange Opregning af mulige Gerningsmænd er erstattet ved en kortere generel Betegnelse, dels ved at Ordene i 1. St. »mod bedre Vidende« er udeladte som formentlig overflødige. jfr. § 19, 2. St., og dels ved, at Bestemmelserne i K. U. § 178, 1. og 2. St., er sammendragne under en fælles Strafferamme. Det er dernæst fundet rigtigt at bibeholde det i Strfl. § 123 benyttede Udtryk »Uretfærdighed«, der formentlig klarere end K. U.s Udtryk »Uret« præciserer, at det, der haves for Øje, er den *materielt* uretfærdige Afgørelse, eller Anvendelsen af Midler, hvorved en saadan materielt uretfærdig Afgørelse bevirkes.

I § 141, 2. St., der svarer til K. U. § 178, 3. St., er medtaget de Tilfælde, at de kvalificerende Følger har været tilsigtede. Der synes ikke at være Grund til at lade f. Eks. en Dommer nyde godt af, at den uretfærdige Dom omstødes, inden der er udstaaet 3 Aar af den idømte Frihedsstraf. De øvrige nærmest redaktionelle Ændringer kræver næppe nærmere Forklaring.

§ 142 sammenfatter under en fælles Regel Bestemmelserne i K. U. §§ 182 og 186 med nogle mindre væsentlige redaktionelle Ændringer. § 142 rammer den blotte Anvendelse af Midler, der i sig selv er ulovlige; bevirkes herved tillige, at der træffes en materielt uretfærdig Afgørelse, kommer den strengere § 141 til Anvendelse.

Ogsaa de i § 143, der svarer til K. U. § 187, 1. St., foretagne Ændringer er væsentlig redaktionelle. Dog er det, ligesom i Strfl. § 132, fundet rigtigt særlig at nævne den, hvem en Fanges Bevogtning paahviler, da det kan tænkes at være en

Person, der intet har med Straffuldbyrdelsen at gøre, f. Eks. en Undersøgelsesdommer eller Bestyreren af en blot paa Varetægtsarrestanter beregnet Arrest. Der synes ikke at være tilstrækkelig Grund til at opretholde den væsentlige Forskel i Strafferammen, som K. U. §§ 186 og 187 opstiller. Derfor er Rammerne i §§ 142 og 143 udvidede henholdsvis opad og nedad. — Bestemmelsen i § 187, 2. St. om Uagtsomhed er ikke optaget, da Forholdet formentlig i fornødent Omfang vil rammes af den i Lov om Forseelser § 22 optagne Bestemmelse om uagtsom Krænkelse af Embedspligt o. l.

At § 144, der svarer til K. U. § 172, er medtaget som særlig Straffebestemmelse, er, som allerede antydet, grundet i, at den almindelige Regel om ulovlig Tvang — nærv. Forsl., § 233 — begrænses væsentlig sammenlignet med K. U. § 255, idet kun visse særlig udhævede Tvangsmidler kommer i Betragtning. Da denne Begrænsning ikke bør gælde, hvor offentlig Stilling er misbrugt, er der her Trang til en særlig Bestemmelse. Det synes dog betænkeligt at gaa videre end den gældende Regel i Strfl. § 124, der kræver, at nogen ved saadant Misbrug skal være tvungen. Det synes efter Udtalelserne i Motiverne til K. U. S. 182 heller ikke at være tilsigtet; men det er da formentlig rigtigst at bibeholde Straffelovens Udtryk »tvinge« i Stedet for K. U.'s meget ubestemte »bestemme eller søge at bestemme«.

§ 145 adskiller sig fra K. U. § 176 i Realiteten kun derved, at det foreslaas, at Straffen ikke ubetinget skal forhøjes med Halvdelen, men med »indtil det halve«. En saadan større Frihed ved Udmaalingen synes gennemgaaende at burde foretrækkes. Iøvrigt er de foreslaaede Ændringer af rent redaktionel Art.

§ 146 sammenfatter Bestemmelserne i K. U. § 170 og 171, idet 2. Pkt. giver en til K. U. § 170, 2. St. og 171 svarende fælles Straffebestemmelse, jfr. saaledes ogsaa N. Strfl. § 121. At Aabenbarelsen skal være retstridig, altsaa ikke hjemlet ved Vidnepligt o. l., er det formentlig her som ellers overflødigt at sige. At Strafskærpelsen er betinget af, at uberettiget Vinding tilsigtes, er omtalt ovenfor i Bemærkningerne til § 139. At medtage ogsaa det Tilfælde, hvor Hensigten er at skade nogen, findes betænkeligt, da »skade« er saa overordentlig omfattende og ubestemt, og det er, da ogsaa den normale Strafferamme kan gaa op til Arbejdsfængsel, formentlig overflødigt, selv naar Grænsen som her foreslaaet sættes til 1 Aar. Bestemmelsen om Uagtsomhed er af samme Grund, som ovenfor ved § 143 anført, ikke medtagen her. De iøvrigt foreslaaede Ændringer er kun redaktionelle.

Om §§ 147 og 148 er det fornødne bemærket ovenfor i de almindelige Bemærkninger til dette Kapitel. Heller ikke § 149, der svarer til K. U. § 173, foranlediger formentlig til yderligere Bemærkninger.

Bestemmelsen i K. U. § 177 om, at Retten til at udøve en privat Virksomhed kan frakendes den, som paa strafbar Maade tilsidesætter de ham i denne paalagte Pligter mod det offentlige, foreslaas ikke optagen. I ret betydeligt Omfang kan saadan Frakendelse ske i Henhold til § 68 og navnlig § 69. Betingelsen er her, foruden at Virksomheden hører til dę særlig nævnte, at vedkommende ved Handlingen har vist sig uskikket til Stillingen eller uværdig til den for samme fornødne Tillid. Derved sættes en rimelig Grænse. At aabne Adgang til for en hvilkensomhelst — maaske ganske uvæsentlig — Tilsidesættelse af Pligter mod det offentlige at frakende Retten til at udøve Virksomheden, synes højst betænkeligt. Bestemmelsens Rækkevidde er i Virkeligheden ganske uoverskuelig, særlig da den vil omfatte ogsaa Tilfælde, hvor i Fremtiden Pligter mod det offentlige paalægges Udøverne af en eller anden Virksomhed. For blot at nævne et Eksempel, vilde efter § 177 en Læge, som har undladt i de ugentlige Indberetninger til Stadslægen at bevidne, at han har overholdt Bestemmelsen i § 7 i L. Nr. 81, 30. Marts 1906, kunne fradømmes Retten til at udøve Lægevirksomhed. Paa samme Maade vilde efter

Ordene enhver Tilsidesættelse af en Meldepligt o. l., f. Eks. undladt Firmaanmeldelse, kunne have den Virkning, at Retten til at udøve Virksomheden frakendes. De Pligter, der her er Tale om, er af saa forskellig Art og Betydning, at det synes ganske nødvendigt at overlade Bestemmelsen af, hvilke Retsvirkninger deres Tilsidesættelse skal have, til den paagældende Særlovgivning. En Bestemmelse som K. U. § 177 synes altfor farlig.

K. U. § 190 bestemmer i al Almindelighed, at den udenfor dette særlige Forhold staaende, der bevirker eller medvirker til nogen i dette Kapitel omhandlet Forbrydelse, for hvilken Straffen kan stige til Arbejdsfængsel (eller højere), straffes henholdsvis som Gerningsmand eller som meddelagtig i Handlingen. Om det udenfor ganske særlige Tilfælde, hvorom nedenfor, er naturligt at straffe extranei for Medvirken til Embedsforbrydelser, er dog meget tvivlsomt. Af sine Embedsmænd, overhovedet af enhver, der virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, kan Staten med Rette forlange, at de holder sig de dem i denne Egenskab paahvilende særlige Pligter efterrettelige, og om fornødent haandhæve denne Pligt ogsaa gennem Straf. Dels har de ved Stillingens Overtagelse paataget sig en særlig Forpligtelse, dels er de særlig udvalgte til Varetagelse af disse Pligter, hvis Betydningsfuldhed gennem speciel Uddannelse, gennem Instrukser og paa anden Maade vil være dem særlig indskærpet. Og at disse Pligter overholdes af disse med offentlig Myndighed udrustede Personer, er af største Vigtighed for Borgernes Retssikkerhed. Alle disse Betragtninger passer enten slet ikke eller dog kun i meget ringere Grad, hvor Talen er om udenfor staaende Personer, til hvilke der, bl. a. fordi de ofte tilhører et ganske andet socialt Niveau, ikke regelmæssig kan stilles de samme Fordringer.

Undertiden vil ogsaa den i K. U. § 190 givne Regel føre til ganske barokke Resultater. I Forbindelse med K. U. § 176 vil den saaledes føre til, at den private, der hjælper en Embedsmand o. l. med at tilskynde en underordnet til en Tjenesteforseelse, *skal* straffes en halv Gang strengere end den sidste — saaledes f. Eks. den underordnedes Kone, der raader Manden til at følge den foresattes Tilskyndelse! Ligeledes synes § 190 at maatte føre til, at en sigtet eller dennes Moder, Hustru osv., hvis de overtaler vedkommende Embedsmand til at lade ham undvige, maa straffes efter § 187 (nærv. Forsl. § 143) i aabenbar Strid med den i K. U. § 146 sidste St. udtalte Grundsætning. — Det rigtige er derfor vistnok som almindelig Regel kun at straffe den udenfor staaende for Medvirken til det i Embedsforbrydelsen eventuelt indeholdte delictum commune. Hans Ansvar for dette behøver som selvfølgeligt ikke særlig at udtales. Saaledes er Forholdet ogsaa udtrykkelig ordnet i N. Strfl. Kap. 11, jfr. dennes § 125 e contrario[1]).

Herved maa imidlertid tages to Forbehold. For det første bør selvfølgelig den, der ved Vold, Trusler om Vold, Opløb eller Bestikkelse søger at fremkalde Pligtbrud eller at hindre Pligters Opfyldelse i disse Forhold straffes — ud fra et ganske andet Synspunkt: Forbrydelse mod den offentlige Myndighed. Fornøden Hjemmel dertil haves imidlertid i K. U. §§ 134—136 (nærv. Forsl. §§ 119—121). Men dernæst synes der at være Trang til en Bestemmelse, der rammer den, som bestemmer en Person, der virker i offentlig Tjeneste eller Hverv. til at krænke en Tjenestepligt, naar den sidste paa Grund af Vildfarelse eller Utilregnelighed ikke kan straffes for denne Handling.

I Overensstemmelse hermed er Bestemmelsen i § 150 affattet. Af Affattelsen fremgaar, at den udenforstaaende straffes, selv om Embedsmanden etc. kan straffes f. Eks. for uagtsom Embedsforbrydelse i Henhold til Lov om Forseelser eller efter

[1]) Se ogsaa Hagerup; Straffeloven, Note 1, ad § 58.

andre Bestemmelser, naar Handlingen blot ikke kan tilregnes ham som en af de i §§ 139—149 omhandlede Forbrydelser.

Endelig bemærkes, at K. U. § 185 er udeladt, da der efter nærværende Forslags Bestemmelser om Straffene ikke er Plads for en saadan Bestemmelse; ligeledes er K. U. § 189, som indeholdende en overflødig Henvisning til Særlovgivningen, udeladt.

14de Kapitel.

Falsk Forklaring.

I dette Kapitel, der svarer til K. U. 18. Kapitel, jfr. Strfl. 14. Kapitel og §§ 224 og 226, er der navnlig to Spørgsmaal af almindeligere Betydning, som kræver en mere indgaaende Prøvelse.

1. Det første af disse Spørgsmaal er det, om det er rigtigt at optage en Straffebestemmelse angaaende uagtsom falsk Forklaring. Strfl. §§ 148 og 149, 2. St., straffer den uagtsomme beedigede Forklaring. K. U. § 196 medtager ogsaa uagtsomme ubeedigede Forklaringer. Det samme gælder tysk V. E. §§ 165, 166, 168, medens G. E.[1]), de østerrigske og schweiziske Udkast samt norsk Straffelov ganske har strøget Straffebestemmelser for uagtsom falsk Forklaring[2]), den være sig beediget eller ubeediget. Motiverne til K. U. S. 195 forsvarer Bestemmelsen i § 196 med, at den aldrig vil kunne føre til at straffe den, der paa Grund af Mangler ved hans Iagttagelsesevne eller Hukommelse afgiver urigtig Forklaring, idet Reglen forudsætter, at den udviste Uagtsomhed er af grovere Karakter. Ganske bortset fra, at Bestemmelsen i K. U. § 196 ikke med et Ord antyder, at Uagtsomheden skal være grov, vidner den hele Udtalelse om en Undervurdering af Betydningen af de Resultater, hvortil den nyeste Tids Undersøgelser om Vidneudsagnets Psykologi har ført[3]). Ligesom disse i det hele har rokket ved den hidtil gængse Tro paa Vidnebevisets Paalidelighed og ubetingede Fortrin for andre Bevismidler, saaledes har de navnlig godtgjort, at Vanskeligheden først og fremmest ligger deri, at det hyppigst er omtrent umuligt at sondre mellem de Urigtigheder, der skyldes Erindrings- og Iagttagelsesfejl og dem, der skyldes Mangel paa behørig Omtanke ved Forklaringens Afgivelse. Motivernes Henvisning til, at Deponenten ved Straffetruslen skal opfordres til at tænke sig om, før han afgiver Forklaring, er derfor Udtryk for en Miskendelse af denne Vanskelighed, der, hvis den deles af Retten, let vil føre til uretfærdige Domfældelser. I Overensstemmelse med de ovenfor nævnte Lovgivninger og Udkast foreslaas det derfor helt at lade denne Bestemmelse udgaa.

2. Et andet Spørgsmaal, som Motiverne kun lige i Forbigaaende berører, og som næppe kan siges i K. U. at have faaet en tilfredsstillende Løsning, er Spørgsmaalet om Virkningen af, at den falske Forklaring tilbagekaldes. Ifølge Strfl. § 145, 2. Pkt., jfr. §§ 150, 2. Pkt., og 151, 2. Pkt., er, naar en beediget Forklaring af egen Drift tilbagekaldes, en meget betydelig Strafnedsættelse hjemlet, og ved ubeedigede Forklaringer hjemler § 146, 2. Pkt., endog fakultativ Straffrihed. Bestemmelserne i K. U. 18. Kapitel omtaler slet ikke Tilbagekaldelsen og dets § 46, Nr. 3, hjemler kun en langt stærkere begrænset Strafnedsættelse og i intet Tilfælde Straffrihed. Som allerede i Bemærkningerne til § 78 fremhævet, taler dog sikkert baade krimi-

---

[1]) I det endelige Regeringsforslag vil i alt Fald Bestemmelsen om uagtsom ubeediget Forklaring udgaa, jfr. Ebermayer S. 49.

[2]) Ogsaa en Række andre Lovgivninger f. Eks. hollandsk, belgisk, fransk, engelsk og italiensk Ret lader dette Forhold straffrit.

[3]) Jfr. som en praktisk Illustration til de ved mere eksperimentelle Undersøgelser vundne Resultater en Redegørelse i Monatsschrift für Kriminalpsychologie VIII. S. 143 flg.

nalpolitiske Hensyn og Hensynet til at afværge alvorlig, maaske senere uoprettelig Skade for Tredjemand, hvem Forklaringen er rettet imod, for at hjemle Adgang til Straffrihed, naar den falske Forklaring frivilligt tilbagekaldes, inden nogen ved samme har lidt Skade. Det maa herved erindres paa den ene Side, at der her ofte vil foreligge stærkt undskyldende Momenter, idet falsk Forklaring bl. a. hyppigt afgives under Indflydelse af stærk Paavirkning af andre eller under Tryk af en alvorlig etisk Konflikt, og paa den anden Side, at Hensynet til at værge Tredjemand mod at lide Uret saa meget stærkere taler for her at indrømme Straffrihed, som enhver Tilbagekaldelse jo faktisk indeholder en Selvangivelse, saa at alene Frygt for Straffen ellers let vil afholde den angrende fra at tilbagekalde. Den sidstnævnte Betragtning kan endog ret stærkt tale for at gøre Straffriheden ved rettidig, frivillig Tilbagekaldelse ubetinget. — Fakultativ Straffrihed er nu ved Tilbagekaldelsen saa vel af beediget som ubeediget Forklaring hjemlet allerede ved § 78, Nr. 6, jfr. §'s Slutningsbestemmelse. Hermed stemmer schweizisk V. E. Artt. 215 og 216. Tysk V. E. § 169 og G. E. § 201 hjemler ved frivillig rettidig Tilbagekaldelse af ubeediget falsk Forklaring ubetinget Straffrihed, medens de ikke aabner Adgang til Straffrihed ved falsk beediget Forklaring[1]). Endelig hjemler østerrigsk Regeringsforslag (1912) § 183 ubetinget Straffrihed ved frivillig rettidig Tilbagekaldelse af saa vel beediget som ubeediget falsk Forklaring[2]). Medens det nu næppe er betænkeligt at følge de tyske og østerrigske Forslag, for saa vidt angaar ubeedigede Forklaringer, altsaa ved rettidig frivillig Tilbagekaldelse at hjemle ubetinget Straffrihed, hvorfor en Bestemmelse derom er optaget i § 152, 2. St., jfr. § 154 sidste St., findes det ved beedigede falske Forklaringer noget betænkeligt at gaa ud over den ved det schweiziske Udkast Artt. 215 og 216 hjemlede fakultative Straffrihed. Saalænge Eden endnu har saa stor Betydning i vort Bevissystem, som Tilfældet er, vilde en Regel, som hjemler ubetinget Straffrihed, naar en beediget Forklaring rettidig tilbagekaldes, vel nok rokke for stærkt ved den Forestilling om Edens »Hellighed«, som alene kan forklare denne Ordning. Dette kan derimod næppe i tilnærmelsesvis samme Grad siges om en Bestemmelse, der — hvor særlige undskyldende Momenter foreligger — aabner Adgang til fakultativ Straffrihed. Da en saadan imidlertid allerede er hjemlet ved § 78, er en særlig Bestemmelse derom ved denne Forbrydelse overflødig.

Af Bestemmelserne i K. U. 18. Kapitel er dernæst Reglerne i § 195, 1. St. og i § 197 ikke optagne i nærværende Forslag, idet de dertil svarende Regler, for saa vidt de overhovedet kan tiltrædes, foreslaas henviste til Lov om Forseelser. Hvor de i § 195 omhandlede Forklaringer afgives under Eds Tilbud eller paa Tro og Love o. l., altsaa i Tilfælde, der svarer til de i Strfl. § 154 omhandlede, har Overtrædelsen ganske vist en saa alvorlig Karakter, at Straffebestemmelsen derom utvivlsomt har sin naturlige Plads i L. om Forbrydelser. Men iøvrigt bør disse urigtige Erklæringer, som efter den gældende Ret for en stor Del slet ikke er strafbare som saadanne, sikkert kun behandles som Forseelser, hvorfor ogsaa det i § 195, 1. St. satte Maksimum findes altfor højt. Endmindre vil det kunne betvivles, at de i § 197 omhandlede Lovovertrædelser efter det her fulgte Princip hører hjemme i L. om Forseelser.

Som bekendt antages det i dansk Ret[3]) som i mange andre Retsforfatninger, at

[1]) Om den anden Straffelovskommissions Beslutninger, se Ebermayer S. 50, hvorefter ved rettidig Tilbagekaldelse af falsk beediget Forklaring ubegrænset Strafnedsættelse kan finde Sted

[2]) Sammes § 186, Nr. 1, hjemler dernæst Adgang til Strafnedsættelse i et Tilfælde, der er noget beslægtet med det i nærvær. Forsl. § 78, Nr 7, omhandlede.

[3]) Jfr. Goos: Spec. Del III. S. 76.

Straffebestemmelserne for Mened og falsk Forklaring rammer urigtige Forklaringer ikke blot angaaende selve det Forhold, der ved Forklaringen søges oplyst, men ogsaa angaaende andre »Sagen« i og for sig uvedkommende Forhold bl. a. de saakaldte »Generalia«, selv om disse i Virkeligheden er ganske irrelevante for Sagens Oplysning, hvilket jo ingenlunde altid er Tilfældet, idet f. Eks. Spørgsmaalet, om Vidnet er beslægtet med en af Sagens Parter o. l. kan være af væsentlig Betydning for Bedømmelsen af Udsagnets Beviskraft. Hvor Udsagnet imidlertid aabenbart er uden al Betydning for Sagen, vil Anvendelsen af de strenge Straffebestemmelser for falsk Forklaring kunne virke højst urimeligt og stødende, f. Eks. i et fra Wien kendt Tilfælde, hvor en Skuespillerinde adspurgt om sin Alder af ren Forfængelighed opgav denne til 27 Aar i Stedet for 29. Der kunde da være Spørgsmaal om helt at undtage saadanne Udsagn fra disse Straffebestemmelsers Omraade.[1]) Det findes dog betænkeligt at bringe et saa stærkt Brud med den gældende Ret i Forslag, men det synes ialtfald naturligt i saadanne Tilfælde at give Adgang til en meget væsentlig Strafnedsættelse. Dertil sigter Bestemmelserne i nærværende Forslags § 151, 2. Pkt. og § 152, 2. Pkt.

De Ændringer, som der iøvrigt er fundet Anledning til at foreslaa i Bestemmelserne i dette Kapitel, er ikke af principiel Art.

Nærværende Forslags § 151 sammenfatter i en mere kortfattet Affattelse Bestemmelserne i K. U. §§ 191 og 192. Om Bestemmelsens Omraade særlig, for hvilken Myndighed og hvorledes Forklaringen skal være afgiven, henvises til Motiverne til K. U. S. 189—190. Ved Siden af den tidligere omtalte Adgang til Strafnedsættelse, hvor Udsagnet er uden Betydning for Sagen, er Straffens Minimum nedsat.

§ 152 svarer til K. U. § 193, idet dog baade Minimum og Maksimum af Straffen er nedsat. Paa Grund af Bestemmelsens vide Omraade er det sikkert rimeligt at aabne Adgang til at anvende simpelt Fængsel; Maksimum foreslaas nedsat til to Aar ligesom i N. Strfl. § 166 og tysk G. E. § 201. Om Strafnedsættelsen i 2. Pkt. og den i 2. St. hjemlede Straffrihed ved Tilbagekaldelse er tidligere talt.

§ 153, 1. St. svarer ganske til K. U. § 194, 1. og 2. St., der er sammendragne, og hvis Regel om Straffrihed for den, der afgiver falsk Forklaring som sigtet for en strafbar Handling eller under Afhøring i Tilfælde, hvor Forklaring ikke maa kræves, ganske kan tiltrædes, jfr. herved Motiver til K. U. S. 191. — § 153, 2. St. svarer til K. U. § 194, 3. St., men afviger fra denne derved, at Strafnedsættelsen, ligesom i Strfl. § 147, 2. Pkt., gøres obligatorisk, og at den i K. U. § 194 sidste Pkt. opstillede faste Norm for Nedsættelsen »med det halve« foreslaas udeladt, fordi de undskyldende Momenter her kan være saa stærke, at en saadan Begrænsning synes vilkaarlig.

§ 154 gengiver med nogle redaktionelle Ændringer Bestemmelserne i K. U. § 195, 2. og 3. St. Bestemmelsen om falske Klagemaal er dog begrænset paa lignende Maade som i Strfl. § 226, idet der kun medtages falske Klagemaal til Rigsdagen, Ministerierne eller Øvrigheden. At medtage Klager til en hvilkensomhelst Myndighed, til hvilken Klager kan rettes — f. Eks. til Skolemyndigheder — saaledes som K. U. § 195, 3. St. Litr. a gør, synes betænkeligt, da der her oftest vil være Tale om Bagateller, ved hvilke den foreslaaede Strafferamme slet ikke passer, og overfor hvilke der overhovedet næppe hidtil er følt Trang til særlige Straffebestemmelser udover den Beskyttelse, som Bestemmelserne om Ærefornærmelser o. l. yder. Henvisningen til Særlovgivningen i K. U. § 195, 4. St. foreslaas udeladt som overflødig, saa meget mere som den væsentlig vedrører Erklæringer af den Art, som omhandles i § 195,

[1]) Saaledes fransk Ret, jfr. Stoos i V. D. B. T. III. S 330—331.

1. St., der, som tidligere bemærket, ikke foreslaas optagen i nærværende Forslag.

---

15. Kapitel.

Pengefalsk.

Om de systematiske Hensyn, der har ført til at optage dette og de følgende Kapitler paa dette Sted, er det fornødne anført ovenfor S. 115 i de indledende Bemærkninger til den særlige Del.

Ligesom K. U. 35. Kapitel slutter sig ret nær til Bestemmelserne i Strfl. §§ 264—67, saaledes er de Ændringer, der her foreslaas i K. U.'s Bestemmelser, ikke af særlig indgribende Art. — I Modsætning saavel til Straffeloven som til K. U., men i Tilslutning til de tyske og det østerrigske Forslag foreslaas det at ligestille Eftergørelse, Forfalskning og Udgivelse, idet der lige saa lidt som ved Dokumentfalsk ses at være nogen rationel Grund til at udskille Udgivelse til særlig, mildere Behandling. Hyppigst vil vel nok den, der eftergør eller forfalsker Penge, være en farligere Forbryder end den, der uden at være delagtig i selve Falskmøntneriet udgiver falske Penge, idet der til det første kræves en udviklet Teknik og langvarige Forberedelser, og Faren for Omsætningens Sikkerhed navnlig ved en Masseproduktion bliver særlig stor. Men ligesom dog Udgivelse i stor Maalestok af falske Penge kan blive lige saa farlig for Omsætningen som Forfærdigelsen, saaledes kan den sidstnævnte, naar den foretages ved ganske primitive, navnlig ikke til Masseproduktion egnede, Midler eller iøvrigt i ringe Omfang, være forholdsvis lidet farlig for Omsætningen. Det sidste Moment har navnlig N. Strfl. § 174, 2. St. med Rette fremhævet. Et Udslag af den samme Betragtning er det, naar ogsaa de Udkast, der ellers ligestiller Forfærdigelse, Forfalskning og Udgivelse, dog til særlig mildere Behandling udskiller den Form af Forfalskning, der bestaar i at forringe Mønters Værdi ved Beklipning, Filing o. l. Forklaringen ligger i, at denne Form af Forfalskning ikke saa let kan udføres en masse, men bliver et blot Haandværksarbejde. Det er i Virkeligheden dette Hensyn til den forskellige Fare for Omsætningen, eftersom Frembringelsen eller Udgivelsen er indrettet paa Stordrift eller paa Smaadrift, som bør være bestemmende for Straffesatserne; og dette Synspunkt er derfor lagt til Grund ved Forholdets Ordning i nærværende Forslag §§ 155 og 156. Naar Udgivelse er behandlet i en særskilt Paragraf og ikke er medoptaget i § 155, er det af rent tekniske Hensyn, idet den almindelig anerkendte Regel om Strafnedsættelse, hvor Pengene er modtagne i god Tro, kun faar Anvendelse ved Udgivelse. Ved Formuleringen er det formentlig tilstrækkelig tydeligt udtrykt, at der ved Anvendelsen af de tre i § 155 opstillede Strafferammer paa Udgivelse skal anlægges samme Synspunkt, som i § 155 er gennemført ved Eftergørelse og Forfalskning, saa at navnlig den lavere i 3. St. foreskrevne Strafferamme skal anvendes i det sikkert overvejende Antal Tilfælde, hvor der kun er Tale om Udgivelse af enkelte eftergjorte eller forfalskede Pengestykker. Om der iøvrigt ved Siden af den nævnte Regel i § 155, 3. St. er Trang til den særlige Regel i 2. St., kan omtvistes. Den er nærmest medtaget, fordi dette Tilfælde i saa at sige alle Love og Udkast særligt fremhæves. Men den har tillige den Betydning at fastslaa, at den der omhandlede Behandling er »Forfalskning« af Penge, hvad der undertiden i Teorien har været rejst Tvivl om.

At K. U. har opgivet Straffelovens Sondring mellem danske og fremmede Penge, maa ganske tiltrædes og stemmer med almindelig europæisk Ret. At fremhæve dette særligt i Redaktionen tør derimod anses for overflødigt, jfr. ogsaa tysk G. E. § 202 og østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 220. Ligeledes maa det anses

overflødigt at fremhæve, at Pengene skal være gangbare; det ligger tilstrækkelig tydeligt i Ordene: »for at bringe disse i Omsætningen som ægte« og ligger vel iøvrigt allerede i Ordet »Penge«. De fremmede Udkast har heller ikke anset det nødvendigt at fremhæve dette. Endelig er det ogsaa fundet overflødigt udtømmende at angive de forskellige Maader, hvorpaa Forfalskning kan foregaa. Strfl. §§ 264 og 265 nøjes med Udtrykket »forfalsker«, jfr. ogsaa tysk V. E. § 159, G. E. § 202, schweizisk V. E. § 168; og dette kan næppe foranledige begrundet Tvivl. Det vil navnlig næppe fra nogen Side blive betvivlet, at det at give ikke gangbare Penge Udseende af at være gangbare maa anses enten som Eftergørelse eller Forfalskning af Penge. Paa den anden Side er Formuleringen i K. U. § 346 en Bekræftelse paa den ofte fremhævede Sandhed, at en saadan Opregning, som der foretaget, vanskelig bliver fuldstændig og derfor kan friste til ubetrettigede Modsætningsslutninger. § 346 nævner bl. a. ikke det Tilfælde, at der gives gangbare Penge Udseende af gangbare Penge af *samme* Værdi, men f. Eks. udstedte af et andet Land (en 10 Lire Seddel forandres til en 10 Franc Seddel). Og dog bør det vel ikke betvivles, at her foreligger Pengefalsk. De øvrige i nærværende Forslags § 155 foretagne redaktionelle Ændringer kræver næppe nærmere Forklaring.

Med Hensyn til Straffen bemærkes, at Maksimum af Straffen for Eftergørelse o. s. v. foreslaas sat til 10 Aar i Overensstemmelse med tysk G. E. § 202 og østerrigsk Regeringsforsl. § 220, medens Straffen for Værdiformindskelse er overført uforandret fra K. U. § 346. Dertil føjes saa i § 155, 3. og 4. St. dels en lavere Strafferamme — Arbejdsfængsel indtil 3 Aar — for de lidet farlige Tilfælde, dels en Regel om Strafforhøjelse i Gentagelsestilfælde.

Ligesom alle andre Love og Udkast, jfr. ogsaa Strfl. § 264, fastholder K. U., at Forbrydelsen er fuldbyrdet, naar Penge er eftergjorte eller forfalskede, eller naar saadanne Penge er forskaffede i Udgivelseshensigt. Paa Grund af disse Handlingers overordentlige Farlighed er det fundet betænkeligt i nærværende Forslag at fravige denne Ordning, skøndt § 22 aabner Adgang til at straffe Forsøg med den fulde for Forbrydelsen foreskrevne Straf. Dennes Anvendelse bør formentlig her ikke være fakultativ, men obligatorisk. Og vel maa det erkendes, at Straffrihed bør indtræde, hvis Falskmøntneren frivillig opgiver sit forbryderske Forsæt, inden Udgivelse har fundet Sted — og eventuelt hindrer denne —, men Bestemmelsen i § 78 Nr. 6 i Forbindelse med denne Paragrafs Slutningsbestemmelse vil formentlig gøre Fyldest i dette meget lidet praktiske Tilfælde.

I Overensstemmelse med Strfl. § 267, men i Modsætning til vistnok alle nyere Love og Udkast rammer K. U. § 347 ogsaa visse Tilfælde af (bevidst) Uagtsomhed (Formodning) ved Udgivelse af falske Penge. Dette maa formentlig billiges, da der netop ved dette Forhold hyppigt vil foreligge Tilfælde, der ligger lige paa den ganske flydende Grænse mellem Forsæt og Uagtsomhed. Da dog ikke blot de groveste Tilfælde af Uagtsomhed medtages, synes det imidlertid lidet naturligt at fastholde samme Strafferamme som for den forsætlige Forbrydelse. Tilfældet er derfor i nærvær. Forsl. § 157 udskilt til særlig Behandling med en væsentlig lavere Strafferamme, hvis Maksimum dog ligger noget over det normale Minimum i §§ 155 og 156. Det er i 2. Pkt. foreslaaet, at Straffen, hvor Pengene er modtagne i god Tro, under formildende Omstændigheder kan bortfalde. Genudgivelsen kan her nemlig efter Omstændighederne være højst undskyldelig, jfr. f. Eks. det Tilfælde, at en Rejsende, der veksler Sedler eller Guldmønt hos Hotellets Portier, straks faar Mistanke om, at nogle af de modtagne Byttepenge er falske, og saa ganske roligt en Time efter giver Portieren disse mistænkelige Penge som Drikkepenge. Modtageren sker der her ingen Uret; og for Omsæt-

sætningen voldes her ingen særlig Fare, idet Situationen faktisk bliver den samme, som om den paagældende straks havde nægtet at modtage dem af Portieren.

Bestemmelserne i K. U. § 348 er ikke optagne i nærværende Forslag, da de efter det her fulgte Princip har deres naturlige Plads i Lov om Forseelser.

---

16. Kapitel.

Dokumentfalsk.

Den rette Opfattelse af, hvad der er det særegne for de ved Misbrug af Dokumenter begaaede Forbrydelser, saa vel som Spørgsmaalet om disse Forbrydelsers rette Afgrænsning hører til Strafferettens vanskeligste Problemer og har længe hørt til de mest omstridte.

Det første, nærmest Systematiken vedrørende Spørgsmaal skal ikke optages til Drøftelse. Disse Forbrydelsers systematiske Plads er som tidligere bemærket — i Overensstemmelse med de fleste fremmede Love og Udkast — i nærværende Forslag valgt ud fra den, iøvrigt ingenlunde uomtvistede Opfattelse, at det væsentlig afgørende for disse Handlingers Strafbarhed er Angrebet paa den Sikkerhed i Retsforhold, som beror paa Tilliden til Dokumenters Ægthed og Rigtighed.

De praktisk betydningsfulde Vanskeligheder møder navnlig dels ved Spørgsmaalet om, hvad der skal indbefattes under eller ligestilles med Dokumenter, dels ved Spørgsmaalet om, hvilke Misbrug af disse der bør gøres til Genstand for særlig strafferetlig Behandling.

1. Medens Straffeloven ikke giver nogen Definition af »Dokument« som Genstand for Dokumentfalsk, om den end ved sin Beskrivelse af Handlingen i §§ 268—270 tydeligt tilkendegiver, at den kun har skriftlige Dokumenter for Øje, har K. U. i § 5 Litr. g. ligesom adskillige nyere Love og Udkast[1]) optaget en saadan Definition. Principielt maa det nu sikkert billiges, at Loven fastslaar, i hvilken Betydning den benytter et saadant i og for sig flertydigt Udtryk. Men som et Blik paa de forskellige Loves og Udkasts Bestemmelser viser, møder der ved denne Afgrænsning en Række Tvivl. Og en Definition, der løser alle Tvivl, kan overhovedet næppe gives i en Formulering, der egner sig til Optagelse i en Lov. Der er nu vistnok Enighed om, at kun saadanne Genstande, der indeholder en Meddelelse eller Erklæring, som kan være af retlig Betydning, kan betegnes som Dokument. Med en ganske enkelt Undtagelse[2]) er nyere Love og Udkast dernæst enige om, at det er uden Betydning, om Meddelelsen er sket ved Skrifttegn eller ved andre Tegn, der sædvanemæssig eller ifølge Aftale har en tilsvarende Betydning, sikkert med Rette, idet den ved Misbrug af Meddelelsen forvoldte Fare for Sikkerheden i Retsforhold er uafhængig deraf. Mere omtvistet er det, om det bør kræves, at Meddelelsen er »bestemt til«[3]) at begrunde Rettigheder eller tjene som Bevis, eller om det er nok, at den er egnet til[4]) eller benyttes til saadant Øjemed. Den sidstnævnte, videste Formulering, der benyttes i K. U. § 5, Litr. g, jfr. Ordene »søges benyttet«, fører dog vistnok for vidt. At straffe som Dokumentfalsk f. Eks. Benyttelse af en forfalsket Meddelelse, der hverken er bestemt til eller ifølge hele sin Beskaffenhed kan være af Betydning som

---

[1]) Jfr. bl. a. N. Strfl. § 179; tysk G. E. § 12, Nr. 7; østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 206; schweizisk V. E Art. 63, Nr. 8. Tysk V. E. har ingen Definition, men ifølge Kommissionens Beslutning skal en saadan optages i det endelige Udkast, jfr, Ebermayer S. 81.

[2]) Schweizisk V. E. Art. 63, Nr. 8.

[3]) Saaledes tysk G. E. § 12, Nr. 7, og for ikke skriftlige Dokumenter østerrigsk Regeringsforsl. § 206.

[4]) Østerrigsk Regeringsforsl. § 206 (for skriftlige Dokumenter): schweizisk V. E. § 63. Nr. 8. Saaledes maa ogsaa nærmest Bestemmelsen i N. Strfl. § 179 forstaas.

Bevis, synes lidet rimeligt; en saadan Handling er paa Forhaand ufarlig. Omvendt synes det altfor snevert at kræve, at Genstanden skal være »bestemt« til at tjene som Bevis. Derved udelukkes f. Eks. Benyttelse af forfalskede Breve, Rekvisitioner o. l., Handlinger, der netop regelmæssig har den for Dokumentfalsk ejendommelige Farlighed. Det afgørende synes at maatte være, om Genstanden enten er bestemt til eller (efter sin almindelige Beskaffenhed) kan benyttes som Bevis.[1]) I sidste Tilfælde at kræve, at den kan tjene som Bevis »for en Ret, en Forpligtelse eller en Befrielse for en saadan«, saaledes som N. Strfl. § 179 gør, synes vel ikke særlig betænkeligt, men paa den anden Side heller ikke nødvendigt. Det synes f. Eks. ubetænkeligt som Dokumentfalsk at ramme Benyttelse af et forfalsket Brev, hvori en Værnepligtig angives at være syg, til Opnaaelse af forlænget Orlov for denne.

I K. U. § 5 Litr. g. kræves yderligere, at den Meddelelse, der skal anses som Dokument, skal være forsynet med Betegnelse af Udstederen. Og i Motiverne S. 294 siges det, at dette er det formelle Kriterium, der adskiller Dokumenter fra Mærker. At dette skulde være naturligt, er dog lidet antageligt. Det synes f. Eks. lidet rimeligt, at det skulde være afgørende for, om Lodighedsstemplet paa Guld- eller Sølvvarer eller et en Genstand eller dennes Pakning paatrykt Varemærke skal anses som et Dokument eller et Mærke, om Mærket er upersonligt eller indeholder ved Bogstaver eller lignende en Angivelse af Udstederen. Da det endvidere i Motiverne siges, at Formen for denne Betegnelse — om ved Navn eller anden individuel Betegnelse — er ligegyldig, hvor ikke Dokumenter af en vis Klasse (f. Eks. Gældsbreve) kræver en særlig Form for denne Betegnelse (f. Eks. Underskrift), bliver det overhovedet ganske uklart, hvad der i denne Henseende skal kræves for at anse Genstanden som et Dokument. Naar det f. Eks. af en Jernbane- eller Dampskibsbillet paa en eller anden Maade fremgaar, at den er udstedt af denne bestemte Banebestyrelse eller dette bestemte Dampskibsselskab, skulde Billetten efter den givne Forklaring være et Dokument. Men i K. U. § 360, 2. St. synes det forudsat, at Rejsebilletter, Adgangstegn o. l. altid er Mærker, ikke Dokumenter. — Da det saaledes paa den ene Side vil være umuligt eller dog særdeles vanskeligt at gennemføre den tilsigtede Sondring mellem Dokumenter og Mærker og paa den anden Side ofte vilde føre til Urimeligheder paa Grundlag af det i K. U. § 5 Litr. g. angivne, rent formelle og for Meddelelsens Betydning i Retslivet ganske ligegyldige Kriterium at etablere en forskellig Behandling af Dokumenter og Mærker, turde det være rigtigere, saaledes som norsk Straffelov gør, at behandle begge Dele under et.[2]) Følgen deraf er da, at Bemærkningen om, at Meddelelsen skal være forsynet med Betegnelse af Udstederen, bør udgaa af Definitionen. Den findes heller ikke i nogen af de ovenfor nævnte Love og Udkast.[3]) I Overensstemmelse med det anførte er

[1]) Om den in concreto faktisk skaber eller bidrager til at skabe Bevis, maa dermod være uden Betydning.

[2]) En enkelt Klasse Mærker holdes dog udenfor Bestemmelserne om Dokumentfalsk. Det er saadanne, hvis Opgave ikke er at være Bevismidler i Samlivets Retsforhold, men alene at tjene som Bevis for offentlige Afgifters Erlæggelse. Nogle af disse har K. U. i § 145 selv udskilt til særlig Behandling, og i Bemærkningerne til nærvær. Forsl. § 138 er omtalt, til hvilke andre Mærker det kan være naturligt at udstrække den særlige Behandling.

[3]) At det er Meningen hermed netop at behandle »Mærker« som Dokumenter, fremgaar formentlig deraf, at der, bortset fra de i forrige Note omtalte fiskale Mærker, ikke gives særlige Bestemmelser om Mærkefalsk. I »Erlauternde Bemerkungen« til østerrigsk V. E. (1909) S. 204 nævnes da ogsaa udtrykkeligt som Eksempler paa Dokumenter »Garderobemærker og andre Bevistegn«, og selve Forslagets § 207 sidste St. jevnstiller udtrykkeligt offentlige Betegnelser af Genstandes E enskaber o. l. med offentlige Dokumenter.

nærværende Forslags § 3 Litr. e affattet. De Betænkeligheder ved en fælles Behandling af Dokumentfalsk og Mærkefalsk, som kunde hentes fra Hensynet til Straffens Størrelse, er det ved en passende Regulering og Nuancering af Strafferammerne ikke vanskeligt at komme ud over, jfr. nærmere nedenfor.

2. Medens Straffeloven som Dokumentfalsk kun straffer Misbrug af uægte Dokumenter, inddrager K. U. i mere eller mindre nær Tilslutning til nyere fremmede Love og Udkast under Reglerne om Dokumentfalsk en Række andre Misbrug af Dokumenter. Med den sædvanlige Straf for Dokumentfalsk anses ifølge § 349, 3. St. Nr. 1 det Forhold, at Navnetegningen paa et Dokument er forskaffet ved Hjælp af en Vildfarelse, paa Grund af hvilken den er givet paa et Dokument af andet Indhold end tilsigtet.[1]) Ligeledes straffes efter § 350 for Dokumentfalsk — foruden visse Forsøgshandlinger, der ikke paa dette Sted nærmere skal omtales — den, der for at skille nogen ved hans Ret fragaar sin Navnetegning paa et Dokument eller tilintetgør, forstikker eller helt eller delvis ubrugbargør et saadant. Med en væsentlig lavere Straf anses dernæst ifølge § 253 dels den, der i Retsforhold benytter eller overlader til Benyttelse et ægte og uforfalsket Dokument som vedrørende en anden Person end den, som det virkelig angaar (personelt Falsk) eller paa anden mod Dokumentets Bestemmelse stridende Maade, dels den, der for at skuffe i Retsforhold i eller til et Dokument afgiver urigtig Erklæring angaaende nogen Omstændighed, som Dokumentet er bestemt til at bevidne, eller som benytter eller overlader til Benyttelse et saadant Dokument som indeholdende Sandhed (intellektuelt Falsk).

Efter den Opfattelse af disse Forbrydelsers Karakter, der ligger til Grund saa vel for K. U. som for nærværende Forslag, kan det næppe betvivles, at det er naturligt at udvide Kredsen af de særlige Dokumentforbrydelser ud over den ved Straffeloven givne Ramme, idet ogsaa andre Misbrug af Dokumenter kan medføre den samme eller en lignende Fare for Retslivets Sikkerhed som de i Straffeloven omhandlede Misbrug af uægte Dokumenter, uden at der altid vil findes andre paa et saadant Forhold anvendelige, passende Straffebestemmelser. Men hvor langt denne Ligestilling bør udstrækkes, kan i flere Retninger være tvivlsomt. At for det første Undertrykkelse af Dokumenter bør ligestilles med Dokumentfalsk, synes der at være almindelig Enighed om, jfr. N. Strfl. § 187, tysk V. E. § 287, G. E. § 213, østerrigsk Regeringsforsl. § 215, schweizisk V. E. Art. 179. Det kan heller ikke nægtes, at f. Eks. Tilintetgørelse af et Testament, en Kvittering o. l. regelmæssig har ganske samme Betydning for Sikkerheden i Retsforhold som en Forfalskning, ligesom Grænsen mellem en saadan og en Ubrugbargørelse ofte er ganske flydende. Derimod medtager med Undtagelse af norsk Straffelov næppe nogen anden Lov eller noget Udkast det sammen hermed i K. U. § 350 nævnte Tilfælde, at nogen fragaar sin Navnetegning paa et Dokument. Saaledes som Bestemmelsen i § 350 er subjektivt begrænset, jfr. Ordene: »for at skille nogen ved hans Ret«, vil Bestemmelsen i næsten alle praktiske Tilfælde være overflødig, idet Forholdet vil blive ramt af Bestemmelserne i 25. Kapitel om Bedrageri eller Besvigelse af Fordringshavere. Og for saa vidt man, som der formentlig er Grund til, giver Bestemmelsen om Straf for Tilintetgørelse o. l. af Dokumenter et videre Omraade ved kun at kræve, at det sker for at unddrage en anden dette som Bevismiddel, synes det noget tvivlsomt, om den Udvidelse af det strafbares Omraade, som vilde blive Følgen af, at Fragaaelse af Underskriften ligestilles med Tilintetgørelse o. l.. er paakrævet, navnlig da de grovere Tilfælde, hvor Fragaaelsen sker for Retten o. l., vil rammes af Bestem-

[1]) De i § 349 Nr. 2—4 omhandlede Tilfælde er i Virkeligheden kun Eksempler paa Misbrug af uægte Dokumenter og gaar næppe ud over, hvad der allerede nu maa henregnes til Dokumentfalsk.

melserne i 14. Kapitel. Den omtalte Regel er derfor ikke optaget i nærværende Forslag. Skulde en saadan Regel optages, maatte iøvrigt formentlig konsekvent ogsaa det Tilfælde medtages, at Underskriveren bestrider, at Dokumentet med sit nuværende Indhold hidrører fra ham, idet han paastaar, at der er sket Forandring i dets Tekst.

Derimod maa det vistnok erkendes at være naturligt med Dokumentfalsk at ligestille det i K. U. § 349, 3. St. Nr. 1 nævnte Tilfælde. Strafferetligt synes der ikke at være nogen Væsensforskel mellem det Forhold at tilsnige sig en andens Underskrift ved at benytte hans Vildfarelse med Hensyn til Dokumentets Indhold og det uberettiget at udfylde et med en andens Underskrift forsynet, ufærdigt Dokument (Blanketfalsk).

Det maa dernæst vistnok erkendes, at der er Trang til en Regel svarende til den i K. U. § 353 givne om Straf for den, der benytter et ægte og uforfalsket Dokument som vedrørende en anden Person (eller en anden Genstand) end den, som det virkelig angaar. Ganske vist indeholder de nyere Love og Udkast ikke nogen saadan almindelig Bestemmelse, men begrænser den tilsvarende Regel, hvor en saadan findes optagen[1]), til Benyttelse af visse personlige Legitimationspapirer eller Vidnesbyrd,[2]) og nægtes kan det heller ikke, at saadant Misbrug udenfor disse Tilfælde ofte vil rammes af andre Straffebestemmelser, navnlig Bedragerireglerne. Men da dette dog ingenlunde gælder for alle praktisk forekommende eller let tænkelige Tilfælde, og da en Begrænsning til Legitimationspapirer synes ret vilkaarlig, foreslaas Reglen optagen i samme Omfang som i K. U., jfr. nærværende Forslags § 161, 1. St.

Naar K. U. § 353 endelig i al Almindelighed foreskriver Straf for det Forhold, der i Reglen betegnes som intellektuelt Falsk, maa det atter fremhæves, at denne Bestemmelse gaar væsentlig videre end de tilsvarende Bestemmelser i nyere Love og Udkast, idet disse alene angaar visse særlig udhævede Dokumenter, navnlig offentlige Dokumenter og Lægeattester, jfr. tysk V. E. §§ 285 og 286, G. E. §§ 211 og 212, østerrigsk Regeringsforsl. §§ 212 og 213, schweizisk V. E. Art. 178, N. Strfl. § 189. Skønt en saadan Begrænsning ved første Øjekast synes ret vilkaarlig, kan der dog vistnok anføres ret gode Grunde for den. Ved at lade Bestemmelsen omfatte alle private Dokumenter uden Begrænsning vilde man ramme en Række ægte, men af Indhold urigtige. skriftlige Udsagn af ringe retlig Betydning, som hidtil har været straffri, og hvor Strafværdigheden er enten meget omtvistelig (almindelige private Anbefalinger) eller ialtfald saa ringe, at der kun bør være Adgang til en ringe Forseelsesstraf. Den sidstnævnte Vej gaar N. Strfl. § 372, 1. St., der dog indeholder yderligere Begrænsninger. Men det er som bemærket meget tvivlsomt, om en saadan Bestemmelse overhovedet kan anses nødvendig. Som Forbrydelse er der derimod Grund til at behandle saadanne usande Bevidnelser, som der ifølge særlig Lovhjemmel eller paa Grund af det praktiske Behov tillægges en særlig Betydning. Dette gælder for det første Erklæringer, som optages i offentlige Dokumenter, eller i saadanne Dokumenter eller Bøger, som det ved Lov er paabudt at udfærdige eller føre for Bevisets Skyld, eller som det ifølge privatretlig Forpligtelse paahviler den paagældende at føre for Kontrollens Skyld. Men dernæst er der sikkert god Grund til netop at medtage Lægeerklæringer — med hvilke Dyrlægeerklæringer formentlig bør ligestilles — fordi der faktisk i Retslivet i stort Omfang gøres Brug af dem og derfor tillægges og nødvendigvis maa tillægges dem særlig Betyd-

[1]) Schweizisk V. E. har slet ingen Regel om dette Forhold.

[2]) N. Strfl. § 372, 2. St. (Bevidnelser). Tysk V. E. § 283, 2. St., G. E. § 210, 2 St. (Legitimationspapirer [Ausweispapiere] og Vidnesbyrd); østerrigsk Regeringsforsl. § 210, Nr. 3 (af offentlig Myndighed udfærdigede Legitimationspapirer).

ning, hvorfor det ogsaa er af særlig Vigtighed at værne om deres Troværdighed. Derimod turde det af Grunde, som det næppe er nødvendigt at udvikle nærmere, være betænkeligt at medtage Vandelsattester, selv ikke i saadanne Tilfælde, hvor deres Benyttelse er paabudt. I Overensstemmelse med det bemærkede er nærværende Forslags § 160, 2. St. affattet.

3. Den subjektive Fordring til Dokumentfalsk udtrykkes i K. U. §§ 349 og 353 ved Ordene »for at skuffe i Retsforhold«. Det maa sikkert erkendes, at dette bedre end f. Eks. det i N. Strfl. §§ 182, 184 og 187 benyttede Udtryk, »i retstridig Hensigt« eller det schweiziske V. E.'s Udtryk »for at tilføje nogen Skade paa Formue eller andre Rettigheder« udtrykker det netop for denne Forbrydelse ejendommelige. Nærmest hermed stemmer tysk V. E. § 282, G. E. § 209 og østerrigsk Regeringsforsl. § 208. Ved det negative Dokumentfalsk, K. U. § 350 sidste Tilfælde passer denne Udtryksform ganske vist ikke, men naar K. U. her kræver, at Fragaaelsen, Tilintetgørelsen etc. skal ske »for at skille nogen ved hans Ret«, synes dette Udtryk ikke blot at adskille sig stærkere end fornødent fra det ellers benyttede Udtryk, men ogsaa at friste til den Opfattelse, at der her kræves Hensigt til at tilføje andre Skade. En saadan videregaaende Hensigt synes der dog lige saa lidt her som ellers Grund til at kræve. Til det positive at skuffe i Retsforhold svarer ved det negative Dokumentfalsk at berøve en anden den ham tilkommende Ret til at benytte Dokumentet som Bevismiddel. Forsæt dertil maa naturligvis kræves; men dette rent formelle paa Misbrug af Dokumentet rettede Forsæt synes efter den her hævdede Opfattelse af det for Dokumentfalsk ejendommelige at maatte være nok, jfr. ogsaa tysk G. E. § 213 og østerrigsk Regeringsforsl. § 215.

4. Forbrydelsens naturlige Afslutning synes ved de positive Dokumentforbrydelser at være, at nogen ved Misbrug af Dokumentet skuffes i Retsforhold. Saa meget kræver dog vistnok ingen Love eller Udkast til Fuldbyrdelsen. Naar Hovedvægten lægges paa Krænkelsen af den almindelige, for Retslivet nødvendige Tillid til Dokumenter, kan det sikkert ogsaa forsvares at sætte Fuldbyrdelsesmomentet allerede ved Dokumentets Benyttelse. At rykke det frem til et tidligere Tidspunkt synes der omvendt ikke at være nogen Trang til, navnlig naar man har dansk Rets og særlig nærværende Forslags Forsøgsregler i Erindring. Efter dettes § 22 vil det altid være muligt, hvis det efter samtlige Forhold findes naturligt, allerede paa et tidligere Tidspunkt at anvende den fulde Straf; og ved først at lade Fuldbyrdelsen indtræde ved Benyttelsen opnaas paa den naturligste Maade, at Straffrihed indtræder ved frivillig Tilbagetræden forinden. I nyeste Tid gaar Tendensen ogsaa i Retning af at rykke Fuldbyrdelsesmomentet tilbage. Medens der tidligere var nogen Tilbøjelighed til at anse Forbrydelsen som fuldbyrdet allerede ved Forfærdigelsen eller Forfalskningen af Dokumentet, saaledes endnu tysk V. E. §§ 282—284, østerrigsk Regeringsforsl. §§ 208—213, gøres det nu overalt med Styrke gældende, at en saadan Forrykkelse er irrationel og praktisk unødvendig. I N. Strfl. §§ 182—184, tysk G. E. §§ 209—210 og schweizisk V. E. Art. 176 kræves ogsaa, at Dokumentet skal være benyttet, og dette vil ogsaa blive krævet i det endelige tyske Forslag [1]) Ved den negative Dokumentforbrydelse svarer dertil, at nogen berøves det ham tilkommende Bevismiddel, Dokumentet. — Kun ved det intellektuelle Falsk i det forholdsvis begrænsede Omfang, i hvilket dette straffes som saadant, kan der være Grund til at straffe selve Udfærdigelsen af det urigtige Dokument som fuldbyrdet Forbrydelse — men da med en lavere Straf end andet Dokumentfalsk — fordi der her vil være Tale enten om Do-

[1]) Jfr. Ebermayer S. 80.

kumenter, der regelmæssig forfærdiges til Brug af andre (Lægeattester), eller om saadanne (Skibsbøger, Handelsbøger, offentlige Protokoller, Registre o. l.), som det er paalagt den paagældende som særlig Pligt at føre (rigtigt) for derigennem at sikre Bevis for Fremtiden.

5. De i K. U. § 351 for Misbrug af falske Dokumenter og for Tilintetgørelse o. l. af Dokumenter opstillede Strafferammer slutter sig ret nær til den gældende Rets. Den normale Strafferamme er Arbejdsfængsel, mindst 8 Maaneder eller Strafarbejde indtil 8 Aar. Minimum er altsaa noget mindre end efter Strfl. § 268, 1. Led (1 Aar, der dog efter Strfl. § 13 regelmæssig vil blive afkortet til 8 Maaneder). I visse kvalificerede Tilfælde kan Straffen stige til 12 Aar, medens nogle særlig fremhævede, mindre alvorlige Tilfælde straffes med Bøde eller simpelt Fængsel eller under særlig skærpende Omstændigheder med Arbejdsfængsel (altsaa indtil 3 Aar). Sammenlignes disse Straffesatser med de i nyere Love og Udkast forekommende, viser det sig, at de to førstnævnte er i en ganske paafaldende Grad strengere end de andetsteds foreskrevne eller foreslaaede. I N. Strfl. (§ 182) er den normale Straf for Dokumentfalsk Fængsel indtil 2 Aar (Minimum 21 Dage), og den kan under formildende Omstændigheder gaa ned til Bøde. Kun i bestemte ret snevert afgrænsede Tilfælde kan Straffen stige til henholdsvis 5 og 8 Aars Fængsel. — Tysk V. E. (§ 282) straffer med Fængsel (fra 1 Dag til 5 Aar), under formildende Omstændigheder med simpelt Fængsel (Haft) eller Bøde og, hvis Formaalet har været uretmæssig Berigelse eller at tilføje andre retstridig Skade, med Tugthus indtil 10 Aar eller under formildende Omstændigheder med Fængsel. I G. E. (§ 209) er Maksimum nedsat til henholdsvis 2 og 5 Aar. I begge Forslag findes en meget nedsat Strafferamme (Bøde indtil 1000 Mark eller Fængsel indtil 6 Maaneder) for Benyttelse af falske Legitimationspapirer eller Vidnesbyrd. — Østerrigsk Regeringsforslag (§§ 208 og 209) straffer det almindelige Dokumentfalsk med Fængsel eller »Haft« fra 1 Uge til 1 Aar eller med Bøde og de kvalificerede Tilfælde (offentlige Dokumenter og til almindeligt Omløb bestemte Papirer) med Fængsel fra 2 Uger til 2 Aar. En særlig mild Straf (»Haft« til 3 Maaneder eller Bøde indtil 1000 Kroner) anvendes, naar Handlingen sker i Selvtægtsøjemed. samt for Benyttelse af falske Legitimationspapirer; dog at Straffen, hvis disse angives udstedte af en offentlig Myndighed, kan stige til 6 Maaneder. — Endelig er Straffen efter schweizisk V. E. (Art. 176) Fængsel (Minimum 8 Dage) eller Tugthus indtil 5 Aar, ved offentlige Dokumenter indtil 10 Aar, samt, naar Forbrydelsen er af ringe Betydning (geringfügig), eller naar der kun foreligger Misbrug af Legitimationspapirer, Vidnesbyrd o. l. uden Hensigt at skade andre, simpelt Fængsel (Haft) eller Bøde.

Det tør herefter sikkert antages, at den Vurdering af Dokumentfalskforbrydelsens Strafbarhed, som har faaet Udtryk i K. U., er unødvendig høj. Hermed stemmer ogsaa den Erfaring, at Praksis er overvejende tilbøjelig til i alle ikke særlig graverende Tilfælde at anvende Bestemmelsen i § 268, 2. Led, selv hvor Betingelserne derfor kun ved en meget vidtgaaende Fortolkning kan siges at være tilstede, og endda at anvende dennes Minimum eller en Straf, der ligger meget nær ved Minimum. Det er derfor i nærvær. Forsl. § 160, 1. St. foreslaaet at stryge det forholdsvis høje Minimum i K. U. § 351, 1. St. og at nedsætte Maksimum til 4 Aar samt i 2. St. at nedsætte Maksimum fra 12 til 8 Aar. Dette er saa meget mindre betænkeligt, som der efter den foreslaaede Affattelse ikke — saaledes som ialtfald tildels efter Strfl. § 268 — vil være nogen Grund til at udelukke Anvendelsen af Sammenstødsréglerne, hvor Dokumentfalsk benyttes til Begaaelse af en anden Forbrydelse. Efter den her foreslaaede Nedsættelse af Strafferammerne, navnlig disses Minimum, synes paa den anden Side en Bestemmelse svarende til K U. § 352, der næppe heller har noget

Sidestykke i nyere Love eller Udkast, overflødig. — Derimod synes den i K. U. § 351, 3. St. for de priviligerede Tilfælde foreslaaede almindelige Straffesats, Bøde eller simpelt Fængsel, passende, medens atter Maksimum for den forhøjede Straf under skærpende Omstændigheder foreslaas nedsat til Arbejdsfængsel i 1 Aar.

Medens der ikke er fundet Anledning til at foreslaa nogen Ændring i Straffen for det i K. U. § 353, 1. St., nærværende Forslags § 161, 1 St. omhandlede Forhold (personelt Falsk o. l.), er det efter den her foreslaaede stærke Begrænsning af Straffebestemmelsen for det saakaldte intellektuelle Falsk, nærværende Forslags § 161, 2. St., saaledes at regelmæssig kun de mere alvorlige Tilfælde straffes, formentlig naturligt at skærpe Straffebestemmelsen saaledes, at den normale Straf bliver simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar, medens Bødestraf kun anvendes under formildende Omstændigheder.

6. Hvad de enkelte Bestemmelsers Formulering angaar, maa først fremhæves, at K. U. § 349 dels i 2. St. giver en almindelig Definition af, hvad der skal forstaas ved falsk Dokument, dels ved Siden deraf i 3. St. opregner en Række Dokumenter, der ligestilles med falske. Et lignende Forsøg gøres i Reglen ikke i nyere Love og Udkast. Norsk Straffelov nævner ganske vist i §§ 180 og 181 en Række Tilfælde, der ligestilles med Dokumentfalsk, eller hvor Dokumentet »ogsaa« skal anses som falsk, men det fremgaar tydeligt af Formuleringen — der iøvrigt virker lidet teknisk tilfredsstillende, idet Tilfælde, hvor der utvivlsomt foreligger falsk Dokument, nævnes sammen med saadanne, hvor dette næppe uden positiv Regel kunde antages — at der ikke derved tilsigtes en udtømmende Angivelse af, hvad der forstaas ved falsk Dokument. Og de tyske, det østerrigske og det schweiziske Udkast gør overhovedet intetForsøg paa at definere Udtrykket »falsk« Dokument. Det maa vistnok ogsaa erkendes, at dette frembyder praktisk set uovervindelige Vanskeligheder, ialtfald naar man som nærværende Forslag og de nævnte Love og Udkast lader Dokument omfatte ogsaa saadanne legemliggjorte Meddelelser, der ikke er forsynet med Betegnelse af Udstederen. Det er navnlig klart, at selve Hoveddefinitionen i K. U. § 349, 2. St. da bliver altfor snever; og en anden, efter det videre Dokumentbegreb afpasset kan vanskelig gives, ialtfald ikke uden at blive temmelig uformelig. Det kan heller ikke nægtes, at Sondringen mellem, hvad der »anses som falsk Dokument« (2. St.) og hvad der »anses lige med falsk Dokument« (3. St.) synes mærkelig vilkaarlig. Om alle de i 3. St. nævnte Tilfælde, med Undtagelse af Nr. 1, maa det vistnok siges, at de er lige saa ægte og utvivlsomme Eksempler paa falsk (uægte) Dokument som de i 2. St. nævnte. Det paafalder da ogsaa, at Placeringen indenfor de to Grupper (»anses som« og »anses lige med«) er en ganske anden i norsk Straffelov end i K. U. Endelig er der, naar Bestemmelsen dog ikke kan sammenfattes i en enkelt Formel, men faar Karakteren af en Opregning, altid Fare for, at denne bliver ufuldstændig og derved foranlediger uheldige Modsætningsslutninger. Det maa da vistnok anses for rigtigst at nøjes med den Vejledning, der ligger i selve Udtrykket falsk eller forfalsket, hvis rigtige Afgrænsning, naar Retsanvendelsen staar frit og ikke paavirkes af en saadan kasuistisk Opregning som den, vor gældende Straffelov indeholder, i Reglen næppe vil volde Vanskelighed, og saa ved Siden deraf kun udtrykkeligt at nævne saadanne enkelte Tilfælde, som man vil have behandlet som Dokumentfalsk, skønt der kan rejses grundet Tvivl om, hvorvidt der her foreligger Misbrug af *falsk* Dokument. Som saadanne Tilfælde kan formentlig først nævnes det i K. U. § 349, 3. St. Nr. 1 anførte. Selv om den tyske Rigsret har ment vedFortolkning at kunne henføre saadanne Dokumenter under Begrebet »falsk Dokument«, tør man næppe gaa ud fra, at en saadan Fortolkning, hvis Rigtig-

hed ogsaa i Tyskland stærkt bestrides, vil blive fulgt andetsteds. En hertil sigtende Bestemmelse er derfor optaget i nærværende Forslags § 158, 2. St. Nr. 1. Dernæst er det fundet rigtigt som Nr. 2 at optage en Bestemmelse angaaende de i K. U. § 358 omhandlede Stempler, Mærker og andre Betegnelser, som anbringes paa Genstande (eller disses Pakning), og skal tjene til at angive noget angaaende selve denne Genstands Beskaffenhed o. l., der er af Betydning for Samhandelen. Idet Skuffelsen her fremkaldes ved (den uberettigede) Forbindelse mellem Erklæringen og selve den Genstand, den angaar, bliver det retlig set uden Betydning, om selve Erklæringen er falsk eller forfalsket, eller om en i og for sig ægte ɔ: fra rette Vedkommende hidrørende Erklæring uberettiget er anbragt paa en Genstand, som den ikke er bestemt for. Da nogle af disse Tilfælde imidlertid ligger noget udenfor det Omraade, som man i Almindelighed har for Øje ved Udtrykket »falsk Dokument«, er det fundet rigtigt i al Almindelighed at udtale, at en Genstand, der uberettiget er forsynet med saadan Betegnelse, anses lige med falsk Dokument.

§ 158 svarer herefter til K. U. § 349, 1. St. og 3. St. Nr. 1, samt § 358. Som anført foreslaas det ikke at optage nogen Definition eller nærmere Forklaring af Begrebet falsk Dokument, idet blot de to i K. U. § 349, 3. St. Nr. 1, og § 358 omhandlede Tilfælde, der giver Anledning til særlig Tvivl, afgøres ved § 158. Derimod foreslaas det ved Siden af falsk udtrykkeligt at nævne »forfalsket« Dokument, en Tilføjelse, der maaske ikke er nødvendig, men som dog, naar ingen Definition gives, synes hensigtsmæssig og bringer Formuleringen i Overensstemmelse med de tilsvarende Bestemmelser i norsk Straffelov og de tyske og det schweiziske Udkast. Den Forrykkelse af Fuldbyrdelsesmomentet, som hjemles ved K. U. § 350, 1. og 2. Led, findes af tidligere anførte Grunde ikke optaget i nærværende Forslag.

Angaaende § 158, 2. St. skal endnu bemærkes, at Formuleringen: »Lige med falsk Dokument anses« er valgt, fordi det navnlig heller ikke for det under Nr. 2 nævnte Tilfælde er tilsigtet at forrykke Fuldbyrdelsesmomentet. Efter den i § 160 stedfundne Nedsættelse af Strafferammen, jfr. ovenfor under 5, tør denne anses passende ogsaa for disse Tilfælde, saaledes at den nedsatte Straf efter § 160, 3. St. bl. a. vil blive anvendelig paa de i K. U. § 358, 2. St. nævnte Tilfælde, som der derefter ikke er Grund til særlig at fremhæve. Reglen i K. U. § 358, 3. St. er i forkortet Form optagen i Slutningen af § 158, medens Bestemmelsen i K. U. § 359 dels — nemlig for saa vidt angaar uberettiget Forandring af Varebetegnelse — gaar op i nærværende Forslags § 158 Nr. 2, dels optages i § 159 ved Siden af den almindelige Regel om Undertrykkelse af Dokumenter. Om de Punkter, i hvilke § 159 afviger fra K. U. § 350, 3. og 4. Led, er det fornødne tidligere bemærket.

Om Straffesatserne er det fornødne bemærket ovenfor under 5. Under den højere Strafferamme i § 160, 2. St. er foruden de i K. U. § 351, 2. St. nævnte Tilfælde ogsaa medtaget Benyttelse af falske sidste Viljesbestemmelser. Denne Udvidelse, der har Forbilleder i forskellige fremmede Love og Udkast, forklares formentlig ikke blot ved disse Dokumenters ofte meget store Betydning, men ogsaa ved den forøgede Farlighed, som Dokumentfalsk her regelmæssig faar paa Grund af Vanskelighederne ved at bevise og Letheden ved at skjule Forfalskningen efter den angivne Testators Død. Blandt de Omstændigheder, der ifølge § 160, 3. St. medfører Anvendelsen af en særlig lavere Strafferamme, er ved Siden af de i K. U. § 351, 3. St. nævnte medtaget, at det, som ved Forfalskningen søges opnaaet, er af underordnet Betydning. Dette er formentlig kun en naturlig Konsekvens af den i K. U. udtrykte Tanke, en Tydeliggørelse af denne. Efter det Omfang, Begrebet Dokument har faaet i nærværende Forslag, er det endelig klart, at § 160, 3. St. fin-

der Anvendelse paa de i K. U. 360, 2. St. nævnte Genstande af underordnet Betydning — Adgangstegn, Rejsebilletter o. l. — der ikke omfattes af § 138. Særlig at nævne disse, synes betænkeligt. En Billet f. Eks. til en Rejse Jorden rundt, maaske af adskillige Tusinde Kroners Værdi, vilde næppe kunne anses som en Genstand af underordnet Betydning.

§ 161 giver udover det tidligere anførte næppe Anledning til anden Bemærkning end den, at der under Hensyn til Strafferammens Vidde ikke synes at være Trang til en særlig Regel svarende til K. U. § 362, 1. St., der altsaa optages i § 161.

De øvrige i K. U. 36. og 37. Kapitel optagne Bestemmelser med Undtagelse af § 361, hvorom nærmere nedenfor, foreslaas ikke optagne i nærværende Forslag. Efter det ved Afgrænsningen af nærværende Forslags Omraade fulgte Princip kan der ikke være Tvivl om, at Bestemmelser svarende til K. U. §§ 354, 355, 357, 362, 2. St. og 363, i det Omfang, i hvilket det overhovedet findes rigtigt at optage dem, hører hjemme i Lov om Forseelser.

Bestemmelsen i K. U. § 356 om Forfærdigelse af urigtigt eller Forfalskning af rigtigt Maale- og Vejeredskab eller Benyttelse af saadant Redskab svarer til Strfl. § 277, 1. St. Bortset fra schweizisk V. E. Art. 175 findes en tilsvarende Bestemmelse, saa vidt vides, ikke i de nyeste Love og Udkast og synes ogsaa undværlig. Handlingen vil som Regel være strafbar som Bedrageri eller Forsøg derpaa, og Straffen for Bedrageri synes da fuldt tilstrækkelig, jfr. ogsaa at Straffen efter Strfl. § 277, 1. St. er nøjagtig den samme som efter § 251. Nogen Nødvendighed for her at rykke Fuldbyrdelsesmomentet frem, synes der ikke at være. Hvis Redskabet forsynes med falsk Justerstempel eller forfalskes efter Justeringen, vil § 158 Nr. 2, eventuelt Analogien af denne, kunne anvendes. Og hvor Handlingen ikke opfylder de Betingelser, der kræves for at straffe efter nogen af disse Bestemmelser, vil den enten være en Forseelse af lignende Art som den i K. U. § 357 omhandlede eller et Forhold, der nærmest har Karakteren af illoyal Konkurrence (Varer sælges til deres rette Pris, men ved Hjælp af de urigtige Maale- eller Vejeredskaber til tilsyneladende Underpris), og Bestemmelser om dens Strafbarhed gives da naturligst i Forbindelse med Reglerne derom.

Men heller ikke Bestemmelserne i K. U. 38. Kapitel synes det nødvendigt at optage. Det i § 364 omhandlede Varefalsk straffes andetsteds nu almindeligt som Bedrageri eller Forsøg derpaa, hvad det jo ogsaa er. Kun schweizisk V. E. giver i Art. 163 en særlig — i Forhold til Bedrageri meget mildere — Straffebestemmelse for Varefalsk. Undertiden, saaledes i N. Strfl. § 271 Nr. 4 (kvalificeret Bedrageri), tysk V. E. § 219 (jfr. tysk L. 14. Maj 1879 §§ 12—14) og schweizisk V. E. Art. 157 gives Særbestemmelser om Afhændelse (eller Fremstilling) af *sundhedsfarlige* Varer. De Bestemmelser derom, som det maatte findes rigtigt at optage, hører imidlertid naturligst hjemme i en anden Sammenhæng (Forbrydelser mod den almene Sundhed eller almenfarlige Forbrydelser), jfr. ogsaa K. U. §§ 382—384. Bestemmelser svarende til K. U. §§ 365 og 366 hører efter det i nærværende Forslag fulgte Princip hjemme i Lov om Forseelser. Det følger da allerede deraf, at en til § 367 svarende Bestemmelse ialtfald ikke kan optages paa dette Sted.

Derimod indeholder vistnok alle nyere Love og Udkast Bestemmelser angaaende det i K. U. § 361 omhandlede Forhold, Forfalskning af Grænsemærker o. l. — i Reglen i Forbindelse med Reglerne om Dokumentfalsk, skønt Forholdet ialtfald ofte kan være saaledes beskaffent, at det ikke, selv efter den videste Forstaaelse af Ordet Dokument, kan betegnes som Dokumentfalsk. Skøndt Bestemmelsen i Strfl. § 279 kun yderst sjældent — om nogensinde — er anvendt i Praksis, bør en til-

svarende Bestemmelse dog sikkert ikke savnes. Ganske vist vil Handlingen ofte involvere eller forberede en Berigelsesforbrydelse, men dette er ingenlunde nødvendigt. Det kan saaledes tænkes, at nogen foretager en »Grænseregulering«, der rent økonomisk set snarest er ufordelagtig for ham, men som fyldestgør en ganske individuel Tilbøjelighed. Da den i K. U. § 361 givne Beskrivelse af Handlingen maa anses fyldestgørende om end noget vidtløftig, er Bestemmelsen optaget i det væsentlige uforandret i nærværende Forslags § 162, kun med en Nedsættelse af Straffen, svarende til den i § 160 foretagne.

17de Kapitel.

Almenfarlige Forbrydelser.

I dette Kapitel samles under en fælles — gammelkendt — Betegnelse Hovedparten af de Bestemmelser, der findes optagne i K. U. Kapitler 39: Forbrydelser mod den almene Sikkerhed, og 40: Forbrydelser mod den almene Sundhed. I Straffeloven svarer hertil 28. og 29. Kapitel. At Straffelovens Systematik, for saa vidt den udsondrer Brandstiftelse til særlig Behandling, adskilt fra andre almenfarlige Forbrydelser, er forfejlet, er almindelig anerkendt. Men iøvrigt følger nyere Love og Udkast forskellige Veje. Det schweiziske Udkast fordeler de heromhandlede Forbrydelser paa tre Kapitler, tysk V. E. paa to, medens norsk Straffelov, tysk G. E. og østerrigsk Regeringsforslag — ligesom Straffeloven (bortset fra Brandstiftelse) — behandler dem samlet i et Kapitel. Denne Vej har ogsaa nærværende Forslag fulgt, fordi der ikke ses at være nogen afgørende indre Grund til en Sondring. Motiverne til K. U. (S. 312) erkender selv, at de i Kap. 40 omhandlede Forbrydelser — bortset fra nogle tilknyttede præventive Bud — lige saa vel som de i Kap. 39 behandlede er almenfarlige. Det undertiden i Teorien opstillede Kriterium, om Handlingen truer baade Menneskers Liv og fremmed Ejendom eller alene en af Delene, særlig Menneskers Liv og Sundhed, er ikke fastholdt. Blandt Bestemmelserne i 39. Kapitel vil f. Eks. den i § 373, 2. St. omhandlede Forseelse i sin hyppigste Fremtrædelsesform (Vaaben) regelmæssig kun medføre Fare for Menneskers Liv og Sundhed, medens omvendt i Kap. 40 §§ 374 og 375 og navnlig §§ 381 og 382 rammer Handlinger, der er eller kan være farlige samtidig baade for Mennesker og for fremmed Ejendom (Husdyr). Et Forhold, som K. U. ikke medtager paa dette Sted, men som ligesom i flere nyere Love og Udkast bør optages her — Udbredelse af Plantesygdomme — vil nok kunne betegnes som en almenfarlig Forbrydelse, men rammes ikke ret af Betegnelsen: Forbrydelser mod den almene Sundhed.

Angaaende Systematiken maa endnu bemærkes, at 40. Kap. rummer enkelte Bestemmelser, der ikke naturligt henføres hverken til de almenfarlige Forbrydelser eller til Forbrydelser mod den almene Sundhed. Dette gælder først utvivlsomt om § 385 Litr. b. og § 386. Den førstnævnte Bestemmelse rammer Angreb paa Enkeltmands Liv eller Sundhed og hører derfor, hvis den skal bibeholdes, naturligt hjemme i 22. Kap. om Angreb paa Liv og Legeme. § 386, der omhandler uforsvarlig Dyrlægebehandling, bør, hvis den skal bibeholdes, formentlig anbringes enten i Forbindelse med Bestemmelserne om Dyrplageri o. l. eller i 26. Kap. om »andre strafbare Formuekrænkelser«. Om begge de nævnte Forbrydelser gælder det ganske vist, at de, naar de udøves i større Omfang, kan faa videregaaende, ud over den enkelte forurettede rækkende skadelige Følger. Men deri adskiller de sig ikke fra mange andre erhvervs- eller vanemæssigt udøvede Forbrydelser. Den enkelte Forbrydelse har dog kun en enkelts Retsgoder som Genstand. Derimod kan det forment-

lig bedre forsvares at bibeholde en til K. U. § 387 svarende Bestemmelse i denne Sammenhæng, idet det er selve Virksomhedens Udøvelse af ukvalificerede eller uberettigede Personer, der forvolder Fare af mere ubestemt Omfang.

Dernæst er det formentlig rigtigst til Kapitlet om Angreb paa Liv og Legeme at overføre Bestemmelser svarende til K. U. §§ 376—379, for saa vidt og i det Omfang i hvilket det overhovedet findes rigtigt at optage tilsvarende Bestemmelser i Loven. Ganske vist er Samfundet stærkt interesseret i at modvirke Overførelse af Kønssygdomme, fordi der deri altid ligger en Fare for videre Udbredelse. Men ligesom disse Handlinger dog i Reglen direkte og umiddelbart kun truer Enkeltmand, saaledes vil Faren for videre Udbredelse ved nogle af disse (§ 377 og tildels § 378 b.) regelmæssig være meget fjern og ved andre (§ 376) forudsætte i det mindste en ny Uforsigtighed fra den først smittedes Side. I saa Henseende stiller Forholdet sig her væsentlig anderledes end ved epidemiske og forskellige andre smitsomme Sygdomme. Og naar det til Trods for de vægtige fra forskellig Side fremførte Betænkeligheder mod overhovedet at straffe det i § 376 omhandlede Forhold[1]) dog tør forudsættes, at Lovgivningsmagten næppe vil gaa med til uden alt Forbehold at erklære Handlinger af denne Art for straffri, vil den afgørende Betragtning vistnok i første Linje være den, at en saa oprørende Hensynsløshed overfor den umiddelbart truede Persons Liv og Sundhed ikke bør taales. Den i Handlingen liggende Fare for Sygdommens videre Spredning vil ofte kun ganske vagt have sat Spor i den handlendes Bevidsthed og derfor ikke være det for den kriminelle Bedømmelse afgørende.

Endnu bemærkes, at en Række Bestemmelser efter det ved Udarbejdelsen af nærværende Forslag fulgte Princip bør udgaa af dette og, for saa vidt de overhovedet bibeholdes, overføres til L. om Forseelser. Dette gælder §§ 372, 373, 2. St., 384, 388 og 389.

Hvad Realiteten af de derefter tilbageblivende Bestemmelser angaar, betegner K. U.'s Behandling af disse Forbrydelser sammenlignet med Straffelovens et meget væsentligt Fremskridt, idet det for deres strafferetlige Behandling afgørende Synspunkt, Foraarsagelsen af en almen Fare af ubestemt Omfang, der kun havde sat ganske spredte og ufuldkomne Spor i Straffelovens Bestemmelser, i K. U. helt igennem er lagt til Grund. De Bemærkninger, der kan gøres til K. U.'s herhenhørende Bestemmelser, er derfor for største Delen ikke af principiel Art, men angaar Enkeltheder af mindre væsentlig Betydning. Det maa navnlig billiges, at K. U. i Tilslutning til norsk Straffelov og tildels nyere Udkast gennemfører en ensartet Behandling af de for andre Menneskers Liv eller for udstrakt Ødelæggelse af fremmed Ejendom farlige Handlinger, der forvoldes ved Ildsvaade, Sprængning, Oversvømmelse, Søskade, Jernbaneulykker o. l. Det maa sikkert ogsaa billiges, at K. U. — i Modsætning til norsk Straffelov — behandler Brandstiftelsesforbrydelsen særskilt og giver Bestemmelserne om de andre almenfarlige Forbrydelser i Tilslutning dertil, ikke fordi der mellem disse Forbrydelser bestaar nogen Væsensforskel, men fordi Brandstiftelse ikke blot i praktisk Vigtighed saa langt overgaar de andre, men ogsaa historisk saaledes fremtræder som Prototypen for disse Forbrydelser, at det findes naturligt særligt at udhæve den.

Det maa formentlig antages, at K. U. i alt Fald i §§ 368 og 369 tilsigter i Overensstemmelse med nyere Love og Udkast at ramme den paa visse nærmere angivne Maa-

[1]) Jfr. Betænkning af det af Justitsministeriet d. 23. Okt. 1908 nedsatte Udvalg til Afgørelse af Spørgsmaalet om Tidspunktet for Tilstedeværelse af Smittefarlighed ved de i § 17 i L. af 30. Marts 1906 omhandlede Sygdomme m. m., særlig S. 45 flg.

der forsætlig forvoldte Fare for andre Menneskers Liv eller udstrakt Ødelæggelse af fremmed Ejendom, at med andre Ord Forsættet skal omfatte ikke blot Fremkaldelse af Ildsvaade, Søskade osv., men ogsaa Forvoldelse af Almenfare, hvilket atter vil sige, at denne Fare maa have været den handlende bevidst. Det synes imidlertid noget tvivlsomt, om de benyttede Udtryk: »Den, som forvolder Ildsvaade (osv.) under saadanne Omstændigheder, at derved opstaar Fare for« etc. giver et tilstrækkelig klart og utvetydigt Udtryk for denne Opfattelse.

I nærværende Forslags § 163 er det derfor forsøgt at formulere Bestemmelsen saaledes, at den udelukker enhver Tvivl i saa Henseende (»Den som ved at bevirke Ildsvaade (osv.) forvolder Fare for« etc.). Iøvrigt er ved disse Paragrafer foretaget den rent redaktionelle Ændring, at K. U. § 368, 1. St. og § 369 (for de normale Tilfældes Vedkommende) er samlede i en Paragraf (§ 163), saaledes at 1. St. omhandler Brandstiftelse, 2. St. de andre herhen hørende Forbrydelser, medens Reglen om de kvalificerede Tilfælde, svarende til K. U. § 368, 2. St., er givet for samtlige disse Forbrydelser under et i § 164. — I den i K. U. § 369 foretagne Opregning er foruden de i Straffeloven nævnte Begaaelsesmaader sikkert med Rette medtaget Sprængning, idet det nærmest skyldes historiske Grunde, at dette Forhold er blevet Genstand for særlig Ordning (L. Nr. 74, 7. April 1899). Om det er naturligt ogsaa at medtage »Nedstyrtning« (saaledes N. Strfl. § 148 og tysk V. E. § 189), er tvivlsomt. Udtrykket er saa ubestemt og omfattende, at det synes betænkeligt at anvende det som Kriterium ved en Straffebestemmelse, der hjemler saa haarde Straffe som K. U. § 369, nærværende Forslags § 163. I tysk G. E., schweizisk V. E. og østerrigsk Regeringsforslag (1912) findes Nedstyrtning ikke optaget som Form for Begaaelse af de grovere almenfarlige Forbrydelser. Hvis den til K. U. § 371 svarende (mildere) Regel faar det i nærvær. Forsl. § 166 foreslaaede Indhold, synes det ialtfald unødvendigt at optage den særlige Bestemmelse om Nedstyrtning i K. U. § 369. I saa Fald turde det ogsaa være overflødigt paa dette Sted at medtage »Skade paa Maskiner eller Kraftledninger«, et Forhold, der heller ikke findes medtaget i denne Sammenhæng i nogen fremmed Lov eller i de nyere Udkast.

Endelig foreslaas en ændret Affattelse af Bestemmelsen om Skade paa Transportmidler. Udtrykket »paa Jernbaner eller *lignende* Transportmidler til Lands eller i Luften« synes ikke heldigt. Ved »lignende« maa dog i første Linje være tænkt paa, at Transporten foregaar paa Skinnevej; og dette passer ikke paa Luftskibsfarten.

§ 164 svarer ganske til K. U. § 368, 2. St. jfr. § 369, kun med nogen Nedsættelse af Strafferammen, der synes uforholdsmæssig høj.

§ 165 svarer til K. U. § 370. Den ændrede Affattelse tilsigter at gøre det klart, at Bestemmelsen skal ramme ethvert Tilfælde, hvor Fare for andre Menneskers Liv eller for udstrakt Ødelæggelse af fremmed Ejendom er uagtsomt forvoldt paa en af de i § 163 angivne Maader uden Hensyn til, om selve Antændelsen, Sprængningen osv. er bevirket forsætligt eller uagtsomt. Dette stemmer med nyere fremmede Love og Udkast, medens Udtrykkene i K. U. § 370, jfr. navnlig Ordet »Tildragelse« efterlader Tvivl om, hvorvidt ogsaa den ved forsætlig Antændelse osv. uagtsomt forvoldte Fare rammes af Paragrafen. Hvis dette maa benægtes, kan der atter rejses Tvivl om, hvorvidt saadanne Tilfælde skal straffes efter §§ 368 og 369, jfr. det om dem tidligere bemærkede, eller efter Analogien af § 370. Alle disse Tvivl afskæres ved den her foreslaaede Affattelse, der klart og tydeligt etablerer den Kongruens mellem disse Forbrydelsers objektive Element (Almenfaren) og de subjektive Strafbarhedsbetingelser (Skyldformerne), som er Betingelsen for en konsekvent Gennemførelse af den Tanke, hvorpaa den moderne Opfattelse af de almenfarlige Forbrydelsers Ejendommelighed hviler.

Medens det, som anført, kan omtvistes, hvad det efter K. U. §§ 368 og 369 fornødne Forsæt skal omfatte, synes det baade efter Ordene i K. U. § 371 og efter Udtalelserne i Motiverne S. 310 nederst at maatte antages, at § 371 kun kræver Forsæt til (ɔ: Bevidsthed om) at forvolde Fare for en Ildsvaade, Sprængning, Oversvømmelse osv., medens det ikke kræves, at Forsættet omfatter Forvoldelse af Fare for andre Menneskers Liv eller udstrakt Ødelæggelse af fremmed Ejendom. Herved adskiller K. U. § 371 sig væsentligt fra de tilsvarende Bestemmelser i N. Strfl. (§ 150) og nyere Udkast, jfr. tysk V. E. §§ 181, 182, 186, 190; G. E. §§ 216, 217, 221, schweizisk V. E. Artt. 150, 151, østerrigsk Regeringsforsl. §§ 425, 426. I samtlige disse Bestemmelser kræves det til den forsætlige Forbrydelse, at Forsættet omfatter Forvoldelsen af Fare for Menneskeliv osv., og af dem alle med Undtagelse af Bestemmelserne i tysk V. E., der paa dette Punkt er lidet klare, fremgaar det tydeligt, at den uagtsomme Forbrydelse bestaar i uagtsomt at forvolde saadan Fare. Dette maa sikkert ogsaa erkendes at være den rationelle Ordning ud fra den Opfattelse, der ved disse Forbrydelser overhovedet lægger Vægten paa Fremkaldelse af Almenfare. Denne bliver da det fælles Grundlag for alle disse Straffebestemmelser. Sondringen mellem de i K. U. §§ 368 og 369 (nærværende Forslag § 163) og den i § 371 (nærværende Forslag § 166) omhandlede Forbrydelser og den betydelige Forskel i Strafferammen begrundes da med, at der ved de førstnævnte Forbrydelser kommer det yderligere strafforhøjende Moment til, at Almenfaren bevirkes ved Hidførelse af en Situation, der efter sin almindelige Beskaffenhed erfaringsmæssig er særlig faretruende, medens Almenfaren i de til K. U. § 371 svarende Bestemmelser forvoldes ved Handlinger, der ikke i samme Grad paa Forhaand kan karakteriseres som særlig farevoldende. Om denne Ordning betegner den endelige Afslutning paa Udviklingen eller maa anses som et Overgangsstadium i en Udvikling, der fører fra den i den ældre Ret almindelige Ordning — at knytte Straffebestemmelserne direkte til Handlingens abstrakte Farlighed (Ildsvaade, Søskade osv.) — til en Ordning, der udelukkende lægger Vægt paa den konkrete Fareforvoldelse, er maaske tvivlsomt. Østerrigsk Regeringsforsl. §§ 425 og 426 staar nærmest som Udtryk for det sidstnævnte Standpunkt. I nærværende Forslag er det ligesom i andre nyere Udkast og Love dog fundet betænkeligt at gøre Bruddet med det historiske Udgangspunkt saa skarpt. — Den i § 166, 1. St. foretagne Skærpelse af de subjektive Betingelser for Strafbarheden gør det paa den anden Side formentlig naturligt at forhøje Strafferammens Maksimum ret betydeligt.

Den i K. U. § 371 givne Opregning af de Handlinger, hvorved Almenfaren fremkaldes, er utvivlsomt affattet under nøje Hensyntagen til de i §§ 368 og 369 opregnede Begaaelsesformer. Derved holdes ude fra Bestemmelsens Omraade Forvoldelse af Almenfare ved en Række andre Handlinger, som i større eller mindre Omfang medtages i andre Love og Udkast og formentlig ogsaa bør medtages. Dette gælder for det første Beskadigelse eller Ødelæggelse af egne eller andres Ting, naar derved in concreto forvoldes Fare for andre Menneskers Liv eller for udstrakt Ødelæggelse af fremmed Ejendom — tysk Rets »gemeingefährliche Sachbeschädigung« — jfr. tysk V. E. § 181, G. E. § 216, N. Strfl. § 150 (»nogen Genstand«) og tildels schweizisk V. E. Art. 150[1]). Det samme gælder dernæst Handlinger, hvorved Sikkerheden for Færdsel paa offentlige Færdselsveje (eller ved offentlige Samfærdselsmidler) forstyrres paa saadan Maade, at derved Almenfare forvoldes, jfr. tysk V. E. § 182, G. E. § 221, cfr. herved ogsaa Strfl. 1866 § 293. — I Overensstemmelse med det anførte er nærværende Forslags § 166 affattet.

[1]) Den ovenfor omtalte Bestemmelse i østerrigsk Regeringsforsl § 425, jfr. § 426 gør ved sin omfattende Affattelse en særlig Fremhævelse af de i Teksten omtalte Handlinger overflødig.

Det bemærkes endnu, at hvor Handlinger af den i §§ 163—166 omhandlede Art foretages, uden at Almenfare tilregneligt forvoldes eller tilsigtes forvoldt, vil i betydeligt Omfang Straffebestemmelsen i § 176 (jfr. K. U. § 394) finde Anvendelse; og ellers maa Bestemmelserne om Beskadigelse af fremmed Ejendom, der sammenlignet med den gældende Ret har et højere Strafmaksimum, anses fyldestgørende.

Medens det iøvrigt ikke er foreslaaet, saaledes som enkelte Love og Udkast[1]) gør, at optage de for Søforbrydelser særegne Straffebestemmelser i Loven, fordi der ved Vurderingen af disse Forbrydelser gør sig saadanne særlige Hensyn gældende, at Reglerne derom formentlig naturligst gives i Forbindelse med de andre søretlige Bestemmelser, er det fundet rigtigt paa dette Sted som § 167 at optage en enkelt af disse, nemlig en Bestemmelse svarende til Sølovens § 292, 1. og 3. St., jfr. N. Strfl. § 304. Skønt Faren ved denne Forbrydelse — Udsendelse paa Rejse af usødygtigt Skib — er noget snævrere begrænset end ellers ved almenfarlige Forbrydelser, nemlig til de ombordværende Personer og det ombordværende Gods, staar denne Handling dog de almenfarlige Forbrydelser saa nær, ligesom dens Strafværdighed beror paa saa almindelige, ikke af særlige Søfartshensyn afhængige Betragtninger, at det synes lige saa naturligt her at medtage den som f. Eks. i Kapitlet om Røveri at medtage Sørøveri og at lade Bestemmelserne om Dokumentfalsk omfatte ogsaa Forfalskning osv. af Skibsbøger. En yderligere Grund til at optage en Bestemmelse angaaende dette Forhold i Loven er det, at den i Sølovens § 292 givne Straferamme synes uforholdsmæssig lav i Sammenligning med de for andre almenfarlige Forbrydelser gældende og foreslaaede.

I umiddelbar Tilslutning til de hidtil omtalte almenfarlige Forbrydelser synes det naturligt at optage Bestemmelser svarende til K. U. §§ 380—383. Af de i § 380 nævnte Handlinger er der formentlig kun Grund til i nærværende Forslag at medtage den førstnævnte, Foraarsagelse af Mangel paa Drikkevand, hvortil i den gældende Ret svarer Bestemmelsen i Strfl. § 293, jfr. L. 30. Novbr. 1857 § 1 (Lovsaml. S. 305), der dog ikke fremhæver det almenfarlige Moment. Denne Bestemmelse synes da naturligt at kunne sammenarbejdes med Bestemmelsen i § 381, hvilket er sket i nærværende Forslags § 168. For de øvrige i K. U. § 380 omtalte Tilfælde, Forvoldelse af Nødstilstand med Hensyn til Livsfornødenheder ved Ødelæggelse af andres Beholdninger, Brud paa overtagne Forpligtelser, Udspredelse af falske Efterretninger eller andet retstridigt Forhold findes i den gældende Ret ingen særlig Straffebestemmelse. Og ligesom det i Motiverne (S. 317) erkendes, at en saadan ikke hidtil har været savnet, saaledes maa det formentlig hævdes, at den ikke blot fremtidig vil kunne undværes, men at den ogsaa, ialtfald i den foreliggende Affattelse, er højst betænkelig. At Enkeltmand under Nutidens udviklede Kommunikationsforhold skulde kunne forvolde en omfattende Nødstilstand med Hensyn til Livsfornødenheder, synes ganske uantageligt. Selv under de ved den sidste Verdenskrig foranledigede ekstraordinært vanskelige Forhold har det vist sig, at Statsmagten har saa mange Midler til at hindre saadant til sin Raadighed — derunder ogsaa Udfærdigelsen af efter Tid og Forhold lempede midlertidige Straffebestemmelser — at en saadan drakonisk Bestemmelse som K. U. § 380 synes overflødig. Og for saa vidt Bestemmelsen, som Motiverne antyder, særlig tænkes anvendt overfor retstridige Striker, der fremkalder denne Virkning, er man inde paa et Omraade, hvor Lovgivningen bør udvise den største Forsigtighed. Navnlig vil det sikkert vise sig ganske forfejlet at ville møde disse med en Straffebestemmelse af den Natur som den i K. U. § 380 foreslaaede — Strafarbejde indtil 12 Aar — som det vil være umuligt at praktisere overfor et saa stort Antal Arbejdere, som det

[1]) N. Strfl. 30. Kapitel; østerrigsk Regeringsforsl. 36. Haupstück.

faktisk altid vil drejе sig om. Iøvrigt henvises herom til Bemærkningerne i det følgende om K. U. § 394.

Men ogsaa iøvrigt synes Bestemmelsens Indhold at maatte vække alvorlig Betænkelighed. Ganske bortset fra den Ubestemthed[1]) der ligger i Udtrykket »forvolder omfattende Nødstilstand med Hensyn til Livsfornødenheder«, hvis dette ikke skal tages i saa streng Betydning, at Bestemmelsen efter det ovenfor bemærkede kommer til at savne al praktisk Betydning, er det navnlig Angivelsen af de Midler, som dertil skal være benyttede, der maa vække Betænkelighed. Naar der først nævnes Ødelæggelse af andres Beholdninger — efter hele Synspunktet burde iøvrigt Ødelæggelse af *egne* Beholdninger lige saa vel være strafbar — vil denne sikkert altid, naar den forudsatte Virkning skal indtræde, være saa omfattende, at en af de forudgaaende Bestemmelser om almenfarlige Handlinger vil kunne anvendes. For saa vidt bliver Bestemmelsen atter overflødig. Dernæst nævnes Brud paa overtagne Forpligtelser. For et enkelt ganske særligt Forhold, hvor selv en midlertidig Forsinkelse af en Ydelse kan blive skæbnesvanger, haves allerede en Straffebestemmelse i K. U. § 109, nærværende Forslags § 102. Bortset derfra vil de civilretlige Erstatningsregler vel i Reglen gøre Fyldest; og ligesom det sikkert vil komme i Strid med den almindelige Retsfølelse her at straffe uagtsomme Kontraktsbrud, vil ogsaa overfor forsætlige Kontraktsbrud en Strafferamme som den i § 380 foreskrevne — Strafarbejde fra 1 til 12 Aar — findes ganske eksorbitant. Naar endelig som Begaaelsesmaader nævnes Udspredelse af falske Efterretninger eller andet retstridigt Forhold, synes enhver — ikke selvfølgelig — Begrænsning af de Midler, der skal være anvendt, opgiven, og der aabnes derved en altfor betænkelig vid Adgang til at straffe, ialtfald for Forsøg. Saa vidt som K. U. § 380 gaar da heller ikke nogen anden Lov eller noget Udkast. N. Strfl. § 158 kræver, at Tilstanden skal være hidført ved Brud paa overtagne Forpligtelser eller Udspredelse af falske Efterretninger; østerrigsk Regeringsforsl. § 433 kræver Krænkelse af en overfor en offentlig Myndighed paatagen Leveringspligt, og de tyske og det schweiziske Udkast har — i Modsætning til den gældende tyske Straffelovs § 329 — med fuld Bevidsthed undladt at optage en Bestemmelse af denne Art og nøjes med en Bestemmelse svarende til K. U. § 109. Dem følger for saa vidt nærværende Forslag.

§ 168 sammenfatter den derefter tilbageblivende Del af K. U. § 380 og § 381. I Beskrivelsen af Handlingen i K. U. § 381, 1. St. er tilføjet »eller Vand, der benyttes til Tilberedelse af Levnedsmidler eller Foderstoffer«, hvilket næppe tiltrænger nærmere Begrundelse. Den i 2. St. foretagne Ændring tilsigter at betinge Anvendelsen af den skærpede Straf af, at Gerningsmandens Forsæt omfatter den særlige Fare. De øvrige Ændringer er rent redaktionelle, kun at ved uagtsom Forbrydelse Anvendelse af Arbejdsfængsel ikke er indskrænket til det i §'s 2. St. nævnte Tilfælde, men overhovedet tilstedes under skærpende Omstændigheder. Samtidig nedsættes Maksimum til 1 Aar, hvilket ved uagtsom Forbrydelse turde være rigeligt.

§ 169 gengiver K. U. § 382 i væsentlig forkortet Affattelse. Ordene »fremstiller eller behandler Ting som ....., saaledes, at ved deres Benyttelse paa regelmæssig Maade ..... udsættes for Fare« dækker formentlig fuldt ud de to i K. U. § 382 særskilt nævnte Tilfælde — at tilsætte Ting Gift eller andre farlige Stoffer og at undergive fordærvede, sundhedsfarlige Ting en Behandling, der er egnet til at skjule deres fordærvede Tilstand. Den her valgte kortere Affattelse har Forbilleder i tysk G. E. § 219, schweizisk V. E.

[1]) Til Belysning af denne Ubestemthed kan henvises til en Bemærkning i Motiverne S. 317, hvor det siges, at N. Strfl. § 158 »mulig« gaar noget videre, idet ogsaa Fremkaldelse af Dyrtid er tilstrækkelig Heri synes at ligge, at dette »mulig« ogsaa omfattes af K U. § 380

Art. 157 og østerrigsk Regeringsforsl. § 434. Om det ved Falholdelse o. l. bør være en Betingelse, at dette sker med Fordølgelse af den foretagne Behandling, kan være tvivlsomt. Tysk G. E. § 219 og schweizisk V. E. Art. 159 opstiller ikke denne Betingelse. Der er dog ikke fundet tilstrækkelig Grund til paa dette Punkt at gaa ud over Bestemmelsen i K. U. § 382, 2. St.

§ 170 svarer til K. U. § 383 og rammer altsaa Falholdelse o. l. af sundhedsfarlige Genstande, der ikke rammes af § 169, 2. St., fordi Sundhedsfarligheden enten ikke skyldes deres Fremstilling eller en til at skjule deres Tilstand sigtende Behandling, eller dette dog ikke er den falholdende bevidst. Hovedeksemplet er selvfordærvede Varer, men ogsaa Umodenhed eller anden ufærdig Tilstand kan være Aarsag dertil. Som et andet, særlig groft Tilfælde kan nævnes Salg af giftige Svampe som spiselige. Redaktionen er ændret, dels fordi Affattelsen i § 383 synes unødig bred, dels fordi den ikke er nøjagtig. Det kan f. Eks. ikke være nok til at straffe, at en Brugsgenstand »indeholder sundhedsfarlige Stoffer«. Det gør overmaade mange Brugsgenstande, uden at deres Benyttelse paa regelmæssig Maade derfor behøver at være sundhedsfarlig. og det maa dog være Betingelsen for at straffe. Udtrykket: Benyttelse »paa regelmæssig Maade« er her som i § 169 valgt, fordi f. Eks. mange almindeligt benyttede Nydelsesmidler — Spiritus, Tobak etc. — og iøvrigt mange Næringsmidler, naar de nydes til Overmaal eller af Personer, der lider af Intolerans overfor dem, kan blive sundhedsfarlige, og det dog selvfølgelig ikke er Meningen af den Grund at straffe Fremstilling eller Forhandling af dem. Om K. U. § 383 ogsaa har Genstande for Øje, der er farlige for Husdyrs Sundhed, er ikke ganske klart. Efter Affattelsen sammenholdt med § 382 synes det ikke at være Meningen. Det synes imidlertid naturligt ligesom i den foregaaende Paragraf ogsaa at medtage dette Tilfælde. Straffesatserne i § 383, 1. St. og 2. St. 1. Pkt. er sammendragne, saaledes at Fordølgelse af Tingens Beskaffenhed vil være en af de skærpende Omstændigheder, der kan medføre Straf af Arbejdsfængsel, men ikke den eneste. Straffen for den uagtsomme Begaaelse bør, da grov Uagtsomhed her særlig let kan nærme sig meget stærkt til Forsæt, formentlig kunne gaa op til simpelt Fængsel f. Eks. i 1 Aar.

De i §§ 169 og 170 omhandlede Forbrydelser hører utvivlsomt til dem, hvor Faren for Gentagelse er særlig stor. Der trænges derfor til en Gentagelsesregel, som er optagen i § 171. Herved erindres iøvrigt § 77 om den ved erhvervs- eller vanemæssig Begaaelse indtrædende Strafforhøjelse.

§ 172 svarer nøje til K. U. § 385 Litr. a og 2. St. Om den foretagne Ændring i Redaktionen, at der efter »Benyttelse« er tilføjet »paa den angivne Maade«, kan henvises til det til § 170 bemærkede.

§ 173 svarer til K. U. § 387. Da uberettiget Forhandling af Gift medfører lige saa stor Fare for Almenheden som ulovlig Medikamenthandel, foreslaas dette Tilfælde medtaget. Bestemmelsen i sin Helhed rammer kun den i selve den uautoriseredes Udøvelse af Virksomheden liggende Fare. For saa vidt Handlingen i det enkelte Tilfælde tillige rammes af andre Bestemmelser, f. Eks. som strafbart Angreb paa Liv og Legeme, ligger Forholdet udenfor dette Kapitels Omraade, og en Henvisning til disse andre Straffebestemmelser er her som ellers overflødig. Ogsaa det i K. U. § 387 tagne Forbehold med Hensyn til Særlovgivningen er som andre lignende Forbehold overflødigt, saa meget mere som der næppe er Grund til at opretholde nogen af dennes Straffebestemmelser paa dette Omraade ved Siden af § 173. Iøvrigt er de foreslaaede Ændringer rent redaktionelle.

Overfor den fra Udbredelse af smitsomme Sygdomme hidrørende Almenfare indtager K. U. § 374 den Stilling, at den straffer den ved Overtrædelser af særlig givne Forskrifter (forsætlig ɔ: bevidst) forvoldte Fare for, at Sygdommen vinder

Indgang eller Udbredelse. At Smitte har fundet Sted, kræves ikke saaledes som efter Strfl. §§ 291 og 292, N. Strfl. § 154, schweizisk V. E. Artt. 153 og 154. jfr. ogsaa østerrigsk Regeringsforsl. §§ 439—440 (for saa vidt angaar Dyr og Planter). Dette maa vistnok billiges, allerede fordi Beviset for Aarsagsforbindelse mellem Overtrædelsen og Smitteoverførelsen er saa overordentlig vanskeligt. Paa den anden Side er det næppe naturligt saaledes som tysk V. E. §§ 193 og 194, G. E. §§ 224 og 225 principalt at opstille en rent præventiv Bestemmelse om Straf for Overtrædelse af de givne Forskrifter uden Hensyn til, om Fare in concreto er forvoldt eller ikke, saaledes at kvalificeret Straf betinges af den altid meget vanskeligt bevislige Kendsgerning, at nogen »som Følge deraf« er blevet angreben af Sygdommen. Men ved Siden af den ved saadan Overtrædelse forvoldte Fare rammer § 374 ogsaa den »ved anden uforsvarlig Omgang« forvoldte. Ud fra den Opfattelse, der lægger Vægten paa Forvoldelse af Smittefaren, synes dette konsekvent. Men praktiske Hensyn taler dog formentlig mod denne Udvidelse. Hvad der overfor Smittefare kan kaldes uforsvarlig Adfærd, er saa ubestemt og staar navnlig sikkert i den almindelige Opfattelse saa uklart, at det synes højst betænkeligt at nøjes med dette Kriterium, naar Kravet om, at Virkningen — Smitteoverførelse — skal have fundet Sted, opgives. Overtrædelse af særlig givne Forskrifter er derimod et klart og for den almindelige Opfattelse forstaaeligt Kriterium. Og dette fastholdes da ogsaa i norsk Straffelov og i de tyske Udkast; derimod ganske vist ikke i det schweiziske, der imidlertid til Gengæld kræver Sygdommens Udbredelse og Forsæt dertil. Ved at stryge Ordene »eller ved anden uforsvarlig Adfærd« opnaas tillige redaktionelt den Fordel, at det derefter er klart, at Bestemmelsen kun sigter til saadanne smitsomme Sygdomme, til hvis Forebyggelse eller Modarbejdelse særlige Forskrifter er givne, hvilket efter Ordene i § 374 ikke er klart, idet »saadan Sygdom« netop paa Grund af Indskudet kan læses som »smitsom Sygdom« i al Almindelighed, hvad dog næppe har været Meningen.

K. U. § 374 gør ingen Forskel, eftersom Faren truer Mennesker eller Husdyr; den følger i saa Henseende N. Strfl. § 156, medens samtlige nyere Udkast udsondrer Udbredelse etc. af smitsomme Sygdomme blandt Mennesker til særlig strengere Behandling. Dette synes at være det naturlige, saa længe man regner det menneskelige Liv som noget principielt vigtigere og værdifuldere end den nærmest økonomiske Interesse, som Tabet eller Forringelsen af saa og saa mange Husdyr betyder. Denne Sondring er derfor gjort i nærværende Forslags § 174[1]). Ved Formuleringen af 1. St. er der formentlig taget fornødent Hensyn ogsaa til det Tilfælde, at Mennesker udsættes for Smittefare ved Udbredelse af smitsomme Sygdomme blandt Husdyr. Ved at foretage denne Sondring bliver det dernæst muligt sammen med Husdyr-Sygdomme at behandle Sygdomme blandt Nytteplanter, hvilket synes naturligt, da den økonomiske Skade, kan være lige saa stor ved disse som ved hine. Saaledes behandles Forholdet ogsaa i tysk G. E. § 225 og østerrigsk Regeringsforsl. §§ 439 og 440 og realiter i schweizisk V. E. Artt. 154 og 155, og saaledes vil det ogsaa blive behandlet i det endelige tyske Udkast[2]), medens K. U. behandler Udbredelse af smitsomme Sygdomme blandt Nytteplanter i 41. Kapitel, § 393. Lige med smitsomme Sygdomme blandt Nytteplanter maa anses Angreb af Skadedyr f. Eks. Coloradobillen o. l. Da det er tvivlsomt, om dette omfattes af Udtrykket smitsom Sygdom, er det muligvis rigtigt udtrykkeligt at nævne det.

Som kvalificeret behandler K. U. § 374, 2. St. det Tilfælde, at Sygdommen

[1]) Naar en tilsvarende Sondring ikke er gjort i §§ 169 og 170, har dette sin Grund i, at de der omhandlede Lovovertrædelser hyppigt vil ramme Mennesker og Husdyr iflæng

[2]) Jfr. Ebermayer S. 57.

hører til dem, der i Lovgivningen betegnes eller undergives særlig Behandling som ondartede. Mod denne Bestemmelse kan indvendes, at hverken L. Nr. 123, 12. April 1911 (Karantæneloven) eller L. Nr. 138, 10. Maj 1915 (Epidemiloven) betegner nogen Sygdom som ondartet, og sidstnævnte Lov kan strengt taget heller ikke siges at undergive nogen Sygdom særlig Behandling som ondartet, idet den særlige (offentlige) Behandling vel kan indtræde, naar en hvilkensomhelst smitsom Sygdom optræder paa en ondartet Maade, men lige saa vel, naar den optræder »med en større Udbredelse eller iøvrigt under Forhold, der kan give særlig Anledning dertil«. Det synes da korrektere direkte at fremhæve det afgørende Kriterium, nemlig om Sygdommen ifølge Lovgivningen skal eller paa den Tid, da Handlingen begaas, er undergiven offentlig Behandling, jfr. L. 1915 § 6, 1. og 2. St., eller om der er truffet særlige Forholdsregler mod dens Indførelse i Riget, jfr. L. 1911 § 27, 2. St.[1]) Det sidste Tilfælde maa medtages, fordi saadanne særlige Forholdsregler meget vel kan være trufne, skønt Sygdommen ikke er undergivet offentlig Behandling, fordi den ikke optræder epidemisk her i Landet. Denne Fordring, at Sygdommen enten skal eller faktisk er undergivet offentlig Behandling, maa iøvrigt fastholdes, da ellers enhver Begrænsning vilde bortfalde, idet *enhver* smitsom Sygdom efter Omstændighederne *kan* blive Genstand for offentlig Behandling. For saa vidt angaar Sygdomme blandt Husdyr er den i § 174, 3. St. givne Strafferamme formentlig tilstrækkelig vid til at omfatte ogsaa de Tilfælde, hvor Sygdommen er ondartet.

§ 175 svarer til K. U. § 375. I Stedet for Henvisningen til Særlovgivningen er det foreslaaet at give en selvstændig Straffebestemmelse — for forsætlig Overtrædelse Bøde eller simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder, for uagtsomme Overtrædelser Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder — der formenes at være passende for disse Tilfælde og derfor formentlig kan træde i Stedet for Særlovgivningens Straffebestemmelser (L. Nr. 123, 12. April 1911 § 32; Nr. 138, 10. Maj 1915 § 36; Nr. 105, 14. April 1893 § 16 m. fl.). I Henhold til det i § 175 tagne Forbehold foreslaas det dog paa Grund af de der omhandlede Forseelsers ringere Betydning at opretholde den meget mildere Straffebestemmelse i L. Nr. 20, 5 Februar 1904 § 9 samt at henføre Overtrædelser af Forskrifter, givne for at hindre Udbredelse af smitsomme Plantesygdomme, under den mildere Bestemmelse i L. om Forseelser § 30. — Skulde man nære Betænkelighed ved en saadan Fællesbestemmelse som § 175, bør dog K. U. § 375 udgaa som en overflødig Henvisning til Særlovgivningen.

18de Kapitel.

Andre almenskadelige Handlinger.

I dette Kapitel er optaget Bestemmelser svarende til en Del af de i K. U. 41. Kap. behandlede, men af et betydelig mere begrænset Omraade og i en ændret Rækkefølge. Af K. U.'s Bestemmelser hører §§ 391 og 397, for saa vidt de overhovedet bør optages, efter det her fulgte Princip hjemme i Lov om Forseelser. § 395 er, for saa vidt angaar Tjenestemænd under Post- og Telegrafvæsenet optaget i 13. Kap. som § 147, og det er i Bemærkningerne dertil anført, hvorfor Bestemmelsen, for saa vidt den gaar videre, ikke foreslaas optagen. De øvrige Begrænsninger i disse Reglers Omfang omtales naturligst i Forbindelse med de enkelte Paragrafer.

Angaaende Bestemmelsernes Rækkefølge bemærkes, at det findes naturligst at begynde med de Bestemmelser, der staar de i forrige Kapitel omhandlede nærmest. Først behandles derfor i § 176 den til

[1]) De i § 27, 1 St. nævnte Sygdomme ***skal*** **ifølge L. 1915 § 6, 1. St. altid undergives offentlig Behandling og behøver derfor ikke paany at nævnes.**

K. U. § 394 svarende Bestemmelse, derefter i §§ 177 og 178 Regler svarende til K. U. §§ 392 og 393 og tilsidst i § 179 Bestemmelserne om Dyrplageri, med Hensyn til hvilke det iøvrigt er tvivlsomt, om de naturligst hører hjemme her eller i 12. Kap. om Forbrydelser mod den offentlige Orden og Fred.[1])

§ 176 danner ligesom K. U. § 394, 1. og 3. St., til hvilke den nærmest svarer, et Supplement til en Del af Bestemmelserne i 17. Kap., særlig §§ 166 og 168, idet den rammer Handlinger, som, uden at forvolde den der forudsatte Almenfare, er samfundsskadelige ved at sætte visse Indretninger, der tjener det almindelige Samkvem eller til Fyldestgørelse af visse, særlig vigtige, almindelige Fornødenheder, ud af Brug. Men medens K. U. § 394 angiver Bestemmelsens Omraade i meget almindelige og omfattende Udtryk, søges dette i nærværende Forslag begrænset ved en specificeret Opregning af Angrebsobjekterne. At en saadan Opregning altid maa blive noget vilkaarlig, og at der derfor altid vil kunne rejses Tvivl om, hvorvidt alle de Virksomheder, ved hvilke der er Trang til et saadant Værn, og omvendt kun disse, er medtagne, maa erkendes. Men Ulemperne derved er formentlig væsentlig ringere end Faren ved en Afgrænsning, der holdes i altfor ubestemte og omfattende Udtryk. Og hvad der indbefattes under Udtrykkene i K. U. § 394 »offentlige eller offentlig godkendte Indretninger, der tjene det almene Samkvem eller til Fyldestgørelse af almene Fornødenheder«, er alt andet end klart. Efter Motiverne (S. 323) falder udenfor Paragrafens Omraade kun »saadanne private Anlæg, der kun tjener til Brug for en enkelt eller en meget begrænset Kreds, og som end ikke indirekte have Interesse for Almenheden«. Det ses ikke rettere end, at derunder falder, foruden de i Motiverne særlig nævnte Indretninger — derunder ogsaa en større Bys (hvorfor ikke en mindre Bys eller et Landdistrikts?) Droskevæsen — f. Eks. offentlige Beværtninger og Forretninger, der tjener til Forsyning med Fødemidler o. l., naar og for saa vidt der til disses Drift kræves en Godkendelse i Form af særlig Næringsadkomst (Bevilling), Kontrol med Lokalers Indretning, Arbejdets Udførelse o. l., endvidere Apoteker, Trykkerier (for saa vidt man anser f. Eks. Aviser som en almen Fornødenhed) osv. At der i saa vidt Omfang skulde trænges til en særlig Beskyttelse, udover hvad Bestemmelserne om Beskadigelse af fremmed Ejendom o. l. hjemler, tør sikkert betvivles. Og meget betænkeligt bliver Bestemmelsens vide og ubestemte Omraade, naar paa den ene Side den strafbare Handling bestemmes saa vidt som i K. U. § 394 — Ordene »retstridig at undlade Opfyldelse eller hindre nogen i Opfyldelse af tjenstlige Pligter« synes særlig at pege paa ulovlig Arbejdsnedlæggelse og Paavirkning dertil — og paa den anden Side den foreskrevne Straf er saa drakonisk som i denne Paragraf. Ligesom den gældende Ret ikke kender en saadan almindelig Straffebestemmelse, saaledes findes en saadan, saa vidt vides, heller ikke i nogen anden Lov eller i noget andet Udkast. Det er da fundet rigtigt at begrænse Bestemmelsens Omraade til saadanne Virksomheder, for hvis Vedkommende der enten i den gældende Ret eller andetsteds er givet særlige Beskyttelsesregler, samt saadanne, der ved en nærliggende Analogi kan ligestilles med hine. Herefter er medtaget 1) Jernbaner, jfr. Strfl. § 288[2]), hvormed er ligestillet Sporveje og lignende Transportmidler, bl. a. fordi Grænsen mellem Jernbaner og Sporveje, efterhaanden som elektrisk Drift indføres, let vil blive ganske flydende; 2) Telegraf- (og Telefon-) Tjenesten, jfr.

---

[1]) Paa dette Sted behandles denne Forbrydelse i tysk V. E. (§ 146) og G. E. (§ 189).

[2]) Jfr. tysk V. E. § 184; østerrigsk Regeringsforsl. (1912) § 430 (medtager Skibsfart). Tysk G. E. § 222 gaar videre (eine dem öffentlichen Verkehr dienende Anstalt).

Strfl. § 295[1]), hvormed formentlig bør ligestilles den offentlige Postbesørgelse[2]); 3) Anlæg, der tjener til almindelig Forsyning med Vand, Gas eller elektrisk Strøm[3]). Derigennem værnes utvivlsomt de vigtigste af de Indretninger, som under de bestaaende Samfundsforhold opfattes som uundværlige. Skulde ændrede Samfundsforhold eller nye Opfindelser medføre, at denne Opregning føles som mangelfuld, kan den suppleres ved Særbestemmelser. Det synes rimeligere at henvise til denne Udvej end af Hensyn til saadanne Muligheder at give Bestemmelsen et saa omfattende og ubestemt Omraade som K. U. § 394.

Hvad Forbrydelsens Udførelse angaar, nævner K. U. § 394 at beskadige Tilbehør eller retstridig at undlade eller hindre nogen i Opfyldelse af tjenstlige Pligter og tilføjer derefter »eller paa anden retstridig Maade forvolder«. I Modsætning f. Eks. til K. U. § 371 (nærværende Forslags § 166), der gennem en udtømmende Opregning angiver de Maader, paa hvilke Forbrydelsen kan udføres, benyttes her en Eksemplifikation efterfulgt af en clausula generalis. Denne Teknik kan i og for sig være fuldt forsvarlig og rigtig, hvor de anførte Eksempler tjener til Belysning og nærmere Præcisering af den mere generelle Bestemmelses Betydning. Men naar Hovedreglen er »paa anden retstridig Maade forvolder«, naar altsaa enhver anden Begrænsning end den, der ligger i Ordet »retstridig«, opgives, taber Eksemplifikationen enhver reel Betydning. Den fremhæver ganske vist to praktisk vigtige Tilfælde, Sabotage og ulovlig Arbejdsnedlæggelse o. l., men tjener ikke til nærmere Bestemmelse eller Begrænsning af Hovedreglen. Samtlige fremmede Bestemmelser om dette Emne benytter da ogsaa en ganske kort almindelig Formel: Den som hindrer eller forstyrrer o. l. En saadan Formulering synes ogsaa aldeles fyldestgørende, idet den fornødne Begrænsning ligger i Fordringen om, at bestemt præciserede Virksomheder (retstridig) sættes ud af Brug. At dette skal ske ved en retstridig Handling, er det da iøvrigt lige saa lidt her som ellers nødvendigt at fremhæve.

Den i K. U. § 394 foreslaaede Strafferamme, simpelt Fængsel, Arbejdsfængsel og under skærpende Omstændigheder Strafarbejde indtil 6 Aar synes uforholdsmæssig høj, naar det erindres, at Forvoldelse af Almenfare ikke alene ikke kræves, men vel praktisk talt altid vil bringe Forholdet ind under en strengere Bestemmelse. Som Maksimum foreslaas derfor i nærværende Forslags § 176 Arbejdsfængsel i 3 Aar og samtidig gives der Adgang til, foruden i de i K. U. § 394, 2. St. særlig nævnte Tilfælde, overhovedet under formildende Omstændigheder at gaa ned til Bøde. Kun derved bliver det praktisk muligt at bringe Bestemmelsen til Anvendelse f. Eks. paa Deltagerne i en ulovlig Jernbanestrike o. l. Ogsaa Maksimum af Straffen for den uagtsomme Forbrydelse foreslaas nedsat.

Bestemmelserne i K. U. § 394, 4. St. foreslaas ikke optaget. At Reglen, saaledes som den staar i K. U., vilde føre overordentlig vidt, fremgaar allerede af det ovenfor om § 394, 1. St. bemærkede[4]). En tilnærmelsesvis saa vidtgaaende Regel kendes heller ikke nogetsteds. Saa vidt vides, er det end ikke nogetsteds bragt i Forslag at give en saadan særlig Beskyttelse til andre end Funktionærer ved private Baner og visse den regelmæssige Trafik tjenende Dampskibslinier.[5]) Men selv denne Udvidelse, der ikke findes i de andre nyere

[1]) Tysk V. E. § 185; G. E. § 222 (jfr. ovenf.); Schweizisk V. E. Art. 162; østerrigsk Regeringsforsl. § 430.

[2]) Tysk V. E. § 184; østerrigsk Regeringsforsl. § 430.

[3]) Tysk V. E § 184 (Vand eller Belysning); G. E. § 222 (Vand, Lys- eller Kogegas, elektrisk Strøm); østerrigsk Regeringsforsl. § 430 (Vand, Belysning — Brandsignalledning).

[4]) Jfr. ogsaa D. K. F.s Aarbog 9. S. 33—34.

[5]) N. Strfl. § 127, 3. St., jfr. østerrigsk Regeringsforsl. §§ 154—157, cfr. § 101, 2. St.

Forslag, kan formentlig undværes, idet de almindelige Straffebestemmelser for Legemsangreb, Frihedskrænkelse etc. synes ligesom hidtil at maatte kunne gøre Fyldest.

§ 177 svarer til K. U. § 392, 1. St. Ved Beskrivelsen af Handlingen bevares de i Strfl. § 294 benyttede Udtryk »borttager, ødelægger eller beskadiger, der synes nok saa klare og betegnende som K. U.'s »over Overlast paa .... eller forspilder«. Naar det i Motiverne (S. 322) siges, at man ved Udtrykket »øver Overlast paa« har tilsigtet at udvide det strafbares Omraade, er det for det første tvivlsomt, om dette opnaas, naar man dog ikke herunder vil indbefatte f. Eks. en blot Tilsøling, der let kan fjernes, hvilket paa Grund af den særlige Regel om »ringere Ufærd« i 3. St. ikke kan antages at være Meningen[1]). Og ligesom Afgrænsningen af Udtrykket »øver Overlast« derefter bliver meget ubestemt, saaledes synes det overhovedet lidet rimeligt at udvide Omraadet for denne ret skrappe Straffebestemmelse ud over de i Strfl. § 294 angivne Grænser. Paa samme Maade synes Udvidelsen i K. U. § 392, 2. St. til uagtsom Beskadigelse m. m. ufornøden, hvorved erindres, at en Række mere alvorlige uagtsomme Beskadigelser m. m. vil rammes af § 176, 2. St. Endelig foreslaas heller ikke Bestemmelsen i 3. St. optagen, idet Spørgsmaalet om saadan »ringere Ufærds« Strafbarhed formentlig ganske kan overlades til Afgørelse i Politivedtægterne.

§ 178 svarer ganske til K. U. § 393 med Udeladelse af Bestemmelsen om smitsom Sygdom blandt Nytteplanter, der er optagen i § 174. Ligesom i § 177 anses en Straffebestemmelse for uagtsom Foraarsagelse af Sandflugt eller Skade paa fredet Kyst overflødig, idet de gældende præventive Bud, jfr. f. T. L. 29. Marts 1867 § 17, og L. Nr. 149, 18. Maj 1906, eller de Bestemmelser, der maatte træde i Stedet for disse, jfr. Forsl. til L. om Forseelser § 30, formentlig her vil yde fornødent Værn.

Endelig svarer § 179 til K. U. § 390, 1. St., jfr. L. Nr. 152, 17. Maj 1916 § 1. Medens det vel maa erkendes, at Strfl. § 297 ved at kræve raa Mishandling eller anden grusom og oprørende Behandling af Dyr fristede til en altfor begrænset Anvendelse af Bestemmelsen, maa det paa den anden Side hævdes, at K. U. og Dyreværnsloven bruger saa vidtgaaende Udtryk, at derved enhver Garanti for en rimelig Begrænsning af det strafbares Omraade opgives. Om det end maaske kan antages, at den fornødne kvantitative Begrænsning kan lægges ind i Ordet mishandler, er Udtrykket »ved Overanstrengelse, Vanrøgt eller paa anden Maade behandler Dyr uforsvarligt« utvivlsomt saa vidt og ubestemt, at Faren for en altfor udstrakt Anvendelse er nærliggende. Det anerkendes overalt, at ikke enhver ubetydelig Overskridelse af Grænsen for det moralsk forsvarlige skal kunne straffes, idet det, da det af Hensyn til berettigede menneskelige Interesser ofte er nødvendigt at udsætte Dyr for større eller mindre Lidelse, let kan bero paa et meget tvivlsomt Skøn, om det forsvarliges Grænse er overskreden. Kun hvor Overskridelsen er saa grov og iøjnefaldende, at upartiske, normale Mennesker ikke vil være i Tvivl om Handlingens Utilbørlighed, bør der straffes. Vistnok alle fremmede Love og Udkast, ogsaa de nyeste, begrænser derfor her det strafbares Omraade ret stærkt. N. Strfl. § 381 kræver »grov eller ondskabsfuld Mishandling«, italiensk Straffelov Art. 491 »Grusomhed eller unødig Mishandling«, tysk V. E. § 146 og G. E. § 189 bruger Udtrykket »boshaft quält oder roh mishandelt«, jfr. østerrigsk Regeringsforsl. § 479: »böswillig quält oder roh mishandelt«; schweizisk V. E. Art. 280: »roh mishandelt, arg vernachlässigt oder unnötig überanstrengt«. — Medens det som bemærket, formentlig maa billiges, at K. U. og L. 17. Maj 1916 § 1 har taget Afstand fra at benytte Udtryk som raa og grusom, og idet det maa erkendes, at det

[1]) I Politivedtægt 22. Juni 1883 § 48, hvortil Motiverne henviser. — se ogsaa den senere Politivedtægt af 1. Marts 1913 § 52 —, stilles netop at besudle i Modsætning til at beskadige.

er rigtigt udtrykkelig at fremhæve Overanstrengelse og Vanrøgt, hvorunder bl. a. indbefattes Sultefødning, foreslaas herefter som Betegnelse af den strafbare Handling Udtrykket »grov Mishandling, Overanstrængelse eller Vanrøgt«, der formentlig samtidig med at fastholde en rimelig Begrænsning er tilstrækkelig omfattende. Det er formentlig rigtigt i Forbindelse hermed som legal Betegnelse af Forbrydelsen at optage det i den almindelige Bevidsthed fastslaaede Udtryk »Dyrplageri«. At K. U. har skærpet Straffen, kan ogsaa billiges, idet dog formentlig Maksimum for Arbejdsfængsel kan nedsættes til 6 Maaneder, jfr. ogsaa saaledes L. 17. Maj 1916. S. 1. Medens nærv. Forsl. § 179 forudsættes at træde i Stedet for L. 17. Maj 1916 § 1, foreslaas Lovens andre strafferetlige Bestemmelser med en enkelt nærmest formel Ændring opretholdte, jfr. Tillægslov A.

Henvisningen i K. U. § 390, 2. St. bør formentlig udgaa som overflødig.

19de Kapitel.

Tiggeri, Løsgængeri og skadelig Erhvervsvirksomhed.

Dette Kapitel svarer i Hovedsagen til K. U. 34. Kap. Efter det i de indledende Bemærkninger angivne Synspunkt for den systematiske Ordning har Bestemmelserne i dette Kapitel formentlig deres naturlige Plads i Tilslutning til de i de foregaaende Kapitler omhandlede Krænkelser af særlige Samfundsinteresser. Samfundets Interesse i. at Borgerne skaffer sig Underhold ved lovligt Arbejde og ikke ved en for Samfundsøkonomien værdiløs eller ligefrem skadelig Virksomhed, danner nemlig den egentlige Baggrund for Strafbarheden ialtfald ved de i K. U. 34 Kap. indeholdte Straffebestemmelser, som foreslaas optagne i dette Kapitel.

Af de i K. U. 34. Kap. optagne Bestemmelser synes for det første Bestemmelserne om Aager i §§ 330 og 331 ikke naturligt at høre hjemme i denne Sammenhæng. Til Aagerforbrydelsen, saaledes som den her i Overensstemmelse med nyere Love og Udkast er udformet, hører det ingenlunde hverken begrebsmæssigt eller faktisk, at Aager gaar ind som et fast og betydningsfuldt Led i den skyldiges Erhvervsvirksomhed. Ogsaa den Aagerforretning, der danner et isoleret Fænomen indenfor et iøvrigt fuldkommen lovligt og regulært Erhverv, rammes og skal rammes ligesom et isoleret Tyveri, Bedrageri eller en anden Berigelsesforbrydelse. Med disse eller ialtfald med Formueforbrydelserne i videre Forstand er Aager nær beslægtet. Ved Siden af det i Berigelseshensigt stedfundne Misbrug af en andens Vildfarelse (Bedrageri) eller af visse Tvangsmidler (Afpresning) staar det for Aager ejendommelige Misbrug af en andens Nødstilstand, Afhængighedsforhold o. l. i Berigelseshensigt. Det synes da naturligt at behandle Aager under Formueforbrydelserne. Saaledes er Forholdet ogsaa i tysk G. E. (§§ 330, 331), schweizisk V. E. (Art. 92), østerrigsk Regeringsforsl. (§§ 377—379), medens N. Strfl. (29. Kap.) og tysk V. E. (28. Kap.) behandler Aager sammen med ulovligt Lykkespil i umiddelbar Tilslutning til Formueforbrydelserne.

Under Formuekrænkelserne er det formentlig ligeledes naturligst at henføre de i K. U. § 341, 1. St. Nr. 1 og 2 omhandlede Forhold. Ogsaa her er der Tale om isolerede Handlinger, som er egnede til at forvolde andre økonomisk Skade, medens der ikke behøver at foreligge og faktisk regelmæssig ikke vil foreligge nogen erhvervsmæssig Udøvelse. Saa vel N. Strfl. (§ 273) som tysk G. E. (§ 327) og schweizisk V. E. (Art. 253) henfører da ogsaa dette Forhold til Formuekrænkelserne.

Dernæst maa efter det i nærværende Forslag fulgte Princip en Række Straffebestemmelser i K. U. 34. Kap., for saa vidt de overhovedet optages, henskydes til Lov om Forseelser. Dette gælder for det første §§ 328, 331, 3. St., 332, 2. St., 336,

339, 341, 2. St. og 343 — hvilke Bestemmelser iøvrigt, for saa vidt de ikke optages i Lov om Forseelser, alle bør udgaa som indeholdende overflødige Henvisninger til Særlovgivningen — og dernæst §§ 337 og 338.

Ogsaa de i K. U. §§ 332, 1. St., 333 og 334 omhandlede strafbare Handlinger behandles oftere (i Reglen sammen med Aager) som Formueforbrydelser eller i umiddelbar Tilslutning til disse. Det kan dog vistnok ikke blot forsvares, men maa anses som det naturlige at udsondre disse Forhold fra de egentlige Formueforbrydelser og behandle dem under Synspunktet skadelig Erhvervsvirksomhed. Selv om man ved den i § 332, 1. St. omhandlede Forbrydelse, Forledelse til Spekulationsforetagender, kræver Vindingshensigt, er der her for det første ikke Tale om Berigelseshensigt i almindelig Betydning o: en saadan, der gaar ud paa at opnaa uretmæssig Fordel derved, at et Formuegode ved selve den strafbare Handling overføres fra en Persons Formue til en andens. Forbrydelsen foreligger, selv om den til Spekulationen forledte i det konkrete Tilfælde slet ikke lider noget Tab, idet Forretningen forløber heldigt for ham. Men dernæst bør Forholdet formentlig overhovedet kun straffes, hvor saadan Forledelse drives erhvervsmæssigt, jfr. tysk Børslov 8. Maj 1908 § 94, G. E. § 337, østerrigsk Regeringsforsl. § 382 samt nærmere nedf. Og paa samme Maade er man i Almindelighed enig om, at den i § 333 omhandlede Virksomhed, (ikke offentligt) Lykkespil, kun bør straffes, hvor den drives som Erhverv. Allerede for Sammenhængens Skyld er det da naturligt at medtage det i K. U. § 334 omhandlede Forhold paa dette Sted, for saa vidt man ikke vil henskyde det til Lov om Forseelser. Fordringen om erhversmæssig Udøvelse gør det ligeledes naturligt her at medtage en Bestemmelse svarende til K. U. § 340, om hvis nærmere Begrænsning iøvrigt henvises til det følgende. Endvidere kan det formentlig forsvares at optage en til K. U. § 342 svarende Bestemmelse paa dette Sted, jfr. ogsaa østerrigsk Regeringsforsl. § 393, om end meget kunde tale for at optage Bestemmelsen blandt Forbrydelser mod den offentlige Orden, saaledes som forskellige nyere Love og Udkast gør[1]).

Hvad endelig angaar Tiggeri — dette Udtryk benyttes i nærværende Forslag i Stedet for det hidtil i vor Ret, ogsaa af K. U., benyttede udanske Udtryk Betleri — samt Løsgængeri og dermed beslægtede Forhold, synes det naturligt at behandle disse sammen med unyttigt og skadeligt Erhverv. Selv om det ikke er en Betingelse for at straffe Tiggeri, at det er drevet erhvervsmæssigt, er det dog erfaringsmæssig fastslaaet, at Tiggeri faktisk næsten altid tenderer henimod den erhvervsmæssige Udøvelse, og praktisk talt vil der saa at sige kun blive Tale om at straffe professionelle Tiggere. Og omend Løsgængeri i og for sig ikke er noget Erhverv, saa er det saaledes som det i Nutiden regelmæssig bestemmes, ialtfald Udtryk for, at den paagældende ikke har sit Underhold gennem lovligt Erhverv (eller Forbrug af Formue) og derfor maa skaffe sig dette paa en eller anden af Samfundet ikke billiget Maade. Under samme Synspunkt er det naturligt at se det Forhold, at en Person formedelst manglende Vilje til lovligt Erhverv falder det offentlige til Byrde eller forsømmer en ham paahvilende Forsørgelsespligt o. l. Til de sidste Bestemmelser slutter sig naturligt de præventive Bud i K. U. §§ 327 og 329, nærvær. Forsl. § 183.

§ 180 svarer til K. U. § 324. Dennes 1. og 3. St. er i en væsentlig kortere Affattelse sammendragne i § 180, 1. St. Den i K. U. optagne nærmere Beskrivelse »paa offentligt Sted eller fra Hus til Hus eller paa et Sted, hvor han ikke har lovligt Ærinde«, hvortil intet tilsvarende findes

[1]) Jfr. N. Strfl. § 141, tysk V. E. § 145, G. E. § 188.

i nyere Udkast[1]), er udeladt, da den dels let kan volde Usikkerhed i Retsanvendelsen, dels kan føre til ret urimelige og vilkaarlige Begrænsninger. Om nogen tigger fra Hus til Hus eller fra Dør til Dør indenfor et omfattende og af talrige Familier beboet Bygningskompleks, synes saaledes f. Eks. at maatte være ligegyldigt. At K. U. ligesom alle nyere Udkast har anset en egentlig Definition af »Betleri« overflødig, maa billiges. At den i nærv. Forsl. optagne danske Betegnelse »Tiggeri« dækker og skal dække ganske det samme, som ifølge Videnskab og Retsanvendelse hidtil har været henført under »Betleri«, vil næppe fra nogen Side blive betvivlet. Om Begrebet henvises iøvrigt til K. U.'s Motiver S. 282—283.

At der ved Behandlingen saa vel af Tiggeri som af Løsgængeri bør gøres en væsentlig Forskel mellem. paa den ene Side dem, der paa Grund af Alderdom, Invaliditet eller anden virkelig, om end forbigaaende Nødstilstand tigger eller driver om, og paa den anden Side dem, der gør det af Tilbøjelighed til Lediggang eller uordnet Levevis, derom er der vistnok i Nutiden almindelig Enighed. Medens Samfundet ovenfor den først nævnte Gruppe har den Pligt at yde Hjælp og Forsorg, maa dens Opgave overfor den sidstnævnte Gruppe være en energisk Reaktion mod de paagældendes samfundsskadelige Tilbøjeligheder. Særlig ved Tiggeri, der ikke har antaget en vanemæssig Karakter, kan imidlertid Afgørelsen af, om den paagældende hører til den første eller til den sidste Gruppe, frembyde betydelige Bevisvanskeligheder. Dette er Grunden til de særlige Regler i § 180, 2. og 3. St. I 2. St. hjemles det, at man overfor begyndende Tiggere skal indskrænke sig til at give en Advarsel, saaledes at Paatale først finder Sted, naar denne siddes overhørig. Derved lovfæstes kun en Fremgangsmaade, der faktisk allerede følges i Praksis. I 3. St. hjemles dernæst overfor Personer, der tigger af Nød, som ikke skyldes Arbejdsuvillighed, Adgang dels til Nedsættelse af Straffen til simpelt Fængsel, dels til fakultativ Straffrihed. At der gives Adgang til Valg mellem disse Alternativer, skyldes følgende Betragtning. I et Land med ordnet Fattigvæsen kan og maa Samfundet forlange, at den nødlidende ikke hengiver sig til Tiggeri, men søger Hjælp hos det offentlige. Den Uvilje, som de fleste ikke helt deklasserede Personer regelmæssig nærer mod at søge Fattighjælp, paa Grund af den dermed forbundne sociale Degradation — en Følelse, som Samfundet er interesseret i at opretholde — gør det imidlertid undskyldeligt, at den, der er i en mere forbigaaende Trang, f. Eks. paa Grund af Arbejdsstandsning o. l., søger at undgaa Fattighjælp, selv om det sker ved at tigge. Her kan det være ønskeligt at kunne anvende en mildere Strafart end den, som nødvendigvis ved disse Lovovertrædelser maa være den normale (Arbejdsfængsel). Men dernæst kan det næppe nægtes, at vort Fattigvæsens Ordning ingenlunde yder Garanti for, at den Fattighjælp, der ydes, virkelig altid er tilstrækkelig til at udelukke Nød hos den forsørgede. Her bør Domstolene da overfor det undskyldelige, lejlighedsvise Tiggeri have Adgang til at lade Straffen bortfalde.

Naar disse Regler optages, og naar det samtidig erindres, at der jo ogsaa her er Adgang til at anvende betinget Straffedom, synes det paa den anden Side ubetænkeligt ogsaa ved denne Forbrydelse at fastholde det almindelige Minimum for Arbejdsfængselsstraffen (2 Maaneder), og der er formentlig ikke Grund til, saaledes som K. U. gør, her at aabne Adgang til

[1]) I norsk L. 31 Maj 1900 § 11 findes derimod en udførlig Beskrivelse af, paa hvilken Maade Tiggeriet skal være udøvet. Men deri ligger da ogsaa en meget væsentlig Begrænsning i det strafbare Tiggeris Omraade, som ikke er tilstrækkelig ved K. U., og som det under Hensyn til de i Forvejen betydelige Bevisvanskeligheder ogsaa findes betænkeligt at optage.

ganske korte Frihedsstraffe (fra 7 Dage), hvis fuldstændige Unyttighed netop overfor disse Lovovertrædere turde være hævet over enhver Tvivl. Den almindelige Straf er derfor sat til Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder. Den i K. U. § 324, 1. St. foretagne Opregning af graverende Tilfælde er ligesom i andre nyere Udkast udeladt, da den dog næppe kan siges at udtømme alle Muligheder, og Strafferammen i Forvejen er ret snever.

§ 180, 4. St., der hjemler forhøjet Straf i Gentagelsestilfælde, svarer til K. U. § 324, 2. St. Fra denne Regel afviger den for det første derved, at alene Berigelsesforbrydelser — ikke Ejendomsforbrydelser i al Almindelighed — har Gentagelsesvirkning, og kun naar disse har medført Straf af Arbejdsfængsel. At tillægge rene Bagatelforbrydelser (undtaget Tyveri o. l.) samt Tingsbeskadigelse etc., denne Virkning synes lidet rimelig. Dernæst er Straffens Maksimum nedsat til 2 Aar. Dette staar i Forbindelse med, at nærvær. Forsl. som Hovedmiddel til Bekæmpelse af det kroniske Tiggeri vil anvende ikke Straf, men Sikkerhedsforvaring (Arbejdshus), jfr. nærvær. Forsl. §§ 52 og 53 og det om disse i Bemærkningerne til 6. Kapitel anførte.

§ 181 svarer til K. U. § 326 og rammer den, som skønt arbejdsfør, ikke regelmæssig arbejder og som Følge deraf enten falder Fattigvæsenet til Byrde eller bliver ude af Stand til at opfylde sin Forsørgelsespligt. Strafbarheden er betinget af forudgaaende Tilhold. Af de i K. U. § 326 opregnede Tilfælde er ikke medtaget, at den paagældende søger Underhold ved Tiggeri eller ved uhæderligt Erhverv. For Tiggeriets Vedkommende maa § 180 anses fyldestgørende; og den, der søger sit Underhold ved uhæderligt Erhverv, hvorved, som det ogsaa siges i Motiverne til K. U. S. 284, væsentlig sigtes til erhvervsmæssig Utugt, rammes af § 182. Saaledes som K. U. § 326 ved Ordene »eller delvis« tilsigter, at udvide Strafbarheden til dem, der ved Siden af andet Erhverv driver Utugt som Bierhverv — hvad der i Forhold til den i Retsanvendelsen fastslaaede Fortolkning af L. Nr. 81, 30. Marts 1906 § 1 vilde betyde en fuldstændig Omvæltning — synes ikke blot højst betænkeligt, men ogsaa paa Grund af det uhyre Anvendelsesomraade, Reglen derved vilde faa, praktisk set ganske uigennemførligt. Der kan snarere rejses Tvivl om Forsvarligheden af at opretholde Utugtserhvervets Strafbarhed som Løsgængeri i det nugældende begrænsede Omfang.

Bestemmelsen i K. U. § 326 om, at Politiet kan give disse Personer Tilhold om at udføre et dem anvist Arbejde, er optaget, men med den Tilføjelse at Anvisningen kan ske ogsaa gennem Fattigvæsenet eller gennem en i saadant Øjemed virkende Forening. Den sidstnævnte Vej er vistnok den eneste, der kan ventes at ville give noget praktisk Udbytte.

Ændringerne i Paragrafens 2. St. er væsentlig redaktionelle, undtagen for saa vidt Straffens Maksimum nedsættes. Om Grunden dertil kan henvises til det ovenfor om § 180, 4. St. bemærkede.

Bestemmelsen i 3. St. optager en Del af Reglen i K. U. § 327, der naturligt hører hjemme i denne Forbindelse.

§ 182 har ligesom K. U. § 325 det egentlige Løsgængeri for Øje, men bestemmer det paa en noget anden Maade, uden dog at tilsigte nogen væsentlig Realitetsændring. I Overensstemmelse med L. 3. Marts 1860 § 1 fremhæves den i og for sig selvfølgelige Fordring, at den paagældende ikke skal være i Besiddelse af de fornødne Midler til sit Underhold. I Stedet for den positivt formulerede Betingelse, at »Forholdene give Grund til at antage, at han helt eller delvis søger Underhold ved strafbare Handlinger«, sættes den negativt formulerede, at hans Levevis »ikke kan antages at være grundet paa lovligt Erhverv«. Dette maa være nok, idet det derfra i Forbindelse med Manglen af Subsistensmidler er berettiget at slutte, at han maa skaffe sig sit Underhold paa en af Loven misbilliget Maade. For yderli-

gere at fjerne visse Bevisvanskeligheder tilføjes i Tilslutning til § 54, 2. St., at Fortjeneste ved Spil, Erhverv ved Utugt eller Understøttelse af Kvinder, der søger Erhverv ved Utugt, ikke anses som lovligt Erhverv. Paa den anden Side er det i K. U. § 325 benyttede Kriterium, at han »under saadan Levevis udviser en Adfærd, der volder Fare for den almindelige Sikkerhed« ikke optaget, fordi det, hvis det ikke skal betyde det samme som de tidligere angivne Kriterier, synes ganske usikkert, hvad derved skal forstaas.

Ogsaa her er det formentlig hensigtsmæssigt at aabne Adgang til at give en Advarsel, inden Paatale finder Sted, hvis det, bl. a. som Led i et senere Bevis for, at den paagældende hengiver sig til Lediggang, findes formaalstjenligt. Men i Modsætning til, hvad der gælder om det i § 181 foreskrevne Tilhold, er Meddelelse af Advarsel ikke obligatorisk undtagen, hvor Domfældelse skal støttes paa, at det eneste regelmæssige Erhverv, den paagældende kan opgive, er Utugt. Her stemmer det med historisk Tradition og vel ogsaa med almindelige Humanitetskrav, at i det mindste en Advarsel maa gaa forud for Tiltalen.

Som allerede bemærket, kan der vistnok rejses Tvivl om, hvorvidt det overhovedet er rigtigt at søge at modarbejde Utugtserhvervet, ialfald hos Kvinder, gennem Løsgængeribestemmelserne. Paa Grund af dette Forholds nøje Sammenhæng med hele den øvrige Prostitutionen vedrørende Lovgivning, hvis Omordning formentlig ikke egner sig til lejlighedsvis Behandling i Forbindelse med en almindelig Straffelovsreform, maa det imidlertid anses betænkeligt her at rejse Spørgsmaalet om en Lovændring paa dette Punkt.

Da en af de største Vanskeligheder ved en effektiv Haandhævelse af Løsgængeribestemmelserne hidrører fra. at de sigtede fremsætter ganske temerære Paastande om at have søgt lovligt Erhverv eller om at have skaffet sig Underhold ved Erhverv, der enten i sig selv er mislige og mistænkelige, eller hvis Virkelighed slet ikke lader sig kontrollere — f. Eks. ved Handel med Laanesedler eller brugte Sager, navnlig paa Beværtninger eller paa offentlig Gade — er det ved Formuleringen af § 182, 2. St. tilstrækt at fjerne eller formindske disse Vanskeligheder. Det udtales først, at det ikke er nok, at den paagældende rent lejlighedsvis — oftest paa Skrømt — har søgt lovligt Erhverv, idet det kræves, at han i fyldestgørende Omfang og med virkelig Arbejdshensigt har søgt lovligt, regelmæssigt og tilstrækkeligt Erhverv. Under Hensyn til den Forsigtighed, som vore Domstole hidtil altid har udvist paa dette Punkt, er der sikkert ingen Fare for, at Bestemmelsen skal blive misbrugt. Det udtales dernæst, at det ved Tilholdet kan tilkendegives den paagældende, at Opgivelse af visse paa Forhaand mistænkelige eller ganske ukontrollable Erhverv ikke vil blive anset som fyldestgørende. Ogsaa her maa Rettens Skøn være afgørende og Bestemmelsens Betydning vil nærmest blive den, at Retten vil nære noget mindre Betænkelighed ved at benytte den Ret, den allerede nu har, til at forkaste ganske temerære Paastande.

Angaaende den stedfundne Nedsættelse af Straffen henvises til det om § 180, 4. St. bemærkede.

§ 183 indeholder Bestemmelser svarende til K. U. § 327, 2. og 3. St. og § 329. Reglen i § 327, 1. St. er optaget i nærvær. Forsl. § 181, og Reglen i 4. St. maa udgaa, da det er foreslaaet ikke at optage nogen til K. U. § 87 svarende Bestemmelse. Foruden den, som er dømt efter §§ 182 eller 183, skal det i 1. St. omhandlede Tilhold kun kunne gives den, der mere end en Gang er dømt for Berigelsesforbrydelse. At medtage ogsaa andre Ejendomsforbrydelser synes lidet begrundet; og, saaledes som K. U. § 327 gør, at lade en enkelt Dom for Ejendomsforbrydelse som Erhverv være nok turde ogsaa være mere vidtgaaende end nødvendigt. Paa den anden Side er Straffen skærpet, idet navnlig Minimum, jfr. § 32,

er væsentlig højere end efter K. U. Dette er en Konsekvens af nærvær. Forslags hele Stilling overfor de kortvarige Frihedsstraffe. Skønnes, navnlig ved en første Overtrædelse, en Straf af 2 Maaneders Arbejdsfængsel at være for streng, vil en betinget Straffedom formentlig være paa sin Plads.

Ved Bestemmelsen i 3. St. om Overtrædelse af Udvisningsdom bemærkes, at Straffens Maksimum i Gentagelsestilfælde er nedsat til 2 Aar (K. U. § 329 har 3 Aar, Strfl. § 16 1 Aar) for at undgaa et altfor stærkt Misforhold mellem Forseelsens Betydning og Straffens Størrelse.

§ 184 adskiller sig fra K. U. § 332, 1. St. hovedsagelig derved, at den kræver, at Forledelse til Spekulationsforretninger skal være sket erhvervsmæssig. Det er for det første kun den erhvervsmæssig drevne Virksomhed af denne Art, som ved Udsendelse af Agenter, lokkende Cirkulærer o. l. søger at lede større Kredse ind paa denne Bane, der betyder en virkelig Samfundsfare og med Rette kan betegnes som almenskadelig Erhvervsvirksomhed. Dernæst vides Bestemmelsen i K. U.'s Affattelse at have fremkaldt meget alvorlige Betænkeligheder indenfor de paagældende Erhvervs Repræsentation, fordi det, hvor Talen kun er om isolerede Handlinger f. Eks. overfor en tidligere Kunde, frembyder de største Vanskeligheder at afgøre, om paagældendes Uerfarenhed osv. er »udnyttet« til at forlede etc., eller om der kun foreligger saadanne Raad og Vejledninger, som, om de end i det enkelte Tilfælde er uheldige og hellere burde have været undladte, dog ikke bør være strafbare. Disse Vanskeligheder vil praktisk talt ganske bortfalde, hvor Virksomheden drives erhvervsmæssig. Erhvervsmæssighed kræves ogsaa baade i den tyske Børslov 8. Maj 1908 § 94 og i tysk G. E. § 337 og østerrigsk Regeringsforsl. § 382. Schweizisk V. E. Art. 93 — saa vidt vides den eneste Bestemmelse, der ikke har denne Begrænsning — opstiller derimod andre særlige Betingelser for Strafbarheden, som det imidlertid ikke er fundet rigtigt at optage. Ogsaa mod Benyttelsen i K. U. § 332 af Ordet Letsind er der fra sagkyndig Side rejst alvorlig Betænkelighed, idet man formentlig altid kan betegne Deltagelse i Spekulationer, der ikke hører til den paagældendes Næringsvej, som Letsindighed. Det er derfor foreslaaet i Stedet for Ordene »Letsind, Enfoldighed eller Uerfarenhed« at sætte »Ukyndighed, Uforstand eller Uerfarenhed«.

I Forbindelse med denne Indsnevring af Reglens Omraade staar den foreslaaede Skærpelse af Straffen, uden hvilken Bestemmelsen næppe vil vise sig effektiv. Det erindres herved, at denne Forbrydelse hører til dem, hvor der ofte vil blive praktiskAnvendelse for den i § 48, 1. St. hjemlede Kumulation af Bøde og Frihedsstraf.

§ 185 angaar i Modsætning til K. U. § 333, men i Overensstemmelse med den gældende Ret kun egentligt Lykkespil (Hazardspil), men hverken Kunstspil eller Terminsspil. At medtage Kunstspil, fordi der spilles højt, synes betænkeligt, fordi Grænsen er saa usikker. Og for saa vidt angaar det saakaldte Terminsspil (Differencehandel), som K. U. § 333 ifølge Motiverne skal og vel ogsaa efter Ordene i 3. St. virkelig omfatter, rammes den erhvervsmæssige Forledelse dertil af uerfarne osv. af § 184. Og udover dette findes det betænkeligt at gaa, da det navnlig som Led i andre økonomiske Dispositioner kan have et fornuftigt Formaal, medens Afgørelsen af, om dette er Tilfældet — eller om f. Eks. Medkontrahenten har kunnet gaa ud fra, at dette var Tilfældet —, kan frembyde særdeles store Vanskeligheder. Derimod maa det billiges, at Væddemaal, der overhovedet næppe skarpt kan adskilles fra andet Lykkespil, omfattes af Bestemmelsen, for saa vidt det drives erhvervsmæssigt. Ved den saaledes foretagne Begrænsning af Reglen muliggøres en langt mere kortfattet Redaktion. Udtrykket »søger Erhverv ved Lykkespil.... eller ved at fremme saadant Spil«, der slut-

ter sig nærmere til den i fremmede Love og Udkast benyttede Formulering, angiver formentlig skarpere Bestemmelsens Omraade end Udtrykkene i K. U. § 333 »for egen eller andres Regning driver Forretning med at foranstalte eller indbyde til Lykkespil«. Derved henledes Tanken nærmest kun paa det mere forretningsmæssig organiserede Lykkespil — Spillebank, Totalisator, Lotteri o. l. — medens ogsaa den erhvervsmæssige Hazardspiller, der virker uden saadant Apparat, samt dennes Hjælpere skal rammes.

Idet Bestemmelsen kun angaar det erhvervsmæssigt drevne Lykkespil — andet Lykkespil rammes kun, naar de i § 186 angivne Betingelser foreligger —, maa formentlig det i K. U. § 333 angivne Maksimum af Straffen, simpelt Fængsel indtil 1 Aar, anses altfor lavt. Navnlig overfor en Række lyssky Virksomheder af denne Art maa sikkert Arbejdsfængsel anses som den passende Straf. Hermed stemmer ogsaa nyere Love og Udkast, jfr. N. Strfl. § 298, tysk V. E. § 299, G. E. § 384, der alle straffer med Fængsel (nærvær. Forslags Arbejdsfængsel). Kun schweizisk Udk. Art. 254, der imidlertid kun rammer mere aabenlyse Foranstaltninger (Spillebank, Lotteri) nøjes med Haft (simpelt Fængsel).

K. U. § 335 straffer ligesom Fr. 6. Okt.1753 alle Deltagere i ikke særlig tilladt Lykkespil, ogsaa dem, der ikke driver det erhvervsmæssigt, og uden Hensyn til, hvor Spillet finder Sted. Saa vidt gaar vistnok ingen nyere Love eller Udkast[1]), og sikkert med Rette. Dels lader en saadan Bestemmelse sig slet ikke overholde, dels vil det ikke erhvervsmæssigt drevne Lykkespil indenfor en ganske privat Kreds ofte været ret harmløst, og endelig vil det ofte føles ubilligt at ramme den erhvervsmæssige Spillers i Reglen ganske ufarlige Ofre med Straf. Det foreslaas derfor at lade denne Bestemmelse udgaa og ligesom N. Strfl. § 383 kun at straffe Deltagerne i Lykkespil paa offentligt Sted. Ved at foregaa paa offentligt Sted faar Spillet en noget mere forargelig og for Samfundsøkonomien farligere Karakter, og i dette Omfang kan Reglen ogsaa i noget større Grad overholdes.

I Overensstemmelse hermed rammer § 186 den, som paa offentligt Sted foranstalter eller yder Husrum til utilladt Lykkespil, samt — med ringere Straf — den, som paa saadant Sted deltager i Spillet. Saaledes som K. U. § 334 gør, at ramme enhver Ydelse af Husrum til utilladt ɔ: ikke særlig tilladt Lykkespil, synes altfor vidtgaaende og inkonsekvent, naar man ikke iøvrigt vil straffe Deltagelse i ikke erhvervsmæssig drevet Lykkespil paa ikke-offentligt Sted. Ydes Husrum til erhvervsmæssigt Spil, eller gør den paagældende sig et Erhverv netop af at yde Husrum til Lykkespil, rammes Forholdet af § 185 eventuelt i Forbindelse med Bestemmelsen om Medvirken i § 24. Og videre synes der ikke Grund til at gaa.

§ 186, 2. St., der i alt væsentligt stemmer med K. U. § 334, 2. St. og N. Strfl. § 383, 6. St., tilsigter at undgaa Omgaaelse af Bestemmelsen i 1. St.

§ 187 omhandler det samme Forhold som K. U. § 340, men afviger paa et meget væsentligt Punkt fra denne. K. U. rammer enhver, som uden Hjemmel i et ham af en offentlig Myndighed eller af Styrelsen for et offentlig anerkendt Samfund retmæssig overdraget Hverv gør sig en Næringsvej af at udforske private, det almindelige Erhvervsliv uvedkommende Livsforhold, samt den, der benytter en dertil efter den foranstaaende Bestemmelse uberettiget Person. Saaledes formuleret synes Bestemmelsen dog at føre altfor vidt. For det første synes det ganske urimeligt i al Almindelighed at straffe den, der til saadan Efter-

[1]) N. Strfl. § 383 straffer kun Deltagelse i Lykkespil paa offentligt Sted, jfr. ogsaa italiensk Strfl. Art. 485. De fleste andre Love saa vel som de tyske, det østerrigske og det schweiziske Udkast straffer slet ikke den simple Deltagelse i Lykkespil.

forskning benytter en efter 1. St. dertil uberettiget Person. Det sidste Udtryk omfatter formentlig enhver, der foretager saadan Efterforskning uden den der omtalte Hjemmel. Men selv om det antages, at der ved de benyttede Ord kun sigtes til dem, som derved begaar en efter 1. St. strafbar Handling, synes Bestemmelsen uantagelig. Naar f. Eks. en i Provinsen maaske meget afsides boende Mand faar en Mistanke om, at hans Søn, Studenten benytter Opholdet i Hovedstaden til alt andet end at studere, og saa, fordi han ikke der har nogen Forbindelse, han kan henvende sig til, gennem et Oplysnings- eller Detektiv-Bureau skaffer sig den Oplysning, at hans Søn tilbringer hele Dagen paa Kafeer o. l. og Aftener og Nat i Varieteer og Natbeværtninger, kan der vel være delte Meninger om det formaalstjenlige eller tiltalende i en saadan Fremgangsmaade, men det vil dog sikkert findes ganske urimeligt her at anvende Straf.

Hvad dernæst Bestemmelsen i 1. St. angaar, maa det sikkert erkendes, at den af saakaldte Detektiv-Bureauer o. l. udfoldede Virksomhed kan rumme en meget alvorlig Fare, og at navnlig ogsaa her i Landet saadanne Virksomheder har gjort sig skyldige i meget grove Misbrug. Deraf kan imidlertid ikke sluttes, at saadan Virksomhed i det hele bør forbydes under Straf. Saa vidt vides, har saadanne Virksomheder andetsteds ofte udrettet et meget nyttigt Arbejde[1]); og saadan Virksomhed vides heller ikke nogetsteds i al Almindelighed at være forbudt, ligesom næppe nogen Lov eller noget Udkast indeholder en Bestemmelse svarende til K. U. § 340. Om det da vil findes rigtigt — med enkelte Undtagelser — helt at forbyde saadan Virksomhed, eller om det findes naturligere at regulere dens Udøvelse gennem Kravet om personlige Kvalifikationer, offentlig Anerkendelse og (eller) Kontrolbestemmelser paa lignende Maade som ved andre Erhverv, der let frister til Misbrug, dette forudsætter Undersøgelser og Overvejelser, der ikke fyldestgørende kan foretages indenfor et saa omfattende Lovarbejdes Rammer som nærværende. Hele den nærmere Ordning af dette Forhold bør derfor formentlig henskydes til særlig Lovgivning, og i Straffeloven bør, saa længe en saadan ikke er given, i det højeste optages en Blanketbestemmelse, der hjemler Straf for Udøvelse af saadan Virksomhed i Strid med derom givne Bestemmelser. Om en saadan Bestemmelse, der da kan affattes væsentlig kortere end K. U. § 340, bør optages, henstilles. Den vil foreløbig nærmest have Betydning som et Memento om, at der her er et Forhold, der bør lovordnes. Det skal endnu med Hensyn til K. U. § 340 bemærkes, at dennes Affattelse kan give Anledning til megen Tvivl særlig om, hvad der kan siges at være »det almindelige Erhvervsliv uvedkommende Livsforhold«.

§ 188 svarer til K. U. § 342, men afviger fra denne paa to Punkter. Dels kræves det ikke som i § 342, at Svigen anvendes under Driften af en Forretning for Udvandring. Det synes tvivlsomt, om disse Udtryk rammer f. Eks. den, der lejlighedsvis for at tjene en Provision søger at hverve Udvandrere, eller den, der uden selv at besørge Udvandreres Befordring i vedkommende fremmede Lands Interesse søger at lede Udvandrerstrømmen til dette og derved benytter falske Foregivender o. l. Og begge disse Klasser bør utvivlsomt kunne rammes. Nyere Love og Udkast opstiller heller ikke denne Betingelse, jfr. N. Strfl. § 141, tysk V. E. § 145, G. E. § 188, Nr. 3, østerrigsk Regeringsforsl. § 393 Nr. 2. Derimod kræver de tyske Udkast Vindingshensigt, og dette synes naturligt for ikke at ramme ganske harmløse Tilfælde.

Dernæst kræves i Overensstemmelse med alle de nævnte Bestemmelser til Fuld-

[1]) Som et Omraade, paa hvilket et velledet Bureau formentlig ogsaa herhjemme vilde kunne gøre Nytte, skal blot nævnes Afsløring af debuterende Kassebedragere.

byrdelsen, at nogen er forledt til at udvandre. Under Hensyn til vor Rets Forsøgsregler, jfr. nærvær. Forsl. § 22, ses der ingen Grund til her at rykke Fuldbyrdelsesmomentet længere frem. De andre Ændringer er nærmest redaktionelle.

§ 189 svarer til K. U. § 344, jfr. N. Strfl. §§ 141, 298, 383 og kræver som Supplement til Bestemmelsen i § 69 næppe nærmere Begrundelse.

20. Kapitel.

Forbrydelser i Familieforhold.

Dette Kapitel svarer til K. U. 21. Kap., men har kun optaget Bestemmelser om en Del af de i dette omhandlede Forhold, idet der er foreslaaet en ret betydelig Begrænsning af de strafbare Handlingers Tal paa dette Omraade.

Bestemmelserne i K. U. 21. Kap. kan naturligt samles i fire Grupper, som det vil være hensigtsmæssigt at behandle hver for sig. Den første dannes af §§ 222—225, der sammenknyttes ved det for dem fælles Moment, retstridig Indgaaelse af Ægteskab. Den anden omfatter dels §§ 226—228, dels §§ 232—234, der omhandler Krænkelser af særlige Pligter henholdsvis overfor Ægtefællen og overfor visse Slægtninge og dermed ligestillede. Det fælles ved §§ 229—231 er nærmest det i Handlingen liggende Angreb paa, iøvrigt ret forskelligartede Rettigheder, der har deres Udspring deri, at den paagældende tilhører en bestemt Familie. Som fjerde Gruppe maa dernæst nævnes Blodskamsbestemmelserne i §§ 235—236. Endelig maa som en for Bestemmelser, henhørende til samtlige de nævnte fire Grupper, fælles Regel nævnes § 237 om udenfor staaendes Ansvar for disse Forbrydelser.

1. Af den første Gruppe §§ 222—225 foreslaas det kun at optage den første. Denne er med nogle Ændringer, hvorom henvises til det følgende, optaget i nærvær. Forsl. § 190.

En Bestemmelse svarende til K. U. § 223 findes ikke i den gældende Ret. Heller ikke det schweiziske Udkast har optaget en tilsvarende Regel, medens dette Forhold efter andre Udkast[1]) vistnok sammen med nogle af de i K. U. § 224 nævnte Handlinger sammenfattes under en fælles Regel om »Ehebetrug«. — Bestemmelsen kan formentlig ligesom hidtil uden Skade undværes, idet Handlingen, hvis Samleje tilsigtes, rammes af Bestemmelsen i K. U. § 205, nærvær. Forsl. § 200, i Forbindelse med Forsøgsreglerne, og, hvis ulovlig Berigelse er tilsigtet, rammes af Bedragericbestemmelsen. Udenfor disse Tilfælde vil der næppe nogensinde være praktisk Trang til en saadan Regel.

Ogsaa en til K. U. § 224 svarende Regel vil formentlig i Fremtiden ligesom hidtil uden Ulempe kunne undværes. Hvor alvorlig Tvang er anvendt, vil ofte Bestemmelsen om Frihedskrænkelser være anvendelig, og i andre Tilfælde vil man sikkert som hidtil kunne nøjes med den civilretlige Virkning Omstødeligheden. Og ligesom en Regel af denne Art er ukendt f. Eks. i fransk og italiensk Ret, saaledes er den heller ikke optaget i det schweiziske Udkast. — Endelig synes Nødvendigheden eller blot Nytten af en Bestemmelse svarende til K. U. § 225 at være mere end tvivlsom. I dansk Ret har vi af herhen hørende Bestemmelser ved Siden af Ægteskabslovgivningens Kontrolbestemmelser hidtil kun haft Reglen i Strfl. § 165, 2. Pkt., der aldrig vides at være blevet direkte anvendt, og hvis Anvendelse paa Tilsidesættelse af ialtfald de fleste andre Betingelser for Vielsen som bekendt anses utilladelig[2]), uden at dette, saa vidt vides,

[1]) Tysk V. E. § 178, G. E. § 230; østerrigsk Regeringsforsl. § 252. N. Strfl. § 220, 2 St svarer nærmest til K U. § 223.

[2]) Jfr. Goos: Spec. Del I. S 440 ff

har været følt som en Mangel. — Den, der benytter falske Attester eller afgiver urigtige Erklæringer til vedkommende Myndighed, vil eventuelt kunne straffes efter andre Bestemmelser (om Falsk, falsk Forklaring etc.). Men dette hører ikke herhen, lige saa lidt som vedkommende Embedsmands mulige Ansvar for Forsømmelse af Embedspligt o. l.

For det Tilfælde, at det dog maatte findes rigtigt at optage disse eller nogle af disse Bestemmelser, skal det endnu tilføjes, at det formentlig ialtfald vilde være rigtigt at foretage nogle Ændringer. Man kan formentlig ikke korrekt, saaledes som K. U. § 223 gør, tale om Indgaaelse af Ægteskab, naar hele Akten paa Grund af Formernes Ikke-Iagtagelse er virkningsløs, saa at der kun foreligger et Skinægteskab. Naar Akten f. Eks. er foretaget af nogen, der ikke kan foretage en Vielse, foreligger et Ægteskabsbedrageri o: Fremkaldelse af den urigtige Formening, at et Ægteskab er indgaaet, jfr. ovenf. Et naturligt og korrekt Udtryk herfor vilde f. Eks. følgende Affattelse give:

»Den som ved at fremkalde eller udnytte en Vildfarelse med Hensyn til de til Ægteskabs Stiftelse nødvendige Former bibringer en anden den urigtige Forestilling, at et Ægteskab mellem dem er stiftet, straffes etc.«.

I K. U. § 224 efterlader Affattelsen for det første Tvivl om, hvorvidt den relative Sætning »der berettiger til« osv. alene refererer sig til de forud nævnte »andre Midler«, hvad vel næppe er eller bør være Meningen. Heller ikke Ordet »Svig« er heldigt, da bevidst Benyttelse af den andens Vildfarelse bør være nok. Da dernæst andre Grunde end Vildfarelse og Tvang — hvilket sidste Udtryk bedre end »Trusler« svarer til Affattelsen i Familieretskommissionens Udkast til Lov om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning § 46 — næppe kommer i Betragtning, vilde den paagældende Bestemmelse, hvis det maatte findes rigtigt at optage den, formentlig kortest og klarest kunne affattes saaledes:

»Den, der indgaar Ægteskab med nogen, som paa Grund af Vildfarelse eller Tvang kan fordre dette omstødt, straffes« etc.

Skulde det endelig findes ønskeligt at genoptage en Bestemmelse svarende til K. U. § 225, vil det formentlig være rigtigt at erstatte det ikke helt korrekte Ord »lignende« i 3. Linie med »andre«.

2. Bestemmelserne i K. U. §§ 226, 232 og 233 kan formentlig sammenfattes i en enkelt Paragraf, idet Forbrydelsen i alle disse Tilfælde er ganske ensartet, om end Objektet er forskelligt. Dette, der medfører en betydelig Simplifikation, er sket i nærvær. Forsl. § 191, i hvis Omraade samtidig foreslaas en meget væsentlig Begrænsning, hvorom nærmere nedf.

Derimod foreslaas det ikke i Loven at optage Bestemmelser svarende til K. U. §§ 227, 228 og 234.

At Bestemmelsen i § 227 om Ægteskabsbrud udgaar, vil til Trods for denne Ændrings store principielle Betydning næppe føles synderligt i Praksis. Bestemmelsen i Strfl. § 159 er sikkert indenfor Dommerstanden højst upopulær og anvendes kun yderst modstræbende, naar alle Forsøg paa at faa Sagen ud af Verden glipper. Paatale finder tilmed kun meget sjældent Sted, og det er næppe nogen Overdrivelse at sige, at af 100,000 Ægteskabsbrud straffes næppe et. Ved dette Emnes Behandling i Dansk Kriminalistforening[1]) hævede der sig heller ikke en eneste Stemme til Fordel for denne Bestemmelse, og det af dansk Kvindesamfund i samme Anledning nedsatte Udvalg har ogsaa enstemmigt udtalt sig imod alle Straffebestemmelser for Ægteskabsbrud[2]). Det sædelige og prude England straffer ikke Ægteskabsbrud i rigtig Erkendelse af, at Straf er et ganske uegnet Middel til

[1]) D. K. F. Aarbog 11. S. 22 flg.
[2]) D. K. F. Aarbog 11. S 123.

at værne Ægteskabets Renhed. Naar Skilsmisse og Begæring om Paatale kræves som Betingelse for Straf — og ingen vil i Nutiden gaa med til at frafalde disse Krav — rammes kun Tilfælde, hvor Ægteskabet allerede forud var undermineret og Forseelsen derfor i Reglen forholdsvis undskyldelig. Og Begæringen om Paatale vil da næsten altid være en usmagelig Hævnakt eller et ufint Afpresningsforsøg. Straffen vil oftest ramme Hustruen, allerede fordi Svangerskabet jævnlig vil afgive et simpelt og uomstødeligt Bevis, medens Forseelsen sikkert langt hyppigere begaas af Manden. Endelig er det nærmest parodisk at straffe Ægtefællens Samleje med Tredjemand, medens enhver nok saa modbydelig Uterlighed, endogsaa Omgængelse mod Naturen lades straffri — ialtfald som Ægteskabskrænkelse. Den i K. U.'s Motiver S. 216 givne Begrundelse af Reglen i § 227, at den er »en logisk Konsekvens af den særlige Retsstilling, det bestaaende Samfund tillægger Ægteskabet«, er en grov Tilsnigelse, saa vist som man altid har været enig om, at ikke enhver Retskrænkelse bør straffes, idet ofte andre Retsvirkninger gør Fyldest. Og Ægteskabsbrudet har netop andre Retsvirkninger, særlig den krænkede Ægtefælles Ret til at forlange Skilsmisse, hvilket er dennes naturlige og sikkert tilstrækkelige Værn, navnlig naar der gennem den borgerlige Lovgivning gives den forurettede Krav paa passende Erstatning, jfr. nu i saa Henseende det ovenf. nævnte Udkast til L. om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning § 67. Kravet om helt at opgive Forbrydelsesbegrebet Hor vokser da ogsaa stadigt. At andre Love og Udkast ikke endnu har dristet sig til at stryge Straffebestemmelsen for dette Forhold, vejer heroverfor ikke stort. Ogsaa andre Straffebestemmelser — f. Eks. mod Kætteri, Trolddom, simpelt Lejermaal, crimen bestialitatis — har i Kraft af Traditionens Magt i Lovgivningerne været opretholdte adskillig Tid, efter at de i den almindelige Bevidsthed var dødsdømte.

Men skulde mod Forventning Bestemmelsens fuldstændige Bortfald støde paa uovervindelig Modstand, maa det ialtfald bestemt fraraades at optage Bestemmelsen i det Omfang, den har faaet i K. U. § 227. Til Trods for en mærkelig i Motiverne udtalt Tvivl derom maa det anses for ganske fastslaaet, at Strfl. § 159 kun rammer den gifte. Det maa da efter det tidligere bemærkede overraske, at K. U. ikke blot forhøjer Straffens Minimum, men navnlig at det — uden nogensomhelst Motivering — udvider Strafbarheden ogsaa til den ugifte Deltager. Ganske vist *kan* denne i det konkrete Tilfælde være den moralsk set mest skyldige. Men desuagtet vil K. U.'s Regel paa dette Punkt ubetinget føles som et Tilbageskridt, idet den ikke blot er paatværs af al Retsbevidsthed her i Landet, hvor den ugiftes Straffrihed allerede i Aarhundreder har været anerkendt, en Liberalitet, som hidtil ingen Stemme af Vægt har hævet sig for at opgive, men ogsaa fører til en Række uheldige Konsekvenser. Det vil f. Eks. føles højst pinligt, naar ved Dobbelthor den ene krænkede Ægtefælle kan begære begge Parter straffede, saa at den anden, der har tilgivet og ønsker at fortsætte sit Ægteskab, skal lide den yderligere Ydmygelse at se sin Ægtefælle straffet med Fængsel. Og i det ingenlunde sjældne Tilfælde, at en gift Husbond har forført sit unge kvindelige Tyende og maaske besvangret hende, vil det dog sikkert føles som en oprørende Uret, naar hun foruden Skammen og Skaden skal lide Straf. — Hvis det derfor skulde vise sig uigennemførligt som her foreslaaet helt at stryge Bestemmelsen i K. U. § 227, bør den ialtfald ændres i Overensstemmelse med det ovenf. anførte[1]).

K. U. § 228 foreslaas det ikke at optage. Den er ikke blot som de andre Henvisninger til Særlovgivningen overflødig;

[1]) En for denne Eventualitet brugbar Formulering findes i D. K. F.s Aarbog 11. S. 116 (§ 3).

den er endvidere ved en uheldig Affattelse kommet til at sige noget, som selvfølgelig ikke har været tilsigtet, nemlig at alle mulige Forbrydelser mod en forhenværende Ægtefælle er straffri. For dem er nemlig Straf ikke forskyldt efter de »foranstaaende Bestemmelser« og kun yderst sjældent efter Særlovgivningen.

Endelig foreslaas det at stryge den sidste til denne Gruppe henhørende Bestemmelse, K. U. § 234. Den i 1. Pkt. indeholdte Henvisning til Særlovgivningen er overflødig, og den i 2. Pkt. foreskrevne Strafforhøjelse synes ikke vel begrundet. Selv om nemlig de i § 234 omhandlede Lovbestemmelser rammer ogsaa andre end de i § 234 nævnte Personer, maa det dog forudsættes, at der ved Fastsættelsen af Strafferammen netop er taget Hensyn til, at den skyldige ofte vil høre til de i Paragrafen omhandlede Personer.

3. Af de til den tredje Gruppe hørende Bestemmelser bør efter det her fulgte Princip K. U. § 230 i det Omfang, i hvilket den overhovedet findes at burde opretholdes, overføres til Lov om Forseelser. K. U. § 229 straffer den, som i retstridigt Øjemed unddrager en anden den ham tilkommende Familiestand eller tilvender sig selv eller andre en falsk Familiestand. Bortset fra Benyttelsen af det udanske og lidet smukke Ord »Familiestand«, der foreslaas erstattet med »Familiestilling«, giver Affattelsen Anledning til følgende Bemærkninger:

Straffen betinges af, at det sker »i retstridigt Øjemed«. K. U. afviger derved fra den gældende Ret og fra alle nyere Love og Udkast med Undtagelse af N. Strfl. § 215. Det har den Ulempe, at det er ganske overordentlig tvivlsomt, hvad der her menes med »retstridigt Øjemed«, især da det ifølge Motiverne ikke dertil skal kræves, at økonomisk Fordel eller Tilføjelse af Skade er tilsigtet. Motiverne til K. U. S. 217 begrunder — i Tilslutning til de norske Motiver — denne Begrænsning med, at det vilde være urimeligt at straffe Plejeforældre, der af Godhed for deres Plejebarn gav det Udseende af, at det var deres eget Barn. I Hagerups Udgave af norsk Straffelov fortolkes Begrænsningen nærmere saaledes: »Motivet til Handlingen maa være at forholde Barnet eller dettes rette Forældre deres Ret (f. Eks. ved at unddrage disse Raadigheden over Barnet)«. Men er dette Meningen, burde det siges rent ud og tydeligt. Iøvrigt synes Bestemmelsen da ganske overflødig ved Siden af den meget strengere Regel i K. U. § 231. Og hvis Handlingen foretages for at skaffe sig eller andre uberettiget økonomisk Fordel, vil den kunne rammes som Bedrageri eller Forsøg derpaa. At Handlingen foretages af ren Skadelyst, er formentlig ganske upraktisk.

Udkastet medtager dernæst — ligesom N. Strfl. § 215, men i Modsætning til alle de nye Udkast — det Tilfælde, at nogen tilvender sig en falsk »Familiestand«. Til en saadan Bestemmelse er der næppe synderlig Trang. Enten foretages Handlingen i bedragerisk Øjemed, og da gør Bedragereireglerne Fyldest, eller af en i Reglen ganske harmløs Pralelyst, som der ikke er Trang til at ramme ud over den mulige — ubetydelige — Straf for uberettiget Antagelse af fremmed Slægtsnavn. Mod at medtage dette Forhold paa dette Sted taler ogsaa, at Retsbrudet her er et ganske andet, end ikke beslægtet med det at unddrage nogen den ham tilkommende familieretlige Stilling, hvorfor denne Del af Bestemmelsen slet ikke hører til i denne Sammenhæng.

Men, selv naar dette Tilfælde holdes ude, er det ikke klart, om § 229 rammer det, som det egentlig er naturligt at ramme. Familiestillingen ɔ: Egenskaben som dette individuelt karakteriserede Medlem af denne Familie — eller tydeligere: som dette af disse bestemte Forældre (i eller udenfor Ægteskab) avlede Barn — er noget, som egentlig ikke kan unddrages nogen. Det, der kan unddrages, er Nydelsen af eller Anerkendelsen af den paa denne Egenskab beroende Retsstilling. Det kan praktisk talt ske paa to Maader, enten

ved Underskyden, Forbytning o. l. af Børn, saaledes at Barnet A udgives for Barnet B — ved voksne Personer er noget saadant i Virkeligheden saa godt som udelukket —, eller ved urigtige Angivelser (derunder Undladelse af rigtig Angivelse) angaaende Barnets Afstamning overfor de Myndigheder, der fører Fødselsregistrene (Personregistrene). Derved forvanskes nemlig den eneste normale Kilde til Bevis for en Persons familieretlige Stilling.

I vor nugældende Ret er det alene den sidste Form af Retsbrudet, der er Genstand for et særligt Straffebud (Strfl. § 179), og vist med Rette. Underskyden eller Forbytning af Barn uden eller imod dets Forældres eller andre rette vedkommendes Vilje rammes af de langt strengere Regler om Barnerov o. l. (K. U. § 231). Og sker det med disses Vilje, vil det regelmæssig tilsigte at skaffe Barnet en bedre Stilling og derfor næppe fortjene Straf. Sker Berøvelsen af Familiestillingen endelig ved en ensidig Akt af Forældre eller andre forsorgspligtige, rammes den af de strengere Straffebud om Udsættelse. Tilbage staar de sjældne Tilfælde, hvor et Barn med Forældrenes Vilje berøves en gunstigere Stilling, f. Eks. at en Lens- eller Stamhusbesidder bortbytter en Datter med Ammens Søn for at faa en Stamherre. En særlig Straffebestemmelse for dette Tilfælde er sikkert overflødig, da det vil rammes af den strengere Straf for Bedrageri.[1])

4. Af de til den fjerde Gruppe hørende Bestemmelser bør Blodskamsbestemmelsen i K. U. § 235 formentlig ligesom i N. Strfl. og de nyere Udkast bibeholdes, dog med nogle Ændringer, hvorom henvises til Bemærkningerne nedf. til § 194. Om den rette Begrundelse af dette Straffebud hersker der megen Tvivl. Hensynet til Indavls Skadelighed, som man tidligere ofte lagde Hovedvægten paa, er man i Nutiden næppe tilbøjelig til at tillægge saa afgørende Betydning, om det end næppe kan betvivles, at Forældrenes nære Slægtskab efter Omstændighederne kan begrunde en Fare for Sygelighed hos Afkommet. Den vægtigste Grund til Opretholdelsen af Blodskamsstraffen maa sikkert søges i den samfundsmæssige Interesse, som det har, at Kønsforbindelse mellem visse nærbeslægtede og regelmæssig paa intim Samleven henviste Personer kan anses som ganske udelukket, fordi det er Betingelsen for, at dette Familiens Samliv kan foregaa i de fri og naturlige Former, som her er tilvante og ønskelige. En virkelig Garanti for disse Familieforholds Renhed opnaas imidlertid netop kun, naar Uviljen imod, ja man kan sige Rædslen for Kønsforbindelser mellem disse nærbeslægtede bevarer den nedarvede instinktmæssige Karakter, som den har, og følgelig betragtes som et kategorisk og ufravigeligt Imperativ. Derfor vilde det navnlig ogsaa være ganske utilraadeligt at opgive dette Krav i de Undtagelsestilfælde, hvor de paagældende ikke saaledes har samlevet, men er opdraget som fremmede for hinanden. Thi taber Budet i den almindelige Forestilling denne sin absolute Karakter, vil Udsigten til dets Overholdelse indenfor de faktisk samlevende Familiemedlemmers Kreds væsentlig forringes. — Til det anførte kommer for Ascendenternes Vedkommende endnu det, at de regelmæssig vil have misbrugt den ved deres Stilling skabte Indflydelse, ofte tillige Descendenternes økonomiske og lign. Afhængighed. Dette forklarer paa den ene Side den i Reglen hjemlede højere Straf for Ascendenterne, paa den anden Side den Adgang til Straffrihed for Descendenterne, som man under visse Betingelser er tilbøjelig til at indrømme, jfr. iøvrigt nærmere nedf. i Bemærkningerne til § 194.

I Modsætning hertil foreslaas det ikke at optage nogen Bestemmelse svarende til

[1]) Findes det desuagtet rigtigt at optage en Bestemmelse derom, bør den ialtfald formuleres saaledes, at det er klart, hvilke Tilfælde den har for Øje, jfr. om et Forsøg paa en saadan Formulering D. K. F.s Aarbog 11. S. 116 (§ 4, 2 St.).

K. U. § 236 om Samleje mellem besvogrede. Bortset fra de Lande, der overhovedet ikke straffer Blodskam — Frankrig, Belgien, Holland m. fl. — er Straf for dette Forhold nu opgivet i Ungarn og de fleste Schweizer-Kantoner, ligesom ingen saadan Straffebestemmelse er optaget i det østerrigske og det schweiziske Udkast. Heller ikke den engelske »Punishment of Incest Akt. 1908« straffer Kønsomgængelse mellem Besvogrede. Bestemmelsen lader sig ogsaa i Nutiden vanskeligt rationelt begrunde. Da der ikke mellem de paagældende bestaar noget Blodsbaand, kan Hensynet til Indavls Skadelighed her slet ikke gøres gældende. Og der er næppe Tvivl om, at den almindelige folkelige Retsbevidsthed, saa langt fra at føle en saadan instinktiv Rædsel overfor Kønsforbindelser mellem disse Personer som for Kønsomgængelse mellem nærbeslægtede, snarest staar ganske uforstaaende overfor et saadant Forbud. Endelig har Hensynet til Familielivets Renhed, der maaske kunde have større Vægt under ældre Samfundsforhold, hvor det f. Eks. paa Landet var regelmæssigt, at Familieoverhovedets Husstand omfattede ogsaa gifte Børn og Børnebørn, utvivlsomt tabt sin væsentlige Betydning i Nutiden, hvor kun ganske undtagelsesvis flere Generationer danner en fælles Husstand. Kun i Forholdet mellem Stifforældre og Stifbørn er det nære Samliv endnu Regel. Men praktisk talt spiller dette næppe større Rolle end Samlivet mellem Adoptiv- eller Plejeforældre og Adoptiv- eller Plejebørn. Naar ingen har tænkt paa at udstrække Blodskamsreglen til disse Forhold, og ingen praktisk Trang dertil har vist sig, er den sikkert lige saa undværlig i Forholdet mellem Stifforældre og Stifbørn. Det maa erindres, at herved alene Forholdet til voksne Stifbørn haves for Øje. Umyndige Stifbørn beskyttes gennem andre Bestemmelser, jfr. navnlig nærvær. Forsl. § 198 Nr. 2. En saadan Bestemmelse er sikkert nødvendig. Men et almindeligt Straffebud for Samleje mellem besvogrede i den lige Linie maa formentlig anses som et utidssvarende Udtryk for Opfattelser, der bunder i forældede, kirkelige Bud og i Familie- og Samfundsforhold, som ialtfald i de fleste europæiske Lande ganske hører Fortiden til. — Skulde det desuagtet vise sig nødvendigt at optage en Bestemmelse om dette Forhold, bør ialtfald Strafbarheden — som i N. Strfl. § 208 — betinges af, at Ægteskabet endnu bestaar, ligesom Straffen formentlig burde nedsættes betydeligt[1]).

Angaaende den fælles Slutningsbestemmelse i K. U. 237 om udenforstaaende Personers Ansvar for disse Forbrydelser maa først henvises til det ovenf. S. 41—42 i Bemærkningerne til K. U. § 36 bemærkede, hvorefter det maa anses unødvendigt og urimeligt, naar den bestemmer, at de i K. U. §§ 226, 232 og 233, nærvær. Forsl. § 191, for Krænkelse af Ægtefælle. Ascendenter, Børn og Plejebørn givne særlige Straffebestemmelser ogsaa finder Anvendelse paa medskyldige, der ikke staar i det der ommeldte særlige Familieforhold. Naar § 237 dernæst opstiller en tilsvarende Regel med Hensyn til Straffebestemmelserne i K. U. §§ 222, 235 og 236, kan der sikkert ikke i Realiteten indvendes noget mod denne Afgørelse. Ved Bigami straffes jo ogsaa den ugifte Part, og Medvirken til Indgaaelse af Ægteskab i de absolut forbudne Grader eller til Blodskam er der sikkert ingen Grund til at fritage for Straf. Snarere kan det hævdes, at en særlig Bestemmelse herom er overflødig, idet der efter den rigtige Opfattelse af disse Forbrydelser her slet ikke kan tales om extranei i egentlig Forstand. Da der imidlertid kan rejses Tvivl herom, er for en Sikkerheds Skyld udtrykkelige Udtalelser om de udenforstaaendes Ansvar optagne i §§ 190 og 194. Naar det i nærvær. Forsl. er valgt at gaa denne Vej i Stedet for at opstille en almindelig Bestemmelse svarende til denne Del af K. U. § 237, har det sin Grund i,

[1]) En under denne Forudsætning formentlig brugbar Formulering findes i D. K. F s Aarbog 11. S. 117 (§ 8).

at denne Bestemmelse, for saa vidt Blodskam angaar, ikke er ganske klar, idet den ikke afgør, om det ved Blodskam i den lige Linie er den strengere for Ascendenter foreskrevne eller den mildere for Descendenter gældende Straf, der skal anvendes. Det første træffer formentlig nærmest det rigtige, og med dette for Øje er Bestemmelsen i § 194, 3. St. formuleret.

Om de enkelte Bestemmelser maa endnu bemærkes følgende:

§ 190 svarer til K. U. § 222, der i Overensstemmelse med N. Strfl. § 220, 1. St., men i Modsætning til Straffeloven (§ 160) og alle de nyere Udkast omfatter ikke blot Bigami, men ogsaa Ægteskab i de forbudne Slægts- eller Svogerskabsgrader. Mod denne Udvidelse kan næppe rejses nogen afgørende Indvending, men praktisk Betydning vil den paa den anden Side næppe faa. Efter Ordene »Ægteskab, der ..... er ugyldigt« er det foreslaaet at indskyde »eller kan eller skal omstødes«, fordi Begrebet ugyldigt Ægteskab, hvis Familieretskommissionens Udkast til Lov om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning gennemføres, vil ophøre at eksistere. Strafskærpelsen i § 222, 2. Pkt. foreslaas det at stryge. En tilsvarende Skærpelse findes ikke i de fleste nyere Udkast; og i Litteraturen, der i det hele skarpt vender sig imod Fortidens strenge Straffebestemmelser paa dette Omraade, har saadanne Regler mødt almindelig Misbilligelse. Derimod foreslaas det at straffe ogsaa grov Uagtsomhed. Dette er, for saa vidt Bigami angaar, jo nærmest stemmende med den gældende Ret, jfr. Strfl. § 160. Og netop ved denne Forbrydelse trænges der til en saadan Regel, fordi den hører til dem, hvor Handlingen faktisk ofte bevæger sig paa den ganske flydende Grænse mellem Forsæt og Uagtsomhed, saaledes at det vil føles som en praktisk Ulempe, naar Fordringen om Forsæt strengt fastholdes.

§ 191 svarer som allerede tidligere anført til K. U. §§ 226, 232 og 233, hvilke Bestemmelser her er sammendragne. Samtidig foreslaas en væsentlig Begrænsning af Bestemmelsens Omraade, idet det i Beskrivelsen af den strafbare Handling foreslaas at udelade Ordene: (ved) »Mishandling, Tilskyndelse til kønslig Usædelighed, eller anden lignende Adfærd«. Ordet Mishandling er i og for sig meget omfattende og flertydigt. Som teknisk, juridisk Begreb forudsætter det dog utvivlsomt efter en saa vel i dansk Ret, jfr. Strfl. § 202, som fremmed Ret[1]) fastslaaet Sprogbrug Foretagelsen af retstridige Legemsangreb. Da nu K. U., sikkert med Rette, har gjort de herhen hørende Bestemmelser anvendelige, ikke blot ved Angreb paa Familiemedlemmer, men ogsaa ved Angreb paa fremmede, til den paagældendes Omsorg betroede Børn, synes det naturligst, hvis man overhovedet vil optage særlige Bestemmelser derom, da at overføre disse til Kapitlet om Legemsangreb. Naar i Modsætning hertil Bestemmelser om Vanrøgt og nedværdigende Behandling, skønt de angaar den samme vide Kreds af Personer, foreslaas bibeholdte paa dette Sted, er det, fordi der ikke findes en anden almindeligere Forbrydelsesgruppe, som de passende kan indordnes under. Angaaende det Spørgsmaal, om det er rigtigt at optage en saaledes (som i K. U. §§ 226, 232 og 233) afgrænset Bestemmelse om Mishandling, eller om Forholdet bør henføres under en mere omfattende Regulering, henvises iøvrigt til Bemærkningerne til 22. Kap.

Hvad dernæst Tilskyndelse til Usædelighed angaar, rammes denne, hvis den sker for Vindings Skyld af Bestemmelsen i § 208 om Rufferi, der har strengere Straf. Og udenfor disse Tilfælde i al Almindelighed at straffe saadan Tilskyndelse, turde sikkert være meget betænkeligt. Det synes f. Eks. ganske urimeligt at straffe den Ægtefælle, som, naar den paa Grund af Sygdom, Svækkelse o. lign. ikke kan tilfredsstille den anden, for at undgaa dennes Beklagelser eller stadige Begæringer om Sam-

[1]) Jfr. bl. a. tysk Strfl § 223, V. E. § 227, G. E. § 265, svensk Strfl. 14 Kap. §§ 4, 7, 8, 10–15. Her bruges »Mishandling« ligefrem i Betydningen Legemskrænkelse, medens Ordet i dansk Ret har n snevrere Betydning.

leje selv opfordrer denne til at søge Erstatning udenfor Ægteskabet. Og hvis f. Eks. en Moder tilskynder Datteren til at tilstaa sin Kæreste Samleje i den Formening derved at forpligte ham yderligere til at ægte Pigen, kan man vel med Rette finde dette ufint, ja umoralsk; men der synes ikke at være Mening i at straffe dette Forhold. Kun Tilskyndelse af umodne Personer til at søge Erhverv ved Utugt er der Grund til at straffe, selv om Vindingshensigt ikke er oplyst. Men da der ikke er Grund til at indskrænke denne Regel til Forældre o. l., hører den ikke herhen. Se herom § 208. 2. St. i. f.

Det foreslaas som bemærket dernæst at lade Ordene »anden lignende Adfærd« udgaa. Angivelsen af de strafbare Handlinger i § 191 har ikke Karakteren af en saadan udtømmende Opregning, der har til Formaal at udelukke en Udvidelse ved Analogi. For saa vidt Betingelserne for denne er til Stede, er de paagældende Ord da overflødige; og hvis de skal række videre, er en saa ubestemt Afgrænsning netop ved Forbrydelser af denne Art betænkelig.

Hvad der paa dette Sted er Trang til, er formentlig alene en Bestemmelse, der rammer en Række alvorligere Overgreb, der ikke eller dog ikke som Regel rammes af de almindelige Straffebud om Legemsangreb, Ærefornærmelser, Sædelighedsforbrydelser m. m. Det er disse Tilfælde, § 191 omfatter. Naar de tidligere omtalte, tildels grovere Tilfælde udgaar, kan Straffens Maksimum formentlig nedsættes til 2 Aar. Bestemmelsen i K. U. § 226, 2. Pkt. foreslaas det ikke at optage, idet den almindelige Regel i § 82 om Straffens Bestemmelse ved Sammenstød maa anses tilstrækkelig.

§ 192, om hvis Forhold til K. U. § 229 ovenf. er talt, fremhæver i sin her foreslaaede Affattelse formentlig klart, at den angaar og kun angaar den Krænkelse af en særlig Familieret, som bestaar deri, at den normale Kilde til Bevis for Personens familieretlige Stilling forvanskes ved urigtig Fødselsanmeldelse. Bestemmelsen i 2. St. er optaget efter N. Strfl. § 215, 3. St. Saa vægtage Hensyn saa vel til Barnet som til det fremtidige Forhold mellem Ægtefællerne og navnlig til Hustruens sociale Stilling vil i Reglen gøre det naturligt og moralsk berettiget at dække over Barnets Egenskab som uægte, at Straffrihed her sikkert er vel begrundet.

§ 193 svarer til K. U. § 231. De i 1. Pkt. foreslaaede Ændringer tilsigter dels at gøre det tydeligt, at Bestemmelsen skal ramme ogsaa den, der hjælper eller tilskynder den umyndige til selv at unddrage sig Forsorgen, dels at fjerne den Tvivl, hvortil Udtrykket »umyndig« kan give Anledning. Da adskillige Lande har en højere Aldersgrænse end vore 18 Aar, da dernæst Myndighedsspørgsmaalet afgøres efter Hjemstatens Love, og da det endelig næppe kan være Meningen at beskytte unge Udlændinge i videre Omfang end danske, bør der formentlig hellere sættes en fast Aldersgrænse af 18 Aar. Derved gøres ogsaa Bestemmelsen uafhængig af mulige Ændringer i Myndighedslovgivningen.

2. Pkt. foreslaas affattet i nærmere Tilslutning til Strfl. § 213. Reglen i K. U. § 231, 2. Pkt. er ikke blot unødvendig bred i Affattelsen. Dens Bestemmelse om Straffen synes ligesom flere tilsvarende Bestemmelser i K. U. mindre praktisk, idet Straffens Udfindelse kræver forskellige Udregninger, der undgaas, naar der ligesom i Strfl. § 213 opstilles en særlig for dette Forhold gældende Strafferamme.

§ 194 svarer til K. U. § 235. Medens det som Hovedregel vistnok af praktiske Grunde maa billiges, at K. U. i Modsætning til den gældende Ret, jfr. Strfl. § 176, kun straffer Samleje, ikke anden Kønsomgængelse, bør denne sidste dog sikkert straffes, naar den foretages af en Ascendent med en Descendent under 18 Aar, i Lighed med hvad der i nærvær. Forsl. § 198 Nr. 2, jfr. § 203 er foreskrevet for beslægtede Forhold. At Tilfældet behandles i denne Paragraf og ikke i § 198, hvor det ellers maatte medtages, skyldes rent systematiske Grunde.

Den i K. U. § 235, 2. St. givne Regel

om Straffrihed for Personer under 18 Aar, som af nogen i opstigende Linie beslægtet er forledte til Samlejet, kan sikkert uden Betænkelighed udstrækkes videre. I Overensstemmelse med N. Strfl. § 207, 2. St. foreslaas det derfor, at Personer under 16 Aar og i nedstigende Linie beslægtede under 18 Aar overhovedet er straffri, samt at Personer under 21 Aar er straffri, naar de af nogen i opstigende Linie beslægtet er forførte eller ved Misbrug af Afhængighedsforhold bestemte[1]) til Samlejet[2]). Efter denne Forbrydelses ejendommelige Beskaffenhed, hvortil bl. a. hører, at Forstaaelsen af denne Handlings Strafbarhed regelmæssig først forholdsvis sent udvikles, synes en saadan Straffrihed, dels for de ganske umodne[3]), dels for de unge af Ascendenter forførte naturlig.

21de Kapitel.

Forbrydelser mod Kønssædeligheden.

Dette Kapitel svarer til K. U. 20. Kap. og omfatter ligesom dette en Række Forbrydelser af ret heterogen Art. K. U. §§ 201—209 omhandler, hvad man vel kan kalde Kønsfrihedsforbrydelser i videre Forstand, og hertil kan ogsaa § 213, ialtfald saaledes som den er omformet i nærværende Forslags § 204, nærmest henføres. — Om Rufferi og dermed beslægtede Forhold handler K. U. §§ 210—212 og 214. Og endelig kan vel §§ 215—220 opfattes som en Gruppe for sig, som Krænkelser af den enkeltes eller Samfundets Sædelighedsfølelse. Den systematiske Placering af disse Forbrydelser har altid voldt Tvivl ikke blot i Litteraturen, men ogsaa ved Lovarbejderne; og det er i Virkeligheden højst tvivlsomt, om det er naturligt at sammenfatte disse meget forskelligartede Forbrydelser i et enkelt Kapitel. Nærmest af Hensyn til Traditionen er den i K. U. fulgte Systematik paa dette Punkt dog fulgt ogsaa i nærværende Forslag, medens det er foreslaaet i Kapitlets Overskrift at erstatte Ordet Sædeligheden med det mere adækvate »Kønssædeligheden«.

I. K. U's Behandling af Kønsfrihedsforbrydelserne (i videre Forstand) §§ 209—212 betegner i Forhold til Straffeloven en meget vidtgaaende Udvidelse af det strafbares Omraade. At Straffelovens Regler herom er altfor snevre, er der vistnok Enighed om. Men det maa omvendt sikkert erkendes, at K. U.'s Regler fører langt ud over det rimelige og forsvarlige, navnlig ved at benytte ganske vage og ubestemte Kriterier, medens netop ved disse Forbrydelser en saa vidt muligt skarp Grænse maa kræves. Derom herskede der ved dette Emnes Behandling i Dansk Kriminalistforening tilsyneladende fuldkommen Enstemmighed[4]); og til denne Opfattelse sluttede sig et af Dansk Kvindesamfund til Spørgsmaalets Overvejelse nedsat Udvalg[5]).

Mest omfattende er K. U. § 201 baade i Henseende til Subjekt, Objekt og Handling. Den rammer og beskytter baade Mænd og Kvinder, principielt i samme Omfang, og omfatter ikke blot Samleje, men »enhver usædelig Brug af en andens Legeme«. Den gaar navnlig urimelig vidt i sin Opregning af de Midler, ved hvilke Forbrydelsen kan iværksættes. Den om-

[1]) Det sidstnævnte Forhold nævnes ikke i N. Strfl. § 207, men bør formentlig ligestilles med Forførelse.

[2]) Jfr. herved schweizisk V. E. Art. 137, 3. St., der hjemler Straffrihed for umyndige (o: Personer under 21 Aar), der af myndige er forførte til Samlejet, samt tysk Strfl. § 173 og G. E. § 244, der fritager Descendenter under 18 Aar for Straf.

[3]) Meget kan vistnok tale for ubetinget at fritage Personer under 18 Aar for Straf, jfr. bl. a. Wulffen i Achrott & v. Liszt: Reform des Reichsstrafgesetzbuchs II. S. 142; Mittermaier i Vergl. Darst. Bes. T. IV. S. 147.

[4]) D. K. F.s Aarbog 11. S. 3 flg.

[5]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 11. S. 118 flg.

fatter først enhver Svig, Trusel eller Tvang, hvorved nogen »bestemmes« til at lade sig bruge paa den nævnte Maade. Den Mand eller Kvinde, der truer sin Kæreste med at »slaa op«, hvis denne ikke vil imødekomme vedkommendes erotiske Trang, straffes med Arbejdsfængsel eller Strafarbejde indtil 6 Aar, hvis den anden bagefter fortryder sin Eftergivenhed — f. Eks. fordi den er besvangret eller søges til Alimentationsbidrag! Vel drager Strfl. § 169 Grænsen altfor snevert, men saaledes at nævne Trusler uden al Begrænsning gaar utvivlsomt slet ikke an. Intet af de nyere Udkast har da heller optaget en saadan almindelig Regel, jfr. derimod N. Strfl. § 191. Den Grænse, som her bør drages, foreslaas i nærvær. Forsl. § 198 Nr. 1 sat paa en noget lignende Maade som ved almindelige Frihedskrænkelser og Afpresning. Det ledende Synspunkt bør formentlig være, at vel bør Kvinden — og praktisk talt er det Kvindens Beskyttelse, det drejer sig om — nyde en kraftig Beskyttelse mod alvorligere Angreb paa hendes Kønsfrihed, men paa den anden Side bør hun ikke have Krav paa dette særlige Værn, naar Kendsgerningerne viser, at hun giver efter for den første den bedste ringe Pression.

Men det gaar utvivlsomt lige saa lidt an her at medtage ethvert ved Svig fremkaldt Samleje o. lign. Ganske bortset fra det Tilfælde, at Samleje er opnaaet ved Løfte om Pengevederlag, som vedkommende ikke kan eller ikke har til Hensigt at yde, maa det erindres, at List og Svig altid har spillet en fremtrædende Rolle i erotiske Forhold. Det regnes der og maa der regnes med; og hvilken Rolle Svigen virkelig in concreto har spillet som Bestemmelsesmiddel, er netop her, hvor Lidenskaben, Sanserne spiller med ind, og hvor derfor Villigheden til at lade sig bedrage ofte er ret stor, i Reglen saa vanskeligt at bedømme, at der bør vises den yderste Varsomhed. Et, iøvrigt meget upraktisk, Tilfælde rammer næsten alle Love, nemlig det at Samlejet antages for ægteskabeligt; men det er ogsaa det eneste, der medtages. Og vel kan Svig for at opnaa Samleje o. lign. ogsaa ellers være saa ondartet, at den føles som strafværdig, f. Eks. hvor Manden har givet Ægteskabsløfte, som han aldrig har villet, maaske end ikke kan opfylde, fordi han allerede er gift. Men Afgørelsen af baade, hvilken Svig der skal medtages, og om Vildfarelsen virkelig har været bestemmende, frembyder her saa store Vanskeligheder, at det sikkert maa billiges, at ingen Lov og intet andet Udkast har dristet sig til at drage denne Grænse.

Naar K. U. § 201 dernæst nævner Misbrug af Afhængigheds- o. lign. Forhold, maa det sikkert erkendes, at visse Misbrug af denne Art bør rammes. Men en generel Formulering, som § 201 benytter, synes farlig og lidet vejledende med Hensyn til den Afgrænsning, som ogsaa her bør finde Sted. Enkelte vigtige Tilfælde nævnes allerede i Strfl. §§ 166 og 167. Ogsaa nyere Love og Udkast angiver mere specialiseret de Myndigheds- og Afhængighedsforhold m. m., hvis Misbrug skal straffes, og en saadan Specialisering bør sikkert kræves. Hvor Grænsen skal drages, kan i flere Retninger volde Tvivl. Det er i nærværende Forslag fundet betænkeligt i al Almindelighed at medtage Lægers eller Sjælesørgeres Misbrug af Stilling; der er derfor foruden de i Strfl. §§ 166 og 167 nævnte Tilfælde kun medtaget visse grove Misbrug af Kvinders tjenstlige eller økonomiske Afhængighed. Disse Regler findes i nærværende Forslags §§ 198 Nr. 2 og 3 samt 199. I Overensstemmelse med det ovenfor antydede Synspunkt, at dette særlige Værn kun bør ydes overfor alvorlige Angreb paa Kvindens Kønsfrihed, er det gennem Formuleringen af § 199 pointeret, at Misbruget af Afhængighedsforholdet skal have Karakteren af en virkelig Tvang.

K. U. § 201 nøjes imidlertid ikke med at opregne alle de ovenfor nævnte Midler. For at intet tænkeligt Tilfælde skal und-

gaa Lovens Arm, medtager den endvidere det Tilfælde, at Brugen af en andens Legeme forskaffes »uden eller mod den paagældendes Vilje« eller ved »andre Tvangsmidler«. Det synes ret uklart, hvad disse Udtryk skal omfatte, og Motiverne giver saa at sige ingen Vejledning derom. Det synes da højst betænkeligt at benytte saa vage Udtryk, hvis Rækkevidde vanskelig kan overses.

Ogsaa K. U. § 202 gaar formentlig ud over alle rimelige Grænser. Den rammer enhver Mand eller Kvinde, som forleder en Person under 20 Aar eller i »mangelfuld Sjælstilstand« til at lade sig bruge til kønslig usædeligt Forhold med nogen. Altsaa den 16-aarige Dreng eller Pige, der »forleder« en 18—19-aarig Pige eller Yngling, rammes af Paragrafen. Forførelse kræves ikke, Forledelse er nok — ogsaa af en gift Kone, Enke eller en prostitueret. Hvis et Par Kærestefolk, begge under 20 Aar, har haft Samleje eller blot har foretaget uterlige Handlinger, kan der rejses Undersøgelse om, hvem der har forledt den anden, for at den skyldige kan faa sin fortjente Straf! Det andet i § 202 benyttede Kriterium, »mangelfuld Sjælstilstand«, er saa vagt, vidtrækkende og ubestemt, at det synes ganske ubrugeligt som Grundlag for en saadan Afgørelse.[1]) Saa vidt vides, har heller ikke nogen Lov eller noget Udkast en blot tilnærmelsesvis saa vidtgaaende Regel som K. U. § 202. Det findes derfor betænkeligt her at tillægge mangelfuld Sjælstilstand Betydning, naar den ikke har en særlig udpræget Karakter, saaledes som ogsaa forudsat i Strfl. § 170. Det maa vel erkendes, at f. Eks. ogsaa visse imbecile Kvinder, der ikke omfattes af en saadan begrænset Regel, jfr. nærvær. Forsl. §§ 195, 2. St. og 197, kan trænge til strafferetligt Værn, men Afgrænsningen frembyder, saa snart man opgiver faste og haandgribelige Kriterier, saa store Vanskeligheder, at det turde være yderst betænkeligt at gaa videre end her foreslaaet. — Hvad de unge angaar, er det næppe betænkeligt at forhøje Aldersgrænsen for dem, der nyder ubetinget Beskyttelse mod kønslig Benyttelse — K. U. § 207 — fra 14 til 15 Aar. Men overfor Personer over 15 Aar maa det formentlig kræves, at den paagældende »*forføres under Misbrug af en paa Alder og Erfaring beroende Overlegenhed*«, jfr. nærvær. Forsl. § 202. Derved udelukkes ikke blot Forførelse mellem Jevnaldrende, der staar paa omtrent samme Udviklingstrin, men der er næppe Tvivl om, at dette Udtryk vil blive forstaaet saaledes, at kun grovere Tilfælde af Forførelse rammes. Derved undgaas de tidligere berørte Urimeligheder, navnlig naar Grænsen for den særlige Beskyttelse, som i nærvær. Forsl. § 202, sættes ved 18 Aar. De fleste Love og Udkast gaar end ikke saa vidt.

Bortset fra §§ 205 og 207, hvor Kønsforbindelse i Ægteskab ifølge Sagens Natur er udelukket, benytter K. U. i alle de herhen hørende Paragrafer til Karakteristik af den strafbare Handling Betegnelsen »*usædelig*« (kønsligt Forhold, §§ 201 og 202, eller Samleje, §§ 203, 204, 206). Skønt det ikke siges udtrykkeligt, og Motiverne tier derom, er det næppe tvivlsomt, at man derved vil udelukke Kønsforbindelser i Ægteskabet paa samme Maade som de tyske, østerrigske og schweiziske Udkast ved Udtrykket »ausserehelich« og N. Strfl. ved Udtrykket »utugtig« Omgængelse.[2]) Ganske bortset fra Spørgsmaalets Realitet og fra forskellige Tvivl, som denne Udtryksmaade efterlader, maa det imidlertid hævdes, at den er højst uheldig. Den Opfattelse, at enhver Kønsforbindelse udenfor Ægteskab er usædelig, og navnlig, at enhver saadan Forbindelse i Ægteskabet, f. Eks. ogsaa den aftvungne, er sædelig, kan ikke i Nu-

[1]) Jfr. f. Eks. de i D. K. F.s Aarbog 11. S. 7—8 nævnte Eksempler.
[2]) Jfr herom nærmere D. K. F.s Aarbog 11. S. 8—9.

tiden paaregne almindelig Tilslutning. Vil man da begrænse disse Regler til Kønsomgængelse udenfor Ægteskab, og som nedenfor skal ses, kan dette ialtfald indenfor visse Grænser være naturligt, bør det siges klart og ligeud, saa meget mere som det ikke er Straffelovens Opgave at udtale Moraldogmer, tilmed paa et saa omtvistet Omraade. Under Hensyn til den hidtil herskende Opfattelse er det omvendt, hvis man vil medtage nogle af disse Retskrænkelser i Ægteskabet, nødvendigt at sige det rent og tydeligt.

Hvad dernæst Realiteten angaar, kan ialtfald en ubetinget Regel om, at disse Forbrydelser er udelukkede i Ægteskabet, næppe i Nutiden opretholdes. For det første vil sikkert alle finde det urimeligt at nægte Hustruen den særlige Retsbeskyttelse overfor visse grove Kønsfriheds-krænkelser ikke blot, hvor Ægtefællerne er separerede, men ogsaa hvor Samlivet blot faktisk er ophævet. Det synes ganske urimeligt, at Manden, der under saadanne Forhold trænger ind til hende og voldtager hende, skal slippe med den forholdsvis ringe Straf for simpel Vold eller Frihedskrænkelse. Men, selv om Samlivet ikke er hævet, synes Hustruen dog ubetinget og i samme Omfang som enhver anden at burde beskyttes ialtfald mod visse Kønsakter, f. Eks. saadanne perverse Akter, som den gældende Ret straffer efter Strfl. § 177[1]), naar de in casu er fremtvungne ved Vold eller visse grove Trusler[2]).

Men selv udenfor dette Omraade kan det sikkert ikke forsvares ubetinget at undtage Overgreb i Ægteskabet fra de strafbare Kønsfrihedskrænkelser. Naar man, navnlig tidligere, har villet begrunde denne Udelukkelse ved »Mandens Ægtemands- eller Husbondsret og Hustruens deraf følgende Pligt til at efterkomme hans Krav om Kønsomgængelse« — det er nærmest det franske Synspunkt — staar dette i aabenbar Modstrid med moderne Retsordningers hele Syn paa Hustruens Retsstilling. Det eneste hermed forenelige Standpunkt er, at hun selv alene maa være Dommer over, om hun vil eller af Hensyn til sin Sundhed, Værdighed etc. kan opfylde den saakaldte »Ægteskabspligt«. Om en saadan Nægtelse muligvis eventuelt bør give Ret til at fordre Skilsmisse, er et andet Spørgsmaal, der ikke vedrører det her foreliggende.

Lige saa lidt Værdi har den Betragtning, at Ægteskabet »sædeliggør« enhver Kønsomgængelse eller dog Samlejet. Hvad man end ellers vil mene derom, er det dog aabenbart uforeneligt med Nutidens Opfattelse af Hustruen som fri Personlighed at antage dette, hvor Kønsakten er fremtvungen eller opnaaet paa lignende utilbørlig Maade.

Heller ikke den Betragtning kan der tillægges afgørende Vægt, at den Omstændighed, at Kvinden frivillig er traadt ind i det varige Kønsforhold, Ægteskabet, skulde medføre, at Angreb paa hendes Kønsfrihed har væsentlig mindre indgribende Betydning i psykologisk, legemlig, materiel og social Henseende for hende end for den ugifte, saa at der ikke for hende er Trang til den særlige Beskyttelse, som Kvinder ellers nyder overfor saadanne Angreb, og at derfor den almindelige Bestemmelse om Mishandling af Ægtefælle her gør Fyldest.[3]) — Hvilken Betydning i de nævnte og andre Retninger saadanne Angreb paa Kønsfriheden har for den enkelte Kvinde, beror paa en Række individuelle Momenter, blandt hvilke vel ogsaa det, at Kvinden er gift med den paagældende Mand, kan have betydelig Vægt, men dog ikke kan motivere en principielt

[1]) Jfr. H. R T. 1870 S. 335.

[2]) Selv fransk Ret, der ellers i videste Omfang hævder Mandens Husbondsret paa det kønslige Omraade, straffer saadant Forhold som »attentat à la pudeur« begaaet under skærpende Omstændigheder, jfr. Garçon: Code pénal annoté S. 844 (Nr 17), 854 (Nr. 115) og 856 (Nr 137).

[3]) Jfr. D. K. F.s Aarbog 11. S 38 flg.

forskellig Behandling. Lige saa afgørende for Angrebets Betydning kan andre Forhold være, et tidligere bestaaende Konkubinat, at Kvinden i Forvejen er berygtet, maaske endog prostitueret. Men ogsaa andre individuelle Forhold kan have afgørende Betydning for Angrebets Følelighed. For alle andre Kategoriers Vedkommende (Konkubine, prostitueret etc.) er man enig om, at der ikke kan eller bør være Tale om derfor at udelukke den særlige Retsbeskyttelse mod disse Angreb. Det synes da ganske uforeneligt med enhver moderne Opfattelse af Hustruens Stilling i Ægteskabet, at Loven positivt frakender hende samme Værn, som den ugifte Kvinde nyder for sin Ret til suverænt at raade over sine Kønsegenskaber. Her at henvise til Mishandlingsbestemmelsen, for saa vidt en saadan findes, gør ikke Fyldest. Det kan ikke undgaa at virke forvirrende paa den almindelige Retsbevidsthed, naar selv de groveste Angreb af denne Art, blot fordi de rammer Hustruen. henføres under en Straffebestemmelse, der er tilskaaren efter en ganske anden Maalestok end den for disse Forbrydelser normale.

En ganske anden Sag er det, at der kan være god Grund til ved Behandling af Voldtægts- og lignende Kønsfrihedsforbrydelser at gøre en Sondring mellem paa den ene Side de almenfarlige Voldtægtsforbrydere, der angriber den første den bedste Kvinde, som krydser deres Vej, og paa den anden Side saadanne, hvis Handling ikke har denne almenfarlige Karakter, men er en, om end meget grov, Eksces overfor en bestemt Kvinde paa Grundlag af en individuel Tilbøjelighed netop for hende[1]). Det normale Indicium for, om Angrebet har den ene eller den anden Karakter, vil være, om Kvinden var Angriberen fremmed, eller om der i Forvejen mellem dem bestod et særligt erotisk Baand, navnlig af varigere Karakter. Under den sidstnævnte Gruppe vil det være naturligt bl. a. at henføre Voldtægt o. l. Handlinger i Ægteskabet, men ingenlunde alene disse. Handlinger af denne Gruppe k a n være lige saa grove og strafværdige som de almenfarlige Voldtægtshandlinger, men de k a n ogsaa være væsentlig mindre grove. Der bør derfor her være Adgang til at gaa væsentlig lavere ned med Straffen end i de andre Tilfælde, medens Maksimum formentlig bør være fælles for begge Grupper. Til denne Betragtning er der taget Hensyn ved Formuleringen af nærvær. Forsl. §§ 195 og 196, jfr. herom nærmere Bemærkningerne til § 196.

Principielle Hensyn kan derefter formentlig ikke føre til at undtage Kønsfrihedsforbrydelser i Ægteskabet fra de for disse Forbrydelser gældende Straffebestemmelser. For en saadan Udelukkelse har man imidlertid ogsaa anført en Række i rent praktiske Hensigtsmæssighedshensyn grundede Betragtninger. For saa vidt man særlig henviser til Hensynet til »Ægteskabets Fred«, de her særlig let forekommende tvivlsomme Grænsetilfælde og deraf følgende Bevisvanskeligheder, bør saadanne Hensyn vel opfordre Lovgivningen til Varsomhed og derfor til at knytte det offentliges Ret til Indskriden til særlige Betingelser, jfr. herom nedenfor. Men til i det hele at nægte Hustruen den særlige Beskyttelse for Kønsfriheden, som alle andre Kvinder nyder, kan disse Hensyn ikke føre. — Tvivlsomme Grænsetilfælde og deraf følgende Bevisvanskeligheder forekommer ikke sjældent ogsaa udenfor Ægteskabet, ikke blot i Konkubinatet, hvor Samlivets ydre Form jo kan have ganske samme Karakter som i Ægteskabet, men ogsaa ellers. Vanskelighederne vil blot hyppigere forekomme i Ægteskabet. Der vil derfor for det første, selv om Loven aabner Adgang dertil, sikkert kun yderst sjældent faktisk blive Spørgsmaal om at rejse Tiltale for disse Forbrydelser begaaede i Ægteskabet, ialtfald naar Samlivet ikke har været hævet. Paatalemyn-

[1]) Jfr. D. K F s Aarbog 11. navnlig S. 72—74 og S. 163—165 (Bilag IV).

digheden vil selvfølgelig ikke sætte sig i Bevægelse, hvor det sikkert kan forudses, at Bevis ikke vil kunne fremskaffes. Virkningen af en Lovændring paa dette Punkt vil derfor, for saa vidt Ægtefællerne samlever, hovedsagelig blive den moralske, at man undgaar det anstødelige i, at Loven udtrykkelig erklærer disse Straffebestemmelser for uanvendelige, naar Handlingen begaas i Ægteskabet, samt den indirekte, præventive, som ligger deri, at disse Handlingers Utilladelighed fastslaas gennem Straffebestemmelsen. Men Betydningen deraf bør ikke undervurderes, navnlig naar det erindres, hvor vanskeligt den formentlig rigtige Opfattelse har haft ved at trænge igennem, endog i juridiske Kredse. — Men Hensynet til Bevisvanskelighederne taler dernæst for, at kun visse klare og særlig udprægede Kønsfrihedskrænkelser i Ægteskabet straffes som saadanne. Saaledes bør Bestemmelsen om Misbrug af Afhængighedsforhold o. l. næppe gøres anvendelig i Forholdet mellem Ægtefæller. En vis Pression af denne Art er sikkert ialtfald i visse Samfundslag saa hyppig og betragtes som en næsten naturlig Ting, bl. a. fordi det nære Samliv skaber saa rig Anledning og Fristelse dertil, at det vilde være højst betænkeligt her at aabne Døren for strafferetlig Forfølgning. En saadan Pression — f. Eks. Nægtelse af Subsistensmidler — vil jo ogsaa, hvis Hustruen reagerer derimod, sjældent virke øjeblikkeligt tvingende; og hun vilde da i Reglen kunne finde fornøden Beskyttelse ved at kræve Ægteskabet eller dog Samlivet hævet, medens denne Udvej ikke yder fornødent Værn mod pludselige Voldtægtshandlinger o. l. — Tilbage bliver da dels de egentlige Voldtægtshandlinger, dels nogle af de i K. U. § 206 nævnte Handlinger. Ved disse sidste maa det dog sikkert kræves, at Samlejet m. m. er opnaaet m o d Hustruens klart tilkendegivne Vilje, idet det næppe gaar an i al Almindelighed at straffe den Ægtemand, der har Samleje med sin sindssyge, berusede eller sovende Hustru.

For saa vidt man dernæst har paaberaabt sig Ægteskabets Fred eller Helligheds, lyder det for det første nærmest parodisk at anføre dette som Grund til Straffrihed for raa Overgreb mod Hustruens Kønsfrihed iværksatte ved Vold, grove Trusler o. l. Og naar man dog er enig om, at Hensynet til Ægteskabets Fred o. s. v. ikke skal udelukke strafferetlig Forfølgning for alle andre Forbrydelser mod Ægtefællen, ja naar man endog finder det foreneligt hermed at give særlig skærpede Straffebestemmelser for Mishandling o. l. Forhold mellem Ægtefæller, jfr. bl. a. K. U. §§ 226 og 227, synes det vanskeligt at forstaa, hvorfor dette Hensyn netop skulde nøde til at berøve Hustruen det almindelige Værn mod Angreb paa Kønsfriheden. Man har vel herimod indvendt[1]), at den Skade, som gennem en Anmeldelse om Voldtægt o. l., selv om denne viser sig at være ubegrundet eller dog ubevislig, forvoldes derved, at Ægteskabets intimeste Forhold ved den kriminelle Undersøgelse gives til Pris for en skandalelysten Offentlighed, er saa væsentlig større end Ulemperne ved en Anmeldelse f. Eks. for Mishandling, at den Mand, der netop holder sig indenfor Ægteskabet, burde forskaanes derfor. Denne Indvending synes dog af liden Vægt. Hvis den paagældende bevises at være skyldig, sker der ham ingen Uret. Og den ubehagelige Virkning af en ubegrundet (eller ubevislig) Sigtelse med derpaa følgende Undersøgelse synes at maatte være ret uafhængig af, hvilken Straffebestemmelse der vilde have været anvendelig, hvis Sigtelsen havde været begrundet. Det er Offentlighedens Indblik i d e t v e d U n d e r s ø g e l s e n v i r k e l i g f r e m k o m n e, der kan virke pinligt selv for den, der ikke findes strafskyldig. Og hvad der saaledes oplyses er i og for sig uafhængigt af, om Loven ru-

[1]) Jfr. navnlig D K. F.s Aarbog 11. S 41—42.

bricerer den skyldige under den ene eller den anden Straffebestemmelse.

Derimod er der, som allerede berørt, sikkert Grund til her at opstille visse særlige Betingelser for Strafbarheden. Strafforfølgning for en mod Hustruen øvet Voldtægt o. l. vilde være meningsløs, naar Ægteskabet agtes fortsat. Hvis Samlivet ikke allerede forud var hævet, bør Paatale derfor betinges af, at Hustruen begærer Skilsmisse eller Separation. Dernæst bør Paatale sikkert kun ske efter Begæring, da Hustruen, selv om hun ønsker Ægteskabet hævet, af Grunde, som bør respekteres, navnlig Hensynet til de fælles Børn, bør kunne hindre, at Manden straffes, og iøvrigt i begge Parters Interesse bør kunne afværge ukaldet Indblanding i Ægtefællernes Forhold paa dette Omraade. For at Paatalebegæringen ikke skal kunne benyttes som Hævnakt eller Afpresningsmiddel under en senere af dette Forhold ganske uafhængig Strid, bør da Præskriptionsfristen gøres meget kort.

I den systematiske Anordning er gjort den Ændring, at nærværende Forslag begynder med den mest udprægede Form for Kønsfrihedsforbrydelser, Voldtægt, saaledes at § 195 svarer til Strfl. §§ 168 og 169, K. U. § 203, idet dog i samme Paragraf er optaget det i Strfl. § 170, 1. Led, K. U. § 206, 2. Pkt. omhandlede Forhold, der saa at sige overalt straffes lige med Voldtægt. Hertil slutter sig § 196, der omhandler de tidligere berørte, ikke almenfarlige Forbrydelser af denne Art og de særlige Betingelser for Strafbarheden, hvor Forbrydelsen er begaaet i Ægteskab. I Tilknytning til disse Bestemmelser er i § 197 sat det i Strfl. § 170, 2. Led, K. U. § 206, 1. Pkt. omhandlede Forhold; dernæst i §§ 198 og 199 dels visse grove Trusler, der ikke omfattes af § 195, dels en Række Misbrug af Afhængigheds- og Myndighedsforhold, derefter i § 200 den til Strfl. § 172, K. U. § 205 svarende Bestemmelse om Tilsnigelse af Samleje og sluttelig i §§ 201 og 202 Bestemmelserne om Misbrug af Børn og unge Personer. Samtlige disse Paragrafer har kun Samleje for Øje, men dertil slutter sig Bestemmelsen i § 203 om anden kønslig Omgængelse, der svarer til Strfl. § 176. I §§ 195—97, 198 Nr. 1 og 3, 199 og 200 nævnes som Genstand for Angrebet kun Kvinder, idet der formentlig her for voksne Mænd ikke trænges til andet Værn end de almindelige Bestemmelser om Frihedskrænkelser, og den generelle Affattelse i K. U. §§ 201 og 202, som allerede berørt, fører til Urimeligheder. Derimod bør Bestemmelserne om Misbrug af Børn og mindreaarige utvivlsomt omfatte begge Køn. Endnu bemærkes, at § 204, K. U. § 213 er indskudt foran Uagtsomhedsbestemmelsen (§ 205), fordi der ved de i § 204, 1. St. nævnte Forbrydelser er samme Trang til Straf for Uagtsomhed som ved de andre Paragrafer. — Bestemmelsen om den saakaldte Bortførelsesforbrydelse, K. U. § 204, Strfl. § 171, foreslaas ikke optagen, idet Reglerne om Frihedsberøvelse i Forbindelse med Reglerne om Forsøg paa de i §§ 195—199 omhandlede Forbrydelser synes tilstrækkelige. For saa vidt K. U. herved tillige vil tage Sigte paa den saakaldte hvide Slavehandel, jfr. Motiverne til K. U. § 202, hører Bestemmelsen ialtfald ikke hjemme i denne Sammenhæng. Angaaende de enkelte Paragrafer bemærkes endnu følgende:

§ 195, 2. St. og § 197, 1. St. stemmer i Formuleringen nærmere med Strfl. § 170 end med K. U. § 206, hvis Ord ikke omfatter det Tilfælde, at Samleje opnaas ved Misbrug af Kvindens paa legemlig Svaghed (Lammelse o. l.) beroende Mangel paa Evne til at modsætte sig Gerningen.

I § 196 er det foreslaaet at afgrænse Kredsen af de Voldtægtshandlinger o. l., paa hvilke denne finder Anvendelse saaledes, at det kommer an paa, om der mellem de paagældende har bestaaet et varigt Kærlighedsforhold. Det maa erkendes, at dette ikke er noget ganske adækvat Udtryk for de Tilfælde, hvor Gerningsmanden maa anses som ikke almenfarlig. Et saadant kan overhovedet næppe gives, for-

di der ved Siden af de klare Ydertilfælde findes en Række Tilfælde, hvis Henførelse til den ene eller den anden Gruppe væsentlig beror paa individuelle Momenter, der ikke afpræger sig i saadanne haandgribelige, ydre Kriterier, der kan danne Grundlag for en legal Sondring. Men en approksimativt rigtig Løsning naas dog formentlig ved at lægge Vægten paa det varige Kærlighedsforhold, hvorved det er uden Betydning, om Forbindelsen er ægteskabelig eller ikke, og om den har ført til Samleje eller ikke. Og den Ubestemthed, der hæfter ved Udtrykket »varigt Kærlighedsforhold« synes lidet betænkelig her, hvor Afvigelsen fra Hovedreglen alene bestaar i, at Straffens Minimum nedsættes.

§ 198 medtager under Nr. 1 Trusler i væsentlig samme Omfang, som det vil blive foreslaaet ved ulovlig Tvang og Afpresning. Trusel om Vold paa Gods er ikke medtaget, fordi saadan Trusel, naar den ikke er velfærdstruende, i hvilket Tilfælde den rammes af § 195, regelmæssig vil være lidet egnet til at overvinde en saadan alvorlig Modstand, der kan motivere den for Kønsfrihedskrænkelser særlige, kvalificerede Beskyttelse. Nr. 2 og 3 svarer nærmest til Strfl. §§ 166 og 167. I Nr. 2 er Stifbarn medtaget i Opregningen, navnlig fordi Reglen i K. U. § 236 ikke foreslaas optagen.

Om §§ 199—203 er formentlig det fornødne bemærket ovenfor. At Paatale efter § 199 bør betinges af Begæring, er næppe tvivlsomt, da den forurettede Kvinde kan have den største Interesse i, at Forholdet ikke kommer til offentlig Kundskab. Optagelsen af den i § 204 under Nr. 2 givne Regel har sin Grund i, at de forudgaaende Paragrafer har et mere begrænset Omraade end efter K. U. At i Opregningen § 198 Nr. 2 ikke nævnes, har sin Grund i, at dette Tilfælde omfattes af § 204 Nr. 1. Iøvrigt henvises angaaende denne Bestemmelses Afgrænsning til Motiver til K. U. S. 206—207, hvis Bemærkninger derom kan tiltrædes.

§ 205 rammer i Modsætning til K. U. § 208 kun grov Uagtsomhed, fordi det synes baade unødvendigt og betænkeligt at straffe, undtagen, hvor Handlingen vidner om hensynsløs Fremfærd. Paa den anden Side er K. U.'s Straffesats, simpelt Fængsel eller Arbejdsfængsel (indtil 3 Aar) formentlig for lav, netop for de grove Tilfælde, der meget stærkt kan nærme sig til, ja ofte slet ikke skarpt kan afgrænses fra Forsæt. Maksimum bør variere ved de forskellige Forbrydelser og væsentlig overstige Minimum for den forsætlige Handling. Dette har faaet Udtryk i den her foreslaaede Affattelse.

§ 206 svarer til K. U. § 209. At kun et gyldigt Ægteskab, og f. Eks. ikke et Blodskamsægteskab, kommer i Betragtning, behøver formentlig ikke at siges, navnlig da Straffriheden kun er fakultativ. Af samme Grund er det næppe nødvendigt udtrykkeligt at undtage Anstiftere eller medvirkende; og Hensynet til det indgaaede Ægteskabs Fred kan efter Omstændighederne tale for ogsaa at undlade Tiltale mod disse.

K. U. § 212 indeholder en Gentagelsesregel, der er fælles for de heromhandlede Forbrydelser og for Rufferi og dermed beslægtede Forhold. De to Grupper af Forbrydelser er imidlertid saa forskelligartede, udspringer navnlig af saa forskellige Motiver, at en saadan fælles Regel synes lidet naturlig under Hensyn til de iøvrigt i vor Ret fulgte Principer for Gentagelsesvirkning. Nærvær. Forsl. § 207 angaar derfor kun de i §§ 195—204 omhandlede Forbrydelser. I Overensstemmelse med det i nærvær. Forsl. ellers fulgte Princip opstilles intet nyt Minimum. Et fælles Minimum for Forbrydelser af meget forskellig Strafbarhed, saaledes som K. U. § 212 opstiller det, synes ogsaa lidet naturligt.

II. §§ 208—211 svarer til K. U. §§ 210—212 og 214, der handler om Rufferi og dermed beslægtede Forhold.

I § 208 — K. U. § 210 — er først foretaget den redaktionelle Ændring, at det udtrykkelig siges, at det er Forledelse

til kønslig Usædelighed *med andre*, der straffes, altsaa f. Eks. ikke den prostituerede Kvinde, der søger Kunder. Dernæst foreslaas Strafbarheden overhovedet betinget af, at Handlingen foretages for Vindings Skyld. Det synes urimeligt at straffe f. Eks. en prostitueret, der, selv tilfreds med sin Levevej, af rent Venskab raader en anden til ogsaa at forsøge sig eller navnlig fraraader en Kollega at opgive dette Erhverv, fordi hun formentlig vanskeligt vil kunne klare sig i andet Erhverv. En saa vidtgaaende Regel kendes heller ikke i andre nyere Udkast, men kun i N. Strfl. §§ 202 og 203. Bestemmelsen i K. U. § 210, 2. St., hvis Formulering iøvrigt falder noget tungt, foreslaas ikke optaget, idet der formentlig ikke er Grund til her at fravige den almindelige Sammenstødsregel i § 82. Dette har heller ikke andre Love og Udkast gjort. Ligeledes foreslaas det at stryge den Del af Straffebestemmelsen i K. U. § 210, 3. St., der angaar den, som tager til Huse eller giver Bolig til en Person under 18 Aar, der driver Erhverv ved kønslig Usædelighed. Saa længe det offentlige ikke har Ret og Pligt til at internere enhver saadan Person under 18 Aar — og faktisk gennemfører saadan Anbringelse — gaar det formentlig ikke an at tvinge Forældre og andre paarørende til, naar de ikke kan afholde de paagældende fra Utugtserhvervet, at sætte dem paa Gaden, selv om de f. Eks. forgæves har søgt at faa Værgeraad eller andre Institutioner til at tage sig af dem. Tilmed synes Straffen — Arbejdsfængsel eller Strafarbejde indtil 6 Aar — ganske eksorbitant. Ogsaa den sidste i K. U. § 210, 3. St. indeholdte Regel gaar ligesom den enslydende Bestemmelse i L. 1. April 1911 § 4 formentlig altfor vidt. Der synes ikke ved Siden af den almindelige Regel om Rufferi at være Trang til en særlig Bestemmelse om Befordring ud af Riget af myndige Kvinder, naar disse rejser frivilligt og fuldt klare over Formaalet. Baade tysk G. E. § 249[1]) og schweizisk V. E. Art. 134 opstiller her langt strengere Betingelser. I nær Tilslutning til sidstnævnte foreslaas det kun at straffe den, der fremmer Udvandring i dette Øjemed, naar den bortsendte enten er under 20 ((18) Aar[2]) eller er uvidende om Formaalet, altsaa narres. Endvidere kræves ligesom i tysk G. E., at det skal være sket for Vindings Skyld. Det synes f. Eks. ganske urimeligt at straffe Slægtninge, der efter forgæves at have søgt at bringe et Familiemedlem paa ret Vej bestemmer og hjælper den paagældende til at rejse til Udlandet, for ialfald at undgaa Skandale herhjemme. — Uden at Vindingshensigt kræves, er naturligvis den, der paa en af de i §§ 195 til 199, 201 og 202 angivne Maader bestemmer nogen til kønslig Usædelighed med andre, strafbar efter disse Bestemmelser i Forbindelse med § 24. Endvidere bør formentlig ogsaa Tilskyndelse af Kvinder under 18 Aar til at søge Erhverv ved Utugt være strafbar, selv om Vindingshensigt ikke er oplyst, jfr. ovfr. S. 186.

§ 209 afviger fra K. U. § 211, 1. St. deri, at »Fremme af kønslig Usædelighed«, der ikke har Karakteren af egentligt Rufferi, kun foreslaas straffet, naar det sker erhvervsmæssigt. Den Hotelportier, som lejlighedsvis paa Anmodning giver en Rejsende en offentlig Piges Adresse, eller den Hotelvært, der lejer et Værelse til et rejsende Par, selv om han nærmest antager, at de paagældende ikke er gifte, er næppe som saadanne farlige for Samfundssædeligheden; og en for rigorøs Ordning fører, hvad det sidstnævnte Tilfælde angaar, ofte til en for hæderlige Ægtefæller paa Rejse højst generende In-

[1]) Tysk V. E. har ingen hertil svarende Bestemmelse.

[2]) Om Grænsen her skal sættes ved 18 eller ved 20 Aar, kan være tvivlsomt. De af Dansk Kriminalistforening og af Dansk Kvindesamfund angaaende dette Emne nedsatte Udvalg var nærmest stemte for ikke at gaa ud over 18 Aar. Naar det dog principalt er foreslaaet at sætte Grænsen ved 20 Aar, skyldes det Hensynet til at bringe Bestemmelsen i Overensstemmelse med den i Paris d 4. Maj 1910 afsluttede Konvention til Bekæmpelse af den hvide Slavehandel.

kvisition. Farlige bliver disse Handlinger først, naar de drives erhvervsmæssigt. Heller ikke Udleje af Værelser til prostituerede bør som saadan være strafbar, naar selve Prostituonen lades fri, men kun en Udnyttelse af denne, hvorved den paagældende skaffer sig uforholdsmæssig Fordel, f. Eks. ublu Leje. Hertil sigter andet Led i § 209, 1. St., der stemmer med tysk V. E. § 251, 2. St., G. E. § 248, 2. St. og vistnok med vor nuværende Praksis. Herved rammes ogsaa en Del af de i K. U. § 211, 2. St. omhandlede Tilfælde og vistnok de eneste, som der — foruden Alfonseri — er Trang til at straffe. Udtrykket i K. U. § 211, 2. St. »udnytter en andens kønslig usædelige Erhverv« er saa vidt, at det omfatter f. Eks. ogsaa gamle Forældres eller forsørgelsesberettigede Børns Modtagelse af Understøttelse fra en prostitueret Kvinde, hvilket synes ganske urimeligt. Ialtfald bør det i § 211 sidste Pkt. nævnte Forhold — at modtage Understøttelse af en underholdspligtig — ligesom efter Straffelovstillæg 1911 § 4 ubetinget være straffrit.

Derimod bør formentlig de egentlige Soutenører, der er en Forbrydertype for sig selv, særlig fremhæves, skarpt adskilte fra andre, der udnytter en Persons kønsusædelige Erhverv, og rammes følelig. Om disse handler § 209, 2. St. Det kunde være ønskeligt at karakterisere dem skarpere end sket; men dette turde være vanskeligt, fordi vi savner et specifikt, dansk Udtryk for denne Virksomhed og disse Personer. Skal Reaktionen overfor Soutenoruvæsenet være effektiv, er det imidlertid vistnok nødvendigt at aabne Adgang til Indskriden overfor Mænd, der deler Bolig med prostituerede Kvinder, selv om Bevis for, at de underholdes af disse, ikke kan føres. Et saadant Forhold er i Reglen saa misligt og mistænkeligt, at det bør kunne forbydes. Og naar Straffen betinges af forudgaaende Advarsel saaledes som her foreslaaet, er der næppe Grund til at nære Betænkeligheder overfor en saadan præventiv Bestemmelse. — At der for disse Personer gives en særlig Straffebestemmelse ved Siden af de almindelige Bestemmelser om Losgængeri, har navnlig den Betydning, at de, naar de viser sig upaavirkelige, i Henhold til § 54 kan dømmes til Hensættelse i den i §§ 54 og 55 omhandlede Forvaringsanstalt, hvor de mere naturligt hører hjemme end i det i § 52 omhandlede Arbejdshus, jfr. nærmere Bemærkningerne til de nævnte Paragrafer.

§ 210 giver en for disse Forbrydelser særlig Gentagelsesbestemmelse; jfr. herved det til § 207 bemærkede.

§ 211 omhandler kun et enkelt af de i K. U. § 214, jfr. L. 30. Marts 1906 § 2, 2. St. nævnte Forhold. En Straffebestemmelse for den prostituerede Kvinde, der har Bolig sammen med en voksen Mandsperson, foreslaas det ikke at optage. At Manden kan straffes, er efter det ad § 209 anførte rimeligt, men der ses ikke at være noget fyldestgørende Motiv til at straffe Kvinden, tilmed med en saa alvorlig Straf, som i K. U. § 214 foreskreven. Andre Love og Udkast kender heller ikke nogen tilsvarende Bestemmelse. Ligeledes synes det urimeligt at straffe hende for at modtage Besøg af Personer under 18 Aar, naar ikke de i §§ 201 eller 202 angivne Betingelser foreligger, saa meget mere, som hun ikke straffes, hvis hun udenfor sin Bolig har Samleje med saadanne Personer.

III. Ogsaa K. U.'s Regler om den tredje Gruppe af de i 20. Kap. omhandlede Forbrydelser, §§ 215—220, er langt videregaaende end de tilsvarende Bestemmelser i nyere Love og Udkast og gaar navnlig ogsaa langt ud over de i Straffeloven dragne Grænser for det strafbare.

Dette gælder for det første K. U. §§ 215 og 216, der nærmest svarer til Strfl. § 185. Dennes Udtryk »*ved uterligt Forhold* krænker Blufærdigheden« har man[1]) fortolket derhen, at de tilkendegiver, at Blufærdighedskrænkelsen skal være grov, men ikke siger noget om Handlingens Art. Der gaas derved ud fra, at Blufærdigheden kun kan krænkes ved kønsusædeligt (uterligt) Forhold. Det samme mener Mo-

[1]) Goos: Spec. Del I. S. 300.

tiverne til K. U. S. 208 og forudsætter, at ogsaa §§ 215 og 216 kun rammer Blufærdighedskrænkelser ved kønsusædeligt Forhold. Dette er dog næppe holdbart. Naar en Mand for at bade vandrer nøgen over en fremmed, privat Strand, hvor der sidder fuldt af Damer, eller omvendt, naar en Mand, der paa sin private Grund finder en Dame afklædt til Badning, gaar lige løs paa hende og bortviser hende, eller f. Eks. en Maler ubemærket benytter hende som nøgen Model — i saadanne og talrige andre Tilfælde kan vedkommendes Blufærdighed meget vel blive endog ret stærkt krænket, men der foreligger intet uterligt, kønsusædeligt Forhold eller »utugtig Adfærd«, som N. Strfl. § 212 siger. Og Forholdet bør sikkert ikke straffes, ialtfald ikke som Forbrydelse, men højst i visse Tilfælde som Politiforseelse.

Det foreslaas derfor i § 212 at bibeholde den i Strfl. § 185 gennem Ordene »ved uterligt Forhold« givne Begrænsning. Ogsaa Udtrykket »krænker Blufærdigheden« foreslaas bibeholdt, idet K. U.'s »egnet til at krænke« osv. atter gaar for vidt. Bevis for Krænkelsen bør vel ikke kræves, men gyldigt Samtykke maa dog selvfølgelig udelukke Ansvaret. Paa den anden Side findes K. U.'s Straffesats — Bøde eller simpelt Fængsel — urimelig lav, særlig naar Reglen begrænses som forudsat. Det foreslaas dernæst, at Reglerne i K. U. §§ 215 og 216 ligesom i Strfl. § 185 og N. Strfl. § 212 sammendrages i en Bestemmelse. Det særegne ved K. U. § 216 — at en større eller tilfældig Kreds udsættes for Blufærdighedskrænkelsen — udtrykkes i N. Strfl. § 212, tysk V. E. § 256, G. E. § 250, østerrigsk Regeringsforsl. § 283 og schweizisk V. E. Art. 135 ganske kort ved Ordet »offentlig« foretager o. l. Og dette synes, ligesom Udtrykket i Strfl. § 185 »giver offentlig Forargelse«, fuldt saa klart og skarpt som den lange Beskrivelse i K. U. § 216 at angive, hvad det kommer an paa, uden som denne at aabne Døren for en Mængde Bogstavfortolkning og derfra hidrørende Tvivl.

Ganske udenfor den almindeligt for saadanne Bestemmelser gældende Ramme gaar K. U. § 216 øjensynligt, idet den ved Ordene »eller i Overværelse af et større Antal Personer« bl. a., som det ogsaa siges i Motiverne S. 209, sigter til »nøgne Fremstillinger« i en *privat* større Kreds, altsaa ogsaa, hvor Deltagerne ved, hvad de gaar hen til. Dette er ganske urimeligt. Voksne Mennesker bør selv afgøre, hvad de i en privat Kreds har Lyst til og kan taale at se af den Art. Tilstedeværende umodne Personer er der Grund til at beskytte, jfr. ogsaa N. Strfl. § 212[1]); ligesaa — dolus forudsat — uindviede Deltagere. Begge Dele er der ved Affattelsen af § 212 taget Hensyn til. Men ellers kommer det hele ikke Samfundet ved. Der er derfor næppe Anledning til at komme ind paa al den Tvivl og Usikkerhed, som det vage Udtryk »større Antal Personer«, kan give Anledning til.

K. U. § 217 indeholder en Kombination af Reglerne i L. Nr. 81, 30. Marts 1906 § 2, 1. St. og — tildels — Strfl. § 178. Skønt Ordene i § 217 med nogen Omstilling og en enkelt Udeladelse i det væsentlige dækker Udtrykkene i L. 1906 § 2, betyder de nemlig og skal efter Motiverne betyde noget ganske andet. Medens »usædelig Levevis« i L. 1906 § 2 ifølge Sammenhængen og Lovens øvrige Indhold kun sigter til Utugt som Erhverv — ikke Konkubinat i nogen Form, idet Reglerne derom findes i Strfl. § 178 — er det efter hele Sammenhængen og Bestemmelsens Plads i K. U.'s Kapitel om Sædelighedsforbrydelser naturligst at forstaa disse Ord saaledes, at de rammer ogsaa det saakaldte forargelige Samliv, naar dette foregaar aabenlyst, f. Eks. i Form af et offentlig deklareret Samvittighedsægteskab; og dette er ogsaa ifølge Motiverne S. 209—210 Meningen. Men en saadan Regel maa i Nutiden anses som ganske forfejlet. Me-

[1]) Østerrigsk Regeringsforsl. § 266 rammer nærmest andre og ialtfald kun enkelte herhenhørende Tilfælde

dens der næppe kan rejses nogen princi-piel Indvending mod Reglen i L. 1906 § 2, rigtig forstaaet, kræver den almindelige Retsopfattelse sikkert, at enhver Rest af Strfl. § 178 bør forsvinde. Hvis de paagældende ved Handlinger, der er iagttagelige for andre, krænker Blufærdigheden eller vækker offentlig Forargelse, er en særlig Regel overflødig ved Siden af den almindelige Bestemmelse derom (§ 212). Og ellers har Konkubinatets Strafbarhed, der kun er en Reminiscens af gammelkirkelig Straffejustits mod den, der krænker Kirkens Fordring om Ægteskab som eneste tilladelig Kønsforbindelse, efter Nutidens Opfattelse af disse Forhold ingen Berettigelse og rammes af alle mod Strfl. § 178 ofte fremførte Indvendinger — at den virker som en Klasselov. fører til Indblanding i Folks private Liv og Moralopfattelse, skaber stærk Fristelse til Angiveri osv. Naar Motiverne vil begrunde Bestemmelsen med, at den er en nødvendig Konsekvens af, at Staten holder paa, at Ægteskabet er den eneste sædelige Kønsforbindelse, er dette ganske misvisende. Dermed kunde man lige saa godt begrunde det simple Lejermaals Strafbarhed — for slet ikke at tale om Prostitutionen. Det foreslaas derfor at ombytte Ordene »kønslig usædelig Levevis« med »Utugtserhverv«. Det foreslaas dernæst, at Straffen ligesom efter L. 1906 § 2 under formildende Omstændigheder skal kunne gaa ned til Bøde, da Handlingen dog efter Omstændighederne kan være af mindre alvorlig Karaktér. I Overensstemmelse med det anførte er nærvær. Forsl. § 213 formuleret.

§ 214 svarer til K. U. § 218. jfr. Strfl. § 184. Blandt de strafbare Handlinger bør formentlig ikke medtages det i K. U. § 218 nævnte Salg eller Udleje til en snævrere Kreds, undtagen hvor Tilbudet omfatter umyndige, hvilket Tilfælde ogsaa tysk V. E. § 257 Nr. 2, G. E. § 251 Nr. 2, østerrigsk Regeringsforsl. § 283 Nr. 3 og schweizisk V. E. Art. 136 medtager. Ellers kan alene den til offentlig Udbredelse sigtende Handling anses som samfundsfarlig. At en Boghandler efter Bestilling af voksne Personer eller en Kreds af saadanne indforskriver eller paa anden Maade fremskaffer utugtige Skrifter o. l., bør derfor ikke kunne rammes. Udover det her foreslaaede gaar heller ingen fremmede Love og Udkast.

Affattelsen i K. U. § 218, 1. St. synes unødig bred og omstændelig. Den her foreslaaede, langt mere kortfattede Formulering er formentlig lige saa udtømmende. K. U. § 218, 2. St. foreslaas ikke optaget. Fortolkningen af Udtrykket »utugtig« i denne Sammenhæng bør sikkert ligesom i fremmede Love og Udkast overlades til Domstolene. Det erkendes almindeligt, at alle hidtil gjorte Forsøg paa at definere dette Begreb er forfejlede, idet de enten sætter en ganske vilkaarlig Grænse eller bliver saa ubestemte, at de intet afgør. K. U.'s Udtryk »uden berettiget Øjemed blotstille« er baade vagt og farligt. Rigorister vil fristes til at hævde, at alene videnskabeligt Øjemed kan berettige til saadan Blotstillen; derved vil da Litteraturens og Kunstens Frihed være truet.

Bestemmelsen i K. U. § 219 er formentlig baade unødvendig og meget farlig. Den foreslaas derfor ikke optaget. Hvad der uden at være utugtigt, ublufærdigt eller egnet til at forulempe (K. U. §§ 216—218) dog er egnet til at krænke Velanstændigheden, er enten Handlinger, hvis Behandling mest passende overlades til Politivedtægterne — Forrettelse af Nødtørft. Badning o. l. paa almentilgængeligt Sted — eller Handlinger og Fremstillinger, der vel kan røbe Mangel paa Smag eller Velopdragenhed, men sikkert ikke bør være strafbare, fordi det ikke er Strafens Opgave at opdrage til god Smag eller velopdragen Opførsel, og navnlig fordi derved Døren aabnes for ubegrænset Vilkaarlighed og utaalelige Indgreb i Handle- og Ytringsfriheden. Der findes da ogsaa — ialtfald bortset fra visse vidtgaaende Bestemmelser i engelsk-amerikansk Ret — næppe nogen Lov eller noget Udkast, der gaar saa vidt. Tysk Strfl. § 184 a.

rammer kun den, der *mod Vederlag* overlader eller tilbyder *Personer under 16 Aar* Skrifter etc., som »das Schamgefühl gröblich verletzen«. Og selv den meget vidtgaaende N. Strfl. § 376 kræver dels Bevidsthed om, at Handlingen maa karakteriseres som usømmelig[1]), dels at den foretages paa offentligt Sted. Selv saaledes begrænset synes en saadan almindelig Regel baade farlig og undværlig; og der findes i de nyere Udkast end ikke Antydning til en saadan.

K. U. § 220 bør som andre overflødige Henvisninger til Særlovgivningen udgaa. Heller ikke § 221 er der formentlig Grund til at optage. Er Handlingen en saadan, hvorved den skyldige har gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse, rammes han af § 68, jfr. særlig Nr. 5, og udenfor dette Omraade synes Reglen unødvendig og betænkelig. Navnlig i det i § 214 omhandlede Tilfælde staar denne Virkning formentlig ikke i rimeligt Forhold til Forseelsen. ogsaa fordi Grænsen mellem det tilladelige og det strafbare her kan være ret usikker.

---

22. Kapitel.

Forbrydelser mod Liv og Legeme.

Dette Kapitel indeholder ligesom K. U. 22. Kapitel Straffebestemmelserne for Forbrydelser mod Enkeltmands Liv og Legeme, der i Straffeloven er fordelt paa 17. Kap. om Manddrab og 18. Kap. om Vold paa Person og Legemsbeskadigelse. jfr. 19. Kap. om Duel. Tillige omfatter Kapitlet enkelte Bestemmelser, der i K. U. er optagne henholdsvis i 21. og i 40. Kap., samt endvidere K. U. 23. Kap. om Forbrydelser mod Foster.

K. U. tilstræber at simplificere de nu efter Straffeloven og Straffelovstillægget gældende, ganske vist ogsaa overordentlig komplicerede Regler om disse Forbrydelser og maa ogsaa erkendes at have naaet dette Maal. Hvad der i saa Henseende yderligere kan opnaas, er navnlig en noget mere overskuelig Anordning. Hvad denne angaar, gaar K. U. ligesom norsk Straffelov den Vej, at der begyndes med de letteste Legemsangreb, hvorpaa følger de grovere Legemsangreb, medens Manddrab saa at sige danner Afslutningen i Rækken, hvortil saa føjes fælles Bestemmelser. Denne Systematik, der a priori synes naturlig og logisk, er ikke blot i Strid med den i Straffeloven fulgte, hvor Manddrab behandles først, endog i et særligt Kapitel, men ogsaa med den i næsten alle andre Love og navnlig ogsaa i alle de nyere Udkast fulgte. Mod den kan ogsaa indvendes, at om end Manddrab som rent fysiologisk Kendsgerning med Rette kan betegnes som den højeste Grad af Legemsangreb, er det dog kriminalistisk set vistnok naturligere at give Manddrab en mere selvstændig Plads. Ikke blot er de Motiver, der er typiske henholdsvis for Manddrab og for Legemsangreb, reglmæssigt ganske forskellige, men tildels netop af denne Grund bliver ogsaa de Hensyn, som fører til at udsondre visse Tilfælde fra den almindelige Regel om Manddrab, og altsaa for dem at opstille særlige Strafferammer, ganske andre end de, som er bestemmende for Straffens Graduering ved Legemsangreb. Behandlingen af disse Forbrydelser vinder derfor næppe i Overskuelighed ved, at den traditionelle Sondring mellem Manddrab og Legemskrænkelser opgives. Hvis man da ikke, som Straffeloven og de fleste fremmede Love og Udkast, vil udsondre Bestemmelserne om Manddrab i et særligt Kapitel, er det formentlig naturligt, saaledes som schweizisk V. E. og østerrigsk Regeringsforslag gør, at markere Manddrabsforbrydelsens Selvstændighed ved at stille Bestemmelserne derom i Spidsen. Det er da ogsaa sket i nærvær. Forsl., hvor §§ 215—219 handler om Manddrab. Umiddelbart efter disse er det formentlig naturligst og stemmer med den i de fleste andre Love og Udkast fulgte Systematik at give Bestemmelserne om Drab af Foster. Som tredje Gruppe følger da Bestemmelserne om Le-

[1]) Jfr. Hagerup: Straffeloven Note 6 til § 376.

gemsangreb, derfter en Række Bestemmelser, hvis Fællesmærke er, at Forbrydelsen bestemmes som Fremkaldelse af en Fare for Menneskers Liv eller Helbred. Endelig er det formentlig naturligt som 5. Gruppe at opstille Bestemmelser om Duel. Om dette sidste Forhold findes i K. U. ligesom i norsk Straffelov ingen særlig Bestemmelse, idet Duel falder ind under den almindelige i K. U. § 243 givne Bestemmelse om Legemsangreb eller Drab med den angrebnes Samtykke. Atter dette er vel logisk uangribeligt, men næppe kriminalistisk set rationelt. Mellem Duel og det i Strfl. § 196, 1. St. omhandlede Forhold, Drab efter den dræbtes bestemte Begæring — et Forhold, der ogsaa i næsten alle nyere Love og Udkast udskilles til særlig Behandling — er der en saadan Væsensforskel, at det kun kan tjene til at tilsløre de paagældende Tilfældes Ejendommelighed at behandle dem under et. Mere tvivlsomt er det, om der overhovedet er Trang til særlige Bestemmelser om Duel. Duel er og vil efter al menneskelig Beregning endnu sikrere i Fremtiden hos os blive en ganske upraktisk Forbrydelse, og de til Grund for de særlige Duelregler liggende ejendommelige Æresbegreber er vistnok den danske Retsopfattelse saa fremmede, at det vel kunde forsvares simpelthen at anvende Bestemmelserne om Drab og Legemsbeskadigelse (samt Forsøg derpaa) under formildende Omstændigheder, idet man med Motiverne til K. U. S. 225 maa erkende, at man kan se bort fra det i Duel liggende Moment af Statsforbrydelse[1]). Naar det desuagtet foreslaas i § 232 at optage nogle Bestemmelser om Duel, sker det navnlig af Hensyn til den Mulighed, at Udlændinge maatte finde Anledning til at udkæmpe en saadan her i Landet.

I det følgende vil de 5 ovenfor nævnte Grupper af Straffebestemmelser blive behandlede hver for sig.

I. Om Manddrab handler K. U. §§ 242, 244, 245, 2. Stk., 246, jfr. tildels § 243. At det i Strfl. § 188 omhandlede Forhold behandles ikke under Manddrab, men under Legemsangreb (K. U. § 238, 2. St., 239, 2. St. og 240, 2. Pkt.), maa sikkert tiltrædes. Ligeledes maa det ganske tiltrædes, at K. U. ikke har optaget nogen Sondring mellem Mord (overlagt eller paa anden Maade særlig kvalificeret Drab) og almindeligt Manddrab. At Overlæg ofte vil være en særdeles skærpende Omstændighed, maa vel erkendes, men lige saa sikkert er det, at dette ingenlunde gælder i Almindelighed. f. Eks. hvor det overlagte Drab skyldes Næringssorger, Medlidenhed. religiøse Skrupler o. l., jfr. Motiver til K. U. S. 21. Og omvendt maa det hævdes, at Mangel af Overlæg ingenlunde udelukker. at Drabet netop er et Udslag af det allermest forkastelige og samfundsfarlige Sindelag. Man tænke blot paa den, som uden Overvejelse, men ogsaa ganske uden Skrupler. kaster sig over et uskyldigt Offer, der tilfældigt kommer paa hans Vej, for at dræbe og udplyndre ham. I Erkendelse heraf har enkelte nyere Love og Udkast søgt at omforme Mordbegrebet saaledes, at det omfatter netop alle de særlig graverende og samfundsfarlige Manddrabstilfælde. Men alle saadanne Forsøg strander og maa strande derpaa, at det er umuligt at samle de graverende Tilfælde under et fælles Synspunkt. Resultatet bliver derfor en vilkaarlig og praktisk set ganske ufyldestgørende Kasuistik. Den praktiske Trang til at udskille og skarpt at afgrænse visse Tilfælde som Mord bortfalder dernæst, saa snart Kravet om Dødsstraf som obligatorisk overfor visse særlig graverende Tilfælde af Drab opgives.

Det maa ligeledes billiges, at K. U. ikke har optaget nogen til Strfl. § 191 svarende Bestemmelse. Drab af Forældre eller Ægtefælle vil vel som Regel være særlig graverende; men f. Eks., hvor der forud har bestaaet et ved Mishandlinger o. l. fra den dræbtes Side begrundet slet Forhold mellem Parterne, vil en almindelig Strafskærpelse for disse Tilfælde føles som ganske urimelig.

Mere tvivlsomt er det, om der er Trang

[1]) Det vilde maaske være rigtigere at sige „Forbrydelser mod statsborgerlige Rettigheder".

til at bibeholde den særlige Regel om Strafnedsættelse i K. U. § 242, 2. St., hvor Handlingen er begaaet i en ved retstridigt Angreb eller grov Fornærmelse fremkaldt oprørt Sindsstemning. I K. U. er Reglen nødvendig, fordi K. U. § 46 i saadanne Tilfælde kun hjemler Nedsættelse af Straffen med det halve. Denne Grund bortfalder i nærvær. Forsl., hvis § 78 Nr. 4. jfr. ogsaa § 79, hjemler ubegrænset Strafnedsættelse. Skal en særlig Bestemmelse om dette Forhold bibeholdes, hvilket henstilles, maa Grunden derfor være den modsatte, at det findes betænkeligt ved denne Forbrydelse at tilstede en ubegrænset Adgang til Strafnedsættelse, og Undtagelsen bør da for ikke at forlede til uriktige Modsætningsslutninger omfatte §§ 78 og 79 i deres Helhed. Paa den anden Side synes der ialtfald ikke Grund til at sætte Minimum højere end 1 Aar, jfr. Strfl. § 187 (1 Aars Fængsel). Det rigtigste turde dog formentlig være helt at udelade en saadan Særbestemmelse i Tillid til, at Domstolene her som ellers vil anvende Bestemmelserne i §§ 78 og 79 med Skønsomhed.

Hvad iøvrigt Strafferammen angaar, er der i Bemærkningerne til 6. Kapitel under II gjort Rede for, hvorfor Dødsstraf ikke er optaget blandt Strafarterne. At Maksimum ved denne Forbrydelse iøvrigt maa være Lovens strengeste Straf, efter nærværende Forslag altsaa Arbejdsfængsel paa Livstid, behøver næppe nærmere Begrundelse, ligesom heller ikke, at denne Straf kun anvendes under skærpende Omstændigheder, medens ellers den højeste Grad af tidsbestemt Arbejdsfængsel danner Grænsen. Det normale Minimum foreslaas nedsat fra 8 til 6 Aar. En saadan Nedsættelse er i Overensstemmelse med næsten alle nyere Love og Udkast, jfr. N. Strfl. § 233 (6 Aar), tysk Strfl. § 212, østerrigsk Regeringsforsl. § 285 og schweizisk V. E. Art. 64 (5 Aar); tysk V. E. § 213, G. E. § 254 (2 Aar). Iøvrigt har Spørgsmaalet ikke saa stor praktisk Betydning, naar det som i nærvær. Forsl. foreslaas, at Straffen under formildende Omstændigheder — altsaa selv om Betingelserne for en egentlig Strafnedsættelse efter §§ 78 og 79 ikke foreligger — skal kunne gaa ned til 3 Aar. Det maa nu sikkert erkendes, at der ogsaa udenfor de i de nævnte Paragrafer omhandlede Tilfælde kan foreligge saadanne formildende Omstændigheder, at et Minimum af 6 eller 8 Aar synes altfor højt, f. Eks. hvor en Fader eller Moder under Indtrykket af knugende Næringssorg, som der intet Haab er om at komme udover, dræber sit Barn og samtidig forsøger at dræbe sig selv, men bliver reddet. Efter Omstændighederne kan vel ogsaa Drab af Jalousi, som den anden paa en hjerteløs Maade har næret og ægget, høre herhen. Betragtninger af denne Art har i nogle Lovarbejder affødt Regler om særlig Strafnedsættelse, hvor der er handlet i Affekt, selv om denne ikke skyldes Provokation[1]), i andre til en almindelig Adgang til Strafnedsættelse under formildende Omstændigheder, jfr. tysk Strfl. § 213, V. E. § 213, der utvivlsomt gaar for langt ned (henholdsvis 6 Maaneder og 1 Aar), eller ligefrem til en almindelig Nedsættelse af Minimum, jfr. tysk G. E. § 254.

I Overensstemmelse hermed er nærvær. Forsl. § 215 affattet. At Handlingen skal være retstridig, er det formentlig her som ellers overflødigt at fremhæve.

§ 216 svarer til K. U. § 244. Det maa formentlig tiltrædes, at denne i Modsætning til Strfl. § 192 medtager ogsaa Drab af ægte Barn under eller straks efter Fødselen[2]), da der ogsaa i saadanne Tilfælde kan foreligge Omstændigheder, der kan be-

[1]) Jfr. schweizisk V. E. Art. 64. 3. St ; østerrigsk Regeringsforsl. § 288 Nr. 1.

[2]) Saaledes ogsaa fransk Code pénal Art. 302 (som ændret ved L. 21. Novbr. 1901); italiensk Strfl. Art. 369; hollandsk Strfl. Art. 290, 291; schweizisk V. E. Art. 67; østerrigsk Regeringsforsl. § 291 Nr. 1. Andre Love saasom N. Strfl. § 234 og de tyske Forslag begrænser derimod Reglen til Drab af uægte Barn.

grunde den særlige mildere Behandling, f. Eks. i det i Motiverne til K. U. S. 226 fremhævede Tilfælde, at en forladt Hustru ikke øjner Udveje for at sørge for Barnet. Paa den anden Side maa det da ogsaa erkendes, at det herefter bliver langt mere betænkeligt, end hvor Reglen kun omfatter Drab af uægte Barn, at opstille en Præsumtion for, at der foruden den ved Fødselsakten fremkaldte mindre Modstandsdygtighed har foreligget saadanne særlige Omstændigheder, der kan begrunde den mildere Behandling. Det maa derfor formentlig ogsaa billiges, at K. U. § 244 forsøger nærmere at præcisere Betingelserne for denne. Men den Maade, hvorpaa dette er sket, kan næppe anses for fyldestgørende. § 244 nævner som Omstændigheder, der begrunder Bestemmelsens Anvendelse, kun Frygt for yderlig Nød eller Vanære. Det maa imidlertid sikkert erkendes, at de naturlige Betingelser for den mildere Behandling meget vel kan foreligge, selv om der ikke er handlet under (bevidst) Indflydelse af et af de nævnte Motiver. Selve den med Fødslen forbundne, ofte langvarige Smerte, Blodtabet, Overanstrengelse som Følge af et til sidste Øjeblik fortsat, svært Arbejde o. l., fremkalder ofte en Svækkelsestilstand, der vel i første Linie er fysisk, men som i Forbindelse med forudgaaende Spænding, Angst o. l. kan give sig Udslag i en sjælelig Tilstand af Forvirring og Raadvildhed, der vel kan motivere, at et i denne Tilstand foretaget Drab undergives en særlig Bedømmelse[1]).

Men naar dette er Tilfældet, er det betænkeligt at begrænse Reglen som sket ved Ordene »paavirket af Frygt for yderlig Nød eller Vanære«. De omfatter ikke Tilfælde af den netop nævnte Art, hvor Vedkommende under en kombineret Indflydelse af legemlige og sjælelige Lidelser har, som det populært udtrykkes, ganske tabt Hovedet. Til disse Tilfælde bør der derfor ved Handlingens Beskrivelse tages Hensyn, hvilket er tilstræbt ved den foreslaaede Ændring i § 216, 1. St.

At Straffen ved denne Forbrydelse, der almindeligt opfattes som forholdsvis undskyldelig, nedsættes betydeligt, tør vistnok paaregne ret almindelig Tilslutning. Naar Minimum i § 216 foreslaas sat til Arbejdsfængsel i 6 Maneder, stemmer dette med tysk V. E. § 216, schweizisk V. E. Art. 67 og østerrigsk Regeringsforsl. § 291. Maksimum varierer i de nyere Love og Udkast betydeligt; det ligger i Reglen mellem 5 og 10 Aar. Et normalt Maksimum af 6 Aar, der under skærpende Omstændigheder, hvorved bl. a. tænkes paa det i Strfl. § 192 i Slutningen fremhævede Tilfælde, kan stige til 8 Aar, tør formentlig anses for passende.

§ 216, 2. St. gengiver Bestemmelsen i K. U. § 244, 2. St. i betydelig forkortet Affattelse, der muligvis ligesom N. Strfl. § 234, 3. St. hjemler Straffrihed i noget videre Omfang end K. U. Hvad Motiverne til K. U. S. 226—227 anfører til Støtte for den udvidede Adgang til fakultativ Straffrihed, hvor Forbrydelsen ikke er fuldbyrdet, kan i det hele tiltrædes.

§ 217, 1. St. svarer til Strfl. § 196, 1. St. En tilsvarende Særbestemmelse findes ikke i K. U., der ligesom N. Strfl. § 235 medtager dette Tilfælde under den almindelige Bestemmelse i § 243 om Samtykkes Betydning ved disse Forbrydelser. Det er allerede tidligere fremhævet, at det synes lidet naturligt under en fælles Bestemmelse at sammenfatte saa uensartede Tilfælde som det heromhandlede og Duel. Og udenfor disse Tilfælde er der næppe Trang til en særlig Regel om Strafnedsættelse for Drab med den dræbtes Samtykke, naar der som ved nærvær. Forsl. § 215 er givet en almindelig Adgang til under formildende Omstændigheder at gaa ned til Arbejdsfængsel i 3 Aar. Hvor ikke saadanne særlige Omstændigheder foreligger, der berettiger til at anvende § 79, vil der da udenfor de to i nærvær. Forsl. fremhævede Tilfælde (§§ 217 og 225) næppe være Trang til yderligere Strafnedsættelse paa Grund af Samtykke. Alle de nyere Udkast be-

[1]) Jfr. bl. a. Aschaffenburg i Monatsschr. f. Kriminalpsychologie 9. S. 659 ff.

grænser da ogsaa ligesom Strfl. § 196 den særlige Regel til det Tilfælde, at Drabet sker paa den dræbtes bestemte Begæring, jfr. tysk V. E. § 215, G. E. § 255; østerrigsk Regeringsforsl. § 289; schweizisk V. E. Art. 65, og med Rette. En saadan Begæring er den Garanti, som Samfundet maa kræve for, at der virkelig er handlet i den dræbtes (formentlige) Interesse og af saadanne Motiver, der fortjener Hensyntagen. — At Begæringen maa hidrøre fra en personlig myndig og tilregnelig Person samt ikke skyldes en (kendelig) Vildfarelse, er man vistnok nu temmelig enig om. Det Spørgsmaal opstaar da, om der ikke bør hjemles en tilsvarende Strafnedsættelse, hvor Drabet sker af lignende Motiver som i det ovenf. omtalte Tilfælde, altsaa navnlig af Medlidenhed med en døende, haabløs sygs overordentlige Lidelser, men hvor denne paa Grund af sin Umodenhed eller sin mangelfulde Sjælstilstand ikke kan fremsætte nogen (gyldig) Begæring. At stærke Grunde her taler for en lignende Strafnedsættelse, kan næppe bestrides, og en dertil sigtende Bestemmelse findes ogsaa i N. Strfl. § 235, 2. St. Hvad der kan tale imod en saadan, er navnlig Faren for Misbrug, hvor f. Eks. ikke Medlidenheden, men mere eller mindre bevidst Ønsket om at komme af med en besværlig og maaske bekostelig Patient har været Motiv for Handlingen. Dertil kommer, at Spørgsmaalet, om den syges Tilstand er absolut haabløs, kun yderst sjældent, om nogensinde, in concreto kan besvares med fuldkommen Sikkerhed selv af Lægen, endsige af andre. Da imidlertid de allerfleste, ogsaa de vigtigste menneskelige Beslutninger maa regne med Vished, hvor kun en saadan abstrakt Mulighed for Fejlskøn foreligger, bør dette dog formentlig ikke føre til her ubetinget at udelukke den mildere Behandling, men blot til, at denne ikke bliver obligatorisk, men fakultativ, saaledes at Rettens Skøn i det enkelte Tilfælde bliver afgørende, samt til, at Betingelserne for denne præciseres noget skarpere end i N. Strfl. § 235. Det bør navnlig ikke være nok, at den dræbte er haabløs syg — f. Eks. uhelbredelig sindssyg —; det maa tillige kræves, at Drabet sker for at befri ham fra svære, uafvendelige Lidelser. Ud fra denne Betragtning er Bestemmelsen i § 217, 2. St. formuleret.

§ 218 svarer til K. U. § 246 med den Indskrænkning, der følger af, at denne ligesom de foregaaende Bestemmelser og Strfl. § 196, 2. St. kun handler om Drab (Hjælp til Selvmord) ikke om Selvbeskadigelse. Fra Strfl. § 196, 2. St. adskiller begge Bestemmelser sig derved, at ogsaa psykisk Paavirkning (Tilskyndelse) nævnes, hvorved en Tvivl, som Strfl. § 196, 2. St. giver Anledning til, fjernes. At Bestemmelsens Anvendelse maa være udelukket, hvor nogen ved Tvang, falske Foregivender o. l. har bestemt en anden til at begaa Selvmord, eller hvor den, der tilskyndes eller hjælpes, er uansvarlig, idet da de almindelige Regler om Medvirken til Manddrab bliver anvendelige, behøver formentlig ikke at siges. — Saa vel § 218 som K. U. § 246 betinger dernæst Strafbarheden af, at den tilsigtede Virkning er indtraadt, o: at Selvmordet er fuldbyrdet[1]), medens det efter Strfl. § 196, 2. St. ialtfald er nok, at en selvmorderisk Handling er foretaget, selv om den er resultatløs. Den her foreslaaede Afvigelse fra den almindelige Regel om Forsøgets Strafbarhed begrundes dels ved det stødende i, at Medhjælperen straffes, medens den, der har foretaget Selvmordsforsøget, gaar fri, men navnlig derved, at Oplysning om den medvirkendes Skyld og navnlig om de Momenter, der er afgørende for Straffens Udmaaling, væsentlig maa tilvejebringes gennem Vidneforklaring af den, der har foretaget Selvmordsforsøget. En Afhøring af denne med paafølgende Avisreferater og Kommentarer vil imidlertid i Reglen for

[1]) Ordene i K. U. § 246, 2. St. efterlader ganske vist Tvivl om, hvorvidt dette kræves, idet de kunne læses saaledes, at betydelig Skade er nok, selv hvor Selvmord har været Maalet. Motiverne S. 228 synes dog at vise, at Meningen har været den i Teksten angivne.

ham betyde en Tortur, der ikke staar i noget rimeligt Forhold til Samfundets Interesse i at straffe den medvirkende. Paa dette Standpunkt staar ogsaa hollandsk Strfl. Art. 294; italiensk Strfl. Art. 370; N. Strfl. § 236; tysk G. E. § 257, medens f. Eks. østerrigsk Regeringsforsl. § 290 og schweizisk V. E. Art. 66 kun kræver, at et Selvmordsforsøg er foretaget.

§ 219 svarer til Strfl. § 198 og tildels K. U. § 245, 2. St. Denne betegner i Forhold til Straffeloven en Skærpelse baade derved, at Maksimum forhøjes fra 2 til 3 Aar, og derved at Bødestraf udelukkes. Denne sidste Skærpelse, for hvilken Motiverne ikke giver nogen Begrundelse, kan næppe billiges. Lige saa vist som der gives meget grove Tilfælde af uagtsomt Manddrab, Tilfælde, der staar lige ved Grænsen af Forsæt — hvorfor nærværende Forslag ogsaa sætter Maksimum af Straffen lig Minimum af Straffen for forsætligt Manddrab under formildende Omstændigheder — lige saa vist kan der ogsaa forekomme Tilfælde, der ligger lige ved Strafbarhedens nederste Grænse. Og at der i saadanne Tilfælde er Trang til at kunne anvende Bødestraf, fremgaar formentlig deraf, at vore Domstole, ogsaa Højesteret, nu, hvor de har Valget, ofte anvender Bødestraf.

II. Om Forbrydelser mod Foster handler K. U. 23. Kapitel, §§ 251—254. Naar Forbrydelsen som i nærværende Forslag indordnes i Kapitlet om Forbrydelser mod Liv og Legeme, er det naturligt paa dette Sted ɔ: i umiddelbar Fortsættelse af Bestemmelsen om Manddrab kun at medtage Bestemmelsen om det egentlige Fosterdrab, jfr. K. U. § 251, idet en Bestemmelse svarende til § 252, hvis den skal optages, da naturligt behandles sammen med Bestemmelserne om Legemsangreb (som Kvalifikationsgrund), og Bestemmelser svarende til §§ 253 og 254, for saa vidt de optages, naturligst behandles sammen med Bestemmelserne om de for Liv og Helbred farlige Handlinger.

Om Fosterdrab i al Almindelighed, navnlig naar det foretages af Moderen selv, bør straffes og ud fra hvilket Synspunkt, har navnlig i nyere Tid været Genstand for megen Strid. Alle er vel enige om, at den professionelle og overhovedet den for Vindings Skyld foretagne Fosterfordrivelse eller Medvirken til en saadan maa straffes, endog meget strengt. Allerede fordi Fosterfordrivelse altid er en for Kvindens Liv farlig Handling, er Samfundet utvivlsomt berettiget til at stemple saadan Erhvervsvirksomhed, der tilmed som Regel praktiseres paa en lyssky Maade af ganske ukyndige Personer og uden Iagttagelse af de mest elementære Forsigtighedsforanstaltninger, som uhæderligt Erhverv og straffe den som saadant. — Et andet Spørgsmaal er det, om Handlingen ogsaa er strafbar ud fra et med Manddrab analogt Synspunkt og derfor overhovedet hører hjemme i denne Sammenhæng. Dette Spørgsmaal om Forbrydelsens Objekt, hvilket Retsgode den krænker, er af Betydning ikke blot for Trediemands men ogsaa for Moderens Strafbarhed.

Af de Synspunkter, der her har været fremdragne, maa først det populationistiske — Hensynet til Befolkningstilvæksten — lades ude af Betragtning. Ganske bortset fra, at Spørgsmaalet om Ønskeligheden af en stærk Befolkningstilvækst hører til de i Socialvidenskaben stærkt omstridte og næppe kan besvares ensartet uden Hensyn til Steds- og Tidsforhold, maa det sikkert erkendes, at selv en bekræftende Besvarelse ikke kan føre til at paalægge den enkelte som Retspligt at sætte flere Børn i Verden, end han selv ønsker eller anser for rigtigt. Ingen vil derfor heller for Alvor tænke paa at gennemføre et Forbud mod Benyttelse af antikonceptionelle Midler, skønt disse utvivlsomt for Fødselshyppigheden spiller en langt mere betydningsfuld Rolle end Fosterfordrivelsen. Dette Hensyn kan derfor sikkert højst faa Betydning som et af de mange Momenter, der medvirker til at stemple den professionelle

Fosterfordrivelse som skadeligt og uhæderligt Erhverv, men angiver ikke noget brugbart nyt Grundlag for Strafbarheden.

Fra anden Side har man gjort gældende, at en udbredt Udøvelse af Fosterfordrivelse er Vidnesbyrd om og medvirkende Aarsag til Udbredelsen af en saadan Slappelse og Nedgang i Folkemoralen, at der er Grund til at modvirke den gennem Straf[1]). Om imidlertid en udbredt Udøvelse af Fosterfordrivelse virkelig er Vidnesbyrd om en Nedgang i Folkemoralen, og om vi her befinder os paa et Omraade, hvor den almindelige Moralopfattelse kan og bør afstives gennem Straffebestemmelser — eventuelt i hvilket Omfang — dette er netop et Spørgsmaal, hvorom Meningerne er i høj Grad delte, jfr. herom bl. a. Forhandlingerne om dette Forhold i Dansk Kriminalistforening[2]). Den hele Betragtning er vel i Virkeligheden ogsaa kun en Omskrivning af den ligeledes ofte fremdragne Henvisning til »den almindelige Retsbevidsthed«, som formentlig fordømmer Fosterdrab, og om hvilken det under de ovennævnte Forhandlinger ligeledes blev oplyst, at dens Konstatering er ret usikker, fordi den varierer indenfor forskellige Samfundskredse og efter den enkeltes Livsopfattelse. Men ialtfald maa det, naar man skal kunne paaberaabe sig en saadan (omtvistet) Moralopfattelse eller Retsbevidsthed som Grundlag for Straffebestemmelser, kræves, at man gør sig de reale Grunde klare, paa hvilke den skal opbygges. Det maa da paa Forhaand formodes, at de herved ledende Betragtninger maa være analoge med dem, der ogsaa fører til Forbudet mod Manddrab. Dette Forbud er som bekendt, bortset fra Drab i Krig, lovlig Retshaandhævelse o. l., absolut o: uafhængigt af det angrebne Objekts fysiske og moralske Værdi. Ogsaa den døende, det ulevedygtige Barn, den haabløs sindssyge, ja selv den dødsdømte Forbryder nyder som enhver andet dette Værn for Livet. Dette kan kun være Udtryk for Samfundets instinktmæssige Selvopholdelsesdrift. Dommen om et Menneskes Ret til fortsat Liv kan i intet Tilfælde overlades den enkelte, fordi dette vilde være en Fare for alle, idet enhver kan tænkes at komme eller at kunne være kommet i en Situation, hvor en saadan Beføjelse kunde blive skæbnesvanger for ham, og for Samfundet kunde betyde Tabet af en væsentlig Værdi. Men ligesom der ikke er nogen logisk Nødvendighed for at indskrænke dette absolute Værn til det fødte Menneske, saaledes kan der tværtimod anføres vægtige Grunde til i større eller mindre Omfang at antecipere denne Retsbeskyttelse ved at værne ogsaa det eventuelle Menneske, Fostret. Det maa her først erindres, at Afgrænsningen mellen Fosterlivet og det selvstændige Liv hører til Strafferettens mest omstridte Problemer. Det synes da lidet naturligt at lade denne meget tvivlsomme Afgrænsning danne Skellet mellem Manddrabsstraf og fuldstændig Straffrihed. Men selv afset derfra synes det hverken nødvendigt eller naturligt at tillægge Fødselen saa afgørende Betydning. Hvis et Barn fødes ca. 2 Maaneder for tidligt, ulevedygtigt eller med en meget ringe Levechance, er det Manddrab at berøve det Livet. Det synes da lidet forklarligt, hvorfor Samfundet ikke skulde have samme Interesse i at værne det fremtidige Liv, hvis den fortidige Fødsel var undgaaet, og det samme Væsen altsaa havde været et utvivlsomt levedygtigt Foster i Moders Liv. Hvilken Værdi dette Væsens fremtidige Liv vilde betyde for det selv eller for Samfundet, derom ved man lige meget eller lige lidt i begge Tilfælde. Formodningen er her endogsaa snarest til Gunst for den ufødte. Betragtninger af denne Art har vistnok ogsaa mere eller mindre ubevidst sat deres Præg paa »den almindelige Retsbevidsthed«. Der er næppe synderlig Tvivl om, at denne ret gennemgaaende og bestemt gaar i den Retning, at Drab af Foster paa et mere fremskredet Udviklingsstadium ubetinget er

[1]) Jfr. bl. D. K. F.'s Aarbog 10. S. 119 o. fl. St.
[2]) D. K. F.'s Aarbog 10. S 115 flg.

baade moralsk forkasteligt og strafværdigt, medens den staar mere tvivlende og usikker overfor Fosterlivets Begyndelsesstadier og des mere, jo mere man nærmer sig Konceptionsøjeblikket og dermed det Punkt, hvor det ialtfald faktisk vil være tvivlsomt, om et Indgreb betyder en Hindring af Konceptionen eller en Tilintetgørelse af Frugten. Det er vel ogsaa saadanne Betragtninger, der ligger bagved ældre Tiders Tilbøjelighed til at sondre mellem besjælede og ubesjælede Fostre, saaledes at kun de første var beskyttede. Idet Retsordenen da gennem Videnskabens Paavisning af, at det er ganske umuligt her at drage nogen rationel Grænse, blev stillet overfor det enten—eller: at udvide Reglen om det menneskelige Livs Beskyttelse til Fosteret i Almindelighed eller at lade dette helt uden Værn, har den hidtil valgt det første Alternativ, efter det ovenfor bemærkede ikke uden Støtte i nærliggende naturlige Betragtninger. Vi havner saaledes atter i det Synspunkt, der sikkert har givet sig Udtryk deri, at de fleste Love og Udkast placerer Fosterdrabet i Manddrabskapitlet, og som bl. a. ogsaa herhjemme nærmest har været det i Teorien hævdede, nemlig at Drab af Foster forbydes af Hensyn, der er analoge med, om end ikke saa stærke som de, der fører til Forbudet mod Manddrab, og som ligesom disse bunder i Samfundets instinktive Selvopholdelsesdrift. — Deraf følger da vel, at Forbudet mod Fosterdrab for saa vidt er almindeligt, at man ikke principielt kan undtage nogen Gerningsmand, navnlig heller ikke Moderen selv. Men dette udelukker ikke, at sekundære Hensyn dels kan føre til en meget forskellig Vurdering af Handlingens Strafbarhed efter Tilfældets Art, dels efter Omstændighederne kan føre til at hjemle endog fuldstændig Fritagelse for Straf. For Moderen vil det eventuelle Barns Underhold efter Omstændighederne kunne staa som en økonomisk Byrde, som hun med Grund ikke ser sig i Stand til at bære; det kan ogsaa ligefrem af hende føles som en Synd at sætte Barnet i Verden under de usle Vilkaar, der venter det. Dertil kan komme Frygt for Nedarvning af Sygdomme o. l. og for den udenfor Ægteskab besvangrede Kvinde en stærk Følelse af Skam eller Frygt for at se hele sin sociale Stilling ødelagt. Dette kan tale for en meget mild Behandling, efter Omstændighederne, navnlig naar Drabet sker lige i Fosterudviklingens Begyndelse, eller naar Forsøget mislykkes, eller der kun foreligger putativ Forbrydelse, endog for at tilstede fakultativ Fritagelse for Straf. Og en saadan lemfældig Bedømmelse kan efter Omstændighederne ogsaa være naturlig overfor den, der af uegennyttige Grunde f. Eks. ren Medfølelse bistaar Moderen eller foretager Fosterfordrivelsen med hendes Samtykke. Overfor den derimod, der handler for Vindings Skyld eller endog erhvervsmæssigt, og ligeledes overfor den, der handler uden Moderens Samtykke, er utvivlsomt en meget streng Straf paa sin Plads.

Ud fra ganske andre Betragtninger er det fra lægevidenskabelig Side foreslaaet ialtfald som Regel helt at fritage Moderen for Straf[1]). Det gøres gældende, at ligesom Frygten for Straf oftest vil afholde de Kvinder, der efter et Fosterfordrivelsesforsøg er blevet syge, fra rettidig at søge sagkyndig Hjælp, hvorved talrige unge Kvinder gaar til Grunde, saaledes vil man kun ved at fritage Moderen for Straf kunne vente at komme de professionelle Fosterfordrivere til Livs. Kun da vil Lægen kunne gøre Regning paa hos Offeret at erholde de fornødne Oplysninger, og kun da vil han uden Risiko for sin Patient kunne bringe Politiet eller Paatalemyndigheden paa Sporet. — Vægten af disse Betragtninger bør næppe undervurderes. Det maa dog derved erindres, at der allerede nu ikke for Lægen bestaar nogen Angiverpligt, og at de fremhævede Ulemper ialtfald tildels vil kunne mindskes gennem passende Regler om Lægens Vidnepligt. Og iøvrigt vil en ubetinget Fritagelse for

[1]) D. K. F.'s Aarbog 10. S. 135—136.

Straf for en skyldig for at skaffe Bevis mod andre være i saa afgjort Strid med de i vor Ret ellers fulgte Principper, at en saadan Ordning næppe kan ventes gennemført. Videre end til en fakultativ Straffrihed for Kvinden under særlig formildende Omstændigheder samt iøvrigt til en Hensyntagen til de mange tidligere nævnte undskyldende Momenter ved Fastsættelsen af Strafferammen, kan man derfor næppe komme.

K. U. § 251 betegner sammenlignet med Strfl. § 193 for Moderens Vedkommende en Formildelse, idet baade Minimum og Maksimum nedsættes. Bedømt ud fra de ovenfor anførte Betragtninger maa Bestemmelsen dog sikkert betegnes som meget for streng. Og ligesom der næppe er Tvivl om, at den almindelige Retsopfattelse, selv om den kræver Forholdet straffet, dog som Regel vil dømme Moderen meget mildere, saaledes bestyrkes Rigtigheden heraf i høj Grad derved, at næsten alle nye Udkast viser en udpræget Tendens til Mildhed i Bedømmelsen af dette Forhold. I tysk G. E. § 259 og schweizisk V. E. Art. 68 er saaledes Minimum for Kvinden (og den som uegennyttigt bistaar hende) Fængsel i henholdsvis 1 Uge og 8 Dage, og efter østerrigsk Regeringsforsl. § 293, Nr. 2 kan Straffen, naar de oftere nævnte formildende Omstændigheder foreligger, gaa ned til Fængsel i 2 Uger. Maksimum er i tysk G. E. 2 Aar, i tysk V. E. (§ 217), og østerrigsk Regeringsforsl., jfr. ogsaa N. Strfl. § 245, 3 Aar, og i schweizisk V. E. 5 Aar. Det tør derfor vistnok anses passende, at nærværende Forslag som Minimum sætter den laveste Grad af simpelt Fængsel (21 Dage) og som Maksimum Arbejdsfængsel i 3 Aar. Ved Siden deraf aabnes der en fakultativ Adgang til at fritage for Straf under formildende Omstændigheder samt ligesom i K. U. § 251, 2. Pkt., naar Forbrydelsen ikke er fuldbyrdet, jfr. herved det til § 216, 2. St. bemærkede.

For saa vidt angaar andre Gerningsmænd eller Medvirkende, synes det for det første ganske urimeligt, naar K. U. § 251, 2. St. for den uegennyttige Hjælper forhøjer Minimumsstraffen fra 8 Maaneder (ɔ: med Afkortning 6 Maaneder) til 1 Aar, medens Maksimum uforandret er 8 Aar. I Overensstemmelse med alle nyere Forslag bibeholdes i nærværende Forslags § 220 for ham samme Straffesats som for Moderen selv. Kun under skærpende Omstændigheder forhøjes Strafferammen; og som skærpende Moment nævnes særlig det i K. U. ikke fremhævede Tilfælde, at der er handlet for Vindings Skyld. Ved Straffens Fastsættelse er der taget Hensyn til, at § 77, hvor Forbrydelsen udøves erhvervsmæssigt, hjemler Straffens Forhøjelse med indtil det halve, i Gentagelsestilfælde med indtil det dobbelte.

En særlig Bestemmelse om Lægens Ret til i Nødstilfælde at afbryde Svangerskabet, saaledes som f. Eks. tysk G. E. § 259, 4. St. indeholder, synes dels under Hensyn til Reglen i § 14 ikke nødvendig, dels ikke ubetænkelig, da en saadan Særbestemmelse vanskelig kan formuleres tilstrækkelig præcist og kan friste til uberettigede Modsætningsslutninger. For saa vidt det dernæst har været foreslaaet at indføre Kontrolbestemmelser, navnlig Indberetningspligt angaaende alle saadanne Indgreb, hører saadanne Bestemmelser ialtfald ikke hjemme i Straffeloven, men maa henvises til særlig Regulering, hvor de dertil hørende Straffebud da naturligst medoptages.

III. Om de egentlige Legemskrænkelser handler K. U. §§ 238—241, jfr. tildels §§ 243 og 245. Medens Strfl. §§ 200—204 for de forsætlige Legemsangrebs Vedkommende endnu i Hovedsagen fastholder det fra vor ældre Ret nedarvede Standpunkt, hvorefter Forsæt kun nødvendigvis kræves til et Grunddelikt — Legemskrænkelser af laveste Art ɔ: uden Skadetilføjelse — medens Straffen iøvrigt gradueres efter den indtraadte uforsætlige, tildels endog hændelige Skade, har K. U. med Rette forladt denne Vej. Den opstiller ligesom Straffeloven tre Grupper af Legemskrænkelser, Legemsfornærmelse, Legemsbeskadigelse

og grov Legemsbeskadigelse, men kræver ved hver enkelt af disse, at den er forsætlig forvoldt. For saa vidt K. U. dernæst hjemler forhøjet Straf, naar en alvorligere Følge end den af Forsættet omfattede er indtraadt, maa det ligeledes betegnes som et Fremskridt, at den Følge, som den handlende end ikke kunde have indset Muligheden af, lades ude af Betragtning. I to Retninger kan den foreslaaede Ordning dog ikke anses tilfredsstillende. Som allerede i Bemærkningerne til nærv. Forsl. § 21 fremhævet, har den Tanke, at en Handlings utilregnelige Følger ikke bør have Indflydelse paa dens Strafbarhed, ikke faaet noget fyldestgørende Udtryk i K. U. § 42. Nærv. Forsl. § 21 er derfor affattet saaledes, at det bliver klart, at kun den uagtsomt bevirkede Følge influerer paa Straffens Størrelse. Men dernæst maa det hævdes, at den i K. U. hjemlede Strafskærpelse for Handlingens uforsætlige Følger er ganske uforholdsmæssig. Det, der i disse Tilfælde faktisk foreligger, er dog kun et forsætligt Legemsangreb i ideel Konkurrence med en uagtsom (grovere) Legemsbeskadigelse. Strengt taget behøves der slet ingen Særbestemmelse for dette Tilfælde, idet den fornødne og rimelige Strafskærpelse opnaas ligefrem gennem Anvendelse af de almindelige Sammenstødsregler — forudsat at saavel disse som Straffesatserne for den uagtsomme Forbrydelse er rigtigt afstemte. At dette vil blive Retsudviklingens endelige Resultat, tør vistnok ogsaa forudsiges. Naar nærværende Forsl. ligesom K. U. dog bibeholder Særbestemmelser for disse Tilfælde, sker det kun, fordi et for stærkt Brud med det tilvante ogsaa i den formelle Ordning, der hidtil ikke her har opereret med Sammenstødsreglerne, synes betænkelig. Men da dette ikke bør have Indflydelse paa Behandlingens Realitet, er en Regulering nedefter af Straffesatserne for disse Sammenstødstilfælde nødvendig og er derfor ogsaa foretaget i nærværende Forsl. Straffesatser, som de i K. U. § 238, 2. St. foreskrevne, kan, som en Sammenligning mellem § 238, 1. St. og § 245, jfr. K. U. § 53, 2. St., viser, kun opfattes som en Reminiscens af de forældede Opfattelser, der lægger en ganske uforholdsmæssig Vægt paa Forbrydelsens uforsætlige Følger.

Den Tredeling indenfor Legemsangrebene, som K. U. som bemærket har overtaget fra den gældende Ret, er ogsaa i nærværende Forsl. bibeholdt i det væsentlige uforandret. Den Vanskelighed for en tilfredsstillende Afgrænsning mellem de tre Grupper af Legemsangreb, som har sin Grund i, at Overgangen fra de letteste til de groveste Tilfælde sker ganske jævnt gennem et Utal af Mellemformer, lader sig ikke overvinde gennem legale Definitioner. Men de praktiske Ulemper derved kan afbødes dels ved at lade Strafferammerne gribe over i hinanden, dels ved en tilstrækkelig elastisk Affattelse af de enkelte Bestemmelser. Medens det første i Hovedsagen, om end, naar Hensyn tages til K. U.'s skarpe Sondring mellem Arbejdsfængsel og Strafarbejde, ikke fuldstændig er gennemført i K. U., og medens ogsaa Sondringen mellem Legemsfornærmelse og Legemsbeskadigelse (§§ 238 og 239) er angivet i saa almindelige Udtryk, som vistnok muligt, kan det samme ikke siges om Afgrænsningen mellem §§ 239 og 240. Ganske vist benytter § 240 det meget almindelige Udtryk »betydelig Skade paa Legeme eller Helbred«. Men dette defineres i K. U. § 5, Litr. i, hvis Opregning ikke kan opfattes som en Eksemplifikation, men maa anses som udtømmende, paa en Maade, der som alle saadanne kasuistiske Opregninger uundgaaelig maa blive ufuldstændig og derfor, naar der er Tale om en Afgrænsning mellem Straffebestemmelser af væsentlig forskellig Strenghed, maa føre til Vilkaarlighed, om det end maa erkendes, at Kriterierne er valgt med større Skønsomhed end i Strfl. § 204. Dette kan kun undgaas ved enten at nøjes med en saadan almindelig, men ganske vist ogsaa lidet oplysende Angivelse som den K. U. § 240 benytter, eller ved til nærmere Bestemmelse af dette at benyt-

te en Eksemplifikation i Forbindelse med en tilstrækkelig omfattende clausula generalis. Denne sidste Vej er benyttet i nærværende Forsl. § 223.

Uafhængigt af den nævnte Tredeling fremhæver K. U. dels i §§ 238, 3. St. og 239, 3. St. nogle kvalificerede Tilfælde, hvormed maa jævnføres Bestemmelserne om Mishandling af Ægtefælle, Ascendenter og Børn i Kap. 21, §§ 226, 232 og 233 samt i Kap. 23 § 252, og giver desuden i § 241 en fælles Bestemmelse om Strafskærpelse for de paa særlig farlig Maade udførte Legemsangreb. Disse Bestemmelser kan formentlig sammendrages i en fælles Regel under Synspunktet »skærpende Omstændigheder« med Benyttelse af en blot eksemplifikatorisk fra begge Omraader hentet Angivelse af disse. Ved Siden af den særlig farlige Udførelsesmaade og de enkelte i K. U. §§ 238 og 239 nævnte Tilfælde kan der sikkert tænkes andre lige saa graverende Forhold. f. Eks. at den angrebne er en Person, der staar ganske værgeløs overfor Angriberen. Man tænke blot paa gamle eller syge Personer, som nogen har til Huse mod Betaling o. l. Ogsaa her vil enhver udtømmende Opregning nødvendigvis blive ufuldstændig og derfor føre til vilkaarlige Afgrænsninger. Ud fra denne Betragtning er nærværende Forsl. § 221, 2. St., jfr. § 222, 2. St., formuleret. Hvad særlig Mishandling angaar, maa det af lignende Grunde erkendes, at en Begrænsning til bestemte Familieforhold er irrationel. At virkelig Mishandling finder Sted, vil altid være Udtryk for, at den ene Part staar mere eller mindre værgeløs overfor den anden; ellers taaler den ikke i Længden denne Behandling. — Og Strafskærpelsen synes da lige naturlig, hvad enten den øves mod Familiemedlemmer eller mod andre. En almindelig Bestemmelse derom er derfor optaget i § 221, 3. St., hvis Strafferamme formentlig er passende ogsaa for dette Tilfælde. I §§ 222 og 223 er en Særbestemmelse herom paa Grund af Strafferammens Vidde formentlig ikke nødvendig.

§ 221 svarer til K. U. § 238, jfr. § 241, Ændringerne i 1. St. er rent redaktionelle. — Om den i 2. St. stedfundne Sammendragning af Bestemmelserne i K. U. § 238, 3. St. og § 241 er talt ovenfor. Ved Siden af de i § 238, 3. St. nævnte Tilfælde er nævnt Angreb paa værgeløse, jfr. det derom tidligere bemærkede, men iøvrigt fremtræder de særlig nævnte Tilfælde tydeligt kun som Eksempler. Af de i § 241 nævnte Tilfælde er ikke medtaget det, at Handlingen er udøvet af flere i Forening, da dette paa Grund af den almindelige Bestemmelse i § 75, 2. St. maa anses overflødigt. — I 3. St. er som bemærket optaget en Bestemmelse om Mishandling. Straffesatserne er af de tidligere anførte Grunde nedsatte. At Maksimum i det første Tilfælde er noget højere (2 Aar i Stedet for $1^1/_2$ Aar) og i det sidste noget lavere (4 Aar i Stedet for $4^1/_2$ Aar), end de almindelige Sammenstødsregler vilde føre til, skyldes Ønsket om ved Straffe over 1 Aar i Lovens normale Strafferammer altid at angive Maksimum i hele Aar.

Paatalebestemmelserne i 1. og 2. St. stemmer i Hovedsagen med den gældende Ret. For saa vidt i de i 2. St. omhandlede Tilfælde ubetinget offentlig Paatale skal kunne finde Sted, hvor almene Hensyn kræver det, haves særlig saadanne Tilfælde for Øje, hvor det kan befrygtes, at den forurettede af Angriberen vil lade sig intimidere til ikke at begære Paatale.

§ 222, 1. St. svarer ganske til K. U. § 239, 1. St. Hvor ikke særlig skærpende Omstændigheder foreligger, er Strafferammen formentlig tilstrækkelig vid til at omfatte ogsaa det første i K. U. § 239, 2. St nævnte Tilfælde, som der derfor næppe er Grund til at udsondre i en særlig Bestemmelse. Om § 222, 2. St. henvises til det angaaende § 221, 2. St. bemærkede. I 3. St. er Straffens Maksimum, hvor Handlingen har havt Døden eller grov Legemsbeskadigelse til Følge, i Overensstemmelse med de tidligere fremførte Betragtninger foreslaaet nedsat til 6 Aar.

I § 223 er Bestemmelserne i K. U.

§ 240 og § 5, Litr. i sammendragne, saaledes at det af Formuleringen fremgaar, at de særlig nævnte Tilfælde kun er Eksempler til Vejledning om, hvad der skal forstaas ved grov Legemsbeskadigelse. Den forhøjede Strafferamme i K. U. § 240, 2. Pkt. for det Tilfælde, at Handlingen har haft Døden til Følge, foreslaas ikke optagen. Dette er i Overensstemmelse med en Række Bestemmelser baade i K. U. (§§ 238, 2. St., 239, 2. St., 245, 2. St., 247, 2. Pkt.) og i nærværende Forslag (§§ 221, 3. St., 222, 3. St., 226, 2. St., jfr. § 219 og § 227), der behandler uagtsomt Drab og uagtsom grov Legemsbeskadigelse ens. Og dette er formentlig naturligt, fordi det, naar Handlingen er af en saadan Art, at grov Legemsbeskadigelse er eller burde have været forudset som en ikke ganske fjern Mulighed, saa at sige altid vil bero paa rene Tilfældigheder, om en saadan eller Døden bliver Følgen af Handlingen.

§ 224 giver en Bestemmelse om forhøjet Straf i Gentagelsestilfælde, der nærmest svarer til K. U. § 241, 2. St. Dennes Udtryk »Forbrydelser af voldsom Art« er omskrevet i Tilslutning til den i Straffelovstillæg 1. April 1905 § 5, Nr. 1 benyttede Formulering, fordi det førstnævnte Udtryk kan give Anledning til Tvivl. I Motiver til K. U., S. 223 hævdes det saaledes, at Udtrykket omfatter ogsaa Vold paa Gods — iøvrigt næppe med Rette, jfr. Hagerup: Straffeloven, Note 4 ad § 230, der er Bestemmelsens Kilde. Denne Forstaaelse udelukkes ved den her foreslaaede Affattelse. Formuleringen er iøvrigt i principiel Overensstemmelse med andre Gentagelsesbestemmelser i nærværende Forslag. Det er paa Grund af den almindelige Bestemmelse i § 77 ikke fundet nødvendigt her særligt at omtale det første i K. U. § 241, 2. St. nævnte Tilfælde, at den skyldige findes jævnlig at have begaaet Forbrydelser af voldsom Art.

§ 225 er for saa vidt i Overensstemmelse med K. U. § 243, som Samtykke kun ophæver Strafbarheden ved de blotte Legemsfornærmelser, medens det ved forsætlig Legemsbeskadigelse kun kan medføre Strafnedsættelse. Fra K. U. § 243 adskiller den sig for det første derved, at Straffrihed indtræder i alle de i § 221 nævnte Tilfælde. Det synes navnlig urimeligt, at Handlingens uforsætlige Følger skal kunne medføre, at Samtykket ikke faar den almindelige Virkning. N. Strfl. § 235 og tysk G. E. § 271, hjemler Straffrihed i betydeligt videre Omfang, jfr. ogsaa østerrigsk Regeringsforsl. § 301, e contrario. Derimod er der ikke fundet Anledning til at optage nogen særlig Regel for de andre i K. U. § 243, 1. St. omhandlede Tilfælde. Hvor Legemsfornærmelsen skyldes Provokation fra den angrebne, er formentlig den almindelige Bestemmelse i § 78, Nr. 4 fyldestgørende, og iøvrigt synes i Slagsmaals- eller Retorsionstilfælde ethvert rimeligt Hensyn at kunne tages ved Strafudmaalingen indenfor den almindelige Strafferamme. Særbestemmelser derom findes heller ikke, hverken i norsk Straffelov eller i de nyere Udkast. — For de egentlige Legemsbeskadigelser synes den almindelige Adgang til Strafnedsættelse, som § 225, 2. Pkt. hjemler, tilstrækkelig, jfr. ogsaa N. Strfl. § 235, 2. St. Hvilken Vægt der bør tillægges Samtykket, afhænger i den Grad af Omstændighederne i det enkelte Tilfælde, at en nærmere Bestemmelse af Virkningen synes betænkelig. En Bestemmelse svarende til § 217 er der sikkert ikke Trang til, da de særligt undskyldende Motiver, som denne forudsætter, vanskeligt vil foreligge ved forsætlig tilføjede Legemsbeskadigelser.

Medens Strfl. § 207 kun straffer den rent uagtsomme Legemsbeskadigelse, naar denne er af groveste Art, medtager K. U. § 245 med en vis Begrænsning ogsaa andre uagtsomme Legemsbeskadigelser. Dette, der stemmer med nyere Love og Udkast, maa erkendes for naturligt, baade fordi Handlingen ofte vil ligge lige paa den ganske flydende Grænse mellem Forsæt og Uagtsomhed, og fordi det oftest, hvor der er handlet uforsvarligt, er ret ube regneligt, om Virkningen bliver noget stør-

re eller mindre. Afgrænsningen i nærværende Forslags § 226, 1. St. er noget mere ubestemt end efter K. U. § 245 og kan for saa vidt føre noget videre; men paa den anden Side gives der en almindelig Adgang til Straffrihed under formildende Omstændigheder. For ikke at lade Tilfældet faa for stor Indflydelse er det nemlig formentlig rigtigt ved Afgørelsen at lægge Vægt ikke alene paa den indtraadte Følge, men navnlig ogsaa paa Uagtsomhedsgraden. Straffens Maksimum er forhøjet i Overensstemmelse med det i nærværende Forslag fulgte Princip, at aabne Adgang til at straffe de groveste Former af Uagtsomhed, der ligger lige ved Grænsen af Forsæt, ret føleligt. Omvendt er der i § 226, 2. St. ogsaa ved uagtsom grov Legemsbeskadigelse givet Adgang til under formildende Omstændigheder at gaa ned til Bøde. Om Grundene hertil henvises til Bemærkningerne til § 219.

IV. Til den Gruppe af Forbrydelser, hvis Særkende er Forvoldelse af Fare for enkelte Personers Liv eller Helbred, hører i K. U. §§ 247 og 248, hvortil slutter sig Bestemmelserne i § 249 om Undladelse af at afværge nærmere angivne Farer af denne Art. Disse sidstnævnte Bestemmelser har efter det her fulgte Princip deres naturlige Plads i Lov om Forseelser og optages derfor ikke her.

K. U. § 247 svarer til Strfl. § 197. For saa vidt den ved udtrykkeligt at nævne det Tilfælde, at nogen (uden at være i den handlendes Varetægt) bringes i hjælpeløs Tilstand, muligvis udvider Bestemmelsens Omraade udover de i Strfl. § 197 dragne Grænser[1]), maa denne Udvidelse sikkert billiges. Ligeledes maa det tiltrædes, at den i Modsætning til Strfl. § 197 holder de Tilfælde ude, hvor ingen Fare in concreto er forvoldt — altsaa kun en rent abstrakt Fare eller Forsøg paa Forbrydelsen foreligger. Endelig maa formentlig ogsaa den i K. U. § 247, 2. St. hjemlede Adgang til Straffrihed i Tilfælde, der svarer til K. U. § 244, 2. St., nærværende Forslag § 216, 2. St., billiges, jfr. derom det i Bemærkningerne til § 216 anførte og Motiver til K. U., S. 228—229. Derimod synes den i § 247 foreskrevne Straf ganske uforholdsmæssig høj sammenlignet med Straffen for andre herhenhørende Forbrydelser, jfr. ogsaa N. Strfl. § 242; schweizisk V. E. Artt. 69 og 72; tysk G. E. § 272. Navnlig tillægges der ogsaa her den uforsætlige Følges Indtræden altfor stor Betydning. I nærværende Forslag § 227 foreslaas derfor som normal Strafferamme Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar, der under særdeles skærpende Omstændigheder samt, hvis Handlingen har medført Døden eller grov Legemsbeskadigelse, kan stige til Arbejdsfængsel i 6 Aar.

Ved Siden af denne i Lovgivningerne traditionelle Regel er i K. U. § 248 optaget den Bestemmelse, at den, som forsætlig begaar en anden Forbrydelse end den i § 247 nævnte under saadanne Omstændigheder, at ham bevidst en andens Liv eller Helbred derved udsættes for Fare, straffes efter § 247. Denne Bestemmelse maa vel nærmest opfattes som en delvis Imødekommenhed overfor det i nyere Tid stadig stærkere rejste Krav om en almindelig Straffebestemmelse for Handlinger, der er farlige for andres Liv eller Helbred, en Fordring, som østerrigsk Regeringsforsl. § 310, jfr. § 312 og schweizisk V. E. Art. 79 mere direkte tager Sigte paa at fyldestgøre. Dens nærmeste Forbillede er dog vistnok Bestemmelserne i N. Strfl. §§ 256, 260, Nr. 1, 277 og 292, der skærper Straffen for visse Formueforbrydelser, naar der ved dem er forvoldt Fare for nogens Liv eller Helbred, eller naar Forbrydelsen har nogens Død eller betydelig Skade paa Helbred til Følge. Den i K. U. § 248 opstillede Begrænsning er dog formentlig hverken rationel eller tilstrækkelig. Det synes paa den ene Side at maatte være ganske ligegyldigt, om Faren for andres Liv eller Helbred forvoldes ved en

[1]) Jfr. herom Goos: Spec Del I. S. 140 flg. og Torp: Strafbare Angreb paa Liv og Legeme, S. 78—81.

ud fra helt andre Synspunkter strafbar Handling eller ikke. Om A. udsætter B.'s Liv for Fare ved — af Kaadhed — at skrue Møtriken af Hjulet paa B.'s Automobil (Tingsbeskadigelse), lige inden denne begiver sig ud paa en Væddekørsel, eller om han, lige inden B. skal foretage en saadan med A.'s Automobil, skruer Møtriken af dette (en i og for sig ikke strafbar Handling), bør dog ikke være afgørende for, om denne for B.'s Liv farlige Handling skal straffes eller ikke. — Paa den anden Side synes det at føre altfor vidt at lade enhver Fare for andres Helbred — naar den bevidst forvoldes ved en i og for sig strafbar Handling — medføre et saa vidtgaaende Strafansvar, som K. U. § 248, jfr. § 247, hjemler. Baade østerrigsk Regeringsforslag[1]) og schweizisk V. E.[2]) stiller her væsentlig strengere Fordringer. Den naturlige — men sikkert ogsaa nødvendige — Begrænsning faar en Straffebestemmelse for Handlinger, der er farlige for andre, formentlig, naar det paa den ene Side kræves, at der skal være forvoldt *nærliggende* Fare for (nogens Liv eller) *grov* Legemsbeskadigelse, og paa den anden Side, at Faren er forvoldt ved *hensynsløs* Fremfærd. Ved disse Begrænsninger, der i alt væsentligt falder sammen med de i schweizisk V. E. Art. 79 opstillede, opnaas formentlig al fornøden Sikkerhed mod et for vidtrækkende Ansvar. Saaledes begrænset foreslaas Reglen optaget i nærværende Forsl. § 227 i Tilslutning til den mere specielle Bestemmelse om Straf for at hensætte nogen i hjælpeløs Tilstand etc. Den særegne og vidtgaaende Strafskærpelse i K. U. § 248, 2. Pkt. foreslaas ikke optagen, idet Bestemmelsen, for saa vidt den fører ud over, hvad de almindelige Sammenstødsregler hjemler, synes umotiveret og ellers er overflødig.

Det er i Bemærkningerne til 17. Kap. fremhævet, at Bestemmelser om Straf for den, der udsætter andre for at blive smittede af Kønssygdom, for saa vidt de overhovedet skal optages i denne Lov, har deres naturlige Plads paa dette Sted. Om saadanne Bestemmelser bør optages, er imidlertid omtvistet. I Erkendelse af, at den nugældende særlig paa Strfl. § 181 hvilende Ordning er ganske utilfredsstillende, nedsatte Justitsministeriet den 23. Oktober 1908 paa Foranledning af Københavns Kriminal- og Politiret et Udvalg »til Fastsættelsen af Regler for Afgørelsen af Spørgsmaalet om Tidspunktet for Tilstedeværelse af Smittefarlighed ved de i § 17 i Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte af 30. Marts 1906 omhandlede Sygdomme saavel med Hensyn til Anvendelsen af Strfl. § 181 som med Hensyn til de Meddelelser, der i Henhold til førstnævnte Lov af Lægerne gives de paagældende Patienter«. Den af dette Udvalg afgivne Betænkning blev afgivet omtrent samtidig med Straffelovskommissionens Betænkning, saaledes at intet af disse Arbejder har kunnet tage Hensyn eller Stilling til det andet.

Udvalget, der har taget hele Spørgsmaalet om en Nyordning paa dette Omraade op til Overvejelse, er enigt om, og har formentlig paa uigendrivelig Maade paavist, at den bestaaende Ordning er baade uretfærdig og ganske ufyldestgørende, jfr. Betænkningen S. 1—11. I hvilken Grad denne Bedømmelse vil ramme ogsaa Bestemmelserne i K. U., særlig § 376, har Udvalget som bemærket ikke kunnet udtale sig om; og heller ikke har det selv kunnet samle sig om et fælles positivt Forslag. Et Flertal foreslaar ganske at ophæve Strfl. § 181 uden at sætte nogen ny Bestemmelse i Stedet, medens Mindretallet med vægtige Grunde hævder, at Straffebestemmelser af denne Art ikke bør opgives, men den nugældende Lovgivning søges forbedret. Indenfor Mindretallet er der imidlertid atter paa afgørende Punkter Uenighed om, af hvilken

[1]) Jfr. § 310 »böswillig« Straffen er meget lavere end efter K. U § 248.

[2]) Jfr. Art 79 »wissentlich und gewissenlos in schwere und unmittelbare Gefahr bringt«. (Maksimum 2 Aar)

Art og Rækkevidde de nye Bestemmelser bør være. En nærmere Redegørelse for og Bedømmelse af disse forskellige Standpunkter kan umuligt finde Plads indenfor dette Arbejdes Rammer.

Det af Udvalgets Flertal stillede Forslag om ganske at ophæve Strfl. § 181 uden at sætte noget i Stedet maa anses ikke blot utilfredsstillende, men navnlig ogsaa ganske uigennemførligt. Da paa den anden Side Udarbejdelse af nye positive Forslag ikke vel var mulig uden sagkyndig Medvirken, maatte Valget nødvendigvis staa imellem enten at optage Bestemmelserne i K. U. §§ 376—378 uforandret i nærvær. Forsl. eller at forsøge gennem Forhandling med det af Justitsministeriet nedsatte Udvalg at faa tilvejebragt Enighed om Grundlaget for en positiv Ordning eller dog en saa omfattende Tilslutning til dette, at der deri haves Garanti for, at et paa dette Grundlag udarbejdet Forslag kan anses betryggende underbygget. Efter nøje Prøvelse er det fundet rigtigt at gaa den sidstnævnte Vej, og nærvær. Forsl. §§ 228—230 fremtræder som Resultat af dette Samarbejde, jfr. herved den som Bilag C trykte Udtalelse.

Bestemmelsen i K. U. § 376 maa sikkert i Forhold til Straffelovens § 181 siges at betegne et ikke uvæsentligt Fremskridt, for saa vidt Ordene »Kønssygdom, hvis Evne til at overføres ved Smitte paa det paagældende Tidspunkt ikke er usandsynlig« giver bedre Holdepunkter for en fornuftig Begrænsning af Reglens Anvendelse end Straffelovens ganske vage Udtryk »behæftet med venerisk Smitte«, der i og for sig tillader en Fortolkning, hvorefter enhver Formodning om en selv fjern Smittefare er nok. Og vel at mærke, selv en abstrakt Fare er efter Straffeloven nok, idet det, som ogsaa i Retsanvendelsen antaget, ikke udelukker Strafbarheden, at Fare for Smitte in concreto er udelukket, fordi den anden Part allerede var smittet. Ligesom det imidlertid er i det mindste meget omtvisteligt, om den sidstnævnte Urimelighed fjernes ved den i K. U. § 376 benyttede Affattelse, saaledes maa det erkendes, at denne Bestemmelse trods den tilstræbte Begrænsning af det strafbares Omraade ikke fjerner den Retsusikkerhed, som er den væsentligste Anke mod Reglen i Strfl. § 181. Om en Kønssygdoms »Evne til at overføres ved Smitte ikke er usandsynlig«, er et Spørgsmaal, som der i Reglen ikke kan gives noget objektivt gyldigt Svar paa. Svaret maa navnlig nødvendigvis stærkt blive farvet af den bedømmendes Vurdering af Sygdommens Smittefarlighed under de forskellige Perioder af dens Forløb. Og herom hersker der blandt Lægerne paa visse Omraader Meningsforskel, der bunder ikke blot i forskelligt Temperament — større eller mindre Forsigtighed — men navnlig ogsaa i afvigende videnskabeligt Grundsyn. Derfor rammes ogsaa den foreslaaede Affattelse af K. U. § 376 af den Indvending, som i den af det ovennævnte Udvalg afgivne Betænkning S. 11 fremføres mod Strfl. § 181 — at den samvittighedsfulde og særlig omhyggelige Læge, som giver sine Patienter vidtgaaende og nyttige Advarsler mod Samleje, netop derigennem vil udsætte sin Patient for et vidtgaaende Strafansvar, hvorved Lægen stilles overfor en Konflikt mellem sin Pligt og sin Frygt for at paadrage Patienten Strafansvar. Paa den anden Side er Faren for, at en samvittighedsløs eller letsindig — for ikke at tale om en ukyndig — Læge dækker sine Patienter ved mangelfuld eller overfladisk Besked, iøjnefaldende.

Hensynet baade til Sikringen af en hygiejnisk forsvarlig Behandling af disse Sygdomme, til Retsplejens Anseelse og ikke mindst til Betryggelse for de Personer, der lider af Kønssygdomme, maa da føre til at kræve, at Straffebestemmelser paa dette Omraade gennem saa vidt muligt faste og klare Kriterier fastslaar Grænsen mellem det strafbare og det straffri. Men hertil er saadanne almindelige — for alle Kønssygdomme fælles — Formler som den i K. U. § 376 benyttede ikke egnede, selv om man kunde give dem en mindre vag Affattelse.

Hvis man ved Straffebestemmelser af denne Art kunde stille sig som Maal at ramme ethvert Kønsforhold, der rummer Fare for Smitte, kunde man vel nøjes med et fælles og almindeligt Kriterium for Strafbarheden, f. Eks. betinge Straffriheden af en Lægeerklæring om, at Sygdommen er helbredet, eller at Sygdommens Behandling er fuldstændig afsluttet. Efter Nutidens Kendskab til disse Sygdommes, særlig Syfilis og Gonorrhoeens Forløb vilde dette imidlertid føre til Samlejeforbud i en Udstrækning, der i Praksis end ikke tilnærmelsesvis vilde kunne fordres overholdt, og som derfor ganske vilde forfejle sin Virkning. Opgaven maa da være at drage Grænsen saaledes, at den paa den ene Side med Rimelighed kan fordres overholdt, og at paa den anden Side Samleje etc. forbydes netop i de Tilfælde, hvor Faren for Smitteoverførsel erfaringsmæssig er særlig betydelig. Men naar disse Tilfælde skal nærmere præciseres, er netop saadanne almindelige Formler ubrugelige, fordi baade Sygdommens Forløb og Smittefaren under dennes forskellige Perioder stiller sig væsentlig forskelligt ved de forskellige Kønssygdomme. Herom er der ogsaa Enighed indenfor det Mindretal af det af Justitsministeriet nedsatte Udvalg, der overhovedet har stillet Forslag til nye Straffebestemmelser. Der er endvidere Enighed om, at man, da ulcus venereum (blød Chanker) er en Sygdom, der regelmæssig forløber hurtigt og helbredes fuldstændigt, ved denne kan opstille et ubetinget Samlejeforbud, saa længe til Sygdommen af en Læge er erklæret for fuldkommen helbredet.

Hvad Syfilis angaar, var man vistnok i Udvalget enig om, at en absolut Garanti for fuldkommen Helbredelse og dermed for Smittefrihed aldrig kunde gives. Fra meget sagkyndig Side hævdes det ganske vist nu, at fuld Sikkerhed i saa Henseende kan opnaas, endog forholdsvis hurtigt, naar ganske friske Tilfælde af Sygdommen behandles efter de nyeste, væsentlig forbedrede Metoder. Da denne Opfattelse imidlertid endnu fra mange Sider bestrides, er det ikke fundet rigtigt at lægge den til Grund ved Affattelsen af nærvær. Forsl. § 228 Nr. 1, som derfor benytter det mere neutrale Udtryk »at Sygdommens Behandling er fuldstændig afsluttet«. Udenfor disse Tilfælde er man ialtfald enig om, at absolut Sikkerhed ikke kan opnaas. Der er dernæst Enighed om, at Samleje vel ubetinget bør være forbudt i de Perioder, hvor Sygdommen er i Udbrud paa Hud og Slimhinder, men at det, naar man vil lovgive paa dette Omraade, ikke er forsvarligt ubetinget at tillade Samleje i de udbrudsfri Perioder, allerede fordi Patientens Skøn over, om Udbrud foreligger eller ikke, ofte vil være meget usikkert, navnlig i Sygdommens første Tid, hvor tilmed Faren for nye Udbrud er særlig nærliggende. Og som en særlig kritisk Tid er man vistnok enig om at anse de første to Aar efter Sygdommens Erhvervelse.

Da det sikkert vil være praktisk uigennemførligt at opretholde et absolut toaarigt Samlejeforbud, foreslaas det udenfor Udbrudsperioder kun at opstille et betinget Samlejeforbud, saaledes at Straffrihed for Kønsforbindelser indenfor den kritiske Tid betinges af, at den paagældende paa betryggende Maade forud gennem Undersøgelse af en dertil autoriseret Læge konstaterer, at Faren for Smitteoverførsel er ringe, samt endvidere af, at han nøje overholder de Forskrifter, som Lægen maatte give til Forebyggelse af Smittefare. Skal en saadan Ordning yde en rimelig Garanti, maa det da kræves, at Undersøgelsen er foretaget af en Læge, der har de fornødne baade faglige og tillige moralske Kvalifikationer. Sikkerhed herfor kan alene opnaas, naar Beføjelsen til at afgive Erklæringer om dette Forhold kun tilkommer særlig dertil af Justitsministeren efter Indstilling af Sundhedsstyrelsen autoriserede Læger. Forslag til en dertil sigtende Ændring i L. Nr. 81, 30. Marts 1906 findes optaget i Tillægslov C. § 9, jfr. § 8. For at sikre mod Misbrug af denne Be-

føjelse foreslaas det der, at Autorisationen naarsomhelst kan tages tilbage. — Saaledes begrænset stiller Straffebestemmelsen formentlig ikke videregaaende Krav, end at disse med Rimelighed kan fordres overholdte, og rammer paa den anden Side de Tilfælde, hvor Smittefaren ikke kan siges at være i meget væsentlig Grad formindsket, jfr. herved det oftere nævnte Udvalgs Betænkning S. 27—28 og S. 31—32.

Da Utugtserhverv, drevet af en Kvinde, der lider af Syfilis i det særlig smittefarlige Stadium, medfører en ganske særegen Fare for Sundhedstilstanden i Samfundet, bør der formentlig ved en Dom efter § 228 kunne gives Kvinder, der driver saadant Erhverv, Tilhold om indenfor den særlig kritiske Tid ikke paany at søge Erhverv ved Utugt, saaledes at Overtrædelse af saadant Tilhold medfører Indsættelse i Arbejdshus efter nærvær. Forsl. § 52.

Langt de største Vanskeligheder frembyder Gonorrhoeen. Man kan for det første i Reglen ikke her angive nogen for Smittefaren særlig kritisk Tid. Og dernæst kan man heller ikke ved de kronisk forløbende Tilfælde opstille en nogenlunde skarp Sondring mellem Udbrudsperioder og Latensperioder. Da Sygdommen endvidere ofte antager en kronisk Karakter, vilde en Bestemmelse, som under Straf forbyder enhver, der har Gonorrhoe, Samleje, lige indtil Sygdommen af en Læge erklæres helbredet, være praktisk ganske uigennemførlig. Paa den anden Side vil det paa Grund af Sygdommens ofte meget farlige Karakter være højst betænkeligt uden videre at ophæve Strfl. § 181, for saa vidt denne Sygdom angaar. Der synes da ikke at være anden Udvej end at lægge Afgørelsen af, om og under hvilke nærmere Betingelser Samleje ansvarsfrit kan finde Sted, i den undersøgende Læges Haand.

Betingelsen for Straffrihed maa da være, 1) at den paagældende er under Lægebehandling, og 2) at han iagttager de Forholdsregler, der af Lægen var foreskrevne ham til Forebyggelse af Smittefare. Hvis Lægen paa Grund af Sygdommens iøjnefaldende Smittefarlighed giver et udtrykkeligt (temporært) Forbud mod alt Samleje, bør dette dernæst selvfølgelig respekteres. — Men da selv en Overholdelse af disse Bestemmelser ikke fjerner, men kun ret ufuldstændigt kan begrænse Smittefaren, er det formentlig rigtigt yderligere at betinge Straffriheden af, at den paagældende bevislig paa klar og utvetydig Maade har underrettet den anden om, at Samlejet medfører Smittefare. Det er da formentlig naturligt at anse det som en skærpende Omstændighed, at den af Gonorrhoe lidende paa direkte Forespørgsel benægter at lide af denne Sygdom.

§ 228 næstsidste Stykke trænger næppe til nærmere Forklaring. For Gonorrhoeens Vedkommende faar Bestemmelsen Betydning, naar de ovenfor under 1 og 2 angivne Betingelser for Straffrihed ikke foreligger.

Paatalebestemmelsen i § 228 sidste Stykke stemmer med K. U. § 376, 3. St. At den i L. 30. Marts 1906 § 4 opstillede Fordring, at Ægtefællen er smittet, er opgivet, maa sikkert billiges.

Ved denne Forbrydelse vil Beviset for Forsæt o: Viden om at lide af en af de nævnte Sygdomme (og om Tilstedeværelsen af de øvrige Betingelser for Strafbarheden) som oftest være vanskeligt at føre, og vel at mærke des vanskeligere jo større og uforsvarligere Ligegyldighed den skyldige har udvist, navnlig ved ikke at søge Lægehjælp. Men dertil kommer, at denne Forbrydelse hører til dem, hvor, selv bortset fra Bevisvanskeligheden, Forholdet hyppigt maa erkendes at ligge lige ved den ganske flydende Grænse mellem Forsæt og grov Uagtsomhed. Der vindes da sikkert ikke noget — hverken i Retning af materiel Retfærdighed eller i Henseende til følelig at ramme de særlig farlige Personer — ved, saaledes som K. U. gør, her at opretholde en skarp Sondring mellem Forsæt og (grov) Uagtsomhed; og nærvær. Forsl. nøjes derfor lige-

som Straffeloven med en fælles Straffebestemmelse for Viden og Formodning. Derved undgaas ogsaa en yderligere Komplicering af Straffebestemmelserne, som, naar man vil tage fornødent Hensyn til de forskellige Kønssygdommes forskellige Forløb og Smittefarlighed, nødvendigvis maa blive noget vidtløftige. Derved opstilles ingenlunde, som det siges i Motiverne til K. U. S. 315, en Præsumtion for dolus. Det hævdes blot, at der, saaledes som Forholdet faktisk er, ikke her er Trang til to forskellige Strafferammer, navnlig ikke med en saa betydelig Forskel i Straffen som den, K. U. § 376 opstiller.

§ 229 svarer nærmest til Lov 30. Marts 1906 § 9, 1. St. Ligesom denne sætter § 229 de to Tilfælde — at tage (eller beholde) et Barn til Opamning og at give et Barn til Opamning — under samme Straffebestemmelse, fordi Forbrydelsen i begge Tilfælde er ensartet. Og ligesom Lov 30. Marts 1906 angaar Bestemmelsen kun det Tilfælde, hvor henholdsvis Ammen eller Barnet lider af Syfilis, fordi den særlige af Amningen betingede Fare for Smitteoverførsel, der alene kan begrunde den strenge Straf, kun bestaar ved denne Sygdom. Det maa sikkert ogsaa anses ønskeligt at opretholde Bestemmelsen i Lov 30. Marts 1906 § 9 sidste Stykke. For Ammens Vedkommende bør Forbudet formentlig gælde enhver, der har lidt af Syfilis, idet selv en fjern Fare for Sygdommens Overførelse ad denne Vej bør undgaas. — Medens K. U. § 377, 2. St., hvor den, der tager eller beholder Barnet til Amning, er Barnets Moder, kun hjemler Strafnedsættelse og under meget formildende Omstændigheder fakultativ Straffrihed, hjemler nærvær. Forsl. § 229, 3. St. ubetinget Straffrihed, hvis Sygdommen er paadraget mere end 4 Maaneder før Fødslen, idet man da med Sikkerhed kan gaa ud fra, at Barnet enten er smittet før Fødslen eller immunt. I andre Tilfælde kan fornødent Hensyn til mulig undskyldende Momenter tages indenfor den almindelige Strafferammes Grænser, idet Straffen kan gaa ned til Bøde. — I det ogsaa i K. U. § 377 omtalte Tilfælde, at Barnet tages i Pleje, er der sikkert ingen Grund til at straffe Moderen, medmindre de i nærvær. Forsl. § 330, 2. St. angivne Betingelser — Fremkaldelse af Fare ved grov Uagtsomhed — foreligger.

§ 230, 1. St. svarer nærmest til K. U. § 378 Litr. a, jfr. Lov 30. Marts 1906 § 9, 2. St. Fra den førstnævnte af disse Bestemmelser adskiller § 230 sig derved, at den kun taler om Anbringelse i Pleje, idet Anbringelse til Opamning ved Brystet rammes af den strengere Regel i § 229, jfr. herom ovenf. Fra Lov 30. Marts 1906 § 9 adskiller den sig derved, at Anbringelse til Pleje uden Underretning om Smittefaren straffes, selv om ikke andre Børn derved udsættes for Smittefare, medens dette Forhold efter Loven af 1906 kun medførei Erstatningspligt. At Anbringelse, hvor andre Børn udsættes for Smitte, ubetinget forbydes, medens det ellers kun kræves, at de paagældende advares om Faren, er begrundet i, at den til Undgaaelse af Smitteoverførsel fornødne Paapasselighed vel kan paaregnes hos voksne Personer, men ikke hos Børn, jfr. Motiverne til K. U. S. 316. At Bestemmelsen ligesom K. U. § 378 og Lov 1906 § 9, 2. St. omfatter alle Kønssygdomme, trænger næppe til nærmere Begrundelse.

Det foreslaas ikke at optage nogen til K. U. § 378 Litr. b. svarende Bestemmelse. En saa vidtgaaende Straffebestemmelse, der er ukendt i vor Ret og ikke fra nogen Side indenfor det oftere nævnte Udvalg er foreslaaet, maa anses for ganske upraktikabel, ligesom der ikke vides at være sporet nogen praktisk Trang til en saadan. Den vilde faktisk næsten umuliggøre det for nogen af en Kønssygdom angreben at søge Optagelse i eller forblive i en fremmed Husstand. Hvis Ordet Husstand skal omfatte ogsaa Pensionater o. l., vil det for de paagældende ofte blive næsten umuligt overhovedet at skaffe sig et Blivested; og nogen rimelig Grund til at behandle f.

Eks. Pensionater anderledes end private Hjem ses der ikke at være, da Faren ved Optagelse eller Forbliven i hine vel snarest er større. Hvad der med Rimelighed kan fordres af den paagældende, er, at han dels overholder Paalæg, som af Hensyn til Smittefaren maatte være givet ham, dels iøvrigt viser saadan Forsigtighed, at han ikke udsætter andre for nærliggende Fare for Smitte. Dertil sigter Bestemmelsen i § 230, 2. St. Ogsaa denne Bestemmelse gaar udover, hvad der hidtil har været gældende eller foreslaaet. Naar det imidlertid kræves, at den paagældende ved grov Uagtsomhed skal have voldt nærliggende Fare for, at nogen smittes, vil den dog næppe kunne siges at føre urimelig vidt. At iøvrigt Straffebestemmelserne om forsætlig eller uagtsom Legemsbeskadigelse vil finde Anvendelse, naar de almindelige Betingelser derfor foreligger, er selvfølgeligt.

Det er ligeledes i Bemærkningerne til 17. Kap. fremhævet, at en Bestemmelse svarende til K. U. § 385 Litr. b., hvis den overhovedet skal optages i Loven, har sin naturlige Plads paa dette Sted. Efter det Omfang, som Reglen i nærvær. Forsl. § 227 har faaet, synes en saadan Særbestemmelse imidlertid ikke fornøden. Bortset fra N. Strfl. § 157 Nr. 2. findes en tilsvarende Bestemmelse, saa vidt vides, heller ikke i nyere Love og Udkast.

Det er endvidere ovenf. ved Bemærkningerne om Fosterfordrivelse udtalt, at Bestemmelserne i K. U. §§ 253 og 254, hvis de skal optages, ligeledes naturligst anbringes i denne Sammenhæng. Til at optage en Bestemmelse svarende til K. U. § 253 er der dog næppe tilstrækkelig Grund. Da Straf efter § 253 i Virkeligheden er betinget af, at Barnet dør eller lider betydelig Skade, jfr. Paragrafens 2. St., indeholder § 253 til Trods for Motivernes Udtalelser i modsat Retning faktisk kun en Straffebestemmelse for visse Tilfælde af uagtsomt Drab eller uagtsom Legemsbeskadigelse, og er da overflødig ved Siden af de almindelige Bestemmelser derom i nærvær. Forsl. §§ 219 og 226. Og hvis man vilde stryge den nævnte Betingelse, altsaa konstruere Bestemmelsen som et rent Faredelikt, vilde den for de groveste Tilfældes Vedkommende dækkes af Reglen i nærvær. Forsl. § 227, og for saa vidt den gaar videre end denne, formentlig føre betænkelig vidt. Nogen tilsvarende Bestemmelse findes, saa vidt vides, heller ikke i nyere Love og Udkast.

Heller ikke indeholder de nyere Love og Udkast bortset fra N. Strfl. § 388 nogen til § 254, 1. St. svarende Bestemmelse. Principielt maa Bestemmelsen dog formentlig billiges, og den vil derfor i noget modificeret Skikkelse blive foreslaaet optagen i Lov om Forseelser.

Derimod indeholder N. Strfl. i § 240 en Bestemmelse, der i det væsentlige svarer til K. U. § 254, 2. St., dog at den ikke som K. U. kræver, at Barnet dør, men ogsaa medtager det Tilfælde, at dets Liv udsættes for Fare. Ligeledes har tysk G. E. § 234, østerrigsk Regeringsforsl. § 257 og schweizisk V. E. Art. 141 under Forbrydelserne i Familieforhold optaget hermed beslægtede Bestemmelser, hvor Strafbarheden dog ikke er betinget af, at Barnet dør, eller at dets Liv udsættes for Fare. — Denne Begrænsning synes dog at burde fastholdes, ialtfald naar Bestemmelsen skal opfattes som en til Værn for Barnet given Regel. Paa den anden Side synes det at være nok, at Barnets Liv ved Faderens Forsømmelse udsættes for Fare. Efter K. U. § 254, 2. St. jfr. § 39, 2. St. straffes ogsaa den blot uagtsomme Undladelse. Dette fører dog utvivlsomt for vidt. Heller ikke den, der er ude af Stand til at yde Hjælpen, bør formentlig straffes, selv om han ikke er uden Skyld deri. Det er derfor formentlig rigtigt ligesom i nærvær. Forsl. § 191 og N. Strfl. § 240 at betinge Strafbarheden af, at Undladelsen er »modvillig«. I Overensstemmelse hermed er nærvær. Forsl. § 231 affattet. Af Formuleringen fremgaar, at Forsættet ikke behøver at omfatte Følgens Indtræden, idet i saa Henseende § 21 finder Anven-

delse. Den har kun den udenfor Ægteskab besvangrede Kvinde for Øje, idet § 191 for tilsvarende Forhold overfor Hustruen giver en videregaaende Regel.

Det er endelig ovenf. bemærket, hvorfor en særlig Bestemmelse om Duel foreslaas optaget i § 232. Det vil deraf tillige fremgaa, hvorfor Bestemmelsen indskrænker sig til at give de mest nødtørftige Regler. § 232 svarer paa det nærmeste, ogsaa hvad Straffen angaar, til Strfl. §§ 208 og 209. Reglen i Strfl. § 208, 2. St. er udeladt som formentlig selvfølgelig og derfor overflødig. Paa Udfordring til Duel finder Forsøgsreglerne Anvendelse.

§ 232, 2. St. stemmer i Hovedsagen med de tilsvarende Bestemmelser i nyere Udkast.

Da Duel efter Omstændighederne kan have en ret harmløs Karaktér, foreslaas det. ligesom i K. U. § 250, 3. St., at Paatale kun finder Sted, naar det kræves af almene Hensyn.

K. U. § 249 foreslaas ikke optagen her, da en Bestemmelse af denne Art naturligst hører hjemme i Lov om Forseelser.

---

23. Kapitel.

Forbrydelser mod den personlige Frihed.

Dette Kapitel svarer til K. U. 24. Kap. og har i det hele samme Omraade som dette. At Kønsfrihedsforbrydelser og ved Tvang iværksatte Berigelsesforbrydelser og Statsforbrydelser bør holdes ude fra denne Sammenhæng, er der vistnok i Nutiden almindelig Enighed om. Heller ikke Trusler og Krænkelser af Husfreden er det naturligt, saaledes som mange Love og Udkast gør, at medtage her, naar Fredskrænkelser saaledes som i K. U. og nærvær. Forsl. udsondres som en særlig Forbrydelsesgruppe.

I. Indenfor Frihedskrænkelserne sondrer K. U. ligesom Straffeloven mellem den almindelige Frihedskrænkelse (ulovlig Tvang) og Frihedsberøvelse. Om den første handler K. U. § 255. At den ligesom Strfl. § 210 samt fremmede Love og Udkast ikke søger nogen Begrænsning i, hvad der tilsigtes opnaaet ved Tvangen, maa med en enkelt Begrænsning, hvorom nedf., tiltrædes. Men medens Strfl. § 210 til Gengæld drager meget snevre Grænser for Maaden, hvorpaa Forbrydelsen iværksættes, idet den kun straffer den Tvang, som iværksættes ved (personlig) Vold eller Trusel om Vold, betyder K. U. § 255 i Forhold hertil en ganske overordentlig Udvidelse af det strafbares Omraade, idet den rammer enhver, som ved Magt retstridig tvinger eller ved Trusler, Svig eller paa anden Maade retstridig bestemmer nogen til at gøre, taale eller undlade noget. At nu Strfl. § 210 begrænser Forbrydelsens Omraade altfor stærkt, maa sikkert erkendes. Det har bl. a. ført til, at Retsanvendelsen under Indtryk af, at en Række strafværdige Forhold ikke rammes af Strfl. § 210, har anvendt Bestemmelsen om Afpresning i § 245 i en Del Tilfælde, hvor dette er baade irrationelt og vistnok i Strid med rigtig Fortolkning af § 245[1]). Men at omvendt K. U. § 255 fører langt ud over alle rimelige Grænser, er sikkert ubestrideligt. Det maa først fremhæves, at K. U. § 255 ikke, saaledes som iøvrigt alle Love og Udkast, kræver, at nogen er tvungen; det er nok, at han er retstridig »bestemt«. Dette staar vel bl. a. i Forbindelse med, at § 255 i Modsætning til alle andre Love og Udkast blandt Midlerne til Forbrydelsens Begaaelse medtager Svig. Det er allerede i Bemærkningerne til 21. Kap. ved Omtalen af K. U. § 201 for et enkelt Omraade fremhævet, hvor betænkeligt det er saaledes i al Almindelighed at straffe Benyttelsen af Svig som Bestemmelsesmiddel, jfr. ogsaa det i Bemærkningerne til 10. Kap. ved § 117

---

[1]) Jfr. Goos: Spec. Del. II. S, 606 flg ; Torp. Bidrag til Læren om Berigelsesforbrydelserne S. 43 flg.

(K. U. § 128) om Valgløgne o. l. bemærkede. Men fuldstændig urimelig og utaalelig vilde en Bestemmelse blive, der som K. U. § 255 rammer en hvilkensomhelst Benyttelse af Usandhed som Bestemmelsesmiddel, uden Hensyn til om det, hvortil den paagældende bestemmes, er af nogen Betydning eller noget ganske ligegyldigt, og uden Hensyn til, om det maaske er i den saaledes bestemtes egen velforstaaede Interesse. Men iøvrigt er det næppe af nogen Interesse at komme nærmere ind derpaa, lige saa lidt som det er nødvendigt at paavise. i hvilken Grad enhver rimelig Begrænsning opgives ved Benyttelsen af det ganske vage og omfattende Udtryk »Trusler«, naar dertil ikke føjes nogen nærmere Bestemmelse af Truslens Art. Thi enhver Begrænsning udover den selvfølgelige, der ligger i Ordet »retstridig«, opgives ialtfald ved den generelle Tilføjelse »eller paa anden Maade retstridig bestemmer«.

Hvad dette almindelige Udtryk »retstridig bestemmer« overhovedet kan omfatte, er det vanskeligt at overse, om det end paa Forhaand er klart, at det fører overordentlig meget længere, end nogen Lov eller noget andet Udkast har dristet sig til at foreslaa. Det maa ogsaa være tilstrækkeligt gennem enkelte Eksempler at vise, at en saadan almindelig Regel fører til ganske utilfredsstillende Resultater. Særlig oplysende i saa Henseende er Benyttelsen af det Bestemmelsesmiddel, der bestaar i Ikke-Opfyldelse eller Trusel med Ikke-Opfyldelse af kontraktmæssig paatagne Forpligtelser[1]). I Virkeligheden vil saa at sige enhver Ikke-Opfyldelse eller Trusel om Ikke-Opfyldelse af en Kontrakt bestemme den efter Kontrakten berettigede til Handlinger — eller Undladelser — som han ellers ikke vilde have foretaget. At en saadan Bestemmelsesmaade er retstridig, er indlysende. Medens man nu hidtil, bortset fra enkelte særlige Retsforhold — Søfartsforhold, Tyendeforhold o. l. — her regelmæssig har været henvist til det Værn, som civilretlig Retshaandhævelse kan yde (Erstatning, Forbud, Konventionalbøde etc.), skal efter K. U. Strafferetsplejen kunne sættes i Bevægelse i alle disse Tilfælde. Men dette vil betyde et afgørende Brud med den hidtil gældende Retsordning, til hvilken der ikke er eller har været følt nogen Trang, og som foruden at forvolde det offentlige et uoverskueligt Besvær vil kunne føre til, at Straffemyndigheden i uanet Omfang misbruges som Middel til Gennemførelse af formentlige civilretlige Krav. — Ganske særlig betænkelig er den Anvendelse, en saadan Bestemmelse vilde kunne faa som Kampmiddel under opstaaede Lønstridigheder, saa snart en af Parterne har iværksat en — virkelig eller formentlig — overenskomststridig Arbejdsstansning. Det er med Rette blevet fremhævet[2]), at strafferetlig Indgribeen paa dette Omraade, særlig her i Landet, hvor der med Støtte af Lovgivningsmagten gennem Overenskomster mellem Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationerne er skabt baade et nogenlunde fast Retsgrundlag og særlige Organer til Hævdelse af dette, kun kan ventes at ville gribe ganske forstyrrende ind i en allerede vidt fremskreden om end ingenlunde afsluttet Retsudvikling. Men selv bortset derfra, vil en strafferetlig Forfølgning f. Eks. overfor samtlige en omfattende Arbejderorganisations Medlemmer, der deltager i et saadant Brud paa en Arbejdsoverenskomst, jo være praktisk ganske uigennemførlig.

Atter her bekræftes den ofte fremhævede Sætning, at ingenlunde enhver retstridig Handlemaade bør være strafbar. Det maa kræves baade, at Straffen er nødvendig til Rettens Hævdelse, og at den lader sig gennemføre uden uforholdsmæssige Ulemper. Paa det foreliggende Omraade nødes man da til, som ogsaa alle Love og Udkast, om end i Reglen med ringe Held, har forsøgt, ud fra det angivne almindelige Synspunkt saavidt muligt nøj-

[1]) Jfr. nærmere D K. F.'s Aarbog 9. S 168.
[2]) D K F.'s Aarbog 9 S 169 flg

agtigt i Loven at angive, hvilke særlige Bestemmelsesmidler der maa kræves til Forbrydelsen ulovlig Tvang. Selv om en saadan Afgrænsning maatte føre til, at enkelte i og for sig strafværdige Forhold gaar fri, er dette en langt ringere Ulempe end en Ordning, der gennem en for almindelig Affattelse udvider det strafbares Omraade udover alle fornuftige Grænser.

Ved denne Forbrydelse, hvor som tidligere bemærket Formaalet med Tvangen, det den gaar ud paa, ialtfald regelmæssigt er irrelevant for Spørgsmaalet om Strafbarheden, er det da særlig vigtigt, at kun Benyttelsen af saadanne Bestemmelsesmidler straffes, overfor hvilke en særlig stærk og almindelig Trang til strafferetlig Reaktion gør sig gældende. At de i Strfl. § 210 nævnte Tvangsmidler, (personlig) Vold og Trusel om saadan ubetinget hører herhen, vil ingen betvivle. At dernæst Trusel om Frihedsberøvelse er et saa alvorligt og groft Tvangsmiddel, at det bør medtages, synes heller ikke tvivlsomt; og det samme gælder om Trusel om Fremsættelse af usande Sigtelser for strafbart eller ærerørigt Forhold. Mere tvivlsomt er det, om Trusel om Vold paa Gods i al Almindelighed bør medtages her. Hvor den Skade, der trues med, er forholdsvis ubetydelig, vil paa den ene Side Truslens Evne til at virke bestemmende være ringe og paa den anden Side det Værn, som Straffebestemmelsen om Beskadigelse af fremmed Ejendom yder, hvis Truslen iværksættes, regelmæssig gøre Fyldest. Derimod kan det ikke nægtes, at Trusel om omfattende Skadetilføjelse, særlig under den i nyere Tid opdukkende Form, Sabotage, er et meget farligt og groft Tvangsmiddel, overfor hvilket der trænges til Værn, saaledes at navnlig strafferetlig Indgriben bliver mulig, inden Truslen realiseres. Det er derfor formentlig rigtigt at medtage Trusel om betydelig Skade paa Gods, idet det da maa blive Domstolenes Sag her at drage Grænsen in concreto under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder.

Men ved Siden af disse Trusler om noget i og for sig retstridigt, hvis Kreds det vistnok vilde være betænkeligt at udvide yderligere, maa det erkendes, at ogsaa Trusler om noget i og for sig retmæssigt kan misbruges paa saadan Maade, at der kan være følelig Trang til strafferetligt Værn derimod. Der tænkes herved navnlig paa Trusler om at anmelde eller aabenbare et strafbart Forhold eller om at fremsætte formentlig sande (og bevislige) ærerørige Sigtelser. I og for sig er saadan Anmeldelse, Sigtelse etc. ikke strafbar. Men heller ikke deres Benyttelse som Tvangsmiddel kan i al Almindelighed forbydes under Straf. Ingen vil finde det strafværdigt, at nogen truer en Embeds- eller Rigsdagsmand med at aabenbare, at han har begaaet en Handling, hvorved han har gjort sig uværdig til sine Medborgeres Agtelse, hvis han ikke selv vil tage sin Afsked eller nedlægge sit Mandat. Der kan i en saadan Handlemaade netop ligge en særlig Hensynsfuldhed overfor den paagældende. Heller ikke vil nogen finde det strafværdigt at true den, der har begaaet en Berigelsesforbrydelse, med Anmeldelse, hvis han ikke godvillig erstatter den derved tilføjede Skade. I disse Tilfælde maa nemlig den Handling (Undladelse), hvortil nogen ved denne Trusel tvinges, siges at være tilbørlig begrundet ved det Forhold, som Truslen angaar. Og derpaa maa det formentlig komme an, saa at Forholdet bliver strafbart, naar nogen misbruger sinViden paa dette Omraade til at fremtvinge noget, hvis Fremtvingelse ikke kan anses tilbørlig begrundet ved det Forhold, som Truslen angaar, f. Eks. hvis nogen ved Trusel om at kompromittere en en anden nærstaaende Person tvinger denne til at hæve en Forlovelse eller opgive en Stilling, som den truende selv attraar. Det er i saa Henseende end ikke tilstrækkeligt, at det, der ved Truslen søges opnaaet,

er Opfyldelse af et gyldigt Retskrav, f. Eks. Betaling af en Gæld. Hvis nogen søger at fremtvinge saadan Betaling ved Trusel om kompromitterende Meddelelser angaaende Forhold, der ikke staar i nogensomhelst Forbindelse med Gældsforholdet, vil ingen tvivle om, at dette er et Misbrug, der bør kunne straffes som ulovlig Tvang. Grænsen mellem tilbørlig og utilbørlig Benyttelse af disse Tvangsmidler maa det, ligesom det hidtil har været Tilfældet ved Afpresning, hvor Sagen stiller sig paa lignende Maade, være Domstolenes Sag at drage efter en Prøvelse af det enkelte Tilfælde. En mere præcis Angivelse af Grænsen lader sig sikkert ikke give i en Lovregel.

Ud fra de anførte Betragtninger er Bestemmelsen i § 233 formuleret, saaledes at under Nr. 1 nævnes de Trusler om et i sig selv retstridigt Forhold, der skal medtages, medens Nr. 2 handler om de Trusler, der kun bliver retstridige ved det Øjemed, i hvilket de anvendes.

Endnu skal bemærkes, at, naar i § 233 Nr. 1 Vold nævnes ved Siden af Trusel om Vold, medens noget tilsvarende ikke sker ved de andre Trusler, har dette sin Grund i, at Vold kan benyttes til direkte mekanisk Tvang, medens de andre nævnte Tvangsmidler kun kan virke som kompulsiv Tvang og derfor kun virker tvingende, naar der i Frihedsberøvelsen[1]), Sigtelsen o. s. v. ligger en Trusel om Fortsættelse. Det er derfor her ganske overflødigt og strengt taget unøjagtigt at nævne Frihedsberøvelse etc. ved Siden af Truslen derom. — Hvorfor Straffelovens Udtryk »Vold« i K. U. § 255 er ombyttet med »Magt«, siges ikke i Motiverne. Det maa erkendes, at Ordet »Vold« i og for sig ikke ganske dækker det, som det skal, f. Eks. Anvendelse af bedøvende Midler, rent faktisk Hindring af Bevægelsesfriheden uden egentlig Anvendelse af Vold o. l. Naar nærværende Forslag dog vender tilbage til Straffelovens Udtryksmaade, er det navnlig, fordi Udtrykket »Magt« er saa ubestemt, at det kan friste til at medtage Magtmidler — f. Eks. økonomisk Afhængighed, Koalitionstvang (Boycot) o. l. —, som det vilde være højst betænkeligt at anerkende som egnede Midler til Iværksættelse af Forbrydelsen ulovlig Tvang, netop fordi denne i Henseende til Genstanden er saa omfattende[2]), jfr. herved D. K. F.'s Aarbog 9. S. 173 flg. Paa den anden Side maa det erindres, at den almindelige Bestemmelse i § 3 Litr. d. om, hvad der skal forstaas ved Vold, fastslaar, at dette omfatter Bedøvelse o. l.; og hvad angaar saadan Hindring af Handlefriheden, der bestaar i, at man f. Eks. spærrer Adgangen til et vist Sted uden egentlig Vold, vil man ligesom hidtil næppe være i Tvivl om, at en analogisk Udvidelse af Reglen til saadanne Tilfælde er berettiget.

II. Om Frihedsberøvelse handler K. U. §§ 256—258. Af disse svarer § 256, 1. St. nærmest til Strfl. § 211, 1. Pkt., § 256, 2. St. og § 257 til Strfl. § 211, 2. St., medens § 258 giver en i Forhold til Straffeloven ny Straffebestemmelse for uagtsom kvalificeret Frihedsberøvelse. Paa den anden Side er paa dette Sted ikke medtaget nogen Bestemmelse svarende til Strfl. § 213 (Barnerov), idet Bestemmelsen derom er overført til Kapitlet om Forbrydelser i Familieforhold, jfr. K. U. § 231, nærvær. Forsl. § 193.

I § 234 er samlet alle Bestemmelserne om forsætlig Frihedsberøvelse. Dens 1. St. svarer til K. U. § 256. Medens denne i Lighed med Strfl. § 211 fremhæver visse Tilfælde som kvalificerede, der altid straffes med Arbejdsfængsel (indtil 3 Aar) — den almindelige Straf er simpelt

[1]) Frihedsberøvelse kan ganske vist benyttes som direkte Tvang til at undlade noget; men da selve Frihedsberøvelsen er strafbar efter den meget strengere Bestemmelse i § 234, er det formentlig overflødigt her at medtage dette lidet praktiske Tilfælde.

[2]) Dette udelukker ikke, at Benyttelse af saadanne Magtmidler ved særlig fremhævede Frihedskrænkelser kan og bør være strafbare. jfr. f. Eks nærvær. Forsl. § 199.

Fængsel eller Arbejdsfængsel — gaar nærvær. Forsl. den omvendte Vej, idet § 234 opstiller Arbejdsfængsel som den normale Straf og kun under formildende Omstændigheder tillader Anvendelse af simpelt Fængsel. Dette er formentlig i Realiteten det rigtige, idet simpelt Fængsel sikkert ved en saa alvorlig Forbrydelse kun bør kunne anvendes ganske undtagelsesvis — f. Eks. hvor den paagældende ved udæskende Optræden, ved at nægte skyldig Lydighed o. l. har provoceret Gerningsmanden til en kortvarig Frihedsberøvelse — og det tillader en meget simplificeret Affattelse. Tilmed er de i K. U. § 256, 2. St. fremhævede Kvalifikationsgrunde tildels lidet markante (»længere Tid«, »ualmindelig Lidelse«) og iøvrigt af saadan Art, at Antagelsen af formildende Omstændigheder regelmæssig maa anses udelukket, naar de foreligger. Straffens Maksimum foreslaas forhøjet til 4 Aar, da Bestemmelsen ogsaa omfatter ret alvorlige Tilfælde, der nu rammes af Strfl. § 211, 2. Pkt.

§ 234, 2. St. svarer til K. U. § 257. Til Fuldbyrdelsen kræves ogsaa her, at Frihedsberøvelse har fundet Sted, medens det kvalificerende er dens for Personens hele Velfærd særlig farlige Karakter. Til her, saaledes som K. U. (og N. Strfl. § 224) gør, at indføre et nyt Begreb — at Personen bringes i nogens Vold — hvis Forhold til Begrebet Frihedsberøvelse kan give Anledning til Tvivl, synes der ikke tilstrækkelig Grund. For saa vidt stemmer nærvær. Forsl. ogsaa med de andre nyere Udkast. Men der synes endvidere ikke at være tilstrækkelig Grund til her at rykke Fuldbyrdelsesmomentet frem ved alene at betinge den kvalificerede Straf af en ud over Frihedsberøvelsen rækkende Hensigt. Som gentagne Gange tidligere fremhævet, er dette ikke nødvendigt for at muliggøre Anvendelsen af den fulde Straf, jfr. § 22, medens en saadan Konstruktion kan have lidet ønskelige Følger med Hensyn til Virkningen af frivillig Tilbagetræden. — Af de i K. U. § 257 nævnte Kvalifikationsgrunde er den første »at sætte ham i hjælpeløs Tilstand« ikke optaget, fordi der her vil foreligge Sammenstød med den i § 227 omhandlede Forbrydelse eller Forsøg paa denne, saa at den almindelige Sammenstødsregel i § 82 formentlig bør bringes til Anvendelse. Derimod er i Tilslutning til tysk G. E. § 276 og schweizisk V. E. Art. 112 som Kvalifikationsgrund optaget, at den paagældende uberettiget holdes i Forvaring som sindssyg eller aandssvag, et Tilfælde, der formentlig kan og bør stilles i Klasse med de andre i K. U. § 257, 1. Pkt. nævnte.

Uagtsom Frihedsberøvelse er sikkert meget lidet praktisk og vil vel faktisk vanskeligt forekomme undtagen i den Form, at der uagtsomt er skønnet fejl angaaende Tilstedeværelsen af de Betingelser, af hvilke Retmæssigheden af en Anholdelse, Fængsling o. l. afhænger. Alene disse Tilfælde har ogsaa svensk Strfl. 15. Kap. § 10, finsk Strfl. 25. Kap. § 10, hollandsk Strfl. Art. 283 og N. Strfl. § 226 for Øje. K. U. § 258 begrænser derimod ikke sin Regel til disse Tilfælde, men rammer enhver Form af uagtsom (kvalificeret) Frihedsberøvelse. Og da det i og for sig ikke er udelukket, at Frihedsberøvelse ogsaa paa anden Maade kan begaas uagtsomt — f. Eks. at den, hvem Opsynet ved en Kirke, Forsamlingsbygning o. l. paahviler, efter et Møde aflaaser Bygningen uden at forvisse sig om, at alle Deltagere har forladt den — kan der næppe indvendes noget mod den mere generelle Affattelse. Derimod synes det i og for sig irrationelt at begrænse Strafbarheden til de Tilfælde, hvor den uagtsomme Frihedsberøvelse har haft de i K. U. § 258 angivne Følger, da derved Tilfældet faar altfor stor Betydning. Rimeligere synes det — bl. a. fordi man her bevæger sig paa et nyt og uprøvet Omraade — at betinge Strafbarheden af, at der er udvist grov Uagtsomhed, og saa at kvalificere Straffen, hvor visse alvor-

ligere Følger er indtraadt, hvorved selvfølgelig Bestemmelsen i § 21 finder Anvendelse. I Overensstemmelse dermed er Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 235, 1. St. formuleret. I 2. St. er optaget en Paatalebestemmelse, der formentlig ikke kan volde Betænkelighed. Den forbeholdte Adgang til offentlig Paatale uden Begæring, hvor almene Hensyn kræver det, har navnlig saadanne Tilfælde for Øje, hvor en Frihedsberøvelse uagtsomt foretages af en Embedsmand o. l., jfr. ovenfor. Derimod er det ikke foreslaaet at optage den Paataleregel, som K. U. § 259 indeholder angaaende ulovlig Tvang og simpel (forsætlig) Frihedsberøvelse. Den sidstnævnte er, saa vidt vides, efter alle nyere Love og Udkast Genstand for ubetinget offentlig Paatale og bør under Hensyn til Forbrydelsens alvorlige Karakter formentlig ogsaa være det. Ved ulovlig Tvang har vistnok alene N. Strfl. § 222 den Regel, at Paatale regelmæssig kun finder Sted efter den forurettedes Begæring. Overalt ellers er ogsaa her ubetinget offentlig Paatale Reglen[1]), og dette synes efter denne Forbrydelses Natur det eneste naturlige.

24. Kapitel.

Freds- og Ærekrænkelser.

Dette Kapitel svarer til K. U. 25. Kap. og følger saaledes den allerede i Straffelovens 21. Kap. anviste Vej, at behandle Ærefornærmelser og Fredskrænkelser sammen, en Systematik, der synes ukendt i fremmede Love, og hvortil der kun enkeltvis findes Tilløb i nyere Udkast[2]), uagtet det nære Slægtskab mellem disse Forbrydelser oftere med Rette fremhæves i den herhenhørende Litteratur. Det maa ogsaa principielt billiges, at K. U. i videre Omfang end Straffeloven medtager Krænkelser af Personens Ret til Fred i denne Sammenhæng, og det vil formentlig være rigtigt at gaa endnu et Skridt videre i denne Retning. En anden Sag er det, at enkelte af de i K. U. 25. Kap. medtagne Fredskrænkelser efter det ved nærvær. Forsl. fulgte Princip naturligt hører hjemme i Lov om Forseelser og derfor foreslaas overflyttede til denne.

I. Af rene Fredskrænkelser — modsat Ærefornærmelser — medtager K. U. foruden Bestemmelser svarende til Strfl. §§ 220—222 (K. U. §§ 260 og 262) endvidere i § 261 Straffebestemmelser dels om offentlige Meddelelser angaaende personlige Forhold, der er egnede til at lægge Hindringer i Vejen for paagældendes lovlige Erhverv o. l., dels om Misbrug af skriftlig eller trykt Udtalelse, der ikke rammes som Dokumentfalsk. Dertil kommer § 263 om forskellige mindre Fredsforstyrrelser, § 264 om grovere Trusler, § 265 om unødig Trætte o. l. Procesforseelser og § 266 om modvillig Undladelse af at efterkomme en ved Dom eller paa lignende Maade paalagt Handle- eller Undladelsespligt. Af disse hører Bestemmelserne i §§ 263 og 265 efter det tidligere bemærkede naturligt hjemme i Lov om Forseelser og foreslaas derfor ikke optagne her. Men heller ikke Bestemmelser svarende til de i K. U. § 261 indeholdte foreslaas optagne. For saa vidt de i Nr. 1 omhandlede Meddelelser indeholder en Krænkelse af Privatlivets Fred, er en særlig — strengere — Straffebestemmelse ikke fornøden, fordi Handlingen tillige krænker, hvad Motiverne (S. 239) kalder »den private Arbejdsfred og Levefred«. Det kan maaske hævdes, at det i K. U. § 260 foreskrevne Maksimum er lovlig lavt. Men det synes da naturligere at forhøje dette end at give en ny, strengere Straffebestemmelse særlig for disse Tilfælde, der ingenlunde er de eneste, hvor Krænkelsen af Privatlivets Fred kan være særlig graverende. Og for saa vidt Bestemmelsen kan ramme Handlinger, der end ikke efter

[1]) Hollandsk Strfl. Art. 284 undtager dog det Tilfælde, hvor Trusel om ærerørige Sigtelser er benyttet.
[2]) Jfr. tysk V. E Bes. T 21. Abschn. (§§ 267 og 268). G. E Bes. T. 20. Abschn. (§§ 289—291).

den fastslaaede meget vidtgaaende Fortolkning af Strfl. § 220 vilde kunne betegnes som Krænkelser af *Privatlivets* Fred — og efter Ordene er dette ikke ubetinget udelukket — synes den meget betænkelig, navnlig fordi Ordene: »som ere egnede til at lægge Hindringer i Vejen for den paagældendes lovlige Erhverv eller iøvrigt for hans Livsforhold« er saa overordentlig vage og ubestemte, at de ikke giver nogen klar og fast Begrænsning. Hvor økonomisk Skade er tilføjet, vil ved Siden af Reglerne om Krænkelse af Privatlivets Fred den ved vor Retspraksis fastslaaede ret vidtgaaende Erstatningspligt sikkert yde tilstrækkeligt Værn. — Men ogsaa den i K. U. § 261 Nr. 2 optagne Regel kan sikkert undværes og synes paa den anden Side betænkelig. Ogsaa her vil Bestemmelserne om Krænkelse af Privatlivets Fred, om Ærefornærmelser, falsk Anklage, Dokumentfalsk, eventuelt ulovlig Tvang eller Afpresning, yde et saa vidtrækkende Værn, at der sikkert ialtfald kun i meget ringe Omfang vil savnes rimelig Beskyttelse mod Handlinger af den der nævnte Art. Og paa den anden Side savnes ogsaa her den ønskelige Begrænsning. Navnlig synes det ganske uoverskueligt, hvad der kan lægges ind i Ordene »for at skade eller forulempe nogen ..... misbruger ægte skriftlig eller trykt Meddelelse«. Saa vidt vides, findes da heller ikke nogen tilsvarende Bestemmelse i nyere fremmede Love og Udkast.

Derimod indeholder de fleste nyere Love og Udkast Straffebestemmelser for Brud paa Tavshedspligt med Hensyn til Privatlivet tilhørende Forhold, om hvilke en Person har erhvervet Kundskab i eller ved Udøvelsen af visse Virksomheder, jfr. bl. a. hollandsk Strfl. Art. 272; italiensk Strfl. Art. 163; N. Strfl. § 144; tysk Strfl. § 300, V. E. § 268, G. E. § 291; østerrigsk Regeringsforsl. § 403; schweizisk V. E. Art. 192. Ligesom derimod vor gældende Ret kun i ganske enkelte Tilfælde og da i Reglen[1]) kun indirekte — som Forbud mod Vidneførsel[2]) — paalægger saadan Tavshedspligt, saaledes indeholder heller ikke K. U. nogen tilsvarende Bestemmelse, hvorefter enhver Meddelelse af denne Art, selv om den ikke sker offentligt, jfr. K. U. § 260 Nr. 3, bliver strafbar. Det maa nu sikkert erkendes, at det er naturligt at paalægge dels offentlige Tjenestemænd, dels Udøverne af visse autoriserede Erhverv — f. Eks. Læger, Jordemødre, Apotekere, Tandlæger, Sagførere o. l. — samt disses Medhjælpere en Tavshedspligt med Hensyn til Privatlivet tilhørende Hemmeligheder, som kommer til deres Kundskab under Udøvelsen af deres Virksomhed. Og den dertil svarende Straffebestemmelse har da formentlig sin naturlige Plads netop i denne Sammenhæng. For offentlige Tjenestemænd vil en saadan Bestemmelse danne et Supplement til Reglen i § 146, der kun angaar egentlige Tjenestehemmeligheder. Hvorledes iøvrigt Kredsen af dē Personer, hvem Tavshedspligten paahviler, skal afgrænses, kan være tvivlsomt. Nogle af de herhen hørende Bestemmelser opregner udtømmende de paagældende Personer, jfr. N. Strfl. § 144; tysk Strfl. § 300,V. E. § 268; schweizisk V. E. Art. 192; andre benytter en mere almindelig Formulering, jfr. hollandsk Strfl. Art. 272; italiensk Strfl. Art. 163; tysk G. E. § 291; østerrigsk Regeringsforslag § 403. Den sidstnævnte Ordning synes i og for sig mest rationel, fordi enhver Opregning let bliver ufuldstændig og navnlig ikke kan tage Hensyn til den Trang til saadant Værn, som kan opstaa under fremtidige ændrede Samfundsforhold. Paa den anden Side turde det dog for ikke at gøre Bestemmelsen altfor omfattende og ubestemt være rigtigt med tysk G. E. at begrænse Paabudet til Personer, der virker i Kraft af en offentlig Autorisation. Derved styrkes ogsaa Publikums Tillid til disse — f. Eks. Læger

[1]) Jfr. dog bl a. L. Nr. 132, 29. April 1913 § 10.

[2]) D. L. 2—5—20; Reskr. 13. Marts 1750, cfr. 6. Jan. 1764; Fr. 19. Juli 1793 — jfr herved Retsplejeloven § 169.

og Sagførere, modsat Kvaksalvere og Vinkelskrivere — hvilket er i Samfundets Interesse. Det er givet, at Tavshedspligten ikke kan gælde ubetinget. I Kollision med Vidnepligten maa Tavshedspligten vige. I hvilket Omfang der for disse Personers Vedkommende skal gøres Indskrænkning i Vidnepligten, jfr. f. T. Retsplejelovens § 169, er det ikke Straffelovens Sag at afgøre. Men ogsaa bortset herfra maa Tavshedspligten være begrænset derved, at den ikke skal være til Hinder for berettiget Varetagelse af eget eller andres Tarv, derunder Afværgelse af Ulykker eller Forbrydelser. Om Aabenbarelsen af denne Grund er berettiget, maa det i hvert enkelt Tilfælde være Domstolenes Sag at afgøre. — I Overensstemmelse med det anførte er Bestemmelsen i § 236, 2. St. formuleret.

Iøvrigt stemmer § 236 i Realitetsn med K. U. § 260 med nogen Forhøjelse af Straffens Maksimum, der dog er væsentlig lavere end efter tilsvarende Bestemmelser i andre Love og Udkast. De foretagne Ændringer er nærmest redaktionelle og tilsigter dels en Simplificering ved at sammendrage Bestemmelserne i K. U. § 260 Nr. 1 og Nr. 2, dels noget tydeligere end i dennes Nr. 3 udtalt og i nærmere Tilslutning til Strfl. § 220 at fastslaa, at kun Meddelelse om Privatlivet tilhørende Forhold er strafbar. Om den ved Ordet »Privatlivet« angivne Grænse kan iøvrigt henvises til Motiver til K. U., S. 238—39. Endnu bemærkes, at Optagelsen af Ordet »uberettiget« i K. U. § 260, Nr. 1, 2 og 3 synes saa meget mere overflødig, som dette selvfølgelige Rekvisit allerede er angivet ved Ordene i Paragrafens Indledning: »den, som krænker nogens Fred«.

Nær beslægtet med disse Fredskrænkelser er den, som bestaar i uden rette vedkommendes Samtykke at forhandle, udstille eller paa anden Maade udbrede nogens Portræt, jfr. tysk G. E. § 289 samt L. Nr. 131, 13 Maj 1911 § 1, 2. St.; Nr. 72, 1. April 1912 § 27, 2. St. For saa vidt det maatte findes rigtigt at optage en almindelig Straffebestemmelse derom, hvorved Særlovgivningens Bestemmelser overflødiggøres, vil en saadan dog formentlig naturligst have sin Plads i Lov om Forseelser.

§ 237 svarer til K. U. § 262. I 1. St., der omhandler den almindelige Krænkelse af Husfreden o. l., jfr. Strfl. § 221, er Stedet, mod hvilket Angrebet skal være rettet, bestemt noget anderledes end i K. U. § 262. Det er dermed navnlig Meningen at fastslaa, at Indtrængen i fremmed Hus kan rammes, selv om den ikke sker i Bolig eller andet Sted for nogens lovlige Virksomhed — f. Eks. Indtrængen i et Etagehus' Trappegang. Det er efter Affattelsen ogsaa klart, at Bestemmelsen rammer f. Eks. Indtrængen i et til offentlig Tjeneste bestemt Rum o. l. Paa den anden Side bør formentlig ikke enhver Indtrængen paa fremmed Grund rammes, men kun naar denne er afspærret eller iøvrigt ikke frit tilgængelig, jfr. N. Strfl. §§ 147 og 355; tysk V. E. § 242, G. E. § 281; schweizisk V. E. Art. 116. Efter norsk Straffelovs Forbillede er det fundet rigtigt særligt at nævne Skib. — Om det er rigtigt at medtage Indsnigen, hvorved man f. Eks. vil ramme den husvilde, der for at faa et gratis Natteleje lister sig ind i et Skur eller paa et Loft, synes meget tvivlsomt. Intet af de nyere Udkast medtager dette Tilfælde, jfr. derimod N. Strfl. § 355, cfr. tildels § 147, 3. St. Da Handlingen, hvor den er foretaget for at forberede en Forbrydelse (Tyveri, Brandstiftelse etc.) efter vor Rets vidtrækkende Forsøgsregler vil kunne straffes som Forsøg, kan en almindelig Straffebestemmelse for Indsnigen formentlig undværes. — Da den, der trænger ind paa anden Mands Grund o. l., ikke egentlig kan siges at krænke Husfreden, er der i Redaktionen foretaget en Ændring, der tydeligere lader Udtrykket »Krænkelse af Husfreden« fremtræde som en denominatio a potiori.

Ændringerne i 2. St. er ikke betydelige. Som kvalificerende Omstændighed nævnes betydelig Forstyrrelse af Beboernes Fred.

»Nattero« synes for snevert, da ogsaa andre Fredsforstyrrelser kan være meget alvorlige, jfr. f. Eks. larmende Indtrængen i en Hospitalsafdeling, en Skole, ved en Brylups- eller lignende Fest osv. Ved dette Tilfælde erindres Reglen i § 21. Det er paa Grund af den almindelige Regel i § 77 fundet overflødigt særligt at nævne det Tilfælde, at nogen jævnligt har forbrudt sig mod Husfreden. Endelig er Gentagelsesvirkningen betinget af, at den tidligere Forbrydelse har medført Frihedsstraf, da det synes betænkeligt at hjemle en saa betydelig Strafskærpelse, hvor den tidligere Forbrydelse har været ubetydelig.

§ 238 svarer til K. U. § 264. Det maa sikkert billiges, at K. U. i Modsætning til Straffeloven, men i Overensstemmelse med alle nyere Love og Udkast straffer den Fredskrænkelse, der ligger i selve Fremsættelsen af visse alvorlige Trusler. Hvorledes Kredsen af de strafbare Trusler skal afgrænses, er imidlertid meget tvivlsomt og omstridt. Det kan vel næppe betvivles, at kun Trusler om at foretage en strafbar Handling bør medtages. En Trusel om noget i og for sig lovligt, f. Eks. om at anmelde en Forbrydelse, om at faa den paagældende erklæret fallit eller om at afskedige ham fra en Stilling, maa utvivlsomt være straffri som saadan, o: naar den ikke benyttes som Middel til ulovlig Tvang, Afpresning o. l. Men iøvrigt benytter de forskellige Love og Udkast de mest forskellige Kriterier ved Afgrænsningen. Nærmest K. U. staar N. Strfl. § 227, der ligesom hint lægger Vægt paa den Straf, som den Handling, hvormed der trues, kan medføre. Denne Ordning synes dog noget kunstig; naturligere synes det at lægge Vægten paa selve det Onde, hvormed der trues. Denne Vej gaar ogsaa de nyere Udkast, jfr. tysk V. E. § 241 »gefärliche Drohung«, G. E. § 280, »Gewalttätigkeiten gegen Personen oder Sachen«; schweizisk V. E. Art. 110 »die Sicherheit einer Person durch schwere Drohung gefährdet«; østerrigsk Regeringsforslag § 322 »mit Gewalt oder mit rechtswidrigen Nachteil an Freiheit, Ehre oder Vermögen«. En i dansk Ret traditionel, ogsaa i nærvær. Forsl. oftere benyttet Afgrænsning, jfr. bl. a. §§ 135 2. St., 136, 195, er »Fare for Liv, Helbred eller Velfærd«. Den rammer vistnok paa det nærmeste det samme, som forskellige fremmede Udkast har for Øje, men er mindre ubestemt end disses almindelige Udtryk »schwere« eller »gefährliche« Drohung, og foreslaas derfor benyttet i nærvær. Forsl. § 238.

Det kan være tvivlsomt, om der ikke burde være Adgang til at anvende strengere Straf end simpelt Fængsel. Alle fremmede Love og Udkast hjemler ubetinget eller fakultativt Anvendelse af Fængsel (o: vort Arbejdsfængsel). Da der imidlertid her er Tale om en Udvidelse af det strafbares Omraade udover de hidtil i vor Ret gældende Grænser, synes det betænkeligt at foreslaa en Skærpelse af K. U.'s Straffesats.

§ 239 stemmer ganske med K. U. § 266, mod hvis Ordning der næppe i Realiteten er noget at indvende. Noget tvivlsomt er det blot, om der er Grund til at optage en saadan Bestemmelse, da den fornødne Hjemmel for Strafbarheden allerede er given i Retsplejeloven § 499, jfr. § 609.

II. Bestemmelserne i K. U. §§ 267-271, jfr. §§ 272-274 om Ærefornærmelser, holder sig, som ogsaa i Motiverne S. 241 fremhævet, ret nær op til den gældende Ret. K. U. sondrer ligesom Straffeloven mellem Sigtelser om Handlinger, der vilde gøre den angrebne uværdig til eller nedsætte ham i Medborgeres Agtelse, og Ringeagtsytringer, men giver lige saa lidt som Straffeloven nogen nærmere Bestemmelse af disse Begreber. Navnlig har det ikke villet lovfæste den Udvidelse af Ærefornærmelsens Omraade i Forhold til det hos os hidtil antagne, som i forskellige Lande er godkendt i Teori og Retsanvendelse, og som f. Eks. i N. Strfl. § 247 har faaet legalt Udtryk, hvorefter bl. a. nedsættende Udtalelser om en Persons Solvens eller Paasagn om et

Forhold, der udsætter ham for Had, behandles som Ærefornærmelser. Dette Udkastets Standpunkt maa vistnok billiges. Overfor Udtalelser, der kan skade en Persons Kredit og derved hans Erhverv, maa formentlig Erstatningsreglerne kunne yde fornødent Værn, jfr. dog om et særligt Tilfælde § 268 Nr. 2. Og at straffe Udtalelser, der uden at være agtelsesforringende derved, at de sigter for noget moralsk dadelværdigt, kan afføde Had mod den paagældende, er ikke uden Betænkelighed, idet der derved gøres et meget væsentligt Indgreb i den ønskelige Ytringsfrihed. Det vilde f. Eks. kunne føre til at bringe Bestemmelserne om Ærefornærmelse til Anvendelse paa den, som i Provisorietiden betegnede en anden som Provisorist eller Provisorietilhænger, eller paa den, som under en Krig eller en spændt udenrigspolitisk Situation betegner en anden som hørende til Nationen X eller som x-sindet, fordi dette kunde udsætte den saaledes omtalte for Had i vide Kredse — et Resultat, som næppe vilde være ønskeligt. Idet Ærebegrebet sikkert maa erkendes til en vis Grad at være et konventionelt Begreb, der delvis kan variere efter Tid og Sted, er det da sikkert rigtigt ogsaa fremdeles at overlade dets nærmere Afgrænsning til Retsanvendelsen, der kan ventes at ville tage passende Hensyn til eventuelle Ændringer i den konventionelle Opfattelse.

Indenfor Ærefornærmelserne sondrer K. U. paa lignende Maade som Straffeloven mellem Sigtelser og Ringeagtsytringer, dog at det i § 267 medtager alle ærefornærmende Sigtelser, medens Strfl. § 217 sammenstiller de mindre grove (blot agtelsesforringende) Sigtelser med Ringeagtsytringer. Bortset fra den særlige Bestemmelse i § 267, 2. St. om *offentligt* fremsatte Sigtelser sondrer K. U. derimod ikke mellem, om Ærefornærmelsen er fremsat alene overfor den forurettede eller til Tredjemand. Særlig skærpet Straf hjemler K. U. § 269 for Bagvaskelse o: Fremsættelse af Sigtelser mod bedre Vidende og er for saa vidt i Overensstemmelse med alle nyere Love og Udkast. Men iøvrigt forekommer den i K. U. fulgte Ordning kun ganske undtagelsesvis i nyere Lovarbejder, jfr. bl. a. schweizisk V. E. Art. 106 og 108. Andre Love og Udkast gør derimod ikke en tilsvarende Sondring mellem Sigtelser og Ringeagtsytringer, men gaar enten den Vej — bortset fra Bagvaskelsesbestemmelsen — at nøjes med en fælles Strafbestemmelse for alle Ærefornærmelser, jfr. saaledes tysk V. E. § 259, G. E. § 282, eller sondrer imellem, om Ærefornærmelsen — være sig Ringeagtsytring eller Sigtelse — fremsættes alene overfor den fornærmede, eller om den fremsættes overfor Tredjemand, jfr. N. Strfl. §§ 246 og 247[1]). Østerrigsk Regeringsforslag endelig straffer *kun* den offentligt eller overfor Tredjemand fremsatte Ærefornærmelse, jfr. §§ 326 og 327. Det maa nu sikkert erkendes, at det Moment, som norsk Straffelov tillægger en væsentlig Indflydelse paa Strafbarhedsgraden, og af hvilket østerrigsk Regeringsforslag overhovedet betinger Strafbarheden — at Ærefornærmelsen fremsættes offentligt eller for Tredjemand — er af væsentlig Betydning for Handlingens Bedømmelse. Baade ved Sigtelser og ikke mindre ved Ringeagtsytringer forøges Angrebets Følelighed regelmæssigt meget betydeligt derved, at andres Dom om den angrebne paavirkes. Men ligesom det dog sikkert gaar for vidt og ganske vilde være i Strid med den herhjemme hævdvundne Opfattelse at lade Ærekrænkelser under fire Øjne være straffri, saaledes taler ikke blot Traditionen i dansk Ret, men sikkert ogsaa reale Hensyn imod helt at opgive Sondringen mellem Sigtelser og Ringeagtsytringer. Bl. a. er jo hele det vigtige Spørgsmaal om Sandhedsbevisets Betydning særligt for Sigtelser. En virkelig rationel Ordning kræver derfor formentlig,

[1]) En ejendommelig Mellemstilling, dog nærmest beslægtet med den i norsk Straffelov fulgte Ordning, indtager tysk Strfl. § 186 efter fastslaaet Fortolkning.

at man tager Hensyn til begge de berørte Distinktioner — mellem Sigtelser og Ringeagtsytringer, saavelsom mellem Krænkelse af Selvagtelsen og Krænkelse af Agtelsen hos andre. Dette søges i nærvær. Forsl. §§ 240 og 243 opnaaet derved, at den i K. U. opstillede Sondring mellem Sigtelser og Ringeagtsytringer fastholdes som den principale, samtidig med at der ved begge Forbrydelsens Former hjemles Adgang til Forhøjelse af Straffen, hvor Ærefornærmelsen er fremsat overfor Tredjemand. Dette nødvendiggør i § 240, 1. St. (K. U. § 267, 1. St.) den Ændring, at Ordene »eller udbreder« udgaar, og det er da for at afskære enhver Tvivl fundet rigtigt i 2. St. udtrykkeligt at udtale, at Udbredelse af Sigtelser straffes ligesom den direkte Fremsættelse af egne Sigtelser.

§ 241 svarer til K. U. § 268. Det i Motiverne til K. U., S. 241—243 til Begrundelse af den der trufne Afgørelse anførte kan formentlig i det hele tiltrædes. Dette gælder ogsaa den i K. U. § 268 hjemlede Indskrænkning i Adgangen til at føre Sandhedsbevis. Dog foreslaas det i en enkelt Retning at udvide det Omraade, hvor Straffrihed ikke kan opnaas ved Sandhedsbevis, nemlig naar Genindsættelse (Æresoprejsning) eller Udslettelse af Strafferegistret har fundet Sted. Ved denne Bestemmelse gøres der ingen Indskrænkning i den Regel, at Sigtelsens Fremsættelse er straffri, naar den paagældende har været pligtig at udtale sig eller har handlet til berettiget Varetagelse af eget eller andres Tarv. Det er kun imod den ikke saaledes motiverede, altsaa ukaldede Fremsættelse af Sigtelser under disse Omstændigheder, at denne Bestemmelse skal værne. Den synes at være et naturligt Led i de Bestræbelser i moderne Ret, der gaar ud paa at gøre Rehabilitationen saa effektiv som mulig og derved at øge Udsigten til, at den tidligere straffede kan genvinde en fredet Plads som nyttigt Medlem af Samfundet. Og det ses ikke, at nogen berettiget Interesse derved trædes for nær. Det kan navnlig ikke erkendes, at den enkelte har noget naturligt Krav paa ustraffet at kunne fremsætte ganske overflødige, om end sande, Sigtelser overfor Personer, som Samfundet har givet Oprejsning. Det er muligt, at man gennem Bestemmelsen i K. U. § 270, 2. St. i Slutningen (nærvær. Forsl. § 243, 3. St.) kan naa til et tilsvarende Resultat ved at hævde, at Sigtelsens Fremsættelse under disse Omstændigheder er utilbørlig. Men det maa formentlig foretrækkes at afskære Tvivl derom ved en positiv Udtalelse.

§ 242 svarer til K. U. § 269. At Straffen ved Bagvaskelse mod bedre Viden forhøjes, maa sikkert billiges og er i Overensstemmelse med alle nyere Love og Udkast. Overfor K. U. § 269 foreslaas endog i § 242 en yderligere Skærpelse af Straffen. Naar der ikke foreligger Provokation eller andet Forhold, der begrunder Strafnedsættelse (§§ 78 og 79), bør formentlig Bødestraf her være udelukket. Og Handlingen kan paa den anden Side være af en saa ondartet Karakter, at Arbejdsfængsel ingenlunde er for streng en Straf. Alle de nyere Udkast hjemler ogsaa en endog væsentlig strengere Straf end nærværende Forsl.

§ 243 svarer til K. U. § 270, dog saaledes at der paa lignende Maade som i § 240 sondres mellem Krænkelse af Selvagtelsen og Krænkelse af Agtelsen hos andre, og at det med hele den i dette Forslag gennemførte Ordning af Bødestraffen uforenelige lave Maksimum for Boden er udgaaet. I 1. St. er en noget kortere, men formentlig lige saa udtømmende Formulering foreslaaet. I 3. St. (K. U. § 270, 2. St.) er Ordene »eller af anden Grund« udeladte som formentlig overflødige.

Bestemmelsen i K. U. § 271, til hvilken, bortset fra schweizisk V. E. Art. 105, 2. St., intet tilsvarende findes i nyere Love og Udkast, foreslaas ikke optagen, idet Bestemmelsen i § 77 om vanemæssig Begaaelse formentlig her som ved andre Forbrydelser maa kunne gøre Fyldest. Hvor en Forfølgelse med Ærefornærmelser ikke

sker mod bedre Vidende, i hvilket Tilfælde § 242 eventuelt i Forbindelse med § 77 allerede hjemler en meget alvorlig Straf, vil den i Reglen være Udslag af en ret udpræget psykisk Abnormitet. Det synes da betænkeligt netop her at give Domstolene Anvisning paa Anvendelse af skærpet Straf og derved muligvis at modvirke Anvendelsen af de ved § 57 hjemlede virksommere Foranstaltninger.

Heller ikke Bestemmelsen om Retorsion i K. U. § 272 foreslaas optagen. Medens tilsvarende Bestemmelser tidligere var almindelige, har intet af de nyere Udkast optaget en saadan, der ogsaa synes baade overflødig og lidet rationel. For den provocerede Vedkommende giver § 78 Nr. 4 Adgang til ubegrænset Strafnedsættelse. Og for Provokantens Vedkommende er der dels næppe i Almindelighed nogen Grund til at nedsætte Straffen, fordi Fornærmelsen er tilbagegivet, dels vil ialtfald alt fornødent Hensyn hertil kunne tages ved Udmaalingen indenfor den almindelige Strafferamme, hvorved bemærkes, at de i K. U. i enkelte Tilfælde foreskrevne Bødeminima i Overensstemmelse med hele den foreslaaede Ændring i Reglerne om Bødestraffen er udgaaede af nærværende Forsl., saaledes at det, bortset fra det kvalificerede Tilfælde i § 242, altid er muligt at gaa ned til Lovens laveste Straf. — Til med K. U. at udvide Adgangen til Strafnedsættelse ved Retorsion til de andre i dette Kapitel omhandlede Forbrydelser, synes der saa meget mindre at være Grund.

§ 244 svarer til K. U. § 273, men omfatter kun Ærefornærmelser. Ved Krænkelse af Brevhemmeligheden vil de over den afdødes Efterladenskaber raadige altid kunne anses som direkte krænkede. Til at udvide Beskyttelsen for Privatlivets Fred til Tilfælde, hvor ingen levende Person derved direkte krænkes, har der næppe vist sig nogen følelig Trang. I det i K. U. § 266 omhandlede Tilfælde vil Retten til at kræve det givne Paalæg efterkommet enten være gaaet over paa andre (Arvingerne, Boet), der da er de ved Overtrædelsen direkte forurettede, eller ogsaa være knyttet saaledes til den afdødes Person, at Forbrydelsen ikke kan begaas efter dennes Død. De andre i K. U. § 273 nævnte Bestemmelser udenfor Ærefornærmelsernes Kreds, §§ 261, Nr. 2 og 265 er ikke optagne i nærvær. Forsl. — Paa den anden Side synes der ikke at være Grund til, saaledes som tysk G. E. § 286 og schweizisk V. E. Art. 107, kun at straffe Sigtelser mod Afdøde. Ogsaa Ringeagtsytringer kan være i høj Grad saarende for de efterlevendes Pietetsfølelse. Af Hensyn til den historiske Ytringsfrihed synes det derimod naturligt i Lighed med N. Strfl. § 252, 4. St. at sætte en Tidsgrænse for disse Handlingers Strafbarhed, f. Eks. 10 Aar efter den paagældendes Død, undtagen ved Sigtelser mod bedre Vidende. En saadan Begrænsning synes saa meget mere paakrævet, som nærvær. Forsl. i Overensstemmelse med K. U. giver Descendenter uden Indskrænkning Paataleret. Da Forbrydelsen dog er forskellig fra og gennemsnitlig mindre alvorlig end egentlig Ærefornærmelse, er det i Overensstemmelse med forskellige fremmede Love og Udkast fundet rigtigt at give en selvstændig Bestemmelse af Straffen.

§ 245 ordner Spørgsmaalet om Paatalen i væsentlig Overensstemmelse med K. U. § 274. Ligesom denne fastholder § 245 i Hovedsagen den ifølge Straffeloven gældende Ordning, at disse Forbrydelser er privat Paatale undergivne. Ogsaa de foreslaaede Undtagelser falder i Hovedsagen sammen med de i K. U. § 274 nævnte. Naar det ikke er foreslaaet at give Adgang til betinget offentlig Paatale ved de i § 242 nævnte Forbrydelser, skønt Straffen her kan gaa op til Arbejdsfængsel, har det sin Grund deri, at i Reglen først det under Sagen oplyste vil tillade et begrundet Skøn over, om Betingelsen for Anvendelsen af § 242 — at der er handlet mod bedre Vidende — foreligger. — At privat Paataleret, hvor ikke Presselovens § 3 kommer den forurettede til Hjælp, kun

yder et ganske ufyldestgørende Værn overfor anonyme eller pseudonyme Ærekrænkelser, og at der derfor her bør være Adgang til at begære offentlig Undersøgelse, kan næppe bestrides. Heller ikke mod den sidste i Paragrafens 1. St. nævnte Undtagelse synes nogen berettiget Indvending at kunne rejses, navnlig da det offentlige i disse Tilfælde er direkte interesseret i Sagens fuldstændige Oplysning.

Bestemmelsen i K. U. § 274, 2. St. maa udgaa, da § 265 ikke foreslaas optaget i nærværende Forsl. Og Bestemmelsen i 3. St. er efter den Affattelse, som nærvær. Forsl. § 27, 2. St. har faaet, overflødig.

Derimod er i § 245, 2. St. optaget en særlig Paatalebestemmelse for Ærefornærmelser rettede imod offentlige Myndigheder som saadanne o: hvor det ikke af Udtalelsen fremgaar, hvilke af dennes enkelte Medlemmer Udtalelsen sigter til. At der her bør kunne finde en Repræsentation i Paataleretten Sted, er almindelig anerkendt, ogsaa i Praksis. I Bemærkningerne til Kap. 10 angaaende K. U. § 132 er det fremhævet, hvorfor man formentlig kan nøjes med en saadan Paataleregel i Stedet for den i K. U. optagne selvstændige Straffebestemmelse for Ærefornærmelser mod offentlige Myndigheder. Da denne Paataleregel kun skal gælde for Ærefornærmelser, er Bestemmelsen optaget her, medens den tilsvarende Bestemmelse om privat organiserede Enheder er optaget i § 27, fordi den maa omfatte Forbrydelser i Almindelighed.

---

25. Kapitel.

Berigelsesforbrydelser.

De Forbrydelser, som i dette Kapitel sammenfattes under Fællesbetegnelsen »Berigelsesforbrydelser«, behandles i K. U. ligesom i Straffeloven og i fremmede Love og Udkast i Hovedsagen hver for sig — i K. U. i 26.—31. Kap. — tildels uden skarpt gennemført Sondring mellem egentlige Berigelsesforbrydelser og andre, der uden at have disses Særkende i deres ydre Fremtrædelsesform har en vis Lighed med enkelte af disse. De af disse sidstnævnte Forbrydelser, der ikke findes helt at burde udgaa, foreslaas overførte dels til næste Kapitel om »andre strafbare Formuekrænkelser«, dels til Lov om Forseelser, jfr. nærmere nedf.

K. U.'s Behandling af disse Forbrydelser betegner, sammenlignet med den gældende Ret, i forskellige Retninger et afgørende Fremskridt. Særlig fremhæves, *at* Straffelovens vide Bedrageribegreb, der omfatter ganske uensartede Handlinger, opløses i sine naturlige Bestanddele, *at* der for en Del Forhold af ubestridelig Strafværdighed, hvis Strafbarhed nu enten er tvivlsom eller maa støttes paa Analogi, indføres et nyt supplerende Forbrydelsesbegreb — Utroskab —, og *at* al saakaldt efterfølgende Meddelagtighed i Berigelsesforbrydelser samles i en fælles Bestemmelse om Hæleri. Det er dernæst et utvivlsomt Fremskridt, at K. U., idet det udtrykkeligt kræver Berigelseshensigt ved Afpresning og udelader den ved sin Ubestemthed farlige Pulterkammerbestemmelse i Strfl. § 257, fjerner de hyppigste Kilder til uheldig Sammenblanden af Berigelsesforbrydelser og forholdsvis harmløse Formuekrænkelser, der ikke har denne Karakter. Endvidere gennemfører K. U. større Ensartethed i Behandlingen af nærbeslægtede Forbrydelser, derved at Strafferammerne er bragt i nærmere Overensstemmelse og Gentagelsesvirkningen er ordnet paa en mere ensartet og rationel Maade. En væsentlig praktisk Forbedring er det endelig, at Minimum for første Gang begaaet groft Tyveri er nedsat til Arbejdsfængsel i 3 Maaneder.

Naar de i dette Kapitel optagne Bestemmelser om Berigelsesforbrydelserne dog afviger saa stærkt fra K. U., som Tilfældet er, har det sin Grund i, at der er tilstræbt og formentlig ogsaa opnaaet dels

en meget betydelig Simplificering i den ydre Anordning, dels en ikke uvæsentlig Begrænsning af det strafbares Omraade samt en mindre haardhændet Ordning af Gentagelsesstraffen.

1. At nærvær. Forsl. betyder en væsentlig Simplificering af de herhenhørende Bestemmelser, fremgaar formentlig let af en selv ganske flygtig Sammenligning mellem dettes 25. Kap. og Bestemmelserne i K. U. 26.—31. Kap. At dernæst den ved den stedfundne Sammendragning opnaaede Simplificering, hvis den ikke i andre Retninger medfører Ulemper, saa vel for Borgerne som for de Myndigheder, der skal anvende Loven, er en betydelig Fordel, kan næppe omtvistes. Men der opnaas derved formentlig ikke blot en Lettelse, men ogsaa en i Realiteten bedre Behandling af disse Forbrydelser.

Det maa for det første anses som et væsentligt Gode, at disse Forbrydelsers Særstilling tydeligt markeres derved, at alle egentlige Berigelsesforbrydelser, og kun disse, samles i et enkelt Kapitel. Derved forhindres navnlig, at Forbrydelser, der har den ydre Form tilfælles med visse Berigelsesforbrydelser, men som, fordi de mangler den for disse fælles typiske Egenskab, enten er forholdsvis harmløse eller dog af en ganske anden moralsk Kvalitet, i den almindelige Retsbevidsthed sammenblandes med dem, hvorved den skyldige let kan faa et ganske ufortjent Stempel af Uhæderlighed. Det er bekendt, at vor Rets Mangel paa skarpe Grænselinier i denne Retning har ført til Domfældelser efter Strfl. §§ 245 og 257, der virker højst stødende og ubilligt. Det maa derfor anses som et afgjort Tilbageskridt, naar K. U. § 308 i Modsætning til den gældende Ret sammenstiller rene Skadetilføjelser med de i Berigelseshensigt foretagne Besvigelser af Fordringshavere. Nærværende Forsl. udelukker ikke blot alle saadanne Sammenblandinger; det understreger endvidere, at det indre Slægtskab mellem disse Forbrydelser er langt væsentligere for den strafferetlige Behandling end Forskellen i Iværksættelsesmaaden, og at det derfor er af Vigtighed at gennemføre Ensartethed i Behandlingen saa fuldkomment, at den ret ørkesløse Strid om den rette Afgrænsning mellem Tyveri, Underslæb, Bedrageri o. s. v. mister praktisk Betydning. At disse Grænser ofte er ganske flydende eller beroende paa ret subtile Distinktioner, og at derfor ogsaa ofte Tilfælde, der synes ganske ensartede, i Praksis behandles forskelligt, er bekendt, ligesom, at dette ofte fører til, at nærbeslægtede Tilfælde maa henføres under Straffebestemmelser af højst forskellig Strenghed[1]). Alle disse Distinktioner forsvinder vel ikke efter nærvær. Forsl.; men de faar i det væsentlige kun rent teoretisk Interesse, naar alle de i dette Kapitel optagne Forbrydelser med Undtagelse af Røveri behandles ens, idet ikke blot den normale Strafferamme, men ogsaa den forhøjede for grove Tilfælde, den nedsatte for de undtagne Berigelsesforbrydelser og Gentagelsesreglen er fælles for dem alle. De faa Tilfælde, hvor en Strafnedsættelse er hjemlet ved visse Begaaelsesformer, jfr. § 251, 2. St., volder ikke i den ovenfor antydede Retning nogen Vanskelighed, da Strafansættelsen er rent fakultativ.

Man kunde imidlertid spørge, om denne Simplificering, den her tilvejebragte Uniformitet ikke dækker over en indre Forskel i Strafværdigheden. Dette er dog sikkert ikke Tilfældet. Samtlige de Forbrydelser, som her behandles ens, rummer Tilfælde af meget graverende Art, hvor den højeste her hjemlede Straf ikke synes for høj, og Tilfælde, hvor den laveste anvendelige Straf kan være lige saa velbegrundet som ved enhver af de andre. De Forskelligheder i Behandlingen, der findes i K. U., er ogsaa saa lidet betydende, at der ikke kan være nogen afgørende Grund til at opretholde dem. Fra den iøvrigt fælles Strafferamme — Arbejdsfængsel indtil 3 Aar — gøres Undtagelse ved Afpresning og ved Assurancesvig, hvor Straffen kan

[1]) Jfr. nærmere bl. a. D. K. F.'s Aarbog 10. S. 184—185.

stige til Strafarbejde i 6 Aar. I nærvær. Forsl er der imidlertid ved alle Berigelsesforbrydelser undtagen Aager, jfr. herom nedf., hjemlet Anvendelse af en lignende Straf i grove Tilfælde, jfr. § 255; og paa dette Punkt stemmer Forslaget for saa vidt med de nyere fremmede Forslag, som disse har samme Normalstraf for Afpresning som for Tyveri m. fl. Forbrydelser, ligesom de ikke har fundet det nødvendigt at optage de tidligere almindelige, skærpede Bestemmelser om Bedrageri i Forsikringsforhold[1]). De øvrige i K. U. forekommende Afvigelser fra den normale Strafferamme er dels af ringe Betydning, dels formentlig saa vilkaarlige, at der ikke er Grund til at foreslaa dem opretholdte. Paa Grund af deres specielle Natur henskydes Omtalen af dem til Bemærkningerne til de enkelte Paragrafer.

2. Som bemærket er det tilstræbt i dette Kapitel at samle *alle* egentlige Berigelsesforbrydelser ɔ: saadanne, hvor uberettiget Vinding opnaas direkte gennem retstridig Tilføjelse af et tilsvarende Formuetab for den forurettede, og paa den anden Side *kun* disse. Afgrænsningen kan i enkelte Retninger frembyde Tvivl. Foruden en Række i K. U. 26.—31. Kap. omhandlede Forbrydelser, om hvis Opfattelse som Berigelsesforbrydelser man i Hovedsagen herhjemme har været enig, medtages endvidere Aager. Om Grundene dertil henvises til Bemærkningerne til 19. Kap. Om Aagerforbrydelsens nære Slægtskab henholdsvis med Bedrageri og med Afpresning kan der efter denne Forbrydelses Udformning i nyere Ret næppe rejses grundet Tvivl. At den deri liggende Udnyttelse af en andens Nød, Afhængighedsforhold o. l. til at skaffe sig eller andre en efter de foreliggende Omstændigheder ublu Formuefordel, bør være strafbar, idet Civilrettens Regler ikke her yder fornødent Værn, erkendes nu almindeligt og har faaet Udtryk i en Række nyere Love og Udkast. Ligeledes, at Bestemmelsen ikke bør indskrænkes til Kreditaager, men bør omfatte tilsvarende Misbrug ved andre Retshandler. Hvad der kunde volde Tvivl, er da nærmest, om denne Forbrydelse passer ind i det Straffeniveau, som nærvær. Forsl. ellers i det hele opretholder ved Berigelsesforbrydelser. K. U. § 331 foreslaar, formentlig paavirket af, at Udkastet alene ser Aager under Synspunktet samfundsskadeligt Erhverv, som almindelig Straf Bøde og kun i enkelte kvalificerede Tilfælde simpelt Fængsel i indtil 1 Aar. Fremmede Love og Udkast hjemler imidlertid som Regel langt strengere Straffe, i Almindelighed Fængsel (ɔ: Arbejdsfængsel), undertiden endog Tugthusstraf[2]). I mere alvorlige Tilfælde af Aager maa det sikkert ogsaa erkendes, at den normale Straf for Berigelsesforbrydelser ikke vil virke for strengt, og mindre graverende Tilfælde vil der kunne tages tilbørligt Hensyn til ved den fakultative Adgang til at anvende simpelt Fængsel eller Bøde ligesom ved ulovlig Omgang med Hittegods og visse andre, hyppigt mindre alvorlige Berigelsesforbrydelser. Netop ved denne Forbrydelse vil der iøvrigt ofte kunne være Anledning til at anvende Bestemmelsen i § 48, 1. St. — I Overensstemmelse med K. U., der behandler Brugstyveri og beslægtede Forhold i 32. Kap. under »andre strafbare Formueindgreb« er disse Forbrydelser derimod ikke medtagne i dette Kapitel, skønt der kan rejses Tvivl om Rigtigheden heraf, idet der her *kan* foreligge utvivlsom Berigelseshensigt, og Afgrænsningen overfor Tyveri, Underslæb o. l. kan være vanskelig. Naar Brugstyveri m. m. dog ikke foreslaas medtaget her, skyldes det den Betragtning, at en klar og bevidst Berigelseshensigt her sikkert kun undta-

[1]) Heller ikke N. Strfl. § 272 behandler i Almindelighed Assurancesvig anderledes end andet Bedrageri, men i § 272, 2. St. fremhæves paa lignende Maade som ved andre Berigelsesforbrydelser enkelte særlig kvalificerede Tilfælde.

[2]) Jfr. schweizisk V. E. Art. 92: Fængsel ikke under 3 Maaneder eller Tugthus i indtil 5 Aar, i visse kvalificerede Tilfælde Tugthus i indtil 10 Aar.

gelsesvis vil foreligge, og at disse Forbrydelser ogsaa af andre Grunde regelmæssig vil være af en saa meget ringere Strafværdighed, at Bestemmelserne om dem vanskeligt kan passes ind i det System af Strafferammer, der synes naturligt ved Berigelsesforbrydelser. Til de Tilfælde, der stærkt nærmer sig Tyveri o. l., bør der da ved Bestemmelsen af Strafferammens Maksimum tages fornødent Hensyn.

3. Som tidligere berørt, tilstræber nærvær. Forsl. dernæst en Begrænsning af det strafbares Omraade ved fra dette at udskyde en Række Forhold, der formentlig ikke bør straffes, ialtfald ikke som Berigelsesforbrydelser. Dette søges opnaaet dels ved en snevrere Afgrænsning af visse Forbrydelsesbegreber, der i K. U. har faaet en altfor vidtrækkende og vag Affattelse, dels ved helt at udskyde nogle formentlig overflødige Straffebestemmelser. Den nærmere Redegørelse for det første Punkt sker naturligst i Forbindelse med Behandlingen af de enkelte Paragrafer. Her skal blot fremhæves, at det navnlig er K. U.'s Bestemmelser om Underslæb (§ 281), Bedrageri (§ 290) Afpresning (§ 300) og Besvigelse af Fordringshavere (§ 308), som det foreslaas at give en skarpere og mere begrænset Affattelse. — Foruden den allerede omtalte Bestemmelse i K. U. § 292 om Bedrageri i Forsikringsforhold foreslaas det dernæst helt at lade §§ 284, 286 og 296 udgaa. Om K. U. § 284 vil det være naturligst at henvise til Bemærkningerne i det følgende til § 281 Litr. b. Hvilke Tilfælde § 286 sigter til — om der sigtes til manglende Berigelseshensigt, efterfølgende Medvirken eller rent uagtsom Forsømmelse — synes ganske uklart; og Motiverne giver ingen Vejledning derom. I alle Tilfælde synes Bestemmelsen, hvortil intet tilsvarende findes i den gældende Ret, uden at det vides, at dette har efterladt noget Savn, uden Skade at kunne udgaa. Hvad endelig K. U. § 296 om Tilvendelse af Gaver o. l. ved falske Foregivender angaar, kan man formentlig, hvor Forholdet ikke antager Karakteren af Bedrageri, ligesom hidtil nøjes med den almindelige Bestemmelse om Tiggeri.

Endelig maa Bestemmelserne i K. U. §§ 288, 295, 311, 312 samt § 308, forsaavidt denne omfatter Tilfælde, hvor der ikke kræves Berigelseshensigt, efter det her fulgte System ialtfald udgaa paa dette Sted, da de der omhandlede Forhold, selv om de findes strafbare, ikke bør behandles sammen med Berigelsesforbrydelserne. Om og i hvilket Omfang Bestemmelser angaaende disse Forhold bør optages i Loven, vil blive undersøgt i Forbindelse med Bemærkningerne til 26. Kapitel.

4. Ved Behandlingen af Berigelsesforbrydelserne gaar nærvær. Forsl. den Vej, at det ved dem alle — undtagen Røveri og tildels Aager — opstiller en Tredeling, idet det giver tre fælles Straffebestemmelser henholdsvis for de normale Tilfælde, de grove Former og de lette (undtagne) Tilfælde. Ved Sondringen mellem disse tre Grupper gaar Forslaget ud fra, at en skarp Afgrænsning ligesom ved Legemsangrebene vilde være forfejlet, fordi den vilde føre til urimelige Vilkaarligheder og store Fortolkningsvanskeligheder. Vanskelighederne træder tydeligst frem ved Tyveri, hvor man her som andetsteds navnlig har gjort Forsøg paa at opstille en saadan skarp Afgrænsning. Af en Sammenligning mellem de forskellige Love og Udkast fremgaar straks, at den Opregning, hvorigennem det søges fastslaaet, hvilke Tilfælde der skal straffes som groft Tyveri, nødvendigvis maa blive ganske tilfældig og vilkaarlig. Ikke et eneste Tilfælde — end ikke Indbrud — findes nævnt i dem alle. Selv de Tilfælde, der hyppigst gaar igen, afgrænses højst forskelligt; og for de andres Vedkommende frembyder de forskellige Love og Udkast en haabløs Uoverensstemmelse[1]).

[1]) Jfr. foruden Strfl. § 229 og K. U. § 277 bl. a. norsk Strfl. §§ 258—260; svensk Strfl. 20. Kap 6 §; fransk Code pénal Artt. 381 flg.; hollandsk Strfl. Art. 311; italiensk Strfl. Artt. 403 og 404; tysk Strfl. § 243, V. E. § 270, G. E. § 298; østerrigsk Regeringsforsl. §§ 336—339; schweizisk V. E. Art. 83 Nr. 3.

Dette har sin naturlige Forklaring deri, at hverken Maaden, hvorpaa Tyveriet er udøvet, de Omstændigheder, hvorunder det er sket, Genstandens Beskaffenhed, dens Opbevaringsmaade eller noget lignende Kriterium er brugbart til en skarp Afgrænsning mellem almindelige og grove o: særlig strafværdige Tyverier. Gøres Listen over grove Tyverier kort, maa man nødvendigvis forbigaa en Række Tilfælde, hvis Strafværdighed ofte er særlig stor; og gøres Listen lang — og desmere, jo længere man gør den — kommer den uundgaaeligt til at omfatte en Række Tilfælde, der in concreto ikke fortjener særlig streng Behandling. Efter Strfl. § 229 Nr. 4 straffes f. Eks. for groft Tyveri den, som stiger over en Gaardmur for at plukke Frugten af et i Gaarden staaende Pæretræ — ikke til umiddelbar Fortæring, men til Salg. Det synes dog vanskeligt at forstaa, at en saadan Handling fortjener en væsentlig strengere Bedømmelse end snedigt udførte Lommetyverier eller Hotel- eller Butikstyverier. Den, som paa Marken stjæler et Lam, straffes for groft Tyveri, men ikke den, der i Skoven ved Nattetid bortfører et Læs kostbart Tømmer eller den, der, mens Kusken besørger et Ærinde, kører bort med Hestene og Vognen. Og forsøger man som K. U. § 277 Nr. 1 at undgaa saadanne Urimeligheder ved en mere almindelig Affattelse: »Ting, som ifølge Forholdenes Beskaffenhed ikke kunne værnes paa betryggende Maade«, kommer man, som let ses, til en saa grænseløs Udvidelse af de grove Tyveriers Omraade, at det bliver lige saa urimeligt. Og hvorfor skal ethvert lille Kirketyveri være groft, men Tyveri af et verdensberømt Kunstværk i et Musæum simpelt, eller Tilegnelse af en Postpakke groft, men Tilegnelse af en Pakke, der sendes med Jernbanemærke simpelt Tyveri? Med saadanne Eksempler kan fortsættes i det uendelige. En rationel Løsning naas kun ved at opgive alle Opregninger og erstatte dem med en Eksemplikation, der uden at binde Domstolene tjener disse til Vejledning, eller med en Angivelse af visse almindelige Synspunkter, medens den afgørende Vægt lægges paa Domstolenes Prøvelse af det enkelte Tilfældes Grovhed — Farlighed eller Strafværdighed. Her, hvor der kun er Tale om en Strafudmaaling, bør og kan man stole paa Domstolenes sunde Sans og behøver ikke, som naar Talen er om en Afgrænsning af det strafbares Omraade, at fordre den Garanti for den personlige Sikkerhed, som ligger i Lovreglens skarpe Formulering, hvis dette vil føre til altfor store Urimeligheder. Erkendelsen af, at Ulemperne ved en udtømmende Opregning langt opvejer Fordelene ved en skarp Afgrænsning af det grove Tyveri, selv om denne som hos os er fæstnet gennem en lang Praksis, har ført til, at denne Vej i nærvær. Forsl. er forladt. Det her fulgte Princip vil utvivlsomt efterhaanden vinde Anerkendelse ogsaa i Lovgivningerne; om Maaden, hvorpaa det skal gennemføres, kan der selvfølgelig være Tvivl. At det bør gennemføres ogsaa ved andre Berigelsesforbrydelser, naar det følges ved Tyveri, vil næppe blive bestridt. I nærvær. Forsl. er dog fra den almindelige Straffebestemmelse i § 255 om kvalificerede Berigelsesforbrydelser undtaget dels Røveri, fordi det i Forvejen er henført under en strengere Strafferamme, jfr. imidlertid herved § 258, 2. St., dels Aager, fordi den almindelige Strafferamme i § 254 her synes tilstrækkelig til at ramme ogsaa de grove Tilfælde.

For de smaa (undtagne) Berigelsesforbrydelser stiller Sagen sig principielt paa lignende Maade. Ogsaa her er Grænsen ganske flydende, idet den mildere Bedømmelse kan være begrundet alene ved Genstandenes Ubetydelighed eller alene ved de Omstændigheder, under hvilke Forbrydelsen er begaaet, eller ved begge Dele i Forening. Ogsaa her maa Grænsen drages af Domstolene efter en konkret Prøvelse. Derved begrundes den foreslaaede Affattelse af § 256, for hvilken der findes et Forbillede i N. Strfl. § 256, 3. St. Det er ogsaa Grunden til, at Strafnedsættelsen

— ligesom Skærpelsen i § 255 — er gjort rent fakultativ. Naar Betingelserne for Strafnedsættelsen findes at være til Stede, vil dette, saaledes som § 68 er formuleret, tillige medføre, at der ikke bliver Spørgsmaal om Fortabelse af de borgerlige Rettigheder. Dette vil formentlig findes naturligt ved saadanne Bagatelforbrydelser, hvor det skønnes, at Straffen ikke bør overstige Bøde eller simpelt Fængsel[1]).

5. At der ved disse Forbrydelser ved Siden af den almindelige Fordring om Forsæt kræves Berigelseshensigt, kan næppe ventes her i Landet at møde Modsigelse. Det tør derfor anses overflødigt her at gøre Rede for de Grunde[2]), der fører til, at dette Krav trods megen Modstand i stadig stigende Grad fastholdes og kan ventes efterhaanden at ville trænge igennem i Lovgivningerne. I alt væsentligt er Kravet om Berigelseshensigt ved disse Forbrydelser foruden i dansk Ret og K. U. gennemført i norsk Straffelov, tysk G. E., schweizisk V. E. og østerrigsk Regeringsforslag. At de enkelte Afvigelser fra Reglen, som disse gør, ikke kan anses velbegrundede, vil fremgaa af Bemærkningerne til de enkelte Bestemmelser, særlig § 252 (K. U. § 308).

Den for disse Forbrydelser undtagen Røveri foreslaaede Normalstraf er Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar, hvorved dog bemærkes, at Straffen ved en Række i § 254, 2. St. særlig nævnte Underarter kan gaa ned til simpelt Fængsel eller Bøde. Det er allerede ovenf. i Bemærkningerne til 6. Kap. S. 67 berørt, at dette ved de Forbrydelser, der ikke er nævnt i § 254, 2. St., i Sammenligning med den gældende Ret betyder nogen Forhøjelse af Minimum, men at det under Hensyn til det udvidede Omfang, som Bestemmelsen om undtagne Berigelsesforbrydelser (§ 256) har faaet, og den vide Adgang til at anvende betinget Straffedom samtidig med, at denne søges gjort mere effektiv, næppe kan vække Betænkelighed. Maksimum foreslaas sat til 2 Aar, medens K. U. ved de fleste af disse Forbrydelser har 3 Aar. Overfor den i nyere Tid stadig tilbagevendende Kritik af de gældende Lovgivningers altfor høje Taksering af Formueforbrydelserne i Sammenligning med andre Forbrydelser synes det betænkeligt at sætte det normale Maksimum højere end 2 Aar, for hvilken Grænse der ogsaa findes Tilknytning i Strfl. §§ 228, 247 og 251. Det erindres herved, at Straffen ved vane- eller erhvervsmæssig Begaaelse ifølge § 77 kan forhøjes med indtil Halvdelen, og at ethvert særlig groft Tilfælde kan bringes ind under den strengere Regel i § 255. Derved maa formentlig ogsaa al Betænkelighed ved, at Normalstraffens Maksimum ved Afpresning og Besvigelse af Fordringshavere er saa meget lavere end efter Straffeloven, svinde. — Den i § 255 foreslaaede forhøjede Straf for grove Berigelsesforbrydelser afviger kun fra den i K. U. §§ 278 og 282, 3. St. angivne derved, at der ikke er foreslaaet noget for disse Tilfælde særligt, højere Minimum. Da det almindelige Minimum for Arbejdsfængsel efter nærvær. Forsl. § 32 er 2 Maaneder, er der formentlig ikke tilstrækkelig Grund til her at foreskrive et nyt Minimum af 3 Maaneder.

Endnu bemærkes, at nærvær. Forsl. § 257 giver en fælles Bestemmelse om Straffens Forhøjelse i Gentagelsestilfælde, der meget væsentlig afviger fra de tilsvarende Regler i K. U. Disse, der gives særskilt for de enkelte Forbrydelser, frembyder vel en Del ret paafaldende Uoverensstemmelser, men stemmer bl. a. overens deri, at de foreskriver en betydelig Forhøjelse af Straffens Minimum og betegner i denne Henseende en almindelig, tildels endog meget væsentlig Skærpelse i Sammenligning med Straffelovens tilsvarende Bestemmelser. Eksempelvis kan nævnes, at Minimum ved 2. Gang begaaet groft Tyveri og 3. Gang begaaet simpelt eller groft Tyveri forhøjes fra hen-

[1]) Jfr. D. K. F.'s Aarbog 10. S. 206—209.

[2]) Jfr. herom bl. a. Torp: Bidrag til Læren om Berigelsesforbrydelserne. Universitetsprogram 1909.

holdsvis 8 Maaneder (ɔ: naar Hensyn tages til Afkortningen for Cellestraf, faktisk 6 Maaneder), 8 Maaneder (6 Maaneder) og 1 Aar (8 Maaneder) til 1, 1 og 2 Aar (uden Afkortning), altsaa en Forhøjelse med henholdsvis 100, 100 og 200 pCt. Efter den Bedømmelse, som f. Eks. Reglen i Strfl. § 231 vitterlig har været Genstand for fra praktiske Juristers Side, maa denne Skærpelse virke højst overraskende. Saa vist som alle erkender, at den professionelle eller dog kroniske Berigelsesforbryder maa undergives en meget skarp Repression, lige saa vist er man formentlig enig om det unyttige og stødende i en saadan haardhændet Behandlingsmaade af de ikke faa harmløse og ufarlige Individer, der efter ringe Evne bestræber sig for at ernære sig og sine ved deres Arbejde, men som lejlighedsvis. med Aars Mellemrum, naar Kampen bliver for haard eller Lejligheden præsenterer sig for oplagt, bukker under for Fristelsen til Bagateltyverier o. l. Overfor det fra mange Sider rejste Krav om Lempelser i de strenge Regler for saadanne Tilfælde virker de foreslaaede Forhøjelser af Minimumsstraffen saa meget mere paafaldende, som K. U. samtidig i høj Grad udvider Gentagelsesstraffens Omraade ved — iøvrigt med Rette — at tillægge de forskellige Berigelsesforbrydelser Gentagelsesvirkning indbyrdes. — I Overensstemmelse med de anførte Betragtninger og det ogsaa ellers i nærvær. Forsl. fulgte Princip er den i § 257 foreslaaede Forhøjelse af Straffen i Gentagelsestilfælde rent fakultativ, navnlig ogsaa uden Forhøjelse af Minimum.

6. Angaaende de enkelte Paragrafer bemærkes følgende:

a. § 246 svarer til K. U. § 275. K. U.'s Udtryk »en ham ikke tilhørende Ting« er omskrevet til »en fremmed rørlig Ting«. Denne Ændring er rent redaktionel og tilsigter kun noget præcisere at angive Forbrydelsens Genstand.

b. § 247 svarer til K. U. § 281 med en væsentlig Begrænsning af Omraadet, idet samtlige de i Paragrafens 2. St. under Litr. a.—d. optagne Bestemmelser foreslaas strøgne. Bestemmelserne under Litr. a. og b. gaar videre end nogen gældende Lov eller noget af de nyere Udkast og vil føre til, at rene Bagateller vil kunne anses med en ganske uforholdsmæssig Straf[1]). Efter Bestemmelsen i Litr. a. vil f. Eks. den, der har lovet en anden, at denne næste Søndag maa laane hans Hest, Baad, Cykle o. s. v., men, da han uventet faar et godt Bud, forinden sælger eller lejer den til en anden, være at straffe med Arbejdsfængsel. Hvis man overhovedet vil straffe saadanne Bagatelforseelser, bør de ialtfald kun behandles i Lighed med uberettiget Brug af fremmede Ting (K. U. § 314). De mere graverende Tilfælde af uberettiget Raaden over egne Ting, navnlig Afhændelse, Forbrug eller Forstikkelse af pantsatte Genstande vil rammes af Bestemmelsen om Besvigelse af Fordringshavere, jfr. om andre Tilfælde §§ 261 og 262, 2. St. — Det under Litr. b. omhandlede Tilfælde bliver efter nærvær. Forsl. ligesom efter Straffeloven at straffe som Bedrageri. hvis Ydelsen er modtaget uden Hensigt at betale eller iøvrigt yde Vederlag (hvorunder, at han indser, at han ingen eller saa at sige ingen Udsigt har til at kunne præstere), samt hvor Modtagelsen fragaas. Men for saa vidt K. U. § 281 Litr. b. rammer ogsaa de Tilfælde, hvor disse Momenter mangler, synes denne Udvidelse højst betænkelig — f. Eks. hvor Vederlaget ikke kan leveres tilbage, fordi det er forbrugt, eller hvor Modtageren unddrager sig Opfyldelse, fordi han ikke kan præstere det lovede Arbejde, eller fordi han er blevet uenig med Modparten om Arbejdsvilkaar o. l. — At der blandt disse Tilfælde, der ikke kan rammes af Bedragerireglerne, findes nogle, som det i og for sig vilde være ønskeligt at kunne straffe,

[1]) Bestemmelserne i N. Strfl. § 276, tysk V. E. § 294, G E § 307, schweizisk V. E. Art. 89 har et langt mere begrænset Omraade og langt lavere Minimum (Bøde) end K. U. § 281 Litr. a. Ligeledes har N Strfl. § 409, 2. St. et langt snævrere Omraade og meget lavere Straf end K. U. § 281 Litr. b.

kan næppe bestrides.[1]) Men bortset fra, at det dog sikkert vilde være urimeligt at anvende Straffebestemmelserne for Berigelsesforbrydelser paa dem[2]), støder man paa vistnok uovervindelige Vanskeligheder ved en fornuftig Afgrænsning af en saadan mere almindelig Straffebestemmelse. Det maa da sikkert her som i mange andre Tilfælde erkendes, at Ulemperne ved, at et og andet strafværdigt Forhold gaar fri, er langt mindre end Farerne ved en Straffebestemmelse, der nødvendigvis maa faa et altfor vidt Omfang. Herfor taler ogsaa, at, saa vidt vides, bortset fra den ganske specielle Regel i N. Strfl. § 409, 2. St.[3]) ingen Lov og intet andet Udkast indeholder en saadan Bestemmelse. Skulde Misbrug af denne Art finde Sted i større Omfang, vil sikkert ogsaa Nutidens stærkt udviklede Erhvervsorganisationer let finde Midler til at standse dem. At der efter det anførte ikke vil kunne være Tale om her at optage en Bestemmelse svarende til K. U. § 284, er formentlig indlysende. — Naar endelig Bestemmelserne i K. U. § 281 Litr. c. og d. ikke foreslaas optagne, har det sin Grund i, at den foreslaaede ændrede Affattelse af Bestemmelsen om »Utroskab« i § 249, vil gøre dem overflødige. Skulde denne Ændring ikke vinde Tilslutning, saaledes at de nævnte Bestemmelser maa genoptages, vil det imidlertid være nødvendigt at foretage nogle Ændringer i dem. Navnlig synes det urimeligt, at Litr. c. kun nævner »Gældsbrev« og ikke andre Omsætningsdokumenter og kun taler om Overdragelse, men f. Eks. ikke om Pantsætning[4]).

De Ændringer i K. U. § 281, 1. St., som iøvrigt foreslaas i nærvær. Forsl. § 247, 1. St., er mere formelle end reelle. I § 247 Nr. 1 foreslaas det at inddrage Tilegnelse af Hittegods, der i K. U. § 281 udelukkes ved Ordene, »som han har i sit Værge«, medens disse dog omfatter det dermed ganske analoge Tilfælde, som omhandles i Strfl. § 248. Men for begge disse Tilfælde hjemler saa § 254, 2. St. en Adgang til Strafnedsættelse, der endda gaar videre end den, som K. U. § 285 hjemler ved Tilegnelse af Hittegods, idet det foreslaas, at Straffen kan gaa ned til Bøde. Dette stemmer med norsk Straffelov og alle nyere Udkast, ligesom den her anvendte Systematik stemmer med norsk Straffelov, de tyske Udkast og det østerrigske Regeringsforslag. — Naar dernæst i § 247 Nr. 2 som et særligt Tilfælde nævnes Forbrug af betroede Penge, gaar dette næppe ud over, hvad K. U. har tilsigtet. Men, da Penge, som lovligt er gaaet ind i den paagældendes almindelige Beholdning, fordi han ikke var forpligtet til at holde dem afsondrede, ikke efter de gældende formueretlige Regler kan betegnes som »fremmede« eller »ham ikke tilhørende«, er det anset rigtigt særligt at nævne dette Tilfælde. Dette Spørgsmaal har andetsteds givet Anledning til megen Tvivl[5]). I N. Strfl. § 255 og schweizisk V. E. Art. 85 er det ogsaa gennem Formuleringen positivt tilkendevivet, at dette Tilfælde skal anses som Underslæb. De tyske Udkast synes nærmest at ville henføre det til Utroskab, og ved en noget tvungen Fortolkning vil det vel ogsaa kunne henføres under K. U. § 287. Men ligesom dette næppe har været tilsigtet, maa det ogsaa erkendes, at dette Forhold efter vor Retsopfattelse netop er den typiske Form for Underslæb, den hvorfra selve Navnet er hentet.

§ 247, 2. St. betegner derimod i Forhold til K. U. § 281 en betydelig reel Æn-

[1]) Jfr. bl. a. D. K. F.'s Aarbog 10. S. 197, 202—203.

[2]) I Praksis har man undertiden anvendt Strfl. § 257, men dette har ogsaa fremkaldt kraftig Protest,

[3]) Skulde det anses ønskeligt at optage en hertil svarende Regel, vil den have sin naturlige Plads i Lov om Forseelser.

[4]) Jfr. nærmere D. K. F.'s Aarbog 10. S. 212 og 247 (§ 2 Nr. 3).

[5]) At Spørgsmaalet til Trods for den unøjagtige Affattelse i Strfl. § 253 ikke har voldt Vanskelighed i dansk Ret, forklares ved, at § 254 i Virkeligheden afskærer enhver Tvivl.

dring, en delvis Tilbagevenden til Bestemmelsen i Strfl. § 254. At denne kan føre og har ført til Misligheder, kan næppe bestrides. Men de væsentligste Betænkeligheder fjernes formentlig ved de nye i nærvær. Forsl. opstillede Betingelser. Den første Betingelse er, at det drejer sig om mindre Beløb, som den skyldige antages at kunne dække ved egne Midler. Derved udelukkes først, at Bestemmelsen kommer til at virke som en Klasselov til Fordel for Forbrydere i større Stillinger eller tilhørende mere velhavende Samfundslag, og dernæst skabes derved en vis Garanti mod for vidtgaaende Forsøg paa at presse Familie og Venner, hvilket er en af Betænkelighederne ved Reglen i Strfl. § 254. Som Forhold, der udelukker Straffriheden, nævnes dernæst, foruden de allerede i Strfl. § 254 nævnte (Brud paa Segl eller andet Lukke), endvidere særlig, at den paagældende indtager en offentlig eller privat Stilling, som medfører, at der vises ham en særlig Tillid. Derved tænkes dels paa Embedsmænd o. l., dels paa andre, hvem Varetagelse af andres Pengeaffærer regelmæssig betroes, Sagførere, Vekselerere m. fl. — En saadan begrænset Adgang til Straffrihed er paa den anden Side formentlig af flere Grunde ønskelig. Først af humane Hensyn, idet der ved uretmæssigt Forbrug af betroede Penge jævnligt vil foreligge ret undskyldende Momenter, saaledes at Følgerne af en Strafforfølgning vil føles som uforholdsmæssige i Forhold til Brøden. Vigtigere er dog Hensynet til den forurettede. Der rettes ofte og ikke helt uden Grund den Bebrejdelse mod den moderne Strafferet, at den for ensidigt tager Hensyn til Samfundets Interesse i Straffen og for lidt til den forurettedes Krav paa Oprettelse. Ved fuldstændig at fjerne Adgangen til at opnaa Straffrihed, naar Erstatning ydes, vil nu den forurettedes Stilling væsentlig forringes. Og Erfaringen har vist, at det ikke sjældent forekommer, at en Mand i en lille fast Stilling, Postbud, Lærer, Værkfører etc., der i et Tillidshverv som Inkassator for en Forening o. l. har begaaet et mindre Underslæb, paa det samvittighedsfuldeste overholder en Overenskomst om at dække Beløbet af sin faste Indtægt ved ugentlige eller maanedlige Afdrag, mod at Tiltale frafaldes. Dette er ikke blot en Fordel for den forurettede; det betyder for den skyldige og hans ofte ganske uskyldige Familie Undgaaelse af social Ruin, og det er endelig et Opdragelsesmiddel, der virker langt mere præventivt end en i Reglen kortvarig Straf.

c. Ogsaa Bestemmelsen om Bedrageri i § 218 betegner i Sammenligning med K. U. § 290 en væsentlig Begrænsning af det strafbares Omraade. K. U.'s Beskrivelse af Handlingen gaar langt ud over, hvad der hidtil i dansk Ret har været antaget, og hvad fremmede Love og Udkast hjemler, ved at medtage »Misbrug af en Persons unge Alder eller mangelfulde Sjælstilstand«. En Del grove Tilfælde af denne Art rammes af K. U.'s nye Bestemmelser om Aager (§§ 330 og 331) med en meget ringere Straf, jfr. herved nærvær. Forsl. § 251. Og ligesom der ikke vides at være sporet Trang til at henføre de andre Tilfælde af denne Art under Bedrageri, saaledes synes en saadan Udvidelse af Begrebet meget betænkelig, fordi Afgrænsningen nødvendigvis maa blive ganske vag, idet baade »ung Alder« og »mangelfuld Sjælstilstand« rummer alle Gradationer fra den ganske umodne eller defekte til den næsten myndige eller fuldt normale. En anden Sag er det, at det, hvor en egentlig Vildfarelse er fremkaldt, kan have Betydning, om en andens Ungdom eller mangelfulde Sjælstilstand derved er benyttet, idet det kan være afgørende for, om Vildfarelsen er relevant eller maa henregnes til de Letsindigheder, mod hvis Benyttelse Loven ikke reagerer ved Straf. Men af Hensyn dertil har det aldrig været anset nødvendigt særligt at fremhæve disse Tilfælde.

De Afvigelser fra K. U. § 290, som Affattelsen af § 248 Nr. 1 ellers frembyder, tilsigter kun at give et dels simp-

lere, dels nøjagtigere Udtryk for, hvad der formentlig ogsaa har været K. U.'s Mening. Det er for det første fundet rigtigt udtrykkeligt at sige, at Bedrageri ogsaa kan begaas ved at bestemme nogen til en Undladelse, f. Eks. Undladelse af at foretage en Opsigelse, Afbrydelse af Hævd eller Præskription, rettidig Reklamation og lignende. K. U. taler kun om Handlinger, men da det ikke som N. Strfl. § 4 indeholder en almindelig Udtalelse om, at Ordet »Handling« overalt, hvor det forekommer i Loven, ogsaa skal omfatte Undladelse[1]), og da der særlig for Bedrageris Vedkommende i Teorien har været nogen Tvivl angaaende dette Punkt, bør det formentlig her udtrykkelig udtales. Iøvrigt synes K. U.'s Formulering af de Krav, der maa stilles til selve Bedragerihandlingen, paa den ene Side meget tung og paa den anden Side lidet oplysende om, *naar* Fremkaldelse eller Benyttelse af Vildfarelsen skal være strafbar, idet den bl. a. frister til den næppe rigtige Antagelse, at enhver Tilsidesættelse af en moralsk Pligt i dette Forhold er nok. Meningen er antagelig at give Udtryk for den herskende Opfattelse, at positiv Fremkaldelse af Vildfarelse i Reglen — men ikke altid, f. Eks. overdreven Anprisning af Varer — gør Handlingen til Bedrageri, men Undladelse af at berigtige en kendelig Vildfarelse kun undtagelsesvis — nemlig hvor en særlig Oplysningspligt bestaar. Men denne Mening kan formentlig kortere og fuldt saa tydeligt udtrykkes ved Ordene: »ved at fremkalde, bestyrke eller udnytte en Vildfarelse retstridigt bestemmer«, idet det da ligesom hidtil bliver Domstolenes Sag at skønne over, naar Vildfarelsens Benyttelse er retstridig. — Endelig udtrykker Ordene »nogen, for hvem hans Handling eller Undladelse bliver afgørende«, formentlig kortere det samme, som siges i K. U. § 290, 2. St.

Naar dernæst § 248 under Nr. 2 særlig nævner Fragaaelse af Pengelaan eller andet Laan til Eje eller af en Ydelse, for hvilken der skal svares Vederlag, er Grunden dertil, at dette Forhold, der ikke rammes af Definitionen i K. U. § 290 eller nærvær. Forsl. § 248 Nr. 1, utvivlsomt ligesom hidtil bør være strafbart og naturligst ligestilles med Bedrageri. Navnlig hos Medkontrahenten vil Fragaaelsen regelmæssig ikke fremkalde nogen Vildfarelse, men f. Eks. ofte bevirke, at han anser Sagsanlæg mod en Mand, der mod bedre Vidende fragaar Modtagelsen, som ørkesløst Spild af Kræfter og Penge, ligesom den ifølge almindelige Bevisregler kan nøde Dommeren til at frifinde, skønt han ikke personlig tror paa Fragaaelsens Sandhed. I denne Forbindelse bemærkes endnu, at, naar § 248 Nr. 2 kun nævner Fragaaelse af Pengelaan eller andet Laan til Eje eller af en Ydelse, for hvilken der skal svares Vederlag, og ikke Fragaaelse af Modtagelse af en Ting eller en Ydelse i al Almindelighed, er det, fordi der udenfor de særlig nævnte Tilfælde formentlig altid i andre herhenhørende Straffebud vil findes den fornødne Hjemmel til at straffe. Forholdet vil enten rammes af Bestemmelsen om Underslæb eller Forsøg derpaa (Fragaaelse af Modtagelsen af en fremmed Ting) eller af § 248 Nr. 1. Det sidste er navnlig Tilfældet, hvor den paagældende, hvis han vil opnaa noget ved Fragaaelsen, selv maa optræde som Sagsøger (f. Eks. den, der nægter at have modtaget en forudbetalt Ydelse eller at have faaet en udlaant Ting tilbageleveret). For at faa Dom over den anden, maa han nemlig bibringe Retten en Vildfarelse, og falder saaledes ind under § 248 Nr. 1. I de i Nr. 2 nævnte Tilfælde er det derimod den anden Part, der maa optræde aktivt for at gøre sit Krav gældende. Naar han undlader det, er det som

[1]) K. U. § 2, 2. St. taler kun om strafbare Handlinger og afgør saaledes ikke det foreliggende Spørgsmaal.

Regel ikke, fordi han lader sig skuffe ved Fragaaelsen, men fordi han anser det for haabløst at anlægge en Sag under disse Omstændigheder, hvor han har Bevisbyrden.

d. § 249 sammenfatter under Fællesbetegnelsen Utroskab to Grupper af strafbare Handlinger, som delvis, men ogsaa kun delvis, dækker hinanden, og som har det tilfælles, at et formueretligt Tillidsforhold krænkes. Den under Nr. 2 givne Regel svarer til K. U. § 287, 1. St., medens den under Nr. 1 givne Regel er ny.

Forbrydelsesbegrebet Utroskab er en strafferetlig Nydannelse, hvis Bestemmelse skal være at danne et Supplement til Bestemmelserne om Tyveri, Underslæb og Bedrageri ved at ramme visse utvivlsomt strafværdige Forhold, der ikke, eller dog ikke sikkert omfattes af disse Forbrydelser, navnlig visse Misbrug af Stillingen som Repræsentant for andre. Da det vanskeligt kan undgaas, at Affattelsen kommer til at rumme ogsaa Handlinger, der falder ind under et af de nævnte Forbrydelsers Omraade, er der i § 249 taget et Forbehold om, at Bestemmelsen ikke skal omfatte saadanne Tilfælde, for at fastslaa, at Sammenstødsreglerne da ikke skal bringes til Anvendelse, hvad der andetsteds har været Tilbøjelighed til. — Iøvrigt hersker der endnu ret stor Uklarhed angaaende det rette Synspunkt for denne Forbrydelses Bestemmelse. K. U. § 287 synes nærmest at være Udtryk for den Opfattelse, der bl. a. i den tyske Doktrin har mange Tilhængere, at Utroskab er Krænkelse af en særlig (kontraktmæssig eller ex lege) bestaaende obligatorisk *Pligt* til at varetage andres Formueinteresser. De iøvrigt ret ubestemte Udtalelser i Motiverne S. 254 er vel ogsaa forenelige hermed, omend de særlig fremhævede Eksempler[1]) netop er typiske for en helt anden Opfattelse af Forbrydelsen Utroskab, jfr. straks nedf. Den omtalte Opfattelse af Begrebet Utroskab og den dermed stemmende Formulering, som Reglen i K. U. § 287, 1. St. har faaet, er imidlertid næppe helt tilfredsstillende. Den rammer bl. a. ikke en Række Tilfælde, som der er særlig Trang til at ramme, fordi de andre til denne Gruppe hørende Forbrydelser ikke omfatter dem, nemlig saadanne, hvor en Person uden at have nogen positiv Pligt til at være virksom for en anden misbruger en for ham bestaaende Legitimation (retlig Magtstilling) til med bindende Virkning for den repræsenterede at disponere til Skade for denne. Som Eksempler kan nævnes Benyttelse af en af en Fejltagelse modtaget Blankofuldmagt, Salg af et allerede solgt, pantsat eller betalt Gældsbrev o. l., som ikke har faaet fornøden Paategning, tilsvarende Misbrug af den i en tinglæst Adkomst med Hensyn til fast Ejendom liggende Legitimation etc. Paa den anden Side vil netop de i K. U. § 287, 1. St. nævnte Handlinger meget hyppigt kunne straffes efter andre Bestemmelser, særlig som Underslæb eller Bedrageri.

Det ligger da nær at forsøge en anden Bestemmelse af Forbrydelsen Utroskab, nemlig som Misbrug (i Berigelseshensigt) af en den skyldige tilkommende Legitimation (retlig Magt) til med bindende Virkning at handle for en anden. Det er givet, at den i saadant Misbrug liggende Krænkelse af en andens Formueomraade ikke som saadan rammes af Bestemmelserne om Tyveri, Underslæb, Bedrageri etc. Og Følelsen af, at der her er Trang til en supplerende Straffebestemmelse, er ialtfald et af de Momenter, der historisk har været medbestemmende ved Kravet om Dannelsen af et saadant nyt Forbrydelsesbegreb. Det maa imidlertid vist erkendes, at heller ikke et paa dette Grundlag formuleret Forbrydelsesbegreb bliver tilstrækkelig omfattende. Det vil f. Eks. ikke ramme det

[1]) Naar Motiverne som Tilfælde af Utroskab ogsaa nævner det »hvor Bestyreren ved Svig i Vindingshensigt formaar sin Klient til at fatte en for Klienten tabvoldende Beslutning«, er dette nærmest misvisende. Her foreligger et rent og klart Tilfælde af Bedrageri, hvor der slet ikke er Plads for Forbrydelsen »Utroskab«.

Tilfælde, at en Sagfører forsætlig anlægger en Sag ved urigtigt Værneting for at en Forældelsesfrist skal udløbe, inden den repræsenterede naar at anlægge gyldigt Afbrydelsessøgsmaal efter den første Sags Afvisning, eller at den, der har paataget sig for en anden at købe en Ting paa en Auktion, undlader at byde, for at en tredje skal faa Tingen billigt, eller underretter Sælgeren om, at han har faaet Bemyndigelse til at byde saa og saa meget, for at denne roligt kan lade Tingen byde op til denne Grænse. Disse og lign. Tilfælde vil derimod rammes af Bestemmelsen i K. U. § 287. Det vil derfor formentlig være nødvendigt at formulere Bestemmelsen om Utroskab saaledes, at den rammer Handlinger af begge de nævnte Kategorier; og den tidligere berørte Ulempe, at Bestemmelsen vil omfatte mange Handlinger, der allerede kan straffes som Underslæb, Bedrageri o. l., maa da tages med i Købet. Paa den anden Side vil derefter Bestemmelserne i K. U. § 281 Litr. c. og d. som ovenf. under b. anført kunne undværes, idet de der nævnte Handlinger rammes af den mere omfattende Regel i nærvær. Forsl. § 249 Nr. 1.

Reglen i K. U. § 287, 2. St. foreslaas ikke optagen. For saa vidt den omhandler Sammenstød af Forbrydelser, kan formentlig Reglen i § 82 gøre Fyldest; og dens Gentagelsesregel, der iøvrigt indeholder en, saavidt skønnes, umotiveret Afvigelse fra K. U.'s andre Regler om Gentagelsesstraf ved disse Forbrydelser, maa anses overflødig under Hensyn til nærvær. Forsl. § 257.

e. Bestemmelsen i § 250 om Afpresning drager væsentlig snevrere Grænser for denne Forbrydelses Omraade end K. U. § 300. Som Midler, ved hvilke Forbrydelsen kan begaas, nævner denne dels »retstridig Adfærd af anden Art end den i § 298 nævnte eller (ved) Trusel om saadan Adfærd«, dels Trusler om en Række nærmere angivne Handlinger. Det maa antages, at K. U. herved har den Modsætning for Øje, som ogsaa har faaet Udtryk i nærvær. Forsl. § 250, nemlig mellem et i sig selv retstridigt Forhold og Trusler om noget i og for sig ikke retstridigt. Men ligesom denne Modsætning ikke har faaet noget skarpt Udtryk, idet Bestemmelsen for de særlig nævnte Truslers Vedkommende er formuleret saa almindeligt, at den omfatter ogsaa Trusler om noget i sig selv retstridigt — f. Eks. Udbredelse af *usande* Sigtelser —, saaledes har K. U. heller ikke draget den formentlig rigtige Konsekvens af denne Modsætning ved, hvor Trusel om noget i og for sig retmæssigt er benyttet, at betinge Strafbarheden af, at Truslens Benyttelse til Aftvingelse af en Formuefordel in concreto er utilbørlig. Det almindelige Udtryk »for at skaffe sig eller en anden en uberettiget Vinding« er nemlig i denne Henseende ikke fyldestgørende, jfr. nærmere nedf. -- Hovedindvendingen mod Bestemmelsen i K. U. § 300 er imidlertid, at dens Angivelse af de i sig selv retstridige Tvangsmidler er altfor omfattende. Idet der iøvrigt om Faren ved at benytte saa vide Udtryk som »retstridig Adfærd .. eller Trusel om saadan Adfærd« henvises til det i Bemærkningerne til 23. Kap. om K. U. § 255 anførte, skal her blot fremhæves følgende. Ved sine vide Udtryk rammer K. U. § 300 som Afpresning ubetinget enhver Anvendelse af retstridige Midler i en Lønkamp eller lignende i Erhvervslivet forekommende Kamp. De Arbejdere, der for at fremtvinge en Lønforhøjelse — ialtfald hvor denne ikke kan anses begrundet ved en ved den bestaaende Lønaftales Indgaaelse uforudset Ændring i det hele Prisniveau — nedlægger Arbejdet i Strid med aftalte eller lovlig fastsatte Opsigelsesregler o. l., eller som i en saadan Kamp anvender andre Midler, der ifølge Lov eller Retspraksis anses som civilretligt retstridige — f. Eks. Boycot ved Hjælp af Pressen o. l. — maa da ubetinget straffes for Afpresning. Om og i hvilket Omfang saadanne Handlinger overhovedet bør straffes, kan omtvistes. Men, at det vilde stride mod al sund Retsfølelse at ramme dem som Afpresning og derved

kaste et ufortjent odiøst Skær over de paagældende, maa formentlig anses som givet. Og at Frygten for saadanne Konsekvenser ikke er et Fantom, viser Retspraksis i en Række fremmede Lande med fuld Tydelighed.

Paa tilsvarende Maade som ved den almindelige Frihedskrænkelse maa det derfor ogsaa ved Afpresning kræves, at Loven saa nøjagtigt som muligt angiver de Tvangsmidler, ved hvilke Afpresning kan begaas. Og det er da fundet rigtigt at formulere Bestemmelserne herom i § 250 i nøje Tilslutning til Reglen i § 233, saaledes at der navnlig ogsaa her skarpt sondres mellem Trusler med noget i sig selv retstridigt (Nr. 1) og Trusler om noget i og for sig retmæssigt, naar disse misbruges til Aftvingelse af utilbørlig Fordel (Nr. 2). Om den under Nr. 1 foretagne Opregning af de Tvangsmidler, der skal være anvendte, træffer det rette, kan selvfølgelig omtvistes. Derom henvises til Bemærkningerne til § 233. Om den Begrænsning, som i den anden Gruppe af Tilfælde (Nr. 2) søges i det Øjemed, der forfølges, skal udover det ved § 233 bemærkede fremhæves følgende: At Benyttelsen af disse Tvangsmidler tilsigter at skaffe nogen en Formuefordel, paa hvilken der ikke haves retligt Krav, er ikke, saaledes som i de under Nr. 1 nævnte Tilfælde, nok. Derfor er netop heller ikke det i K. U. § 300 (nærvær. Forsl. § 250 i Begyndelsen) optagne Krav om Hensigt at skaffe nogen en uberettiget Vinding tilstrækkeligt. Der er saaledes næppe Tvivl om, at man ikke bør straffe den for Afpresning, der truer med at anmelde en begaaet Forbrydelse, hvis den skyldige ikke som en Slags frivillig erlagt Bøde betaler et passende Beløb til en velgørende Forening. Men Grænsen mellem strafbart og straffrit lader sig her næppe angive gennem præcise, objektive Kriterier, fordi den moralske Vurdering maa variere efter de utallige Muligheders skiftende Art. Mellem de klare Ydertilfælde som paa den ene Side det netop nævnte Tilfælde og paa den anden Side Aftvingelse af en Ydelse i rent privat Vindingshensigt ligger en Række Overgangsformer, hvor Afgørelsen kan være tvivlsom. Det bør f. Eks. sikkert anses som Afpresning at true en Mand med at anmelde en af ham begaaet Forbrydelse eller at aabenbare et for ham kompromitterende Forhold, hvis han ikke vil yde et Bidrag f. Eks. til sine politiske Modstanderes Partikasse eller Valgfond. Men Sagen vil straks stille sig væsentlig mere tvivlsom, hvis Tilfældet ligger f. Eks. saaledes, at et Partimedlem ved en eller anden Lejlighed menes at have svigtet eller forraadt Partiet, og at en Partifælle saa betinger sin Undladelse af at bringe dette til Partiets Kundskab deraf, at den paagældende som en Bod for det skete erlægger et Bidrag til Partiets — altsaa hans eget Partis — Valgfond. Grunden til den forskellige Bedømmelse er aabenbart, at Aftvingelsen i nogle Tilfælde klart fremtræder som et Misbrug af Situationen, en Utilbørlighed, medens det aftvungne i andre Tilfælde vil blive opfattet som et rimeligt Offer, et naturligt Ækvivalent for den Straf, han ellers kunde have ventet sig, eller for den fortjente Afsløring af hans utilbørlige Optræden og derfor for den almindelige Retsfølelse staar som moralsk uangribelig. Den her ofte tvivlsomme Grænse maa det være Domstolenes Sag at drage efter en Prøvelse af det enkelte Tilfælde. Til denne Prøvelse, der maa rettes ikke blot paa, om der er naturligt Sammenhæng mellem det Forhold, som Truslen angaar, og den aftvungne Formuefordel, men ogsaa paa, om der bestaar en rimelig kvantitativ Forholdsmæssighed mellem dem, henviser Ordene i § 250 Nr. 2 »en Formuefordel, hvis Fremtvingelse ikke kan anses tilbørlig begrundet ved det Forhold, som Truslen angaar«. — Det er vistnok en lignende Tanke, som tysk G. E. § 320 har villet give Udtryk ved Ordene »einen dem Recht zuwiderlaufenden Vermögensvorteil«, og som schweizisk V. E. Art. 91, 2. St. mindre skarpt lægger for Dagen gennem Ordene: »arglistig« veranlasst.

f. § 251 om Aager svarer til K. U. § 330. Fra denne adskiller § 251 sig for det første derved, at den blandt de Tilfælde af Underlegenhed, hvis Udnyttelse skal straffes, i Overensstemmelse med det af Civillovskommissionen udarbejdede Udkast til Lov om Aftaler m. m. § 32 medtager et mellem de paagældende bestaaende Afhængighedsforhold. Medens dette næppe kan volde særlig Betænkelighed, synes det mere tvivlsomt, om man bør medtage »Letsind, Enfoldighed og Uerfarenhed«. Det kan næppe nægtes, at disse Udtryk, selv om man kræver, at der skal være aabenbart og stærkt Misforhold mellem Ydelse og Vederlag, kan forstaas saaledes, at det fører betænkelig vidt. Man tænke blot paa saadanne Tilfælde som, at en med Hensyn til Antikviteter ganske ukyndig uden Betænkning akcepterer den af Antikvitetshandleren forlangte Pris, om hvilken enhver mindre »uerfaren« eller »enfoldig« Køber straks vilde vide, at den — som saa ofte i den Branche — er beregnet paa at kunne pruttes ned maaske til en Tredjedel eller en Fjerdedel, eller at en ung Mand, der absolut vil have et Portræt af en Dame eller en Genstand, som han ved, at hans Hjertes udkaarne ønsker sig, men som Besidderen ikke ønsker at sælge, i letsindigt Overmod byder denne Genstand op til en ganske urimelig Pris, som Indehaveren ikke kan staa for. Naar de ovenfor nævnte Tilfælde af Underlegenhed dog, om end ikke uden Betænkelighed, er medtagne, er det navnlig, fordi lignende vidt rækkende Udtryk i fremmede Love, saa vidt vides, ikke har ført Retsanvendelsen ind paa nogen urimelig Udvidelse af Aagerbegrebet; og en vis Garanti herimod ligger vel ogsaa i det benyttede Udtryk »udnytter«. — Ved Bestemmelsen af Retshandelens Beskaffenhed kræver § 251 ligesom N. Strfl. § 295, at der mellem Ydelse og Vederlag skal bestaa et aabenbart og stærkt Misforhold. Den i K. U. § 330 optagne forklarende Tilføjelse: »under Hensyn til det i Samhandelen almindelige i Forbindelse med de særlig foreliggende Omstændigheder«, der ikke findes i Civillovskommissionens Forslag § 32, foreslaas ikke optagen. Paa den ene Side synes denne Forklaring kun at sige noget selvfølgeligt, og paa den anden Side er det ikke helt udelukket, at den kan misforstaas. At det blandt Pantelaanere og andre Udlaanere maatte have været fast gammel Praksis at betinge sig fra 60 til 120 pCt. eller mere p. a., selv hvor der ikke foreligger nogen ekstraordinær Risiko, skulde ikke gerne kunne paaberaabes som Frifindelsesgrund under en Aagersag.

Et andet Punkt, hvor § 251 i Affattelsen afviger fra K. U. § 330, er Bestemmelsen angaaende den senere Erhververs Strafbarhed. Saaledes som denne Bestemmelse i § 330, 2. St. er affattet, synes det ikke at komme i Betragtning, om Erhververen ved Erhvervelsen var i god Tro eller ikke, og om Kravet var støttet paa et saadant Dokument, paa hvilket Grundsætningen i Fr. 9. Febr. 1798, 28. Juli 1841 § 1 m. fl. finder Anvendelse, eller ikke. Det afgørende synes alene at skulle være, om Erhververen paa den Tid, da han gør Kravet gældende eller overdrager det videre, var vidende om dets Oprindelse. Den modsatte Læsning, at god Tro ved Erhvervelsen ubetinget udelukker Ansvar[1]), er ganske vist mulig, men næppe den naturlige. Og Motiverne oplyser intet om, hvilken af disse Regler Kommissionen har villet udtale, skønt de begge vilde betyde en væsentlig Afvigelse fra det Resultat, til hvilket man paa Grundlag af de gældende formueretlige Regler er kommet ved Fortolkningen af vor Rets eneste Aagerbestemmelse, L. 6. April 1855 § 4. En klar Besvarelse af dette Spørgsmaal maa kræves. Det kunde da synes naturligt at formulere Be-

[1]) At den tilsvarende Bestemmelse i N. Strfl. § 295, 2. St. skal læses paa denne Maade, er efter Affattelsen, særlig Kommasætningen utvivlsomt Det samme gælder schweizisk V. E. Art. 92, 2. St., jfr. derimod tysk V. E. §§ 302, 2. St og 304, 2. St. Udtrykkene i de andre Udkast er paa dette Punkt ikke ganske klare, men bør dog vistnok læses saaledes, at der kræves dolus ab initio.

stemmelsen i Tilslutning til vor Rets Regler om Eksstinktion af Indsigelser, altsaa i Analogi med det angaaende Reglen i L. 6. April 1855 § 4 antagne. Rigtigere er det dog sikkert at følge den af norsk Straffelov og det schweiziske V. E. anviste Vej, hvorefter Erhververen kun straffes, naar han ved Erhvervelsen kendte Beskaffenheden af den Retshandel, paa hvilken Kravet grundes. At den, som i god Tro og maaske mod fuldt Vederlag har erhvervet et saadant Krav, eventuelt maa finde sig i, at Kravet erklæres ugyldigt, kan allerede være haardt nok. Men at han skal udsætte sig for Aagerstraf, fordi han indtaler Kravet, idet han ønsker en Retsafgørelse for, om det er gyldigt eller ikke — altsaa en Afgørelse af det maaske ret tvivlsomme Spørgsmaal, om der har foreligget Aager — synes ganske ubilligt og ikke uden Fare for Samhandelens Sikkerhed. Særlig stærkt gør selvfølgelig denne Betragtning sig gældende ved Omsætningspapirer. For disse burde da ialtfald en Undtagelse gøres. Men ogsaa ved andre Krav taler formentlig overvejende Grunde imod at straffe den godtroende Erhverver, der gør Kravet gældende, for Aager. Hvis han derimod, vidende om, at Kravet er ugyldigt, overdrager det til Tredjemand som gyldigt, bliver han at straffe for Bedrageri. Men det følger af § 248 og behøver ikke her at siges. I Overensstemmelse med det anførte er § 251, 1. St. formuleret.

§ 251, 2. St. svarer til K. U. § 331, 2. St. Den kortere Formulering kan formentlig ikke foranledige Tvivl. De i § 331, 1. St. nævnte særlige strafforhøjende Omstændigheder er der efter den stedfundne almindelige Forhøjelse af Strafferammen næppe Trang til at fremhæve, saa meget mere som forhøjet Straf ved vane- eller erhvervsmæssig Begaaelse samt i Gentagelsestilfælde hjemles henholdsvis ved § 77 og ved § 257.

Fr. 14. Maj 1754 tænkes ophævet, og i Modsætning til, hvad der efter K. U. tilsigtes, vil det ogsaa blive foreslaaet at ophæve Straffebestemmelsen i L. 6. April 1855 § 4. Denne Bestemmelse, der faktisk saa at sige aldrig bringes til Anvendelse, og til hvilken der i mere fremskredne Lovgivninger næppe findes noget Sidestykke, maa formentlig anses som en Anakronisme. Det ses da ogsaa af Lovens Motiver[1]), at man allerede dengang ikke uden Betænkeligheder opretholdt den bundne Rentefod ved Udlaan i faste Ejendomme. Efter den Udvikling af Realkrediten, som senere har fundet Sted, navnlig gennem Oprettelsen af talrige Kreditforeninger, der ifølge hele deres Organisation naturligt varetager Laantagernes Interesse, tør det anses for givet, at en Opretholdelse af Bestemmelserne i L. 6. April 1855 §§ 1 og 4 er uden nogensomhelst Værdi for en sund Udvikling af Realkrediten.

g. § 252 om Besvigelse af Fordringshavere adskiller sig fra K. U. § 308 navnlig derved, at den ligesom Strfl. §§ 260 og 261 samt K. L. § 168 fastholder Fordringen om Berigelseshensigt. I hvilket Omfang Handlinger, hvorved der uden saadan Hensigt forsætlig tilføjes Kreditorerne Skade, bør straffes, kan omtvistes, jfr. herom Bemærkningerne til 26. Kap. Men naar K. U. — iøvrigt i Tilslutning til fremmede Love og Udkast — behandler disse, sikkert lidet praktiske Tilfælde sammen med de egentlige Besvigelser af Fordringshavere, maa dette som allerede fremhævet anses som et Tilbageskridt i Forhold til den gældende Ret. Hvor Berigelseshensigt mangler, altsaa navnlig, hvor Skyldneren ødelægger sine Ejendele, f. Eks. i Desperation, foreligger kun en med Ødelæggelse af fremmede Ting — K. U. § 313 — analog Handling, der formentlig bør straffes udfra dette Synspunkt. Men ikke blot er Navnet »Besvigelse« her lidet passende; ogsaa den i K. U. § 309 foreskrevne Straf, saa vel Maksimum som Minimum — Arbejdsfængsel —, synes altfor høj. N. Strfl. §§ 280 og 281 saa vel som

[1]) Jfr Dep Tid 1854 S 797 flg.

tysk V. E. § 283 og G. E. § 313 giver da ogsaa Adgang til at anvende Bødestraf.

I Henhold til disse Betragtninger er det foreslaaet af de i K. U. § 308 opregnede Handlinger at lade »Ødelæggelse« udgaa. For endvidere i Tilslutning til den vistnok rigtige Forstaaelse af den gældende Ret at fastslaa, at virkelige — ikke fingerede — Retshandler og Forbrug kun skal rammes, naar de har en ekstraordinær Karakter, er i § 252 foran »Gaver« indskudt »betydeligere«, ligesom det kræves, at Forbrug skal være »uforholdsmæssigt«. Der er saa meget mere Grund til at fastholde denne Fordring, som K. U. og nærværende Forsl. ikke, saaledes som f. Eks. Strfl. § 260, opstiller nogen fast Tidsbegrænsning. Paa den anden Side bør formentlig, naar Fordringen om Berigelseshensigt fastholdes, ogsaa Betaling af eller Sikkerhedsstillelse for forfalden Gæld medtages. Ogsaa dette stemmer formentlig med den gældende Ret.

Subjektivt kræver § 252 foruden Berigelseshensigt kun Forsæt o: Bevidsthed om de Momenter, der betinger Retstridigheden, ikke nogen særlig Hensigt til at skade Kreditorerne o. l.[1]), saaledes som K. U.'s Affattelse kunde friste til at antage.

I Overensstemmelse hermed er Bestemmelsen i § 252, 1. St., der svarer til K. U. § 308, 1. og 2. St., formuleret. Bestemmelserne i K. U. § 308, 3. St. Nr. 1 og Nr. 2, 1. Pkt. foreslaas ikke optagne; den første, fordi den paa den ene Side maa anses overflødig, og paa den anden Side, naar en tilsvarende Bestemmelse ikke findes ved andre Paragrafer, kan friste til uberettigede Modsætningsslutninger; den anden, fordi dette Tilfælde medtages i § 253. Derimod er det paa Grund af Bestemmelsen i § 24, 1. St. nødvendigt udtrykkeligt at udtale, at andre end Skyldneren, som medvirker til Forbrydelsen, skal straffes, hvis det er Meningen, at saadan Medvirken skal anses strafbar, hvad den formentlig ligesom hidtil bør være. Ved den her foreslaaede Affattelse af § 252, 2. St. rammes faktisk ogsaa de i K. U. § 308, 3. St. Nr. 1 nævnte Tilfælde. Hvor Handlingen sker til Begunstigelse af enkelte Kreditorer, er dernæst en udtrykkelig Udtalelse om disses Strafbarhed, hvis en saadan skal anerkendes, nødvendig paa Grund af Reglen i § 24, 2. St. Med K. U. bør man sikkert være enig i, at den begunstigede Kreditor kun undtagelsesvis bør straffes, men det vil dog formentlig i Tilslutning til vor nyeste Retspraksis være rigtigt at gaa noget videre end K. U. Hertil sigter Bestemmelserne i § 252, 3. St.

h. Bestemmelsen om Hæleri i § 253 afviger kun paa lidet væsentlige Punkter fra K. U. § 303. At Besvigelse af Fordringshavere er medtaget i Opregningen, er kun en Konsekvens af det i dette Kapitel fulgte System. At omvendt Aager ikke medtages, har sin Grund i, at den, der i god Tro erhverver en Aagerfordring, af de ovenf. under *f.* anførte Grunde bør være straffri, medens ved Hæleri ogsaa den, som ved Tingens Modtagelse var i god Tro, straffes, hvis han beholder den efter at være blevet vidende om Forholdet (jfr. § 254, 2. St., 2. Pkt. og K. U. § 306, 1. St.). — Ordene i K. U. § 303 i Slutningen »for saa vidt han ikke ellers har Del i Forbrydelsen« foreslaas det at udelade. De er formentlig en Reminiscens af den Opfattelse, at disse Handlinger er efterfølgende Meddelagtighed i en anden Forbrydelse og straffes efter en lavere Strafferamme end anden Delagtighed. Naar som efter K. U. og nærværende Forsl. Hæleri som selvstændig Forbrydelse straffes med samme Straf som andre Berigelsesforbrydelser (undtagen Roveri), vilde Forbeholdet, saaledes som det er formuleret i K. U. § 303, føre til det urimelige Resultat, at den, som foruden i Hæleriet er skyldig i en mindre væsentlig foregaaende eller samtidig Meddelagtighed i simpelt Tyveri, Underslæb etc., ikke skulde straffes for

[1]) Jfr. herved Dom i H. R. T. 1898 S. 435.

Hæleri, men med den muligvis lavere Straf for saadan mindre væsentlig Medvirken. At omvendt Hæleren ikke kan undgaa den strengere Straf for samtidig (betydeligere) Medvirken til Røveri eller groft Tyveri, hvor saadan Medvirken foreligger, er efter almindelige Fortolkningsregler saa selvfølgeligt, at det ikke behøver at siges.

i. § 254, 1. St. trænger efter det tidligere under 5 bemærkede næppe til nærmere Forklaring. 2. St. om Adgang til fakultativ Strafnedsættelse er et Sammendrag af en Række i K. U. §§ 285, 304, 1. St. og 306 givne Regler med enkelte Udvidelser. For det første bør formentlig den Adgang til Strafnedsættelse, der hjemles ved Tilegnelse af Hittegods, ogsaa gælde ved Tilegnelse af Ting, som ved Ejerens Forglemmelse eller paa lignende tilfældig Maade er kommet i den skyldiges Værge. Det er Reglen i Strfl. § 248, som her genopstaar i en mere begrænset Skikkelse, omtrent svarende til den gennem Retsbrugen fastslaaede snevrere Fortolkning af § 248. Selv om det maa erkendes, at denne indskrænkende Fortolkning næppe har Hjemmel i den gældende Ret, er en saadan Begrænsning formentlig de lege ferenda naturlig. Dernæst bør en tilsvarende Adgang til Strafnedsættelse, ogsaa hvor de i § 256 foreskrevne Betingelser ikke foreligger, formentlig kunne finde Sted ved Aager samt endelig i det i § 252, 3. St. omhandlede Tilfælde, idet der for den begunstigede Kreditor saa vel som for Skylderen ofte vil foreligge undskyldende Momenter. — At Straffen i samtlige de nævnte Tilfælde kan gaa ned til Bøde, vil formentlig findes naturligt, særlig under Hensyn til den i nærvær. Forsl. §§ 32 og 45 hjemlede almindelige Forhøjelse af Fængselsstraffens Minimum.

j. Angaaende § 255 henvises til det ovenf. under 4. og 5. bemærkede. Det samme gælder § 256. Det bemærkes herved, at, medens § 256 omfatter det i K. U. § 294, 1. St. omhandlede Tilfælde, foreslaas det at overføre det i K. U. § 294, 2. St. omhandlede Forhold, der vel er beslægtet med (undtaget) Bedrageri, men ikke altid omfattes af Ordene i § 248 Nr. 1, da der ikke behøver at være fremkaldt nogen relevant Vildfarelse, til Lov om Forseelser.

k. Idet der angaaende § 257 iøvrigt henvises til det ovenf. under 5. bemærkede, skal det endnu fremhæves, at denne Bestemmelse betegner en videre Udvikling af Tendensen i vor nyere Lovgivning, som uden at gaa over til det i enkelte Love og Udkast fulgte Princip, at hjemle Gentagelsesvirkning ved alle Forbrydelser, tillægger en Række Forbrydelser, der regelmæssig er Udtryk for et ensartet forbryderisk Sindelag, Gentagelsesvirkning indbyrdes. At medtage nogen i Vindingshensigt foretagen Falskforbrydelse jfr. K. U. § 276, 2. St. maa efter nærv. Forsl. anses for overflødigt, idet en saadan Forbrydelse foruden Falsk praktisk talt altid vil involvere en Berigelsesforbrydelse, paa hvilken Bestemmelserne i nærværende Kapitel efter de almindelige Sammenstødsregler vil finde Anvendelse. — Det maa iøvrigt ved denne Paragraf erindres, at nærvær. Forsl. som Middel til Bekæmpelse af den professionelle Forbrydelse ikke nøjes med Gentagelsesreglerne, men yderligere — foruden den almindelige Bestemmelse i § 77 — i §§ 52—55 giver særlige Regler om de uforbederlige Forbrydere.

l. § 258 om Røveri adskiller sig, bortset fra den redaktionelle Omformning, væsentligst derved fra K. U. § 298, at Kredsen af de Tvangsmidler, der skal være anvendte, er snevrere begrænset, idet det foreslaas at blive staaende ved den i Strfl. § 243 benyttede Betegnelse af disse Midler (personlig) Vold eller Trusel om øjeblikkelig Anvendelse af saadan. For saa vidt Motiverne til K. U. S. 262 mener, at Udtrykket »personlig Vold« ikke indeholder den fornødne Afgrænsning overfor Tyveri, vides Retsanvendelsens Afgørelser ikke at give denne Antagelse nogen Støtte. Og ialtfald maa formentlig alle Betænkeligheder ved at blive staaende ved denne Formulering svinde efter den nærmere Be-

stemmelse, som Udtrykket »Vold« har faaet i nærvær. Forsl. § 3 Litr. d. Af samme Grund kan og bør formentlig Ordet »personlig« foran »Vold« udgaa, hvilket ikke betyder nogen Realitetsændring. Iøvrigt ses der ikke at være tilstrækkelig Grund til at forlade Straffelovens Afgrænsning paa dette Punkt.[1]) K. U. gaar langt videre, idet det bl. a. som Røveri betegner ethvert Tilfælde, hvor den forurettede er sat »ud af Stand til Forsvar«. Idet dette Udtryk, som ogsaa Motiverne S. 262 erkender, omfatter det Tilfælde, at Offeret lukkes inde, fører det sikkert altfor vidt. At den Tyv, som af Forsigtighed drejer Nøglen til Familiens Sovekammer om, for at sikre sig mod Forstyrrelse, medens han pakker Sølvtøjet ind, skal straffes som Røver — og det selv om denne Forholdsregel bliver uden praktisk Betydning, fordi Familien sover fra det hele — vil sikkert føles som en Urimelighed og ganske paa tværs af den almindelige Retsopfattelse, idet dette ingenlunde nødvendigt indicerer nogen særlig Farlighed hos Forbryderen.

K. U. § 298 udvider dernæst Roveribegrebet udover de ved Strfl. § 243 angivne Grænser ved at medtage det Tilfælde, at de røveriske Midler er anvendte for at fratage eller aftvinge nogen en Gerningsmanden selv tilhørende Ting, som en anden har Ret til at bruge eller besidde. Lignende Grunde som de, der har ført til ikke at foreslaa den tilsvarende Udvidelse af Forbrydelsen Underslæb (K. U. § 281, Litr. a) optaget, jfr. ovenf. under Litr. b., taler ogsaa imod denne Udvidelse af Roveribegrebet. Som Reglen er formuleret i K. U., rammer den dels rene Lapperier, dels Tilfælde, hvis Strafbarhed under Synspunktet Berigelsesforbrydelse er saa tvivlsom, at Henforelsen under den strenge Roveribestemmelse bliver urimelig. Og der er saa meget mindre Grund til denne Udvidelse, som Forholdet, naar Berigelseshensigt klart foreligger, i Reglen vil rammes af § 250 eller af § 252. Dette har den store Betydning, at Straffen ved Bagateltilfælde da ifølge § 257 kan gaa helt ned til Bøde. I visse Tilfælde vil iøvrigt ogsaa § 258 Nr. 3 kunne finde Anvendelse.[2])

Derimod har nærvær. Forsl. ligesom K. U. bibeholdt Straffelovens vide Roveribegreb, for saa vidt det omfatter ikke blot Fratagelse, men ogsaa Aftvingelse af Ting samt Fremtvingelse af tabforvoldende Handlinger. Den ældre Opfattelse af Røveri som et ved Midlet kvalificeret Tyveri forlades mere og mere, idet man erkender, at den strafferetlig set naturlige Grænse mellem Roveri og Afpresning ikke beror paa Forskellen i den Maade, paa hvilken Formueoverførelsen realiseres, men paa de anvendte Tvangsmidlers Art.[3]) — Ligeledes i nærmere Tilslutning til Straffeloven, men i Modsætning til K. U. § 299, 2. og 3. St. er det foreslaaet for Gentagelsestilfælde og visse kvalificerede Tilfælde af Røveri at nøjes med en fælles Strafskærpelse, medens det i Tilslutning til alle nyere Udkast er anset for overflødigt at optage en særlig Regel om det ret upraktiske Sørøveri.

m. § 259 sammenfatter de Bestemmelser om Paatalen, som i K. U. findes spredte i forskellige Kapitler. Reglen i 1. St. svarer til K. U. § 310, fra hvilken den

[1]) Det kan navnlig heller ikke befrygtes, at Udtrykket »Trusel om (øjeblikkelig Anvendelse af personlig) Vold vil føre for vidt. Naar K. U. vil erstatte dette Udtryk med Ordene »Trusler, der maa fremkalde Frygt for øjeblikkelig *Mishandling*«, synes dette at være en ret problematisk Forbedring. Mishandling forudsætter efter dansk Sprogbrug nærmest en mere varig Behandling, ialtfald mere end en enkelt øjeblikkelig Akt. Det synes da tvivlsomt, om Ordene dækker det typiske Tilfælde, at Røveren sætter Pistolen for Offerets Bryst og siger: Pengene eller Livet!

[2]) Jfr. nærmere D. K. F.'s Aarbog 10. S. 237—238.

[3]) Jfr. V. D. A. T. VI. S. 50 (Wach), B. T. VI. S. 140 (Frank); N. Strfl. § 267. Tysk G. E § 304 fastholder vel formelt det snevrere Roveribegreb, men opstiller i § 320, 2. St. for de andre Tilfælde samme Strafferamme som for Røveri; og endnu mere er Grænsen udvisket i italiensk Strfl. Artt. 406 og 407.

kun adskiller sig derved, at den udtrykkelig nævner det Tilfælde, at Konkursbegæring er nægtet Fremme paa Grund af Boets Utilstrækkelighed. Det er ogsaa dette, K. U. særlig har haft for Øje, naar det som sidste Tilfælde nævner, at almene Hensyn kræver Paatale, jfr. Motiverne S. 271. Det er fundet rigtigere i Lighed med N. Strfl. § 289 og tysk G. E. § 314 udtrykkeligt at nævne dette Forhold og derved at undgaa den af K. U. benyttede vage Formel, der formentlig kun bør anvendes, hvor en nærmere Præcisering ikke er mulig.

§ 259, 2. St. afviger navnlig i to Retninger fra, hvad K. U. foreskriver. For det første er Utroskab og Afpresning ikke medtagne blandt de Forbrydelser, hvor Paatale kan undlades, naar Forbrydelsen er begaaet mod den skyldiges nærmeste. Den Betragtning, der i det hele taget fører til, at man i saadanne Tilfælde tillægger den forurettede en vis Indflydelse paa Spørgsmaalet om Paatalen, er nærmest den, at vægtige Familiehensyn kan gøre det ønskeligt at undgaa Paatale og Straf. Men det mest praktiske Tilfælde af Utroskab mod nærbeslægtede vil være det, at den fødte Værge for en umyndig misbruger sin Stilling. Da man her ikke vilde kunne lade den umyndige selv afgøre Paatalespørgsmaalet, maatte man altsaa beskikke en Værge særlig ad hoc. Men det vilde vel nok være ret urimeligt at lade denne, der maaske ikke staar i nogensomhelst Forbindelse med Familien, afgøre, om Familiehensyn kræver, at Forfølgning ikke finder Sted. — Ved Afpresning har Betragtningen nærmest været den, at naar en saadan, ofte ret brutal Forbrydelse begaas mod nærbeslægtede, vil den skyldige -- en brutal Ægtemand overfor Hustruen eller en vanartet og hensynsløs Søn overfor en svag Moder — i Reglen ikke et Øjeblik vige tilbage for at anvende endogsaa de kraftigste Intimidationsmidler overfor den svagere Part for at bestemme denne til at undlade Paatale eller til at begære Sagen standset, hvis man tillægger den forudrettede en saadan Ret. Netop for at beskytte den forurettede mod yderligere Overlast eller Intimidation er det da formentlig det rette slet ikke at give denne nogen Indflydelse paa Spørgsmaalet om Paatale eller Straf.

Lignende Betragtninger har ført til at foreslaa K. U.s Bestemmelser om Paatalen i disse Tilfælde ændrede derhen, at Paatale ikke betinges af den forurettedes Begæring, men *kan* bortfalde, naar han begærer det. Ogsaa ved Tyveri, Underslæb etc. vil Undladelse af at begære Paatale eller Begæring om, at denne skal frafaldes, let skyldes en utilbørlig og grov Pression fra det skyldige Familiemedlems Side. Netop i disse Tilfælde bør da formentlig Paatalemyndigheden og Dommeren staa ganske uafhængige af saadanne Begæringer. Man vil i Virkeligheden bedst beskytte den forurettede mod for stærk Overlast fra Forbryderens Side, naar denne dog ved, at Afgørelsen til syvende og sidst ikke ligger i den forurettedes Haand.

---

26. Kapitel.

Andre strafbare Formuekrænkelser.

I dette Kapitel samles alle Straffebestemmelser om de Formuekrænkelser, der ikke er optagne i 25. Kapitel som Berigelsesforbrydelser eller efter det i nærvær. Forslag fulgte Princip naturligst overfores til Lov om Forseelser. Optagne i dette Kapitel er derefter dels nogle Bestemmelser, der kun adskiller sig fra ganske tilsvarende Bestemmelser i 25. Kapitel derved, at Berigelseshensigt forudsættes at mangle. Dette gælder for det første § 261, der svarer til § 252. Det er i Bemærkningerne til 25. Kap. under Nr. 6, Litr. g angivet, hvorfor de i § 261 nævnte Handlinger udskilles fra Forbrydelsen, Besvigelse af Fordringshavere, og sammenstilles med den i § 260 omhand-

lede Forbrydelse, Ødelæggelse, Beskadigelse etc. af fremmed Ejendom. Det vil ligeledes af Bemærkningerne til 25. Kap. under Nr. 1 fremgaa, hvorfor Bestemmelserne i § 264, K. U. § 288 trods den formelle Lighed med Forbrydelsen Utroskab er udskilte fra Bestemmelserne om Berigelsesforbrydelser. I det i 1. St. omhandlede Tilfælde forudsættes udtrykkeligt, at Berigelseshensigt mangler. Ved de i 2. St. nævnte Handlinger tilsigtes vel en uberettiget Fordel opnaaet, men det for Berigelsesforbrydelserne ejendommelige, at Berigelsen realiseres direkte paa den forurettedes Bekostning o: gennem Overførelse af et ham tilhørende Formuegode o. l., foreligger heller ikke her. -- Til denne Gruppe af Bestemmelser hører endelig §§ 265 og 269, jfr. K. U. §§ 295. 2. St. og 319, som rammer Handlinger, der har Bedrageriets Form, men hvor ligeledes Berigelseshensigt mangler. Medens de i § 265 nævnte Handlinger vel nu rammes af den meget vidtrækkende Regel i Strfl. § 257, er Bestemmelsen i § 269, K. U. § 319, ny i dansk Ret. Om der egentlig har været følt nogen Trang til en Straffebestemmelse for dette sikkert lidet praktiske Tilfælde, er maaske tvivlsomt. Ligesom Forholdet imidlertid ikke synes mindre strafværdigt end den i § 260 omhandlede direkte Ødelæggelse af fremmed Ejendom, saaledes har det for Bestemmelsens Optagelse været afgørende, at alle nyere Love og Udkast har fundet det nødvendigt at optage en saadan Regel, jfr. N. Strfl. § 294 Nr. 1; tysk V. E. § 291, G. E. § 329; schweizisk V. E. Art. 249; østerrigsk Regeringsforsl. § 408 Nr. 2.

Til dette Kapitel er dernæst overført som § 263 Bestemmelser svarende til K. U. § 341. Om Grunden til denne Overførelse henvises til det i Bemærkningerne til 19. Kapitel angaaende K. U. § 341 anførte. Endelig er fra K. U. 31. Kapitel om »Besvigelse af Fordringshavere« overført som § 266 Bestemmelser svarende til K. U. §§ 311 og 312 Nr. 2. Ogsaa der er Tale om Handlinger, ved hvilke Berigelseshensigt ikke foreligger eller ialtfald ikke behøver at foreligge. Bestemmelsen i K. U. § 312 Nr. 1 foreslaas ikke optaget, fordi de mest graverende Tilfælde — Beskadigelse, Ødelæggelse etc. af Ting, hvori Udlæg, Afsætning eller Arrest er gjort — rammes af § 261 og Bestemmelsen, for saa vidt den rammer blot egenraadige Indgreb i Retten uden Hensigt at skade, formentlig ligesom hidtil er undværlig.

De øvrige i dette Kapitel optagne Straffebestemmelser §§ 260, 262, 267, 268 samt den allerede omtalte § 269 svarer til Bestemmelser, der findes i K. U. 32. Kapitel, nemlig henholdsvis § 313, § 314 Nr. 1 og tildels Nr. 3. § 316, § 317 og § 319. Det foreslaas ikke at optage Bestemmelserne i K. U. § 314 Nr. 2, 3 (tildels) og 4 her, idet de formentlig naturligst hører hjemme i Lov om Forseelser. -- K. U. § 315 er det fundet overflødigt at optage, idet det fornødne Hensyn til det der fremhævede Selvtægtsojemed formentlig ligesom hidtil kan tages ved Udmaalingen indenfor den almindelige Strafferamme. — Heller ikke Bestemmelsen i K. U. § 316 Nr. 3, der foreskriver Straf for den, som ved Svig eller anden retstridig Adfærd eller Bestikkelse søger at afholde lysthavende fra at byde med ved Tvangsauktion, Strandingsauktion eller lignende Auktioner, foreslaas optagne. For det første synes Afgrænsningen af Bestemmelsens Omraade lidet tilfredsstillende. Som Midler til Begaaelsen nævnes Svig, anden retstridig Adfærd og Bestikkelse. Om det uheldige ved en saadan vag Begrænsning, som den, der ligger i Ordene »anden retstridig Adfærd« kan henvises til det derom oftere tidligere, f. Eks. i Bemærkningerne til §§ 117, 131 og 233 anførte. Hvor Svig er anvendt, vil efter Omstændighederne § 248 eller § 269 kunne finde Anvendelse, naar de der foreskrevne Betingelser foreligger, og en særlig Bestemmelse er for saa vidt overflødig. Hvor disse Betingelser ikke foreligger, vil det af de oftere navnlig i Bemærkningerne til § 233 fremførte Grunde være betænkeligt at straffe. For saa vidt K. U. § 316

Nr. 3 endelig nævner »Bestikkelse«, synes det dernæst meget tvivlsomt, om derved saadanne Tilfælde udhæves, der særlig egner sig til at være Genstand for strafferetlig Reaktion. Der er formentlig ikke mere Grund til at straffe, naar en Antikvitetshandler eller Samler byder en anden 50 Kr. for at lade være med at byde ham op med Hensyn til en bestemt Genstand, som han ønsker at erhverve, end naar de to Kolleger aftaler, at den ene ikke maa byde paa Møblerne, den anden ikke paa Sølvtøjet, et Tilfælde, som Affattelsen næppe rammer og som vel ogsaa vilde føre betænkelig vidt. — Ogsaa Afgrænsningen af de Tilfælde, hvor Reglen skal finde Anvendelse »Tvangsauktion, Strandingsauktion og lignende Auktioner«, synes baade vilkaarlig og lidet klar. Hvad der kan lægges ind i Ordet »lignende« i denne Opregning, kan i høj Grad omtvistes. Men overhovedet er Grænsen mellem det strafværdige og det ikke strafværdige paa dette Omraade saa usikker og formentlig endnu saa lidet fastslaaet i den almindelige Retsbevidsthed, at det sikkert af lignende Grunde som dem, der har ført K. U. til ikke at udvide Straffebudet til Licitationer, jfr. Motiverne S. 276, maa anses rigtigst ikke at inddrage dette nye Felt under det strafbares Omraade, ialtfald saa længe en følelig Trang til en Straffebestemmelse af denne Art ikke har gjort sig gældende.

Det er endelig foreslaaet ikke at optage nogen Bestemmelse svarende til K. U. § 318. Ifølge Udtalelserne i Motiverne S. 278 skal denne Straffebestemmelse være rettet imod en særlig Form af illoyal Konkurrence. Da Forholdet imidlertid vil være strafbart allerede ifølge §§ 249 eller 264, 2. St. — K. U. §§ 287 eller 288 —, ses der ikke at være Trang til en ny Straffebestemmelse for at ramme Forholdet ud fra et andet Synspunkt, især da den foreslaaede Straf er den samme som efter K. U. § 288. At den til at begære Paatale berettigede efter § 318 (Konkurrenten) er en anden end efter § 288 (den repræsenterede), synes ikke at være tilstrækkelig Grund til at give to Straffebestemmelser for samme Forhold.

K. U. § 321 bør som blot indeholdende en overflødig Henvisning til Særlovgivningen, udgaa. Om de i Paragrafen nævnte Retskrænkelser, saa vel som visse andre ikke i K. U. optagne Formuekrænkelser, f. Eks. ulovlig Jagt og Fiskeri, bør indrages under Lov om Forseelser, beror paa, hvilke Rammer man i det hele vil opstille for dennes Omraade, jfr. derom Bemærkningerne til den nævnte Lov.

Om de enkelte Paragrafer bemærkes iøvrigt følgende:

§ 260 svarer til K. U. § 313, jfr. Strfl. § 296. Den i Paragrafens 1. St., givne noget ændrede Beskrivelse af Handlingen tilsigter ingen Realitetsændring, men angiver noget kortere og formentlig nok saa bestemt som de i K. U. benyttede Udtryk de tre Maader, paa hvilke Forbrydelsen kan udføres. »Bortfjerner« er benyttet i Stedet for det iøvrigt nærliggende »bortkaster«, fordi det formentlig er noget mere omfattende. Straffens Maksimum er forhøjet til Arbejdsfængsel i 1 Aar, fordi der ogsaa udenfor de i 2. St. nævnte Tilfælde kan forekomme Ødelæggelser af særlig ondartet Karakter, f. Eks. ondsindet Ødelæggelse af Ting, som den skyldige ved har en ganske særlig Affektionsværdi for Ejeren.

Bestemmelsen i K. U. § 313, 2. St. om ringere Overlast foreslaas ikke optagen. Har Handlingen Karakteren af Beskadigelse, kan fornødent Hensyn til Skadens Ubetydelighed tages ved Udmaalingen indenfor den almindelige, meget vide Strafferamme. Og hvis Bestemmelsen skal omfatte Handlinger, der end ikke kan betegnes som ringe Beskadigelse, vilde man formentlig komme ud over de naturlige Grænser for det strafbare.

Bestemmelsen i § 260, 2. St. om skærpet Straf for visse kvalificerede Tilfælde afviger væsentlig fra den tilsvarende Regel i K. U. § 313, 3. St. Paa Grund af den almindelige Bestemmelse i § 77 er

det fundet unødvendigt at nævne det Tilfælde, at den skyldige »jævnligt« har begaaet saadanne Handlinger. Det synes dernæst betænkeligt at foreskrive en saa betydelig — efter § 313 obligatorisk — Strafskærpelse, fordi der med Handlingen er forbundet anden Krænkelse. Det synes f. Eks. ganske uforholdsmæssigt at straffe med Arbejdsfængsel (indtil 3 Aar) en ringe Tingsbeskadigelse, fordi der i Forbindelse med denne begaas en Politiforseelse eller fremføres en Injurie mod Ejeren. Her maa formentlig den almindelige Sammenstødsregel i § 82 kunne gøre Fyldest. — Tilbage bliver da det første af de i K. U. § 313, 3. St. nævnte Tilfælde, for hvilket »Hærværk« synes at være en træffende Betegnelse, samt som nyt Tilfælde Forbrydelsens Gentagelse, idet denne Forbrydelse formentlig hører til dem, ved hvilke en særlig Gentagelsesregel er paa sin Plads.

Om § 261 er formentlig det fornødne bemærket dels ovenf., dels i Bemærkningerne til 25. Kap. under Nr. 6 Litr. g.

Hvorfor Bestemmelsen i § 262 ikke er optaget blandt Berigelsesforbrydelserne, er anført i Bemærkningerne til 25. Kapitel under Nr. 2. Af de i K. U. § 314 nævnte Handlinger optager § 262 kun uberettiget Brug af *fremmede* Ting samt Hindring af at udøve gyldig stiftet Brugsret og den med visse Sikkerhedsrettigheder forbundne Ret til Besiddelse. Om det første Forhold handler §'s 1. St. Ligesom K. U. § 314, Nr. 1 og N. Strfl. § 393 gaar Bestemmelsen videre end Strfl. § 236, for saa vidt denne kun omfatter Brugstyveri, der forudsætter en Borttagelse af en andens Varetægt. Paa den anden Side findes det betænkeligt at give Bestemmelsen et saa vidt Omraade som K. U. § 314, der rammer enhver Brug, ogsaa den rent uskadelige, ikke blot af fremmede Ting, men ogsaa af egne Ting, som en anden har en Ret over eller et Krav paa, eller som er i en andens Besiddelse. En blot tilnærmelsesvis saa vidtgaaende Regel kendes ikke i nogen Lov eller i noget andet Udkast. De fleste fremmede Lovgivninger straffer overhovedet ikke den blotte uberettigede Brug. Det er da fundet rigtigt i Overensstemmelse med N. Strfl. § 393 kun at straffe saadan Brug af fremmede Ting, hvorved der paaføres Ejeren Tab eller væsentlig Ulempe. Ligesom saaledes den rent uskadelige Brug er straffri, saaledes rammes Brug af egne Ting, som en anden har Ret til at bruge eller besidde, ikke som saadan, men kun en saadan Raaden, hvorved Udøvelsen af bestemte tinglige Rettigheder hindres, jfr. § 262, 2. St. Dette sidste Tilfælde, som ogsaa forskellige fremmede Love og Udkast[1]) rammer, synes det naturligt at ligestille med uberettiget Brug af fremmede Ting. Derved rammes ogsaa nogle af de i K. U. § 314 Nr. 3 og § 281 Litr. a nævnte Tilfælde.

§ 263 svarer til K. U. § 341. Om begge de under 1 og 2 givne Regler gælder det, at de har Handlinger for Øje, der ikke eller dog ikke altid rammes af Bedrageribestemmelsen, fordi de ikke gaar ud paa direkte at bestemme nogen, end ikke incerta persona, til bestemte tabforvoldende Dispositioner, men som dog medfører en alvorlig Fare for, at nogen gennem de usandfærdige Meddelelser bestemmes til Dispositioner, der udsætter dem for alvorlige Tab. Afgrænsningen mellem disse Tilfælde og Bedrageri er ofte særdeles vanskelig, hvorfor det ogsaa maa billiges, at Straffens Maksimum er det samme som ved den normale Bedrageristraf.

Medens Bestemmelsen under Nr. 1 bortset fra en uvæsentlig Redaktionsændring stemmer med K. U. § 341 Nr. 1, er Reglen under Nr. 2 noget mere omfattende end den tilsvarende Bestemmelse i K. U., idet den navnlig ved Siden af offentlige Meddelelser nævner Beretninger eller Regnskabsopgørelser til Generalforsamlingen eller nogen Selskabsmyndighed,

[1]) Jfr. tysk Strfl. § 289, V. E. § 294, G. E. § 307; schweizisk V. E. Art 89: østerrigsk Regeringsforsl. § 375.

hvorved Aktielovsudkastet af 1910 § 98 Nr. 2 har tjent som Forbillede. Faren ved saadanne urigtige Beretninger og Regnskabsopgørelser er, selv om de ikke offentliggøres, saa stor, at der trænges til en alvorlig Straffebestemmelse derimod. Af lignende Grunde er det fundet rigtigt at medtage Indbydelser til Dannelse af saadanne Selskaber, jfr. Aktielovsudkastet § 98 Nr. 1. Derved bliver Bestemmelsen i L. Nr. 65, 1. April 1914 om Livsforsikringsvirksomhed § 57, 1. St. overflødig.

§ 264 svarer til K. U. § 288, men afviger fra denne i Affattelsen og muligvis ogsaa i Realiteten. Udtrykket i K. U. § 288, 1. St. »grov Pligtforsømmelse« forstaas naturligst som sigtende til eller ialtfald omfattende uagtsomt Forhold. Saa vidt vides, straffer imidlertid ingen Lov og intet andet Udkast Uagtsomhed i dette Forhold, og overfor uagtsomme Handlinger af denne Art maa formentlig ogsaa det civilretlige Ansvar være fyldestgørende. Selv om man imidlertid, hvad der vel er muligt og ikke uforeneligt med Udtalelserne i Motiverne S. 254, forstaar Udtrykket »grov Pligtforsømmelse« saaledes, at det ikke sigter til de subjektive Ansvarsbetingelser, men kun skal udtale, at Pligtbrudet, naar Berigelseshensigt mangler, skal være objektivt groft for at paadrage Strafansvar, vil dette vel føre til, at Forsæt maa kræves, hvor der positivt er handlet mod den repræsenteredes Tarv. Men hvis Pligtbrudet bestaar i en blot Undladelse af at foretage en Handling, som kræves til Varetagelse af den den skyldige paahvilende Pligt, maa ifølge K. U. § 39, 2. St. Uagtsomhed være nok til at paadrage Strafansvar, hvis man ikke vil forstaa denne Bestemmelse som alene sigtende til de rene Omissivdelikter, en Forstaaelse, hvis Rigtighed ialtfald er omtvistelig. Det er da, naar man vil beholde en til K. U. § 288, 1. St. svarende Bestemmelse, hvilket vel maa anses naturligt og stemmer med de fleste nyere Udkast[1]), nødvendigt, at den affattes saaledes, at det af den klart fremgaar, om alene det forsætlige Pligtbrud eller ogsaa det uagtsomme skal rammes, og under førstnævnte Forudsætning, om Forsættet ogsaa skal omfatte Skadens Indtræden, hvilket ialtfald ikke kan kræves efter K. U. § 288, hvor det kun kan fordres, at Tabet er forudset paa den i K. U. § 42 angivne Maade.

Efter den her foreslaaede Affattelse vil Strafbarheden i Overensstemmelse med de nyere fremmede Udkast være betinget af, at Formuetab forsætlig tilføjes ved Tilsidesættelse af den heromhandlede Pligt. Videre synes det paa dette nye Omraade betænkeligt at udstrække Ansvaret.

§ 264, 2. St. tilsigter ligesom K. U. § 288, 2. St. at ramme Modtagelse og Ydelse af den saakaldte Retourkommission. Afgrænsningen af de Tilfælde, som denne Bestemmelse har for Øje, volder nogen Vanskelighed. K. U. nævner Ydelse og Modtagelse af »Fordel«. Muligvis er derved alene tænkt paa »Formuefordel«, men dette bør ialtfald siges udtrykkeligt for derved at udelukke Bestemmelsens Anvendelse ud over rimelige Grænser. Det kræves dernæst i K. U. § 288, at Fordelen skal være en saadan, til hvilken Modtageren efter gyldig fastsatte eller aabenbart forudsatte Regler er uberettiget. Medens det første Tilfælde næppe vil volde Tvivl, synes det andet Kriterium mindre tilfredsstillende. Naar Vægten lægges paa, hvad der har været forudsat, møder der straks Vanskeligheder, hvor det efter det foreliggende maa antages, at den repræsenterede overhovedet ikke har skænket denne Mulighed nogen Tanke. Afgørelsen maatte da bero paa, om Fuldmægtigen maatte kunne indse, at den repræsenterede, hvis han havde havt Anledning til at udtale sig derom, vilde have modsat sig Ydelsen og Modtagelsen af denne Fordel. Men dette synes, navnlig i Forhold til Medkontrahenten, der yder Fordelen,

[1]) Jfr. tysk V. E. § 277, G. E. § 322; schweizisk V. E. Art. 94, der alle straffer, ogsaa hvor Berigelseshensigt mangler, jfr. derimod østerrigsk Regeringsforsl. § 410

at være et yderst usikkert Grundlag at bygge et Strafansvar paa. Naar dernæst Motiverne S. 255, aabenbart i Erkendelse af Kriteriets Mangel paa Præcision, vil lægge afgørende Vægt paa, om »det er noget usædvanligt, at slig Fordel opnaas ved Afslutning af Forretninger af den Beskaffenhed, som der i det konkrete Tilfælde er Spørgsmaal om«, synes dette heller ikke uden Betænkelighed. Det er netop i mange Brancher blevet en meget udbredt Uskik, for ikke at sige et Misbrug, at yde og modtage Retourkommission. Hvis dette skulde udelukke Ansvaret, vilde Bestemmelsen ganske forfejle sit Maal, at komme saadan Uskik til Livs. Det, der skal rammes, er Ydelse og Modtagelse af saadanne Fordele, der maa betegnes som utilbørlige, fordi de medfører en alvorlig Fare for Ærligheden i Forretningsforhold. Men det sikreste og haandgribeligste Kriterium paa, om Ydelsen har denne Karakter, er at den skal holdes skjult for den, hvis Anliggender Modtageren skal varetage.[1]) Netop ved at holdes skjult bliver den suspekt, og de paagældende lægger ogsaa derved for Dagen, at de er sig dette bevidst. I Overensstemmelse dermed er § 264, 2. St. formuleret.

§ 265 svarer nærmest til K. U. § 295, 2. St., der imidlertid formentlig udstrækker det strafbares Omraade altfor vidt, idet den lader det være tilstrækkeligt, at den, der har forskaffet sig Laan eller Kredit for en Ydelse, »har maattet indse, at hans Udsigt til at yde den forudsatte Fyldestgørelse var væsentlig ringere end den, med hvem Retshandlen er indgaaet, havde Føje til at antage«. Fremmede Love og Udkast har bortset fra N. Strfl. § 274 overhovedet ingen særlig Bestemmelse om Tilsnigelse af Kredit, men nøjes udenfor de Tilfælde, hvor Bedrageribestemmelsen finder Anvendelse, idet den paagældende enten ikke har villet betale eller har indset, at han ikke havde nogen Udsigt til at kunne betale, med en Bestemmelse svarende til nærvær. Forsl. § 269, hvorom nedenf. Saaledes som K. U. § 295, 2. St. er formuleret, vil den formentlig kunne føre til højst betænkelige Domfældelser. I Overensstemmelse med N. Strfl. § 274 foreslaas det derfor at begrænse Strafbarheden til de Tilfælde, hvor Laanet eller Krediten er opnaaet ved urigtige Foregivender angaaende Betalingsevnen. I videre Omfang har man næppe heller bragt Strfl. § 257 til Anvendelse. Med Hensyn til den yderligere Betingelse, at Formuetab som Følge deraf paafores, maa Bestemmelsen i § 21 haves i Erindring. En Bestemmelse svarende til K. U. § 295, 1. St. er ikke foreslaaet optagen. I mange Tilfælde vil den almindelige Regel i nærvær. Forsl. § 269 finde Anvendelse. Og hvor Betingelserne for denne eller for Anvendelsen af § 265 ikke foreligger, vil Forholdet i Reglen være af saa ringe Betydning, at det ialtfald ikke bør behandles som Forbrydelse.

§ 266 sammenfatter i Hovedsagen Bestemmelserne i K. U. § 311 og § 312 Nr. 2. Om § 312 Nr. 1 er tidligere talt. Paragrafen foreskriver Straf for en Række Handlinger, hvorved Skyldneren krænker Kreditorernes Ret til Fyldestgørelse. Fra de i § 252 nævnte Handlinger adskiller de sig ved, at Berigelseshensigt mangler og fra § 261 derved, at Tab for Kreditorerne enten ikke paaviselig er foraarsaget eller dog ikke forsætlig forvoldt.

Bestemmelsen under Nr. 1, der ganske svarer til K. U. § 311 Nr. 1, er ny i vor Ret. Det maa med Motiverne til K. U. S. 271–272 erkendes, at der er Trang til en saadan Straffebestemmelse, da den i Konkursl. § 101 Litr. g hjemlede Følge af saadan Forsømmelse næppe skaber et tilstrækkelig kraftigt Motiv til Pligtens Opfyldelse, og en Fremtvingelse af Konkursen fra Kreditorernes Side ofte vil være besværlig og i de i Konkursl. § 46 nævnte Tilfælde end ikke altid faktisk vil være mulig.

---

[1]) Jfr. herved U. f. R. 1910. B S 105—112

Bestemmelsen under Nr. 2 sammendrager Reglerne i K. U. § 311 Nr. 2 og Nr. 3. Af de under det førstnævnte Nummer nævnte Handlinger foreslaas det dog ikke at medtage det Tilfælde, at Skyldneren »undlader om fornødent at gøre sit til at hindre en Fordringshaver i ad eksekutiv Vej at opnaa Dækning eller Sikkerhed frem for andre«. En saadan Bestemmelse, der ikke hidtil har været kendt i vor Ret, og til hvilken, saa vidt vides, intet tilsvarende findes i andre Straffelove og Udkast, bortset fra N. Strfl. § 285, synes betænkelig, fordi den ved Ordene »om fornødent« tilstræbte Begrænsning er yderst vag, og fordi han i Virkeligheden ikke har andet Middel til at hindre saadan Retsforfølgning end at erklære sig fallit. I hvilket Omfang en Pligt dertil skal anerkendes, afhænger imidlertid af en Række Overvejelser, der staar i saa nøje Sammenhæng med hele den gældende Konkursordning, at Straffeloven ikke er det rette Sted til at træffe Afgørelse derom.

Iøvrigt adskiller Bestemmelsen sig væsentligst fra K. U. § 311 Nr. 2 og 3 derved, at Strafbarheden ligesom efter Strfl. § 263 betinges af, at der ved de paagældende Handlinger paaføres Kreditorerne betydelige Tab. Større praktisk Betydning har det vel næppe at fastholde denne Begrænsning, men der synes paa den anden Side ikke at være tilstrækkelig Grund til at opgive denne Garanti mod en for udstrakt Anvendelse af Bestemmelsen.

Bestemmelsen under Nr. 3 svarer til K. U. § 311 Nr. 4 og træder i Stedet for L. Nr. 98, 10. Maj 1912 § 7, 5. og tildels 4. St. Bestemmelsen er væsentlig mere kortfattet end K. U. § 311 Nr. 4, idet det paa Grund af den almindelige Regel i § 159 er fundet unødvendigt at optage Bestemmelsens sidste Del om Tilintetgørelse m. m. af disse Dokumenter.

Nr. 4 svarer ganske til K. U. § 312, Nr. 2, jfr. L. Nr. 225, 14. April 1905 § 1 sidste St. (Lovtid. 1906).

Om Grunden til, at Reglen i K. U. § 311, 2. St. ikke er optaget, men erstattet med en almindelig Regel om extranei Strafbarhed, henvises til Bemærkningerne til 25. Kap. under Nr. 6, Litr. g.

Bestemmelsen i K. U. § 311, 3. St. er det fundet unødvendigt at optage, da de mere graverende Tilfælde, hvor der altid vil foreligge Berigelseshensigt (Forsæt til at begunstige enkelte Kreditorer paa andres Bekostning), rammes af § 252.

Om den i § 266, 3. St. foretagne Ændring i Paatalereglen henvises til det ved § 259, 1. St. bemærkede. Bestemmelsen om, at Paatale kun finder Sted efter Begæring af nogen af Boets Kreditorer, er overført til den for dette Kapitel fælles Paatalebestemmelse i § 270.

§ 267 svarer til K. U. § 316 Nr. 1 og 2. I 1. St., der rammer Handlinger, hvorved Afgørelsen af Formueanliggender i et Bo og i andre Tilfælde, hvor Afgørelsen sker ved Afstemning, paavirkes ved uberettigede Personers Indgriben, er Betingelserne for Strafbarheden noget skarpere præciserede end i K. U. § 316 Nr. 1, idet Reglen i Overensstemmelse med nærvær. Forsl. § 117 Nr. 1, jfr. N. Strfl. § 373 Nr. 2 og 3 er formuleret saaledes, at Adgangen til at deltage i Afstemningen skal være opnaaet ved usande Foregivender eller ved Tilsnigelse. Herom kan henvises til Bemærkningerne til § 117. — Langt væsentligere er Afvigelserne i 2. St. fra K. U. § 316 Nr. 2. Ikke blot er det ogsaa her foreslaaet at lade det meget vage Udtryk »anden retstridig Adfærd« udgaa, fordi det her som i andre Tilfælde findes betænkeligt at give Straffebestemmelser af et saa uoverskueligt Omfang; men hele Bestemmelsen foreslaas dernæst begrænset til at angaa Stemmegivning i Konkurs- og Gældsfragaaelsesboer og under Forhandling om Tvangsakkord udenfor Konkurs. Naar undtages N. Strfl. § 373, der iøvrigt ikke medtager hverken »Svig« eller »anden retstridig Adfærd«, findes der næppe nogen Bestemmelse

af denne Art, der omfatter andet end Kreditorforsamlinger, jfr. tysk G. E. § 318, schweizisk V. E. Art. 101. Og en Bestemmelse, der ganske i Almindelighed skal ramme aktiv eller passiv »Bestikkelse« ved Afstemning f. Eks. paa et Aktieselskabs Generalforsamling, synes i høj Grad betænkelig. Ved Bestikkelse forstaas ifølge K. U. § 5 Litr. d. Ydelse af eller Løfte om uberettiget Fordel for at bevæge en anden til en Handling. Det hele Begreb synes kun at være paa sin Plads, hvor der for den paagældende (den bestukne) gælder særegne Begrænsninger i Handlefriheden, bestemte ved Hensynet til andre — materielle eller ideelle — Interesser end Varetagelse af eget Tarv. En saadan Begrænsning af Handlefriheden følger for Kreditorerne i et under offentlig Behandling for Kreditorernes Skyld staaende Bo af den i vor Ret for saadanne Boers Behandling gældende Grundsætning, at der tilstræbes ligelig Fyldestgørelse af samtlige Kreditorer i Overensstemmelse med Lovgivningens Regler om deres indbyrdes Forhold. Men paa et Aktieselskabs eller lignende Selskabs Generalforsamling bestemmes den enkeltes Afstemning som Regel — med Rette — alene ved Hensynet til, hvad der stemmer med den paagældendes eget Tarv; og det kan, og vil endog hyppigst være fuldt berettiget ved Afvejelsen deraf at tage Hensyn til Fordele, der tilbydes eller ydes for at stemme paa en bestemt Maade. Hvis der f. Eks. fremsættes Forslag om at optage en Virksomhed, der vil blive til Skade for Aktionærer, der driver en lignende Virksomhed, kan der ikke ses at være nogetsomhelst ulovligt eller misligt i, at en Aktionærgruppe, der har Interesse i Forslagets Gennemførelse, byder nogle af dem, hvem Gennemførelsen vilde skade, Fordele for at overvinde deres Modstand. Og Sagen stiller sig ikke anderledes, fordi Modstanden f. Eks. hidrører fra, at de paagældende frygter Risikoen ved den foreslaaede nye Virksomhed. I Reglen vil jo endvidere det samme kunne naas ved at opkøbe det fornødne Antal af Modstandernes Andele eller Aktier. Dermed skal ikke være sagt, at der ikke kan findes Tilfælde, hvor Ydelse eller Modtagelse af Vederlag for at stemme paa en vis Maade paa et Aktieselskabs Generalforsamling vil føles som utilbørlig eller dog usmagelig. Men bortset fra, at ikke enhver Utilbørlighed — endsige Usmagelighed — bør være strafbar, vilde en Udskillelse og Afgrænsning af de »kriminelle« Tilfælde sikkert frembyde saa uovervindelige Vanskeligheder, at ethvert Forsøg i den Retning bør opgives.

For saa vidt dernæst Svig er benyttet som Bestemmelsesmiddel, er det paa det meget begrænsede Omraade, som § 267, 2. St. omfatter, vel næppe betænkeligt — og synes paa den anden Side paakrævet — at ramme Benyttelsen af usande Foregivender. Derimod er det allerede gentagende Gange fremhævet, bl. a. i Bemærkningerne til § 233, hvor betænkeligt det er i større Almindelighed at straffe Benyttelsen af dette Middel; og alle Love iagttager da ogsaa i saa Henseende stor Forsigtighed. Det synes da udenfor de her medtagne Tilfælde rigtigst at nøjes med det Værn, som Bestemmelserne i §§ 248 og 269 yder.

§ 268 svarer til K. U. § 317, jfr. L. Nr. 137, 8. Juni 1912 §§ 11 og 12. I Bestemmelsen under Nr. 1 er sammendraget Reglerne i K. U. § 317 Nr. 1 og 2, og den rammer saaledes den Form af uhæderlig Konkurrence, der bestaar i, at andres Forretnings- eller Driftshemmeligheder utilbørligt udnyttes i Erhvervsøjemed. K. U. § 317 straffer formentlig med Rette baade den, der selv gør saadan Brug af Hemmeligheden, og den, der sætter andre i Stand til at gøre saadan Brug af den, jfr. ogsaa L. 8. Juni 1912 § 12, N. Strfl. § 294 Nr. 2, tysk G. E. § 342, østerrigsk Regeringsforsl. § 404 og schweizisk V. E. Art. 97. Vanskeligheden ligger i Afgørelsen af, naar en saadan Benyttelse er saaledes utilbørlig, at den bør forbydes under Straf. Det kan da næppe bestrides, at Meddelelse eller Benyttelse af Hemmeligheden er util-

børlig, naar Benytteren selv eller den, fra hvem han har sin Viden, har faaet Kendskab til Hemmeligheden gennem Ansættelse i den paagældende Virksomhed. Da det ofte vil være praktisk umuligt for Virksomhedens Ledelse at tage særligt Løfte om Hemmeligholdelse af enhver i Virksomheden ansat, der kan faa Lejlighed til at skaffe sig Kendskab til Hemmeligheden, bør han kunne stole paa, at saadan Kundskab ikke benyttes i Konkurrenceøjemed, for det første, saa længe den paagældende er i Tjenesten, men dernæst ogsaa en passende Tid derefter. Det fremhæves med Rette i Motiverne S. 277, at Beskyttelsen ellers vilde blive ret illusorisk; og den satte Frist af 3 Aar kan formentlig anses som passende. Derimod synes det betænkeligt med K. U. § 317 at ramme ogsaa den, der er eller har været Deltager i Forretningen. Dette Tilfælde rammes heller ikke af noget af de nyere Udkast, jfr. derimod N. Strfl. § 294. Det kan ofte, hvor der er eller har været flere Deltagere i en Forretning, være højst tvivlsomt, om den ene af disse har mere Ret til Udnyttelse af saadan Hemmelighed end den anden. Og det kan da med Rimelighed fordres af den, der i saa Henseende vil sikre sig overfor en Medinteressent, at han binder denne enten paa Forhaand eller ved Forbindelsens Ophør. — K. U. § 317 Nr. 2 vil dernæst ramme den, som er kommet til Kundskab om Hemmeligheden ved egne eller andres uretmæssige eller utilbørlige Handlinger, og det siges i Motiverne S. 277, at man derved vil ramme ogsaa de »moralsk forkastelige« Handlinger. Saa berettiget det nu kan være at benytte det moralsk forkastelige — det utilbørlige — som Ledestjerne ved den legale Fiksering af Handlefrihedens Grænser, saa betænkeligt synes det, navnlig hvor Talen er om Straffenormer, at benytte et saa ubestemt og omtvisteligt Kendemærke som direkte Kriterium for det retstridige (strafbare). Det bør derfor formentlig ikke benyttes dertil undtagen, hvor det er umuligt at sætte en mere præcis og dog brugbar Grænse. En i alt væsentligt fyldestgørende Beskyttelse paa dette Omraade opnaas imidlertid formentlig, naar man foruden det ovenfor omtalte Brud paa det i selve Ansættelsen begrundede Tillidsforhold rammer Brud paa særlig paatagen Forpligtelse til ikke at udnytte eller røbe Hemmeligheden. Og saaledes bestemt faar Reglen en klar og fast Afgrænsning. I Overensstemmelse med disse Betragtninger er Bestemmelsen i § 268 Nr. 1 formuleret.

§ 268 Nr. 2 svarer tildels til K. U. § 317 Nr. 3. men betinger ligesom L. Nr. 137, 8. Juni 1912 § 11 Strafbarheden af, at de urigtige Meddelelser om en andens Forretning m. m. benyttes for at tilvende sig dennes Kundekreds. Udover de ved denne ganske nye Lov, jfr. ogsaa L. Nr. 72, 29. Marts 1904 § 57. 4. St., fastsatte Grænser synes det betænkeligt at udstrække det strafbares Omraade paa dette indtil for nylig straffri Gebet. Ialtfald synes en saa omfattende og vag Bestemmelse som den i K. U. § 317 Nr. 3 givne »Meddelelser, *der ere egnede til at skade*, og hvis Sandhed ikke kan bevises«, at medføre en ganske uantagelig Indskrænkning i Ytringsfriheden og i alt for høj Grad at bane Vejen for rent temerære Denunciationer.

§ 268, 3. St. straffer grov Uagtsomhed i disse Forhold, en Bestemmelse, hvortil der formentlig er Trang. I det under Nr. 1 omhandlede Tilfælde er grov Uagtsomhed allerede nu strafbar ifølge L. Nr. 137, 8. Juni 1912 § 12. Men ogsaa ved det under Nr. 2 omhandlede Forhold kan Spørgsmaalet om Straf for grov Uagtsomhed blive praktisk til Trods for, at der kræves den særlige Hensigt at tilvende sig en andens Kundekreds, idet det efter Bestemmelsen under Nr. 2 fornødne Forsæt kan mangle, fordi den paagældende — om end uden noget rimeligt Støttepunkt i Kendsgerninger — tror paa Meddelelsens Rigtighed. Medens det er fundet betænkeligt, saaledes som K. U. har gjort, at nøjes med, at Meddelelsens Sandhed ikke kan bevises, synes Hensynet til den an-

grebnes Beskyttelse dog at kræve, at det ikke er nok til at fri Meddeleren for Straf, at han har troet paa Meddelelsens Rigtighed, naar denne Tro bygger paa et saa løst Grundlag, at Meddelelsens Udspredelse i Tillid dertil maa betegnes som grov Uagtsomhed.

Idet der om § 269, der svarer til K. U. § 319 iøvrigt henvises til det tidligere anførte, skal det blot fremhæves, at Strafbarheden i Overensstemmelse med nyere Love og Udkast er betinget af, at Fremkaldelse eller Udnyttelse af en Vildfarelse er benyttet som Bestemmelsesmiddel. Den i K. U. § 319 benyttede Formel »anden retstridig Adfærd« maa af oftere fremførte Grunde anses som altfor vag og vidtrækkende til at kunne tjene som brugbart Kriterium. Formuleringen er holdt i nøje Tilslutning til § 248. Om Enkeltheder kan derfor henvises til Bemærkningerne til denne Paragraf.

Paatalebestemmelsen i § 270 afviger fra den iøvrigt lidet klart redigerede Bestemmelse i K. U. § 320 for det første derved, at alle i Kapitlet omhandlede Forbrydelser foreslaas gjort til Genstand for — ubetinget eller betinget — offentlig Paatale, idet de alle synes at være af saadan Betydning, at det er lidet naturligt i noget Tilfælde at kræve privat Paatale. Ubetinget offentlig Paatale foreslaas ved de i §§ 263 og 267 omhandlede Forbrydelser. For § 263 Vedkommende stemmer dette med K. U. § 341. For de i § 267 omhandlede Forbrydelser foreslaas ubetinget offentlig Paatale, navnlig fordi det ofte vilde kunne volde Tvivl, hvem der som den virkelig forurettede skulde være paataleberettiget. Ved de andre i Kapitlet omhandlede Forbrydelser foreslaas Paatalen betinget af Begæring af den forurettede — ved §§ 261 og 266 af nogen af Boets Kreditorer, jfr. K. U. § 311 og Strfl. § 263.

Domfældelser for egentlige Forbrydelser i 1914.

Straffelovens §§

		8 110	117 144	145 149 153	146 148 154 155	160	1 1 1 1	166 167 1 17 183	168 172	176 185	1 7	178	9 § 4 11 §§ 4 5	181	159 165 182 184 06 § 3	186 191	192	193	194 195	198	200 207	210 214	224 224	228 229 233 234 236 240	230	2 1	2 2	23 236	238 239 240	243 246	247 250	261 2 268 2 9	260 263	2 6 267	274 276	278 280	2 6 280 283	284	28 283	294 2 6	94	§ 16 Kap 11 § 19 § 19 Kap 19 § 299	Til sam men
Mænd.																																									
Københavns	Fængsel paa 40 Dg og derover	4	»	»				2	»	18	»		13	6	1	»	»		»		9	2	»	262	72	4	1	»	13	2	2	68		2		19	»			»		»	1	500
	sædv Fængsel under 40 Dg	3	»		»	»				»	»		6	»	»		»		»	»	»	»	47	1			»	19		1	14		3			1					3	98
	Øvrige Straffe	1	1	»		»	2	1	»	4	»		4		1	9			»	2	3	»		107	95	56	63			4		20	1	2		10		2			»	1	399
	Tilsammen	11	1	»			2	3	»	22			23	6	2	5				2	8	2	»	416	128	60	64	»	41	6	3	102	1	1		29	1	2					10	957
Frederiksberg	Fængsel paa 40 Dg og derover	1	»	»	»				»	5	»	»	1	»	»		»			»	2	»		23	»				5			10	»	1			»			»			91
	sædv Fængsel under 40 Dg		»	»						»	»	»		1				»	»	»				2	10			»					»	1	»							»	14
	Øvrige Straffe	»								»		»	»			»	»		»	»		»		7		4	4		9			3	»		1	2					»		29
	Tilsammen	1	»	»	»			»		5	»	»	1	1		»				»	2		»	32	10	4	4	»	1	»		13		2	1	2		»	»				»	94
Købstadjurs distrikterne	Fængsel paa 40 Dg og derover	13				»	1	1	1	19	2	»	2	1	1	»				»	22	»		90	54		1		14	1		45	»	2		10		2			»	1	293
	sædv Fængsel under 40 Dg	10	»	»		»				8	»	»	2	2		»	»		»	»	15	1	»	165	3				12			32		4		1				1			262
	Øvrige Straffe	4	1	1	3	»	1		4	16	3		4		1	2	»			2	29	4	1	47	44	30	15	4	4	1	6	21	1	1		17		2		1	2	1	2	397
	Tilsammen	27	1	1	3	»	2	1	5	43	5		8	3	2	2			»	2	66	5	1	337	101	50	16	5	30	2	11	98	7	13		33		4		1	3	1	3	952
Landjurns distrikterne	Fængsel paa 40 Dg og derover	7			»		»	4		31	2			»	1	»	1				34	»		140	92	5	2	»	5			50	2	2	»	13	1	1	2		»		1	382
	sædv Fængsel under 40 Dg	11		»	»				»	12				»		»	»	»	1	27	3	»	147	3			2	10			4	29	»	1		1		»	2				259
	Øvrige Straffe	12	»		5		8	5	26	21	5	»		1		3		»	»	1	39			117	38	41	15	5	5	6	13	38	7	16	1	13	1	24	2	1		6	7	584
	Tilsammen	30	»		5		8	9	26	64	7	»		1		4		1	»	2	100	3		404	93	46	17	7	24	6	20	111	9	25	1	5		30	4	3		6	8	1 205
Mishtæ re Retter		4			»		1			1	»	»	»	1	»					»	1	»		28	7	1		2	1	2	1	1			1	7	»				2			86
Hele Landet	Fængsel paa 40 Dg og derover	28					1	7	1	73	4	»	16	7	2	1	»	1			63	2		320	178	9	4		49	3	9	173	2	7		47	1	6	2			»	3	1 206
	sædv Fængsel under 40 Dg	24				»				20			8	3		»			»	1	12	4		361	17			3	41		10	75		19			1			2	1		3	633
	Øvrige Straffe	21	2	1	8	1	11	6	30	42	8	»	8	2	2	10	»			6	17	4	1	376	149	182	214	11	25	13	20	83	19	25	3	34	1	30	2	2	4	7	19	1 450
	Tilsammen	73	2	1	8	1	12	13	31	135	12		32	12	4	11		1		7	202	10	1	1 217	344	191	221	14	107	16	39	331	14	44	3	103	3	36	4	4	9	7	21	3 294
Kvinder.																																										
Københavns	Fængsel paa 40 Dg og derover				2					»	»		1	2	2					»			»	107	16	1			3		1		5							1	146
	sædv Fængsel under 40 Dg											»	1	25	1			»	»					16					7		1	3							»			57
	Øvrige Straffe			»	»	1	»			»			»	»				»		»				4	1	7	10	»				4		1		1				»	1	30
	Tilsammen				2	1				»			2	27	3					»				127	17	8	10		12		1	10		2		9					»	2	233
Frederiksberg	Fængsel paa 40 Dg og derover	1									»	»	»	»	»		»			»			1	9	1			»	2			1		»		1		»				»	19
	sædv Fængsel under 40 Dg					»							»	»										2								1						»				3
	Øvrige Straffe					»	»				»	»	»				1		1	»			1	1		2			1			2		1					»			9
	Tilsammen	1					»				»	»		»	»	»	1		1		»		1	12	4	2		»	3			4		1		1	»	»		»			31
Købstadjurs distrikterne	Fængsel paa 40 Dg og derover			1	»	»		»	»		»	»	»	8			»						»	29	9	»		»	2			2		1		3	»				»	55
	sædv Fængsel under 40 Dg						»				»	»	»	9	1		»	»		»				40					8		4	6		1								70
	Øvrige Straffe	1				»	1				»	»		1	1		2		1			»		9	1	2	4	»			2	2		1		1	»				»		29
	Tilsammen	1		1		»	1	»	»	»			»	18	2		2		2	»	»	»		78	10	2	4	»	10		6	10	»	3		1	»				»		154
Landjurns distrikterne	Fængsel paa 40 Dg og derover	»	»		»	1	»		»	1	»	»	»				»			4	»		»	23	4	1		»	3			4	»		3				»	»		46
	sædv Fængsel under 40 Dg				»	1	»				»	»		»		»	»	»		»				37	»				3			3	»	1		1		»		»	»	1	47
	Øvrige Straffe	»					1	»			»	»	»		1	»	3	»		6		1	»	9	1	4	1	1	3	»	»	»	»			1		3		»	»	»	2	47
	Tilsammen					1	2	»		1	»	»	»		1	»	5			10		1	1	71	5	5	7	1	9		»	7	»	2		3	»	3	»	»		»	3	140
Hele Landet	Fængsel paa 40 Dg og derover	1		1	2	1		»	»	1	»		1	10	2	»		»	4		»		1	170	33	2			12	»		10		2	»	12					»	1	261
	sædv Fængsel under 40 Dg	»	»					1	»	»	»	»	1	34	2	»		»	1	»	»	»	»	95	»	»	»	»	18		5	13		2	»	4		»	»				1	177
	Øvrige Straffe	1		»	»	1	2		»	»	»	»	»	1	2		8	»	8	»	1	»	1	23	3	15	21	1	4		2	8		4		3	»	3		»	»	»	3	115
	Tilsammen	2	»	1	2	2	3		»	1	»	»	2	45	6	»	8	»	13	»	1	»	2	288	36	17	21	1	34	»	7	31		8	»	19		3		»		»	5	558

Antal Bøder ialt.

	1906	1907	1908	1909	1910	1906—10
Hele Landet	40 549	40 006	40 537	43 199	46 333	210 624
Heraf Københavns.....	14 268	11 826	13 001	14 760	16 344	71 199

Antal afsonede Bøder (paa Grundlag af Arresthusinspektørernes Indberetninger.)

	1906	1907	1908	1909	1910	1906—10
Hele Landet	6 991	6 417	7 051	7 785	8 591	36 835
Heraf Københavns.....	4 114	3 667	3 989	3 816	4 674	20 260

Antal afsonede Bøder i Procent af idømte og vedtagne Bøder.

	1906	1907	1908	1909	1910	1906—10
Hele Landet	17,2	16,0	17,4	18,0	18,5	17,5
Heraf Københavns.....	28.8	28,6	30,7	25,9	28,6	28,5

Professor Torp, der efter Justitsministeriets Anordning udarbejder en Betænkning angaaende det af Straffelovskommissionen fremsatte Udkast til almindelig borgerlig Straffelov, har angaaende de i dette Udkasts §§ 376—378 optagne Bestemmelser søgt Forhandling med de her i Byen værende Medlemmer af det af Justitsministeriet den 23. Oktober 1908 nedsatte Udvalg til Fastsættelse af Regler for Afgørelsen af Spørgsmaalet om Tidspunktet for Tilstedeværelse af Smittefarlighed ved de i § 17 i Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og venerisk Smitte af 30. Marts 1906 omhandlede Sygdomme.

Efter at de paa Grundlag af en foreløbig Forhandling med os af Professor Torp udarbejdede og i hans Forslag som §§ 228—230 optagne Bestemmelser med tilhørende Bemærkninger har været os forelagt og har været Genstand for fornyet Drøftelse, skal vi derom udtale følgende:

Undertegnede Ehlers, Jersild, Schepelern-Larsen og Schou kan ganske tiltræde den af Professor Torp foreslaaede Ordning, ligesom vi slutter os til det i de Forslaget ledsagende Bemærkninger anførte. Vi maa navnlig foretrække denne Ordning saa vel for den nugældende som for den af Straffelovskommissionen foreslaaede, idet vi i saa Henseende henviser dels til det i Udvalgets Betænkning udtalte, dels til det i Motiverne til Professor Torps Forslag anførte.

Undertegnede Budtz og Rasch maa vel fastholde, at vore principielle Betænkeligheder ved overhovedet at lovgive angaaende det i Straffelovens § 181 (Professor Torps § 228) omhandlede Forhold ikke er hævede. Under den Forudsætning derimod, at der overhovedet skal gives Straffebestemmelser angaaende det paagældende Forhold, tiltræder ogsaa vi den af Professor Torp foreslaaede Ordning og det i Bemærkningerne dertil anførte. Den af Professor Torp foreslaaede Affattelse af §§ 229 og 230 kan vi uden Forbehold give vor Tilslutning.

Undertegnede Pontoppidan og Ryder maa fastholde vor i nævnte Udvalgs Betænkning fremsatte Tvivl om Muligheden af en tilfredsstillende Lovgivning paa dette Omraade. Vi anser Opgaven for teknisk uløselig; og det foreliggende Forslag har da heller ikke — bortset fra §§ 229 og 230, som vi kan tiltræde — løst Spørgsmaalet paa en saadan Maade, at vi vil kunne give dette (saalidt som Straffelovskommissionens) Forslag vor Anbefaling.

København i Juni 1916.

BUDTZ. EHLERS. O. JERSILD.
E. PONTOPPIDAN. C. RASCH. VILHELM RYDER.
SCHEPELERN-LARSEN. A. SCHOU.

Udkast

til

Lov om Forseelser i borgerlige Forhold

med

Motiver.

Lov

om

Forseelser i borgerlige Forhold.

1ste Kapitel

Almindelige Bestemmelser.

§ 1

De strafbare Handlinger, der omhandles i denne Lov er Forseelser Det samme gælder, hvor intet modsat er bestemt, om saadanne i andre Love omhandlede strafbare Handlinger, der ikke kan medføre højere Straf end Bøde eller simpelt Fængsel i 3 Maaneder (ny)

Bestemmelserne i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser Kapitlerne 1—8 finder med de i det følgende angivne Afvigelser ogsaa Anvendelse paa Forseelser for saa vidt de ikke udtrykkeligt er begrænsede til eller efter deres Indhold kun kan angaa Forbrydelser

§ 2

Straffebestemmelserne for Forseelser finder, for saa vidt ikke andet særlig er foreskrevet, Anvendelse ogsaa paa uagtsomme Forseelser (K U § 39 2 St 2 Pkt)

§ 3

Forsøg paa Forseelser straffes kun hvor dette er særlig hjemlet (K U § 57 2 St)

§ 4

Straf for Medvirken til en Forseelse kan, for saa vidt ikke andet særlig er fore- (K U § 60, 2 St.)

skrevet, bortfalde, naar den medvirkende kun har villet yde en mindre væsentlig Bistand eller styrke et allerede fattet Forsæt, samt naar hans Medvirken skyldes Uagtsomhed.

§ 5.

(ny) Bøde, der idømmes for en Forseelse, kan under formildende Omstændigheder gaa ned til Halvdelen af det i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 48 angivne Mindstemaal.

§ 6.

(ny) Personer under 18 Aar kan Retten, naar Straffen for en af dem begaaet Forseelse ikke vilde overstige Bøde, i Bødens Sted dømme til at modtage en Irettesættelse. Denne gives mundtligt af Dommeren i Retten.

2det Kapitel.

De enkelte Forseelser.

§ 7.

(K. U §§ 141, 1. St., 144 Nr. 2. — Strfl. § 107; L. om Rettens Pleje § 131; L. om Udvandreres Befordring 1. Maj 1868 § 10 jfr. § 1 og L. Nr. 52, 25. Marts 1872 § 4; L. Nr. 53, 1. April 1891 § 7, jfr. L. Nr. 17, 23. Febr. 1894, 2. St. m. fl.)

Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder straffes den, som offentlig eller i retstridig Hensigt udgiver sig for at have nogen offentlig Myndighed eller offentlig Bemyndigelse til en Virksomhed, eller som uden offentlig Bemyndigelse udøver en Virksomhed, til hvilken en saadan kræves, eller vedblivende udøver en Virksomhed, til hvilken Retten er ham frakendt.

§ 8.

(K. U. §§ 120, 141, 2. St. Litr. a og b; Forbud 17. Februar 1741; Pl. 27. Novb. 1801; L. Nr. 137, 8. Juni 1912 § 4, jfr. Bekg. Nr. 174, 24. Juli 1907, Art. 27 og 28.)

Med Bøde straffes den, som offentlig eller i retstridig Hensigt benytter eller lader nogen i sin Tjeneste benytte Kendetegn, Mærke eller Dragt, som er forbeholdt Kongen, Kongehuset, en offentlig Institution, Indehaverne af en offentlig Myndighed eller Militærpersoner, eller Dragt eller Kendetegn, som ved Overenskomst med fremmed Magt er forbeholdt Personale, Indretninger eller Materiel, der er bestemt til at yde Hjælp til saarede eller syge i Krig, eller Kendetegn eller Dragt, der har saadan Lighed med de ovennævnte, at en Forveksling let finder Sted.

§ 9.

Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder straffes den, som

1) forsætlig hindrer nogen, hvem offentlig Myndighed tilkommer, i at foretage en retmæssig Tjenestehandling ved at formene ham Adgang til Steder, hvortil han i Tjenestens Medfør kan fordre Adgang, eller til Oplysningsmidler, som det er Pligt at stille til hans Raadighed, eller som gør Forsøg herpaa, eller

(K. U. § 134, 1. St. (tildels); Strfl. § 98, 2. St.; L. 21. Juni 1867 § 7, jfr. § 5; L. Nr. 92, 19. April 1907 § 16, sidste Pkt.; L. Nr. 104, 10. Maj 1912 § 38; L. Nr. 63. 1. April 1914 § 2, jfr. Adg. Nr. 129, 20. Juni 1914.)

2) undlader at yde nogen, hvem offentlig Myndighed tilkommer, en Bistand, som det ved Lov eller i Medfør af Lov er paalagt at yde, eller hvorved Ulykke eller Forbrydelse, der udsætter andres Liv, Helbred eller Velfærd for Fare, skal afvendes, skønt saadan Bistand kunde ydes uden Fare eller Opofrelse af større Betydning.

(K. U. § 150, 1. St.; Lov om Kjøbenhavns Politi 11. Februar 1863 § 13; Lov om Politiet udenfor Kjøbenhavn 4. Februar 1871 § 11; Lov Nr. 55, 13. April 1894 § 10. 1. St.; Postlov Nr. 57, 5. April 1888 § 11, jfr. § 23.)

§ 10.

Den, som udenfor de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser 14de Kapitel omhandlede Tilfælde for eller til en offentlig Myndighed afgiver bevidst urigtig Forklaring om Forhold, angaaende hvilke han er pligtig at afgive, eller vedkommende Myndighed er pligtig at modtage Forklaring, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder. Under særdeles formildende Omstændigheder kan Straf bortfalde.

Under skærpende Omstændigheder samt i Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til simpelt Fængsel i 6 Maaneder eller Arbejdsfængsel i 3 Maaneder.

Dersom den skyldige af fri Vilje tilbagekalder sin urigtige Forklaring, forinden nogen ved denne er bleven bestemt til en Handling eller Undladelse af retlig Betydning, bortfalder Straffen.

Bestemmelsen i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 153, 1ste Stykke finder tilsvarende Anvendelse.

(K. U. § 195, 1. St ; Strfl. §§ 155, 179, 224, 226 (tildels); Frd 28. Februar 1845 § 16; L 11. Februar 1863 § 13; L. Nr. 7, 4. Februar 1871 § 11; L. Nr. 47, 1. April 1887 § 48; L. Nr. 23, 1. Marts 1889 § 16; L Nr. 39, 30. Marts 1889 § 10; L. Nr. 57. 1. April 1892 §§ 1, 13, 14, 17, 37, 38, jfr. 63; L. Nr. 69, 13. April 1894 § 12; L. Nr. 4, 7. Januar 1898 § 14; L. Nr. 96, 23. Maj 1902 § 4; L. Nr. 85, 15. Maj 1903 §§ 7, 16, 28 m. fl. Love af s. D.; L. Nr. 72, 29. Marts 1904 §§ 23, 43, jfr. 57; L. Nr. 136, 27. Maj 1908 § 26 o. fl.; L. Nr. 110, 18. April 1910 § 16; L. Nr. 102, 13. Maj 1911 § 1; L. Nr. 112, 13. Maj 1911 § 7; Grl. 1915 § 45 m. fl.)

§ 11.

Med Bøde straffes, for saa vidt ikke anderledes i den særlige Lovgivning er bestemt, den, som

(K. U. § 197; Fr. 30. Maj 1828 §§ 9 og 10, jfr. L. 13. April 1851 § 10 og L. 4. Marts 1857 (S. 117) § 2; L. 10. Maj 1854 § 60. jfr. §§ 61 og 62; L. 21 Juni 1867 § 7, jfr. § 2; L. Nr. 2, 2. Jan. 1871 § 6, jfr. § 7: L. Nr. 155, 30. Novbr. 1874 §§ 1—3; L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 22, jfr. §§ 19, 1. St. og 21; L. Nr. 23, 1. Marts 1889 § 23; L. Nr. 57. 1. April 1892 § 64, jfr. §§ 38 og 44; L. Nr. 4, 7. Jan. 1898 § 21, jfr. § 14: L. Nr. 136, 27. Maj 1908 § 40; L. Nr. 119. 8. Juni 1912 §§ 19, 2. St., 21, 34: L. Nr. 155, 8. Juni 1912, § 16, jfr. §§ 2 og 9: L. Nr. 105, 29. April 1913 § 11, jfr. § 3; L. Nr. 143, 29. April 1913 § 3. jfr. § 42, 2. Pkt.; L. Nr. 63, 1. April 1914 § 2. jfr. Adg. Nr. 129, 20. Juni 1914; L. Nr. 65, 1. April 1914 § 57, jfr. § 23. Instr. Nr. 85, 31. Marts 1915 §§ 10—13, 16 og 17, jfr. § 25, m. fl.)

1) undlader til offentlig Myndighed at foretage Anmeldelse eller at afgive Forklaring eller anden Meddelelse, som det ved Lov eller i Medfør af Lov er paalagt at afgive,

(Politilovene 11. Febr. 1863 § 13. 4. Febr. 1871 § 11, Nr. 55, 13. April 1894 § 10. 2. og 3. St.; L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 22, jfr. § 20.)

2) nægter for offentlig Myndighed at opgive Navn, Stilling eller Bopæl, naar Oplysning derom lovligt afkræves ham, eller

(L. 21. Juni 1867 § 7, jfr. § 3: L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 22, jfr. § 19. 2. St.: L. Nr. 52, 1. April 1891 § 6, jfr. § 3. og Bekg. fra Købh.'s Magistrat 7. Juli 1891 § 3; L. Nr. 63, 1. April 1914 § 2, jfr. Adg. Nr. 129. 20. Juni 1914)

3) krænker en ham ved Lov eller i Medfør af Lov paalagt Pligt til Førelse af Fortegnelse over Logerende, Tilrejsende, Udvandrere, Personer, der anbringes i Tjeneste, Pleje og lignende, eller over Panter, opkøbte brugte Sager eller efterlyste Koster.

Den, som gør vitterlig urigtige Opgivelser til nogen, der fører de under Nr. 3 nævnte Fortegnelser, straffes efter § 10.

§ 12.

(K. U. § 146. Nr. 1 (tildels): Strfl. § 105.)

Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder straffes den, som forsætlig borttager eller beskadiger nogen ved offentlig Foranstaltning opslaaet Bekendtgørelse.

§ 13.

(K. U. § 147. 3. St.)

Den, som uberettiget sætter sig i Forbindelse med nogen fængslet eller tvangsanbragt Person, straffes med Bøde.

§ 14.

(K. U. § 152, 1. St.; Strfl. § 104.)

Deltagere i et Opløb, der vidende om, at Paabud om at skilles ad er forkyndt

paa foreskreven Maade, ikke efterkommer dette, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder.

§ 15.

Med Bøde straffes den, der offentliggør noget, som det ved Lov eller i Medfør af Lov er forbudt at offentliggøre. (ny. Strafteloystillæg 1911 § 6; L. Nr. 85. 15. Maj 1903 § 29, L. Nr. 110. 18. April 1910 § 32; L. Nr. 144, 8. Juni 1912 § 46.)

§ 16.

Med Bøde straffes den, som

1) krænker Freden paa Folkekirkens Helligdage eller paa andre Dage, paa hvilke Arbejdsfred er paabudt, eller (ny. jfr. K. U. § 162; L. Nr. 134. 22. April 1904 § 12, jfr. L. Nr. 143, 29. April 1913 §§ 26, 27 og 42, cfr. 49)
2) overtræder Bestemmelser, som ved Lov eller i Medfør af Lov er givne om Lukketid eller om Indskrænkninger i Arbejdstiden, samt Forbud mod eller Bestemmelser om Indskrænkning i visse Personers Anvendelse i visse Virksomheder. Paa samme Maade straffes Forældre og Foresatte, naar Anvendelse af Børn i Strid med saadanne Bestemmelser sker med deres Vidende og Vilje. (L. Nr. 39, 30. Marts 1889 § 19, jfr. §§ 7 og 8. L. Nr. 163, 19. Juni 1908 § 5, jfr. L. Nr. 82, 30. April 1909; Adg. Nr. 73, 1. April 1910 § 5; L. Nr. 104, 10. Maj 1912 §§ 29—31, jfr. § 34, 4. St.; L. Nr. 155, 8. Juni 1912 §§ 16, 17 og 21, 3. St.; L. Nr. 143, 29. April 1913 §§ 42, 1. St., 1. Pkt., 43 og 48, 2. St.)

§ 17.

Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder straffes den, som overtræder de ved Lov eller i Medfør af Lov givne Forskrifter om Ligsyn, Begravelse, Ligbrænding eller anden Behandling af Lig eller døde Fostre. (ny. Fr. 7. Novbr. 1682 § 10, jfr. Grl. 1915 § 90; L. Nr. 2, 2. Jan. 1871 §§ 1, 4, 6, jfr. § 7, L. Nr. 46, 4. Maj 1875 og L. Nr. 36, 29. Marts 1878 §§ 1, 4, 6 og 7; L. Nr. 58, 1. April 1892 § 6, jfr. Regulativ Nr. 176, 4. Okt. 1892; L. Nr. 138, 19. Maj 1915 § 29, 4. og 5. St., jfr. § 36.)

§ 18.

Den, som overtræder de ved Lov eller i Medfør af Lov givne Forskrifter om Tilvirkning, Erhvervelse, Forhandling, Transport eller Opbevaring af Sprængstoffer, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder. Sker Overtrædelsen forsætligt, kan Straffen under skærpende Omstændigheder, navnlig i Gentagelsestilfælde, stige til simpelt Fængsel i 6 Maaneder. Varer, som i Strid med de nævnte Forskrifter forsøges indførte her i Landet, inddrages. (ny. L. Nr. 74, 7. April 1899 § 11; L Nr. 68, 1. April 1912 § 11.)

§ 19.

Med Bøde straffes, for saa vidt ikke andet er foreskrevet, den, som overtræder (ny)

de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givne:

1) angaaende Bygningers Opførelse, Indretning og Benyttelse,

(Bygningsl. 30. Decbr. 1858 §§ 36 og 37, jfr. Bekg. Nr. 210, 1. Aug. 1912, L. 19. April 1864 og L. Nr. 216, 5. Decbr. 1894; Bekg Nr. 211, 1. Aug. 1912 §§ 75—78; Bekg. Nr. 212 s. D. §§ 72—75.)

(L. om Sundhedsvedtægter 12. Jan. 1858 § 2, jfr. L. Nr. 71, 7. Maj 1881 § 3.)

(L. om Brandvæsenet 15. Maj 1868 §§ 7 og 40; L. Nr. 28, 21. Marts 1873 § 35; Adg. Nr. 84, 16. Juni 1882 § 9; Bekg. Nr. 213, 1. Aug. 1912 §§ 20, 25, 26, 28, 44, 46 og 51.)

2) til Værn for den almindelige Sundhedstilstand eller

3) til Sikring mod Brandfare.

I de under Nr. 3 nævnte Tilfælde kan Straffen under skærpende Omstændigheder stige til simpelt Fængsel i 3 Maaneder.

§ 20.

(K. U. § 230; L. Nr. 89, 22. April 1904 § 8.)

Den, som antager et ham ikke retlig tilkommende Slægtsnavn, straffes med Bøde.

§ 21.

(ny. L. Nr. 81, 30. Marts 1906 § 3, 3. St.)

Med Bøde straffes den, som paa en saadan Maade, at derved Blufærdigheden krænkes eller offentlig Forargelse gives, reklamerer for eller udbyder til Salg Genstande, der er tjenlige til at forebygge Følger af Samleje.

§ 22.

(K. U. §§ 174 og 175, jfr. § 170, 1. St. sidste Led og § 187, 2. St.; Strfl. §§ 142 og 143, jfr. § 132, 2. St; Adg. 29. Juli 1814, f. Købstæderne § 8, f. Landet § 40; L. Nr. 67, 9. April 1891 §§ 21, 3. St. og 42, 3. St.; L. Nr. 136, 27. Maj 1908 § 39; L. Nr. 108, 13. Maj 1911 § 54, 1. St.)

Naar nogen, som virker i offentlig Tjeneste eller Hverv, nægter eller forsætlig undlader at opfylde Pligt, som Tjenesten eller Hvervet medfører, eller at efterkomme lovlig tjenstlig Befaling, eller naar han gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen Forsømmelse eller Skødesløshed i Tjenestens eller Hvervets Udførelse, straffes han, for saa vidt ikke anden Straf særlig er foreskreven, med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder.

§ 23.

(K. U. §§ 179 og 183; Strfl. §§ 128, 129, 130, 3. St., 141.)

Naar nogen, hvem Domsmyndighed eller anden Myndighed til at træffe Afgørelse i Retsforhold tilkommer, eller hvem det paahviler at virke for Straffemagtens Haandhævelse, undlader at iagttage den lovbestemte Fremgangsmaade med Hensyn til Sagens eller enkelte Retshandlingers Behandling eller med Hensyn til Anholdelse, Fængsling, Ransagning,

Beslaglæggelse eller lignende Forholdsregler, straffes han med Bøde.

§ 24.

Den, som gør sig skyldig i ulovlig Udskænkning af, Handel med eller Fordeling af stærke Drikke, straffes med Bøde. Under skærpende Omstændigheder, navnlig naar den ulovlige Virksomhed drives som Næringsvej, samt i Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til simpelt Fængsel i 6 Maaneder.

(K. U. § 337; L. Nr. 104. 10. Maj 1912 § 34, 1. og 2. St.)

§ 25.

Med Bøde straffes den, som i Udskænkningsforretning skænker eller lader skænke stærke Drikke til kendeligt berusede Personer eller til Personer under 16 Aar eller under den højere Aldersgrænse, der fastsættes ved Lov eller i Medfør af Lov. Paa samme Maade straffes den, som i Handel med stærke Drikke eller i en Brugsforening, der uddeler stærke Drikke, udleverer saadanne til kendeligt berusede Personer eller til Personer under 16 Aar, hvis det maa formodes, at disse begærer dem udleveret til eget Forbrug, samt den, der overtræder et i Henhold til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 59, 2det Stykke givet Paalæg.

(K. U. § 338; L. Nr. 104, 10. Maj 1912 § 32. jfr. § 34.)

§ 26.

Den, som overtræder de ved Lov eller i Medfør af Lov givne Bestemmelser om Udvandreres Befordring eller om Medvirken dertil, straffes med Bøde.

(ny. L. 1. Maj 1868 § 10, jfr. L. Nr. 52, 25. Marts 1872 § 4 og L. Nr. 81, 30. Marts 1895 § 16.)

§ 27.

Den, som udspreder Genstande, som ved Form og Udstyr frembyder saa væsentlig ydre Lighed med Penge eller med et til almindeligt Omløb bestemt Værdipapir eller med Stempelmærker, Frimærker og lignende Frigørelsesmidler, at Forveksling let kan finde Sted, straffes med Bøde.

(K. U. § 348, 2. St., jfr. § 355, 2. St. og § 363 Nr. 3; L. Nr. 154, 30. Novbr. 1874; L. Nr. 152, 9. Decbr. 1889.)

§ 28.

Den, som uden at fordølge Tingens Beskaffenhed falholder Levnedsmidler, der ham bevidst er eftergjorte eller forfalskede.

(K. U. § 365, jfr. § 367; L. Nr. 108, 18. April 1910 § 6.)

uden at deres særlige Beskaffenhed paa utvetydig Maade er angivet paa Varen selv eller paa dens Etikette eller Indpakning samt paa Fakturaen, hvis en saadan udstedes, straffes med Bøde. Sker Overtrædelsen i Udøvelse af Næringsvej, kan i Gentagelsestilfælde Retten til at udøve denne frakendes den skyldige paa Tid eller for bestandig.

§ 29.

(ny. Bagerlavsartikler 23. Juni 1683 § 7, jfr. Pl. 16. April 1841 § 2; L. Nr. 137, 8. Juni 1912 § 14.)

Den, som overtræder Bestemmelser, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givne om, at Varer kun maa sælges eller falbydes i foreskrevne Enheder af Tal, Maal eller Vægt eller med en paa Varen eller dens Indpakniug anbragt Angivelse af Tal, Maal eller Vægt eller om Frembringelses- eller Oprindelsessted for Varen, straffes med Bøde.

(K. U. § 363 Nr. 1; L. Nr. 64, 26. Marts 1898 § 11, 3. St., jfr. § 4; L. Nr. 149, 18. Maj 1906 § 9, jfr. § 11, 2. St. 3 Pkt.; L. Nr. 129, 12. April 1911 § 27, 3. St.; L. Nr. 137, 8. Juni 1912 §§ 1 og 2; L. Nr. 125, 29. April 1913 § 32, 1. St. 2. Pkt.)

Paa samme Maade straffes den, som undlader at bruge paabudte Stempler, Mærker eller Vareformer eller bruger saadanne, der er forbudte, eller i hvilke forbudt Indhold er optaget eller noget urigtigt anført.

§ 30.

(ny, jfr. K. U. § 397; L. om Sandflugtens Dæmpning 29. Marts 1867 §§ 10. 16 og 17; L. Nr. 34, 11. Marts 1892 § 5; L. Nr. 61, 7. April 1899 § 2; L. Nr. 55, 27. Marts 1903 § 4.)

Den, som overtræder de Forskrifter, der ved Lov eller i Medfør af Lov er givne for at forebygge eller dæmpe Sandflugt, hindre Udbredelse af smitsomme Plantesygdomme eller fremme Udryddelse eller Bekæmpelse af Skadedyr, straffes med Bøde.

§ 31.

Med Bøde eller med simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder straffes den, som, uagtet det var ham muligt uden særlig Fare eller Opofrelse for sig selv eller andre, forsætlig undlader:

(K. U. § 37.)

1) gennem betimelig Anmeldelse eller paa anden efter Omstændighederne tjenlig Maade efter Evne at afværge Ildsvaade, Sprængning, Oversvømmelse, Søskade, Jernbaneulykke eller lignende Ulykke, der medfører Fare for Menneskeliv,

2) efter Evne at hjælpe nogen, der er i øjensynlig Livsfare, eller (K. U. § 249 Nr. 1; Strfl. § 199, 1. Pkt.; Sølov 1. April 1892 § 294; L. Nr. 103, 10. April 1895 § 22, 2. St., jfr. § 3, 1. St.)

3) at træffe de i Lovgivningen foreskrevne eller iøvrigt af Omstændighederne krævede Foranstaltninger til at redde nogen tilsyneladende livløs eller til Omsorg for skibbrudne eller andre af lignende Ulykke ramte Personer. (K. U. § 249 Nr. 2 og 3; Strfl. § 199, 2. Pkt.; L. Nr. 103, 10. April 1895 § 22. 2. St., jfr. § 3, 2. St.; Instr. Nr. 85, 31. Marts 1915 § 25, jfr. § 8.)

Har Forsømmelsen haft nogens Død til Følge. kan Straffen stige til simpelt Fængsel i 6 Maaneder.

Med den i 1ste Stykke angivne Straf anses den, som overlader Barn under 16 Aar. sindssyg, aandssvag eller stærkt beruset Person Vaaben eller Sprængstof under saadanne Omstændigheder. at derved voldes nærliggende Fare for Menneskeliv. (K. U. § 373, 2. St.)

§ 32.

Undlader nogen, der er vidende om, at en til hans Husstand hørende Kvinde er frugtsommelig, at yde hende den til hendes Nedkomst fornødne Hjælp, straffes han med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder, hvis Kvinden derved kommer i nødlidende Tilstand, ved hvilken Barnets Liv udsættes for Fare. (K. U. § 254, 1. St.)

§ 33.

Den, som krænker nogens Fred ved, trods forud af Politiet given Advarsel, at trænge ind paa ham, forfølge ham med skriftlige Henvendelser eller paa anden lignende Maade, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder. (K. U. § 263.)

§ 34.

Med Bøde straffes den Part i en borgerlig Retssag eller dennes Rettergangsfuldmægtig, der forsætlig uden rimelig Grund har anlagt Retssag mod nogen eller indbragt Sagen for højere Ret eller har sat Modparten i den Nødvendighed at anlægge Sag eller at indbringe Sagen for højere Ret, eller som bruger opdigtede Udsættelsesgrunde eller andre Udflugter for at forhale Sagen eller skille Modparten (K. U. § 265, jfr. § 274, 2. St.; L. om Rettens Pleje §§ 324, 325, 327 og 328.)

ved hans Ret eller ikke giver behørigt Møde ved den befalede Forligsmægling.

Straffen kan uden særlig Paastand idømmes af den Ret, for hvilken Sagen er indbragt. Ligeledes kan, naar Sagen indbringes for overordnet Ret, en idømt Straf af denne uden Paastand ophæves.

§ 35.

(K. U. § 314 Nr. 3 (tildels). jfr. § 315; Strfl. § 116.)

Den, som egenmægtigt og forsætligt sætter sig i Besiddelse af en i en andens Varetægt værende Ting eller gør Forsøg derpaa, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder.

Er Handlingen foretaget for derved at gøre en virkelig eller formentlig Ret gældende, er Straffen Bøde og kan under formildende Omstændigheder bortfalde.

§ 36.

(ny, jfr. K. U. § 314 Nr. 4.)

Den, som forsætligt i ferske Vande eller paa Søterritoriet i Strid med privates eller det offentliges Ret foretager Inddæmning eller anbringer faste Indretninger, straffes med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder.

§ 37.

(K. U. § 294, 2. St.)

Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder straffes den, som uden Erlæggelse af den fastsatte Betaling tilsniger sig Adgang til Forestilling, Udstilling eller Forsamling eller til Befordring med offentligt Samfærdselsmiddel eller til Benyttelse af anden almentilgængelig Indretning eller gør Forsøg derpaa.

§ 38.

(ny.)

Med Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder straffes den, som forsætligt bortfjerner sig uden at betale Logis, Næringsmidler, Befordring eller anden Ydelse, ved hvilken det har været en kendelig Forudsætning, at Betaling erlægges straks eller dog forinden Bortfjernelsen.

§ 39.

(ny, jfr. K. U. § 321. Patentl. Nr. 69, 13. April 1894 § 25, 1. St. 2. Pkt.; L. Nr. 107, 1. April 1905 § 26; L. Nr. 131, 13. Maj 1911 § 2; L. Nr. 72, 1. April 1912 §§ 17, 18, 19 og 32.)

Med Bøde straffes den, som forsætligt eller af grov Uagtsomhed

1) gør Indgreb i de ved et dansk Patent hjemlede Rettigheder,

2) krænker en her i Landet beskyttet Eneret til Benyttelse af Mønstre,
3) gør Indgreb i den Eneret til Offentliggørelse og Udnyttelse, som hjemles ved en her i Landet beskyttet Forfatter- eller Kunstnerret eller
4) krænker en her i Landet beskyttet Eneret til fotografiske Arbejder.

Ved forsætlig Krænkelse af de under Nr. 1—3 nævnte Rettigheder kan Straffen i Gentagelsestilfælde stige til simpelt Fængsel i 6 Maaneder.

§ 40.

De i §§ 33, 34, 35, 37 og 38 omhandlede Forseelser paatales kun efter den forurettedes Begæring. Det samme gælder Forseelser af den i § 36 omhandlede Art, for saa vidt ingen offentlig Ret derved krænkes. De i § 39 omhandlede Forseelser er privat Paatale undergivne.

Motiver.

I Bemærkningerne til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser S. 3—4 er der gjort Rede for de Grunde, der har ført til at udsondre en Række mindre betydelige Lovovertrædelser til Behandling i en særlig Lov om Forseelser. Det er ogsaa sammesteds fremhævet, at Afgrænsningen mellem Forbrydelser og Forseelser ikke kan ske efter en skarp paa kvalitative Forskelligheder beroende Grænselinie, men, bortset fra Overtrædelser af præventive Love, væsentlig maa ske efter et Kvantitetshensyn. Lovovertrædelsens større eller mindre Betydelighed, hvorved da som Regel Straffens Maksimum vil være vejledende. Det kan da vanskeligt undgaas, at Afgrænsningen i nogle Tilfælde faar et noget tilfældigt og vilkaarligt Præg, og at derfor ogsaa Rigtigheden af den foreslaaede Placering kan omtvistes, saa meget mere som end ikke et saa udvortes Kriterium som Straffens Maksimum kan være ubetinget afgørende. En Lovovertrædelse kan efter hele sin Type have sin naturlige Plads blandt Forseelser, selv om Straffen undtagelsesvis kan gaa op over det for disse normale Maksimum, jfr. f. Eks. nærvær. Forsl. §§ 10, 18, 24, 31 og 39. Og omvendt kan det undertiden forekomme naturligst at behandle en Lovovertrædelse sammen med beslægtede Forhold i Lov om Forbrydelser, skønt Maksimalstraffen for en særlig fremhævet Fremtrædelsesform ikke skønnes at burde overstige det normale Maksimum for Forseelser. Men disse dog ret sjældne Tilfælde bør formentlig ikke føre til at opgive de Fordele, som Sondringen mellem Forbrydelser og Forseelser frembyder baade i lovteknisk og i andre Henseender.

Langt større reelle Vanskeligheder frembyder i Virkeligheden Spørgsmaalet om den rette Afgrænsning mellem de Forseelser, der bør inddrages under den almindelige Lovs Omraade, og dem, der bør henskydes til Særlovgivning. Heller ikke her kan noget almengyldigt Princip opstilles, men Afgørelsen maa hovedsagelig bero paa et rent praktisk Skøn. Det er da ret naturligt, at et Lovarbejde, der saaledes som K. U. ikke gør den her foreslaaede Sondring mellem Forbrydelser og Forseelser, kun i ret begrænset Omfang vil inddrage saadanne mindre Lovovertrædelser, der hidtil har været Genstand for Særlovgivning, under den almindelige Ordning. Allerede Hensynet til ikke at gøre Loven altfor uformelig taler derfor, men ogsaa Vanskelighederne ved at tilpasse adskillige af Bestemmelserne i Lovens almindelige Del efter specielle Straffebestemmelser af altfor heterogen Art. En naturlig Forudsætning for, at mindre Lovovertrædelser i større Omfang kan inddrages under en almindelig Lovs Omraade, er netop Eksistensen af et Sæt særlig efter disse tilpassede Regler henhørende til „den almindelige Del".

Men selv om alt saaledes er lagt tilrette for en mere almindelig og systematisk Behandling af de mindre Lovovertrædelser, vil der altid blandt disse, ligesom om end i væsentlig mindre Omfang ogsaa blandt de egentlige Forbrydelser, findes et betydeligt Antal, som vanskeligt lader sig indordne i en almindelig Straffelov. Grundene hertil er forskelligartede. I visse Tilfælde er Straffebestemmelser saa nøje sammenhængende med og afhængige af en særlig Retsanordning, at de ikke vel kan skilles fra denne, medens omvendt denne Retsanordning er af en saadan Art, at Indgreb i eller Omordning af denne ikke kan eller bør ske rent lejlighedsvis i Forbindelse med en almindelig Straffelovsreform. Udfra saadanne Be-

tragtninger har K. U. ikke inddraget den militære Strafferet, de særlige Regler om gejstlige Personers Forseelser, Forseelser i Søfartsforhold m. m. Som i Bemærkningerne til Lov om alm. borg. Forbrydelser S. 114—115 fremhævet, taler lignende Hensyn imod i dette Lovarbejde at medtage Presseforseelser. Tildels fører Betragtninger af beslægtet Art til i Almindelighed at holde de fiskale Forseelser udenfor den almindelige Ordning. Desuden har ved disse en ejendommelig Form af Bødestraffen vundet Hævd, der stærkt afviger fra den ved andre Lovovertrædelser gældende Ordning. Om en Opretholdelse af disse Særegenheder er nødvendig eller rimelig, kan vistnok i høj Grad omtvistes. Men Besvarelsen heraf beror paa Overvejelser af saa særegen og kompliceret Art, at en Løsning af disse Spørgsmaal i Forbindelse med en almindelig Straffelovsreform ikke vilde give nogen Betryggelse for, at de særlige Hensyn, som her gør sig gældende, vilde blive vurderede efter deres Betydning. Lignende Hensyn til de praktiske Vanskeligheder ved en Nyordning i Forbindelse med en almindelig Straffelovsreform har ført til at holde ogsaa Straffebestemmelserne om ulovlig Jagt og Fiskeri udenfor nærværende Forslag, skøndt de meget vel egner sig til at indordnes og i de fleste nyere Love og Udkast er indordnede i den almindelige Straffelovgivning, og skøndt det utvivlsomt maa erkendes, at navnlig de gældende Straffesatser for ulovlig Jagt og Fiskeri er i højeste Grad irrationelle og praktisk utilfredsstillende, saa at en gennemgribende Nyordning her stærkt tiltrænges. — Som andre Hensyn, der kan tale for at holde visse Forhold udenfor en almindelig Lovordning som denne, kan nævnes visse Ordningers rent midlertidige, specielle eller lokale Karakter, at et Straffebud nærmest skal virke som en blot Ordensbestemmelse, eller at Straffen tjener lignende Øjemed som Tvangsmulkter, etc. Iøvrigt er det i stort Omfang en ren Skønssag, om man finder at burde samle Straffebestemmelserne for nærbeslægtede Lovovertrædelser under en fælles — videre — Strafferamme gennem Indordning i en almindelig Lov eller foretrækker en stærkere Specialisering af Strafferammerne, hvilket gør det naturligt i større Omfang at opretholde Særbestemmelser. Medens K. U. i Hovedsagen gaar den sidstnævnte Vej, vil det her blive foreslaaet i større Omfang at optage fælles Straffebestemmelser, hvorved adskilligt flere af Særlovgivningens Straffebud gøres overflødige. Dette, der stemmer med Tendensen i nyere Lovarbejder, betyder en væsentlig Simplificering, og det vil være den naturligste og simpleste Vej til at skabe Enhed og Harmoni i Straffesatserne og navnlig til i større Omfang at sikre Gennemførelsen af de Principer for Bødestraffens Anvendelse, paa hvilke den almindelige Straffelovgivning bygger sin Ordning. Det kan ikke nægtes, at Opretholdelse af Særlovgivningens — navnlig gamle Loves — Straffebestemmelser fører til mange Vilkaarligheder, ja, Anomalier, allerede fordi Straffen ofte er fastsat ud fra Synspunkter, der nu anses forældede. Særlig vil ved Bødestraffen den Omstændighed, at Pengenes Værdi for f. Eks. 100 Aar siden var en ganske anden end i Nutiden, føre til, at ældre Straffebestemmelsers Strafferammer ofte staar i et ganske urimeligt Misforhold til Strafferammerne i nyere Love om beslægtede Forhold. Men selv bortset herfra kan man vanskelig frigøre sig for det Indtryk, at Særlovgivningens Strafferammer ofte bærer Præget af den rene Vilkaarlighed eller tilfældige Stemningers Indflydelse. Naar desuagtet Bestræbelserne for at inddrage Særlovgivningens Regler under en fælles Ordning ikke er gennemført i videre Omfang end i nærværende Lovarbejde foreslaaet, skyldes dette oftest ikke principielle Betænkeligheder, men navnlig Opportunitetshensyn — Ønsket om ikke at skabe forøgede Vanskeligheder for Gennemførelsen af en almindelig Straffelovsreform.

1ste Kapitel.

Almindelige Bestemmelser.

De almindelige Bestemmelser, som er optagne i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser, Kapitlerne 1—8, bør utvivlsomt i det store og hele finde Anvendelse ogsaa ved Forseelser. Som allerede ovenfor bemærket er der dog ved Forseelser paa visse Punkter Trang til afvigende Regler; og forskellige nyere Lovforslag har da ogsaa ment i en „almindelig Del" at burde optage en Række Særbestemmelser for Forseelser, jfr. tysk G. E. §§ 343—356 og schweizisk V. E. Artt. 233—241. De Særbestemmelser af denne Art, som det er fundet rigtigt at foreslaa, findes optagne i dette Kapitel.

§ 1, 1. St. supplerer Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 1, 1. St., idet den afgrænser Begrebet Forseelse paa en Maade, der svarer til nævnte Lovs Afgrænsning af Begrebet Forbrydelse. For de Lovovertrædelser, der omhandles i en af disse to Love, drager disse selv positivt Grænsen mellem Forbrydelser og Forseelser gennem Straffebestemmelsens Optagelse i den ene eller den anden Lov. Naar det maa erkendes, at til Forseelser bør henføres ikke blot Overtrædelser af præventive Love, men ogsaa visse andre, mindre betydelige Lovovertrædelser, jfr. Bemærkningerne til Lov om Forbrydelser S. 3—4, kan der for de udenfor de nævnte Love liggende Lovovertrædelser ikke angives noget paa indre Væsensforskel beroende Kriterium for Afgrænsningen. Der kan da vanskelig tænkes noget andet Grundlag for denne Afgrænsning end Størrelsen af den Straf, der kan idømmes for Lovovertrædelser af den paagældende Art. Paa dette Grundlag sondrer ogsaa N. Strfl. § 2 og tysk G. E. § 343. Grænsen foreslaas da draget saaledes, at til Forseelser henregnes, hvor intet andet er bestemt, — f. Eks. ved Optagelse i Lov om Forbrydelser — strafbare Handlinger, der ikke kan medføre højere Straf end Bøde eller simpelt Fængsel i 3 Maaneder. Denne Regel maa da selvfølgelig haves for Øje ved Fastsættelsen af Straffen for de enkelte Lovovertrædelser. Og denne Ramme bør, ogsaa hvor Handlingens Karakter af Forseelse fastslaas ved Optagelse i Lov om Forseelser, principielt fastholdes, saaledes at Undtagelse kun gøres i saadanne særegne Tilfælde, hvor Handlingen vel efter sin hele Beskaffenhed naturligst opfattes som Forseelse, men Muligheden for at anvende højere Straf end 3 Maaneders simpelt Fængsel under skærpende Omstændigheder eller i Gentagelsestilfælde dog bør forbeholdes — særlig ogsaa en kortere Tids Arbejdsfængsel, hvor simpelt Fængsel ikke anses som tjenligt Repressionsmiddel.

§ 1, 2. St. udtaler den almindelige Regel, at Bestemmelserne i Lov om Forbrydelser Kap. 1—8 med de i de følgende Paragrafer hjemlede Afvigelser skal være gældende ogsaa for Forseelser, for saa vidt de ikke udtrykkeligt er begrænsede til eller efter deres Indhold kun kan angaa Forbrydelser. Det sidste vil navnlig være Tilfældet, hvor Bestemmelsens Anvendelse er betinget af, at der er eller kunde være idømt en Straf, som ikke kan idømmes for Forseelser[1]). Som Eksempler herpaa kan nævnes L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 8 Nr. 3 og 4 b., 32—44, 54, 66 og 68. Som Regler i Lovens almindelige Del, der udtrykkeligt er begrænsede til Forbrydelser, kan nævnes §§ 67 Nr. 1, 2. Led. 70 og 77.

§ 2 danner et Modstykke til L. om alm. borg. Forbrydelser § 19, 2. St. Medens ved Forbrydelser Uagtsomhed kun straffes, hvor det særlig er hjemlet, straffes Forseelser ogsaa, naar de er begaaede uagtsomt, medmindre Bestemmelsen særlig kræver Forsæt. At dette maa være Reglen ved de egentlige Politiforseelser — Overtrædelser af præventive Love — har altid været antaget, dels fordi der her særlig er Trang

---

[1]) Som andre Tilfælde kan nævnes L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 71, 2. St. og 74.

til at ramme de uagtsomme Forseelser — Forsømmelserne —, som ved deres Hyppighed bliver langt mere generende end de forholdsvis sjældnere forsætlige Overtrædelser, dels fordi Fordringen om Forsæt vilde stille Krav til Bevisførelsen, der paa Grund af disse Overtrædelsers overordentlig store Antal vilde gøre en effektiv Retshaandhævelse overfor dem saa at sige umulig eller ialtfald vilde kræve et Arbejde, der ikke staar i rimeligt Forhold til disse Sagers Betydning. Dertil kommer, at Uagtsomheden her sjældnere vil være undskyldelig, fordi disse Loves Fordringer er nøjagtigt præciserede og den paagældende som Regel paa forskellig Maade faar disse særlige Pligter indprentede. — De sidstnævnte Grunde til at medtage ogsaa de uagtsomme Overtrædelser gælder ganske vist ikke i samme Grad ved de Forseelser, der ikke bestaar i Overtrædelser af præventive Love, men navnlig Hensynet til at muliggøre en effektiv Hævdelse af Reglen taler ved mange hyppigt forekommende Forseelser af denne Art for at opgive Fordringen om Forsæt. Det gælder imidlertid ved disse Forseelser langtfra undtagelsesfrit, og i en Række af Lovens specielle Bestemmelser er derfor Fordringen om Forsæt udtrykkelig udtalt. I hvilket Omfang dette bør ske, er naturligvis tildels en Skønssag, saa at Afgørelsens Rigtighed i adskillige Tilfælde kan være Genstand for Tvivl.

§ 3 svarer nærmest til K. U. § 57, 2. St., idet den ligesom denne ved mindre Lovovertrædelser kræver særlig Hjemmel til at straffe Forsøg, men den er betydeligt mindre vidtgaaende end K. U. § 57, 2. St. Saaledes som Bestemmelsen her foreslaas begrænset, vil den næppe medføre nogen væsentlig Ændring i den gældende Ret paa dette Punkt. Iøvrigt afhænger dens praktiske Betydning jo ganske af, i hvilket Omfang de specielle Straffebestemmelser i og udenfor denne Lov hjemler Straf for Forsøg. At dette kun bør ske i ret begrænset Omfang, kan næppe betvivles. Til Støtte herfor kan ogsaa anføres, at adskillige Love og Udkast endog hjemler ubetinget Straffrihed ved Forsøg paa Forseelser[1]). Mod i dansk Ret at gennemføre en saadan ubetinget Regel taler dog ikke blot det forholdsvis vide Omraade, som Kategorien „Forseelse" har faaet i nærvær. Forslag, men navnlig ogsaa, at dette vilde stride imod den Tendens, der har faaet Udtryk, ikke mindst i vor nyere Lovgivning, hvorefter f. Eks. Forsøg paa en Række fiskale Forseelser (Skattebesvigelser) straffes[2]). En saadan ubetinget Regel vil ogsaa let føre til, at en Række Handlinger, der naturligst opfattes som Forsøg, udformes som selvstændige Forseelser.

§ 4 giver en fakultativ Adgang til, hvor ikke andet særlig er foreskrevet, jfr. f. Eks. Lov Nr. 89, 31. Marts 1915 § 11, 4. St., at lade Straf for Medvirken til en Forseelse bortfalde, naar den medvirkende kun har villet yde en mindre væsentlig Bistand eller styrke et allerede fattet Forsæt, samt naar hans Medvirken er uagtsom. Om Grundene til, at den langt videregaaende Regel i K U. § 60, 2. St. ikke er optaget, henvises til Bemærkningerne til Lov om Forbrydelser, S. 40. Naar man ikke positivt vil fastslaa, at der bestaar en skarp Væsensforskel mellem Gerningsmænd eller Hovedmænd og Medvirkende eller Medhjælpere, kan man overhovedet vanskeligt komme videre end til en fakultativ Straffrihed for den medvirkende, der har villet yde en mindre væsentlig Bistand eller alene har handlet uagtsomt. Nogen Fare for, at Strafbarheden herefter vil blive udstrakt for vidt, er der næppe.

§ 5 trænger næppe til nærmere Forklaring. Principielt vil vel den ved Lov

[1]) Jfr. bl. a. N. Strfl. § 49, 2. St.; tysk V. E. § 75 og G. E. § 27 ecntrario; schweizisk V. E. Art. 237.

[2]) Jfr. f. Eks. L. Nr. 110, 18. April 1910 § 28; L. Nr. 144, 8. Juni 1912 § 41.

om Forbrydelser § 48 hjemlede Ordning regelmæssig være lige saa naturlig ved Forseelser som ved Forbrydelser; men der vil formentlig ved disse ofte lidet betydelige Lovovertrædelser være Trang til under formildende Omstændigheder at kunne gaa ned under det i § 48 hjemlede Minimum, 1 Dagsindtægt, selv om de i Lov om Forbrydelser §§ 78 og 79 angivne Betingelser ikke foreligger. Det foreslaas derfor at sætte Minimum til ½ Dagsindtægt.

Der vil formentlig, navnlig indenfor Særlovgivningen, ved visse Forseelser, hvor Bødestraf hyppigt paa Grund af Gerningsmandens Forhold vil være lidet anvendelig, føles Trang til at anvende simpelt Fængsel i kortere Tid end det i Lov om Forbrydelser § 45 angivne normale Minimum, 21 Dage. Da § 45 imidlertid med Hensyn til Straffens Varighed tager et almindeligt Forbehold gennem Ordene „hvor ikke andet er særlig bestemt", og da kortere Straf end 21 Dage dog kun bør anvendes som Nødhjælp i særlige Tilfælde og i Henhold til særlig Hjemmel, er der ikke Grund til herom at optage nogen almindelig Bestemmelse i Lov om Forseelser.

I vor gældende borgerlige Straffelovgivning anvendes Irettesættelse ikke som almindelig Straf, hvorimod enkelte Love om særlige Forhold, navnlig Embedsforhold og andre Underordnelsesforhold, hjemler dens Anvendelse som Straf. Den Advarsel, hvormed Dommeren i visse Tilfælde kan afgøre offentlige Politisager, er ikke nogen Straf og kan navnlig ikke tildeles, naar den indklagede protesterer imod denne Afgørelsesmaade. Endmindre kan naturligvis de Advarsler, som Politiet i visse Tilfælde kan tildele, anses som Straf. — I den nyere kriminalpolitiske Diskussion har det oftere været foreslaaet at optage Irettesættelse blandt de almindelige Straffe, saaledes at den ved mindre Forseelser under formildende Omstændigheder skulde kunne anvendes i Stedet for Bøde eller lettere Fængselsstraffe. Og ligesom enkelte Lovgivninger kender denne Straf, saaledes hjemles dens Anvendelse ogsaa i de tyske og det schweiziske Udkast om end i væsentlig forskelligt Omfang. Tysk V. E. aabner Adgang til under særdeles formildende Omstændigheder at anvende Irettesættelse i Stedet for anden Straf ved alle Lovovertrædelser og uden Hensyn til den skyldiges Alder, jfr. § 83 sammenholdt med § 37. Tysk G. E. optager den samme Regel (§ 88, jfr. 67), men giver endvidere ved Forseelser (Uebertretungen) Adgang til i al Almindelighed at anvende Irettesættelse i Stedet for Bøde paa Personer mellem 14 og 18 Aar (§ 350). Det schweiziske V. E. endelig tilsteder alene Anvendelse af Irettesættelse overfor (Børn og) unge Lovovertrædere mellem 14 og 18 Aar, overfor hvilke en egentlig Opdragelsesforsorg ikke anses indiceret. Norsk Straffelov kender slet ikke Irettesættelse som Straf: og paa samme Standpunkt staar K. U. — Overfor Voksne synes nu ogsaa Indførelse af denne Straf udenfor de væsentlig disciplinære Forhold, hvor den allerede er hjemlet, overvejende betænkelig. Paa den lidet ærekære vil Irettesættelsen næppe have nogen Virkning, og for den ærekære vil den ofte føles som en Krænkelse, der er langt haardere end f. Eks. en Bødedom. En Irettesættelse, der af en ung Dommer tildeles en ældre agtværdig Mand eller Kvinde — f. Eks. for en uagtsom Forseelse — vil endog let virke parodisk eller anstødeligt. Disse Grunde har derimod næppe samme Vægt, naar Talen er om unge Lovovertrædere. Og hvor Forholdet hverken egner sig til alvorligere Straf eller kræver Anordning af Værgeraadsforsorg, vil en Irettesættelse efter Omstændighederne ikke blot være et naturligt og overfor disse Personer passende Udtryk for Samfundets Misbilligelse af det skete, men ofte endog frembyde væsentlige Fordele fremfor f. Eks. Bødestraf. Hører en saadan ung Person til en velstillet Familie, vil han som Regel ikke endnu, eller dog kun i ringe Grad, være selverhvervende; og Bøden vil da blive betalt ikke af ham, men af andre. For den unge, der hører til en mindre gunstig stillet Samfundsklasse, vil Betaling af selv en

meget beskeden Bøde — i alt Fald uden andres Hjælp — ofte være en saa vanskelig Sag, at Udsigten til, at den subsidiære (korte) Frihedsstraf maa fuldbyrdes, bliver særlig nærliggende. Irettesættelsen rammer derimod uundgaaeligt den skyldige selv. Og ligesom der i denne Alder endnu forholdsvis jævnligt kan forudsættes nogen Modtagelighed for Paavirkning gennem denne, naar den tildeles under alvorlige og solene Former, saaledes vil dens Foretagelse overfor Personer, der endnu ikke er helt ude over Opdragelsestiden, vanskelig kunne virke stødende. Det foreslaas derfor i nærvær. Forsl. § 6, at der, naar Straffen for Personer under 18 Aar ikke vilde overstige Bøde, i Bødens Sted kan tildeles dem en Irettesættelse, der gives mundtlig af Dommeren i Retten. Da der er Tale om Indførelsen af noget nyt, er det af Forsigtighedshensyn foreslaaet at begrænse denne Regels Omraade til Forseelser, skønt adskilligt kunde tale for at gennemføre den samme Regel ved Forbrydelser, naar Straffen dog in concreto ikke vilde overstige Bøde.

2det Kapitel.

De enkelte Forseelser.

I de indledende Bemærkninger er allerede fremhævet, hvilke Hensyn der har været afgørende for, om et strafbart Forhold foreslaas inddraget under denne Lovs almindelige Ordning eller henskydes til Særlovgivningen. Af det der bemærkede fremgaar ogsaa, at Valget mellem den ene eller anden Fremgangsmaade ofte afhænger af et meget tvivlsomt Skøn, og at af Opportunitetshensyn kun saadanne Tilfælde er medtagne her, hvor der formenes ikke at kunne rejses nogen alvorligere Betænkelighed ved at forlade den hidtil gældende Ordning, at Straffen fastsættes i de enkelte Særlove.

Af de i dette Kapitel optagne Bestemmelser er de fleste, nemlig §§ 7, 8, 9 (tildels), 10, 11 Nr. 1 (tildels), 12, 13, 14, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 2. St., 31, 32, 33, 34, 35 (tildels) og 37, delvis i noget ændret Form overførte fra K. U.

De øvrige inddrager under den almindelige Lovordning Emner, der efter K. U. ligesom hidtil var forbeholdte Særlovgivningen, jfr. herom nærmere det følgende. Men ogsaa om adskillige af de fra K. U. overførte Bestemmelser gælder det, at de efter nærværende Forslag faar Anvendelse paa en Række Forhold, der hidtil har været Genstand for særlig Ordning, idet, som det vil fremgaa af Tillægslov A., et ret betydeligt Antal Særbestemmelser, der efter K. U. tænktes opretholdte, foreslaas ophævede, idet det findes ganske ubetænkeligt at indordne de paagældende Forhold under den almindelige Regel.

Med Hensyn til Systematiken bemærkes, at det er fundet unødvendigt og lidet hensigtsmæssigt at inddele Forseelserne i forskellige Kapitler. Iøvrigt er med Hensyn til Følgeordenen saa vidt muligt de samme Synspunkter lagt til Grund, som har været bestemmende ved Kapitelinddelingen og de enkelte Bestemmelsers Placering indenfor denne i Forslag til Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser.

Om de enkelte Paragrafer bemærkes følgende:

§ 7 samler under en fælles Bestemmelse Reglerne i K. U. § 141, 1. St. og § 144 Nr. 2. Om den første Del af Bestemmelsen kan ganske henvises til det i Motiverne til K. U. S. 161 ad § 141 bemærkede, kun at der ikke synes Grund til at opretholde den særlige mildere Straffebestemmelse i Retsplejel. § 131 (tidligere § 118) om Indgreb i Sagførernes Eneret. En dertil sigtende Ændring vil derfor blive foreslaaet i Tillægslov B. At det i K. U. §§ 141 og 144 optagne Maksimum for Bøden er strøget, er i Overensstemmelse med den i nærværende Forslag gennemførte Ordning af Bødestraffen. Ud over Ordene i K. U. §§ 141 og 144 gaar § 7, for saa vidt den rammer den, som

uden offentlig Bemyndigelse udøver en Virksomhed, til hvilken en saadan kræves. Dette Tilfælde, hvorom i den gældende Ret Bestemmelser findes i Særlovgivningen, jfr. f. Eks. L. om Udvandreres Befordring 1. Maj 1868 § 10, cfr. § 1 og L. Nr. 52, 25. Marts 1872 § 4; L. Nr. 53 1. April 1891 § 7, cfr. L. Nr. 17, 23. Febr. 1894, synes naturligt at burde stilles i Klasse med de andre i Paragrafen nævnte, navnlig det sidste, jfr. ogsaa saaledes N. Strfl. § 332, 1. St.

I § 8 er samlet Bestemmelser svarende til K. U. § 120. 2. Led og § 141, 2. St. Litra a. og b. Regler svarende til K. U. § 120, 1. Led og § 141, 2. St. Litra. c — uberettiget Benyttelse af udenlandsk eller dansk Titel eller Ærestegn — foreslaas ikke optagne. Udenfor saadanne graverende Tilfælde, hvor Bestemmelserne om Bedrageri eller Dokumentfalsk vil kunne anvendes, er der sikkert ikke Trang til Straffebestemmelser for dette Forhold, idet den offentlige Menings Reaktion overfor saadanne Utilbørligheder fremtidig ligesom hidtil vil være tilstrækkelig. — Ved Optagelsen af Bestemmelsen i § 8 bliver de hidtil gældende Særbestemmelser paa dette Omraade, Forb. 17. Febr. 1741, Pl. 27. Novbr. 1801 og L. Nr. 137, 8. Juni 1912 § 4 (jfr. ved denne Bekg Nr. 174, 24. Juli 1907 Artt. 27 og 28) overflødige og kan formentlig udgaa. Navnlig synes der ikke Grund til, saaledes som i K. U. Tillægslov A. § 2, Rubrum III foreslaaet at opretholde den særlige Straffebestemmelse i Forbud paa Vimpelføring 17. Febr. 1741.

I § 9 Nr. 1 foreslaas optaget en Bestemmelse, der supplerer Reglen i L. om Forbrydelser § 119, og som tildels svarer til K. U. § 134, 1. St. sidste Led, jfr. Strfl. § 98, 2. St. I Bemærkningerne til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 129—30 er anført, hvorfor Bestemmelsen har faaet et væsentlig snevrere Omraade end den nævnte Regel i K. U. § 134. For den saaledes begrænsede Regel i § 9 Nr. 1 findes Forbilleder i forskellige Særlove, jfr. navnlig L. om Pantelaanere 21. Juni 1867 § 5, cfr. § 7, L. Nr. 92, 19. April 1907 § 16, L. Nr. 104. 10. Maj 1912 § 38, cfr. § 43, 4. St., hvis Straffebestemmelser herved bliver overflødige, idet der ikke ses at være Grund til at opretholde disses tildels ret vilkaarlige Straffesatser. — Ved Bestemmelsens Affattelse er det søgt tilkendegivet, at ikke blot den direkte Nægtelse af Adgang etc. straffes, men ogsaa den Hindring, der f. Eks. bestaar i, at vedkommende bortfjerner sig efter at have spærret Adgangen o. l. At paa den ene Side kun den forsætlige Hindring, men paa den anden Side ogsaa Forsøget bør være strafbart, er næppe tvivlsomt. Begge Dele maa da paa Grund af Bestemmelserne i nærv. Forsl. §§ 2 og 3 særlig udtales.

§ 9 Nr. 2 giver en fælles Straffebestemmelse for de i K. U. § 150, 1. St. nævnte Tilfælde og for de Krænkelser af Pligter til at yde offentlig Myndighed Bistand, der omhandles i en Række Særlove, som K. U. § 150, 2. St. vil opretholde. Det er særlig Bestemmelserne i Politilovene af 11. Febr. 1863 § 13, 4. Febr. 1871 § 11 og Nr. 55, 13. April 1894 § 10, 1. St., som her faar praktisk Betydning, jfr. dog ogsaa f. Eks. Postlov Nr. 57, 5. April 1888 § 11, cfr. § 23[1]). Heller ikke de særlige Straffebud i disse Bestemmelser synes der Grund til at opretholde, da den i nærværende Forslag § 9 givne Strafferamme er vid nok til at omfatte ogsaa disse Tilfælde. Den Udvidelse af Pligten til at afværge Fare for andre, som K. U. § 150, 1. St. — i Tilslutning til N. Strfl. § 327 — hjemler i Forhold til Reglerne i Strfl. §§ 109, 2. St. og 199, maa sikkert billiges og gaar næppe ud over rimelige Grænser. Den i nærværende Forslag § 9 foretagne Redaktionsændring, der fremhæver, at an-

[1]) De i Motiver til K. U. S. 168 nævnte Bestemmelser i Toldfr. 1. Febr. 1797 § 354, cfr. § 356 maa derimod anses borfaldne.

dres Liv, Helbred eller Velfærd skal være udsat for Fare, tilsigter kun at understrege, hvad der formentlig ogsaa er K. U.s Mening.

§ 10 svarer nærmest til K. U. § 195, 1. St. I Bemærkningerne til L. om alm. borgerlige Forbrydelser S. 146 er anført, hvorfor kun visse særlig graverende Tilfælde, nemlig hvor de paagældende Forklaringer afgives under Eds Tilbud eller paa Tro og Love o. l., er henført under den strengere Straffebestemmelse i nævnte Lovs § 154. Der kan maaske endog rejses Tvivl om, hvorvidt det overhovedet er nødvendigt og rigtigt at straffe alle de i K. U. § 195, 1. St. omhandlede falske Forklaringer. I den gældende Ret rammes disse kun ganske undtagelsesvis af Straffeloven (§§ 155, 179, 224 og 226) og da i Reglen tildels ud fra andre Synspunkter, der ogsaa i nærvær. Forsl. har ført til særlige Straffebestemmelser (L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 154 Litr. b, 161, 2. St., 192). Og af Særlovgivningens herhenhørende Regler har mange ingen Straffebestemmelser, jfr. f. Eks. Patentl. Nr. 69, 13. April 1894 §§ 11 og 12, cfr. § 25. L. Nr. 4. 7. Januar 1898 § 16, cfr. § 21 m. fl. Det synes dog, at man med K. U. maa erkende, at det med Rette kan fordres, at den, der overfor offentlig Myndighed afgiver Forklaring, som han er pligtig at afgive eller Myndigheden pligtig at modtage, skal tale Sandhed, saaledes at bevidst urigtig Forklaring straffes. For saa vidt følger da nærvær. Forsl. K. U.; og der kan angaaende den store Kreds af Tilfælde, paa hvilke § 10 finder Anvendelse, i det hele henvises til det i Motiverne til K. U. S. 192—194 bemærkede. Derimod er det i § 195 sidste St. tagne Forbehold om, at Særlovgivningens Straffebestemmelser gaar forud for dette almindelige Straffebud, ikke optaget. Disse Særbestemmelsers ofte ret vilkaarlige Strafferammer (snevre Grænser for Bødestraffen), synes der efter det i nærvær. Forsl. fulgte Princip ikke Grund til at opretholde, undtagen hvor særlige Hensyn gør sig gældende, saaledes navnlig ved de fiskale Love. Følgen deraf er, at kun en begrænset Del af Særlovgivningens Straffebestemmelser paa dette Omraade foreslaas opretholdte i Tillægslov A., medens ellers § 10 finder Anvendelse. — I § 10, 3. St. gives en til Bestemmelserne i Udk. til L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 152, 2. St. og 154, 2. St. svarende Regel om Straffens Bortfald ved frivillig, rettidig Tilbagekaldelse. Derom kan henvises til Bemærkningerne til nævnte Lov S. 145—146. Ved Siden deraf gives der i § 10, 1. St. i Slutningen en almindelig Adgang til at lade Straffen bortfalde under særdeles formildende Omstændigheder. Herved tænkes ikke blot paa Tilfælde, der svarer til de i K. U. § 194, 3. St. og Udk. til L. om alm. borg. Forbrydelser § 153, 2. St. omhandlede, men ogsaa til andre Tilfælde, navnlig af ikke pligtig Forklaring, hvor Forseelsen er af ringe Betydning og iøvrigt undskyldelig. — Endelig synes Bestemmelsen i § 10, 4. St., der gør Grundsætningen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 153, 1. St. anvendelig ogsaa paa de heromhandlede Forklaringer, saa selvfølgelig, at den ikke trænger til nærmere Begrundelse, jfr. herved østerrigsk Regeringsforsl. § 459, 2. St.

§ 11 rammer en Række Forseelser, der er beslægtede med de i § 10 omhandlede. Men i Modsætning til § 10, der forudsætter forsætlig urigtig Forklaring, handler § 11 om Undladelse af at afgive pligtige Meddelelser eller af at tilvejebringe visse Oplysningsmidler, som det overfor det offentlige er Pligt at fremskaffe. Kun § 11, 2. St. rammer et med de i § 10 omhandlede analogt Forhold, jfr. nærmere nedf.

Bestemmelsen indledes med det almindelige Forbehold: „for saa vidt ikke anderledes i den særlige Lovgivning er bestemt". Den egentlige Grund til dette Forbehold er ikke den, at Særlove, der opretholdes — eller senere gives — kan indeholde afvigende Bestemmelser om Straffen. For saa vidt vilde et saadant Forbehold lige saa lidt være nødvendigt som i § 10. Thi at særlig opretholdte af-

er forbudt at offentliggøre, jfr. Straffelovstillæg 1911 § 6, 1. St. sidste Pkt.; L. Nr. 85, 15. Maj 1903 § 29; L. Nr. 110, 18. April 1910 § 32; L. Nr. 144, 8. Juni 1912 § 46. Det synes da naturligt at sammenfatte disse Tilfælde under en fælles Regel, hvorved de særlige Straffebestemmelser paa dette Omraade bliver overflødige. Bestemmelsen i § 15 vil bl. a. ramme Meddelelser i Strid med Forbudet i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser § 59, 1. St. i. f.

§ 16 er ogsaa for saa vidt ny, som der ikke i K. U. findes nogen tilsvarende Bestemmelse. K. U. § 162 indeholder blot en rent formel Henvisning til Særlovgivningen. Men iøvrigt giver § 16 ligesom § 15 en fælles Straffebestemmelse for en Række Forhold, der hidtil har henhørt under Særlovgivningen, men som paa Grund af Tilfældenes nære indbyrdes Slægtskab formentlig egner sig til en fælles Ordning. Der kan navnlig ikke være Tvivl om, at det ledende Hensyn ogsaa ved Bestemmelserne om Fred paa Folkekirkens Helligdage i Nutiden langt mindre er en Hensyntagen til den religiøse Følelse end et social-hygiejnisk Hensyn af lignende Art som det, der har ført til Bestemmelserne om bestemte Lukketider og andre Indskrænkninger i den tilladte Arbejdstid.

§ 16 Nr. 1 tænkes at træde i Stedet for Reglen i L. Nr. 134, 22. April 1904 § 12, hvormed nu maa sammenholdes L. Nr. 143, 29. April 1913 §§ 26, 27 og 42, jfr. § 49, der delvis ændrer L. 1904 § 12, 2. St. Kun § 12, 3. og 4. St. er der formentlig Grund til at opretholde. Der sker derved en indgribende Ændring i de Principer for Straffens Beregning for Arbejdsgivernes Vedkommende, som har faaet Udtryk i L. 1904 § 12, 2. St., og som med nogen Variation genfindes i forskellige af de Love, der vil blive omtalt nedenfor i Bemærkningerne til Nr. 2, idet det foreslaas at forlade den nu gældende Ordning, hvorefter Arbejdsgiveren betaler en fast Bøde — efter L. 1904 5 Kr., i Gentagelsestilfælde indtil 10 Kr., efter L. 1913 fra 10—200 Kr. — for hver ulovlig sysselsat Arbejder. Denne Ordning, der med de nu gældende Afsoningsregler kan føre til ganske urimelige Afsoningsstraffe, er i sig selv lidet rationel. Der er navnlig intet nødvendigt eller blot regelmæssigt Sammenhæng mellem Antallet af beskæftigede Arbejdere og den paagældendes økonomiske Ydeevne. Og det skønnes ikke, at der efter den Frihed i Ansættelsen af Bødens Størrelse, som Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser § 48 hjemler, er nogen Trang til en saa afvigende Ordning netop for disse Tilfælde. Herfor taler ogsaa, at nyere Love og Udkast, der giver Regler om dette Forhold, intet kender til en tilsvarende Ordning, jfr. bl. a. N. Strfl. § 348; tysk G. E. § 359 Nr. 5

Om de i § 16 Nr. 2 omhandlede Tilfælde findes i den gældende Ret Bestemmelser i en hel Række særlige Love, jfr. L. Nr. 39, 30. Marts 1889 § 19, cfr. §§ 7 og 8; L. Nr. 163, 19. Juni 1908 § 5, cfr. L. Nr. 82, 30. April 1909; Adg. Nr. 73, 1. April 1910 § 5; L. Nr. 104, 10. Maj 1912 §§ 29, 30 og 31, cfr. § 34, 4. St.; L. Nr. 155, 8. Juni 1912 §§ 16, 17 og 21, 3. St.; L. Nr. 143, 29. April 1913 § 42, 1. Pkt., 43 og 48, 2. St. Det forudsættes, at disse derved bortfalder, idet der angaaende de til L. 22. April 1904, § 12, 2. St. svarende Bestemmelser henvises til det ovenfor ad Nr. 1 bemærkede, og der iøvrigt ikke ses at være nogen Betænkelighed ved at anvende nærværende Paragrafs almindelige Strafferamme — Bøde. Kun den meget strengere Bestemmelse i L. Nr. 81, 30. Marts 1906 § 15, der hviler paa ganske andre Betragtninger end Reglen i nærværende Forslags § 16, foreslaas det at opretholde, jfr. derom nærmere Tillægslov C.

§ 17 giver i Lighed med N. Strfl. § 341 en fælles Straffebestemmelse for Overtrædelser af de Forskrifter, navnlig af præventiv Art, der er givne angaaende Ligsyn, Begravelse, Ligbrænding o. l., og som fastslaar, hvor, hvorledes og inden hvilken Tid Begravelse o. l. skal ske eller ikke maa finde Sted, samt hvad der forinden skal være iagttaget. De Straffebestemmelser derom, som nu findes i en

Række særlige Love, jfr. navnlig Fr. 7. November 1682 § 10, L. Nr. 2, 2. Januar 1871 § 7, L. Nr. 36, 29. Marts 1878 § 7, L. Nr. 58, 1. April 1892 § 6, cfr. Regulativ Nr. 176, 4. Oktober 1892, forudsættes at bortfalde. Bestemmelsen finder derimod selvfølgelig ikke Anvendelse, hvor Betingelserne for Anvendelse af Reglerne i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 174 og 175 foreligger, saaledes f. Eks. ved Overtrædelse af Bestemmelserne i Regulativ Nr. 179, 16. Juli 1906 eller af Regulativ, som maatte blive udfærdiget i Henhold til L. Nr. 138, 10. Maj 1915 § 29, 4. St.

§ 18 tænkes at træde i Stedet for Bestemmelsen i L. Nr. 74, 7. April 1899 § 11 og den tilsvarende Bestemmelse i L. for Færøerne Nr. 68, 1. April 1912 paa lignende Maade, som L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 163—165 afløser de nævnte Loves § 10. Bestemmelsen i 2. Pkt. om Konfiskation er det fundet fornødent at overføre fra de nævnte Loves § 11. da Tilfældet ikke omfattes af Bestemmelsen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 67. Iøvrigt giver Bestemmelsen ikke Anledning til nogen Bemærkning.

§ 19 tilsigter ligesom flere af de foregaaende Bestemmelser at samle under en fælles Straffebestemmelse en Række Overtrædelser navnlig af præventive Love, for hvilke Straffen hidtil har været bestemt i Særlovgivningen. Det er formentlig naturligt at behandle disse Tilfælde under et. da Hensynet til Konstruktionssikkerhed, Sundhedsmæssighed og Brandsikkerhed ofte samvirker til Opstillingen af bestemte Krav, saa at de under Nr. 1—3 nævnte Bestemmelser ikke altid kan holdes skarpt ude fra hverandre. Af herhen hørende Bestemmelser fremhæves ad 1) Bygningslov 30. Decbr. 1858 §§ 36 og 37, jfr. Bekg. Nr. 210, 1. Aug. 1912, L. 19. April 1864 og L. Nr. 216, 5. Decbr. 1894; Bekg. Nr. 211, 1. Aug. 1912 §§ 75—78 og Bekg. Nr. 212 s. D. §§ 72—75; — ad 2) L. om Sundhedsvedtægter 12. Jan. 1858 § 2, jfr. L. Nr. 71, 7. Maj 1881 § 3; — ad 3) L. om Brandvæsenet 15. Maj 1868 §§ 7 og 40; L. Nr. 28, 21. Marts 1873 § 35, Adg. Nr. 84, 16. Juni 1882 § 9 og Bekg. Nr. 213, 1. Aug. 1912 §§ 20, 25, 26, 28, 44, 46 og 51. Af disse Bestemmelser foreslaas det at opretholde Bestemmelserne i Bekg. Nr. 211, 1. Aug. 1912 § 78, Nr. 212 s. D. § 75 og Nr. 213 s. D. § 51 om den særlige Anvendelse af disse Bøder[1]), medens de andre ovenfor nævnte særlige Straffebestemmelser forudsættes at skulle bortfalde. At den i § 19, 2. St. hjemlede Adgang til at anvende simpelt Fængsel (i indtil 3 Maaneder) er begrænset til de under Nr. 3 nævnte Tilfælde, stemmer med den gældende Ret, jfr. L. 15. Maj 1868 § 40 og L. Nr. 28, 21. Marts 1873 § 35. Det vilde iøvrigt næppe være betænkeligt at udvide Reglen ogsaa til de under Nr. 1 og 2 omhandlede Tilfælde. At i altfald den i en Række af de nugældende Bestemmelser forekommende ret snevre Begrænsning af Bødens Størrelse er praktisk uheldig, kan næppe bestrides. — Med Hensyn til Bestemmelsen under Nr. 2 bemærkes endnu, at den selvfølgelig maa vige for den strengere Bestemmelse i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser § 175, hvor de Forskrifter, som denne sidste har for Øje, er overtraadte.

§ 20 svarer til K. U. § 230 og L. Nr. 89, 22. April 1904 § 8 og handler ligesom sidstnævnte kun om Benyttelse af urigtigt Slægtsnavn. Der er ikke fundet Grund til saaledes som K. U. § 230 at udvide Reglen til at omfatte Benyttelse af „statsanerkendt Slægtsmærke eller personligt Vaabenmærke". Hvad disse Udtryk omfatter, og hvilke Handlinger en saadan Bestemmelse derfor vilde ramme, synes ret uklart. Hvis der sigtes til Adelsvaaben o. desl., vil det lidet harmonere med Tids-

[1]) L. 15. Maj 1868 §§ 4 og 16, der ogsaa foreslaas opretholdte, hører ikke hjemme i denne Forbindelse.

aanden at værne dem gennem Straffebestemmelser, og nogen Trang til en saadan vides iøvrigt ikke at være sporet.

I K. U. var ingen til § 21 svarende Bestemmelse optaget, idet Bestemmelsen i L. Nr. 81, 30. Marts 1906 § 3, 3. St. foresloges opretholdt uforandret. I Forhold til denne betyder § 21 en væsentlig Begrænsning, idet Strafbarheden betinges af, at Reklamering for eller Falbydelse af antikonceptionelle Midler sker saaledes, at derved Blufærdigheden krænkes eller offentlig Forargelse gives. En saa vidtgaaende Bestemmelse som L. 30. Marts 1906 § 3, 3. St. anses vistnok gennemgaaende fra lægevidenskabelig Side som meget uheldig, idet den danner en væsentlig Hindring for Benyttelsen af disse Midler ogsaa i saadanne Tilfælde, hvor det af hygiejniske Grunde maa anses skadeligt at lægge Hindringer i Vejen for en saadan Benyttelse. Ikke blot er adskillige af disse Genstande virksomme Midler til Modarbejdelse af Kønssygdommes Udbredelse, men ogsaa i anden Retning, navnlig i Ægteskabet, er Benyttelse af antikonceptionelle Midler i stort Omfang indiceret af hygiejniske Hensyn, særlig Hensynet til, at fornyet Svangerskab kan faa højst alvorlige Følger for Kvindens Sundhedstilstand, ligesom de samme Genstande, der er tjenlige til dette Formaal, i stort Omfang benyttes udelukkende i Renlighedens og Hygiejnens Tjeneste. Der bør derfor formentlig ikke paalægges Handelen med disse Genstande andre Baand end Hensynet til ikke at krænke Blufærdigheden eller at give offentlig Forargelse kræver. Naar denne Fordring fastholdes, synes ogsaa de Betænkeligheder mod den tidligere ganske ukontrollerede Handel med disse Genstande, der under Behandlingen af L. 30. Marts 1906 kom til Orde i Landstinget[1]), i alt væsentligt at tabe deres Betydning.

§ 22 sammenfatter i en enkelt Regel Bestemmelserne i K. U. §§ 174 og 175, ligesom den formentlig gør Fyldest ogsaa for de specielle i K. U. § 170, 1. St. sidste Led og § 187, 2. St. omhandlede Tilfælde, skønt dette medfører nogen Indskrænkning i de sidstnævnte Bestemmelsers Omraade, idet de ikke kræver, at Uagtsomheden skal være grov eller oftere gentagen. I den gældende Ret findes herhenhørende Bestemmelser dels i Strfl. §§ 142 og 143, jfr. § 132, 2. St., dels i forskellige Særlove, jfr. navnlig Adg. 29. Juli 1814, f. Købstæderne § 8, f. Landet § 40, L. Nr. 67, 9. April 1891 §§ 21, 3. St. og 42, 3. St., L. Nr. 136, 27. Maj 1908 § 39 og L. Nr. 108, 13. Maj 1911 § 54. 1. St. De i de to førstnævnte Love givne Særbestemmelser er der formentlig ingen Grund til at opretholde; og selv om Bestemmelserne i de to sidstnævnte Love delvis opretholdes, er i alt Fald den ved dem hjemlede rent administrative Straffemyndighed overfor Embedsmænd (Skifteforvaltere) o. l. en Irregularitet, som der synes at være al Anledning til at fjerne. — Redaktionelt slutter Bestemmelsens 2. Led sig nærmere til Strfl. § 143.

§ 23 sammenfatter i en enkelt Bestemmelse Reglerne i K. U. §§ 179 og 183. Ligesom disse har den kun den formelle Uret for Øje, men rammer baade forsætlige og uagtsomme Overtrædelser. Som Betegnelse for de mulige Gerningsmænd er benyttet de samme Udtryk som i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 141 og 142.

Om §§ 24 og 25, der svarer til K. U. §§ 337 og 338, bør foreslaas optagne, kan maaske omtvistes, da forholdsvis nye Regler angaaende disse Forhold findes i L. om Beværtning etc. Nr. 104, 10. Maj 1912. Ligesom Straffelovskommissionen dog har ment at burde fastholde Optagelsen, jfr. Bemærkninger til Tillægslov A. S. 50, saaledes maa det vistnok erkendes, at overvejende Grunde taler derfor. Dels

[1]) Rigsdagstid. 1905—06. Forhandl. i Landstinget Sp. 494. I det af Regeringen forelagte Forslag fandtes ingen til § 3, 3 St. svarende Bestemmelse. Den skyldes Landstingsudvalgets Forslag.

bringes derved Straffebestemmelserne for disse Misbrug paa den simpleste Maade i Overensstemmelse med de ellers i nærvær. Forsl. fulgte Principper, dels er der her Tale om Forskrifter, hvis Betydning som Led i Kampen mod Kriminaliteten er saa afgørende, at det maa erkendes for naturligt at give Bestemmelserne Plads i den almindelige Straffelovgivning, medens alle Særbestemmelser med det Formaal at fremme Ædrueligheden henvises til Særlovgivningen, der navnlig ogsaa maa fastsætte, under hvilke Betingelser Handel etc. med stærke Drikke skal være tilladt, og hvilke Drikke der falder ind under den særlige Regulering. Saavel i Realiteten (Aldersgrænserne) som i Formuleringen slutter nærvær. Forsl. § 25 sig i det hele nær til L. 1912 § 32, ogsaa hvor denne afviger fra K. U. § 337. Kun medtager § 25 i Lighed med K. U. Overtrædelser af de i L. om alm. borg. Forbrydelser § 59, 2. St. omhandlede Paalæg.

Medens Udøvelse af Virksomhed som Udvandringsagent uden den dertil fornødne offentlige Bemyndigelse rammes af den almindelige Bestemmelse i § 7, er i § 26 givet en fælles Straffebestemmelse for andre Overtrædelser af de ved Lov eller i Medfør af Lov givne Bestemmelser om Udvandreres Befordring, der tænkes at træde i Stedet for de nu i Særlovgivningen forekommende Straffebestemmelser derom, jfr. L. om Udvandreres Befordring, 1. Maj 1868 § 10, jfr. L. Nr. 52, 25. Marts 1872 § 4 samt L. for Færøerne Nr. 81, 30. Marts 1895 § 16. Iøvrigt giver Bestemmelsen næppe Anledning til yderligere Bemærkninger.

§ 27 sammenfatter i en enkelt Bestemmelse Regler, der svarer til K. U. §§ 348, 2. St, 355, 2. St. og 363 Nr. 3, og om hvilke i den gældende Ret lignende Regler haves i L. Nr. 154, 30. November 1874, jfr. L. Nr. 152, 9. December 1889. Da ifølge nærvær. Forsl. § 2 ogsaa den uagtsomt forvoldte Udspredelse af de heromhandlede Genstande er strafbar, synes det ikke nødvendigt, saaledes som L. 1874 gør, ubetinget eller, som K. U. gør, betingelsesvis at straffe den blotte Forfærdigelse eller Forskaffelse af saadanne Genstande. Ligesom N. Strfl. § 369 [1]) straffer § 27 derfor kun Udspredelse. — Bestemmelserne i K. U. § 348, 1. St., og § 355, 1. St., jfr. § 363 Nr. 3, hvorefter den blotte Eftergørelse eller Forfalskning af Penge og visse Dokumenter uden Udgivelseshensigt straffes, foreslaas ikke optagne. Saadanne Handlinger uden Udgivelseshensigt er sikkert ganske upraktiske, og en til K. U. § 348, 1. St. etc. svarende Bestemmelse har, saa vidt vides, hidtil ikke været savnet. N. Strfl. §§ 367 og 368 og tilsvarende Bestemmelser i forskellige andre Love og Udkast rammer ganske vist den blotte Eftergørelse. Men dette forklares ved de snevre Grænser for Forsøgets Strafbarhed (Begyndelse paa Iværksættelsen), som disse Love og Udkast opstiller, og som har affødt Trangen til ad en saadan Omvej at ramme en Række Handlinger, der i dansk Ret — ogsaa efter K. U. og nærvær. Forsl. — omfattes af Forsøgsreglerne. For saa vidt man vil henvise til, at en virkelig foreliggende Udgivelseshensigt ofte ikke vil kunne bevises, maa det hævdes, at den i K. U. § 348 foreskrevne Straf er saa ringe, at den overfor saadanne Tilfælde næppe vil have nogen nævneværdig præventiv Betydning. Der er derfor næppe tilstrækkelig Grund til paa dette Punkt at forlade den gældende Rets Ordning.

Heller ikke Bestemmelsen i K. U. § 354 om Undladelse af at udfærdige visse Dokumenter, Udeladelse af paabudt eller Indførelse af urigtigt Indhold (uden Hensigt til at skuffe i Retsforhold) foreslaas optagen. Lignende Betragtninger som de i Bemærkningerne til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 153—154 angaaende K. U.

---

[1]) Naar i K. U.s Motiver S. 293 Reglen i N. Strfl § 369 jævnstilles med Bestemmelsen i K. U. § 348, 1. St., er det en Misforstaaelse. Den svarer til K. U. § 348, 2. St.

§ 353, 2. St. anførte, gør det betænkeligt at optage en saa almindelig og vidtgaaende Regel, der vil ramme en Række Tilfælde af omtvistelig eller i alt Fald meget ringe Strafværdighed, ja adskillige Tilfælde, hvor det vilde være ganske stridende mod al sund Sans at anvende Straf[1]). Hvor der er følt Trang til Straf for saadanne Handlinger, findes formentlig fornøden Straffehjemmel i Særlovgivningen, jfr. bl. a. Tyendel. 10. Maj 1854 § 62; Sølov 1. April 1892 § 287; L. Nr. 4, 7. Januar 1898 § 21; L. Nr. 64, 26. Marts 1898 § 11, 3. St.; L. Nr. 74, 7. April 1899 § 2; L. Nr. 81, 30. Marts 1906 §§ 6—8; L. Nr. 83, 4. April 1906 §§ 2 og 3; L. Nr. 143, 29. April 1913 § 42, jfr. § 37, 1. St. Disse Bestemmelser i Særlovgivningen foreslaas opretholdte, for saa vidt de ikke rammes af andre Bestemmelser i nærvær. Forsl., jfr. saaledes m. H. t. L. 7. April 1899 § 2, nærvær. Forsl. § 18.

§ 28 sammenfatter Bestemmelserne i K. U. §§ 365 og 367. Den første svarer, bortset fra en mindre væsentlig Ændring i Straffen, ganske til Reglen i L. Nr. 108, 18. April 1910 § 6, idet det formentlig skyldes en ren Inkurie, at K. U. § 365 siger: „*eller* paa den eventuelt udstedte Faktura", hvor L. 1910 § 6 har „*samt* paa etc.". Da der ikke foreslaas optaget nogen til K. U. § 364 svarende Bestemmelse, jfr. Bemærkninger til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 158, er det naturligt at optage den til K. U. § 367 svarende Bestemmelse i denne Paragraf, der iøvrigt ikke giver Anledning til Bemærkninger.

§ 29, 1. St. er for saa vidt ny, som K. U. ikke har nogen saadan Bestemmelse. Derimod findes tilsvarende Regler for enkelte Forhold i Særlovgivningen, jfr. m. H. t. den fastsatte Vægt for Grovbrød, Pl. 16. April 1841 § 2, cfr. Bagerlavsartikler 23. Juni 1683 § 7, og om Fastsættelse af Enheder i Tal, Maal eller Vægt, hvis Benyttelse ved Salg og Falbydelse af Varer i Detailsalget kan paabydes, samt om visse Angivelser, hvis Anbringelse paa Varen eller dens Indpakning kan foreskrives, L. Nr. 137, 8. Juni 1912 § 14. Disse Bestemmelser vil herefter blive overflødige.

§ 29, 2. St. svarer i alt væsentligt til K. U. § 363 Nr. 1. Som Bestemmelser af denne Art i den gældende Ret kan nævnes L. Nr. 64, 26. Marts 1898 § 11, 3. St., jfr. § 4; L. Nr. 149, 18. Maj 1906 § 9, jfr. § 11, 2. St. 3. Pkt. og L. Nr. 125, 29. April 1913 § 32, 1. St. 2. Pkt., hvilke Bestemmelser, for saa vidt dette Forhold angaar, forudsættes at bortfalde De tildels strengere Bestemmelser af tilsvarende Art i L. Nr. 129, 12. April 1911 § 27, 3. St. og L. Nr. 137, 8. Juni 1912 §§ 1 og 2 vil det derimod blive foreslaaet at opretholde, jfr. Tillægslov A. — K. U. § 362, 2. St. foreslaas det ikke at optage. I de ubetinget almindelige Tilfælde, hvor de der nævnte Handlinger foretages „for at skuffe i Retsforhold", vil Forholdet rammes af L. om alm. borg. Forbrydelser § 160, jfr. § 158 Nr. 2. Og hvor Betingelserne derfor ikke foreligger, vil Straffebestemmelserne i de paagældende Særlove, jfr. f. Eks. L. Nr. 129, 12. April 1911 § 28 og L. Nr. 137, 8. Juni 1912 §§ 1 og 2, der foreslaas opretholdte, eller i nærvær. Forsl. § 29, 2. St. formentlig gøre Fyldest. — Heller ikke Reglen i K. U. § 363 Nr. 2 foreslaas optaget, jfr. herved det ovenfor i Bemærkningerne til § 27 om K. U. § 348 bemærkede.

§ 30 er ny, idet K. U. § 397 kun indeholder en Henvisning til Særlovgivningen. Dennes mange spredte og indbyrdes uoverensstemmende Straffebestemmelser, jfr. L.

[1]) Et oplysende Eksempel herpaa leverer selve Motiverne til K. U. S. 299, hvor blandt de Lovbestemmelser, hvis Overtrædelse skal rammes af § 354, nævnes L. Nr. 105, 15. Maj 1903 § 21, der foreskriver, hvad der skal — og omvendt ikke maa — staa i et Jernbanefragtbrev. Den naturlige Følge af, at Fragtbrevet ikke fyldestgør Lovens Fordringer, er. som ogsaa i Lovens § 21 hjemlet, at det afvises. At straffe saadanne Forhold vilde være fuldkommen urimeligt.

om Sandflugten 29. Marts 1867 §§ 10, 16, 17, L. Nr. 34, 11. Marts 1892 § 5, L. Nr. 61, 7. April 1899 § 2 og L. Nr. 55, 27. Marts 1903 § 4, synes det imidlertid rimeligt at sammenfatte i en enkelt fælles Regel, idet de forekommende Forskelligheder næppe kunne opfattes som Udtryk for en bevidst Plan, men mere har Tilfældighedens Præg. De nævnte Bestemmelser forudsættes derfor at bortfalde. Derimod berøres Straffebestemmelsen i L. Nr. 96, 18. April 1910 § 3, der rammer Retskrænkelser af en helt anden Art, ikke af § 30 og foreslaas derfor opretholdt. Endvidere foreslaas Straffebestemmelserne for de i L. 29. Marts 1867 §§ 18 og 19, jfr. § 21 omhandlede Bagatelforseelser opretholdte, og ligeledes Bestemmelsen i § 2 om den der hjemlede Disciplinærstraf.

§ 31 giver i 1. St. (Nr. 1—3) Straffebestemmelser for en Række Forhold, der omhandles i K. U. §§ 249 og 372. Det er i og for sig systematisk rigtigt, at den til Reglen under Nr. 1 svarende Bestemmelse i K. U. § 372 er anbragt i Tilslutning til de almenfarlige Forbrydelser. Naar imidlertid Reglen saaledes som her foreslaaet overføres til L. om Forseelser, turde det være naturligt at behandle den sammen med andre for (enkelte) Menneskers Liv farlige Undladelser, saa meget mere som Straffen for disse Forseelser — ogsaa efter K. U. — er den samme. Paa denne Maade er Forholdet ogsaa behandlet i N. Strfl. § 387. I den gældende Ret findes ingen til Reglen under Nr. 1 svarende Bestemmelse; men det synes velbegrundet at opstille en saadan Afværgelsespligt ogsaa, hvor den Fare, der truer, ikke hidrører fra nogen paatænkt Forbrydelse. — Bestemmelserne under Nr. 2 og 3 svarer til K. U. § 249, der atter har sit Forbillede i Strfl. § 199 og de dertil sig sluttende Særbestemmelser, Strandingslov 10. April 1895 § 22, 2. St., jfr. § 3, 1. og 2. St.; Instr. Nr. 85, 31. Marts 1915 § 25, jfr. § 8, cfr. ogsaa Sølov 1. April 1892 § 294. Det maa sikkert billiges, at K. U. ikke saaledes som Strfl. § 199, 1. Pkt. kræver, at den i Livsfare stedte skal være omkommen, og ligeledes, at det ikke udstrækker Afværgelsespligten saa vidt som § 199, men fritager for Ansvar ikke blot, hvor Pligtens Opfyldelse vilde medføre Fare for Liv eller Helbred, men ogsaa, hvor den vilde kræve andre betydelige Ofre. Heller ikke ses der at være noget at indvende mod den i K. U. foreslaaede Ændring af Straffen. Derimod synes det betænkeligt, saaledes som K. U. gør, jfr. dettes § 39, at udvide Strafbarheden til at omfatte ogsaa den blot uagtsomme Undladelse. Det maa herved erindres, at en Undladelse, der f. Eks. skyldes blot Ugidelighed, er forsætlig, naar den paagældende blot var sig den foreliggende Fare etc. bevidst. Men at straffe ogsaa den, der. om end paa Grund af Uagtsomhed, ikke har indset dette, vilde ikke blot føre langt ud over den gældende Ret, men formentlig ogsaa i sig selv betænkelig vidt. — For saa vidt de her foreslaaede Bestemmelser gennemføres, vil saavel Strandingsl. § 22, 2. St. som Instr. 31. Marts 1915 § 25, der iøvrigt opretholdes, paa Grund af det i dem tagne Forbehold, vige for nærvær. Forsl. § 31, hvorimod den strengere Regel i Sølov § 294, der ogsaa opretholdes, paa sit Omraade vil fortrænge Bestemmelsen i nærvær. Forsl. § 31.

Bestemmelsen i § 31, 3. St. svarer i det væsentlige til K. U. § 373, 2. St. Fra denne afviger den derved, at paa den ene Side i Opregningen af de Personer, overfor hvilke Forsigtighed skal udvises, medtages stærkt berusede Personer, medens det paa den anden Side udtrykkelig kræves, at Overladelse af Vaaben etc. skal være sket under saadanne Omstændigheder, at nærliggende Fare for Menneskeliv derved voldes. Denne Begrænsning synes saa meget mere nødvendig, som det næppe kan erkendes at være rigtigt, naar det i Motiverne til K. U., S. 311 udtales, at der i selve Ordet „overlader“ ligger den Begrænsning, at Reglen kun finder Anvendelse, naar de paagældende Personer ikke er behørigt Tilsyn undergivne. Den Fader, der tager en 15aarig Søn med paa Jagt, maa sikkert siges at have „overladt“ ham den medgivne Bøsse, selv om han fører det

efter Omstændighederne mulige Tilsyn med, hvorledes Sønnen benytter den. Men straffes bør han formentlig ikke. Og heller ikke en Overladelse uden Tilsyn bør ubetinget være strafbar, idet Faren in concreto kan være ganske fjern, jfr. f. Eks., at Faderen, der maa lade sin 15aarige Søn alene hjemme om Natten i et afsides beliggende Hus, for at berolige ham „overlader" ham en ladt Revolver.

At kun Straffebestemmelsen i 1. St. er gjort anvendelig paa dette Tilfælde, har sin Grund i, at Strafforhøjelse, hvis nogen omkommer, ifølge L. om alm. borg. Forbrydelser § 21 kun vil indtræde. naar denne Følge kan tilregnes Gerningsmanden som uagtsom. Men i saa Fald vil denne her, hvor der er Tale om en positiv farlig Handling, rammes af den strengere Regel om uagtsomt Manddrab. I de i § 31, 1. St. under Nr. 1—3 nævnte Tilfælde. vil denne Bestemmelse derimod ikke være anvendelig. selv om den skyldige har eller burde have indset. at hans Undladelse let vilde medføre et Menneskes Død. Derfor trænges der her til en særlig Bestemmelse for dette Tilfælde.

§ 32 svarer til K. U. § 254, 1. St. En lignende Bestemmelse findes i N. Strfl. § 388, medens andre nyere Love og Udkast ikke indeholder nogen tilsvarende Regel. Fra K. U. § 254 adskiller § 32 sig for det første derved, at det kræves. at den skyldige er vidende om, at Kvinden er frugtsommelig, medens K. U. § 254, jfr. § 39, 2. St. lader Uagtsomhed være nok. Mod at udstrække Ansvaret saa vidt taler ganske lignende Grunde som de, der ovenf. er anført i Bemærkningerne til § 31, 1. St., med hvilken Regel Bestemmelsen i § 32 er nær beslægtet. Den tilsvarende Bestemmelse i N. Strfl. § 388 fortolkes ogsaa saaledes, at Forsæt kræves [1]). — Paa den anden Side kræver § 32 ikke saaledes som K. U. § 254, 1. St., at Moderen skal have foretaget noget, der medfører Barnets Død. Det er bedst stemmende med den Ordning, der nu er den almindelige ved de saakaldte Faredelikter, alene at betinge Strafbarheden af, at en paa en vis Maade fremkaldt Fare virkelig foreligger. I Overensstemmelse hermed er Fordringen om, at den i Livsfare stedte skal være omkommen (Strfl. § 199, 1. St.) opgivet i K. U. § 249 Nr. 1, nærvær. Forsl. § 31 Nr. 2; og det synes da naturligt ogsaa her at nøjes med, at Barnets Liv udsættes for Fare ved Moderens nødlidende Tilstand. — Endnu bemærkes, at § 32, da der ikke foreslaas optaget nogen til K. U. § 253 svarende Bestemmelse — jfr. herom Bemærkningerne til Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser, S. 217 — selvfølgelig ogsaa maa være gældende for dem, der har den frugtsommelige Kvinde under deres særlige Forsorg.

§ 33, der i alt væsentligt stemmer med K. U. § 263. indfører for saa vidt ikke noget nyt, som de Fredskrænkelser, der bestaar i, at nogen trænger sig ind paa en anden eller forfølger ham med Breve o. l. nu rammes paa den Maade, at der gives den paagældende et Polititilhold om at afholde sig derfra, hvis Overtrædelse saa straffes. Det maa med K. U.'s Motiver S. 240 erkendes, at det er naturligt at erstatte denne omtvistelige Straffehjemmel med en udtrykkelig Lovregel. Da Straffen efter Udkastet betinges af en forudgaaende af Politiet given Advarsel, vil Straffeforfølgningen lige saa lidt som nu komme overraskende. Den foreslaaede redaktionelle Ændring tilsigter at bringe Affattelsen i nærmere Overensstemmelse med Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser § 236. — En anden Art af mindre alvorlige Fredskrænkelser omhandles i tysk G. E. § 289, der straffer dem, som uden den berettigedes Samtykke udbreder Portrætter af nogen. En saadan almindelig Straffebestemmelse, der bl. a. vilde kunne benyttes til at ramme ganske harmløse Portrætteringer i Blade og Tidsskrifter, er det fundet betænkeligt at optage. Det foreslaas derfor

[1]) Jfr. Hagerup. Straffeloven (2. Udg.) Note 1. a. til § 388; Urbye: Norsk Strafferet, S. 109.

at nøjes med det ganske vist noget ufuldstændige Værn, som Bestemmelserne i L. Nr. 131, 13. Maj 1911 § 1, 2. St. og L. Nr. 72, 1. April 1912 § 27, 2. St. giver.

§ 34 stemmer i Realiteten ganske med K. U. § 265, jfr. § 274, 2. St. samt L. om Rettens Pleje §§ 224, 325, 327 og 328, kun med den Ændring, at de der opstillede Begrænsninger af Bødestraffens Størrelse ikke foreslaas optagne. Dette stemmer med det overhovedet i nærvær. Forsl. fulgte Princip.

I Overensstemmelse med nyere Love og Udkast har K. U. ikke optaget nogen til Strfl. § 116 svarende almindelig Straffebestemmelse mod Selvtægt. Dette maa billiges, saa vist som det Formaal at hævde en virkelig eller formentlig Ret ikke bør gøre en Handling strafværdig, som ikke afset derfra vilde være det. Derimod kan Selvtægtsøjemedet til en vis Grad tjene som Undskyldning for en iøvrigt uretmæssig Handling, og bør derfor efter Omstændighederne kunne medføre Nedsættelse eller Bortfald af den Straf, som ellers vilde ramme den paagældende. Men, naar herefter den almindelige Straffebestemmelse for Selvtægt opgives, bliver det føleligt, at dansk Ret hidtil har manglet en Straffebestemmelse for den blotte uretmæssige Besiddelsestagen af Ting i andenmands Varetægt. Hvor en Borttagelse af Ting fra en andens Varetægt ikke rammes af Bestemmelserne om Tyveri og Brugstyveri, har Strfl. § 116 hidtil været det eneste Værn, men har ogsaa nogenlunde gjort Fyldest, da Handlingen i saadanne Tilfælde hyppigst om end ingenlunde altid vil være foretaget i Selvtægtsøjemed I Lovgivninger, der ikke har en almindelig Selvtægtsbestemmelse og heller intet Straffebud for egenmægtig Besiddelsestagelse, har dette været følt som en alvorlig Ulempe og er navnlig Hovedgrunden til, at man saa stærkt har bekæmpet Fordringen om Berigelseshensigt ved Tyveri, idet man ikke med Urette har hævdet, at det ikke gik an at lade Tilegnelse af fremmede Ting uden Berigelseshensigt være straffri. I norsk Straffelov og nyere Udkast, der fastholder Fordringen om Berigelseshensigt ved Tyveri. jfr. tysk G. E. § 297 og østerrigsk Regeringsforsl. § 335, har man derfor fundet det nødvendigt at give særlige Straffebestemmelser for egenmægtig Tilegnelse af fremmede Ting. jfr. N. Strfl. §§ 392 og 395, tysk. G. E. § 300, østerrigsk Regeringsforsl. § 345. I K. U. omfattes dette Tilfælde af Straffebestemmelsen i § 314 Nr. 3. I Tilslutning til disse Bestemmelser er Reglen i § 35 formuleret. At kun forsætlig Borttagelse bør straffes, vil næppe blive betvivlet. Heller ikke synes det nødvendigt, saaledes som de ovennævnte fremmede Bestemmelser gør, at medtage Besiddelsestagelse af Ting, der ikke er i Varetægt. Her er netop selve Besiddelsestagelsen ikke retstridig. Og mod uberettiget Udøvelse af Raadigheden over Tingen haves fornødent Værn i Bestemmelserne i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 247 og 262.

Det er fundet betænkeligt at optage en saa ubestemt og vidtrækkende Bestemmelse som K. U. § 314 Nr. 4. Under den Usikkerhed, der i dansk Ret hersker over, hvilke Pligter Naboejendomsforholdet paalægger. synes det lidet tilraadeligt i al Almindelighed at straffe „retstridig Adfærd i Naboejendomsforhold". I Reglen vil her det civile Ansvar sikkert gøre Fyldest. Og iøvrigt synes det, hvis man ikke mener at kunne nøjes med de spredte Straffebestemmelser i Særlovgivningen, — jfr. herom Motiver til K. U. S. 275 — at være det rette at give de fornødne Straffebestemmelser i Forbindelse med en almindelig Ordning af Retsforholdet mellem Naboejere, et Omraade, hvor Mangelen af Lovordning i forskellige Retninger er følelig. — Men Bestemmelsen i § 314 Nr. 4 synes alt for ubestemt og omfattende, ogsaa naar den taler om „tilsvarende Forhold ved Kyststrækninger, Søer og Vandløb". Det synes ingenlunde givet, at ethvert Forhold, hvorved man paa disse Omraader træder andres Ret for nær, bør være strafbart. Ogsaa her vil Særlovgivningen — Vandløbs-, Jagt-, Fiskerilovgivningen m. m. — give Hjemmel til at straffe en Række særlig frem-

hævede Retskrænkelser. Og iøvrigt vil man formentlig ogsaa her ligesom hidtil kunne nøjes med det civile Ansvar. Kun en enkelt Art af Retskrænkelser synes paa den Maade at fremtræde som noget ubetinget utilladeligt, at der kan være nogen Grund til derom at give en almindelig Straffebestemmelse. Det er — i Forhold til private eller det offentlige uberettigede — Inddæmninger eller Anbringelse af faste Indretninger i ferske Vande eller paa Søterritoriet. Det foreslaas derfor, om end med nogen Tvivl, at optage en dertil sigtende Straffebestemmelse i nærvær. Forsl. § 36. Da Grænserne for den enkeltes Ret ogsaa her ofte kan være ret omtvistelige. bør formentlig ialtfald kun den forsætlige Overtrædelse være strafbar.

§ 37 svarer til K. U. § 294, 2. St. Det her omhandlede Forhold, Tilsnigelse af Adgang til Forestilling, Befordring etc. uden Erlæggelse af den fastsatte Betaling, er nær beslægtet med Bedrageri og kan være iværksat paa saadan Maade, — ved at fremkalde, bestyrke eller udnytte en Vildfarelse — at Bestemmelsen i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser § 248 (eller § 256) finder Anvendelse. Naar det dog er anset nødvendigt at optage en særlig Bestemmelse om dette Forhold, har det sin Grund i, at saadan Tilsnigelse ikke behøves og vel i Reglen ikke vil være iværksat ved Fremkaldelse etc. af en relevant Vildfarelse, hvorved andre bestemmes til en tabforvoldende Handling eller Undladelse, og derfor ikke vil kunne rammes af Bedrageribestemmelsen. En til § 37 svarende Bestemmelse findes ogsaa i N. Strfl. § 403, jfr. ligeledes tysk V. E. § 279 Nr. 1, G. E. § 325; schweizisk V. E. Art. 251. Bestemmelsen i østerrigsk Regeringsforsl. § 363 Nr. 2 gaar derimod næppe saa vidt, idet den kræver „Erregung oder listige Benutzung eines Irrtums", men rammer derfor vistnok heller ikke de praktisk hyppigst forekommende Tilfælde. — Da der kræves Tilsnigelse, er det givet, at kun den forsætlige Handling rammes. Uagtsomt Forhold af denne Art vil derfor kun kunne straffes, hvor særlig Hjemmel dertil haves, jfr. L. Nr. 111, 13. Maj 1911 § 10, der ikke forudsætter, at fri Befordring „tilsniges". Denne Bestemmelse foreslaas opretholdt. — Der er formentlig ikke Grund til her at lade Forsøget være straffrit.

Ogsaa § 38, der er ny, idet der ikke i K. U. findes nogen tilsvarende Bestemmelse, jfr. derimod N. Strfl. § 402. 2. St., angaar et Forhold, der ligger nær op ad Bedrageri, og som i vor gældende Ret vel vil kunne straffes efter Strfl. § 257, men som dog ikke vil kunne rammes af Bedrageribestemmelsen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 248 Denne Bestemmelse eller i alt Fald Bestemmelsen om undtaget Bedrageri (§ 256) vil vel kunne anvendes, hvor den skyldige, da han modtog Ydelsen, havde den Hensigt ikke at betale eller var klar over, at han ikke kunde betale. Her har han nemlig fremkaldt Ydelsen ved at vække eller udnytte en relevant Vildfarelse (om Betaling straks). Men hvor dette ikke har været eller kan bevises at have været Tilfældet, svigter Bedragerireglerne, og der trænges da formentlig til en Bestemmelse som den foreslaaede. At ogsaa her kun den forsætlige Retskrænkelse bør straffes, er næppe tvivlsomt.

§ 39 giver en samlet og i det væsentlige fælles Straffebestemmelse for Indgreb i de af den ideelle Produktion udspringende Enerettigheder. Den gældende paa L. Nr. 69, 13. April 1894, L. Nr. 107, 1. April 1905, L. Nr. 131, 13. Maj 1911 og L. Nr. 72, 1. April 1912 hvilende Ordning frembyder en Række Uoverensstemmelser saavel med Hensyn til de subjektive Strafbarhedsbetingelser som med Hensyn til Straffens Art og Størrelse og Strafansvarets Forældelse. som ikke kan anses reelt motiverede og sikkert kun skyldes de paagældende Lovarbejders sukcessive Tilblivelse og Mangel paa Samarbejde mellem de Myndigheder, der har forestaaet deres Forberedelse. Medens kun forsætlige Indgreb i Patentrettigheder eller Mønsterbeskyttelse straffes — L. 1894 § 25 og L. 1905 § 26 — straffes Indgreb i Forfatter- og Kunstnerretten ogsaa, naar de foretages af grov Uagtsomhed — L. 1912 §§ 17, 18 og 32, jfr. § 19. Om

de subjektive Betingelser for at straffe Indgreb i Eneret til fotografiske Arbejder tier L. 1911 § 2 ganske. Formodningen maa da vel nærmest være for, at simpel Uagtsomhed er nok. Straffen for Indgreb i Forfatter- og Kunstnerret samt fotografisk Eneret er altid Bøder med en Række forskellige Minima og Maksima, medens Straffen for Indgreb i Patent- og Mønsterbeskyttelsen er Bøder (uden Minimum) eller i Gentagelsestilfælde Fængsel. Ogsaa Forældelsesfristerne er tildels forskellige. L. 1911 omtaler slet ikke Forældelse; ved disse Indgreb maa da formentlig Analogien af Strfl. §§ 66 og 67 anvendes. Nærvær. Forsl. § 39 opstiller som fælles subjektiv Strafbarhedsbetingelse Forsæt eller grov Uagtsomhed. Dette tilfredsstiller formentlig baade den praktiske Trang og Billighedens Krav. Ubetinget at kræve Forsæt er upraktisk, fordi Beviset ofte vil frembyde særdeles store Vanskeligheder, ikke mindst der, hvor Forsæt nu kræves, ved Indgreb i Patent- og Mønsterbeskyttelse. Omvendt synes det unødvendigt strengt at straffe enhver Uagtsomhed, medens det i disse Forhold uden Ubillighed kan kræves, at man ikke gør sig skyldig i grov Uagtsomhed. Den normale Straf bør sikkert som hidtil ved alle disse Forseelser være Bøde og da i Overensstemmelse med det i nærværende Forslag fulgte Princip uden anden Begrænsning end den almindelige i L. om alm. borg. Forbrydelser § 48 og nærvær. Forsl. § 5 opstillede. Ved Indgreb i fotografisk Eneret er der paa Grund af disse Forseelsers forholdsvis ringe Betydning næppe Trang til strengere Straf. Derimod foreslaas det, at Straffen i de øvrige i denne Paragraf omhandlede Tilfælde ved gentagen forsætlig Krænkelse skal kunne stige til simpelt Fængsel i 6 Maaneder. Dette maa sikkert være nok ogsaa ved Indgreb i Patentrettigheder og Mønsterbeskyttelse; og omvendt synes det, naar man ved de sidstnævnte har følt Trang til Anvendelse af Fængselsstraf, urimeligt at udelukke denne ved Indgreb i Forfatter- og Kunstnerrettigheder. — De enkelte Loves særlige Regler om Konfiskation og Erstatning, der tildels skyldes Særegenheder ved de paagældende Forhold, foreslaas opretholdte. Derimod foreslaas det her som ellers at ophæve Særlovgivningens specielle Regler om Straf-ansvarets Forældelse, saaledes at Reglerne i Forslag til L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 30 og 87 ogsaa her finder Anvendelse. Om der er Grund til at opretholde de indbyrdes afvigende Særregler i disse Love om Erstatningskravenes Forældelse, kan sikkert omtvistes. Men Spørgsmaalet derom falder formentlig udenfor nærværende Lovarbejdes naturlige Ramme.

Paatalebestemmelserne i § 40 giver næppe Anledning til særlige Bemærkninger.

Udkast til Tillægslov A

om

Ikrafttræden af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser samt Lov om Forseelser i borgerlige Forhold og om disse Loves Indflydelse paa den øvrige Straffelovgivning samt om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag

med

Motiver.

Lov

om

Ikrafttræden af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser samt Lov om Forseelser i borgerlige Forhold og om disse Loves Indflydelse paa den øvrige Straffelovgivning samt om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag.

1ste Kapitel.

Om Lovens Ikrafttræden og Indflydelse paa den øvrige Straffelovgivning.

§ 1.

Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser samt Lov om Forseelser i borgerlige Forhold træder i Kraft den . . . . (K. U. § 409).

Samtidig hermed træder nærværende Lov i Kraft.

Fra samme Dag ophæves Lov om Straffen for Løsgængeri og Betleri af 3. Marts 1860, Almindelig borgerlig Straffelov af 10. Februar 1866, Lov 16. Februar 1866 om Afsoning af Bøder udenfor kriminelle Sager og Midlertidig Lov 1. April 1911 om nogle Ændringer i Straffelovgivningen.

§ 2.

Fra samme Dag ophæves alle Bestemmelser af strafferetligt Indhold, der indeholdes i ældre Love, som ikke i §§ 4 og 5 opretholdes, samt i Anordninger, udfærdigede i Medfør af saaledes ophævede Lovbestemmelser. (K. U. § 409; K. U. A. § 1, sidste St.).

Under Bestemmelser af strafferetligt Indhold indbefattes Bestemmelser om Paa-

tale samt om Inddragning (Konfiskation), Fortabelse af Rettigheder og Erstatning, for saa vidt disse Retsfølger er betingede af en strafbar Handling dermed ikke Bestemmelser om Tvangsmulkter eller anden Eksekutionstvang

§ 3

(Ny) Fra samme Dag ophæves endvidere Lovene om Æresoprejsning af 3 April 1868 og Nr 49, 13 April 1894 Dog finder Bestemmelserne i disse Love fremdeles Anvendelse med Hensyn til Straffedomme for Handlinger begaaede inden det i § 1 anførte Tidspunkt

Hvor efter den gældende Ret Udøvelsen af en offentligretlig eller privatretlig Beføjelse er betinget af, at den paagældende er ubeskyldt, eller at han ikke ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling eller for en saadan idømt Straf af offentligt Arbejde, samt hvor Retten til at udøve en vis Virksomhed kan eller skal fratages den, der findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, har det sit Forblivende ved de hidtil gældende Regler herom, for saa vidt angaar Handlinger, begaaede før Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser er traadt i Kraft

§ 4

(K U A § 1 Nr 1 og 4) Fra Bestemmelsen i § 2 undtages

1) Den for Krigsmagten gældende Straffelovgivning, ogsaa for saa vidt den finder Anvendelse paa Personer, der ikke høre til Krigsmagten og
2) de i Lovgivningen om Rettens Pleje indeholdte Straffebestemmelser

§ 5

(K U A § 2) Endvidere opretholdes med de i denne og næste Paragraf hjemlede Ændringer og nærmere Bestemmelser følgende strafferetlige Bestemmelser

Kong Christian V's danske Lov 2den Bog, Kap 5, Art 20 samt Kap 11, Art 1 og 14

Skov-Forordning 26 Januar 1733 §§ 35 og 36

Forordning 6 Juni 1769 om Bøndergaardes Ødelæggelse §§ 2—5

Plakat 10. Juli 1770 angaaende Fredningen af Østersfiskeriet under Aalborg Stift §§ 1—4.

Forordning 13. Februar 1775 om Omløben med Varer §§ 4, 6 og 7 (jfr. Plakat 27. November 1839 indeholdende nærmere Bestemmelse herom).

I Fr. 13. Februar 1775 § 4 udgaar Bestemmelserne om konfiskerede Varers Forauktionering ved Toldvæsenet.

Forordning angaaende de kgl. Skove og Tørvemoser 18. April 1781 §§ 15, 23, 45 og 76.

Forordning 23. April 1781 om Jordfællesskabets Ophævelse m. m. § 29, for saa vidt angaar Landinspektørens Forseelser.

Fundation og Anordning for Kjøbenhavns Universitet 7. Maj 1788. II. Capitel § 7.

Plakat 12. Maj 1790, hvorved det forbydes Slagterne og andre at oppuste slagtede Lam. Kalve og Grise.

Straffen ændres til: Bøde.

Forordning 25. Marts 1791 angaaende de Tilfælde, i hvilke det maa være tilladt at nedlægge Bøndergaarde § 3.

Forordning 13. December 1793 om Vejvæsenet i Danmark §§ 78—82, 89, 1ste Punktum, 90 og 91, jfr. Plakat 4. Juni 1845 om, at Bøde efter Frd. 13. December 1793 tilfalder Politikassen.

Forordning om Tolden 1. Februar 1797 §§ 15, 16, 75, 5to, 88, 103, 105—109, 111, 131—136, 139, 141, 142, 147, 161, 162, 175, 179, 199, 200, 221, 227—229, 265, 266, 269—271, 274, 301 og 393.

I § 75, 5to ændres sidste Sætning til: „da straffes han efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 252".

Plan for Fattigvæsenet i Kjøbenhavn 1. Juli 1799 § 137, jfr. Bekendtgørelse 4. Februar 1867.

Forordning 27. September 1805 om Skovenes Udskiftning, Vedligeholdelse og Fredning §§ 14, 19 og 20, jfr. Lov Nr. 153, 8. Juni 1912 (om Omsætning til det metriske System) § 2.

Forordning 31. Januar 1806 angaaende Hjælp til Bøndergaardes Drift

ved Husbondens Fraværelse ved Indkaldelse i overordentlige Tilfælde § 7.

Forordning af 4. August 1808 angaaende Hjælp til de i Krigstjeneste commanderede Husmænds Jorders Drift.

Forordning 22. December 1808 for Mæglerne i København §§ 7—9, 13—15, 23 og 24.

Plakat 1. Februar 1809 om Udvidelse af Bestemmelser i Plakat for København 9. Marts 1796 betræffende Huller eller Vaager i Isen.

I Stedet for den foreskrevne Straf sættes: „Overtrædelse straffes som Overtrædelse af Politivedtægt".

Plakat 28. Januar 1811, 2det Punktum om Forbud mod, at Boghandlere og andre køber Skolebøger m. m. af Børn.

Anordning 29. Juli 1814 for Almueskolevæsenet i Købstæderne, København undtaget, §§ 21. 37. 39, 3die Punktum, jfr. Bilag C §§ 2 og 3.

Anordning 29. Juli 1814 for Almueskolevæsenet paa Landet §§ 14. 30. 32, 3die Punktum, jfr. Bilag B §§ 2 og 3.

Plakat 10. Februar 1818 om Tilsigelse af Amtmænd til Møde.

Oktroi for Nationalbanken 4. Juli 1818 § 42, jfr. Lov Nr. 157, 12. Juli 1907.

Forordning 9. Februar 1820, at Jorddrotter inden en vis Tid skal meddele Fæstebreve paa deres fæsteledige Bøndergaarde §§ 2—5 og 7, jfr. Lov 25. Juni 1870 om Fæstegaardes Bortforpagtning § 10.

Frd. 1820 § 7, 2det Punktum, affattes saaledes:

Dersom der i slig Attest findes nogen Urigtighed, eller saadan Attest undlades, bliver Jorddrotten at straffe efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold §§ 10 eller 11 og anses tillige efter denne Forordnings §§ 2 og 3, for saa vidt disse Lovbud er overtraadte.

Plakat 19. Oktober 1822 om utilladelig Collectering.

Instruktion 31. Januar 1823 for Dispachørerne i København §§ 7 og 10.

Plakat 24. December 1823 om Forbud mod at bære Kaardestokke §§ 1 og 2. I § 2 ændres Straffen til: Bøde.

Plakat 29. Oktober 1824 for København om Forholdsregler til Betryggelse med Hensyn til Hunde §§ 4 og 5, jfr. Lov 19. Februar 1870 om Forhøjelse af den ved Plakat 29. Oktober 1824 § 3 bestemte Betaling for Hundetegn i Købstæderne m. m. §§ 2—4 og Lov Nr. 46, 12. April 1889 § 1, 2det Stykke.

Forordning 10. December 1828 om Foranstaltninger til at hindre rejsende Haandværkssvendes Omflakken i Landet §§ 13 og 14, jfr. Lov Nr. 52, 15. Maj 1875 § 23 og Lov Nr. 67, 9. April 1891 § 57.

Forordning 28. Oktober 1829 angaaende visse Fartøjers Aaming § 9.

Plakat 5. August 1831 angaaende Indgreb i det Københavns Universitet forundte udelukkende Privilegium paa Almanakkens Udgivelse.

Plakat 17. Februar 1835 om Anmeldelse af de i Støvringgaard indskrevne Ekspektantinder § 2.

Forordning 9. Marts 1838 angaaende Retsforholdet mellem Jorddrotter og Fæstere § 5. Sidste Punktum udgaar.

Plakat 12. Oktober 1838 om Hesteskatten i København § 1.

Forordning 8. Juni 1839 angaaende Fremmedes Handelsberettigelse § 10. Tredjesidste Punktum udgaar.

Plakat 27. November 1839 indeholdende nærmere Bestemmelser om Omløben med Varer §§ 1—4.

Forordning angaaende det offentlige Kasse- og Regnskabsvæsen i Almindelighed 8. Juli 1840 §§ 15—18, 24, 1ste og 2det Punktum, 25, 28, 35, 39 og 55.

Forordning angaaende Amtsstue-Oppebørseler 8. Juli 1840 §§ 8, 9, 11, 22 24, 25, 49.

Forordning angaaende Cancelliets Kasse- og Regnskabsvæsen 8. Juli 1840 § 6.

Forordning angaaende General-Toldkammerets Kasse- og Regnskabsvæsen 8. Juli 1840 § 4, næstsidste Punktum.

Forordning 16. Marts 1842 angaaende Dykkervæsenet m. m. § 7, jfr. Lov Nr. 85, 30. April 1909 § 15.

I Frd. 16. Marts 1842 § 7 ændres Straffen til: Bøde.

Anordning 20. Marts 1844 om

Borger- og Almueskolevæsenet i København §§ 30, 31, 33, 48, 51 og 52 Nr. 1—3.

I § 33 udgaar Henvisningen til Forordning 16. November 1836.

I § 48 ændres Ordene „under en saadan Mulct, som i Overensstemmelse med § 52 Nr. 4 bestemmes" til: „under Ansvar efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 11, Nr. 1".

Forordning om Fribefordringsvæsenet 26. Juni 1844 §§ 29 og 33.

Forordning 23. April 1845 angaaende Opkøb af Landmandens Produkter § 7. Straffen ændres til: Bøde.

Reglement 7. Maj 1846 for Arrestvæsenet i Danmark. for saa vidt angaar Fanger, der ikke udstaar Straf.

B § 12, jfr. E § 5 affattes saaledes:

Paa Fanger, der ikke udstaar Straf, kan foruden Irettesættelse de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 46 Nr, 1. 3 og 4 hjemlede Disciplinærstraffe anvendes. Ligeledes finder Bestemmelsen i nævnte Lovs § 47 Anvendelse paa saadanne Fanger.

Plakat 9. Juni 1847 angaaende Indførsel. Fabrikation og Brug af Spillekort §§ 6 og 7.

Lov 3. Januar 1851 om Pressens Brug §§ 1—4, 11 og 13—16.

I §§ 1, 2, 4 og 11 ændres Straffen til: Bøde. I § 14 ændres Straffen til: Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

Tyendelov for Kongeriget Danmark 10. Maj 1854 §§ 17, 18, 20, 26, 31, 36, 47, 57, 61—64, 71 og 72 og Tyendelov for Færøerne 16. Februar 1856 §§ 17, 18, 20, 26, 31, 36, 47, 57, 61—64, 69 og 70.

I begge disse Love affattes § 26 saaledes:

For Ulydighed mod Husbonden eller den, som paa Husbondens Vegne kan befale over Tyendet, skal dette bøde fra 2 til 20 Kroner. For Trods og Opsætsighed samt for fornærmelige Ytringer skal Tyendet dømmes enten til Bøde eller til simpelt Fængsel fra 14 Dage indtil 1 Maaned. For Modstand eller Fornærmelse i Gerning er Straffen simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder, for saa vidt der ikke efter den øvrige Lovgivning er forskyldt højere Straf.

I begge Loves § 31, jfr. § 36 og i § 63, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde eller simpelt Fængsel fra 14 Dage indtil 1 Maaned.

Lov 21. Marts 1855 om Ophævelse af den kongelige Enehandel paa Færøerne §§ 11 og 12, jfr. Lov for Færøerne Nr. 259, 16. December 1910 om Kolportagebevillinger og Lov Nr. 368, 19. December 1911 om Sundhedspas for Handelsskibe.

Lov 4. April 1855 om Løsning af Sognebaandet § 3, jfr. Lov Nr. 88, 15. Maj 1903 om Valgmenigheder § 18.

Lov 28. Januar 1856 (om Forandring i Plakat af 4. Oktober 1815 §§ 11 og 12) § 2, jfr. Plakat for København 4. Oktober 1815 § 13.

Lov 4. Marts 1857 om Forandring i Forordningen om Daaben af 30. Maj 1828 § 2; jfr. sidstnævnte Forordning § 5 og Lov Nr. 88, 15. Maj 1903 om Valgmenigheder § 18.

Lov 30. November 1857 angaaende Staden Københavns og dens Grunds Forsyning med Vand fra de nye Vandværker §§ 8 og 10.

I § 8, 1ste Punktum ændres Straffen til: Bøde.

I § 10, 1ste Punktum ændres Straffen til: Bøde eller under skærpende Omstændigheder simpelt Fængsel i indtil 2 Maaneder.

§ 10, andet Punktum affattes saaledes: I Gentagelsestilfælde kan Straffen stige til simpelt Fængsel i 1 Aar eller Arbejdsfængsel i 6 Maaneder.

Lov 30. November 1857 om Beskyttelse af de til Københavns Vandvæsen henhørende Værker, Anlæg og Beholdere m. v. §§ 2, 3 og 6, jfr. Lov Nr. 60, 24. April 1896 §§ 1 og 2 og Lov Nr. 153, 8. Juni 1912 (om Omsætning til det metriske System) § 6.

I Lov 1857 §§ 2 og 3 ændres Straffen til: Bøde.

Lov 14. December 1857 om Udøvelsen af Færgerettigheden i København § 3.

Lov 29. December 1857 om Grindefangsten paa Færøerne §§ 2 og 8 og Reg-

lement af samme Dato §§ 7—10, 12, 13, 15, 28 og 32.

I Reglementets § 12 ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 149".

Lov 29. December 1857 om Haandværks- og Fabriksdrift samt Handel og Beværtning m. m. §§ 75 og 76, jfr. Lov Nr. 114, 29. April 1913.

Lov 30. Januar 1861 om Farten paa Gudenaa mellem Silkeborg og Randers §§ 11 og 12.

Lov 11. Februar 1863 om Omordning af Københavns Politi §§ 8, 1ste—3die Stykke, 9, 14, 15 og 16.

I § 9 ændres Straffen til: Bøde eller simpelt Fængsel fra 14 Dage til 1 Maaned

I § 16 ændres Straffen til: Bøde, simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder eller under særdeles skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel i 2 Maaneder.

Lov 13. Marts 1867 om Skibes Maaling §§ 21—25.

Lov 29. Marts 1867 om nogle Ændringer i Tyendeloven af 10. Maj 1854 § 59.

Lov 29. Marts 1867 om Sandflugtens Dæmpning m. v. §§ 2, 18 og 21.

Lov 3. Maj 1867 om Straf for Indgreb i de priviligerede Færgesteders Eneret, jfr. Lov Nr. 32, 21. Marts 1874 § 1.

Lov 21. Juni 1867 om Pantelaanere § 7.

§ 7, 2det Stykke affattes saaledes: Andre Overtrædelser af denne Lov eller af de i Medfør af samme givne Regulativer og Forskrifter straffes, for saa vidt ikke anden Straf er hjemlet ved den øvrige Lovgivning, med Bøder fra 5 Kr. til 50 Kr. I Gentagelsestilfælde kan Bevillingen til at drive Forretning som Pantelaaner efter § 1 fratages den paagældende.

Lov 21. Juni 1867 om Bestyrelsen af Vejvæsenet m. m. § 9.

Lov 15. Maj 1868 om Brandvæsenet i København §§ 4 og 16.

Lov 6. Marts 1869 om Klasselotteriets Ordning og Forbud mod andet Lottospil m. m. §§ 2, 3, 5 og 6, jfr. Lov Nr. 63, 1. April 1913 §§ 1—3.

I Lov 6. Marts 1869 §§ 2 og 3 ændres Straffen til: Bøde.

Lov 2. Juli 1870 om Brændevinshandel § 7.

Henvisningen i Lovens § 7 ændres til: „Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 24".

Lov Nr. 21. 4. Februar 1871 om Politiet udenfor København §§ 6, 1ste, 2det og 4de Stykke, 7, 12 og 14.

§ 6, 1ste og 2det Stykke affattes saaledes:

Forseelser mod Vedtægterne straffes med Bøder indtil 100 Kr. Dersom en af et Barn begaaet Forseelse maa tilskrives Mangel paa behørigt Tilsyn af Forældre eller andre, der træder Barnet i Forældres Sted, straffes disse for Forseelsen.

I § 7 ændres Straffen til: Bøde eller simpelt Fængsel fra 14 Dage til 1 Maaned.

Lov Nr. 22, 4. Februar 1871 om Indpodning af Kokopper §§ 1—5, 8 og 9.

I § 9 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 29, 26. Februar 1872 om Mønstring af Skibsmandskab § 17. Straffen ændres til: Bøde eller simpelt Fængsel.

Lov Nr. 53, 25. Marts 1872 om Mark- og Vejfred §§ 3 og 7—12.

Lov Nr. 52, 3. Maj 1873 om Beskatningen af indenlandsk Roesukker §§ 34—41, 43 og 44.

I § 43 udgaar Henvisningen til Lov af 16. Februar 1866.

Lov Nr. 65, 23. Maj 1873 om Toldforholdene ved Landtoldgrænsen §§ 3, 4, 6, 7, 10 og 11.

Møntlov Nr. 66, 23. Maj 1873 § 13.

Lov Nr. 73, 23. Maj 1873 (om Forandring i og Tillæg til Lov om Haandværks- og Fabriksdrift m. m. af 29. December 1857) § 10.

Ordene: „med Bøder af den i bemeldte Lovs § 77 angivne Størrelse" ændres til: „efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 24".

Lov Nr. 13, 14. Februar 1874 om Forbud mod visse Tændstikker § 3.

Lov Nr. 33, 21. Marts 1874 om de militære Underklassers Formuesraadighed § 1, 3die Stykke.

Lov Nr. 53, 10. April 1874 om Diger til Beskyttelse mod Oversvømmelser fra Havet §§ 11 og 16.

Lov Nr. 156, 30. November 1874 om Betalingen for de til Skifteveesenet henhørende Forretninger § 10, jfr. § 11.

Lov Nr 7, 30. Januar 1875 om Udfærdigelse af reglementariske Bestemmelser for Benyttelsen af Havne m. m.

Lov Nr. 23, 24. Marts 1875 om Tilsyn med Dampkedler paa Landjorden § 24.

Lov Nr. 52. 15. Maj 1875 om Tilsyn med Fremmede og Rejsende m. m. § 22.

I § 13 indsættes som 2det Punktum: Justitsministeren kan endvidere udvise Personer, der ikke har Indfødsret, naar de begaar de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 105 og 106 nævnte Handlinger.

§ 22, 1ste Stykke affattes saaledes: Overtrædelse af Tilhold, som gives i Medfør af §§ 2, 11 og 13, straffes efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 183.

§ 22. 2det Stykke udgaar.

I § 22, 3die Stykke ændres Straffen til: simpelt Fængsel fra 14 Dage indtil 1 Maaned eller under formildende Omstændigheder med Bøde

§ 22, 4de Stykke affattes saaledes: Andre Overtrædelser af denne Lov, for hvilke ikke højere Straf er hjemlet i den øvrige Lovgivning, anses med Bøde.

I § 22, 6te Stykke udgaar Ordene: „efter Forskrifterne i Lov om Bøders Afsoning af 16. Februar 1866."

Lov Nr. 14, 28. Januar 1876 angaaende Tilvejebringelse af Vedtægter for Benyttelsen af Vand fra kommunale Vandværker.

Lov Nr. 157, 22. December 1876 om Opfiskning af Ankere, Ankertov og andet Skibsredskab m. m. §§ 2 og 4.

I § 4 ændres Straffen til: med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder.

Lov Nr. 37, 29. Marts 1878 om Jordemodervæsenet paa Færøerne § 9.

Lov Nr. 39, 16. April 1880 om

Forbud mod Køb og Salg af brugte Hulprojektiler § 2.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 63, 28. Maj 1880 om Vands Afledning og Afbenyttelse §§ 29, 32, 33, 73, 76 og 84.

I §§ 32, 33 og 73 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 64, 28. Maj 1880 om Spare- og Laanekasser § 12, 2det Stykke.

Henvisningen til Straffelovens § 262 ændres til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 266".

Lov Nr. 59, 23. April 1881 om fremmedes Fiskeri under Færøerne §§ 1—4.

Lov Nr. 56, 12. Maj 1882 om Ophævelse af Helsingørs Færgelaug m. m. § 4 samt andre stedlige Bestemmelser for Færgefart udenfor København, jfr. D. L. 3—11—6, for Færøerne N. L. 3—11—5.

Lov Nr. 114, 27. April 1883 angaaende Forholdsregler sigtende til Ordningen af Fiskeripolitiet i Nordsøen § 3. jfr. Lov Nr. 36, 22. Marts 1890.

Lov Nr. 35, 23. Marts 1888 om Forbud imod Forhandling af spirituøse Drikke til Fiskere i Nordsøen udenfor Søterritoriet m. v. § 3.

Lov Nr. 55, 5. April 1888 om Stempling af Arbejder, forfærdigede af Guld eller Sølv § 8.

Postlov Nr. 57, 5. April 1888 §§ 19—25.

§ 23, 2det Stykke, 2det Led om Undladelse af at yde den i § 11, 1ste Stykke omhandlede Hjælp udgaar.

Lov Nr. 23, 1. Marts 1889 om Handelsregistre, Firma og Prokura § 23, jfr. Anordning Nr. 21, 7. Februar 1890 for Færøerne.

Lov 1. Marts 1889 § 23 affattes saaledes:

Den, som overtræder Bestemmelserne i §§ 9—13, straffes med Bøde.

Lov Nr. 39, 30. Marts 1889 om Lærlingeforholdet §§ 10 og 19, (jfr. Lov Nr. 155, 8. Juni 1912 § 21 og Lov Nr. 143, 29. April 1913 § 48).

I Lov 30. Marts 1889 § 10 sidste Punktum ændres Henvisningen til: „Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 10".

I § 19, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde.

I § 19, 2det Stykke ændres Ordene: „§§ 7—10“ til „§§ 9 og 10“.

Lov Nr. 46, 12. April 1889 om Hundeafgiften samt om Straf og Erstatning for Skade foraarsaget af Hunde §§ 8—10.

Lov Nr. 52, 11. April 1890 om Beskyttelse for Varemærker §§ 12 og 13, jfr. Anordning Nr. 262, 24. November 1893, hvorved Loven sættes i Kraft paa Færøerne, Lov Nr. 129, 29. April 1913 om Beskyttelse for Fællesmærker og Lov Nr. 57, 12. Januar 1912 om Ændring i Lov om Beskyttelse af Varemærker af 11. April 1890.

I Lov 11. April 1890 § 12 ændres Straffen til: Bøde og i Gentagelsestilfælde Bøde eller simpelt Fængsel.

Lov Nr. 43, 13. Marts 1891 om Vivisektioner § 3.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 53, 1. April 1891 om Fæstevirksomhedens Ordning § 6, jfr. Lov Nr. 17, 23. Februar 1894 om Forandringer i ovennævnte Lov.

I Lov 1. April 1891 § 6, 2det Punktum ændres Straffen til: simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder eller Arbejdsfængsel indtil samme Tidslængde.

I Lov 23. Februar 1894 sidste Punktum ændres: „Fængsel“ til: „simpelt Fængsel“.

Lov Nr. 56, 1. April 1891 om Grandestævne paa Færøerne §§ 12 og 13.

Lov Nr. 67, 9. April 1891 om det offentlige Fattigvæsen §§ 31, 3die Stykke, 32, 41, 1ste Stykke og 57.

§ 32 affattes saaledes:

Bortgang uden Tilladelse fra Arbejds- eller Forsørgelsesanstalt straffes, for saa vidt den skyldige ikke har gjort sig skyldig i Løsgængeri, i Medfør af § 41, 1ste Stykke, hvad enten der ved hans Anbringelse paa Anstalten er givet ham Tilhold til Politiprotokollen om ikke at forlade samme, eller saadant ikke er sket.

I § 41, 1ste Stykke ændres Straffen til: simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder eller Arbejdsfængsel i samme Tid.

I § 56, 1ste og 2det Stykke ændres Ordene „offentligt Arbejde“ til: „Arbejdsfængsel i 1 Aar eller derover“.

I § 56, 3die Stykke ændres Ordene „offentligt Arbejde“ til: „Arbejdsfængsel i 1 Aar“. I § 56, 1ste Stykke ændres endvidere Henvisningen til Straffelovens § 16 til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 66“.

I § 57 ændres Straffen til: simpelt Fængsel fra 14 Dage til 1 Maaned.

Lov Nr. 44, 30. Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne §§ 2, 3, 7, 8, 11 og 12, jfr. Lov Nr. 46, 7. Marts 1912 § 2.

Sølov Nr. 56, 1. April 1892 § 102, jfr. § 108, §§ 285, 286, 287, 1ste Stykke, 289—291, 292, 2det Stykke og 4de Stykke, jfr. Lov Nr. 135, 10. December 1896 § 1, §§ 293, 294, jfr. Lov Nr. 135, 10. December 1896 § 2, §§ 295, 297—305, 306, 1ste Punktum samt §§ 307—312 med følgende Ændringer:

a) I §§ 287, 1ste Stykke, 289, 2det Stykke, 290, 2det Stykke, 292, 2det Stykke samt 4de Stykke, 2det Punktum, jfr. Lov Nr. 135, 10. December 1896 § 1, § 294, 2det Stykke, jfr. Lov Nr. 135, 10. December 1896 § 2, §§ 295 og 298, 3die Stykke ændres Straffen til Bøde,
b) i §§ 289, 1ste Stykke og 290, 1ste Stykke ændres Straffen til: med Bøde eller simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder;
c) i § 291, 1ste Punktum ændres Straffen til: med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder eller under formildende Omstændigheder med Bøde; i 2det Punktum ændres „Forbedringshusarbejde“ til: „Arbejdsfængsel i 6 Aar“;
d) i § 292, 4de Stykke, 1ste Punktum, jfr. Lov Nr. 135, 10. December 1896 § 1 ændres Ordene: „foranstaaende 1ste Stykke“ til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 167, 1ste Stykke“;
e) i § 293 ændres Straffen til: simpelt Fængsel eller Bøde;
f) i § 294, 1ste Stykke ændres Straffen til: Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder eller simpelt Fængsel eller Bøde;

g) i § 298, 1ste Stykke, 2det Punktum ændres Straffen til: med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder; i 2det Stykke ændres sidste Sætning til: „kan Straffen stige til Arbejdsfængsel i 1 Aar";

h) i § 299 ændres „Bedrageri" til: „Underslæb";

i) i § 302 ændres Straffen til: Bøde eller simpelt Fængsel;

j) i § 303, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder;

k) i § 304, 1ste Stykke ændres Straffen til: Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder, simpelt Fængsel eller under formildende Omstændigheder, navnlig naar Skipperen ved utilbørligt Forhold selv har givet Anledning til Overfaldet, med Bøde; i 2det Stykke ændres Straffen til: med Arbejdsfængsel fra 6 Maaneder indtil 3 Aar eller under formildende Omstændigheder med Arbejdsfængsel i kortere Tid eller med simpelt Fængsel, ikke under 2 Maaneder;

l) i § 305, 1ste Stykke ændres Straffen til: med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 1 Aar; i 2det Stykke ændres Straffen for Anstifterne eller Anførerne til: simpelt Fængsel, ikke under 3 Maaneder eller Arbejdsfængsel i indtil 2 Aar, og for de øvrige Deltagere til: med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder; i 2det Stykke, 2det Punktum ændres „Fængsel" til: „simpelt Fængsel"; i 3die Stykke ændres Straffen for Anstifterne eller Anførerne til: Arbejdsfængsel fra 1 til 6 Aar, og for de øvrige Deltagere til: simpelt Fængsel, ikke under 3 Maaneder, eller Arbejdsfængsel i indtil 3 Aar;

m) i § 307 ændres Straffen til: Bøde eller simpelt Fængsel;

n) i § 310 ændres „§§ 285—296" til „§§ 285—295";

o) i § 311 ændres Ordene: „af Forbedringshusarbejde eller af Fængsel paa Vand og Brød" til: „af Arbejdsfængsel";

p) § 312, 1ste Stykke affattes saaledes: Bøder, som idømmes i Medfør af Bestemmelserne i dette Kapitel, tilfalder Statskassen.

Lov Nr. 57, 1. April 1892 om danske Skibes Registrering m. m. §§ 63—68.

I §§ 63, 64 og 65 ændres Straffen til: Bøde.

I Stedet for § 67, 1ste til 3die Stykke træder følgende Bestemmelse:

Bøder for Overtrædelse af denne Lov eller af Anordninger, udstedte i Henhold til samme, kunne paalægges af Toldbestyrelsen. [Dennes Afgørelse kan af den, hvem Bøden er paalagt, indbringes for Justitsministeriet. Erklærer den paagældende sig utilfreds med Toldbestyrelsens eller Justitsministeriets Bødepaalæg, bliver Sagen at indbringe for Retten. Er den for Overtrædelsen sigtede en privat Mand, forfølges Sagen efter Reglerne om offentlige Politisagers Behandling, i København ved Sø- og Handelsretten, udenfor København ved Søretten.

§ 67, 4de Stykke affattes saaledes:

Naar en stedfunden Undladelse af at efterkomme nærværende Lovs Forskrifter alene skyldes Mangel paa tilbørlig Agtsomhed, kan Justitsministeriet nedsætte den af Toldbestyrelsen paalagte eller af Retten idømte Bøde og kan, hvor Forsømmelsen er begaaet første Gang, helt eftergive Bøden.

Lov Nr. 67, 12. April 1892 om Forhyringsagenter m. m. §§ 1, 4 og 5.

Fiskerilov for Færøerne Nr. 95, 14. April 1893 § 14.

Lov for Færøerne Nr. 107, 14. April 1893 om Beskyttelse af Muslinger § 5.

Lov Nr. 55, 13. April 1894 om Politiet paa Færøerne § 5 med Undtagelse af 1ste Stykke, 2det Punktum og § 11.

Lov Nr. 56, 13. April 1894 om Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne § 7.

Patentlov Nr. 69, 13. April 1894 § 25, 1ste Stykke, 1ste Punktum og 2det Stykke samt § 26, 3die Stykke, for saa vidt Erstatning angaar.

Lov Nr. 79, 8. Maj 1894 om Jagten §§ 23—30.

§ 30 affattes saaledes:

Gør Børn under 14 Aar sig skyldige i ulovlig Jagt eller andre Overtrædelser af nærværende Lovs Bestemmelser med Forældres eller Værgers Vidende og Vilje, anses disse sidste, som om de selv havde begaaet den ulovlige Handling.

Lov Nr. 54, 15. Februar 1895 om Forholdsregler til Beskyttelse af undersøiske Telegraf- og Telefonledninger § 6.

Straffen ændres til: Bøde, simpelt Fængsel eller under skærpende Omstændigheder Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder.

Lov Nr. 43, 1. Marts 1895 om Tilsyn med Plejebørn § 9.

Straffen ændres til: Bøde

Lov Nr. 73, 30. Marts 1895 om Beskatning af Spil ved Væddeløb m. m. §§ 4 og 5, jfr. Lov Nr. 133, 8. Juni 1912.

I Lov 30. Marts 1895 §§ 4 og 5 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 80, 30. Marts 1895 om Hvalfangst under Færøerne §§ 1, 5 og 6.

I § 1 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 97, 10. April 1895 om Fattigvæsenet paa Færøerne §§ 46, 3die Stykke og 53. 1ste Stykke.

I § 53, 1ste Stykke ændres Straffen til: simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder eller Arbejdsfængsel i samme Tid.

Strandingslov Nr. 103, 10. April 1895 § 22.

I § 22, 1ste Stykke ændres Straffen til: med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

I § 22, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 39, 1. April 1896 om Pasningen af Dampkedler paa Landjorden § 11.

Lov Nr. 60, 24. April 1896 om Beskyttelse af Vandforsyningsanlæg §§ 3 og 4.

Lov Nr. 58, 23. April 1897 om Checks og andre Sigtanvisninger § 17.

Jagtlov for Færøerne Nr. 71, 23. April 1897 §§ 17—21.

§ 19 affattes saaledes:

Er en Jagtforseelse begaaet af et Barn under 14 Aar med Barnets Forældres Vidende og Vilje eller med de Personers Vidende og Vilje, der træder Barnet i Forældres Sted, anses disse, som om de selv havde begaaet den ulovlige Handling. Paa samme Maade anses voksne Personer, der har medtaget Barnet enten i Hauge, Fugleplads eller til Søs.

§ 21, sidste Stykke udgaar.

Lov Nr. 84, 11. Maj 1897 om Telegrafer og Telefoner §§ 5, 15 og 18.

I § 5. 1ste Punktum udgaar Ordene: „af indtil 400 Kr.".

I § 15 ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 176".

Politilov Nr. 85, 11. Maj 1897 for de under Statsdrift værende Jernbaner med tilhørende Sørouter §§ 12, 14 og 15.

I § 14 ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser".

Lov Nr. 64, 26. Marts 1898 om Handel med Gødnings- og Foderstoffer § 11, 3die Stykke, undtagen for saa vidt angaar Overtrædelse af Lovens § 4.

Lov for Færøerne Nr. 5, 14. Januar 1899 indeholdende Forbud mod Fiskeri med Bundslæbevaad § 2, jfr. Lov Nr. 123, 8. Juli 1902 om Forandring i fornævnte Lov.

Strandingslov for Færøerne Nr. 49, 24. Marts 1899 § 19.

I § 19, 1ste Stykke ændres Straffen til: med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder eller under formildende Omstændigheder med Bøde.

I § 19, 2det Stykke ændres Straften til: Bøde.

Lov Nr. 71, 7. April 1899 om Salg af indenlandske Haveprodukter og indenlandsk Frugt ved offentlig Auktion § 2.

Lov Nr. 104, 7. April 1899 om Frednings- og Ordensbestemmelser for Fiskeriet i de til Kongerigerne Danmark og Sverige grænsende Farvande § 3, jfr. Lov Nr. 111, 4. Maj 1907 om Tillæg til fornævnte Lov, Anordning Nr. 151, 13. Novem-

ber 1899 §§ 17 og 18 og Anordning Nr. 210, 18. Oktober 1907.

Lov Nr. 66, 2. Maj 1902 om offentlige Bibliotekers Ret til Frieksemplarer af Tryksager m. m. § 6.

Lov Nr. 87, 23. Maj 1902 om Fæste-. Leje- og Tjenestehuse § 1, jfr. Lov Nr. 93, 6. April 1906 (om Jords Udstykning og Sammenlægning m. m.) § 2, næstsidste Stykke, og Lov Nr. 153, 8 Juni 1912 (om Omsætning til det metriske System) § 28.

Lov Nr. 122, 8. Juli 1902 angaaende Forholdsregler sigtende til Ordningen af Fiskeripolitiet i Havet omkring Færøerne og Island udenfor dansk Søterritorium § 3.

Lov Nr. 9, 23. Januar 1903 om Berettigelse til at udføre Arbejder vedkommende Vand-. Gas- eller Elektricitetsværker samt Kloakledninger og indvendige Husspildevandsledninger § 2.

Lov Nr. 11, 23. Januar 1903 om Forhandling af Stenolie § 5.

I § 5, 1ste Punktum ændres „Straffeloven" til: „den almindelige Lovgivning".

Straffen ændres til: Bøde

Lov Nr. 69. 24. April 1903 om Tilsyn med Udførsel af fersk og let saltet Kød m. m. § 5.

I § 5, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde, i 3die Stykke udgaar Ordene: „fordobles Bøden, og".

Lov Nr. 85, 15. Maj 1903 om Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler for den kommunale Beskatning samt om Statstilskud til Kommunerne § 28.

Lov Nr. 103, 15. Maj 1903 om Ejendomsskyld § 10.

Lov Nr. 20, 5. Februar 1904 om Foranstaltninger til Bekæmpelse af Tuberkulose hos Hornkvæg og Svin § 9.

§ 9, 2det Punktum udgaar.

Lov Nr. 61, 29. Marts 1904 om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen § 2. Henvisningen til Lov af 16. Februar 1866 § 1 ændres til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 51".

Lov Nr. 75, 29. Marts 1904 om Rederes Forpligtelse til at meddele statistiske Oplysninger § 2.

Lov Nr. 96, 22. April 1904 om Snekastning §§ 13, 14 og 15, jfr. § 16.

Lov Nr. 134, 22. April 1904 om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen § 12, 3die og 4de Stykke.

Lov Nr. 107, 1. April 1905 om Beskyttelse af Mønstre § 25 samt § 27, 3die Stykke, for saa vidt Erstatning angaar.

Lov Nr. 72, 14. April 1905 om Behandling af forsømte og forbryderske Børn og unge Personer § 32, 2det Stykke, jfr. Strafferegulativ Nr. 229, 26. September 1906 og Bekendtgørelse om Ændring i samme Nr. 6, 14. Januar 1910, samt §§ 40 og 41.

I § 40 ændres Straffebestemmelsen til: „efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 191".

I § 41 ændres sidste Sætning til: „straffes, for saa vidt højere Straf ikke er hjemlet i den øvrige Lovgivning, med simpelt Fængsel eller under formildende Omstændigheder med Bøde".

Lov Nr. 125, 14. April 1905 om Forbud mod Anvendelse af kunstige Sødestoffer § 3, jfr. Lov Nr. 108, 18. April 1910 om Undersøgelse af Levnedsmidler § 9.

Lov for Færøerne Nr. 37, 9. Marts 1906 om Indpodning af Kokopper §§ 1—4, 7 og 10.

I § 10 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 93, 6. April 1906 om Jords Udstykning og Sammenlægning § 30, jfr. Lov Nr. 153, 8. Juni 1912 (om Omsætning til det metriske System) § 32.

Lov Nr. 123, 28. April 1906 om Forandringer i og Tillæg til de for København i Lovene af 30. November 1857 og 14. December 1857 om Vandløb givne Bestemmelser § 17.

Straffen ændres til: Bøde.

Lov Nr. 149, 18. Maj 1906 om Kystfredning § 11.

I § 11, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde.

I § 11, 2det Stykke, 1ste Punktum ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 177".

I § 11, 2det Stykke, 2det Punktum ændres „Fængsel“ til: „simpelt Fængsel“.

§ 11, 2det Stykke, 3die Punktum udgaar.

Lov Nr. 77, 19. April 1907 om elektriske Stærkstrømsanlæg §§ 1, 4 og 19, jfr. Bekendtgørelse Nr. 258, 18. November 1912 § 65.

I Lov 19. April 1907 § 1, jfr. § 19 og Bekendtgørelse 18. November 1912 § 65 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 92, 19. April 1907 om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. §§ 22—24, jfr. Lov Nr. 129, 12. April 1911 § 33, 2det Stykke.

Lov 19. April 1907 § 22, 1ste Stykke udgaar; i 2det Stykke ændres Straffen til: med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder eller, naar svigagtig Hensigt ikke har været til Stede, med Bøde.

Lov Nr. 99, 19. April 1907 om traadløse Telegrafer (Radiotelegrafer) §§ 5 og 6, jfr. Bekendtgørelse Nr 182, 27. Juni 1913 § 23.

I Loven af 1907 § 5 udgaar Ordene: „og om Strafansvar m. v. i Overtrædelsestilfælde“.

I Lovens § 6 og Bekendtgørelse 27. Juni 1913 § 23 udgaar Ordene: „paa indtil 400 Kr.“.

Lov Nr. 109, 4. Maj 1907 om Saltvandsfiskeri §§ 6, 1ste Stykke og 51—54, jfr. Lov Nr. 129, 10. Maj 1912.

Lov 4. Maj 1907 § 54, 2det Stykke udgaar.

Lov Nr. 110, 4. Maj 1907 om Ferskvandsfiskeri §§ 13—15.

§ 15, 2det Stykke udgaar.

Lov Nr. 124, 4. Maj 1907 om Indførelse af det metriske System for Maal og Vægt § 9.

Lov Nr. 79, 20. April 1908 om kommunale Valg § 13.

I § 13, 3die Stykke ændres Straffen til: simpelt Fængsel.

Lov Nr. 88, 5. Maj 1908 om Toldafgifterne m. m. §§ 8 og 25.

Lov Nr. 126, 27. Maj 1908 om Byen Thorshavns kommunale Styrelse § 14.

I § 14, 4de Stykke ændres Straffen til: simpelt Fængsel.

Lov Nr. 130, 27. Maj 1908 om Børn udenfor Ægteskab og disses Forældre § 16, 3die Stykke.

I 1ste Punktum ændres Straffen til: Bøde.

I 2det Punktum ændres Straffen til: simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder eller Arbejdsfængsel i samme Tid.

Lov Nr. 131, 27. Maj 1908 indeholdende nogle Bestemmelser om Hustruers og Ægtebørns Retsstilling §§ 10, 2det Stykke og 14, 2det Stykke.

I § 10, 2det Stykke, 1ste Punktum ændres Straffen til: Bøde.

I § 10, 2det Stykke, 2det Punktum ændres Straffen til: simpelt Fængsel i indtil 3 Maaneder eller Arbejdsfængsel i samme Tid.

I § 14, 2det Stykke ændres: „Fængsel paa almindelig Fangekost" til: „Arbejdsfængsel".

Lov Nr. 136, 27. Maj 1908 om Arveafgift §§ 37, 38, 39 og 41.

§ 39, 1ste Stykke affattes saaledes: Skulde nogen af de Embeds- eller Bestillingsmænd, hvem Tilsynet med Overholdelsen af de i denne Lov givne Bestemmelser er betroet, gøre sig skyldig i Efterladenhed hermed, bliver han at straffe efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 22.

§ 41 affattes saaledes:

Saavel Afgiften selv med de denne mulig paaløbne Renter som Bøder, der vedtages med Finansministeriets Samtykke, inddrives ved Udpantning.

Bøder efter denne Lov tilfalder Statskassen.

Lov Nr. 137, 27. Maj 1908 om Afgift af indenlandsk Roesukker og af Raffinering af Sukker §§ 4, 5 og 7.

§ 7, 1ste Stykke, 2det Punktum udgaar.

Lov Nr. 245, 27. Maj 1908 om Tilsyn med Udførsel af Kød m. m. § 6.

I § 6, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde.

§ 6, 3die Stykke affattes saaledes:

I Gentagelsestilfælde kan Straffen under skærpende Omstændigheder stige til

simpelt Fængsel eller til Arbejdsfængsel i 6 Maaneder. I saa Fald bliver Dommen at offentliggøre ved Politiets Foranstaltning.

Lov Nr. 163, 19. Juni 1908 om Tidspunktet for Lukning om Aftenen af Butikker og Lagere § 5, 2det Stykke, jfr. Lov Nr. 82, 30. April 1909 om Ændringer i nævnte Lov, samt Anordning for Færøerne Nr. 73, 1. April 1910 § 5, 2det Stykke.

Lov for Færøerne Nr. 63, 1. April 1909 om Vandledninger § 5.

Lov Nr. 84, 30. April 1909 om Tillæg til og Forandring i Lov af 28. Februar 1872 om færøiske Landkommuners Styrelse § 12

I § 12, 3die Stykke ændres Straffen til: simpelt Fængsel.

Lov Nr. 85, 30. April 1909 om Tillæg til Strandingsloven af 10 April 1895 § 14. Straffen ændres til: Bøde.

Midlertidig Lov Nr. 114, 14. Maj 1909 om Skibes Dybgaaende og Lastelinie § 4.

§ 4, 1ste Stykke affattes saaledes:

Overtrædelser af Bestemmelserne i denne Lov og de i Henhold til samme givne nærmere Forskrifter straffes, for saa vidt ikke Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 167 er anvendelig, efter Sølovens § 292, 2det Stykke.

§ 4, 2det Stykke affattes saaledes:

Bøderne tilfalder Statskassen.

Lov Nr. 115, 14. Maj 1909 om Tilsyn med Sejlskibe m. m. § 29, jfr. Lov Nr. 130, 29. April 1913 om Ændring i ovennævnte Lov og Bekendtgørelse Nr. 131 s. D.

Lov 14. Maj 1909 § 29, 1ste Stykke affattes saaledes:

Overtrædelser af denne Lov og de i Henhold til samme givne nærmere Forskrifter straffes, for saa vidt ikke Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 167 er anvendelig, efter Sølovens § 292, 2det Stykke.

I § 29, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

§ 29, 3die Stykke affattes saaledes: Bøderne tilfalder Statskassen.

Lov Nr. 117, 14. Maj 1909 om

autoriserede Revisorer § 5, 3die Stykke og § 6.

I § 6 ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser Kap. 13".

Lov Nr. 66, 1. April 1910 angaaende den nærmere Anvendelse af det metriske System i Handel med Ædelstene og ægte Perler.

Lov Nr. 108, 18. April 1910 om Undersøgelse af Levnedsmidler m. m. §§ 7 og 8.

I § 7 ændres Straffen til Bøde.

Lov Nr. 110, 18 April 1910 om Indkomstskat til Københavns Kommune §§ 28, 30 og 31.

§ 28, 3die Stykke affattes saaledes: Bøden tilfalder Stadens Kasse. Bøde, der vedtages ved Overenskomst med Magistraten, inddrives ved Udpantning.

I § 31 forandres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 146".

Bekendtgørelse Nr. 3, 3. Januar 1911 af Lov Nr. 16 af 13. Februar 1903, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 2 af 3. Januar 1911 § 30, jfr. Bekendtgørelse Nr. 193, 1. August 1912 § 232.

Bekendtgørelse 3. Januar 1911 § 30, 1ste Stykke affattes saaledes:

Overtrædelser af denne Lov og de i Henhold til samme givne nærmere Forskrifter saavel som de af Synsmændene i Medfør af Lovens § 4 trufne Bestemmelser straffes, for saa vidt ikke Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 167 er anvendelig, efter Sølovens § 292, 2det Stykke.

I § 30, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

§ 30, 3die Stykke affattes saaledes: Bøderne tilfalder Statskassen.

Paa tilsvarende Maade ændres Bekendtgørelse 1. August 1912 § 232.

Lov Nr. 52, 14. Marts 1911 indeholdende Indskrænkninger i Adgangen til Omsætning af Præmieobligationer §§ 1—3.

I §§ 1 og 2 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 79, 12. April 1911 om

Ændringer i og Tillæg til de nugældende Regler om den kommunale Beskatning paa Færøerne § 15.

Lov Nr. 123, 12. April 1911 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Indførelse i Riget § 32, 1ste Stykke, 2det Punktum og 2det Stykke.

Lov Nr. 129, 12. April 1911 om Handel med Smør og fremmede Landbrugsprodukter §§ 27—31.

I §§ 27 og 28. 1ste og 3die Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 104, 13. Maj 1911 om indenrigs Kødkontrol § 11.

I § 11, 1ste Stykke udgaar Ordene: „indtil 400 Kroner".

§ 11. 2det Stykke affattes saaledes: For Overtrædelse af de en Ejer af Svin i Henhold til § 7 meddelte Forbud og af Bestemmelserne i § 9. 2det Stykke kan Straffen i Gentagelsestilfælde stige til simpelt Fængsel i 3 Maaneder.

Lov Nr. 105, 13. Maj 1911 om Oprettelse af et Statspolitі § 7.

Lov Nr. 108, 13. Maj 1911 om Stempelafgift §§ 30—40, 42, 43, 45, 46, 51, 54 og 153 (jfr. Lov Nr. 125, 8. Juni 1912) med følgende Ændringer:

Lov 13. Maj 1911 § 38, sidste Sætning ændres til: „bliver at straffe efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 10".

§ 39, sidste Sætning ændres til: „er Straffen Bøde indtil 20 Kr.".

I § 42, 1ste Stykke udgaar Ordene: „som Gerningsmænd eller Meddelagtige".

§ 54, 1ste Stykke affattes saaledes: Skulde nogen Embeds- eller Bestillingsmand, hvem det i Medfør af de foranstaaende Regler paahviler at føre Tilsyn med denne Lovs Overholdelse, gøre sig skyldig i Efterladenhed med Hensyn til de ham i saa Henseende paahvilende Pligter, bliver han at straffe efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 22.

Lov Nr. 111, 13. Maj 1911 om Statsbanernes Takster m. m. § 10.

I § 10, 1ste Stykke indskydes mellem Ordene: „er han" og „pligtig": „selv om hans Forhold ikke efter den øvrige Lovgivning maatte være strafbart".

§ 55, 3die Stykke affattes saaledes: Om alle Tilfælde af grov Mishandling eller Vanrøgt af Dyrene skal Personalet gøre Anmeldelse til Politiet.

Lov Nr. 112, 13. Maj 1911 om Afgift af offentlige Forestillinger og Fremvisninger m. m. §§ 7. 9 og 10.

Lov Nr. 131. 13. Maj 1911 om Eneret til fotografiske Arbejder § 2, 2det Punktum samt § 3, for saa vidt Erstatning angaar.

Anordning Nr. 11. 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne § 2.

Lov for Færøerne Nr. 59, 1. April 1912 om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne § 3.

Henvisningen i § 3 ændres til „Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 12".

Lov Nr. 67. 1. April 1912 om Anvendelse af udenlandske Arbejdere §§ 15 og 16, jfr. § 17.

I §§ 15 og 16, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 69, 1. April 1912 om Vragning af Fisk paa Færøerne §§ 8 og 9.

I § 8 ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 72, 1. April 1912 om Forfatterret og Kunstnerret § 12. jfr. § 29. §§ 16 og 17, 3die og 4de Stykke. jfr. § 32. § 20. jfr. § 31 samt § 35. for saa vidt angaar andre Retsfølger af Handlingen end Straf.

I § 12, 2det Stykke ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 252".

Lov Nr. 98, 10. Maj 1912 om Bogføring § 8, 1ste, 2det og 4de Stykke.

Lov for Færøerne Nr. 99, 10. Maj 1912 om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke §§ 14 og 28.

§ 14 affattes saaledes:

Paa Afstemninger i Henhold til denne Lov finder Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 117, Nr. 4 Anmeldelse. Den, som har solgt sin Stemme, forbryder Stemmeretten efter denne Lov første Gang for den første Afstemning, som finder Sted, efter at der er gaaet Dom i den paagældende Straffesag, anden Gang for bestandig.

I Stedet for § 28, 1ste og 2det Punktum indsættes følgende Bestemmelse:

Overtrædelse af denne Lov og de i Henhold til samme udstedte Anordninger straffes, for saa vidt ikke højere Straf er hjemlet ved den almindelige Lovgivning, med Bøde.

Lov Nr. 104, 10. Maj 1912 om Beværtning og Gæstgiveri samt om Handel med stærke Drikke §§ 20, 25, 26, 33—36 og 42.

§ 4 Nr. 2 affattes saaledes:

At de statsborgerlige Rettigheder ikke er ham frakendte i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 68, jfr. §§ 64, 92 og 93, og at han ikke efter den tidligere gældende Ret er dømt for en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning.

§ 4 Nr. 3 affattes saaledes:

At han ikke i de sidste 5 Aar har været dømt a) under en offentlig Sag for nogen Forbrydelse eller efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 24 til højere Straf end Bøde eller b) 3 Gange efter sidstnævnte Lovs §§ 24 eller 25 eller for noget i Medfør af nærværende Lov strafbart Forhold.

§ 4 Nr. 4 affattes saaledes:

At han ikke har faaet det i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 59, 1ste Stykke ommeldte Paalæg.

I § 25 ændres Henvisningen til: „Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 24".

I § 33, 1ste Stykke ændres Ordene: „som ulovlig Beværtning" til: „efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 24".

§ 34, 1ste og 2det Stykke udgaar.

§ 35, 1ste Stykke affattes saaledes:

Naar den, der ifølge Næringsadkomst driver Beværtning eller Gæstgiveri uden Udskænkning af stærke Drikke, dømmes efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 24, kan han tillige dømmes første Gang til at have sin Næringsadkomst undergivet Politiets Tilsyn, i Gentagelsestilfælde til at have den forbrudt paa Tid eller for bestandig.

I § 36 Slutningen tilføjes: „paa Tid eller for bestandig".

§ 42, 1ste Stykke affattes saaledes:

Foruden i de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 68 angivne Tilfælde forbrydes Retten til at drive Beværtning eller Gæstgiveri paa Tid eller for bestandig, naar den næringsdrivende dømmes til Arbejdsfængsel i et Aar eller mere eller til Arbejdsfængsel i kortere Tid efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 180—182, eller § 222, 2det Stykke.

Lov Nr. 119, 8. Juni 1912 om Beskatning af Spiritus m. m. §§ 15, 19, 1ste Stykke, 20, 22—26 og 30.

I § 15 ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 146".

§ 25 affattes saaledes:

Alle ikke i denne Lov eller i den almindelige Lovgivning med særlig Straf belagte Overtrædelser af Forskrifterne i nærværende Lov eller af de Kontrolforskrifter, som yderligere maatte blive givne for at sikre Statskassen mod Besvigelser, straffes med Bøde.

§ 26, 3die Stykke affattes saaledes:

Fabrikkens (Destillationsanstaltens) Ejer eller Ejere hæfter for de dem selv, Forpagteren, Bestyreren eller Folkene paalagte Bøder for Overtrædelse af denne Lov og de dertil sig sluttende Kontrolbestemmelser. Forpagteren hæfter desuden for de ham selv, Bestyreren eller Folkene for deslige Overtrædelser paadragne Bøder.

§ 26, 4de Stykke affattes saaledes:

Bøder, der ikke kan faas inddrevne, afsones af den eller dem, hvem de er blevet paalagte.

Lov Nr. 123, 8. Juni 1912 om Værnepligt §§ 7, 12, 13, 22, 29, 31, 39, 41, 43, 44 og 47.

„Fængsel" ændres i §§ 7, 3die Stykke, 13, 2det Stykke og 41, sidste Stykke til: „simpelt Fængsel" og i § 13, 4de Stykke og 44, 3die Stykke til „simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder".

§ 47, 2det Stykke udgaar.

Lov Nr. 130, 8. Juni 1912 om Be-

skatning af Øl §§ 3, 2det Stykke, 8, 3die Stykke, 14—19, 21 og 23.

I § 3, 2det Stykke ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 146".

§ 18 affattes saaledes:

Alle ikke i denne Lov eller i den almindelige Lovgivning med særlig Straf belagte Overtrædelser af Forskrifter i denne Lov eller af Kontrolforanstaltninger, som i Henhold til nogen Bestemmelse i Loven maatte blive trufne af Toldbestyrelsen for at sikre Statskassen mod Besvigelse, straffes med Bøde.

§ 19, 3die Stykke affattes saaledes:

Bryggeriets Ejer eller Ejere hæfter for de dem selv. Forpagteren, Bestyreren, Fuldmægtigene eller Folkene paalagte Bøder for Overtrædelse af denne Lov og de i Henhold til den trufne Kontrolbestemmelser. Forpagteren hæfter desuden for dem ham selv, Bestyreren. Fuldmægtigene eller Folkene for deslige Overtrædelser paadragne Bøder.

§ 19. 4de Stykke affattes saaledes:

Bøder. der ikke kan faas inddrevne, afsones af den eller dem, hvem de er blevet paalagte.

Lov Nr. 134, 8. Juni 1912 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr § 5.

Lov Nr. 137, 8. Juni 1912 om Straf for Brug af urigtig Varebetegnelse m. m. §§ 1, 2, 9, 10, 13 og 16.

I § 1 ændres Straffen til: Bøde eller under skærpende Omstændigheder, navnlig i hyppigere Gentagelsestilfælde, simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

§ 13, sidste Stykke affattes saaledes:

Overtrædelse heraf straffes med Bøde.

§ 16, 3die Stykke affattes saaledes:

Overtrædelse af Lovens § 10 paatales af den forurettede.

Lov Nr. 144, 8. Juni 1912 om Indkomst- og Formueskat til Staten §§ 39, 41, 43, 44 og 47, jfr. Anordning Nr. 138, 29. April 1913 § 26 og Anordning Nr. 141, 5. Maj 1913 § 14.

Lov 8. Juni 1912 § 41, 5te Stykke, 2det Punktum udgaar.

I § 44 ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 146".

Lov Nr. 155, 8. Juni 1912 om Arbejde i Bagerivirksomheder og Konditorier §§ 16, 17 og 19.

§ 16, 1ste Stykke affattes saaledes:

Overtrædelser af denne Lovs Bestemmelser, for hvilke ikke i denne eller i den almindelige Lovgivning anden Straf er foreskreven, straffes med Bøder fra 10 Kr. til 200 Kr.

Lov Nr. 182, 8. Juni 1912 om Stempelafgift af Cigaretter m. m. §§ 14, 16, 17, 1ste Stykke, 18—20 og 24.

I § 14 ændres Henvisningen til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 146".

§ 18 affattes saaledes:

Den, som overtræder Forbudet i § 11, 2det Punktum, straffes efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 27.

§ 19 affattes saaledes:

Alle ikke i denne Lov eller i den almindelige Lovgivning med særlig Straf belagte Overtrædelser af Forskrifterne i nærværende Lov eller af de Kontrolforskrifter, som yderligere maatte blive givne for at sikre Statskassen mod Besvigelse, straffes med Bøde.

§ 20, 3die Stykke affattes saaledes: Fabrikkens eller Udsalgets Ejer eller Ejere hæfter for de dem selv, Forpagteren, Bestyreren, Fuldmægtigene eller det øvrige Personale paalagte Bøder for Overtrædelse af denne Lov og de dertil sig sluttende Kontrolbestemmelser. Forpagteren hæfter desuden for de af ham selv, Bestyreren, Fuldmægtigene eller det øvrige Personale for deslige Overtrædelser paadragne Bøder.

§ 20, 4de Stykke affattes saaledes: Bøder, der ikke kan faas inddrevne, afsones af den eller dem, hvem de er blevet paalagte.

Bekendtgørelse Nr. 211, 1. August 1912 af Bygningslov for Staden København af 12. April 1889, ændret i Overensstemmelse med Lov Nr. 153 af 8. Juni 1912, § 78.

Bekendtgørelse Nr. 212, 1. August 1912 af Bygningslov for Frederiksberg Kommune, saaledes som denne i Med-

før af Lov Nr. 57 af 11. April 1890 og Lov Nr. 153 af 8. Juni 1912 bliver at anse som affattet, § 75.

Bekendtgørelse Nr. 213, 1. August 1912 af Lov af 2. Marts 1861 om Brandpolitiet paa Landet og det nærmest dermed i Forbindelse staaende Bygningsvæsen, saaledes som denne i Henhold til Lov Nr. 35 af 1. Marts 1889, Lov Nr. 69 af 6. April 1898 samt Lov Nr. 153 af 8. Juni 1912 bliver at anse som affattet, § 51.

Lov for Færøerne Nr. 13, 24. Januar 1913 om Handelsrejsende § 3.

Lov Nr. 70, 8. April 1913 om Hærens Forsyning med de i Tilfælde af Mobilisering manglende Heste og Vogne §§ 6 og 10.

Lov Nr. 105, 29. April 1913 om Afgift paa Dyrkningen af Tobak §§ 11—15.

Lov Nr. 125, 29. April 1913 om Motorkøretøjer §§ 32—34.

I § 32, 1ste Stykke, 2det Punktum ændres Bestemmelsen om Straffen til: „straffes efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 29".

I § 32, 1ste Stykke, 3die Punktum ændres Straffen til: med simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder.

Lov Nr. 132, 29. April 1913 om Apotekervæsenet § 38, jfr. Lov Nr. 121, 29. April 1913 om Apotekervæsenet paa Færøerne § 7.

I Lov Nr. 132, 29. April 1913 § 38, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

Lov Nr. 143, 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v. samt det offentliges Tilsyn dermed §§ 42 og 45.

§ 42, 1ste Stykke affattes saaledes: Overtrædelse af denne Lovs Bestemmelser, for hvilke ikke i denne eller i den almindelige Lovgivning anden Straf er foreskrevet, straffes med Bøder fra 10 Kroner indtil 200 Kroner. Dog kan der for Overtrædelser af Reglerne i Kap. III. ikendes Bøder fra 4 Kroner indtil 400 Kr.

Lov Nr. 65, 1. April 1914 om Livsforsikringsvirksomhed §§ 57 og 58, 2det Stykke.

§ 57, 1ste Stykke udgaar.

I § 57, 2det og 5te Stykke ændres Straffen til: Bøde.

I § 57, 3die og 4de Stykke ændres Straffen til: Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

I § 57, 5te Stykke tilføjes: „for saa vidt ikke anden Straf er hjemlet ved den almindelige Lovgivning".

Lov Nr. 67, 1. April 1914 om Bekæmpelse af Bipest § 8.

Lov Nr. 126, 13. Juni 1914 om Jordemodervæsenet § 14.

Lov Nr. 127, 13. Juni 1914 om Oprettelse af Husmandsbrug § 3.

I § 3, Litr. c. tilføjes efter Ordet „Æresoprejsning": „eller har mistet de statsborgerlige Rettigheder i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 68, jfr. §§ 64, 92 og 93".

[Lov Nr. 159, 6. August 1914 om Forbud mod Udførsel af visse Varer, jfr. Lov Nr. 25, 5. Februar 1915 om Tillæg til ovennævnte Lov.]

[Lov Nr. 261, 29. Oktober 1914 om Straf for at handle i Strid med afgivne Erklæringer vedrørende Ind- og Udførsel.] Straffen ændres til: med Bøde eller simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder.

[Lov Nr. 278, 16. November 1914 om Straf for Overtrædelse af de ifølge midlertidig Lov Nr. 164 af 7. August 1914 trufne Foranstaltninger § 1.] Straffen ændres til: med Bøde eller simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 6 Maaneder.

Lov Nr. 77, 12. Marts 1915 om Fiskerilaan § 2, jfr. Lov for Færøerne Nr. 137, 10. Maj 1915 om Fiskerilaan § 2.

I begge Loves § 2 Litr. b. tilføjes efter Ordet „Æresoprejsning": „eller har mistet de statsborgerlige Rettigheder i Medfor af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 68, jfr. §§ 64, 92 og 93".

Instruks Nr. 85, 31. Marts 1915 for alle til Praksis berettigede Jordemødre § 25.

Lov Nr. 89, 31. Marts 1915 om Fiskeri i Randers Fjord og Gudenaa §§ 11—13.

§ 13, 2det Stykke udgaar.

Bekendtgørelse Nr. 105, 10. April 1915 om Forbud mod at benytte fremmede Nationsflag.

Henvisningen i næstsidste Stykke ændres til: „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 105".

Lov Nr. 142, 10. Maj 1915 om Valgene til Rigsdagen §§ 70, 88, 90 og 107.

I § 90, 2det Stykke ændres Straffen til: simpelt Fængsel.

Lov Nr 144, 10. Maj 1915 om anerkendte Sygekasser § 32, 3die Stykke.

Lov Nr. 40, 25. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed §§ 8 og 9.

I § 8 ændres Straffen til Bøde eller under særlig skærpende Omstændigheder simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

Lov Nr. 50, 28. Februar 1916 om Sønæringen m. m. §§ 25. 2det og 3die Stykke og 27.

Lov Nr. 127, 28. April 1916 om Folketingsvalg paa Færøerne §§ 40, 42 og 53.

I § 42, 2det Stykke ændres Straffen til simpelt Fængsel.

Lov Nr. 131, 17. April 1916 om Lodsvæsenet §§ 12, 13, 23, 30, 39, 40, 45, 55, 57 og 58 samt § 14, for saa vidt angaar Forbrydelse af de uberettiget benyttede Genstande.

Lov Nr. 152, 17. Maj 1916 om Værn for Dyr §§ 2—4 og 6.

I § 4, 2det Stykke ændres Henvisningen til. „Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 179".

Lov Nr. 205, 6. Juli 1916 om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde § 77, jfr. § 80.

§ 6.

(K. U. A. § 3) Naar der i nogen ved § 5 opretholdt Straffebestemmelse mangler nærmere Bestemmelse af Straffen, er Straffen Bøde.

Det forbliver ved de hidtil gældende Regler om Anvendelse af Bøder, der paalægges eller vedtages i Medfør af de i § 5 nævnte Straffebud, for hvis Vedkommende der ikke er givet særlig Bestemmelse om deres Anvendelse.

Andre Retsfølger af en Lovovertrædelse end de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 31, jfr. § 46 og Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 6 nævnte anses ikke som Straf, men Sager angaaende saadanne Retsfølger bliver, selv om der ikke tillige nedlægges eller kan nedlægges Paastand om Straf, i samme Omfang som hidtil at behandle efter Straffeproceslovgivningens Regler. Hvor Fortabelse eller Indskrænkning af Rettigheder er hjemlet, kan Frakendelse. selv om dette ikke særlig er foreskrevet, ske paa Tid. Virkningen af saadan Frakendelse kan udenfor de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 68, jfr. §§ 92 og 93 omhandlede Tilfælde, for saa vidt ikke andet er foreskrevet, ophæves ved kongelig Resolution.

2det Kapitel.

Om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag.

§ 7.

Er nogen ved Dom eller Afgørelse af (K. U. A. § 4).
administrativ Stats- eller kommunal Myndighed under Tvang af en fortløbende Bøde tilholdt at opfylde en Forpligtelse mod det offentlige, bliver det Beløb af Bøden, som ikke betales eller indkommer ved Inddrivelse, efter vedkommende Myndigheds Begæring at afsone efter Reglerne om simpelt Fængsel. Beløb indtil 40 Kr. afsones med 1 Dag for hver 5 Kr., dog ikke under 2 Dage. Det Beløb, som er over 40 Kr. indtil 400 Kr., afsones med 1 Dag for hver 10 Kr., hvad der er over 400 Kr. indtil 4000 Kr., med 1 Dag for hver 50 Kr., og hvad der er over dette, med 1 Dag for hver 100 Kr. Ved Afsoningstidens Beregning kommer iøvrigt kun den Del af Bøden i Betragtning, hvortil der svarer fulde Dages Fængsel.

Afsoningen maa første Gang ikke udstrækkes udover 1 Maaned, og der skal efter hver Afsoning hengaa 4 Uger, inden Afsoning paany kan finde Sted for det

Beløb, der er paaløbet fra den Tid, da den sidste Afsonings Fuldbyrdelse var tilendebragt. Udover 180 Dage kan den samlede Afsonings Varighed ikke udstrækkes.

§ 8.

(K. U. A. § 5). Afsoning af Underholdsbidrag, som det ifølge Dom, Overøvrighedens Beslutning eller en af Overøvrigheden stadfæstet Overenskomst paahviler nogen at udrede til Ægtefælle eller Barn, samt af andre Ydelser, der ifølge Lov er ligestillede med disse, sker efter Reglerne om Arbejdsfængsel. Afsoningens Varighed bestemmes til det dobbelte af den Tid, der er foreskrevet for Afsoningen af de i § 7 omhandlede Tvangsbøder.

Ved periodisk forfaldende Underholdsbidrag kan Afsoning først kræves, naar mindst 6 Maaneders Bidrag henstaar, uden at Betaling frivilligt eller ved Rettens Tvang er opnaaet, og den kan ikke kræves for mere end Bidraget for det sidste Aar før Afsoningskravets Fremsættelse. Heller ikke skal Afsoning kunne kræves, hvis den bidragspligtige har faaet Tilhold efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 181 og af det derefter udførte Arbejdes Udbytte yder den bidragsberettigede en saa stor Andel, som Politiet finder passende.

Skal en Person samtidig afsone forskellige Underholdsbidrag, beregnes Afsoningens Varighed efter Bidragenes samlede Beløb.

Ved Fængselsstyrelsens Foranstaltning udbetales der af de den paagældende i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 34 tillagte Arbejdspenge saa meget, som efter Omstændighederne skønnes rimeligt, til hel eller delvis Fyldestgørelse af den bidragsberettigedes Krav.

Lov Nr. 130, 27. Maj 1908 § 19, 1ste Stykke og Lov Nr. 131, 27. Maj 1908 § 13, 1ste Stykke ophæves.

Bemærkninger til Udkast til Tillægslov A.

1ste Kapitel.

Da det ikke er tilsigtet og af praktiske Grunde heller ikke vel vilde lade sig gøre at optage Straffebestemmelserne for alle efter dansk Ret strafbare Handlinger i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser og Lov om Forseelser, bliver det nødvendigt at træffe Afgørelse om, hvilke særlige Straffebestemmelser der vedblivende skal have Gyldighed ved Siden af de ovennævnte Love. Ud fra denne Betragtning har Straffelovskommissionen ogsaa udarbejdet sit Udkast til Tillægslov A. — Medens Straffeloven af 1866 ved Afgørelsen af det tilsvarende Spørgsmaal gik den Vej i §§ 308—311 at angive, hvilke ældre Straffebestemmelser der fra Lovens Ikrafttræden skal ophæves, gaar Straffelovskommissionen i Tillægslov A. i Overensstemmelse med norsk Lov om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden den Vej positivt at angive, hvilke ældre Straffebestemmelser der skal blive bestaaende ved Siden af den ny Straffelov. Dette maa sikkert i Princippet billiges, da det alene ad denne Vej er muligt at skabe et fuldstændigt og let overskueligt Billede af hele den ved de nye Loves Ikrafttræden gældende Straffelovgivning. Det kan imidlertid næppe erkendes, at dette Maal, hvis Opfyldelse, som det rigtigt i Bemærkningerne til Tillægslov A. siges, vilde være til lige stor Lettelse for Teorien og for Retsanvendelsen, er naaet ved den Maade, paa hvilken Straffelovskommissionen har søgt at løse Opgaven.

Forinden dette nærmere paavises, maa endnu bemærkes følgende: Medens Straffelovskommissionen har optaget Bestemmelsen om alm. borg. Straffelovs Ikrafttræden i dennes § 409, er det af praktiske Grunde, navnlig de strafbare Handlingers Fordeling i to Love — om Forbrydelser og om Forseelser — her foreslaaet at optage Bestemmelsen derom i Tillægslov A. Derved opnaas ogsaa, at den dermed naturligt sammenhørende Bestemmelse om en Række Loves Ophævelse faar sin Plads i umiddelbar Forbindelse med Fortegnelsen over de Straffebestemmelser, der opretholdes. Det bliver da naturligt at ændre Lovens Titel. Ved Valget af denne har norsk Lov om Straffelovens Ikrafttræden m. m. tjent som Forbillede. Om det strengt taget er nødvendigt ved Siden af den udtømmende Fortegnelse over de opretholdte Straffebestemmelser at nævne visse Love som ophævede, kan vistnok omtvistes. Da det imidlertid i alt Fald næppe kan skade, foreslaas det dog paa dette Punkt at følge K. U. Da nærværende Lovarbejde ikke optager nye særlige Bestemmelser om Presseforseelser, jfr. herom Bemærkninger til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 114—115, maa L. om Pressens Brug 3. Januar 1851 udgaa af Listen over ophævede Love. Den vil derimod genfindes i Fortegnelsen over Straffebestemmelser, der opretholdes. Paa den anden Side vil det paa Grund af Bestemmelserne i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 92 og 93 om Genindsættelse være nødvendigt i denne Forbindelse at optage en Bestemmelse om Ophævelse af Lovene om Æresoprejsning af 3. April 1868 og 13. April 1894 samt de ved Ændringerne paa dette Punkt nødvendiggjorte Overgangsbestemmelser.

I Overensstemmelse hermed er Bestemmelserne i nærvær. Forsl. §§ 1—3 affattede. Bestemmelsen i § 2, 2. St., tilsigter kun at afskære mulige Tvivl. Angaaende § 3 henvises til Bemærkningerne til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 111—112.

Da det ligger ganske udenfor nærvær. Lovarbejdes Opgave at gribe ind i den militære Straffelovgivning, er det om ikke nødvendigt, saa dog i alt Fald naturligt at optage en til K. U. A. § 1 Nr. 1 svarende Bestemmelse. En saadan er optaget i nærvær. Forsl. § 4 Nr. 1. I samme Paragraf er som Nr. 2 optaget en Bestemmelse, der svarer til K. U. A. § 1 Nr. 4. Det derom i Bemærkningerne til nævnte Udkast S. 33—34 anførte kan, bortset fra, at de nye Retsplejeloves Ikrafttræden inden en bestemt Tidsfrist nu er fastslaaet, i det hele tiltrædes. De Ændringer i Lovgivningen om Rettens Pleje, navnlig ogsaa i dennes Straffebestemmelser, som maa blive en Følge af at Lov om alm. borg. Forbrydelser vedtages, findes optagne i Udkast til Tillægslov B.

Derimod er det ikke fundet rigtigt i nærvær. Forsl. at optage en Bestemmelse svarende til K. U. A. § 1 Nr. 2.

Ganske vist maa det fuldt ud tiltrædes, naar det i Bemærkningerne til den nævnte Bestemmelse S. 37 hævdes, at det i D. L. 2—11—1 udtalte Princip, hvorefter der for gejstlige Personer i visse Retninger gælder strengere Regler end for andre civile Embedsmænd, ikke kan opgives. Men bortset fra, hvad der kan indvendes mod Udtrykket i § 1 Nr. 2 „endnu gældende Straffebestemmelser", jfr. derom nærmere nedenf., synes selve Udtrykket: (Straffebestemmelser) ..... „angaaende gejstlige Personers Forhold" ret ubestemt og derfor ikke ganske klart. Det kan navnlig omtvistes, om derved alene sigtes til Bestemmelser, der hviler paa det ovenfor nævnte i D. L. 2—11—1 udtalte Princip, m. a. Ord Bestemmelser, der paa Grund af de særlige Krav, som maa stilles til gejstlige Personers Liv og Vandel, enten rammer Forhold, der hos andre ikke vilde være strafbare, eller rammer disse væsentlig strengere end, hvis samme Forhold var udvist af ikke gejstlige Personer — eller om Udtrykket omfatter *alle* Straffebestemmelser angaaende Lovovertrædelser begaaede af gejstlige Personer i denne deres Egenskab. — Som Bestemmelser af sidstnævnte Art kan bl. a. nævnes dem, der straffer Præsters Undladelse af at paase visse Ægteskabsbetingelsers Tilstedeværelse eller af at foretage de foreskrevne Indberetninger til Fattigbestyrelsen om Barnefødsler o. l., jfr. L. om Overlevelsesrente 5. Jan. 1851 § 3, cfr. Fr. 4. Aug. 1788 § 1, samt Fattigl. Nr. 67, 9. April 1891 §§ 21 og 42. At opretholde Bestemmelser af denne Art en bloc — altsaa uden nærmere Prøvelse af den enkelte Regel — synes allerede af den Grund lidet rimeligt, at nogle af dem tillige angaar ikke-gejstlige Myndigheder, der indstifter Ægteskab (L. 9. April 1891 § 42), eller dog synes at burde kunne anvendes analogisk paa saadanne (L. 5. Jan. 1851 § 3), medens det for andres Vedkommende nærmest er noget tilfældigt, at denne Pligt er paalagt netop gejstlige Personer (L. 9. April 1891 § 21). Det maa dernæst fremhæves, at disse Bestemmelser dels udtrykkeligt hjemler (L. 9. April 1891), dels i Praksis, om end vistnok med Urette, fortolkes som hjemlende (L. 5. Jan. 1851) en rent administrativ Straffemyndighed uden Rekurs til Domstolene, en Ordning, der er saa utidsmæssig, at den ikke synes at burde opretholdes. Overhovedet ses det ikke, at der i disse Forseelsers Beskaffenhed er noget, der kræver særlige Straffebestemmelser, idet de almindelige Bestemmelser om Forsømmelighed i offentlig Tjeneste, jfr. navnlig L. om Forseelser § 22, lige saa vel synes at maatte kunne gøre Fyldest her som ved andre Tjenesteforsømmelser.

Men heller ikke om de Straffebestemmelser, der angaar Forseelser i den rent gejstlige Virksomhed, kan det paa Forhaand anses for givet, at de altid egner sig til at opretholdes. Der kan saaledes vel rejses grundet Tvivl om, hvorvidt der er Trang til at opretholde en Bestemmelse som Adg. 7. Oktober 1733 om »Skænden og Larmen paa Prædikestolene ..... især mod Pietisterne«. Ialtfald vilde Bestemmelsen vel trænge til en grundig Modernisering. — Det eneste naturlige synes da at være, at Straffebestemmelserne an-

gaaende gejstlige Personer behandles som alle andre, saaledes at det ved hver enkelt efter en særskilt Prøvelse afgøres, om den vedbliveude skal bestaa, hvorefter de enkelte Bestemmelser, som opretholdes, opføres paa deres Plads blandt de andre opretholdte Særlove. Denne Fremgangsmaade er ogsaa fulgt i den norske Lov om Straffelovens Ikrafttræden. Ved en saadan Undersøgelse vil det da formentlig findes, at det kun er en ganske lille Kreds af herhenhørende Bestemmelser, som der er Grund til at lade blive bestaaende. Saaledes bør vel Bestemmelsen i D. L. 2—5—20 opretholdes, om end den der foreskrevne Retsfølge — ubetinget Embedsfortabelse — synes uforholdsmæssig streng. Praktisk Betydning har dernæst D. L. 2—11—1 om Præsters Pligt til i deres Liv og Levned at undgaa, hvad der kunde give Forargelse. Artiklen indeholder ingen Straffebestemmelse, men det antages, formentlig med Rette, i Praksis, at en arbitrær Straf (Bøde) kan anvendes for Krænkelse af denne Pligt. Ved grove Krænkelser af denne vil da ved Siden af Straffen Afskedigelse kunne finde Sted. Endelig kan der vel være Grund til at opretholde Bestemmelsen i D. L. 2—11—14 om Drukkenskab, Letfærdighed i Dans etc. De andre Straffebestemmelser i Lovens 2. Bog, særlig i 11. Kapitel f. Eks. 2—11—2, 3, 4, 9, 10, 13 og 15 er enten ganske antikverede[1]) og upraktiske eller ialtfald af den Grund overflødige, at det administrative Tilsyn og den dermed forbundne Adgang til at meddele Advarsler, eventuelt afskedige den paagældende, fuldt ud gør Fyldest. Og hvad de gejstliges rent kirkelige Tjenestepligter angaar, jfr. herom særlig D. L. 2—4, vil, ligesom hvor Talen er om de dem paahvilende Tjenestepligter af nærmest verdslig Natur, jfr. ovenf., dels den nævnte administrative Kontrol og dels de almindelige Straffebestemmelser om Krænkelse af Embedspligt sikkert være fuldt ud tilstrækkelige. Om det med Bestemmelserne i D. L. 2—4—9 og 10 nær sammenhængende Forbud i Frd. 7. Oktbr. 1733 er allerede talt ovenfor. Men ogsaa den ved Reskr. 20. Febr. 1750 hjemlede rent administrative Straffemyndighed overfor Forsømmelighed af Præster i Embedsførelse er dels ganske utidsmæssig, dels efter det tidligere bemærkede overflødig. I nyere Tid anvendes Bestemmelsen næppe heller i Praksis.

Af langt større Betydning end det ovenfor anførte er imidlertid de Indvendinger, der kan rejses mod de af Straffelovskommissionen i K. U. A. § 2, jfr. § 1 Nr. 3 foreslaaede Bestemmelser om Opretholdelse af en Række Straffebestemmelser i den øvrige Særlovgivning. Som i Bemærkningerne til K. U. A. S. 33 og 35 udtalt har Straffelovskommissionen — med Rette — stillet sig som Opgave at give en fuldstændig Fremstilling af den gældende Straffelovgivning og har derfor, i Stedet for som Straffeloven af 1866 at give en Ophævelsesfortegnelse, givet en Fortegnelse over samtlige de Straffebestemmelser, der skal opretholdes ved Siden af den almindelige borgerlige Straffelov. Denne sidste Opgave er ved de nævnte Bestemmelser rent formelt - men ogsaa kun formelt — løst. Det bagved liggende Formaal, at skabe en Oversigt over den gældende Straffelovgivning, der kan tjene til Lettelse for Teori og Retsanvendelse, er som allerede ovenfor berørt ikke, eller ialtfald kun højst ufuldstændig naaet gennem Bestemmelserne i § 2, jfr. § 1 Nr. 3. Disse indeholder nemlig ikke en klar og autoritativ Afgørelse af, hvilke Straffebestemmelser i de anførte Særlove der fremtidig skal have Gyldighed. Begge Paragrafer benytter Udtrykket „endnu gældende Straffebestemmelser" (i „de i § 2 nævnte Love" [§ 1] eller i „nedennævnte Loves Forskrifter" [§ 2]). Men, hvilke Straffebestemmelser i de i § 2 opregnede Love, der endnu er gældende, siges ikke. Undtagelsesvis nævnes vel alene enkelte

[1]) Dette gælder ogsaa Bestemmelsen i D. L. 2—11—16 om, hvem Bøderne i saadanne Sager tilfalder. Den anvendes heller ikke i Praksis.

Paragrafer som opretholdte; men det er i Reglen kun, hvor Lovens øvrige Straffebestemmelser erstattes ved Bestemmelser i den nye alm. borg. Straffelov. Iøvrigt nævnes som Regel blot Loven i al Almindelighed; og dette er navnlig Tilfældet, selv om flere eller færre af dens Straffebestemmelser enten tidligere er udtrykkeligt ophævede eller af andre Grunde maa anses bortfaldne. I Virkeligheden maa da Teori og Retsanvendelse ved hver enkelt af de opregnede Loves Straffebestemmelser selv undersøge, om disse ikke muligvis allerede er ophævede eller ændrede ved senere Bestemmelser. Og da Afgørelsen heraf ofte kan være ligesaa tvivlsom, som Undersøgelsen er besværlig, opnaas den tilstræbte Klarhed ingenlunde. Dette erkendes i Virkeligheden ogsaa i Bemærkningerne til K. U. A. S. 36. Naar det sammesteds siges, at det ikke hører til Udkastets Opgave nærmere at udvikle, i hvilket Omfang Bestemmelser i de nævnte Love allerede er ophævede eller ændrede, vil det jo i Virkeligheden kun sige, at Kommissionen har skudt denne Opgave fra sig. At dens Løsning hører med til »en fuldstændig Fremstilling af den gældende Strafferet« (l. c. S. 33), kan dog lige saa lidt bestrides som, at den proklamerede Lettelse for Teorien og Retsanvendelsen, naar dette, ganske vist meget besværlige, Arbejde ikke gøres, er ret illusorisk. Tildels virker den i § 2 foretagne Opregning endog positivt vildledende, f. Eks. naar i Rubrum III. Bestemmelsen i Fr. 1. Febr. 1797 § 392 og i Rubrum XXVI Reglem. 11. April 1843 særlig nævnes som opretholdte, uagtet de er udtrykkeligt ophævede henholdsvis ved Strfl. § 309 og ved L. 30. Jan. 1861 § 13, og skønt det i Bemærkningerne til K. U. A. S. 36 siges, at de ved udtrykkelig Bestemmelse derogerede ældre Love „naturligvis" ikke er optagne i Fortegnelsen.

Nærvær. Forsl. stiller sig derfor som Opgave at give en virkelig udtømmende Fortegnelse over alle de i Særlovgivningen forekommende Straffebestemmelser, der skal opretholdes ved Siden af L. om alm. borg. Forbrydelser og L. om Forseelser, saa at enhver ældre Straffebestemmelse, der ikke gennem Angivelse af Paragraf[1]) eller Del af en Paragraf er bestemt individualiseret, skal anses bortfalden. Dette Arbejde er ikke blot — til Trods for den Støtte, som Straffelovskommissionens Forarbejde yder — meget besværligt, det kræver ogsaa en Række Afgørelser, der ofte beror paa et ret tvivlsomt Skøn. Udenfor Fortegnelsen bør først — selvfølgelig — holdes alle allerede bortfaldne Bestemmelser, hvad enten deres Bortfald skyldes en udtrykkelig Ophævelse, nyere modstridende Bestemmelser eller simpelt hen den Omstændighed, at Forudsætningerne for deres fortsatte Bestaaen er bortfaldne. Dernæst udelades en Række navnlig ældre Straffebestemmelser, fordi de enten er saa utidssvarende, at de med Rette kan betegnes som antikverede eller under Nutidens Forhold er uden nævneværdig praktisk Betydning. Endelig udelades en Række Straffebestemmelser i den hidtil gældende Særlovgivning, fordi det findes ufornødent at opretholde dem ved Siden af en mere omfattende Straffebestemmelse i den almindelige Straffelovgivning (L. om alm. borg. Forbrydelser og Lov om Forseelser). Det er allerede i Bemærkningerne til L. om Forseelser S. 13 o. fl. St. fremhævet, dels at nærvær. Forsl. i væsentlig større Omfang end K. U. foreslaar Optagelsen af almindelige Bestemmelser angaaende Forhold, der tidligere alene var Genstand for Særlovgivningen, dels at det, hvor saadanne almindelige Bestemmelser gives, i langt mindre Omfang end K. U. foreslaar ved Siden af dem at opretholde Særlovgivningens Straffebestemmelser, idet disse kun opretholdes, hvor ganske særlige Grunde taler derfor. Sin nærmere Belysning vil alt det ovenf. anførte faa gennem Bemærkningerne til de enkelte Rubra under K. U. A. § 2.

Det kan, naar et Arbejde som dette

[1]) Kun hvor Loven undtagelsesvis ikke har Paragrafinddeling (ganske korte Love), nævnes alene Loven.

udføres af Enkeltmand, næppe undgaas, at baade adskilligt vil blive overset og adskillige Fejl i Afgørelserne indløbe. Saadanne Forbigaaelser og Fejl maa da rettes under den Korrektur, som nærværende Arbejde forudsættes at skulle være Genstand for, eventuelt, hvis de ogsaa derved overses, ad legislativ Vej. Selv om ogsaa herefter enkelte af de i Loven trufne Afgørelser paa dette Omraade maatte være angribelige, maa Ulemperne derved anses for ganske uvæsentlige sammenlignet med den Retssikkerhed og den Lettelse for Fortolkning og Retsanvendelse, der opnaas ved, at der ad denne Vej opnaas et virkelig fast og uomtvisteligt Udgangspunkt for Afgørelsen af, hvilke Straffebestemmelser der i det Øjeblik, da disse Love træder i Kraft, endnu har Gyldighed. — At den givne Fortegnelse i sin Tid maa ændres og suppleres under Hensyn til de Straffebestemmelser, der indeholdes i Love, der er senere end denne Fortegnelses Afslutning — 31. Decbr. 1916 — er en Selvfølge.

Heller ikke i den ydre rent formelle Anordning følger nærværende Forslag Kommissionsudkastet. K. U. A. § 2 har ikke ordnet de i Fortegnelsen optagne Lovbestemmelser kronologisk, men har indordnet dem efter systematiske Hensyn under forskellige Rubra, indenfor hvilke da Tidsfølgen er iagttaget. Øjemedet dermed har, som det ogsaa i Bemærkningerne til K. U. A. § 2 siges, været at lette Oversigten. Det kan imidlertid næppe bestrides, at Virkningen er blevet og maatte blive den modsatte af den tilsigtede. Det lader sig overhovedet ikke gøre at rubricere dette store Tal af højst uensartede og ikke efter systematiske Hensyn udarbejde Lovbestemmelser i fast og skarpt afgrænsede Grupper. Det hænder derfor ogsaa hvert Øjeblik, at man maa gennemgaa en Række Rubra, inden man finder den Bestemmelse, man søger, fordi den i og for sig lige saa vel kan henføres til den ene som til den anden Gruppe, eller fordi den indeholder Straffebud af saa forskellig Art, at disse strengt taget hører hjemme i helt forskellige Rubra. I nærværende Forslag ordnes derfor ligesom i den norske Indførelseslov alle de opretholdte Bestemmelser kronologisk. Derimod er det selvfølgelig nødvendigt at knytte de følgende kritiske Bemærkninger til de enkelte Rubra i K. U. A. § 2, da det ellers vilde være ugørligt at give et overskueligt Billede af, paa hvilke Punkter den i nærværende Forslag optagne Fortegnelse afviger fra den i K. U. A. § 2 givne.

Som allerede bemærket, skal den i nærværende Forslag § 5 givne Fortegnelse anses som udtømmende, saa at ikke blot alle Straffebestemmelser, der indeholdes i andre Love end de her nævnte, bortfalder, men ogsaa de ikke særlig opretholdte Bestemmelser af strafferetligt Indhold, der findes i de i Fortegnelsen optagne Love. Det er imidlertid kun de strafferetlige Bestemmelser, der herved bortfalder. Hele den Retsanordning, som disse forudsætter, berøres ikke deraf, hvad enten den blot paalægger visse Personer bestemte Pligter eller regulerer Retsforholdet mellem forskellige Personer. Som oftest vil da andre mere almindelige — Straffebestemmelser finde Anvendelse paa Forholdet. Hvor dette ikke er Tilfældet, idet der nu ikke mere findes nogen almindelig Straffebestemmelse, bevarer den paagældende Retsanordning dog sin Betydning, for saa vidt den fastsætter Grænsen mellem retmæssig og retstridig Handlen. Naar saaledes kun enkelte af de i Kong Christian V.'s danske Lovs 2. Bog for gejstlige Personer givne Straffebestemmelser opretholdes, berører dette i og for sig slet ikke de Pligter, som ved andre Bestemmelser i Lovens 2. Bog paalægges gejstlige Personer. Og Krænkelse af saadan Pligt vil da, hvis den ikke rammes af den almindelige Straffelovgivning, i alt Fald danne det naturlige Udgangspunkt for administrativ Indskriden.

Idet Fremstillingen nedenfor følger de enkelte Rubra i K. U. A. § 2, bemærkes angaaende de enkelte Bestemmelser, om hvis Opretholdelse der bliver Spørgsmaal, følgende.

Ad I. (Valglove m. m.).

Af de i dette Rubrum opførte Bestemmelser udgaar L. Nr. 16, 7. Febr. 1901 om Valgene til Rigsdagen, der er ophævet ved L. Nr. 142, 10. Maj 1915 § 109, samt L. Nr. 117, 13. Maj 1911 om Søfolks Adgang til at deltage i Folketingsvalg og Valg af Valgmænd til Landstinget, der som uforenelig med Bestemmelserne i L. 10. Maj 1915 §§ 98 flg. maa være bortfalden, jfr. s. L. § 109. Endvidere udgaar L. Nr. 27, 2. Marts 1903 om Folketingsvalg paa Færøerne og L. Nr. 100, 10. Maj 1912 om Adgang for Søfolk, hjemmehørende paa Færøerne, til at deltage i Folketingsvalg, idet disse Love er ophævede med L. Nr. 127, 28. April 1916 om Folketingsvalg paa Færøerne. — Til de i Rubrum I nævnte Valglove maa omvendt nu føjes L. Nr. 142, 10. Maj 1915 §§ 70, 88, 90 og 107 og L. Nr. 127, 28. April 1916 §§ 40, 42 og 53. Særlig bemærkes, at Valgl. 1915 § 90 bør opretholdes, ogsaa forsaavidt den rammer uberettiget Meddelelse om det ved Valghandlinger etc. foregaaede, idet den for Valgbestyrelsens Medlemmer baade udstrækker Ansvaret videre og hjemler højere Straf end Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser § 126[1]). Derimod er der næppe Grund til at nævne Valgl. 1915 § 94, da den i dennes 2. St. foreskrevne Dagsbøde maa anses ikke som Straf, men som en Tvangsmulkt. — Den i Valgl. 1915 § 90 og i de i Note 1 nævnte Bestemmelser forekommende Strafferamme „Fængsel, ikke under 4 Ugers simpel Fængsel" foreslaas ændret til: „simpelt Fængsel". Denne Strafs normale Minimum, 3 Uger, synes at kunne fastholdes ogsaa her; og om højere Straf end simpelt Fængsel bør der ved Lovovertrædelser af denne Art næppe være Tale, jfr. ogsaa Motiver til K. U. A., S. 39.

Ad II. (Love om Politiet).

Fr. 22. Oktober 1701 om Politiets Administration kan sikkert udgaa som ganske antikveret. Bestemmelsen anvendes næppe nogensinde i Praksis. Pl. 19. Okt. 1822 om utilladelig Kollektering, der anføres ved Plan 1. Juli 1799 § 137 bør formentlig nævnes selvstændigt paa sin kronologiske Plads, da den alene angaar Kollektering i Kirkerne. Straffebestemmelsen i Pl. 6. Febr. 1816 § 5 er der formentlig ikke Grund til at opretholde, da Forholdet rammes af L. om Forseelser § 11 Nr. 1, jfr. § 10. Selve den i Pl. 6. Febr. 1816 foreskrevne Anmeldelsespligt berøres selvfølgelig ikke heraf. Ganske tilsvarende Bemærkninger gælder Bekg. 18. Marts 1828. Lov Nr. 52, 15. Maj 1875 § 21 vil blive omtalt nedf. — Pl. om Kystpolitiet 28. Febr. 1817 kan formentlig udgaa af Fortegnelsen. Straffebestemmelserne i §§ 9 og 13 anvendes sikkert ikke mere. Forsaavidt den i § 13 omhandlede Anmeldelsespligt endnu antages at bestaa — den haandhæves ganske sikkert slet ikke — vilde den fornødne Straffehjemmel iøvrigt findes i L. om Forseelser § 11 Nr. 1. Bestemmelsen i § 11 er bortfalden sammen med Pastvangen, og Reglen i § 12 er ganske utidssvarende. De Tilfælde, der bør straffes, vil rammes af L. om alm. borg. Forbrydelser § 123 Nr. 2 og 3; forsaavidt § 12 rammer blot mistænkelige Handlinger, fører den ud over de naturlige Grænser for det strafbare.

Angaaende Politilovene af 11. Febr. 1863 og 4. Febr. 1871 kan i Hovedsagen henvises til Motiverne til K. U. A. S. 39—40. Dog vil det paa Grund af den mere specificerede Angivelse af de opretholdte Bestemmelser, som nærværende Forslag giver, være nødvendigt dels i selve Fortegnelsen, dels gennem Forslag til ændret Affattelse af enkelte Paragrafer at markere, at visse Dele af de nævnte Paragrafer er bortfaldne. I L. 1863 § 9 og L. 1871 § 7 foreslaas Straffen ændret til: „Bøde eller simpelt Fængsel fra 14 Dage til 1 Maaned"; og i L. 1863 § 16 foreslaas Straffen ændret til: „med Bøde, simpelt Fængsel i indtil 2 Maaneder eller under særdeles skærpende Omstændig-

[1]) Ganske det samme gælder Bestemmelserne i L. Nr. 79, 20. April 1908 § 13, L. Nr. 126, 27. Maj 1908 § 14, L. Nr. 84, 30 April 1909 § 12 og Lov Nr. 127, 28. April 1916 § 42

heder med Arbejdsfængsel i 2 Maaneder. Der kan med Grund rejses Tvivl om, hvorvidt de Begrænsninger i Bødens Størrelse som L. 1863 §§ 8 og 15 og L. 1871 §§ 6 og 12 opstiller, bør opretholdes. Det er dog fundet rigtigst at henskyde dette Spørgsmaals Afgørelse til en eventuel Revision af de paagældende Love. Straffebestemmelserne i L. 1863 § 13 og L. 1871 § 11 kan udgaa, da Tilfældene rammes af L. om Forseelser §§ 9 Nr. 2 og 11 Nr. 2.

Den i K. U. A. foreslaaede Tilføjelse til L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 13, der hjemler Udvisningsret overfor fremmede Spioner o. l. maa i og for sig tiltrædes, men det kan omtvistes, om Bestemmelsen bør nævnes, da Talen er om en administrativ Udvisning, der vel falder noget udenfor denne Lovs Ramme. Den noget ændrede Affattelse tilsigter ingen Realitetsændring. I de i Lovens § 22, 1. St. omhandlede Tilfælde er det formentlig naturligt at henvise til Straffebestemmelsen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 183. Straffebestemmelsen i 2. St. kan udgaa, da de der omhandlede Misligheder med Hensyn til Opholdsbøger rammes af L. om alm. borg. Forbrydelser § 160, jfr. § 159 og § 161, eventuelt i Forbindelse med Forsøgsreglerne, og de andre i dette Stykke, jfr. §§ 19, 20 og 21, omhandlede Forhold rammes af L. om Forseelser § 11. I 3. St. foreslaas Straffen (Fængsel, ikke over 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød) ændret til: simpelt Fængsel fra 14 Dage indtil en Maaned. I 4. St., hvor Straffen ændres til „Bøde", maa der af Hensyn til de i det udgaaede 2. St. omhandlede Tilfælde tages Forbehold om højere Straf efter den øvrige Lovgivning. Endelig maa i 6. St. Henvisningen til L. 16. Febr. 1866 udgaa, da denne foreslaas ophævet.

Med Hensyn til Lov om Politiet paa Færøerne 13. April 1894 bemærkes, at § 5 1. St., 2. Pkt. er bortfalden ved Straffelovstillæg 1. April 1911 § 15. Naar § 5 da nævnes som opretholdt, maa efter den her fulgte Fremgangsmaade særlig Undtagelse gøres med Hensyn til Reglen i 1. St., 2. Pkt. Endvidere bemærkes, at § 10 kan udgaa, da Forholdet rammes af L. om Forseelser §§ 9 Nr. 2 og 11 Nr. 2.

Endelig udgaar af Fortegnelsen L. Nr. 63, 1. April 1911 § 6 i den i K. U. A. foreslaaede ændrede Affattelse, da fornøden Straffehjemmel haves i L. om Forseelser § 15, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 59, 1. St. sidste Pkt.

Ad III. (Love om offentlig Formue, Skatter, offentlige Pligter).

Som i Bemærkningerne til L. om Forseelser § 8 bemærket er der formentlig ingen Grund til ved Siden af den nævnte Bestemmelse at opretholde den særlige Straffebestemmelse i Forbud paa Vimpelføring 17. Febr. 1741 og Fr. 15. Febr. 1786 om Bompenges Erlæggelse kan ligeledes udgaa, da den sidste Rest af denne Institution er bortfalden ved L. Nr. 317, 29. Decbr. 1914. Derimod bør formentlig Pl. 10. Juli 1770 om Østersfiskeriet nævnes, skøndt dette Fiskeri vistnok er ganske ophørt paa det Omraade. Pl. har for Øje, idet Bestemmelsens Analogi er den eneste bestaaende Hjemmel for at straffe Indgreb i Østersfiskeriregalet andetsteds, f. Eks. i Limfjorden.

Af de Straffebestemmelser, der findes i Fr. om Tolden 1. Febr. 1797, er en Del bortfaldne eller udtrykkeligt ophævede ved den senere Lovgivning. Saaledes er § 42 bortfalden ved L. om Skibes Maaling 13. Marts 1867; §§ 91, 92 og 392 er ophævede ved Strfl. § 309 (jfr. for de to førstnævnte allerede Fr. 4. Okt. 1833 § 31 i. f.). Forholdet vil fremtidig rammes af L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 119 og 140. §§ 210—212 er bortfaldne ved Konsumtionsafgiftens Bortfald, § 264 ligeledes ved Udførselstoldens Ophævelse og hele IV. Afdeling §§ 304—360 samt Bestemmelserne om Milepenge §§ 382 og 383 er bortfaldne ved den senere Næringslovgivning og senere Afgiftslove. Endvidere kan formentlig udgaa Bestemmelsen i § 24, der aldrig er overholdt, §§ 93 og 94, idet Forholdet rammes af L. om alm. borg. Forbrydelser § 119, jfr. 22. Kap., § 137, idet L. om Forseelser § 9 vil

gøre Fyldest, samt §§ 394 og 395, idet den fornødne Straffehjemmel findes i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 121, 240 og 249 Nr. 2, jfr. § 264. Endelig maa § 110 udgaa som stridende mod den i L. om alm. borg. Forbrydelser § 19, 3. St. udtalte Grundsætning, hvorved erindres, at under Uagtsomhed maa indgaa manglende Instruktion til underordnede, hvor saadan Instruktion maa siges at være krævet af Omstændighederne. — Derimod maa § 103 om Brud paa Toldsegl opretholdes, da den ikke saaledes som L. om alm. borg. Forbrydelser § 123 Nr. 1 kræver Forsæt, ligesom §§ 131—136 maa nævnes, hvis de der givne Regler om Bøders og Konfiskationsbeløbs Fordeling skal opretholdes. — I § 75, 5to synes det rigtigt i Stedet for den noget vage Henvisning til Straffen for svigagtige Fallenter at henvise til L. om alm. borg. Forbrydelser § 252. — Medens Straffebestemmelserne i L. om Toldafgifterne m. m. Nr. 88, 5. Maj 1908 §§ 8 og 25 utvivlsomt maa opretholdes, synes det ikke nødvendigt at opretholde den særlige Straffebestemmelse i § 40 ved Siden af den almindelige Bestemmelse i L. om Forseelser § 11 Nr. 1. Derimod foreslaas det at opretholde de ret singulære Bestemmelser i Pl. om Støvringgaard 17. Febr. 1835 § 2 og Pl. om Hesteskatten i København, 12. Okt. 1838 § 1, skøndt ogsaa her, særlig ved den sidste, Bestemmelsen i L. om Forseelser § 11 Nr. 1 ret vel kunde bringes til Anvendelse.

Med Hensyn til Fr. angaaende Kasse- og Regnskabsvæsenet i Almindelighed 8. Juli 1840 bemærkes, at §§ 21, 24, 3. Pkt., 27 og 30, 3., 4. og 5. Pkt. er ophævede ved Strfl. § 309 og Straffebestemmelserne i §§ 20 og 31 ved Strfl. § 310. — I Fr. om General-Toldkammerets Kasse- og Regnskabsvæsen maa § 4 sidste Pkt. anses bortfalden sammen med § 21 i den alm. Kassefr., hvortil den henviser. Endvidere udgaar § 7, da Forholdet rammes af L. om alm. borg. Forbrydelser § 140 og L. om Forseelser § 22. Her at udstrække Ansvaret for Forsømmelse videre end sidstnævnte Bestemmelse gør, synes ikke nødvendigt.

Angaaende Pl. 10. Maj 1843 henvises til Bemærkningerne til K. U. A. S. 42—43, blot med den Ændring, at den fornødne Straffehjemmel efter nærvær. Forsl. vil findes i L. om Forseelser § 22.

Den i K. U. A. foreslaaede Ændring i L. om Klasselotteriet 6. Marts 1869 § 5 udgaar, da der ikke tilsigtes nogen Forandring i Reglerne om Presseforseelser. Derimod kan det bemærkes, at § 4 er ophævet ved L. Nr. 52, 14. Marts 1911 § 5; den bliver derfor ikke at medtage i Fortegnelsen.

Angaaende de to Love om Sukkerbeskatningen Nr. 52, 3. Maj 1873 og Nr. 137, 27. Maj 1908 siges det i Bemærkningerne til K. U. A. S. 43, at nogle, men ikke alle Straffebudene i Loven af 1873 fortrænges af Loven af 1908. Dette er formentlig ikke rigtigt, idet L. 1873 alene angaar Sukkerfabrikkerne, men Straffebestemmelserne i L. 1908 alene angaar Raffinaderierne. Straffebestemmelserne i de to Love har derfor hver sit Omraade og maa som Følge deraf nævnes ved Siden af hinanden. I en kronologisk ordnet Fortegnelse er der end ikke nogen Grund til at bryde den kronologiske Orden ved at nævne dem i Forbindelse med hinanden. I begge Lovene, henholdsvis § 43 og § 7 maa Henvisningen til L. 16. Febr. 1866 udgaa. Med de ved L. 1873 § 43 i Slutningen og L. 1908 § 7, 1. Pkt. hjemlede Modifikationer vil da de i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 49—51 optagne Regler om Inddrivelse og Afsoning finde Anvendelse ogsaa her. Dette behøver her, saa lidt som ellers, udtrykkelig at siges.

Straffebestemmelsen i Møntlov 23. Maj 1873 § 14 kan som overflødig udgaa af Fortegnelsen, jfr. Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 155—157.

Angaaende L. Nr. 33, 21. Marts 1874 § 1, 3. St. og L. Nr. 156, 30. Novbr. 1874 henvises til Bemærkningerne til K. U. A. S. 43—44.

Ved de færøiske Skattelove bemærkes, at L. Nr. 62, 1. April 1908 formentlig kan udgaa af Fortegnelsen, da L. Nr. 47, 7.

Marts 1912 ganske træder i Stedet for L. 1908 §§ 1 og 2, der herved bortfalder. De øvrige Bestemmelser i L. 1908 har ingen strafferetlig Interesse. L. Nr. 100, 10. April 1895 udgaar af Fortegnelsen, da den er ophævet ved L. Nr. 133, 29. April 1913.

Ved L. Nr. 85, 15. Maj 1903 er kun § 28 optaget i Fortegnelsen, da den i § 16 nævnte Retsfølge formentlig maa anses ikke som Straf. men som en Tvangsmulkt, og da det i § 29 omhandlede Forhold rammes af L. om Forseelser § 15. Ogsaa den i L. Nr. 100, 15. Maj 1903 § 9 nævnte Retsfølge maa formentlig anses som Tvangsbøde, hvorfor Loven ikke er optaget i Fortegnelsen. Derimod er den i L. Nr. 103, 15. Maj 1903 § 10 foreskrevne Bøde utvivlsomt Straf.

I L. om Arveafgift 27. Maj 1908 er der formentlig ikke Grund til at opretholde Straffebestemmelserne i § 40, da de der omhandlede Forhold rammes af L. om Forseelser § 11 Nr. 1. Den i § 39 hjemlede rent administrative Straffemyndighed, hvorefter der af Finansministeriet uden Rekurs til Domstolene kan paalægges ogsaa judicielle Embedsmænd Straf, er i den Grad stridende mod moderne statsretlige Grundsætninger, at Bestemmelsen allerede af den Grund bør ændres. Naar det ikke foreslaas simpelthen at lade Bestemmelsen udgaa og henføre Forholdet under L. om Forseelser § 22, er det, fordi det anses betænkeligt at foretage den Begrænsning af det strafbares Omraade, som vilde blive Følgen deraf (grov eller oftere gentagen Forsømmelse). § 39, 1. St., 2. Pkt. maa paa Grund af Reglen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 69 anses overflødig og kan derfor udgaa. I Konsekvens heraf foreslaas ogsaa en fra K. U. A. afvigende Affattelse af Reglen i § 41. Om Afsoning er det overflødigt i denne at give nogen Regel, idet de almindelige Regler om Bøders Afsoning finder Anvendelse. Den i L.'s § 30 angivne Virkning af forsinket Arveanmeldelse er sikkert ikke Straf og kan heller ikke sidestilles med nogen af de i L. om alm. borgerl. Forbrydelser hjemlede Retsfølger af strafbare Handlinger. Bestemmelsen bør da formentlig ikke nævnes her.

Den i L. om Indkomstskat til Københavns Kommune 18. April 1910 § 30 omhandlede Virkning — Boets Hæftelse for den afdødes urigtige Skatteangivelse — er formentlig ikke Straf; men da det dog er en Retsfølge af en strafbar Handling, bør Bestemmelsen ex tuto nævnes. Derimod er der ingen Grund til at opretholde Straffebestemmelsen i § 32 ved Siden af L. om Forseelser § 15.

Med Hensyn til Stempellov 13. Maj 1911 bemærkes:

Naar det foreslaas i §§ 38 og 39 at henvise til L. om Forseelser § 10 og ikke under Hensyn til denne helt at lade de nævnte Paragrafer udgaa, er det, fordi de formentlig omfatter Tilfælde, der ikke falder ind under Ordene i L. om Forseelser § 10. - § 41 kan udgaa, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 138. Angaaende § 54, 1. St. henvises til det ovenf. om L. om Arveafgift 27. Maj 1908 § 39 bemærkede.

Den foreslaaede ændrede Affattelse af L. Nr. 119, 8. Juni 1912 (Spiritusbeskatning) § 25 og af L. Nr. 130 s. D. (Olskat) § 18 samt L. Nr. 182 s. D. § 19 (Stempelafgift af Cigaretter) tilsigter at give Plads for Anvendelse af den almindelige Straffelovgivnings Bestemmelser, hvor Forholdet rammes af disse, jfr. særlig Lov om Forseelser §§ 9 Nr. 1 og 11 Nr. 1. — De foreslaaede Ændringer i L. Nr. 119 § 26, 3. og 4. St. og L. Nr. 130, § 19, 3. og 4. St. samt L. Nr. 182 § 20, 3. og 4. St. tilsigter kun at gøre de almindelige Regler om Inddrivelse og Afsoning anvendelige paa de efter disse Love paadragne Bøder, jfr. herved Bemærkningerne til K. U. A. S. 44. Bestemmelsen i L. Nr. 182, 8. Juni 1912 § 18, 1. Pkt. kan udgaa, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 138 og L. om Forseelser § 27. Derved nødvendiggøres en ændret Affattelse af det præventive Bud i § 18, 2. Pkt. Det synes naturligt her at nøjes med den i L. om Forseelser § 27 foreskrevne Straf, idet den strenge Bestemmelse i L. om alm. borg.

Forbrydelser § 138 i Forbindelse med Forsøgsreglerne vil finde Anvendelse, hvor Forfærdigelsen af Stempler etc. er en Forberedelseshandling til en Afgiftsbesvigelse.

Angaaende L. om Indkomst- og Formueskat til Staten 8. Juni 1912 § 43 henvises til det ovenfor angaaende den københavnske Skattelov 18. April 1910 § 30 bemærkede, — §§ 42 og 45 hører derimod efter deres Indhold ikke hjemme i Fortegnelsen, og § 46 kan udgaa, jfr. L. om Forseelser § 15. Ligeledes bør § 41. 5. St., 2. Pkt. udgaa, da de almindelige Regler om Inddrivelse og Afsoning skal finde Anvendelse.

Om de i Værnepligtsloven foretagne Ændringer henvises til Bemærkningerne til K. U. A. S. 45, hvorved blot erindres, at nærvær. Forsl. ikke har nogen til K. U. A. § 3, 3. St. svarende Bestemmelse.

Ad IV. (Love om disciplinære Forhold).

Da det vilde være principstridigt at hjemle Anvendelse af andre, navnlig strengere Disciplinærmidler overfor Fanger, der ikke udstaar Straf, end overfor Straffanger, og da Bestemmelserne i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 46 og 47 kun angaar de sidste, maa Arrestreglementets Bestemmelser om Disciplinærstraffe bringes i Samklang med den nævnte Lovs Regler. Hertil sigter den foreslaaede Affattelse af Reglement 7. Maj 1846 B. § 12, jfr. E. § 5. Om L. Nr. 40, 23. Febr. 1915 angaaende Tillæg til disse Bestemmelser vil det fornødne blive bemærket nedenf.

Af Bestemmelserne i Fattiglov 9. April 1891 (jfr. for Færøerne L. Nr. 97, 10. April 1895) udgaar § 32, 1. Pkt., jfr. herom nu L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 180—182, endvidere §§ 33 og 41, 2. St. (L. 1895 § 53, 2. St.), da Tvangsarbejdsstraffen forudsættes at bortfalde, og endelig § 60 (L. 1895 § 71), der bliver overflødig, da Bestemmelserne i L. om alm. borg. Forbrydelser, 13. Kap., direkte vil være anvendelige. Hvorfor heller ikke den i §§ 21, 3. St. og 42, 3. St. hjemlede rent administrative Straffemyndighed opretholdes ved Siden af Straffebestemmelsen i L. om Forseelser, er tidligere omtalt. — I Loven af 1891 § 57 maa Straffen — 3 Dages Fængsel paa Vand og Brød — ændres. Da Anvendelse af Arbejdsfængsel i ganske kort Tid maa anses for irrationel, er der formentlig ingen anden Udvej end at anvende simpelt Fængsel (fra 14 Dage indtil 1 Maaned), om det end maa erkendes, at ogsaa denne Strafart overfor Personer af den Art, hvorom Talen er, ofte vil være lidet effektiv. En lignende Bemærkning gælder iøvrigt L. Nr. 52, 15. Maj 1875 § 22, 3. St.

De iøvrigt i Fattiglovene foreslaaede Ændringer er kun saadanne, som nødvendiggøres for at bringe dem i Overensstemmelse med Forslag til L. om alm. borg. Forbrydelser. — Det bør formentlig nøje overvejes, om Straffemyndigheden i de i § 41, 1. St. omhandlede Tilfælde ikke ogsaa bør henlægges til Domstolene. Et dertil sigtende Forslag er dog ikke optaget.

Med Hensyn til Børneloven af 14. April 1905, der ogsaa opføres i Rubrum VII, bemærkes, at § 42 formentlig kan udgaa, da Forholdet efter nærvær. Forsl. vil rammes af L. om alm. borg. Forbrydelser § 122. Naar derimod § 40 om end med en ændret Henvisning opretholdes, skøndt Forholdet ogsaa ellers vilde kunne rammes efter L. om alm. borg. Forbrydelser § 191, er det, fordi det er fundet rigtigt at opretholde Bestemmelsen om, at Værgeraadet skal begære Paatale. Det i § 41 tagne Forbehold om højere Straf efter den øvrige Lovgivning sigter bl. a. til L. om alm. borg. Forbrydelser § 123 Nr. 2 og 3. Straffereglativ 26. September 1906, der foreslaas opretholdt sammen med L. 14. April 1905 § 32, 2. St., hjemler Anvendelse af legemlig Revselse som Straf i Opdragelsesanstalter for særlig vanskelige Børn. Dette kunde synes paafaldende, da det foreslaas ikke at tilstede legemlig Revselse som Disciplinærstraf overfor Fanger, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 46. Til Forklaring heraf maa imidlertid erindres, dels at Anvendelse af legemlig Revselse er mindre betænkelig overfor Børn og ganske unge Personer end overfor voksne, dels at Fængslets strengere Regime og mere gennemførte Isolation

overfor Yderverdenen muliggør Anvendelsen af en Række andre Disciplinærmidler, der ikke vil have samme Effektivitet i Opdragelsesanstalten, hvor den aabne Dørs Politik og en forholdsvis friere Rørelse altid maa være den normale Ordning.

Af de Universitetet vedrørende Bestemmelser er der kun Grund til at nævne Universitetsfundatsen af 1788, II. Kap. § 7. De øvrige i Fundatsen indeholdte Straffebestemmelser (jfr. VII. Kap. §§ 4 og 5) maa anses for ganske antikverede. Reglementerne for de med Universitetet forbundne Stiftelser og Kollegier indeholder næppe nogen egentlig Straffebestemmelse. — Fr. om de lærde Skoler 7. Novbr. 1809 kan ligeledes udgaa, da den, bortset fra de formentlig ganske antikverede Bestemmelser i §§ 104 og 105, næppe kan siges at hjemle nogen egentlig Straf. Dette gælder navnlig ogsaa Bestemmelserne om Skoletugt og Bortvisning i §§ 53 og 54. § 69 er ophævet ved Strfl. § 310.

I Adg. 29. Juli 1814 om Almueskolevæsenet kan § 8 i Adg. for Købstæderne udgaa, jfr. L. om Forseelser § 22. Det samme gælder Adg. for Landet § 40. — § 23 (f. Købst.) og § 16 (f. Landet) kan udgaa, da Forholdet rammes af L. om Forseelser § 11 Nr. 1. — §§ 26 (f. Købst.) og 19 (f. Landet) er antikverede. — §§ 21 (f. Købst.) og 17 (f. Landet) er bortfaldne ved L. Nr. 61, 29. Marts 1904 § 2.

Ad V. (Love om borgerlige Forhold, der berører Kirken).

Af de her anførte Bestemmelser udgaar Fr. 7. Novbr. 1682 om Begravelser § 10 og Lov om Ligbrænding 1. April 1892 samt Regulativ om Udførelse af Ligbrænding Nr. 176, 4. Oktober 1892, idet de der omhandlede Forhold alle rammes af L. om Forseelser § 17. Det samme gælder Instr. 15. Febr. 1805 § 20. Endvidere bliver ved s. L. § 16 Nr. 1 Straffebestemmelsen i Helligdagsloven af 22. April 1904 § 12 overflødig, men det er formentlig rigtigt at opretholde de særlige Regler i dennes 3. og 4. St. Opretholdes maa endvidere L. for Færøerne 1. April 1912 om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestevne § 3, for saa vidt angaar Kundgørelser fra private, der ikke rammes af L. om Forseelser § 12.

Ad VI. (Love om offentlig Sædelighed).

Da en væsentlig Del af Indholdet af L. Nr. 81, 30. Marts 1906 foreslaas optaget dels i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 228–230, dels i L. om Forseelser § 21, og da de førstnævnte Bestemmelser gør nogle Tilføjelser og Ændringer i Lovens andre Bestemmelser ønskelige, er det fundet rigtigt at lade den saaledes ændrede Lov fremtræde i ny Affattelse, og Forslag til en saadan findes derfor vedføjet som Tillægslov C. L. 30. Marts 1906 kan derefter udgaa af denne Fortegnelse.

Ad VII. (Love om Familieforhold, Børn og unge Mennesker).

Af de under dette Rubrum opførte Love er L. Nr. 61, 29. Marts 1904 § 2 og L. Nr. 72, 14. April 1905 omtalt tidligere. L. Nr. 79, 20. April 1888 er ophævet ved L. Nr. 43, 1. Marts 1895. Pl. 28. Jan. 1811, 1. Pkt. og Pl. 28. Novbr. 1828 § 1 bør udgaa, idet der for saa vidt angaar Udskænkning o. l. til Børn, findes fornøden Straffehjemmel i L. om Forseelser § 25 (jfr. nu L. Nr. 104, 10. Maj 1912 § 32, jfr. § 34); for saa vidt de nævnte Bestemmelser gaar videre, er der sikkert ikke Grund til at opretholde dem. Bestemmelsen i Pl. 28. Jan. 1811, 2. Pkt. om Boghandlere, Marskandisere o. l. har faktisk længe været ude af Brug. Da der imidlertid fra selve Boghandlernes Organisation er fremsat Ønske om Indskriden overfor det i Plakaten omhandlede Misbrug, bør Bestemmelsen formentlig opretholdes. I Lov om Lærlingeforholdet 30. Marts 1889 bør i § 19, 2. St. Henvisningen til §§ 7 og 8 udgaa, da de der omhandlede Forhold efter nærvær. Forsl. vil rammes af L. om Forseelser § 16. Dermed bortfalder ogsaa Grunden til i Fortegnelsen at henvise til L. 11. April 1901 § 32 og L. 6. April 1906 § 21, 2. St., hvilke Bestemmelser iøvrigt nu er bortfaldne henholdsvis ved L. Nr. 143, 29. April 1913 § 48 og L. Nr. 155, 8. Juni 1912 § 21.

Bestemmelserne i de to Love af 27. Maj 1908 Nr. 130 § 16, 3. St. og Nr. 131 § 10, 2. St. foreslaas opretholdte ved Siden af L. om Forseelser §§ 10 og 11, fordi nogle af de der nævnte Tilfælde rummer et kriminelt Moment (Hensigt at unddrage sig Bidragspligten), til hvilket der ikke er taget Hensyn i L. om Forseelser §§ 10 og 11.

Ad VIII. (Love til Beskyttelse for Skindøde).

Da de Straffebestemmelser, der indeholdes i de i dette Rubrum anførte Love, gøres overflødige ved Bestemmelserne i L. om Forseelser §§ 17 og 31 Nr. 2 og 3, kan de nævnte Love udgaa af Fortegnelsen. Det samme gælder L. Nr. 138, 10. Maj 1915 § 36, jfr. § 29. 4. og 5. St.

Ad IX. (Love om Bjergning fra Havet m. m.).

Angaaende Forholdet mellem Fr. 16. Marts 1842 og L. Nr. 85. 30. April 1909 bemærkes, at Bestemmelserne i sidstnævnte Lov, jfr. dennes § 15, formentlig helt træder i Stedet for Fr. 1842. for saa vidt angaar Spørgsmaalet om Beføjelsen til at foretage Optagning af Skibe og andre paa Havets Bund nedsunkne Ting, saaledes at en Handlen i Strid med disse Regler straffes efter L. 1909 § 14, men at derimod Bestemmelserne i Fr. 1842 om, hvorledes der skal forholdes med det optagne Gods, med de i L. 30. April 1909 §§ 3 og 11 angivne Ændringer fremdeles gælder, saaledes at Fr. 1842 § 7 stadig finder Anvendelse paa Overtrædelser af de herom gældende Regler.

Ad X. (Love om Markfred, Vandløb m. m.).

Paa Grund af det i L. Nr. 63, 28. Maj 1880 § 33 tagne Forbehold vil den strengere Straffebestemmelse i L. om Forseelser § 36, hvor Handlingen har de i denne krævede Egenskaber, fortrænge Reglen i L. 1880 § 33. Det er formentlig ikke nødvendigt ved denne Lov at nævne L. 19. April 1907 og L. Nr. 153, 8. Juni 1912, da disse næppe har nogen Betydning for de strafferetlige Bestemmelser. — Angaaende L. Nr. 123, 28. April 1906 § 17 henvises til Bemærkningerne til K. U. A. S. 47—48, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 123 Nr. 1.

Ad XI. (Love om økonomiske Enerettigheder).

De to Bekendtgørelser af 10. April 1816 og 6. April 1831 kan sikkert uden Skade udgaa af Fortegnelsen, da geografiske og topografiske Tegninger nu nyder Beskyttelse efter L. Nr. 72, 1. April 1912 § 2, jfr. herved §§ 3 og 22, 1. St., hvorefter Søkortarkivet og Generalstabens topografiske Afdeling vil nyde Beskyttelse i 50 Aar efter Kortenes Udgivelse. Inden Udløbet af denne Frist vil Kortene dog være forældede. De paagældende Institutioner nærer da heller intet Ønske om, at de nævnte Bestemmelser skal opretholdes. Derimod maa Pl. 5. Aug. 1831 om Universitetets Almanak Privilegium opretholdes, da Indgreb heri ikke rammes af Loven om Forfatterret og Kunstnerret.

Da L. om Forseelser § 39 giver en fælles Straffebestemmelse for Indgreb i de af den ideelle Produktion udspringende Enerettigheder, bortfalder de dertil sigtende Straffebestemmelser i Særlovgivningen. Derimod foreslaas, som i Bemærkningerne til L. om Forseelser S. 31 omtalt, de nævnte Loves Bestemmelser om Erstatning og Konfiskation opretholdte, for saa vidt de afviger fra den almindelige Norm. Endvidere opretholdes enkelte særlige Straffebestemmelser i L. Nr. 72, 1. April 1912 for Forhold, der ikke rammes af L. om Forseelser § 39.

Ad XII. (Love om Jagten).

Efter den i nærv. Forsl. fulgte Fremgangsmaade maa de i Jagtlovene 8. Maj 1894 § 30 og 23. April 1897 § 19 givne Bestemmelser om Børns Strafbarhed, der ikke mere er gældende i deres oprindelige Form, jfr. Straffelovstillæg 1. April 1911 § 15, ændres, hvorom Forslag er stillet. Bestemmelserne i L. 1894 § 31 og L. 1897 § 21, sidste St. bør formentlig udgaa, idet det er naturligt her som overalt ellers at anvende de almindelige Forældelsesregler i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 30 og 87. Endnu bemærkes, at L. 13. Marts 1903 om Storkjovens Fredning, da den ikke er blevet forlænget, er bortfalden den 1. Juni 1913.

Ad XIII. (Love om Fiskeri).

Af Straffebestemmelserne i L. 29. Decbr. 1857 om Grindefangsten er der formentlig kun Grund til at opretholde §§ 2 og 8. — § 3 kan udgaa, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 149; § 4 ligeledes, jfr. s. L. § 119 og de i § 5 nævnte Handlinger vil utvivlsomt ogsaa altid kunne rammes efter L. om alm. borg. Forbrydelser, jfr. dennes §§ 119, 246, 250 og 258. -- I Overensstemmelse med det ellers i nærvær. Forsl. fulgte Princip foreslaas det at lade de særlige Regler om Paatalerettens Forældelse i L. Nr. 95 14. April 1893 § 16 og L. Nr. 107 s. D. § 6 udgaa. saaledes at Reglen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 87, jfr. tildels § 30 ogsaa her finder Anvendelse. Tilsvarende Bemærkninger gælder L. om Saltvandsfiskeri 4. Maj 1907 § 54. 2. St., L. om Ferskvandsfiskeri s. D. § 15, 2. St. og L. om Fiskeri i Randers Fjord og Gudenaa 31. Marts 1915 § 13. 2. St.

Ad XIV. (Love om Landboforhold).

Af de under dette Rubrum opførte Love kan formentlig Fr. 19. Marts 1790 om ulovlig Udvisning af Fæstebønder eller deres Enker udgaa, da den maa anses for at være uden al praktisk Betydning i Nutiden. Ganske antikveret er dernæst Fr. 25. Marts 1791 angaaende Orden ved Hoveriet, da alt Hoveri forlængst er afskaffet. At Fr. 31. Jan. 1806 § 7, jfr. Fr. 4. August 1808 angaaende Straffen henviser til Fr. 1791 (Bemærkninger til K. U. A. S. 49), kan saa meget mindre være Grund til at opretholde denne, som dens Straffebestemmelser dog er ganske utidssvarende. saa at det eneste naturlige er at give en ny selvstændig Bestemmelse af Straffen for de i Fr. 1806 § 7 omhandlede Lovovertrædelser. Antikveret er endvidere Fr. 30. Jan. 1807 om Husmænds Pligtarbejde, idet Pligtarbejde er bortfaldet og Dagarbejde ikke kan betinges ved Fæste- eller Lejekontrakter indgaaede efter Emanationen af Fr. 27. Maj 1848, saa at ogsaa dette maa anses ganske bortfaldet. Derfor kan ogsaa Straffebestemmelsen i sidstnævnte Forordnings § 7 udgaa. Endelig kan formentlig L. 14. April 1852 om Møllenæringen udgaa. Straffebestemmelsen i dens § 13, 1. Pkt. er overflødig, da Forholdet rammes af Bestemmelsen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 247. Og Reglen i 2. Pkt. er nu upraktisk, da Lovens § 14 fra 1. Jan. 1862 ophæver de tidligere gældende Indskrænkninger i Adgangen til Møllenæring. — I Fr. 9. Marts 1838 § 5 udgaar sidste Pkt., da det deromhandlede Forbud er hævet ved L. 4. Juli 1850 om Jords Afstaaelse til Fattighuse § 4. Paa den anden Side er i Fortegnelsen glemt Skov-Fr. 26. Jan. 1733 §§ 35 og 36, der ikke er ophævede ved Fr. 27. Sept. 1805 og endnu kan have praktisk Betydning, samt Skov-Fr. 18. April 1781, af hvis Straffebestemmelser det foreslaas at opretholde enkelte, medens de andre nu maa anses for upraktiske eller dog undværlige.

Ad XV. (Love om Haandværk, Fabrikker og Handel).

Bagerlavsartiklerne af 1683 og Pl. 16. April 1841 kan udgaa af Fortegnelsen. Straffebestemmelsen i Bagerlavsartiklernes § 7 erstattes af L. om Forseelser § 29, medens Bestemmelsen i Pl. 16. April 1841 § 2, der ikke er nogen Straffebestemmelse, bliver bestaaende, selv om den ikke nævnes. Reglen i Lavsartiklernes § 9 er faktisk længe ikke blevet overholdt, og de andre Straffebestemmelser i samme maa, for saa vidt de ikke er positivt ophævede. anses som ganske antikverede.

Af Bestemmelserne i Fr. 13. Febr. 1775 kan formentlig § 1 udgaa, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 161, 1. St., cfr. § 24, 3. St. Ligeledes Straffebestemmelsen i §. 3, da den under Nutidens udviklede Rejseliv næppe lader sig overholde og sikkert heller ikke overholdes. Endelig er Bestemmelserne i § 4 om konfiskerede Varers Forauktionering ved Toldvæsenet bortfaldne ved senere Ændringer i Toldlovgivningen, jfr. Kskr. 2. Sept. 1847 og I. M. Skr. 21. Maj 1863.

I Næringsl. 29. Decbr. 1857 udgaar § 11, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 68 Nr. 5. §§ 77 og 78 er ophævede ved Beværterlov 10. Maj 1912 § 46. De tilsvarende Bestem-

melser i sidstnævnte Lovs § 34, 1. og 2. St. foreslaas afløste af Bestemmelserne i L. om Forseelser § 24. Endvidere udgaar L. 1857 § 81, idet den erstattes af L. om alm. borg. Forbrydelser § 82. Endelig er der næppe heller Grund til at nævne L. 1857 § 82. Dens 2. og 3. Pkt. er rene Overgangsbestemmelser og 1. Pkt. maa formentlig anses bortfaldet derved, at Næringsl.'s §§ 77 og 78 er ophævede ved Beværterlovens § 46.

Ved L. 23. Maj 1873 bemærkes, at § 9 er ophævet ved Beværterloven af 1912 § 46, og at Henvisningen til Næringsl. § 77, der ogsaa er ophævet ved samme § 46, maa ændres. I L. 5. April 1888 om Stempling af Guld- og Sølvarbejder udgaar § 9, da Forholdet efter nærv. Forsl. rammes af L. om alm. borg. Forbrydelser § 68 Nr. 5. — Lov om Handelsregistre m. m. § 23 begrænses til at angaa Overtrædelser af §§ 9—13, idet Undladelse af Anmeldelse vil rammes af L. om Forseelser § 11 Nr. 1, jfr. om urigtig Anmeldelse s. L. § 10. — Den i K. U. A. nævnte L. Nr. 98, 10. April 1895 om Kolportage af Præmieobligationer maa udgaa, da den er udtrykkelig ophævet ved L. Nr. 52, 14. Marts 1911 § 5. — I L. Nr. 64, 26. Marts 1898 opretholdes kun § 11, 3. St., og endda kun med en Begrænsning. De i § 11, 1. og 2. St. omhandlede Forhold vil være strafbare som Bedrageri eller efter L. om alm. borg. Forbrydelser § 161, 2. St. Overtrædelser af Lovens § 4 vil rammes af L. om Forseelser § 29, 2. St. — L. 11. April 1901 om Arbejde i Fabrikker er ophævet ved L. Nr. 143, 29. April 1913. Af dennes Straffebestemmelser kan §§ 43 og 46 samt tildels § 42, 1. St. udgaa, jfr. L. om Forseelser §§ 11 og 16 og L. om alm. borg. Forbrydelser § 119. — Ved Lukkeloven af 19. Juni 1908 nævnes kun § 5, 2. St., idet Straffebestemmelsen i 1. St. erstattes af L. om Forseelser § 16 Nr. 2. — Straffebestemmelserne i L. om Bogføring 10. Maj 1912 § 7 og § 8, 3. St. kan udgaa, da nye Bestemmelser angaaende disse Forhold findes i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 159, 161, 2. St. og 266 Nr. 3. — I Beværterloven af 1912 er foretaget de Ændringer, som er en nødvendig Følge af Bestemmelserne i L. om alm. borg. Forbrydelser og L. om Forseelser, medens det ellers ikke er tilsigtet at foreslaa Realitetsændringer.

I L. 8. Juni 1912 om urigtige Varebetegnelser opretholdes, som i Bemærkningerne til L. om Forseelser § 29, 2. St. fremhævet, den strengere Straffebestemmelse i § 1, jfr. § 2 for de der nævnte urigtige Angivelser ved Siden af den almindelige Regel i L. om Forseelser § 29, 2. St. Derimod udgaar Straffebestemmelserne i Lovens § 4, da Forholdet rammes af L. om Forseelser § 8; endvidere §§ 11 og 12, i hvis Sted L. om alm. borg. Forbrydelser § 268 træder, og endelig § 14, jfr. herom L. om Forseelser § 29, 1. St.

Ad XVI. (Love om Søfart).

I Fr. 28. Oktober 1829 opretholdes kun Bestemmelsen i § 9 om Straf for at kræve mere end tilladt for Ahming. De øvrige Straffebestemmelser i Fr. er bortfaldne ved L. Nr. 83, 23. Maj 1902, hvorefter Ahming er frivillig. — L. om Lodsvæsenet 13. Juni 1879 og L. om Sønæringen 25. Marts 1892 udgaar af Fortegnelsen, da de er afløste af henholdsvis L. Nr. 131, 17. April 1916 og L. Nr. 50, 28. Febr. 1916, jfr. herom nærmere nedf.

Af Straffebestemmelserne i Sølov 1. April 1892 udgaar § 287, 2. St., da fornøden Straffehjemmel findes i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 159 og 161, 2. St.; endvidere § 288, idet L. om Forseelser § 11 Nr. 1 rammer det der omhandlede Forhold, og § 292, 1. og 3. St., idet en dertil svarende Bestemmelse er optaget i L. om alm. borg. Forbrydelser § 167. Deraf følger, at Straffebestemmelsen i L. Nr. 135, 10. Decbr. 1896 § 1, 1. Pkt. maa ændres. Endelig maa Bestemmelsen i § 296, jfr. § 306, 2. Pkt. anses overflødiggjort ved Reglen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 69. De iøvrigt foreslaaede Ændringer tilsigter blot at bringe Sølovens Straffebestemmelser i Overensstemmelse med Reglerne i L. om alm. borg. Forbrydelser, Kap. 6.

I Skibsregistreringsloven af 1. April

1892 §§ 63—65 foreslaas det ligesom i en Række Bestemmelser i Søloven at stryge de i Loven angivne Minima og Maksima for Bøden, saa at de almindelige Regler i L. om alm. borg. Forbrydelser § 48 finder Anvendelse. Paa Grund af det i § 63 tagne Forbehold vil den strengere Bestemmelse i L. om Forseelser § 10 efter Omstændighederne finde Anvendelse. Bestemmelsen i § 64 kunde strengt taget undværes. jfr. L. om Forseelser § 11 Nr. 1: men da Straffen er den samme, har dens Opretholdelse ikke anden Betydning end, at Bestemmelserne i § 67 ogsaa her finder Anvendelse. De i § 67 foreslaaede Ændringer tilsigter navnlig at fjerne den rent administrative Straffemyndighed, som denne i nogle Tilfælde hjemler. Ændringen i 4. St. er begrundet ved den foreslaaede Ændring af Straffen efter §§ 63—65.

Ad XVII. (Love om Laanevirksomhed).

Det er i Bemærkningerne til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 244 fremhævet, at og hvorfor Bestemmelsen i L. 6. April 1855 § 4 ikke foreslaas opretholdt. — Den foreslaaede Ændring i L. om Pantelaanere § 7, 2. St. har sin Grund i, at Overtrædelser af en Del af Lovens Bestemmelser vil rammes af L. om Forseelser §§ 9 Nr. 1 og 11 Nr. 1 og 3.

Ad XVIII. (Love om Virksomheder i Sundhedsvæsenet).

Af de under dette Rubrum opførte Bestemmelser er en hel Række eller ialtfald Straffebestemmelserne i dem ophævede ved L. Nr. 132, 29. April 1913 § 39. Dette gælder Fr. 4. Decbr. 1672, Pl. 1. Decbr. 1779, Pl. 10. Jan. 1791, Pl. 17. Jan. 1809, Fr. 21. April 1812 og Fr. 28. Decbr. 1839. Endvidere udgaar Reglement 21. Novbr. 1810 § 33 og L. Nr. 85, 1. April 1893 om Jordemødrenes Lønning m. m. samt Instr. Nr. 129, 25. Novbr. 1896, der alle er ophævede ved L. Nr. 126, 13. Juni 1914 § 16, jfr. Instr. Nr. 85, 31. Marts 1915 § 25. Endelig synes der ikke at være nogen Grund til at opretholde den antikverede Straffebestemmelse om uberettigede Hesteskærere i Fr. 8. Maj 1795 § 18 ved Siden af Reglen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 173. Derimod maa som nye Bestemmelser hørende til denne Gruppe optages den ny Apotekerlov 29. April 1913 samt L. om Jordemodervæsenet 13. Juni 1914 med dertil hørende Instr. 31. Marts 1915. — L. 13. Juni 1914 § 15, 2. Pkt. er det paa Grund af Bestemmelsen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 68, jfr. nærvær. Forsl. § 3. ikke nødvendigt at nævne.

Den under dette Rubrum nævnte L. Nr. 83, 4. April 1906 havde efter sit eget Indhold kun en ganske forbigaaende Gyldighed og bør derfor ikke medtages.

Ad XIX. (Love om Befordringsvirksomhed).

Fr. 27. Jan. 1804 om Befordringsvæsenet samt Pl. 21. Sept. 1822 og Pl. 1. April 1834 om Tillæg til nævnte Forordning kan udgaa, da Forudsætningerne for deres Anvendelse er bortfaldne derved, at samtlige ved Fr. 1804 indførte Ekstraposststationer er nedlagte og ikke kan ventes genoprettede, idet Personbefordringen nu foregaar ved andre Befordringsmidler. Endvidere kan Lovene om Udvandreres Befordring udgaa, da samtlige i dem givne Straffebestemmelser afløses ved Reglerne i L. om Forseelser §§ 7 og 26. — Ved L. 3. Maj 1867 om Straf for Indgreb i de privilegerede Færgesteders Eneret bør tilføjes L. Nr. 32, 21. Marts 1874 § 1, der gør Forandring i Reglerne om Paatalen. — Endnu bemærkes, at i Postlov 5. April 1888 udgaar § 23, 2. St., 2. Led, idet Tilfældet rammes af L. om Forseelser § 9, Nr. 2.

Ad XX. (Love om særlige Virksomheder).

Af L. om autoriserede Revisorer 14. Maj 1909 § 5 opretholdes kun 3die Stykke. Bestemmelserne i 1. og 2. St. afløses af L. om alm. borg. Forbrydelser § 68, idet navnlig den ved s. L. § 247, 2. St. hjemlede betingede Straffrihed paa Grund af det tagne Forbehold formentlig ikke vil kunne komme autoriserede Revisorer tilgode. Reglen i § 5, 4. St. angaar ikke Retsfølger af en

strafbar Handling og bliver derfor ikke at nævne. — Om Straffebestemmelsen i Fr. 23. April 1781 § 29 endnu har nogen praktisk Betydning, er tvivlsomt, men den medtages ex tuto. Den i L. 23. Febr. 1894 foreskrevne Straf for Overtrædelse af Bestemmelsen i L. om Fæstevirksomhedens Ordning 1. April 1891 § 1 maa sikkert erkendes at være meget irrationel og kan føre til ganske urimelige Bødepaalæg, jfr. H. R. T. 1909, S. 245. Det naturligste synes at være ligefrem at henføre Tilfældet under den almindelige Bestemmelse i L. om Forseelser § 7, men det er dog fundet betænkeligt her at foreslaa en saa indgribende Ændring.

Ad XXI. (Love om Tyende m. m.).

Den i Tyendelov 10. Maj 1854 §§ 31 og 36 foreslaaede Ændring i Fængselsstraffen er i Overensstemmelse med den ved Fremmedloven 15. Maj 1875 § 22, 3. St. og Fattiglov 9. April 1891 § 57 foreslaaede. Herom henvises til det i Bemærkningerne til sidstnævnte anførte.

Ad XXII. (Love om Forsikringsvæsen).

I Stedet for den i Fortegnelsen nævnte Lov om Livsforsikring af 1904 træder nu L. Nr. 65, 1. April 1914. Bestemmelsen i § 57, 1. St. kan formentlig udgaa, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 263 Nr. 2. Hensynet til den særlige Paataleregel i § 57, sidste St. kan formentlig ikke være Grund til at opretholde Bestemmelsen i 1. St., da Overtrædelser af denne utvivlsomt altid bør behandles som Justitssager. § 58, 1. St. nævnes ikke, da de der angivne Tvangsmidler ikke er Straf. Der er formentlig ikke Grund til at opretholde de forskellige i § 57 foreskrevne Maksima og Minima for Bøderne og derved udelukke Anvendelsen af den almindelige Regel i L. om alm. borg. Forbrydelser § 48.

Endvidere udgaar samtlige under dette Rubrum nævnte Bestemmelser om Ulykkesforsikring, idet udtømmende Regler herom nu gives i den nye Lov om Ulykkesforsikring Nr. 205, 6. Juli 1916.

Ad XXIII. (Love til Værn for den almene Sikkerhed).

Af de under dette Rubrum nævnte Bestemmelser udgaar Plakat 3. Febr. 1847 om Benyttelse af Ild og Lys i Københavns Havn, da dens Bestemmelser er afløst ved Reglerne i de nyere i Henhold til L. Nr. 7, 30. Jan. 1875 udfærdigede Havnereglementer. Det f. T. gældende er af 1. Juli 1910. — Endvidere medfører den almindelige Regel i L. om Forseelser § 19, at alle de i Bygnings- og Brandlove (samt i de under Rubrum XXIV nævnte Love om Sundhedsvedtægter) indeholdte Straffebestemmelser kan udgaa med ganske enkelte Undtagelser. Som saadanne kan foruden de i Bemærkningerne til L. om Forseelser S. 23 anførte, nævnes Bestemmelserne om den rent disciplinære Straffemyndighed i L. om Brandvæsenet 15. Maj 1868 §§ 4 og 16. der ligger ganske udenfor Omraadet for Lov om Forseelser § 19. Ligeledes kan de to Love om Sprængstoffer af 1899 og 1912 udgaa, da de fornødne Straffebestemmelser foreslaas optagne i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 163-165 og L. om Forseelser § 18, hvormed maa sammenholdes Sølov § 292, 4. St., jfr. L. Nr. 135, 10. Decbr. 1896 § 1. Endelig udgaar L. Nr. 56, 12. April 1889, der er ophævet ved L. Nr. 143, 29. April 1913 § 49. Angaaende Pl. 1. Febr. 1809, der nu kun har Gyldighed udenfor København, henvises til det i Motiverne til K. U. A. S. 53—54 bemærkede.

De ved forskellige under dette Rubrum opførte Straffebestemmelser foreslaaede Ændringer i Straffen giver næppe Anledning til særlige Bemærkninger.

Ad XXIV. (Love til Værn for Sundhed).

Fr. 31. Jan. 1794 foreslaas ikke optaget i Fortegnelsen, da den maa anses som ganske antikveret. Fr. 1. April 1796 og Pl. 19. April 1843 kan, for saa vidt de ikke er ophævede ved L. Nr. 132, 29. April 1913 § 39, udgaa, idet fornøden Straffebestemmelse er optaget i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser § 173. Pl. 25. April

1809 er ophævet ved Apotekerlovens § 39. Da der i L. om alm. borg. Forbrydelser § 175 er optaget en almindelig Straffebestemmelse for Overtrædelse af de Forskrifter, der er givne til Modarbejdelse af smitsom Sygdoms Udbredelse blandt Mennesker og Husdyr, kunne de dertil sigtende Straffebestemmelser i Særlovgivningen – i hvilken der iøvrigt siden Fortegnelsens Udarbejdelse er sket forskellige Ændringer – udgaa. Kun er det fundet rigtigt at opretholde de meget mildere Straffebestemmelser i L. Nr. 20, 5. Febr. 1904 § 9. og i Lov om Bipest Nr. 67. 1. April 1914 § 8 (der har afløst L. 8. Maj 1908), da de maa anses som Udtryk for de i disse Love omhandlede Forseelsers ringe Farlighed, lige som ogsaa Bestemmelserne om Konfiskation i L. 5. Febr. 1904 § 9 samt i Karantæneloven af 12. April 1911 § 32. 2. St. Ogsaa den i dennes 1. St., 2. Pkt. hjemlede Adgang til udenretlig Afgørelse af Straffespørgsmaalet foreslaas af praktiske Hensyn opretholdt. Den særlige Regel om Gentagelsesvirkningens Bortfald i L. 5. Febr. 1904 § 9, 2. Pkt. synes der efter den ved L. om Forbrydelser § 76 hjemlede kortere almindelige Forældelsesfrist ikke tilstrækkelig Grund til at opretholde. jfr. herved Motiver til K. U. A. S. 54.

Pl. for Kobenhavn 4. Oktbr. 1815. Litr. A. er ophævet ved L. om smitsomme Sygdomme blandt Husdyrene 29. Decbr 1857 § 15, jfr. L. Nr. 105, 14. April 1893 § 20, og i Stedet for Straffebestemmelsen i Plakatens § 12 er nu traadt L. 28. Jan. 1856 § 2. Kun § 13 bliver da at opretholde.

Bestemmelsen i L. 30. Novbr. 1857 om Beskyttelse af Københavns Vandværker § 1 udgaar, da de fornødne Straffebestemmelser findes i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 176 og 177. I Lov om Københavns Vandforsyning s. D. kan § 9 udgaa paa Grund af Bestemmelsen i L. om Forseelser § 9, Nr. 1. — I Lov 18. April 1910 om Undersøgelse af Levnedsmidler udgaar §§ 5 og 6, idet de fornødne Straffebestemmelser findes i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 169, 170 og 248 samt Lov om Forseelser § 28.

Ad XXV. (Love til Betryggelse mod anden Skade).

Pl. 27. Maj 1848 om Konstruktion af Vogne til Benyttelse paa Hovedlandevejene i Sjælland. jfr. L. 16. Marts 1851 og L. om Landevejene under Amtsraadene 21. Juni 1867 § 3, kan udgaa, da de i L. 1848 § 3, jfr. L. 1867 § 3 omhandlede Kontrolstationer for længst er ophævede og Straffebestemmelserne i de nævnte Love maa anses bortfaldne ved non usus samtidig med. at tildels lignende Bestemmelser er optagne i Politivedtægterne. Endvidere udgaar L. om Odelæggelse af Ravnens Yngel paa Færøerne 11. Marts 1892, L. om Foranstaltninger mod Oldenborrer 7. April 1899 og L. om Rustsvampe 27. Marts 1903 paa Grund af Bestemmelsen i L. om Forseelser § 30. Af samme Grund udgaar Bestemmelserne i L. om Sandflugtens Dæmpning 29. Marts 1867 §§ 11, 16 og 17, medens § 20 udgaar under Hensyn til L. om alm. borg. Forbrydelser § 119 og L. om Forseelser § 9. og § 19 er ophævet ved L. om Mark- og Vejfred 25. Marts 1872 § 15. Derimod foreslaas Straffebestemmelserne for de i § 18, jfr. § 21 omhandlede Bagatelforseelser og Reglen om den i § 2 hjemlede Disciplinærstraf opretholdte. — I Kystfredningsloven 18. Maj 1906 udgaar § 11, 2. St., 3. Pkt., jfr. L. om Forseelser § 11 Nr. 1 og § 29, 2. St. — Endelig udgaar L. 18. April 1910 om Udryddelse af Rotter, der kun galdt i 5 Aar og ikke er blevet forlænget.

Ad XXVI. (Love om Samkvemsforhold).

Af Bestemmelserne i L. om Vejvæsenet 13. Decbr. 1793 er § 85 ophævet ved L. om Mark- og Vejfred 25. Marts 1872 § 15, § 86 maa anses ganske antikveret, § 89, 2. Pkt. maa være bortfalden ved de nyere Bestemmelser om Legemsangreb og Tingsbeskadigelse, §§ 92 og 93 er ophævede ved Strfl. § 309. Et stort Antal andre Bestemmelser, derunder ogsaa forskellige Straffe-

bestemmelser er ophævede ved L. om Vejvæsenet 21. Juni 1867 § 18. I Fortegnelsen i K. U. A. mangler i denne Forbindelse L. om Vejvæsenet 21. Juni 1867 § 9, der formentlig bør opretholdes, selv om den ikke i Nutiden har stor praktisk Betydning. — Det i K. U. A. nævnte Reglem. 11. April 1843 for Pramfarten paa Gudenaaen er ophævet ved L. 30. Jan. 1861 § 13. Denne Lov bør da nævnes.

I L. Nr. 84, 11. Maj 1897 om Telegrafer og Telefoner udgaar Straffebestemmelserne i § 17, 2. og 3. St., idet Bestemmelserne i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 146 og 147, 2. St., jfr. § 69, eventuelt § 68 vil finde Anvendelse. Derimod er det fundet rigtigt at opretholde Bestemmelsen i § 18. Om Grundene hertil henvises til det i Bemærkningerne til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 141 anførte. I Overensstemmelse hermed er ogsaa de foreslaaede Ændringer i L. Nr. 99, 19. April 1907 om Radiotelegrafer. L. 18. April 1910 om Kørsel med Motorvogne og Motorcykler er bortfalden ved L. Nr. 125, 29. April 1913 om Motorkøretøjer. De i § 32, 1. St., 2. Pkt. omhandlede Forseelser henføres naturligst under Reglen i L. om Forseelser § 29, 2. St. Derimod er det fundet rigtigt at opretholde den strengere Bestemmelse i 3. Pkt.

Da K. U. A. ikke har kunnet medtage Straffebestemmelser i Love efter 1912, maa en Fuldstændiggørelse af Fortegnelsen finde Sted, omfattende Straffebestemmelser i Lovene fra 1913—1916. Længere end til de i Lovtidende for 1916 optagne Love har det ikke været muligt at føre Fortegnelsen frem. En Supplering, eventuelt Ændring af Fortegnelsen under Hensyn til senere Love vil derfor blive nødvendig. En Del af Lovene efter 1912 har allerede været omtalt i det foregaaende. Iøvrigt bemærkes angaaende disse Love følgende:

I Fortegnelsen er principmæssigt ikke optaget Bestemmelser af strafferetligt Indhold, der findes i saadanne i den foreliggende Krigssituation begrundede Love, der selv betegner sig som hørende til den rent midlertidige Krigslovgivning. Som Eksempler herpaa kan nævnes Midlertidig L. Nr. 202, 10. Sept. 1914 om danske Skibes Forsikring mod Krigsfare, L. Nr. 196, 17. Juli 1915 om midlertidigt Tillæg til den alm. borg. Straffelov af 10. Febr. 1866 jfr. L. Nr. 223, 24. Juli 1916, Midlertidig L. Nr. 19, 9. Febr. 1916 om Ændringer i og Tillæg til Værnepligtsloven, L. Nr. 89, 5. April 1916 om Tillæg til alm. borg. Straffelov (Klausulbrudsloven), L. Nr. 155, 17. Maj 1916 om overordentlig Indkomstskat til Staten, L. Nr. 187, 9. Juni 1916 om Fastsættelse af Husleje.

En anden Række Love indeholder vel ingen udtrykkelig Angivelse af deres midlertidige Karakter, men bærer dog i den Grad Præget af at være foranledigede ved Krigssituationen, at Formodningen maa være for, at de ikke vil blive opretholdte under normale Forhold. De medtages ex tuto i Fortegnelsen, men anføres i Klammer. Som Eksempler herpaa kan nævnes L. Nr. 159, 6. Aug. 1914 om Forbud mod Udførsel af visse Varer. jfr. L. Nr. 26, 5. Febr. 1915 om Tillæg til ovennævnte Lov, L. Nr. 278, 16. Novbr. 1914 om Straf for Overtrædelse af de ifølge midlertidig Lov Nr. 164 af 7. Aug. 1914 trufne Foranstaltninger og L. Nr. 261, 29. Oktbr. 1914 om Straf for at handle i Strid med afgivne Erklæringer vedrørende Ind- og Udførsel.

Endelig er en Række Straffebestemmelser fra disse Aar ikke optagne paa Fortegnelsen, fordi fornøden Straffehjemmel for de paagældende Forholds Vedkommende findes i Forslag til Lov om Forbrydelser og til Lov om Forseelser. Dette gælder saaledes L. Nr. 63, 1. April 1914 om Medvirken til Anbringelse af Børn § 2, jfr. L. om Forseelser § 7, L. Nr. 149, 2. Aug. 1914, hvorved det forbydes fra dansk Territorium at understøtte krigsførende Magter, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 107 og Bemærkninger til samme S. 121—122, L. Nr. 150, 2. Aug. 1914 om Tillæg til alm. borg. Straffelov af 10. Febr. 1866, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 106,

L. Nr. 200, 9. Sept. 1914 om Tillæg til alm. borg. Straffelov af 10. Febr. 1866, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 105 og Bemærkningerne til samme S. 121, L. Nr. 138, 10. Maj 1915 § 36, jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 175. Her kan ogsaa nævnes Adg. Nr. 153, 28. Maj 1913 om Fuldbyrdelse af Forbedringshusarbejde i Nyborg Strafanstalt og L. Nr. 40, 23. Febr. 1915 om Tillæg til Arrestreglem. 7. Maj 1846 B. § 12 og E. § 5, hvilke maa bortfalde ved Bestemmelserne i L. om alm. borg. Forbrydelser 6. Kap. Endelig kan nævnes, at Straffebestemmelsen i Dyreværnsloven 17. Maj 1916 § 1 erstattes af L. om alm. borg. Forbrydelser § 179. og at Bestemmelsen om Straf -- men ikke om Konfiskation — i L. om Lodsvæsenet, 17. April 1916 § 14 kan udgaa paa Grund af Reglen i L. om Forseelser § 29, 2. St. — Den særlige Forældelsesregel i L. Nr. 89, 31. Marts 1915 er der formentlig ikke Grund til at opretholde ved Siden af den almindelige Bestemmelse i L. om alm. borg. Forbrydelser § 87.

Med Hensyn til de optagne Love bemærkes endnu, at Bestemmelserne i L. om Tandlægevirksomhed 25. Febr. 1916 § 1, L. om Sønæringen 28. Febr. 1916 §§ 6—14, 16 og 17 og L. om Lodsvæsenet 17. April 1916 § 9 samt de tilsvarende Bestemmelser i Valglovene opretholdes som Overgangsbestemmelser ved nærv. Forsl. (Tillægsl A.) § 3, medens efter nærvær. Forslags Ikrafttræden Reglen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 68 vil afgive Normen. Ved de tilsvarende Bestemmelser i L. om Oprettelse af Husmandsbrug 13. Juni 1914 § 3 Litr. c. og Lovene om Fiskerilaan af 12. Marts og 10. Maj 1915 § 2 b, der ligger udenfor Omraadet for L. om alm. borg. Forbrydelser § 68 har det derimod været nødvendigt at gøre en Tilføjelse for at bringe Bestemmelserne i Overensstemmelse med denne.

Bestemmelsen i L. Nr. 151, 2. Aug. 1914 er som allerede tidligere berørt ex tuto optaget som Ændring til L. 15. Maj 1875 § 13, skønt den som hjemlende en rent administrativ Udvisningsret vel strengt taget falder udenfor nærvær. Forslags naturlige Ramme. Derimod er Adg. 16. Juni 1916 om et nyt Forfatterregulativ for det kgl. Teater ikke optaget, da de i §§ 5 og 7 hjemlede Bøder maa anses ikke som Straf, men som rene Konventionalbøder.

§ 6 svarer i det væsentlige til K. U. A. § 3. Bestemmelsen i dennes 3. St. er dog ikke optaget, idet det er fundet rigtigt i hvert enkelt Tilfælde særlig at udtale, hvad der skal træde i Stedet for det almindelige Udtryk „Fængsel", hvor dette forekommer i ældre, opretholdte Love, jfr. herved det i Bemærkningerne til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 105—106 anførte. - Bestemmelserne i § 6, 1. og 2. St. er i Realiteten ganske overensstemmende med K. U. A. § 3, 1. og 2. St. Reglen i 1. St. vil efter det Omfang, i hvilket ældre Straffebestemmelser her foreslaas strøgne, kun yderst sjældent faa praktisk Betydning. Som Eksempel kan nævnes D. L. 2—11—1. — § 6. 3. St. giver derimod en fra Reglen i K. U. A. § 3, 1. St. principielt afvigende Bestemmelse. Medens K. U. A. lader den undertiden i Særlovgivningen forekommende Ordning, at Konfiskation eller Fortabelse af Rettigheder anvendes som Straf, bestaa uforandret, foreslaas det her at udtale, at saadanne Retsfølger aldrig anses som Straf, idet det synes naturligst paa dette Punkt at tilvejebringe Ensartethed i hele Straffelovgivningen, om det end maa erkendes, at den praktiske Betydning deraf ikke er stor. Derved bliver det overflødigt udtrykkeligt at gøre Regler svarende til K. U. §§ 99 og 100, 2. St., anvendelige paa disse Tilfælde. Derimod er det fundet rigtigt paa dette Sted at optage Bestemmelser svarende til K. U. § 81, 3. og 4. St. Om hele dette Stykke har sin naturlige Plads her eller bør overflyttes til L. om alm. borg. Forbrydelser, kan i og for sig være tvivlsomt.

2det Kapitel.

Bestemmelsen i § 7 er i Realiteten ganske overensstemmende med K. U. A. § 4. Om Grundene til, at det i Forbindelse med en Nyordning af Straffelovgivningen er nødvendigt at give nye Bestemmelser om Afsoning af Bøder, hvorved nogen tilholdes at opfylde en Forpligtelse mod det offentlige, henvises i det hele til Bemærkningerne til K. U. A. S. 56—58, ligesom ogsaa den der givne Begrundelse af Reglens Indhold mutatis mutandis har Gyldighed for nærvær. Forsl. § 7. At denne redaktionelt afviger fra K. U. A. § 4 har sin Grund deri, at Skalasystemet, der, om endskønt ingenlunde ideelt, formentlig er det eneste praktisk anvendelige ved disse Bøder, er ganske forladt i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser for Straffebøders Vedkommende. Det bliver da nødvendigt i Stedet for en Henvisning til Reglerne om Afsoning af Straffebøder her at give en selvstændig Regel om Afsoningen. Denne er i Realiteten nøje overensstemmende med Reglen i K. U. § 24, 4. St., hvortil K. U. A. henviser En ganske uvæsentlig Afvigelse er det, at nærvær. Forsl. som Maksimum sætter 180 Dage, medens K. U. har 6 Maaneder. Den begrundes ved Ønsket om at bringe Reglen i Overensstemmelse med L. om alm. borg. Forbrydelser § 50, hvor denne Grænse er givet ved selve Reglerne om den subsidiære Strafs Beregning.

Ogsaa det i Bemærkningerne til K. U. A. S. 58—59 om dette Forslags Afgrænsning overfor Proceslovgivningen anførte kan i det hele tiltrædes.

§ 8 svarer til K. U. A. § 5 og afviger i Realiteten kun paa ganske underordnede Punkter fra denne. Angaaende Reglens Begrundelse kan derfor i det væsentlige henvises til Bemærkningerne til K. U. A. S. 59—61.

I 1. St. er Reglens Genstand angivet gennem en almindelig Formel, idet det synes mindre hensigtsmæssigt at bestemme dens Omraade ved Henvisning til bestemte Love, særlig naar det ikke kan anses usandsynligt, at disse i en nærmere Fremtid kan blive Genstand for en Revision.

Den ændrede Henvisning i 2. St. kræver ingen Begrundelse. I 3. St. er den foreslaaede Regel gjort mere almindelig, idet det, naar det her gennemførte Synspunkt overhovedet billiges, synes at maatte være ligegyldigt, om Afsoningen af de flere Bidrag skal *paabegyndes* samtidig. Det maa formentlig være nok, at flere Krav om Afsoning samtidig foreligger uopfyldte.

Ophævelsesbestemmelsen i 5. St. trænger næppe til nærmere Forklaring. Den tilsigter blot en Tydeliggørelse.

Udkast til Tillægslov B

om

nogle Ændringer i Lovgivningen om Rettens Pleje

med

Motiver.

Lov

om

nogle Ændringer i Lovgivningen om Rettens Pleje.

§ 1

Samtidig med at Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser og Lov om Forseelser i borgerlige Forhold træder i Kraft ændres Lov Nr 90 11 April 1916 om Rettens Pleje og de ved Siden af denne gældende Love om Retsplejen paa den i §§ 2 og 3 angivne Maade

Lov om Rettens Pleje ændret saaledes som nærværende Lov medfører det, udfærdiges paany som »Lov om Rettens Pleje«

§ 2

I Lov Nr 90 11 April 1916 om Rettens Pleje sker følgende Ændringer

1) § 31 1ste Stykke 3die og 4de Punktum affattes saaledes

Overtrædelser heraf straffes med Bøde Offentlig Gengivelse af saadanne Forhandlinger maa ikke i noget Tilfælde finde Sted

2) I § 32, 1ste Punktum tilføjes efter »Eresoprejsning« »eller hvem i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 68, jfr §§ 64, 92 og 93 de statsborgerlige Rettigheder er frakendte«

3) I § 55, 2det Stykke, sidste Punktum ændres »med Bøde indtil 100 Kr« til »efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 146«

4) Henvisningen i § 73, 3die Stykke til Straffelovens § 139 ændres til »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 146« — Paragrafens sidste Punktum udgaar

5) Henvisningen i § 85, 3die Stykke til Straffelovens § 139 ændres til »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 146« — § 85, 3die Stykke, sidste Punktum udgaar

6) § 131, 2det Stykke affattes saaledes

Indgreb i Sagførernes Eneret, derunder indbefattet, at nogen uberettiget offentlig betegner sig som Sagfører, straffes efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 7 Er Forseelsen sket gennem en Proformatransport, er Overenskomster om, at Transportgiveren skal betale Bøde, som maatte blive Transporthaveren idømt, ugyldige, og det i Tilfælde af saadant Proformaværk tilsagte Vederlag for Udførelse af Sager kan ikke søges betalt samt kan, hvis det er erlagt, søges tilbage

7) I § 136, 1ste Stykke ændres Henvisningen til »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser Kap 13«

8) § 137, 2det Stykke udgaar

9) § 170, 3die Stykke affattes saaledes

Et Vidne kan ikke undslaa sig for at besvare det Spørgsmaal, om der er overgaaet Vidnet en Straffedom, jfr dog § 180, 1ste Stykke, 2det Punktum

10) I § 180, 1ste Stykke indføjes som 2det Punktum følgende

Dommeren skal herved særlig spørge Vidnet, om det har været straffet, idet han dog skal gøre Vidnet opmærksom paa, at det ikke behøver at give Meddelelse om en Straffedom, der i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 94 er slettet i Strafferegistret

11) I § 211, 4de Stykke ændres Henvisningen til »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 139«

12) I § 305, 2det Stykke ændres Henvisningen til »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 152«

13) I § 324 ændres Ordene »med Bøder fra 20 til 400 Kr.« til: »efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 34.«

14) I § 325 sættes Punktum efter »skille Modparten ved hans Ret«. Den øvrige Del af Paragrafen sættes som nyt Stykke i følgende Affattelse:

Har en Part ikke givet behørigt Møde ved den befalede Forligsmægling, straffes han med Bøde fra 2 (4) Kr. indtil 100 Kr.

15) § 455, 2det Punktum udgaar.

16) I § 499, 1ste Stykke ændres »Straf af Bøder eller simpelt Fængsel« til: »Straf efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 239«.

17) I § 501, sidste Stykke i Slutningen tilføjes: »jfr. Lov om Ikrafttræden af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser samt Lov om Forseelser i borgerlige Forhold og om disse Loves Indflydelse paa den øvrige Straffelovgivning samt om Afsoning af Tvangsbøder og Underholdsbidrag § 8«.

18) § 521 affattes saaledes:

Naar en Skyldner unddrager sine Ejendele eller Fordringer fra at tjene en Kreditor til Fyldestgørelse under en Eksekutionsforretning, bliver han at straffe efter Bestemmelserne i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 252, jfr. §§ 259 og 261.

19) I § 650 ændres »Straf af Bøder eller simpelt Fængsel« til: »Straf efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 239«.

20) § 683, 2det Punktum affattes saaledes:

Det samme gælder Sager om Oprejsning for uforskyldt Anholdelse eller Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel eller for uforskyldt Udstaaelse af Straf.

21) § 684 affattes saaledes:.

Efter denne Bogs Regler behandles endvidere, uden Hensyn til, om der samtidig nedlægges Paastand om Straf, Sager, hvorunder det offentlige nedlægger Paastand om;

1) Særlige Følger, der til Fyldestgørelse for det almene er fastsatte for Overtræ-

delser af Love om Politivæsenet, Bygningsvæsenet, Landbovæsenet, Skattevæsenet og lignende Love;

2) Ophævelse af en Forening;

3) Stadfæstelse af Forbud mod Udbredelse af et fremmed Skrift;

4) Anvendelse af de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 52—60 omhandlede Sikkerhedsforanstaltninger samt om Meddelelse af det i samme Lovs § 59, 1ste Stykke omhandlede Afholdspaalæg til Drankere;

5) Udbringelse af Riget, se Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 66;

6) Inddragelse af Penge eller Gods;

7) Fortabelse af de statsborgerlige Rettigheder, se Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 68, jfr. § 10;

8) Fortabelse af Ret til at udøve Tjeneste, Hverv eller Stilling i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 69, samt Fortabelse af eller Indskrænkning i Retten til at udøve en vis Virksomhed, hvor dette i den særlige Lovgivning er hjemlet som Følge af en strafbar Handling;

9) Fortabelse af Forældremyndighed eller Arveret, se Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 70, jfr. § 10, og § 71;

10) Omstødelse af Ægteskab, som er indgaaet trods et Slægtskabs- (eller Svogerskabs-) forhold, der er ubetinget Ægteskabshindring, eller trods et endnu bestaaende Ægteskab;

11) Mortifikation af Ærefornærmelser samt den i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 73, 2det Stykke nævnte Følge af Ærefornærmelser, naar disse i Medfør af nævnte Lovs § 245 paatales offentlig;

12) den i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 74 omhandlede Følge af falsk Anklage eller

13) Genindsættelse eller Udslettelse af Strafferegistret i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 93 og 94, 2det Stykke.

22) § 687 affattes saaledes:

Ved *Underretterne,* henholdsvis Sø- og Handelsretten, behandles og paakendes i første Instans Sager angaaende Lovovertrædelser,

a) for hvilke Straffen ikke kan overstige simpelt Fængsel i 2 Aar, *eller*

b) som falder under en Straffebestemmelse, der alternativt med strengere Straf hjemler Anvendelse af Formuestraf eller simpelt Fængsel, dog at Sigtede eller, hvis han er umyndig, hans Værge kan begære Paakendelse ved Landsretten, naar Straffen kan stige til Arbejdsfængsel i 1 Aar eller Lovovertrædelsen kan medføre Fortabelse af Rettigheder i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 68 og 69, 1ste Stykke, *eller*

c) for hvilke Straffen for 1ste Gang begaaet Forbrydelse kan gaa ned til Arbejdsfængsel under 6 Maaneder, naar Sigtede afgiver en fuldstændig og troværdig Tilstaaelse og han eller hans Værge ikke begærer Paakendelse ved Landsret, *eller*

d) som behandles ved Sø- og Handelsretten (§ 9, 1ste Stykke) eller ved Underretten ifølge denne Lovs § 18;

e) Sager, hvorunder der enten alene eller i Forbindelse med en Straffepaastand, der hører under Underrettens Paakendelse, nedlægges Paastand om nogen af de i § 684 Nr. 1, 3 eller 5—13 samt i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 56—59 nævnte Følger, dog at Sigtede eller, hvis han er umyndig, hans Værge kan begære Paakendelse ved Landsret, naar Paastanden gaar ud paa Fortabelse af Rettigheder i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 68 og 69, 1ste Stykke;

f) Sager om Oprejsning for uforskyldt Anholdelse;

g) Sager om Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel eller for uforskyldt Udstaaelse af Straf, naar den, som kræver Erstatningen, ikke samtidig med Erstatningsbegæringen kræver Paakendelse ved Landsret.

Sager, der rejser sig af politiske Lovovertrædelser, bliver dog altid at behandle ved Landsretterne. Ogsaa andre Sager, som hører under Overanklagerens Paatale, kan denne indbringe umiddelbart for Landsretten, naar han af særlige Grunde finder dette hensigtsmæssigt, og Sigtede eller dennes Værge samtykker deri.

23) I § 688 sker følgende Ændringer:

1) Litr. a, 2det Stykke affattes saaledes: Som saadanne anses Sager angaaende de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 164, 195, 196, 215 og 234, sidste Punktum omhandlede Forbrydelser.
2) I Litr. c ændres »Straffelovens § 299« til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 60«.
3) I Litr. d ændres »Strafarbejde« til: »Arbejdsfængsel i mindst 6 Maaneder«, og Henvisningen til almindelig borgerlig Straffelovs Kapitel 23—27 ændres til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser Kapitel 15, 16 og 25«.

24) § 689 affattes saaledes:

Ved Anvendelse af Reglen i § 687 kommer den Strafnedsættelse, som ved Forsøg og Medvirken kan finde Sted (Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 22, 2det Stykke og 24, 3die Stykke), ikke i Betragtning.

25) I §§ 695—698, 700, 705, 710, 716, 730, 734, 754—756, 773, 828 og 991 ændres overalt Udtrykkene »Forbrydelse« (Forbrydelser) og »Forseelse« (Forseelser) til: »Lovovertrædelse« (Lovovertrædelser).

26) § 721 affattes saaledes:

Politimesteren tilkommer det at rejse Tiltale for Underretten, henholdsvis Sø- og Handelsretten, i de nedennævnte Sager, for saa vidt disse er Genstand for offentlig Paatale (Politisager):

1) Sager angaaende Lovovertrædelser, for hvilke Loven ikke hjemler anden Straf end Irettesættelse, Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 2 Aar, dog med Undtagelse af de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 102, 2det Stykke, 125 (?), 127, 1ste Punktum (?),

149, 1ste Punktum samt Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 22, jfr. Lov Nr. 136, 27. Maj 1908 § 39, 1ste Stykke og Lov Nr. 108, 13. Maj 1911 § 54, 1ste Stykke, omhandlede Lovovertrædelser;

2) Sager angaaende de Lovovertrædelser. der omhandles i:

a. Lov om Københavns Vandforsyning af 30. November 1857 § 10, 2det Punktum, jfr. Lov angaaende Tilvejebringelse af Vedtægter for Benyttelse af Vand fra kommunale Vandværker af 28. Januar 1876 og Lov om Beskyttelse for Vandforsyningsanlæg af 24. April 1896 § 3:

b. Lov om Fæstevirksomhedens Ordning af 1. April 1891 § 6:

c. Sølov af 1. April 1892 §§ 291, 1ste Punktum og 298, 1ste Stykke;

d. Lov om Forholdsregler til Beskyttelse af undersøiske Telegraf- og Telefonledninger af 15. Femruar 1895 § 6;

e. Strandingslov af 10. April 1895 § 22;

f. Lov om Kystfredning af 18. Maj 1906 § 11, 2det Stykke;

g. Lov om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. af 19. April 1907 § 22, jfr. Lov Nr. 129, 12. April 1911 § 33;

h. Lov Nr. 130, 27. Maj 1908 om Børn udenfor Ægteskab § 16, 3die Stykke;

i. Lov Nr. 131, 27. Maj 1908 om Hustruers og Ægtebørns Retsstilling §§ 10, 2det Stykke og 14, 2det Stykke;

j. Lov Nr. 245, 27. Maj 1908 om Tilsyn med Udførsel af Kød m. m. § 6, 3die Stykke;

k. Lov Nr. 123, 8. Juni 1912 om Værnepligt §§ 13 og 44;

l. Lov Nr. 125, 29. April 1913 om Motorkøretøjer § 32, 1ste Stykke;

m. Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 130, 132, 2det og 3die Stykke, 175, 180—183, 185, 186, 211, 213, 221, 2det Stykke, 229, 230, 260 og 262,

saa og enhver efter 1. Januar 1914 udstedt Lov, i hvilken offentlig Politiret Behandling er foreskrevet, uagtet Straffen kan

blive af anden Art end i nærværende Paragrafs Nr. 1 angivet.

Bliver der under en Sag angaaende Overtrædelse af nogen af de ovenfor nævnte Straffebestemmelser (uden eller i Forbindelse med Paastand om Straf) nedlagt Paastand om Indtrædelse af en af de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 52—55 og 68—70 omhandlede Retsfølger, overtages Paatalen af Overanklageren i Overensstemmelse med Reglerne i § 720. Det samme gælder, naar en Politisag forfølges under eet med en Sag, som hører under Overanklagerens Virkekreds. Ogsaa ellers kan Overanklageren efter Overenskomst med Politimesteren overtage Forfølgningen af en Politisag.

I de Tilfælde, hvor Afgørelse ved en Advarsel af en Politisag mod en Tiltalt, der findes skyldig, er udelukket (se § 937), kan Politimesteren kun med Overanklagerens Samtykke undlade Paatale eller standse Forfølgning.

27. I § 722 sker følgende Ændringer:

a) Nr. 1 affattes saaledes:

Justitsministerens Befaling til Paatale af Embedsmænds Forbrydelser og Forseelser i Embedsforhold samt af andre Lovovertrædelser, ved hvilke dette særlig er foreskrevet.

b) Nr. 3 affattes saaledes:

Begæring af en dertil berettiget privat, naar den offentlige Paatale ved Lovgivningen er betinget heraf. Herved iagttages Bestemmelsen i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 28.

c) I Paragrafens 2det Stykke udgaar Slutningssætningen: »uden denne Betingelse kun, hvor der er særlig Lovhjemmel«.

28) I § 723 Nr. 2 ændres »Straffelovens § 7 eller § 64« til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 9, 4de Stykke, 79 eller 84«.

I samme Paragrafs sidste Stykke ændres Ordene: »Straffelovens § 70 ..... 1. April 1911 § 15« til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 56, 1ste Stykke samt § 87, 3die Stykke.«

29) § 725, 3die, 4de og 5te Stykke udgaar.

30) § 726, 2det Stykke, 2det Punktum udgaar.

31) § 731 Litr. a affattes saaledes:

naar Sigtede undergives Varetægtsfængsel som sigtet for en Handling, der kan medføre Tab af de statsborgerlige Rettigheder, medmindre han tidligere er dømt for en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning eller de statsborgerlige Rettigheder i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 68, jfr. §§ 64, 92 og 93, er ham frakendte.

32) I § 739 ændres Henvisningen til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser Kapitel 13«.

33) § 769 Nr. 2 affattes saaledes:

for saa vidt Mistanken angaar et Forhold, som det ifølge Lovens almindelige Regel tilkommer Overanklageren at forfølge eller nogen af de i Lov om Tilsynet med Fremmede og Rejsende af 15. Maj 1875, i Sølov af 1. April 1892 §§ 291, 1ste Punktum og 298, 1ste Stykke, i Lov om Værnepligt Nr. 123, 8. Juni 1912 §§ 7, 13, 41 og 44, jfr. § 47, i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 180—183, 211, 213, 221, 1ste Stykke, 229, 230 og 260, 2det Stykke eller i Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og af Kønssygdomme af ..... §§ 1, 11 og 12 nævnte Lovovertrædelser, naar det, omend Betingelserne for Afsigelse af Fængslingskendelse ikke fuldstændig maatte være til Stede, efter Omstændighederne skønnes fornødent at sikre den paagældendes foreløbige Tilstedeblivelse eller Afsondring fra Samkvem med Andre.

34) I § 771, 3die Stykke ændres »den i Straffelovens § 103 ommeldte Forbrydelse« til: »De i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 120 og 129 ommeldte Forbrydelser« og »den i Straffelovenes § 87 ommeldte Forbrydelse« til: »De i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 113 og 116 ommeldte Forbrydelser«.

35) § 780 Nr. 2, 1ste Stykke affattes saaledes:
eller Sigtelsen angaar en Handling, hvis Forfølgning er henvist til Overanklageren, eller nogen af de i § 769 Nr. 2 nævnte Lovovertrædelser, og der.

I Paragrafens sidste Stykke ændres Henvisningen til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 60«.

36) I § 792, 2det Stykke ændres »Strafarbejde« til: »Arbejdsfængsel i 1 Aar eller derover«.

37) I § 793, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

38) § 810, 1ste Stykke, 2det Punktum udgaar.

39) § 833, 3die Stykke, sidste Sætning affattes saaledes:
hvorved Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 84 finder Anvendelse.

40) § 847 Nr. 3 Litr. a affattes saaledes:
at der ikke vil blive Spørgsmaal om højere Straf end simpelt Fængsel i 2 Aar eller Arbejdsfængsel i 6 Maaneder, og Tiltalte derhos har samtykket i Sagens Fremme, eller.

41) § 851, 2det Punktum udgaar .

42) § 885, 2det Stykke, Litr. b affattes saaledes:
de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 9, 4de Stykke og 80 ommeldte Omstændigheder.

43) I § 895, 2det Stykke ændres Straffen til: Bøde.

44) § 931, 4de Stykke affattes saaledes:

I de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 211 og 213 omhandlede Tilfælde kan overfor den, som ikke forhen er straffet eller advaret for nogen af de der nævnte Lovovertrædelser, en af Politimyndigheden tildelt Advarsel træde i Stedet for Straf. Dog kan Advarsel ikke tildeles, naar den sigtede forlanger Dom. Paa tilsvarende Maade kan forholdes i de i Lov om Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og af Kønssygdomme af ..... § 12 omhandlede Tilfælde.

45) § 938 affattes saaledes:
Reglerne i §§ 931 og 936—937 finder ikke Anvendelse ved Sager, der paatales offentlig i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 221, 2det Stykke.

46) § 941, 1ste Stykke, 2det Punktum affattes saaledes:

Er Tiltalte død, og er ved Dommen de statsborgerlige Rettigheder frakendt ham i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 68, kan hans Ægtefælle saavel som enhver af hans Slægtninge i op- og nedstigende Linie og hans Søskende anke i hans Sted.

47) § 962, 2det Stykke, 1ste Punktum affattes saaledes:

I Politisager kan Dommen ordentligvis kun paaankes af Overanklageren, naar andre Følger end Bøde eller Konfiskation kan idømmes efter det Lovbud, Tiltalen lyder paa, og af Tiltalte kun, naar Dommen lyder paa højere Straf end Bøde af 40 Kr. eller paa Konfiskation af Genstande af tilsvarende Værdi.

48) § 978 affattes saaledes:

Genoptagelse kan endvidere finde Sted i de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 17, 2det Stykke. 2det Punktum, 48, 2det Stykke, 3die Punktum, 56, 2det Stykke, 4de Punktum, 57, 2det Stykke, 58. 1ste Stykke, 3die Punktum, 59, 3die Stykke, 3die og 4de Punktum, 60, 1ste Stykke, 2det og 3die Punktum, 61, 3die Stykke og 62, 3die Stykke omhandlede Tilfælde. Reglerne i de følgende Paragraffer finder da Anvendelse med de fornødne Lempelser.

Udenfor disse Tilfælde kan Genoptagelse ikke finde Sted, saa længe Anke i Medfør af Lovens almindelige Regler staar aaben, eller saa længe en rejst Ankesag henstaar uafgjort.

At Straffen er udstaaet, er ikke til Hinder for Genoptagelse.

49) Til § 987 føjes som nyt Stykke:

Endvidere kan Domfældte i de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 4, 2det Stykke, jfr. § 5, 3die Stykke, om-

handlede Tilfælde begære Sagen genoptaget for den Ret, ved hvilken den sidst er blevet paakendt, til fornyet Paakendelse uden forudgaaende Domsforhandling.

50) § 988, 1ste Punktum affattes saaledes:

Har en Domfældt udstaaet Straf eller været indsat i Arbejdshus eller taget i Sikkerhedsforvaring i Medfør af Bestemmelserne i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 52—55, og Straffen eller den trufne Sikkerhedsforanstaltning bortfalder enten som Følge af Anke eller af Genoptagelse, har han udenfor de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 4, 2det Stykke, jfr. § 5, 3die Stykke, omhandlede Tilfælde Krav paa Erstatning.

51) I § 997. 1ste Stykke tilføjes i Slutningen af 1ste Punktum: »eller andre Ydelser, der ved Dommen er paalagt den skyldige.«

§ 997, 2det Stykke affattes saaledes:

Bøder og Erstatning, der under Straffesagen er tilkendt nogen, samt andre Ydelser, der ved Dommen er paalagt den skyldige, inddrives efter de i Bogen om den borgerlige Retspleje foreskrevne Regler, jfr. Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 49. De samme Regler finder tilsvarende Anvendelse paa Bøde, der er paalagt ved Rettens Kendelse eller ved Afgørelse af anden offentlig Myndighed eller vedtaget i Retten.

I § 997, 3die Stykke udgaar Ordene: »og afsones efter Reglerne i § 3 i Lov af 16. Februar 1866 om Afsoning af Bøder udenfor kriminelle Sager«.

52) I § 999, 2det Stykke, 1ste Punktum indskydes mellem »gælder« og »en« Ordene: »for saa vidt ingen længere Frist er fastsat i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 49«.

53) § 1000, 1ste og 2det Stykke udgaar.

I 3die Stykke i Begyndelsen udgaar Ordene »alle andre«.

54). § 1001, 1ste Stykke affattes saaledes:

Fuldbyrdelsen af en Straffedom bliver at udsætte, naar den, som skal udstaa Frihedsstraf, er kommet i en ikke blot forbigaaende Tilstand af den i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 15 eller § 17, 1ste Stykke omhandlede Art, jfr. samme Lovs § 58, eller overfaldes af en heftig Sygdom.

Sidste Stykke affattes saaledes:

Med Hensyn til Udsættelse af Straffuldbyrdelse ifølge Dom gælder Reglerne i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 61—64.

55) I § 1002, 2det Stykke ændres Ordene »til Statsfængsel i over 2 Aar eller til Strafarbejde« til: »til simpelt Fængsel i over 2 Aar eller til Arbejdsfængsel i 1 Aar eller mere«.

56) I § 1003 ændres Henvisningen til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 80«.

57) I § 1015, 1ste Stykke ændres Straffen til: Bøde.

58) I § 1017 ændres Straffen til: Bøde eller simpelt Fængsel.

§ 3.

I den ved Siden af Loven om Rettens Pleje fremdeles gældende Lovgivning vedrørende Retsplejen skulle følgende Ændringer og nærmere Bestemmelser gælde:

1) I Lov om Rigsretten af 3. Marts 1852 § 56, jfr. § 65 ændres Straffen til: Bøde eller simpelt Fængsel i indtil 6 Maaneder.

Ved Siden deraf skulle derhos de i Lov om Rettens Pleje §§ 177, 2det Stykke og 189, 1ste Stykke hjemlede Foranstaltninger af Retten kunne bringes til Anvendelse.

2) I Lov om Konkurs m. m. Nr. 51, 25. Marts 1872, saaledes som denne ifølge Lov om Rettens Pleje §§ 667—678 fremdeles er gældende, sker følgende Ændringer:

a) I § 24 ændres Henvisningen til Straffelovens § 261 til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 252«.

b) I § 123 ændres Henvisningen til Straffelovens §§ 260, 261 og 262, 1ste Stykke til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 252, jfr. §§ 159 og 161, 2det Stykke«.

c) Det har sit Forblivende ved den ved Lov Nr. 98, 10. Maj 1912 § 7 skete Ophævelse af Konkurslovens § 148, 1ste Stykke.

I § 148, 2det Stykke ændres Ordene »henholdsvis efter første eller 2det Stykke i Straffelovens § 262« til: »henholdsvis efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 161, 2det Stykke eller § 266 Nr. 3«.

d) § 168 udgaar.

3) I Lov Nr. 155, 30. November 1874 om Skifte af Dødsbo og Fællesbo m. v., saaledes som denne ifølge Lov om Rettens Pleje § 654—665 fremdeles er gældende, sker følgende Ændring:

I § 89, 1ste Stykke affattes sidste Sætning saaledes:

foruden at være Tiltale undergiven til Straf efter Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 149 eller Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 22 samt til Erstatning for det ved hans Forhold Kreditorer eller Arvinger forvoldte Tab.

4) I Lov Nr. 55, 24. Maj 1879 om Sagføreres Adgang til Salær og Erstatning for Udlæg for Udførelsen af offentlige og beneficerede Sager, saaledes som denne ifølge Lov om Rettens Pleje § 336 fremdeles er gældende, ændres i § 3 Henvisningen til Straffelovens § 117, jfr. § 122 til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 139, jfr. § 67«.

5) I Lov Nr. 35, 15. Februar 1895 om danske Konsulers Doms- og Øvrighedsmyndighed, hvor Danske ikke ere undergivne Landets Jurisdiktion m. v. (jfr. Lov om Rettens Pleje § 1) §§ 8, næstsidste Stykke, og 9, sidste Stykke ændres »Fængsel« til: »simpelt Fængsel«.

6) I Lov Nr. 225, 14. April 1905 om Tvangsakkord udenfor Konkurs og om Udvidelse af Adgangen til Tvangsakkord un-

der Konkurs (jfr. Lov om Rettens Pleje §§ 1 og 666) sker følgende Ændringer:

a) I § 8, sidste Stykke ændres Henvisningen til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 152«.

b) I § 33 ændres Henvisningen til: »Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 252 eller 261«.

7) I Lov Nr. 134, 8. Juni 1912 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr (jfr. Lov om Rettens Pleje § 1) affattes § 10, 1ste Punktum saaledes: »Bestemmelserne i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser Kap. 13 finder Anvendelse paa Voldgiftsmænd efter denne Lov.«

Bemærkninger til Udkast til Tillægslov B.

Skønt de i de nye Proceslove indeholdte Bestemmelser af strafferetlig Natur er af nyeste Datum, er det, som ogsaa i Bemærkningerne til K. U. B. udtalt, uundgaaeligt at foretage en Række Ændringer i dem for at bringe dem i Overensstemmelse med de i Straffelovsudkastene gennemførte Principer. Men ogsaa nogle rent processuelle Bestemmelser maa ændres, hvis de strafferetlige Udkast gennemføres. Allerede paa Grund af de foreslaaede Ændringers Tal er det fundet rigtigt at optage dem i en særskilt Lov. Hermed staar det i Forbindelse, at Tillægslov A § 4 Nr. 2 særligt opretholder de Straffebestemmelser, som indeholdes i Lovgivningen om Rettens Pleje.

K. U. B § 2 indeholder foruden de ved den nye Straffelovgivning nødvendiggjorte Ændringer ogsaa nogle Realitetsændringer i Retsplejeloven, som ikke strengt taget nødvendiggøres ved de nye Straffelovsudkast. Nogle af disse er der ved den sidst foretagne Revision af Retsplejeloven taget Hensyn til; de udgaar derfor af nærvær. Forsl. Andre er derimod ikke optagne i den sidst vedtagne Lov, skønt dette meget vel havde været muligt allerede paa det daværende Tidspunkt. Da dette naturligst opfattes som Udtryk for, at disse Ændringer ikke er anset ønskelige eller nødvendige, og da det overfor en saa ny Lov findes betænkeligt at foreslaa Ændringer, der ikke nødvendiggøres ved nærværende Lovarbejde, foreslaas disse Ændringer ikke optagne. Som Eksempler kan nævnes de i K. U. B. § 2 under Nr. 2 a, 4, 22 p. 31 og 34 optagne Ændringer.

Angaaende de enkelte Ændringer i § 2 bemærkes følgende:

K. U. B. Nr. 1 udgaar, da den fornødne Ændring er optagen i Rpll. § 1, 2. og 3. St.

K. U. B. Nr. 2 a. foreslaas af de lige ovenf. anførte Grunde ikke optaget. Dermed bortfalder ogsaa Nr. 2 b.

Som 1) optages en Ændring til § 32 (Rpll. 1916 § 31), der svarer til K. U. B. Nr. 2 c. Da K. U. B. Nr. 2 a. ikke er optaget, kan næstsidste Punktum i § 31, 1. St. ikke udgaa. Derimod foreslaas det at ombytte 3. og 4. Punktum. Grunden hertil er, at der for uberettiget Offentliggørelse findes en almindelig Straffebestemmelse i L. om Forseelser § 15, som derimod ikke rammer private Meddelelser. Det er derfor kun for de sidstes Vedkommende, at der behøves en særlig Straffebestemmelse. At Straffen ændres til Bøde uden særlig Begrænsning, er i Overensstemmelse med det i nærvær. Lovarbejde i det hele fulgte Princip.

Den i nærvær. Forsl. optagne Ændring 2) er ny. Den er nødvendig, fordi de i Rpll § 32 nævnte Strafarter — offentligt Arbejde, Fængsel paa Vand og Brød, Fængsel paa sædvanlig Fangekost og Tvangsarbejde — ikke findes i L. om alm. borg. Forbrydelser, ligesom ogsaa Bestemmelserne om Æresoprejsning forudsættes at bortfalde. Det er da for de efter den nævnte Lov afsagte Straffedomme naturligt at henvise til Reglen i dens § 68, jfr. §§ 64, 92 og 93.

K. U. B.'s Ændring Nr. 3 udgaar, da den er optaget i Rpll. § 54, 2. St.

Som 3) optages i nærvær. Forsl. en Ændring, der svarer til første Del af den i K. U. B. som 4) optagne. Resten af dette Ændringsforslag udgaar af de ovenf. i Indledningen og ved K. U. B. 2 a. anførte Grunde.

Det kan ikke erkendes, at de almindelige Straffebestemmelser i L. om alm. borg. Forbrydelser 13. Kap., jfr. L. om Forseelser § 22, ikke ogsaa her skulde gøre Fyldest. Af samme Grund er heller ikke den under 5) foreslaaede Ændring til § 59 — Rpll. 1916 § 58 — optaget. Den i nærvær. Forsl. som 4) optagne Ændring svarer for den første Dels Vedkommende til K. U. B. Ændring 6). At sidste Punktum i § 73 udgaar, forklares ved, at L. om Forseelser § 15 giver fornøden Straffehjemmel. Tilsvarende Bemærkninger gælder den som 5) — K. U. B. 7) — optagne Ændring.

Ved Ændring 6) — K. U. B. 8) — til Rpll. § 131, 2. St. bemærkes, at dennes 1ste Punktum strengt taget kunde undværes, idet samtlige der nævnte Tilfælde rammes af L. om Forseelser § 7. Det er nærmest optaget som en naturlig Indledning til Bestemmelsen i 2. Pkt.

Med Hensyn til Ændring 8), der svarer til K. U. B. Ændring 10), bemærkes følgende: I Overensstemmelse med, hvad der er sket gentagne Gange i Tillægslov A., opretholdes Rpll. § 137. 1. St. som Overgangsbestemmelse gældende for Handlinger begaaede, før Lov om alm. borg. Forbrydelser træder i Kraft. At Bestemmelserne i sidstnævnte Lovs § 68 finder Anvendelse paa senere begaaede Handlinger, behøver ikke at siges, da den almindelige Bestemmelse i Tillægslov A. § 3 netop kun opretholder de hidtil gældende Bestemmelser af denne Art, for saa vidt angaar Handlinger begaaede før det nævnte Tidspunkt. — Efter den Maade, hvorpaa Reglen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 247, 2. St. er begrænset, vil der praktisk talt ikke blive Spørgsmaal om at fritage en Sagfører for Straf for Underslæb, og Bestemmelsen i Rpll. § 137, 2. St. kan derfor formentlig uden Skade helt udgaa. Skulde den nævnte § 247, 2. St. ikke blive optaget, er der saa meget mindre Trang til en særlig Regel for dette Tilfælde.

K. U. B.'s Ændring 11) til § 161 — Rpll. 1916 § 170 — udgaar, da de i K. U. foreslaaede ændrede Regler om Presseforseelser ikke er optagne i Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser. Derimod er i nærvær. Forsl. som Ændringsforsl. 9) optaget en Tilføjelse til § 170. 3. St., der er en naturlig Konsekvens af den under 10) foreslaaede Ændring i § 180. Om denne, der atter er en Følge af Bestemmelsen i L. om alm. borg. Forbrydelser § 94 angaaende Straffedommes Udslettelse af Strafferegistret, henvises til Bemærkningerne til nævnte Lov S. 112.

At der i Ændring 12) til § 305 alene henvises til L. om alm. borg. Forbrydelser § 152 har sin Grund i, at Udkast til nævnte Lov ikke indeholder nogen Straffebestemmelse for uagtsom falsk Forklaring, jfr. Bemærkninger til samme S. 145.

Om Ændring 14) henvises til Bemærkningerne til K. U. B., S. 16 ad 15).

K. U. B.'s Ændring Nr. 19 udgaar, da den er optaget i Rpll. § 620, 4. St.

Medens K. U. B.'s Ændring Nr. 21 til § 674 angaaende visse Ærefornærmelsessager henviser til Bestemmelsen i K. U. § 274, der er mere omfattende end den tilsvarende Bestemmelse i L. om alm. borg. Forbrydelser § 245, er det i nærvær. Forsl. Ændring 20 foreslaaet helt at lade Bemærkningen om disse Ærefornærmelser udgaa. Den er efter Indholdet af L. om alm. borg. Forbrydelser § 245. 1. St. — ligesom efter K. U. § 274. 1. St. — ikke blot overflødig, men i Virkeligheden ukorrekt, da de paagældende Straffesager netop ikke mere behandles i den borgerlige Retsplejes Former og derfor eo ipso falder ind under Hovedreglen i Rpll. § 683. 1. Pkt.

Den foreslaaede Ændring 21) til Rpll. § 684 svarer til K. U. B. 22) og sigter ligesom denne til at bringe Paragrafen i Overensstemmelse med de nye strafferetlige Forslag. Da Nr. 4, 5 og 7 naturligst sammendrages til et Nummer og Nr. 8 udgaar, fordi Forsl. til L. om alm. borg. Forbrydelser ikke har optaget Bestemmelser om Opholdspaabud eller Opholdsforbud, jfr. Bemærkningerne til nævnte Lov S. 87—88, har en Omnummerering været nødvendig; og det er da fundet naturligst at optage Pa-

ragrafen i sin Helhed i den ved Ændringerne foranledigede nye Formulering. Endnu bemærkes, at der i den nye Affattelses Nr. 6 ikke er henvist til Lov om alm. borg. Forbrydelser § 67, fordi Inddragelse (Konfiskation) i Særlovgivningen undertiden hjemles under andre Betingelser end de i § 67 angivne. Iøvrigt giver de enkelte Ændringer ikke Anledning til særlige Bemærkninger, idet de ersimple Konsekvenser af de foreslaaede Ændringer i Straffelovgivningen. Kun bemærkes, at naar Ordene »eller Svogerskabs-« i Nr. 10 er sat i Klammer, staar dette i Forbindelse med, at Udk. til L. om alm. borg. Forbrydelser Kap. 20 ikke behandler Samleje mellem besvogrede som Blodskam. — Den i K. U. B. under Nr. 22, p) foreslaaede Ændring er ikke optaget; herom henvises til det ovenf. ad K. U. B. Nr. 2 a og 4 bemærkede.

Ogsaa den under 22) foreslaaede Ændring (K. U. B. Ændring 23) er det paa Grund af Ændringernes Tal og Omfang fundet rigtigt at formulere som en samlet ny Affattelse af § 687. Iøvrigt er alle Ændringerne kun naturlige Konsekvenser af de foreslaaede Ændringer i Straffelovgivningen. Naar Grænsen i Litr. c. er sat til Arbejdsfængsel i 6 Maaneder, fører dette formentlig i alt væsentligt til samme Resultat som efter Rpll. 1916. Fra Behandling ved Underret undtages derefter (foruden visse grove Statsforbrydelser) Mened (§ 151), Falskmønteri (§§ 155 og 156), visse almenfarlige Forbrydelser (§§ 163 og 164), kvalificeret Barnerov (§ 193, 2. Pkt.), Blodskam (Forældrene — § 194), (Voldtægt (§ 195). Tilsnigelse af Samleje som ægteskabeligt (§ 200), Misbrug af Børn (§ 201), Manddrab (§§ 215 og 216), kvalificeret Fosterfordrivelse (§ 220, 2. St.), grov Legemskrænkelse (§ 223), kvalificeret Frihedsberøvelse (§ 234, 2. St.) og Røveri (§ 258). — Under e) undtages ubetinget fra Underretsbehandling foruden de i Rpll. 1916 § 684 Nr. 2 og 4 nævnte Tilfælde endvidere Sager, hvorunder der nedlægges Paastand paa Anvendelse af de i L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 52—55 omhandlede meget indgribende Sikkerhedsforanstaltninger. Dette stemmer dog ganske med Rpll.'s Aand, idet denne selv undtager Sikkerhedsforanstaltninger mod Undsigende.

Ændringen til § 688 a) 2. St. er begrundet ved, at Dødsstraf forudsættes afskaffet, og at bortset fra visse politiske Forbrydelser, der falder ind under Litr. b), Strafarbejde paa Livstid kun foreslaas anvendt i to Tilfælde (§§ 215 og 234, 2. St.).

I Modsætning til K. U. B.'s Ændring 27 (til § 704), der tilstræber gennem almindelige Formler at angive Genstanden for Politiretsbehandling og derved adskiller sig stærkt fra Retsplejelovens specialiserede Opregning, holder nærvær. Forslags Ændring 26 (til Rpll. 1916 § 721) sig saa nær som muligt til Lovens Formulering og slutter sig derved formentlig ogsaa væsentlig nærmere til dens reelle Indhold. Den meget betydelige Begrænsning i de under Nr. 2 opregnede Loves Tal, skyldes næsten udelukkende enten, at de paagældende Love ikke foreslaas opretholdte, eller at der er foreslaaet saadanne Ændringer i Straffen, at derefter Reglen under Nr. 1 bliver umiddelbart anvendelig. Nogen Realitetsændring udover ganske uvæsentlige og uundgaaelige Forskydninger er ikke derved tilsigtet. De under Nr. 1 nævnte Bestemmelser i L. 27. Maj 1908 § 39 og L. 13. Maj 1911 § 54, saaledes som disse er ændrede ved Tillægslov A. § 5, er kun særlige Anvendelser af Reglen i L. om Forseelser § 22 og maa formentlig dele Skæbne med denne.

Ændringen (Nr. 26) i § 721, 2. St. i Begyndelsen er en nødvendig eller dog naturlig Konsekvens af de i Straffelovforslagene optagne nye Bestemmelser om andre Retsfølger end Straf. Om nærvær. Forsl. ved Valget af de Tilfælde, der udelukkes fra Behandlingen som Politisag, har truffet det rette, kan selvfølgelig omtvistes. — En Bestemmelse svarende til den i K. U. B. angaaende Livsforsikringslovens (nu L. Nr. 65, 1. April 1914) § 57 optagne er der formentlig efter Indholdet af Rpll. § 721, 2

St. 3. Pkt. (i den her foreslaaede Affattelse) nu ingen Trang til.

Om Grunden til den foreslaaede Ændring iAffattelsen af Rpll. § 722 Nr. 3 (Ændring 27, b.) henvises til det i Bemærkningerne til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 43—45 anførte; se endvidere angaaende § 722, 2. St. sammesteds S. 46. At Slutningssætningen udgaar er i Overensstemmelse med L. om alm. borg. Forbrydelser § 29. Den er efter Indholdet af de strafferetlige Forslag uden Betydning, idet der i dem ikke findes nogen Bestemmelse herom svarende til Strfl. § 254 og Straffelovstillæg § 2, 1. St. 2. Pkt.

Angaaende Ændring 29), for saa vidt den gaar ud paa, at Rpll. § 725, 3. St. udgaar, henvises til Bemærkningerne til L. om alm. borg. Forbrydelser S. 44. Det er en nødvendig Følge heraf, at ogsaa 4. St. udgaar. Endelig bortfalder 5. St., fordi en til Strfl. § 212, 2. Pkt. svarende Bestemmelse ikke foreslaas optaget i L. om alm. borg. Forbrydelser.

Den i K. U. B. Nr. 31 foreslaaede Ændring til Rpll. § 709 (Rpll. 1916 § 726) er ikke optaget. Den dertil svarende Bestemmelse i K. U. § 74 er ikke optaget i Udkast til L. om alm. borg. Forbrydelser, jfr. derom Bemærkningerne til samme S. 43, og det er da af de tidligere oftere anførte Grunde ikke fundet rigtigt at foreslaa en Realitetsændring i Retsplejeloven, der ikke nødvendiggøres ved Straffelovsforslagene. Kun foreslaas det at lade Bestemmelsen i § 726, 2. St., 2. Pkt. om Strfl. § 299 udgaa. Paa Grund af den vidtgaaende Virkning, som en Dom efter L. om alm. borg. Forbrydelser § 60 kan faa, synes Adgang til privat Paatale ikke her at være paa sin Plads, saa meget mere som disse Sager ifølge Rpll. § 688 Litr. c er Landsretssager, i hvilke Nævninger skal medvirke.

Ved de under Nr. 33) til Rpll. § 769 Nr. 2 foreslaaede Ændringer er det tilstræbt saa nøje, som det under de forandrede Forhold er muligt, at affatte Opregningen i reel Overensstemmelse med Retsplejeloven. Ved den i Ændringen anførte Lov om Modarbejdelse af Usædelighed og af Kønssygdomme tænkes paa Tillægslov C. Derfor har Datum ikke kunnet angives.

I Ændringsforsl. 34) udvider K. U. B. væsentligt den i Rpll. § 771, 3. St. (Rpll. 1908 § 754, 3. St.) Politiet hjemlede Adgang til Anholdelse. Selv om saglige Grunde maaske kunde tale for nogen Udvidelse af denne Beføjelse, er det af tidligere anførte Grunde ikke fundet rigtigt her at foreslaa en Ændring i Retsplejeloven, der ikke nødvendiggøres ved de ændrede strafferetlige Bestemmelser.

Angaaende Ændringerne 38 og 41 henvises til L. om Forseelser § 15.

De under Nr. 51 foreslaaede Ændringer i Rpll. § 997, 1. og 2. St. nødvendiggøres ved Bestemmelserne i L. om alm. borg. Forbrydelser § 49 om Bøders Inddrivelse og de i samme Lovs §§ 73, 2. St. og 74 givne Regler om andre Ydelser end Erstatning. Bestemmelsen i § 997, 3. St. om Afsoning, der ialtfald maatte rettes, er overflødig, da det er en Selvfølge, at Bestemmelserne i Tillægsl. A. § 7 her finder Anvendelse.

Ændringerne 48—50 og 52—56 er kun simple Konsekvenser af de tilsvarende i L. om alm. borg. Forbrydelser foreslaaede Ændringer i den gældende Ret.

I § 1017 opretholdes Maksimumsstraffen, skønt den er højere end efter L. om alm. borg. Forbrydelser § 126, fordi der i de i § 1017 omhandlede Tilfælde i Reglen foreligger særlig kvalificerende Momenter.

De i § 3 optagne Ændringer er kun simple Konsekvenser af de i Straffelovsudkastene optagne nye Bestemmelser. Særlig bemærkes ad 3), at det findes naturligere paa de der omhandlede Tjenesteforseelser at anvende de almindelige Straffebestemmelser for Embedsforseelser end at opretholde de mindre tidssvarende Bestemmelser i Pl. 21. April 1824.

Udkast til Tillægslov C

om

Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og af Kønssygdomme

med

Motiver.

Lov

om

Modarbejdelse af offentlig Usædelighed og af Kønssygdomme.

---

§ 1

Politimæssig Reglementering af Erhverv ved Utugt maa ikke finde Sted. Mod den, der driver saadant Erhverv, er Politiet berettiget til at skride ind under de Betingelser og paa den Maade som hjemles ved Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 182. (I $^{30}/_{9}$ 1906 § 1)

§ 2

Personer, der lider af Kønssygdom, er, uden Hensyn til om de har Evne til selv at bekoste deres Helbredelse eller ikke, berettigede til at kræve sig tagne under Kur for offentlig Regning, ligesom de er pligtige til at underkaste sig en saadan Kur, medmindre de godtgør at de har undergivet sig tilbørlig privat Lægebehandling. Er de angrebne Personers Forhold af den Beskaffenhed at Sygdommens Overførelse til andre Personer ikke paa nogen betryggende Maade kan forebygges uden ved deres Bortfjærnelse eller overholder de ikke de dem til Smittens Forebyggelse givne Forskrifter, skal de indlægges til Kur paa et Sygehus. Spørgsmaalet herom bliver i fornødent Fald at afgøre af Amtmændene (i København Politidirektøren) under Paaanke til Justitsmini

steren, og Forpligtelsens Efterkommelse kan fremtvinges ved Tvangsbøder, der paalægges af de nævnte Myndigheder, og hvis dette ikke frugter, ved Fremstilling af Politiet

De, der nyder fast Fattigunderstøttelse og findes lidende af Kønssygdom, skal indlægges til Kur paa et Sygehus

§ 3

(L $^{30}/_{3}$ 1906 § 6) Naar det ved Sygdommens Behandling eller ved dennes Afslutning af Hensyn til Smittefare anses for nødvendigt, at Patienten vedblivende tilses, skal der af Lægen gives denne Paalæg om til bestemte Tider at fremstille sig for ham eller levere ham skriftligt Bevis for, at hans Behandling er overtaget af en anden autoriseret Læge Blanketter til Brug ved saadant Paalæg kan faas hos vedkommende Embedslæge

Overtræder den vedkommende dette Paalæg, eller vil Lægen ikke behandle ham længer, og han trods Opfordring ikke foreviser skriftligt Bevis for, at hans Behandling er overtagen af en anden Læge, bliver Underretning derom uopholdelig at tilstille vedkommende offentlige eller visiterende Læge, der derefter vil have at paalægge den paagældende at give Møde i Konsultationslokalet overensstemmende med Bestemmelserne nedenfor i § 10

§ 4

(L $^{30}/_{3}$ 1906 § 7) Det paahviler enhver Læge, der undersøger eller behandler nogen for Kønssygdom, at gøre denne opmærksom paa Sygdommens Smitteevne og de retslige Følger af, at nogen smittes eller udsættes for Smitte samt særlig at advare vedkommende mod at indtræde i Ægteskab, saa længe Smittefare er til Stede Blanketter til Meddelelser herom kan faas hos vedkommende Embedslæge.

§ 5.

(L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 8.) Enhver Læge vil i de ugentlige Indberetninger til vedkommende Embedslæge

have udtrykkelig at bevidne, at han har overholdt Bestemmelsen i forrige Paragraf, samt at angive, hvor mange Personer han har givet det i § 3 ommeldte Paalæg.

Overtrædelse af Bestemmelserne i §§ 3 og 4 og denne Paragrafs 1ste Stykke straffes med Bøde paa indtil 200 Kr. Den, som overfor vedkommende Læge opgiver fejlagtigt Navn, Stilling eller Bopæl, straffes efter Lov om Forseelser i borgerlige Forhold § 10.

§ 6.

Enhver, som sigtes for nogen af de i denne Lovs § 1 eller Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser §§ 211, 213, 228 og 229 omhandlede Forseelser, kan ved Politiets Foranstaltning med sit udtrykkelige Samtykke undergives Lægeundersøgelse. I Vægringstilfælde bestemmer Retten ved Kendelse, saafremt den finder Sigtelsen tilstrækkelig begrundet, at Undersøgelsen skal finde Sted uden Samtykke (L. 30/3 1906 § 10.)

§ 7.

De i § 6 omhandlede Lægeundersøgelser bliver at foretage paa det af Politiet opgivne Sted af vedkommende Embedslæge eller af en af Justitsministeren dertil antagen visiterende Læge. Tvungen Undersøgelse skal — medmindre vedkommende udtrykkelig giver Afkald derpaa — foretages af en Læge af den paagældendes eget Køn, for saa vidt en saadan praktiserer i vedkommende Købstad eller Lægekreds eller dog saa nær derved, at intet Ophold af Betydning derved foraarsages, og er villig til at paatage sig Undersøgelser af denne Art. — Vedkommende Læge nyder herfor enten en aarlig Betaling, som fastsættes af Kommunalbestyrelsen og godkendes af Justitsministeren, eller, dersom en saadan ikke er fastsat og godkendt, en Betaling for hver Undersøgelse, der bestemmes til 4 Kr. for den første Person, der til samme Tid og paa samme Sted undersøges, og til 1 Kr. for hver af de følgende samt eventuelt Befordringsgodt- (L. 30/3 1906 § 11.)

gørelse. Betalingen afholdes i Købstæderne af Byens Kasse, paa Landet af Amtsrepartitionsfonden og paa Bornholm af den for Købstad og Land fælles Amtsfond. For Udstedelsen af et Vidnesbyrd om, hvorvidt paagældende ved Undersøgelsen er funden angreben af Sygdommen, oppebærer Lægen ingen særskilt Betaling.

§ 8.

(L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 12.)

De offentlige eller visiterende Læger har, foruden at foretage de ommeldte Lægeundersøgelser, tillige, men til anden Tid at undersøge og, om det tiltrænges og kan ske uden Indlæggelse paa Sygehus, at behandle enhver, som lidende af Kønssygdom henvender sig eller henvises til dem, derunder ogsaa at foretage de i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 228 omhandlede Undersøgelser. Der maa ikke herfor kræves eller modtages noget Vederlag af Patienten. Angaaende Betalingen for disse Forretninger forholdes for Embedslægernes Vedkommende i Overensstemmelse med Lov Nr. 87 af 21. April 1914 § 16 Nr. 3. Iøvrigt fastsættes Bestemmelse herom af Kommunalbestyrelsen og godkendes af Justitsministeren. Betalingen afholdes af de i § 7 angivne Kasser.

I København skal der altid findes et tilstrækkeligt Antal visiterende Læger, der daglig til en bestemt Tid skal give Konsultation i forskellige Dele af Byen efter Sundhedskommissionens nærmere Bestemmelse.

§ 9.

(ny.)

Iøvrigt meddeler Justitsministeren efter Indstilling af Sundhedsstyrelsen saadanne Læger, som efter deres Uddannelse og øvrige Forhold skønnes egnede dertil, Autorisation til at foretage de Lægeundersøgelser, som omhandles i Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 228. Autorisationen kan naarsomhelst tages tilbage.

En Instruks angaaende Lægers Virksomhed ved de i Lov om almindelige

borgerlige Forbrydelser § 228 omhandlede Undersøgelser udfærdiges af Justitsministeren.

§ 10.

I ethvert Tilfælde, hvor den offentlige eller visiterende Læge af Hensyn til Smittefare anser det for nødvendigt, vil han ved Afbenyttelsen af dertil bestemte Blanketter have at paalægge vedkommende at give Møde til nærmere bestemte Tider. (L. $^{50}/_{3}$ 1906 § 13.)

Dette Paalægs Efterkommelse kan fremtvinges ved Tvangsbøder, der paalægges af Amtmanden (i København Politidirektøren) under Paaanke til Justitsministeren og, hvis dette ikke frugter, ved Fremstilling af Politiet.

§ 11.

De, som for offentlig Regning er indlagt i et Sygehus til Behandling for Kønssygdom, maa ikke forlade Sygehuset, før de udskrives af dets Læge. Overtrædelser af denne Bestemmelse straffes med simpelt Fængsel fra 14 Dage indtil 2 Maaneder eller under formildende Omstændigheder med Bøde. (L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 14.)

§ 12.

Politiet kan forbyde Hotelværter, Gæstgivere og Beværtere at have til Huse Kvinder, som er straffede i Medfør af Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser § 213, samt at benytte saadanne Kvinder til Gæsternes Underholdning eller Opvartning. (L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 15.)

Overtrædelse af Forbudet straffes med Bøde eller simpelt Fængsel eller med Arbejdsfængsel i indtil 3 Maaneder. Er vedkommende ikke forhen straffet eller advaret for saadant Forhold, kan en af Politimyndigheden tildelt Advarsel træde i Stedet for Straf. Dog kan Advarsel ikke tildeles, naar den sigtede forlanger Dom.

§ 13.

Sager om de i denne Lovs §§ 3, 2det Stykke, 4, 5, 1ste Stykke, 11 og 12 om- (L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 16.)

handlede Overtrædelser behandles som offentlige Politisager, dog for lukkede Døre. Idømte Bøder i disse offentlige Politisager tilfalder Politikassen, i København Stadens Kasse.

§ 14.

(L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 17.) Under Udtrykket „Kønssygdom" i denne Lov indbefattes de i Lægevidenskaben som Syfilis, Gonorrhoe og Ulcus venereum betegnede Sygdomsformer.

§ 15.

(L. $^{30}/_{3}$ 1906 § 18.) Denne Lov træder i Kraft samtidig med Lov om almindelige borgerlige Forbrydelser. Fra samme Tid ophæves Lov Nr. 81, 30. Marts 1906.

Bemærkninger til Udkast til Tillægslov C.

Som i Bemærkningerne til Tillægslov A. S. 45 bemærket er det fundet rigtigt som Tillægslov C. at fremsætte Udkast til ny Affattelse af den Del af L. Nr. 81, 30. Marts 1906, som bliver tilbage, efter at en Del af dennes Indhold eller dog Bestemmelser, der træder i Stedet for tilsvarende Regler i Loven af 1906, er optagne i L. om alm. borg. Forbrydelser og L. om Forseelser. De Bestemmelser, der af denne Grund udgaar af Loven, er § 2 (jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 211 og 213), § 3 (jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 208—210 og L. om Forseelser § 21), § 4 (jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser § 228 sidste Stykke) og § 9 (jfr. L. om alm. borg. Forbrydelser §§ 229 og 230). Om de tildels ret væsentlige Begrænsninger af det strafbares Omraade, som derved foreslaas, henvises til Bemærkningerne til de paagældende Bestemmelser i Straffelovsforslagene.

Paa den anden Side er som ny Bestemmelse optaget nærvær. Forsl. § 9, der er en nødvendig Konsekvens af den i L. om alm. borg. Forbrydelser § 228 foreslaaede Ordning. Iøvrigt er der ikke tilsigtet Realitetsændringer af nogen Betydning. Navnlig er det af Grunde, der i det væsentlige er anført i Bemærkningerne til Lov om alm. borg. Forbrydelser S. 175, jfr. S. 174, ikke fundet rigtigt ved denne Lejlighed at rejse Spørgsmaalet om principielle Ændringer i den Prostitutionen vedrørende Lovgivning. Derfor er navnlig Bestemmelsen i L. 30. Marts 1906 § 1 i Realiteten uforandret optaget i nærvær. Forsl. — Men ogsaa iøvrigt er det fundet rigtigt ved denne Lejlighed at begrænse Opgaven til den rent formelle Omredaktion, som nødvendiggøres ved Straffelovsforslagene og Loven om Embedslægevæsenet, og henskyde alle Spørgsmaal om Realitetsændringer til en eventuel samlet Revision af den herhenhørende Lovgivning. De enkelte Paragrafer giver derfor ikke Anledning til særlige Bemærkninger. Den foreslaaede Ændring i Lovens Titel, der bringer denne i bedre Overensstemmelse med Lovens egen Sprogbrug, kan formentlig ikke vække Betænkelighed.